New Testament

Kuria Language

Kuria - Bible - New Testament

Mataayo	3
Maarikö	83
Ruuka	132
Yöhana	215
Amaköra	276
Abaruumi	351
1 Abaköriinto	385
2 Abaköriinto	418
Abagaratia	439
Abaëbëëso	450
Ababiribi	462
Abakörösai	470
1 Abatesaronike	478
2 Abatesaronike	485
1 Timoteo	489
2 Timoteo	498
Tito	504
Biremööni	508
Abaibrania	510
Yaköbö	534
1 Bëëtërö	543
2 Bëëtërö	552
1 Yöhana	558
2 Yöhana	566
3 Yöhana	567
Yuuta	569
Okohonyorroa	572

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Kuria - Bible - New Testament

Mataayo

Mataayo 1

Ensemoka yaYeeso Kresto
(Rk 3:23-38)

1Kenö negetabo kiurutuundura roYeeso Kresto omööna oTauti, na Tauti naareenge umuhiri Abrahamu. Enö niyo ensemoka yaaë:

2Abrahamu akaibora Isaka, Isaka akaibora Yaköbö, Yaköbö nawë akaibora Yuuta na bamura bamööbö.

3Yuuta akaibora Bërëësi na Sëëra (nyako waabö woonde iga Taamari); Bërëësi akaibora Hesirooni, Hesirooni akaibora Raamu,

4Raamu akaibora Aminataabu, Aminataabu akaibora Naasoni, Naasoni akaibora Sarimooni;

5Sarimooni akaibora Boaasi (nyako waabö Boaasi niiga aareenge iga Rahaabu). Boaasi akaibora Obeeti (nyako waabö Obeeti naareenge Ruuti), Obeeti akaibora Yëësë,

6Yëësë nawë akaibora Tauti Omogaambi. Tauti akaibora Soromooni (nyako waabö Soromooni naareenge moka Uria).

7Soromooni akaibora Rehoboamu, Rehoboamu nawë akaibora Abiiya. Abiiya akaibora Aasa;

8Aasa akaibora Yehosaabati, Yehosaabati akaibora Yoraamu, Yoraamu akaibora Usiia;

9Usiia akaibora Yotaamu, Yotaamu akaibora Ahaasi, Ahaasi nawë akaibora Hesekia.

10Hesekia akaibora Manase, Manase akaibora Amooni, Amooni nawë akaibora Yoosia.

11Yoosia akaibora Yekoonia na bamura bamööbö. Enkaaga eyo hö abaYahuti baahirroe guchiinguru Baaberi.

12Haakurua hanö abaYahuti baaisere kuhiroa Baaberi guchiinguru, Yekoonia akaibora Seritieeri, Seritieeri akaibora Serubabeeri,

13Serubabeeri akaibora Abiuuti, Abiuuti akaibora Eriakimu, Eriakimu nawë akaibora Asoori.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Asoori akaibora Satooki, Satooki akaibora Akiimu, Akiimu nawë akaibora Eriuuti.

15Eriuuti akaibora Eriasari, Eriasari akaibora Mataani, Mataani nawë akaibora Yaköbö.

16Yaköbö akaibora Yoosebu, Yoosebu newë aareenge mosaacha oMariaamu, nyako waabö Yeeso onö akoberekeroa iga Masiihi.

17Gukurua hare Abrahamu kuhika hare Tauti namakora ikumi na anai, na kurua hare Tauti kuhika enkaaga enö abaYahuti baahirroe guchiinguru Baaberi namakora ikumi na anai, na kurua gonkaaga eyo baahirroe kuhika enkaaga enö Masiihi aaibooyoe namakora ikumi na anai.

Ukuiboroa koYeeso Kresto

(Rk 2:1-7)

18Ukuiboroa koYeeso Kresto niiga kööreenge iga: Mariaamu, nyako waabö, naareenge kogaamberoa obokoe na Yoosebu. Siböönö enkaaga enö wanyöörre ataramorëënta ka abë mokaaë, Mariaamu agatookera iga abaaye nda kogotora kuMuiika oMohoreeru.

19Yoosebu kohanö aareenge omoonto omohëënë, taare gutuna gusuukirria Mariaamu kobaanto hai; kohayo naatunere eseemi yuguiita obokoe boyo gukibisere.

20Hanö wanyöörre aitëgëërrëëye amang'ana gayo aatunere gaköra, omomaraika woMonënë akamoochera gokeröötö akamoteebia iga, “Yoosebu omööna oTauti, waangë kööböha gotëta Mariaamu. Kugira enda eyo anayo niyogotora kuMuiika oMohoreeru.

21Nawë naraituurani omööna wegesaacha, nauwë noramorokë iga Yeeso, kugira newë arituuria abaanto baaë kurua komaraga gaabö.”

22Amang'ana ganö göönsoe ngaabaaye okorri iga endago eera yaarageroe na oMonënë kohëtëra komonaabi;

23“Tamaaha, umuiseke ekegööri naraimuki enda aibore omööna wegesaacha onö arerokoa iga Imanueeri” (esesoro yariö niiga, “Nöökoe ngatai yeiito are”).

24Hanö Yoosebu aabookere kurua guchitero naakörre këëbore omomaraika woMonënë aamoteebiri iga aköre, nawë naatëtere Mariaamu.

25Siböönö taaraaye nawë kiomosaacha na omokari roonde hai kuhika Mariaamu agaituurania omööna wegesaacha. Yoosebu akamoroka iga Yeeso.

Mataayo 2

Abaisuunchi bichinyunyuunyi guucha hare Yeeso

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Yeeso naaiboreeyoe kumugi goBetereheemu korong'ööngö robuYahuti, enkaaga enö Heerooti aareenge omogaambi. Höhayo iigö abaisuunchi bichinyunyuunyi bakurua rogoro bakahika Yerusareemu,

2barabuuria iga, “Omööna onö aibooyoe iga abë omogaambi wabaYahuti nehai are? Kugira ntorooche inyunyuunyi yaaë rogoro, na baiito tuuchere komosëëngëra.”

3Hanö Omogaambi Heerooti aaiguure amang'ana gayo, naairiirre, wë umuëëne hamui na abaanto böönsoe baYerusareemu.

4Akaberekera abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaiigia baMaragö akababuuria iga, “Nehai Masiihi araiborroe?”

5Nabö bakamuhuunchukiria iga, “Nkumugi goBetereheemu korong'ööngö robuYahuti, niigö omonaabi aandekere iga:

6‘Uwë Betereheemu gukiaaro keYuuta, waangë guitöma gatai yabagaambi baYuuta; kugira hareuwë nehö omogaambi arirueera onö aretaangata abaanto baanë, abaIsraeri.’ ”

7Hö böönö Heerooti aaberekeeye abaisuunchi bichinyunyuunyi baakurua rogoro akababuuria gukibisere, enkaaga enö inyunyuunyi eera yaamahekaine.

8Haakurua akabatoma kuya Betereheemu arabateebia iga: “Gëënda muisuunche buuya amang'ana gayo gomööna oyo, hanö moramunyööre mondëëtërë amang'ana korri iga nauni ngëëndë komosëëngëra.”

9Hanö baasookiri kuiigua amang'ana gayo gomogaambi mbaatanooye, nenkaaga enö baare kuya mbaarooche inyunyuunyi eera bëënë wanyöörre baarooche rogoro; nayo yabataangatere ekaya iigö ekaimeerra haara bëënë omööna wanyöörre aareenge,

10Hanö baarooche inyunyuunyi eera bagaicheengera bokong'u!

11Bagasöha nyuumba, na hanö baarooche omööna hamui na Mariaamu nyako waabö, mbaatemere ibiru bakamosëëngëra. Haakurua bagataanchora amaguchi gaabö bakamutuha esahaabu, isiisui na emanëmanë.

12Nöökoe akabakaania gokeröötö iga batagaacha koreengera oHeerooti, kohayo bakahira gonchera yeende bakaya waabö.

Mariaamu na Yeeso barang'ösëra Miisiri

13Hanö abaisuunchi bichinyunyuunyi baara baasookiri kuya, omomaraika woMonënë agaachera Yoosebu gokeröötö akamoteebia iga, “Taimoka, wimuki omööna onö na nyako waabö mong'ösë kuya Miisiri, mobëëre hö kuhika ronö ndebateebia iga murue hö; kugira Heerooti ngutunaare omööna onö iga amuiite.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Yoosebu akaimoka, akaimukia omööna oora na nyako waabö; ubutiko boyo akabang'ösia kuya Miisiri,

15Bakabëëra hö kuhika ronö Heerooti akuure. Amang'ana ganö ngaabaaye iigö korri iga gaara oMonënë wanyöörre aagaamba kohëtëra komonaabi gahekeerane iga, “Naaberekeeye Omööna waanë kurua Miisiri.”

Abaana baraiitoa

16Hanö Heerooti aamanyere iga abaisuunchi bichinyunyuunyi baara baaruure rogoro mbaamong'aiinere, naarereeye bokong'u. Agatoma abariindi kuya guiita abaana biegesaacha böönsoe banö baare Betereheemu na mbareka yahö, abemëëka ebere na banö wanyöörre ndiö baiboroa iigö. Naakörre iigö guituungana na enkaaga eera inyunyuunyi yaamahekaine na abagëni baara bakurua rogoro.

17Hayo nehö ganö wanyöörre gaagaamboa na omonaabi Yeremia gaabaaye amahëënë iga:

18“Ekerrö kerarueera Raama, ekerrö na ukung'uunya okonënë. Raheeri arakoorra abaana baaë, wiiki tagutuna gukiribua hai, kugira baakuure böönsoe.”

Ukuriinga koMariaamu na Yeeso kurua Miisiri

19Hanö Heerooti aakuure, omomaraika woMonënë agaachera Yoosebu gokeröötö gukiaaro keMiisiri,

20akamoteebia iga, “Taimoka, wimuki omööna na nyako waabö, muriingë kuya gukiaaro kiabaIsraeri kugira baara baare gutuna guiita omööna baakua,”

21Kohayo Yoosebu akaimoka, akaimukia omööna na nyako waabö, bakariinga gukiaaro kiabaIsraeri.

22Hanö Yoosebu aaiguure iga Arekerao newë ana obogaambi boisa waabö korong'ööngö robuYahuti, nööböhere kuya hö, gukugira naakaniibui gokeröötö, akaya korong'ööngö roGariraaya,

23akamënya kumugi goNasareeti okorri iga ganö wanyöörre gagaamboa na abanaabi gabë amahëënë iga: “Nareberekeroa iga omoNasareeti.”

Mataayo 3

Ogoteebeerria koYöhana omoBaatiisi
(Mk 1:1-8; Rk 3:1-18; Yöh 1:19-28)

1Guchinsiko chiyo Yöhana omoBaatiisi agaacha agataanga goteebeerria kuibara rebuYahuti,

2Aragaamba iga, “Tatiga amaraga gaiinyu, kugira Obogaambi bueNöökoe bööhikere haang'i!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Yöhana onö newë oora omonaabi Isaaya aare kogaamba igoro yaaë iga, “Omoonto nkorangiriaare kuibara, ‘Taseemia enchera yoMonënë; Mumuruungihiri ichinchera ahëtë!’ ”

4Yöhana naagasuarre ichingebo chinö chiaarokeroe na ubuchööki buengameera; na urukini ruiriiho ndö aakaiböhëëye, ibiaakorea biaaë mbiareenge ichingige na obooke.

5Nehö abaanto baamogereeye gukurua Yerusareemu, na gukurua korong'ööngö röönsoe robuYahuti, na gukurua gukiaaro giöönsoe kenö keharre komöörö goYörötaani.

6Bagatobora amaraga gaabö, nawë akababaatiisa komöörö goYörötaani.

7Hanö Yöhana aarooche abaBarisaayo na abaSatukaayo abaaru baraacha harewë iga ababaatiisë, akabateebia iga, “Baiinyu, banö moona obobeebe boonga ubuichinchöka ning'ui abatakia iga mong'osë ehobe yeNöökoe enö iguucha?

8Motakörambë amaköra ganö gaakoorokia iga möötiga amaraga gaiinyu.

9Motagaacha gokanya iga mogaatora guikoorra gokogaamba iga, ‘Baiito nuruiboro roAbrahamu tööre!’ Ndabateebiambë iga Nöökoe agaatora kuimukia amagena ganö agakörre Abrahamu ibinchembere!

10Igisire nguitina kere iga gekëëngë imiri giomote gore göönsoe gonö gotaköoma ichiihagoe ichinchiiya, ngorahööngöröë gotabutue komörrö.

11Uni nkobabaatiisande komaanche gokoorokia iga möötiga amaraga gaiinyu, siböönö onö ariicha nyuma yaanë narebabaatiisa na uMuiika oMohoreeru na omörrö. Nawë nomonënë, nankerre; nauni tinisaiine ninyööra nkuimukia ibiraato biaaë hai.

12Nawë nagöötërrëëye orohoongö röë, ronö akuirorra engano gokehoorrö, sooki akoma engano ahira guiitara rëë, siböönö amatëtë gö naragasaambë komörrö gonö gotaakurima roonde.”

Okobaatiisoa koYeeso

(Mk 1:9-11; Rk 3:21-22)

13Gonkaaga eyo Yeeso agaacha kurua Gariraaya, akaya komöörö goYörötaani hare Yöhana okorri iga abaatiisoe.

14Siböönö Yöhana naasaachere komokaania aramoteebia iga “Nuuwë gisaiine iga ombaatiisë, wiiki nauwë oraacha hareuni?”

15Siböönö Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Tiga kebë këhayo böönö, kugira hanö oraköre iigö ntorahiki göönsoe ganö Nöökoe agutuna.” Kohayo Yöhana agaitabirria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Niigö Yeeso asookiri kobaatiisoa iigö, akarichöka kurua komaanche. Haakurua kuriooba igoro hakaigoka, akamaaha uMuiika gueNöökoe gonö goonga inguuti goraika igoro yaaë, gokamuikarra komotoe.

17Haakurua engaamba kurua kuriooba ekagaamba iga, “Onö noMööna waanë omohaanchoa, onö ngotëgëribua nawë.”

Mataayo 4

Yeeso arasaachoa na iRisaambo

(Mk 1:12-13; Rk 4:1-13)

1Haakurua Yeeso agataangatoa na uMuiika oMohoreeru kuya kuibara okorri iga asaachoe na iRisaambo.

2Nawë agaisasa ichinsiko merööngö enai ubutiko na omobaso, akagöötoa na umuëëkö.

3IRisaambo regaacha harewë rekamoteebia iga, “Hanö ndanyööre noMööna weNöökoe ore, gaambambë amagena ganö gabë emegaatë.”

4Siböönö Yeeso akarihuunchukiria iga, “Amaandekö nkogaambagare iga, ‘Omoonto taraabë hö komogaatë bëënë hai, siböönö ngutunaare eng'ana ere yöönsoe enö Nöökoe agaambere.’ ”

5Wiiki iRisaambo rekaimukia Yeeso, rekamuhira kumugi omoroonge goYerusareemu, rekamuriinia igoro komosöönsö gueHekaaru,

6rekomoteebia iga, “Hanö ndanyööre noMööna weNöökoe ore, tairëkëra kuya haanse kugira amaandekö nkogaambagare iga, ‘Nöökoe naragotomere abamaraika baaë; nabö mbarakuimuki komabökö gaabö korri iga otagaacha guituuratuura amagoro gaaö komagena.’ ”

7Yeeso akarihuunchukiria iga, “Siböönö wiiki amaandekö nkogaambagare iga, ‘Waangë gosaacha oMonënë Nöökoe waaö.’ ”

8Haakurua iRisaambo rekaimukia Yeeso rekamuhira kunguku entaambe rekamoorokia obogaambi hagarehagare böönsoe buekebara na amaiiya gaakiö göönsoe.

9Sooki rekamoteebia iga “Ganö göönsoe nendakohë, hanö ndanyööre nontëmëra ibiru na gonsëëngëra.”

10Hö Yeeso aarihuunchukiiyi iga “Tarua hanö, rRisaambo! Amaandekö nkogaambagare iga ‘Osëëngërë Nöökoe oMonënë waaö na omokörre emeremö wë bëënë!’ ”

11Haakurua iRisaambo rekamutiga rekaya; na abamaraika bagaacha kumuirigania.

Yeeso arataanga emeremö gëëë Gariraaya

(Mk 1:14-15; Rk 4:14-15)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Hanö Yeeso aaiguure iga Yöhana aböheroe, naageeye Gariraaya,

13Taikaaye Nasareeti haara hai, siböönö naageeye komënya Kaberenaumu, umugi gonö gööreenge mbareka kunyaancha yaGariraaya, gukiaaro geSaburooni na Nabutaari.

14Gayo ngaakörroe korri endago yomonaabi Isaaya enö aaragere ehekeerane iga,

15“Ikiaaro geSaburooni na ikiaaro keNabutaari, koboroonge buinyaancha, ihuumbu yomöörö goYörötaani, kenö gituurre Gariraaya, ikiaaro kiabaHamate!

16Abaanto banö bareenge kugisuunte baarooche oborabu obonënë. Na baara bareenge gukiaaro kigisuunte kiuruku oborabu bööbarabera.”

17Kurua gonkaaga eyo Yeeso naataangere goteebeerria amang'ana gaaë aragaamba iga: “Tiga amaraga gaiinyu, kugira Obogaambi bueNöökoe bööhika haang'i!”

Yeeso araberekera abatëgi bichiinsui banai

(Mk 1:16-20; Rk 5:1-11)

18Hanö Yeeso wanyöörre arataara mbareka kunguguni yinyaancha yaGariraaya, akamaaha abamura babere baandaimui banö baare abatëgi bichiinsui, Simooni (onö akoberekeroa iga Bëëtërö) hamui na mura omööbö woonde iga Andërëa. Mbaare guiita ichiinsui kunyaancha na uruëërö.

19Yeeso akabateebia iga, “Muuchë hareuni mundue nyuma nauni nendabaköre abatëgi babaanto.”

20Höhayo iigö bagatiga ichiinyërö chaabö, bakamurua nyuma.

21Nawë akaya mbërë hakë akamaaha abamura baande babere abandiimui, Yaköbö na Yöhana abamura baSebetaayo. Mbaareenge koböötö hamui na Sebetaayo isa waabö, barataaba ichiinyero chaabö, Yeeso akababerekera,

22Höhayo iigö bagatiga oböötö bööbö hamui na isa waabö, bakamurua nyuma.

Yeeso araiigia, arateebeerria na kuhueenia abaanto

(Rk 6:17-19)

23Yeeso akagëënda gukiaaro giöönsoe keGariraaya, araiigia guchiSinagoogi, arateebeerria aMang'ana Amaiiya goboGaambi, na kuhueenia abaanto banö baareenge na amarooyi gichitëëmö chöönsoe na inyaankö.

24Amang'ana ganö gaare gusumaachoa igoro yaaë gakaroonda gukiaaro giöönsoe geSiiria, kohayo abaanto bakamorëëntëra böönsoe banö baareenge abarooyi, banö baare kuiriira na amarooyi gichitëëmö chiöönsoe na banö baare na inyaankö, banö baare na ibihui, banö baare na ichindööri, banö baare na amasusu, na Yeeso akabahueenia böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25Amakömö amanënë agabaanto ngaamuruure nyuma kurua Gariraaya na Tekaboori, kurua Yerusareemu, buYahuti na kurua gukiaaro kerogoro, ihuumbu yomöörö goYörötaani.

Mataayo 5

Yeeso arateebeerria abaanto kunguku

(Rk 6:20-23)

1Hanö Yeeso aarooche amakömö gabaanto, akaya igoro kunguku, agaikara haanse; abeega baaë bagaacha haang'i harewë,

2agataanga kobaiigia, aragaamba iga;

3“Abaitabiribua mbaara baimanyere iga nabatobu kibuMuiika mbërë yeNöökoe; kugira oboGaambi bueNöökoe noböobö!

4“Abaitabiribua mbaara baana amaachiichi; kugira bayo Nöökoe narebatirimikia!

5“Abaitabiribua mbaara bareenge abahaabu; kugira eNöökoe narebaha ekebara koba omoondo göobö!

6“Abaitabiribua mbaara baana egöörio yagutuna goköra këëbore Nöökoe agutuna; kugira eNöökoe narebaigutia bokong'u!

7“Abaitabiribua mbaara baana amaabe kobaande; kugira Nöökoe nawë narebabeera amaabe!

8“Abaitabiribua mbaara baana omööyö omorabu; kugira bayo mbaremaaha eNöökoe!

9“Abaitabiribua mbaara bagutuna omorëëmbë; kugira bayo mbareberekeroa abaana bieNöökoe!

10“Abaitabiribua mbaara bakuiriiribua gukugira yagoköra këëbore Nöökoe agutuna; kugira oboGaambi bueNöökoe noböobö!

11“Abaitabiribua mbaiinyu banö mogotokoa na kuiriiribua na abaanto, na gokörroa amang'ana gare göönsoe agoborööngö gukugira yaanë.

12Siböönö baiinyu mocheenge na kogööka, kugira möobeekeroa igituhö ekenënë kuriooba. Nkëhayo bëënë baakairiirri abanaabi banö baabaaye hö karai.

Abakumia baanga omoonyo na oborabu

(Mk 9:50; Rk 14:34-35)

13“Baiinyu moonga omoonyo guekebara; siböönö hanö omoonyo gobora ichaancho, tenchera yeende ehö enö okagokörra gosambaaroke wiiki hai. Tegoona bueera hai, niiga gotabutue kebara na gotacheroe haanse na abaanto.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14“Baiinyu moonga oborabu buekebara giöönsoe. Umugi gonö gohagaacheroe kunguku tigukuibisa hai.

15Temoonto ahö onö akogöötia etara sooki agetoore iruungu hai; getare iga nkogegachekaare kogetagacha hanö ekomorekera böönsoe banö banyuumba.

16Këhayo bëënë, oborabu boiinyu nkeragere iga bomorekerë abaanto, okorri iga bamaahë amaköra gaiinyu amaiiya ganö mogoköra na bagoonge Isa weiinyu onö areenge kuriooba.

Ukuiigia igoro yaMaragö

17“Motagaacha gokanya iga naachere gosaria aMaragö gaMosa hamui na amaiigio gabanaabi hai. Tiiga naacha kogahoonchora hai, siböönö naacha goköra amaiigio gaabö gabë amahëënë.

18Ndabateebia obohëënë iga, iriooba na ekebara mbirisira, siböönö teehö eng'ana ninyööra niimui gose rekaaba iring'eenga iriikë iigö riaMaragö, enö irisira hai, kuhika amaserra gibiinto biöönsoe.

19Kohayo, ore wöönsoe onö arituuma ninyööra niriragirrio rimui iriikë kogöönsoe na orokirri abaande goköra iigö bëënë, nareba omokë koboGaambi bueNöökoe, siböönö ore wöönsoe onö akogööta aMaragö na koorokirria abaande baköre këëwë bëënë, nareba omonënë koboGaambi bueNöökoe.

20Ndabateebia wiiki hanö ndanyööre motabaaye na obohëënë gokera boora buabaiigia baMaragö na abaBarisaayo, temoresöha koboGaambi bueNöökoe hai.

Ukuiigia igoro yokoreererra

21“Möiigua iga karai abaanto mbaateebiibui iga, ‘Otagaiita moonto, na ore wöönsoe ariita ngisaiine akëëngëroe ikiina.’

22Siböönö ndabateebia iga, ore wöönsoe onö akoreererra omoonto woonde, ngisaiine akëëngëroe ikiina, ore wöönsoe araasërë omoonto woonde, ngisaiine ahiroe guNchaama, na ore wöönsoe onö araatoke omoonto woonde iga ‘Irireenchege’, nkeragere iga agëëndë kuibëri riomörrö.

23Na hanö ndanyööre ogeeye kuruusiria Nöökoe ikiruusio, sooki oheetoke iga omoonto woonde naana eng'ana nauwë,

24utigë ikiruusio këëö haara bakuruusiria ibiruusio, ogëëndë muigueerrane nawë taanga, haakurua uriingë kuya kuruusiria eNöökoe ikiruusio këëö.

25“Hanö ndanyööre omoonto aguchööngëëye gunchaama, muigueerrane nkaaga iribaga rekeehö, mbërë motaraaya gunchaama, okorri atagakuhira komokëëngi wibiina, onö arakohaane kumuriindi, nawë akuhire gokeböhë.

26Ndagoteebia obohëënë, tokaarichöka hai kuhika wisë kohakana isiire yaaö yöönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ukuiigia igoro yobohooyiri

27“Möiigua ngaagaamberoe iga, ‘Otakahooyera.’

28Siböönö ndabateebia iga: ore wöönsoe onö akomaaha omogaikoro gukumuigöömba nkunyööraare amohooyeeye komööyö gööë.

29Kohayo hanö ndanyööre iriisö rëëö reboreo ndiö rikugira oköra iriraga, uriruusi oretabute harai! Mbuuya bokong'u ikiimö kimui kiomobere gisire gokera hanö omobere gööö göönsoe gorarëkëroe kuibëri riomörrö.

30Ndanyööre nokobökö kööö oköboreo nkö gukugira oköra iriraga, okobotore na ogotabute harai! Mbuuya bokong'u ikiimö kimui kiomobere gisire gokera hanö omobere gööö göönsoe goraayi kuibëri riomörrö.

Ukuiigia igoro yugutigana omokari na omosaacha

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Rk 16:18)

31“Wiiki ngaagaamberoe iga, ‘Ore wöönsoe onö araatigë mokaaë, ngisaiine amohë inyaruba yagutigana.’

32Siböönö ndabateebia iga, hanö ndanyööre omoonto woonde atigere mokaaë, bosëri iigö, etare iga ngukugira yamang'ana amanyanku goboraaya hayo nakörre omogaikoro oyo aköre iriraga rioboraaya na hanö ndanyööre natëtoa wiiki, na omoonto, onö aramotëtë noranyööre nawë nakörre oboraaya wiiki.

Ukuiigia igoro yokorea imuuma

33“Wiiki moiigua iga abaanto baakarai mbaateebiibui iga, ‘Otagaacha gosaria imuuma yaaö, siböönö ngisaiine iga aköre ganö waanyërëëye imuuma koMonënë;’

34siböönö ndabateebia iga, otagaacha gutuenerria roonde; nyööra nkuriooba, kugira hö nkiö igituumbe kiobogaambi kieNöökoe,

35gose gokebara, kugira nkiö igituumbe këëë kegotoora amagoro; gose hare Yerusareemu, kugira numugi gomoGaambi umuhikere.

36Gose otagaacha gutuenerria komotoe gööö, kugira togaatora goköra ninyööra norotame rumui ruituukia robë urumuaamu gose robë urubuche hai.

37Baiinyu hanö mogaamba eng'ana ebë ‘Eee’ gose ‘Aa-a’, ebë këhayo bëënë; ere yöönsoe ituumere eyo nkumuNyaanku oora ikurua.

Ukuiigia igoro yukuruusia igisiöömba

(Rk 6:29-30)

38“Möiigua ngaagaamberoe iga, ‘Iriisö kuriisö, na iriinö kuriinö’;

39siböönö ndabateebia iga, otagaacha kuruusia igisiöömba komoonto onö agokörëëye bobeebe. Hanö omoonto agotëma uruhi korosa roboreo ohoonchora orobomösi narö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

40Na hanö omoonto araguchööngërë iga akuruusi esaati yaaö, mohaatirria na egööti yaaö.

41Na hanö omoonto arakohaamirri iga wimuki entööra yaaë ikiiromiita imui, uwë giimukia ichikiiromiita ibere.

42Hanö omoonto agosaba egeento kere giöönsoe omoha, hanö omoonto aratunë goköra isiire gokere giöönsoe waangë komokaania.

Okohaancha ababisa

(Rk 6:27-28, 32-36)

43"Möiigua ngaagaamberoe iga, 'Ohaanche omorobëri waaö, siböönö orëgë umubisa waaö.'

44Siböönö ndabateebia iga, mohaanche ababisa baiinyu na mosaberë baara bakobairiiria,

45okorri iga mobë abaana baIsa weiinyu onö areenge kuriooba, kugira wë ngköraare iriooba reraba kobaanto ababeebe na abaiiya, ararëënta imbura kobaara bagoköra amaiiya na kobaara bagoköra amanyaanku.

46Aai ngituhö ke murinyööra hanö ndanyööre nkohaanchamore baara bëënë babahaanchere? Ndaigua abaiiria biriguuti niigö bagoköra?

47Hanö ndanyööre mbasaani baiinyu abiëënë mogokeeria, böönö hayo neng'ana ngëni ke mokörre? Ninyööra nabaHamate niigö bagoköra!

48Kuhika mobë abakuunguruku ke hanö Isa weiinyu wakuriooba areenge umukuunguruku.

Mataayo 6

Ukuiigia igoro yugutuurria abatobu

1"Muiraarerre motagaköra amaköra gaiinyu amaiiya mbërë yabaanto okorri iga momaahekane nabö. Hanö ndanyööre niigö moraköre, timurinyööra gituhö kurua hare Isa weiinyu wakuriooba hai.

2"Kohayo hanö watuurria omotobu waangë kuiragaankia, këhaara abaiteerri bakuya baraköra guchiSinagoogi na guchinchera, korri iga bagoongoe na abaanto. Ndabateebia obohëënë iga, baasookia kohaaboa igituhö këëbö.

3Siböönö uwë hanö watuurria omotobu, oköra iigö nkiri kura omoonto onö ambareka yaaö anga komanya.

4Haakurua ngaraabe amang'ana gikibisere, na Isa weiinyu onö akomaaha agikibisere, narakohë igituhö.

Ukuiigia igoro yogosaba

(Rk 11:2-4)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5“Hanö möösaba, möönga goköra këhaara abaiteerri bagoköra! Bö mbahaanchere kuimeerra boroonge guchiSinagoogi na kubibure bichiinchera, korri bamaahoe na abaanto. Ndabateebia obohëënë iga, baasookia kohaaboa igituhö këëbö.

6Siböönö hanö ndanyööre orasaba, söha kugisuumua këëö, wisëëngëkërë, osabë Isa weiinyu onö atakomaahekana, na Isa weiinyu onö akomaaha ganö ogoköra gukibisere, narakohë igituhö.

7“Hanö wanyööra morasaba, möönga kuya morataniatania, këhaara eHamate egoköra, banö bagokanya iga ichinöökoe chaabö nchirabaiigue kugira yamang'ana amaaru.

8Möönge koba këëbö. Isa weiinyu nkunyööraare namanyere kere mugutuna ninyööra nenkaaga enö motaramosaba.

9Böönö muyi morasaba iga: ‘Taata weiito wakuriooba: Iriina rëëö regoongoe;

10oBogaambi bööö buuchë; Gare ugutuna gakörekanë gokebara hanö këhaara gareenge kuriooba.

11Otohë rëërö ibiaakorea binö tugutuna.

12Otööbere amasaria gaiito ganö togoköra, këhaara tokööbera amasaria ganö ukunyööra abaande batokörëëye.

13Otagaatotoora komasaacho amakong'u, siböönö ututuuri kurua kuMunyaanku.’ [Kugira obogaambi noböö, na ichiinguru na ubuhiku kuyeeyo. Amina]

14“Hanö ndanyööre moraabera abaande amasaria ganö nkunyööra babakörëëye, Isa weiinyu onö areenge kuriooba nawë wiiki narabaaberë.

15Siböönö ndanyööre motakööbera abaande, na Isa weiinyu tarabaabere amasaria ganö möököra hai.

Ukuiigia igoro yaguisasa

16“Hanö ndanyööre moraisasa, möönge koba na amaachiichi kiabaiteerri. Bö nkunyinkaarabare korri abaaanto babamaahë iga nguisasabare. Ndabateebia obohëënë iga, bö baasookia kohaaboa igituhö këëbö.

17Hanö ndanyööre oraisasa, tahaka amaguta komotoe gööö na wisaabë ubusio bööö,

18okorri iga abaande batakaamanya iga nguisasaore, getatiga hare Isa weiinyu onö atakomaahekana; na Isa weiinyu onö akomaaha gare ogoköra gukibisere, naraakohë igituhö.

Emööngö yakuriooba

(Rk 12:33-34)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19“Motakaibeekera emööngö gokebara hanö, hare ichimoongo na ubuinëëru bigosaria, na hare amanyamörrö gagotaabora na kuiiba.

20Mbuuya muibeekere emööngö kuriooba hare ichimoongo na ubuinëëru bitagaatora gosaria, na amanyamörrö gatagaatora gotaabora na kuiiba;

21kugira hare emööngö yaaö ere, nehö omööyö gööö goreba.

Ekemore kiomobere

(Rk 11:34-36)

22“Amaiisö gaaö ngö etara yomobere gööö. Hanö ndanyööre amaiisö gaaö namahoru, omobere gööö göönsoe ngoraabë na oborabu.

23Siböönö hanö ndanyööre amaiisö gaaö gatareenge amahoru, omobere gööö göönsoe ngoraabë kugisuunte, na hanö ndanyööre oborabu bonö boreenge moonse yaaö nigisuunte, keyo nigisuunte gekööböhia bokong'u!

Nöökoe na oboome

(Rk 16:13; 12:22-31)

24“Temoonto ahö onö agaatora koba omoköri wemeremö wabanënë babere, kugira nararëgë umui na ahaanche owoonde, gose aratora gosooka umui na gosëra owoonde. Temoratore gokörra eNöökoe emeremö na ichiimbiria hai.

25“Kenö nkiö gikugira ndabateebia iga mööngë kuiriira komaitëgëërrö na kumiööyö igoro yakere moraarë na kere moraanyue gokoba hö koiinyu, gose igoro yichingebo chiemëbere geiinyu. Aai gose obohoru mbotakerre ibiaakorea? Na omobere ngotakerre ichingebo?

26Tamaaha ibinyunyi: tibikubusura hai, tibikogësa na gotoora guitara hai, siböönö Isa weiinyu wakuriooba nkubiiriganiaare! Aai baiinyu temokerre bokong'u ibinyunyi biyo hai?

27Ning'ui gatai yeiinyu gukuiriira komaitëgëërrö na komööyö onö gaatora kuëëngëria enkaaga yobohoru bööë ninyööra ndusiko rumui?

28Kugira kembë mokoba na ukuiriira igoro yichingebo? Tamaaha këëbore ibisëkërë biaguisisi bigukiina, tibigoköra meremö hai gose tibiguitomera ngebo hai,

29siböönö ndabateebia iga ninyööra nomoGaambi Soromooni na oboome bööë böönsoe taasuaariibui ichingebo ichinchiiya kibisëkërë binö hai.

30Nöökoe newë akubisia irinyaanki rekebara, irinyaanki renö reehö rëërö na ichö tereehö hai nyööra retabuteroe komörrö; yeke natagaatora kobakörra gokera gayo baiinyu möönya bukumia bokë?

31Kohayo mööngë gotaanga koba na obööba: ‘Nke toraarë?’ gose iga ‘Nke toraanyue?’ gose iga ‘Nke torasöhi?’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32(Kugira ibiinto biyo ngutunuabire ruiisö röönsoe na eHamate); Isa weiinyu wakuriooba namanyere iga ngutunamore ibiinto biyo biöönsoe.

33Siböönö motatuna taanga oboGaambi na ganö agutuna, nawë naraabahë ibiinto biinde biyo biöönsoe.

34Kohayo möongë kuiriira kogaichö, kugira ichö neena agaayo. Amanyaanku gurusiko rumui ngaisere kurusiko royo.

Mataayo 7

Ogokëëngëra abaande ikiina

(Rk 6:37-38, 41-42)

1“Möongë gokëëngëra abaande ikiina, korri iga Nöökoe atakabakëëngëra ikiina,

2kugira Nöökoe narebakëëngëra ikiina këhaara bëënë na baiinyu mogokëëngëra abaande ikiina, na gokerëëngërë keera bëënë mokorëëngëra abaande nkiö bëënë Nöökoe arebarëëngëra na baiinyu.

3Kugira kembë okomaaha ereento iriikë kuriisö riomoonto woonde, na hanö uwë tokomaaha ereento irinënë kuriisö rëëö umuëënë hai?

4Niyeke ogoköra orateebia omoonto woonde iga, ‘Tiga nkuruusi ereento iriikë kuriisö rëëö,’ na hanö uwë nkunyööraore ereento irinënë nkuriisö rëëö umuëënë rere?

5Uwë ore muiteerri! Taanga taruusia ereento kuriisö rëëö, haakurua nehö oraatore komaaha buuya na omanyë kuruusia ereento kurua kuriisö riomoonto woonde.

6“Motagaacha koha ichiseese ibiinto binö bireenge ibiroonge, chitagaacha kobaihuunchurria na kobaitania. Motagaacha korëkërra ichingurube ibiinto ibiiya bitagaacha gotacheroa haanse nachiö, na chihoonchore kobaroma

Saba, tuna, kong'oonta

(Rk 11:9-13)

7“Mosabë, na baiinyu morahaaboe; mutune, na baiinyu moranyööre, kong'oonta egesaku, na baiinyu moraigorroe.

8Kugira ore wöönsoe asabere nkohaaboaare, na omoonto ore agutuna nkunyööraare, na egesaku nkuigoroa kere komoonto onö agokong'oonta iga aigorroe.

9Aai gose moonto ke hare baiinyu onö omööna waaë aramosabë omogaatë sooki amohë irigena?

10Gose hanö aramosabë insui amohë inchöka?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Hanö ndanyööre baiinyu banö moreenge abanyaanku momanyere koha abaana baiinyu ibiinto ibiiya; Isa weiinyu wakuriooba naraköre amaaru, narabahë ibiinto ibiiya banö bakomosaba!

12Mokörre abaande gaara mugutuna bö babakörre: eyo niyo esesoro yaMaragö gaMosa na amaiigio gabanaabi.

Ikihita ikinyiintu

(Rk 13:24)

13“Mosöhë gokohëtëra gukihita ikinyiintu, kugira ikihita gekuya kuibëri nekegare na enchera enö ikuhira hö nengare, na mbaaru bakuhira gonchera eyo.

14Siböönö ikihita nikinyiintu na enchera enö ikuhira kobohoru nenkong'u, na abaanto banö bakuginyööra mbakë.

Omote na ichiihagoe chiagö

(Rk 6:43-44)

15“Muiraarerre na abanaabi boboröööngö; banö baguucha hare baiinyu baitubaiini amang'oondi, siböönö moonse nichisuunchai ichinsakuri.

16Morabamanyë komaköra gaabö. Abaanto bagaatua ichisabibu kurua komete giamahoa gose iriing'oe kurua kubisökörö?

17Omote omogööku nköömagore ichiihagoe ichinchiiya, siböönö omote omobeebe nköömagore ichiihagoe ichimbeebe.

18Omote umuuya omogööku tegokööma hagoe mbeebe hai, na omote omobeebe tegokööma hagoe nchiiya hai.

19Omote gore göönsoe gonö gotakööma ichiihagoe ichinchiiya ngorahööngöröë na gotabutue komörrö.

20Kohayo moremanya abanaabi boboröööngö komaköra gaabö.

Tembamanyere baiinyu

(Rk 13:25-27)

21“Tiiga noore wöönsoe akomberekera iga ‘Monënë, Monënë’ aresöha kobogaambi bueNöökoe hai, getare iga mbaara bëënë bagoköra gare Taata wakuriooba agutuna.

22Hanö urusiko roora roGokëënga ikiina rurihika, abaaru mbariicha baranteebia iga ‘Monënë, Monënë! Kuriina rëëö ntöteeberreeyi amang'ana gieNöökoe, kuriina rëëö ntöörugiri ibihui ibiaaru na ntöökörre amaköno amaaru!’

23Nauni nendebateebia iga, ‘Tembamanyere hai. Tarua hareuni, baiinyu abaköri bamanyaanku.’

Abahagaachi babere binyuumba

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Rk 6:47-49)

24“Kohayo ore wöönsoe onö akuiigua amang'ana gaanë ganö na kogagööta naraabë kiomoonto omong'aiini onö aahagaachere inyuumba yaaë korotare.

25Imbura egatoa, imiöörö gekaböcha, omokama gokahusa bokong'u gokagetëma inyuumba eera, siböönö tiyaagooye haanse hai, kugira wanyöörre ehagaacheroe korotare.

26Siböönö ore wöönsoe akuiigua amang'ana gaanë ganö anga kogagööta, naraabë kiomoonto omokaangi onö aahagaachere inyuumba yaaë komosëënsë.

27Imbura egatoa, imiöörö gekaböcha, omokama gokahusa bokong'u gokagetëma inyuumba eera, ekagoa. Nayo yaagooye bobeebe bokong'u!”

Ogotora koYeeso

28Hanö Yeeso aasookiri kogaamba amang'ana gayo, umuiranio guabaanto mbaarogoorre na maiigio gaaë;

29kugira taare kuiigia kiabaiigia baabö abaMaragö hai, siböönö wë naaigiri kogotora.

Mataayo 8

Yeeso arahueenia omoonto wamagëëngë

(Mk 1:40-45; Rk 5:12-16)

1Hanö Yeeso aasekeeye kurua kunguku, amakömö amanënë agabaanto mbaamosöraine.

2Haakurua omoonto onö wanyöörre aroora amagëëngë agaacha harewë, agasigama mbërë yaaë, akagaamba iga, “Monënë, hanö orahaanche, oratora gonsaabuura.”

3Yeeso akaraambeka okobökö kööë akamuturubania. Akamuhuunchukiria iga, “Nehaanchere, Saabuurua!” Höhayo iigö ore moonto oora akahueena amagëëngë gaaë.

4Haakurua Yeeso akamoteebia iga, “Maaherra! Otagaacha goteebia moonto hai, siböönö oroongehë kuya kumunchaama, akomaahë, haakurua uruusi igituhö këëbore Mosa agaambere, gokoorokia iga uhueenere.”

Yeeso arahueenia omoköri wemeremö womotaangati uMuruumi

(Rk 7:1-10)

5Hanö Yeeso aasöhere Kaberenaumu, omotaangati umuRuumi, akamoochera, akamogëya,

6aragaamba iga: “Monënë, omoköri waanë wemeremö nomorooyi wirisusu, mborre are ka, tagotora kobooka hai.”

7Yeeso akamoteebia iga “Nendaachë kumuhueenia.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Omotaangati oora akamuhuunchukiria iga, “Monënë, tinisaiine iga osöhë waanë hai. Siböönö uwë tagaamba eng'ana inyënë, nomoköri waanë wemeremö narahueene.

9Kugira ninyööra nuuni nomoonto onö ndeenge haanse yogotora kuabataangati baande, na neena abasirikare banö nkerre. Ngoteebiande umui iga, ‘Kayi haara!’ nawë nkuyaare, na owoonde iga, ‘Ncho hanö!’ nawë ngköraare iigö.”

10Hanö Yeeso aaiguure amang'ana gayo, naarogoorre agateebia abaanto banö baamosööraine iga, “Ndabateebia obohëënë iga, Tenaakarooche omoonto ore wöönsoe gukiaaro kiabaIsraeri onö ana ubukumia këonö hai.

11Kohayo ndabateebia iga, abaaru mbarirua rogoro na mooche nabö mbarikara hamui na Abrahamu, Isaka na Yaköbö kunyaangi yoboGaambi bueNöökoe.

12Siböönö baara bareenge koboGaambi mbaretabutua kebara kugisuunte, hare barikuura na gokarratia amaiinö.”

13Haakurua Yeeso agateebia omotaangati umuRuumi oora iga, “Gëënda ka, na këëbore ukumiri nkëëbö orakörroe.” Nomoköri wemeremö womotaangati umuRuumi oora akahueena enkaaga eyo bëënë.

Yeeso arahueenia abaanto abaaru

(Mk 1:29-34; Rk 4:38-41)

14Yeeso akaya oBëëtërö, akanyööra nyakubiaara waabö Bëëtërö naraaye borre nomorooyi irikëng'ëënti.

15Yeeso akamuturubania okobökö kööë, irikëng'ëënti rekamohaatera, nawë akaimeerra na gotaanga kumuirigania.

16Hanö göobaaye omogörööba, abaanto abaaru banö baare na ibihui bakarëëntoa harewë. Yeeso akarugia ibihui kong'ana na kuhueenia böönsoe banö baare abarooyi.

17Naakörre gayo okorri iga ahiki ganö omonaabi Isaaya aaragere akagaamba iga, “Wë umuëënë aaruusia hö amarooyi gaiito, na aimukiri ibirooyi bieiito.”

Banö bagutuna koba abeega baYeeso

(Rk 9:57-62)

18Hanö Yeeso arooche irikömö riabaanto bamonaarri, agateebia abeega baaë baambokë kuya ihuumbu yinyaancha.

19Umuiigia waMaragö agaacha harewë akamoteebia iga, “Muiigia, ntoragëënanë hare höönsoe oraayi.”

20Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ibiboe mbiina amaiina, na ibinyunyi mbiina amasu, siböönö oMööna woMoonto taana hare agaitoora amuunye hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Omoonto woonde, umui wabeega baaë, akamoteebia iga, “Monënë, nke otatigere ngëëndë kuhira taata bui.”

22Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ngööta togëënanë, tiga abaku bahire abaku baabö bui.”

Yeeso aratiindia amageengio ginyaancha

(Mk 4:35-41; Rk 8:22-25)

23Yeeso akariina koböötö, hamui na abeega baaë.

24Höhayo iigö omokama omonënë gokahusa kunyaancha amagëëngio gagataanga gutuba oböötö. Enkaaga eyo Yeeso wanyöörre araaye.

25Abeega baaë bakaya harewë, bakamutura kurua guchitero, bakagaamba iga, “Monënë, otatutuuria toratuna gukua!”

26Yeeso akabahuunchukiria iga, “Kugira ke möböhere iigö baiinyu, monyabukumia bokë?” Haakurua akaimeerra akang'öönëra emekama na amagëëngio, na inyaancha egateenda.

27Abaanto böönsoe bakarogoora bakagaamba iga, “Onö moonto watëëmö ke? Ninyööra nemekama na amageengio nkumuigueera bire?”

Yeeso arahueenia abaanto babere banö baare na ibihui

(Mk 5:1-20; Rk 8:26-39)

28Hanö Yeeso aahikere gukiaaro kiabaGeraasi ihuumbu yinyaancha, agasikana na abaanto babere banö baare kurua guchimbeehera. Abaanto banö baare na ibihui nabö mbaareenge abachuuru na temoonto agakarehere kohëta gonchera eera hai.

29Höhayo iigö bagaköra igituri baragaamba iga “Nke ugututuna ore Mööna weNöökoe? Gose nuuchere gotööta enkaaga yeiito etaraahika?”

30Haang'i na ahase hayo irihichö richingurube ndëëre kuriisia hö.

31Kohayo ibihui biyo bikagëya Yeeso biragaamba iga, “Hanö ndanyööre ngutunaore gotööta, simbë ututigë tosöhë kuihichö reera richingurube.”

32Yeeso akabiteebia iga, “Motaya;” kohayo ibihui biira bikarua kobaanto baara bigasöha guchingurube, irihichö riöönsoe regasekera gokeng'araario, rekairekera kunyaancha, ichingurube chöönsoe chigakua.

33Abaanto banö baare kuirigania ichingurube chiyo bakang'ösa, bakaya kumugi, bagateebia abaanto bumugi amang'ana göönsoe ganö gaabaaye kobaanto baara baare na ibihui.

34Nehö abaanto böönsoe abumugi baarichökere kuya komaaha Yeeso, na hanö baamorooche, bakamogëya baramoteebia iga aruë gukiaaro këëbö.

Mataayo 9

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso arahueenia omoonto omorooyi wirisusu

(Mk 2:1-12; Rk 5:17-26)

1Yeeso agasöha koböötö akariinga akaamboka inyaancha agaacha kumugi gowaabö,

2hare abaanto baande baamorëntëëye omoonto omorooyi wirisusu, araaye komaraarro. Hanö Yeeso oongooye ubukumia bööbö, agateebia omorooyi oora iga, “Teremeka mumura waanë! Wabeeyoe amaraga gaaö.”

3Sooki abaiigia baande abaMaragö bagateebania bö abiëënë iga, “Omoonto onö neNöökoe aguchuaaria!”

4Siböönö Yeeso akoongora amaitëgëërrö gaabö akagaamba iga, “Kugira ke muguitëgëërra amang'ana amanyaanku këgayo?

5Neehai entöbu yakogaamba, niiga. ‘Wabeeyoe amaraga gaaö,’ gose kana niiga, ‘Imoka ogëëndë’?

6Siböönö nendabooroki momaahe iga, wiiki oMööna woMoonto naana ogotora gokööbera amaraga gokebara.” Sooki agateebia omorooyi oora wirisusu iga, “Taimoka, wimuki amaraarro gaaö uyi ka!”

7Omoonto oora akaimoka akaya ka.

8Hanö abaanto baarooche eng'ana eyo, mbööböhere, bakagoonga Nöökoe gokoha abaanto ogotora gëëkoyo.

Yeeso araberekera Mataayo

(Mk 2:13-17; Rk 5:27-32)

9Yeeso agatanora kurua hö, na hanö wanyöörre aragëënda, akamaaha umuiiria wiriguuti woonde iga Mataayo aikaaye gukinyuumba kegokëëngëra iriguuti. Akamoteebia iga, “Ngööta obë umueega waanë.” Mataayo akaimoka, akamurua nyuma.

10Nkaaga wanyööre Yeeso araraagera oMataayo, abaiiria abaaru biriguuti na abanyamaraga bagaacha bagaikara na Yeeso hamui na abeega baaë.

11Hanö abaBarisaayo abamui baarooche iigö, bakabuuria abeega baaë iga, “Kugira ke uMuiigia weiinyu akorea hamui na abaiiria biriguuti hamui na abanyamaraga?”

12Hanö Yeeso aaiguure iigö, akahuunchukia iga, “Abaanto abarooyi mbö bagutuna omorëri, tebaara bareenge abahoru hai.

13Kaya mutune esesoro yamaandekö ganö gakogaamba iga, ‘Namaabe ngutuna tiiga nibimuëënsö hai.’ Tenaachere koberekera abaroonge hai, siböönö nabanyamaraga.”

Iribuurio igoro yaguisasa

(Mk 2:18-22; Rk 5:33-39)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Haakurua abeega baYöhana omoBaatiisi bagaacha hare Yeeso, bakamubuuria iga, “Kugira ke baiito hamui na abaBarisaayo tuguisasa, siböönö abeega baaö bö tebaguisasa hai?”

15Yeeso akabahuunchukiria iga, “Aai! Abagëni banö baraarekeroe kunyaangi bakaaba na amaachiichi enkaaga enö baana omotëti hamui? Aa-a! Siböönö enkaaga iriihika enö omotëti ariruusibua kurua hare bö, hayo nehö böönö bariisasa.

16“Taahö onö agotomera ekeraasi ekehea kongebo engotu hai, kugira ekeraasi keyo nkeraataandore engebo engotu eera na iribaanga regarehe.

17Gose taahö onö agotoora itibaai ehea kubiguchi ibikoro hai, kugira ibiguchi ibikoro biyo biratora gööteka, itibaai iteke haanse, na ibiguchi bisareke. Kohayo itibaai ehea ngotooraere kubiguchi ibihea, na biöönsoe bibeekoa ahase ahaiiya.”

Ibimanyiirrio biubukumia

(Mk 5:21-43; Rk 8:40-56)

18Enkaaga enö Yeeso aare kogaamba gayo, omotaangati umui wikiYahuti agaacha harewë, agasigama mbërë yaaë, aragaamba iga, “Umuiseke waanë araang'ana gukua; siböönö taacha omotoorre amabökö gaaö, nawë narahueene.”

19Yeeso akaimoka akagëënana nawë hamui na abeega baaë.

20Omogaikoro woonde onö wanyöörre airiira ararua amaanyiinga komëëka ikumi na ebere akarueera Yeeso nyuma, agaturubania igikobobe kiengebo yaaë.

21Naakörre iigö kugira naaitëgërrëëye komööyö göötë iga, “Hanö ngaaturubania engebo yaaë yiiki iigö, nendahueene.”

22Yeeso agaisuuria nyuma, akamomaaha, akamoteebia iga, “Teremeka, muiseke waanë! Ubukumia bööö bukuhueeniri.” Höhayo iigö omogaikoro oora akahueena.

23Haakurua Yeeso akaya kunyuumba yomotaangati oora. Hanö akomaaha abasiriingia na irikömö riabaanto barakuura ekerrö, banö baare goseemia komotabuta,

24akabateebia iga, “Ore wöönsoe, arichökë! Umuiseke onö tiiga nakuure hai, naraaye!” Haakurua böönsoe bakamosëkëërra.

25Siböönö hanö abaanto barichökiibui, Yeeso naasöhere akaya haara wanyöörre umuiseke oora araaye, akamogööta okobökö kööë, akaimoka.

26Amang'ana gayo gakaroonda gukiaaro keyo giöönsoe.

Yeeso arahueenia abahukuru babere

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Yeeso agatanora kurua hayo, na hanö wanyöörre aragëënda abahukuru babere bakamurua nyuma, baraköra igituri baragaamba iga, “Tatomaahera amaabe, oMööna oTauti!”

28Hanö Yeeso aasöhere nyuumba, abahukuru babere bagaacha harewë, nawë akababuuria iga, “Moona ubukumia iga ngaatora kobahueenia?” Bakamuhuunchukiria iga, “Eee Monënë!”

29Haakurua Yeeso agaturubania amaiisö gaabö, aragaamba iga, “Tigambë kebë këëbore mukumiri!”

30Na amaiisö gaabö gakamaaha. Yeeso akabakaania bokong'u arabateebia iga, “Motagaacha goteebia moonto ore wöönsoe!”

31Siböönö bö mbaageeye bakagaamba egoongö igoro yaYeeso kuing'eenga rikiaaro keyo giöönsoe.

Yeeso arahueenia irimuumu

32Hanö wanyöörre abaanto bayo baratanora, abaanto baande bakarëënta omoonto woonde hare Yeeso onö wanyöörre ataagotora gusumaacha kugira naare na ikihui.

33Siböönö hanö ikihui keera këërugiibui, omoonto oora naataangere gusumaacha, abaanto böönsoe bakarogoora, bakagaamba iga, “Tetöökarooche eng'ana këenö roonde gukiaaro kenö geIsraeri hai!”

34Siböönö, abaBarisaayo bakagaamba iga, “Nomokoro wibihui akamoha ogotora gokurugia ibihui.”

Yeeso aramaahera abaanto amaabe

35Yeeso akagëënda-gëënda arataarra imigi giöönsoe na ichiimbëri. Akaiigia guchiSinagoogi, arateebeerria aMang'ana Amaiiya igoro yoBogaambi, arahueenia abaanto kurua kubirooyi bichitëëmö chöönsoe hamui na inyaankö yöönsoe.

36Hanö aarooche amakömö gabaanto omööyö göö ngöichooye amaabe gukugira yaabö, kugira wanyöörre babaabayeeye na baahanere, kiamang'oondi ganö gataana muirigania.

37Kohayo agateebia abeega baaë iga, “Irigësa nirinënë, siböönö abaköri bemeremö bakubigësa mbakë.

38Motasasaama oMonënë umuëënë irigësa atomë abagësi baaë bayi komogësëra.”

Mataayo 10

Amariina gabatomoa ikumi na babere
(Mk 3:13-19; Rk 6:12-16)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Yeeso akaberekera abeega ikumi na babere akabaha ogotora gokurugia ibihui
na kuhueenia ibirooyi biöönsoe na inyaankö yöönsoe.

2Na ganö ngö amariina gabatomoa ikumi na babere: owambërë, Simooni (onö
akoberekeroa iga Bëëtërö) na Andërëa mura omööbo; Yaköbö na Yöhana mura
omööbö, abamura baSebetaayo;

3Biribo na Batoromaayo; Tomaasi na Mataayo, umuiiria wiriguuti; Yaköbö
mura oRibaayo, na Tataayo.

4Simooni omoKanaani, na Yuuta Keriooti, onö aakoböösaiini Yeeso.

Yeeso aratoma abatomoa ikumi na babere

(Mk 6:7-13; Rk 9:1-6)

5Yeeso naatomere abeega ikumi na babere baara, akabakaania akababoorra
iga: “Motakaaya gukiaaro kiabaHamate gose kumugi gore göönsoe
guabaSamaria hai.

6Siböönö muyi kobaanto baIsraeri banö baanga amang'oondi ganö gaasira.

7Muyi moteebeerri moragaamba iga, ‘Obogaambi bueNöökoe bööhika haang'i!’

8Muhueeni abarooyi, muriuuki abaku, muhueeni abamagëëngë na kurugia
ibihui. Mbuchua möönyööra, kohayo mohaanë buchua.

9Si motagaacha kuimukia amaseenti gare göönsoe gabë agiesahaabu, gose
ichisiriingi, gose amatoongoro komaguchi gaiinyu hai.

10Motagaacha kuimukia iriguchi rekuimukiria geento gonchera, gose ichingebo
ibere hai, gose ibiraato, gose inyiimbö hai, kugira omoköri wemeremö
nkohaaboaare esoro yaaë.

11“Hanö mööya kumugi gose korobëri momaaha onö arabairigani, muikara
waaë, kuhika ronö moretanora.

12Hanö möösöha kumugi mogokeeria iga, ‘Omorëëmbë gobë na baiinyu.’

13Hanö ndanyööre abaanto bumugi goyo babairigaiini, omorëëmbë goiinyu
gotamë kumugi goyo; si hanö ndanyööre batabairigaiini, omorëëmbë goiinyu
ngorabareengerë.

14Na hanö ndanyööre omoonto ore wöönsoe kumugi goyo atabairigaiini gose
kobatëgëërra, musisa egete morëkëra, sooki motanora kurua hayo.

15Amahëënë ndabateebia iga, kurusiko rogokëënga ikiina Nöökoe narëëbera
abaanto bumugi goSötöma na Göömöra gokera abaanto bumugi goyo!

Ukuiriiribua konö kuguucha

(Mk 13:9-13; Rk 21:12-17)

16“Tatëgëërra muiigue! Nkobatomande kiamang'oondi gatai yichisuunchai.
Mong'aiinihë gichinchöka na mobë abanyööhu gichinguuti.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Siböönö muiraarerre na abaanto, kugira barebagööta babahire gunchaama, babatëmë na ichingösë guchiSinagoogi chaabö.

18Murihiroa kogaambibua mbërë yababaahi na abagaambi gukugira yaanë, gukuruundia Amang'ana mbërë yaabö na kobaHamate.

19Hanö barebagööta na kobahira guchinyuumba chagokëëngëra ibiina, motagaacha kogania iga niyeke moraayi kogaamba; gose këëbore moraboore; kugira hanö urinyööra enkaaga eyo ihikere morehaaboa eng'ana yakogaamba.

20Kugira amang'ana ganö ndinyööra moragaamba tegaiinyu hai, ngarirua kuMuiika goIsa weiinyu, arasumaacha kohëtëra hare baiinyu.

21“Omoonto areköböösania mura omööbö aiitoe, na omogaaka areköböösania omööna waaë; na abaana mbarimokera abaiburi baabö babaköre baiitoe.

22Abaanto böönsoe mbarebarëga gikugira yiriina rëënë, siböönö onö arigumiirria kuhika umuhikö, oyo narehöna.

23Hanö babairiiria kumugi gumui, mong'ösëra ogoonde. Amahëënë ndabateebia iga, timurihika gosookia emeremö kumigi giöönsoe egeIsraeri Omööna woMoonto ataraacha hai.

24“Timueega agokera umuiigia waaë hai; temoköri omeremö agokera umuëënë emeremö hai.

25Kohayo ngisaiine iga umueega abë kiumuiigia waaë, na nkëhayo bëënë na omoköri wemeremö kumuëënë emeremö. Hanö ndanyööre umuëënë umugi aberekeeyoe iga, Beriseebuuri, abaanto baaë mbaraberekeroe amariina amaaru amabeebe gokera wë!

Onö keragere iga öböhöë

(Rk 12:2-7)

26“Kohayo, mööngë kööböha abaanto. Kere giöönsoe gikundikiiyi nkerehonyoroa, na ikibisere kere giöönsoe nkeratoboroe.

27Ere yöönsoe ndabateebi kugisuunte, mogegaambë harabu, na ere yöönsoe morasëmënëënibui, mogetobore borabu kobaanto böönsoe.

28Mööngë kööböha banö baguiita omobere, siböönö tebaana obotoro guiita omööyö hai; mbuuya mööböhë Nöökoe, newë agaatora guiita biöönsoe, omobere na omööyö kuibëri riomörrö.

29Noraatore kogora ibinyamburiini bibere guchaba imui; siböönö tikinyamburiini kegaakua Isa weiinyu angë komanya hai.

30Ninyööra mbaiinyu, ituukia yöönsoe enö ereenge kometoe geiinyu, nagemanyere hare yaang'ana.

31Kohayo mööngë kööböha; mokerre bokong'u ibinyamburiini ibiaaru!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ogotobora na okoönga Kresto

(Rk 12:8-9)

32“Ore wöönsoe onö aramboore borabu kobaanto iga wë nowaanë, nauni wöönsoe nendaköre këëbö bëënë gikugira yaaë mbërë yaTaata wakuriooba.

33Siböönö ore wöönsoe aranyaangë borabu kobaanto, nauni nendemöönga mbërë yaTaata wakuriooba.

Temorëëmbë hai nokohötökana

(Rk 12:51-53; 14:26-27)

34“Mööngë gokanya iga naacha korëënta omorëëmbë gokebara. Aa-a, tenaacha iga ndëëtë morëëmbë hai, siböönö niriihi.

35Kugira naacha ndëëtë obohötökani kobamura na baisa waabö, kobaiseke na banyako waabö, kobakamööna na banyakubiaara baabö;

36ababisa bomoonto nabaanto bamööbö bëënë.

37“Ore wöönsoe ahaanchere isa waabö gose nyako waabö goonkera, oyo taisaiine abë umueega waanë hai; ore wöönsoe onö ahaanchere umumura waaë gose umuiseke waaë goonkera, oyo taisaiine abë umueega waanë hai.

38Na ore wöönsoe onö atakuimukia omosaraba göötë angöötë, oyo taisaiine abë umueega waanë hai.

39Ore wöönsoe onö agutuna iga atuuri obohoru böötë oyo narebotabuta; siböönö ore wöönsoe agotabuta obohoru böötë gikugira yaanë, oyo naribunyööra.

Igituhö

(Mk 9:41)

40“Ore wöönsoe onö arabairigani, nuuni airigaiini; na ore wöönsoe aranyirigani, noora aantomere ukunyööra airigaiini.

41Na ore arairigani omonaabi gikugira nomonaabi, naranyööre igituhö kiobonaabi, na ore wöönsoe arairigani omoonto umuuya gikugira iga numuuya naranyööre igituhö gekoba umuuya.

42Obohëënë ndabateebia iga, ore wöönsoe akoha umui wabaanto abakë banö ninyööra negeköömbë kiamaanche amamititu gikugira iga numueega waanë amahëënë narinyööra igituhö këëë.”

Mataayo 11

Abarëënti bamang'ana kurua hare Yöhana omoBaatiisi

(Rk 7:18-35)

1Hanö Yeeso aasookiri kuruusia amaragirrio kobeega baaë ikumi na babere, akarua hö akaya kuiigia na goteebeerria kumigi genö gëëreenge haang'i na ahase hayo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Na hanö Yöhana omoBaatiisi aareenge gokeböhe, naaiguure amaköra gaKresto, agatoma abeega baaë abamui kuya harewë,

3kumubuuria iga, “Nuuwë onö yaarageroe iga uchë, gose kana niiga toganye owoonde?”

4Yeeso akabahuunchukiria iga, “Riinga muyi moteebi Yöhana gare mukuiigua na gare mokomaaha:

5abahukuru ngotorabare komaaha, amagata ngotorabare kogëënda, banö bakuiriira na amagëëngë ngosaabuuruabare, abakiro nkuiiguabare, abaku nkuriukibuabare, na aMang'ana Amaiiya ngoteeberribuagare kobatobu.

6Owakehaiiya noonö ataana isi nauni.”

7Hanö abeega baYöhana wanyöörre barariinga, Yeeso agasumaachera amakömö gaara igoro yaYöhana araboora iga, “Kana hanö möögeeye komaaha Yöhana kuibara, nke wanyöörre moogeeye komaaha? Negetëëndë möögeeye komaaha mona gikuhuuchua na omokama?

8Kana nkeembë möögeeye komaaha? Gose möögeeye komaaha omoonto mona wanyöörre aisöhiiyi ichingebo ichinchiiya ichiriguri chinö chikomënënëkia? Abaanto banö baguisöhiria iigö nguchinyuumba chiabagaambi bamënyere!

9Monteebi kenö möögeeye komaaha hö? Nomonaabi möögeeye komaaha? Eee, obohëënë möörooche omonënë gokera omonaabi.

10Kugira Yöhana newë amaandekö gagusumaachera këëbore Nöökoe aagaambere iga, ‘Nendetoma omoteebeerria waanë ataangate mbërë yaaö akoreborre enchera.’

11Obohëënë ndabateebia iga, Yöhana omoBaatiisi nakerre omoonto ore wöönsoe onö aibooyoe na omogaikoro; Siböönö, onö areenge omokë koBogaambi bueNöökoe nakerre Yöhana.

12Kurua gonkaaga enö Yöhana omoBaatiisi aataangere goteebeerria amang'ana gaaë kuhika böönö, oBogaambi bueNöökoe nguitanibuabore bokong'u, na abaanto bichiinguru ngutunabare babunyööre guchiinguru.

13Kugira abanaabi böönsoe na Amaragö gaMosa mbiagaambere igoro yoBogaambi kuhika gonkaaga yaYöhana.

14Ndanyööre mogaatora gukumia amang'ana gaabö, böönö, Yöhana newë Eriiya onö ariicha.

15Tatëgëërrambë ndanyööre moona amatui!

16“Kanambë nke nkarëng'aania na abaanto birikora renö? Baanga abaana banö baikaaye ahase homoteera baraberekerana na abaande kongaamba enënë iga,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17‘Ntöbagaambiiyi ekeböröögö, mokaanga gotëënga! Ntööbarentiiyi amareentio agamachiichi, siböönö mokaanga gukuura!’

18Hanö Yöhana aachere naaisasere na taanyooye itibaai hai, abaanto bakagaamba iga, ‘Naana ikihui!’

19Hanö oMööna woMoonto aachere ararea na kunyua, bakagaamba iga, ‘Tamaaha omoonto onö! Wë nomööyöku na numunyui, nomosaani wabaiiria biriguuti na abanyamaraga!’ Siböönö ninyööra niigö obong'aiini bueNöökoe nkomaahoabore kobohëënë buamaköra gaaë.”

Abaanto banö batagukumia

(Rk 10:13-15)

20Yeeso agataanga kuruusia amasuura imigi genö wanyöörre aaköra amakönö amaaru, kugira abaanto bimigi geyo mbaangere gutiga amaraga gaabö.

21“Ehobe yumugi goKorasiini! Ehobe yumugi goBetisaita! Kugira amakönö ganö gaaköroa hare baiinyu nyööre gaakorroe Tiiro na Siitoni, nyööre abaanto baahö böönsoe mbagaitoreeye ichingebo chamagönëëra na kuihaka iriibu gokoorokia iga baatiga amaraga gaabö.

22Siböönö ndabateebia iga, kurusiko rogokëënga ikiina Nöökoe naremaahera abaanto baTiiro na Siitoni amaabe gokera baiinyu!

23Nauwë Kaberenaumu, waatunere kuiriinia umuëënë kuya kuriooba? Noratabutue haanse kuya kuibëri riomörrö; kugira nkanyöörre amakönö ganö waaköreeyoe nSötöma gaakörekaiine, nyööre umugi goyo nehö gokere kuhika rëërö!

24Siböönö ndabateebia iga, kurusiko rogokëënga ikiina Nöökoe aremaahera abaanto baSötöma amaabe gokera baiinyu!”

Muuchë hareuni mumuunyë

(Rk 10:21-22)

25Gonkaaga eyo Yeeso akagaamba iga, “Taata, oMonënë waigoro na haanse! Ndakogoonga gikugira abaanto bieseemi na abang'aiini wababisa amang'ana ganö, na kogoorokia kobaana.

26Eee, Taata, ganö göönsoe nkëëbö waahaanchere gabë.

27“Taata aang'a ibiinto biöönsoe. Tewoonde amanyere oMööna hai getare iga nTaata umuëënë amomanyere, na tewoonde amanyere Taata hai getare iga noMööna umuëënë amomanyere na ore wöönsoe onö oMööna aahooye iga amohonyorre Taata.

28“Muuchë hareuni baara böönsoe, mukuiriira na banö mööritöheroa na emesaire imiritö, nauni nendabamuunyi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Muimuki ichöögi yaanë na mueege kurua hareuni, kugira uni nomohaabunde, na numusuukinde komööyö; na baiinyu moranyööre ukumuunya.

30Kugira ichöögi yaanë enö ndabahë nehoho na omosaire göönë gonö ndabatoorre nomohoho."

Mataayo 12

Ichinkaani igoro yeSabaato

(Mk 2:23-28; Rk 6:1-5)

1Gonkaaga eyo Yeeso wanyöörre arahëta komegoondo giengano kurusiko rueSabaato. Abeega baaë nkanyööra baraambokere, na bagataanga gukunuria ibigara biengano, bakabuunga, bakarea.

2Hanö abaBarisaayo baarooche iigö bagateebia Yeeso iga, "Maahambë abeega baaö ngokörabare ganö getaragere iga baköre kurusiko rueSabaato!"

3Yeeso akabahuunchukiria iga, "Temöögasömere mona Tauti aakörre hamui na abaanto baaë hanö wanyöörre baraambokere hai?

4Naageeye agasöha kunyuumba yeNöökoe, wë na abaanto baaë bakarea omogaatë gonö wanyöörre gurusiibui koNöökoe. Kuguituungana na aMaragö gaMosa, nabanchaama bëënë keragere iga barë omogaatë goyo.

5Gose temöögasömere koMaragö gaMosa iga, ruisö röönsoe kurusiko rueSabaato abanchaama bieHekaaru mbaagasarri iriragö rieSabaato simbë tebakobarroa iraga hai?

6Ndabateebia iga, hanö are onö akerre eHekaaru.

7Hanö nkanyöörre momanyere esesoro yamaandekö ganö gakoboora iga, 'Namaabe ngutuna, tingutuna ibimuëënsö' hai, temogakëngëëye abaanto banö bataana iraga ikiina hai;

8Kugira oMööna woMoonto newë oMonënë weSabaato."

Omoonto onö aareenge na okobökö konö göökua

(Mk 3:1-6; Rk 6:6-11)

9Yeeso akarua hö akaya agasöha guSinagoogi yaabö.

10Akanyööra omoonto woonde amö onö wanyöörre okobökö göökua. Abaanto baande banö baareenge hö banö baare gutuna eng'ana embeebe hare Yeeso iga bamochööngërë, bakamubuuria iga, "Gose mbuuya koMaragö gaMosa ukuhueenia omoonto kurusiko rueSabaato?"

11Yeeso akabahuunchukiria iga, "Ning'ui hare baiinyu onö ndanyööre ana iring'oondi nariö regooye kubuiina kurusiko rueSabaato angë kuriruusia mö?

12Omoonto nakerre bokong'u iring'oondi! Kohayo, aMaragö gaiito nguitabirriagare ugutuuria omoonto kurusiko rueSabaato."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Sooki akaboorra omorooyi oora iga, “Taraambirria okobökö kööö.” Agakoraambirria, okobökö koora gokaba buuya giokoonde koora.

14Haakurua abaBarisaayo bagatanora bakaya goköra eseemi yaguiita Yeeso.

Omoköri wemeremö ore Nöökoe aahooye

15Hanö Yeeso aaiguure amang'ana gayo, naaruure ahase haara; na abaanto abaaru mbaamosööraine, nawë akahueenia abarooyi böönsoe,

16na haakurua akabakaania iga batagaacha goteebia moonto amang'ana gaaë.

17Ganö ngaabaaye okorri iga endago yomonaabi Isaaya ehekeerane enö aaragere iga:

18“Onö nomoköri waanë wemeremö, onö naahora, Itiing'ana yaanë, onö omööyö göönë gukuigueera buuya. Nendatoore uMuiika göönë harewë, nawë nararuundi ogokëënga ikiina kööne guchiHamate chöönsoe.

19Tagaaköra nkaani gose igituri hai, gose temoonto akaiigua ngaamba yaaë guchinchera hai.

20Ataribuna ninyööra numuëërë gonö guihatere, gose taririmia ekemore kenö gikuruusia iriooki hai. Kuhika taanga aköre obokëëngi buikiina bobohëënë bokerë.

21Na ichiHamate chöönsoe, nchireba na amaitëng'ërö kuriina rëëë.”

Yeeso na Beriseebuuri

(Mk 3:20-30; Rk 11:14-23)

22Haakurua abaanto baande bakarëëntëra Yeeso omoonto woonde onö wanyöörre areenge umuhukuru na irimuumu kugira naare na ikihui. Yeeso akamuhueenia haakurua agatora gusumaacha na komaaha.

23Abaanto böönsoe bakarogoora kogare Yeeso akörre; nabö bakagaamba iga “Gose onö akaaba oMööna oTauti?”

24Siböönö hanö abaBarisaayo baaiguure iigö, bakabahuunchukiria iga, “Ndakanya onö nkurugiaare ibihui kugira omokoro waabö iga Beriseebuuri nkomohaare ichiinguru chagoköra iigö.”

25Yeeso akamanya amaitëgëërrö gaabö höhayo, akabateebia iga, “Hanö obogaambi boraabë na amakömö ganö gatakuigueerrana, obogaambi boyo tebokaagoma hai, na umugi gore göönsoe gose eka ere yöönsoe hanö yahötökana inyënë komakömö ganö gaguiitana agiëënë kugiëënë, eyo nerasikë.

26Kohayo hanö ndanyööre irikömö rimui reraiitania ereende kobogaambi buiRisaambo, hayo nkoorokiakere iga obogaambi boyo boisa kööhokana komakömö, na mboongo boraasike!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Na hanö ndanyööre nkurugiande ibihui kogotora koBeriseebuuri abaana baiinyu bö, nkogotora kong'ui? Kohayo mbö barebakëëngëra ikiina.

28Siböönö hanö ndanyööre nkuMuiika gueNöökoe nkurugia ibihui, kohayo momanyë iga oBogaambi bueNöökoe bosookia kobasekerra karai.

29“Taahö onö agaatora gosöha kunyuumba yomoonto onö ana ichiinguru amuruusi ibiinto biaaë getare iga taang'ana aböhë omoonto oora nyaanguru; haakurua amanyë komoseensa.

30“Ore wöönsoe onö atare hareuni, nkunyitaniaare; na ore wöönsoe onö ataguntuurria gokoma, ngotërëganiaare.

31Kohayo ndabateebia iga abaanto mbarëëberoa amaraga na eng'ana inyaanku ere yöönsoe bakogaamba, si ore wöönsoe onö aguchuaaria uMuiika oMohoreeru tarëëberoa hai.

32Na ore wöönsoe onö akogaamba eng'ana embeebe koMööna woMoonto naraatore kööberoa, siböönö ore wöönsoe onö akogaamba eng'ana embeebe kuMuiika oMohoreeru tarëëberoa gokebara kenö gose keera kiguucha hai.

Omote na ichiihagoe chiagö

(Rk 6:43-45)

33“Omote umuuya nkobagore na ichiihagoe ichinchiiya; hanö ndanyööre ona omote omobeebe, noraabë na ichiihagoe ichimbeebe. Omote nkomanyekanagore guchiihagoe chinö gokööma.

34Baiinyu, banö möönga ichinchöka, niyeke moraköre mogaambë amang'ana amaiiya na hanö nabanyaankumore? Kugira gaara gaichooye komööyö ngö umunyua gokogaamba.

35Omoonto umuuya ngköraare ganö gareenge amaiiya kurua kubuuya bööë, na omoonto umunyaanku ngköraare amang'ana amanyaanku kurua kubunyaanku bööë.

36“Ndabateebia iga: kurusiko rogokëënga ikiina abaanto böönsoe mbareba na iyakuhuunchukia kong'ana embeebe ere yöönsoe enö bakogaamba.

37Amang'ana gaaö ngö gareköra okëëngëroe ikiina - gokoorokia haanga oreenge umuuya gose uwirisaria.”

Ugutuna komaaha ibimanyiirrio

(Mk 8:11-12; Rk 11:29-32)

38Abaiigia baande abaMaragö gaMosa na abaBarisaayo bakamoboorra iga, “Muiigia, toratuna iga oköre ekemanyiirrio tomaahë.”

39Yeeso akabahuunchukiria iga, “Irikora irinyaanku na renö retaana ubukumia ngutunarre koorokibua ekemanyiirrio; siböönö tekemanyiirrio keroorokibue hare riö hai etare iga nkeera kiomonaabi Yööna bëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

40Këëbore bëënë Yööna aasookiri ichinsiko isato ubutiko na omobaso koonda yiinsui, nkëëhö bëënë oMööna woMoonto aresookia ichinsiko isato ubutiko na omobaso moonse yekebara.

41Abaanto baNinaawi mbarimeerra kobachööngëra kurusiko roora rogokëënga ikiina kugira mbaatigere amaraga gaabö hanö baaiguure Yööna arateebeerria; na naahanö onö akerre Yööna!

42Kurusiko rogokëënga ikiina umusubaati omogaambi owaSeeba narimeerra guchööngëra irikora renö, kugira naaruure aharai guucha gotëgëërra amaiigio gobong'aiini gomogaambi Soromooni, simbë hanö naahö onö akerre Soromooni!”

Ukuriinga guikihui

(Rk 11:24-26)

43“Hanö ikihui ikinyaanku këërua komoonto, nkuyakere getaara-taara kuibara, kerarigia ahase hakumuunya. Hanö këënga kohanyööra,

44kegaamba ikiëënë iga, ‘Nendariingë kuya kunyuumba yaanë.’ Kohayo nkuriingakere kegëënda kinyööra inyuumba inchua, endabu, yaaseemibua buuya.

45Haakurua kirichöka na kerëënta ibihui biinde muhuungate ibibeebe bokong'u kogekera, biicha bimënya mö. Kohayo hanö göönsoe gaasira, omoonto oyo böönö aba na eseera embeebe bokong'u gokera haara aareenge ekeembërë. Ganö ngö garirichökëra kobaanto abanyaanku abichinsiko chinö.”

Nyako waabö Yeeso na bamura bamööbö

(Mk 3:31-35; Rk 8:19-21)

46Wanyöörre Yeeso ngusumaachaakere na abaanto hanö nyako waabö na bamura bamööbö baahikere, bakaimeerra isiko barabuuria iga arichökë basumaache nawë.

47[Kohayo omoonto umui akamoboorra iga, “Nyako weiinyu na bamura bamoiinyu nkebara baimereeye baratuna basumaache nauwë.”]

48Akamuhuunchukiria iga, “Baaba noohai? Na bamura bamoiito mbaahai?”

49Akamëma abeega baaë akagaamba iga, “Maaha! Banö mbö Baaba na bamura bamoiito!

50Ore wöönsoe agoköra gare Taata wakuriooba agutuna oyo newë mura omoiito, musubaati omoiito na baaba.”

Mataayo 13

Ekereengio kiumubusuri

(Mk 4:1-9; Rk 8:4-8)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Kurusiko royo bëënë Yeeso naatanooye kurua kunyuumba eera, akaya agaikara mbareka yinyaancha, agataanga kuiigia.

2Amakömö amanënë agabaanto ngaamuinaarre, na gukugira yaeyo akariina koböötö, agaikara mö, na abaanto bakaimeerra kunguguni.

3Nawë akabateebia amang'ana amaaru kubireengio na kogaamba iga, “Umubusuri woonde aaimokere akaya kubusura.

4Hanö wanyöörre arabusura komogoondo, imbusiro yeende ekagoa gonchera, ibinyunyi bigaacha bikagebööcha yöönsoe.

5Iyeende ekagoa korotare, hare irröba rëëreenge irihoho. Imbusiro eyo ekamëra boongo-boongo, kugira irröba terëëreenge iritaambe hai,

6siböönö hanö omobaso göögeeye kobara, gokagesaamba kugira tewanyöörre eraahira imiri haanse hai, nayo ekaihoma.

7Imbusiro yeende ekagoa guisaana riamahoa, amahoa gagakiina gakageng'ëënta.

8Siböönö imbusiro yeende ekagoa kobokörë ubuuya, ekamëra na ekahurukia igana, iyeende merööngö esaansaba, na iyeende merööngö etato.”

9Haakurua agasookerria gokogaamba iga: “Onö ana amatui, aiigue!”

Ikibune kibireengio

(Mk 4:10-12; Rk 8:9-10)

10Haakurua abeega baara bagaacha hare Yeeso bakamubuuria iga, “Kana nkugira ke ugusumaacha na abaanto kubireengio?”

11Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu möhaaboa ogotora gokomanya ibibisere bioBogaambi bueNöökoe, siböönö harebö tiigö hai.

12Kugira omoonto onö ana egeento nariëëngëribua bokong'u, korri abë na ibiaaru gokera ekerëëngërë; siböönö omoonto onö ataana egeento nenkanyööra negekë keera anakiö nararuusibue.

13Keyo nkiö gikugira ndasumaacha nabö kubireengio, kugira mbaana amaiisö, si tebakomaaha hai, mbaana amatui si tebakuiigua gose tebakoongora hai.

14Harebö gahekeerana gaara gaarageroe na omonaabi Isaaya iga: ‘Ukuiigua muriigua, si temurioongora hai; Okomaaha moremaaha, si temoresesora hai,

15kugira emetoe gëëbö gëëritöha; baariba amatui gaabö na baahundirria amaiisö gaabö. Getare iigö mbakamaahere komaiisö gaabö, amatui gaabö ngagatorekere, emetoe gëëbö ngekongooye, nabö mbagaatigere amaraga gaabö nauni mbatuuri, aragaamba Nöökoe.’

16“Siböönömbë, baiinyu nabakehaiiya more! Kugira amaiisö gaiinyu nkomaahagare na amatui gaiinyu nkuiiguagare.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Obohëënë ndabateebia iga, abanaabi abaaru hamui na abaanto bieNöökoe abaaru mbaatunere bokong'u iga bamaahë ganö mokomaaha, siböönö tebaagarooche hai na wiiki iga baiigue gare mukuiigua, siböönö tebaagaiguure hai.

Yeeso arakönöra ekereengio kiuMubusuri

(Mk 4:13-20; Rk 8:11-15)

18"Tëgëërrambë na mueege esesoro yekereengio kiumubusuri.

19Baara böönsoe bakuiigua eng'ana igoro yoboGaambi, siböönö tebakugioongora hai mbö batuubaiine na imbusiro eera yaagooye gonchera. IRisaambo riicha rekaburia eng'ana eera ukunyööra imiibui kumiööyö gëëbö.

20Imbusiro eera yaagooye korotare, nituubaiine na baara bakuimukia eng'ana yeNöökoe boongoboongo komegöökö nkaaga bagiigua.

21Siböönö, yaanga kuhira imiri moonse yaabö, ikare nsiko ncharu, sooki hanö imiiriirö gëëcha gose inyaanyi gukugira kueng'ana eyo batiga ubukumia bööbö.

22Imbusiro eera yaagooye guisaana riamahoa mbaara bakuiigua eng'ana yeNöökoe; siböönö okobaabayera igoro yobohoru buekebara kenö hamui na ikiniibö bing'ëënta eng'ana eera, nabö baanga kööma hagoe.

23Imbusiro eera yaagooye kobokörë ubuuya nituubaiine na baara bakuiigua eng'ana yeNöökoe bagioongora; baama ichiihagoe, abaande igana, abaande merööngö esaansaba, na abaande merööngö etato."

Ekereengio kiamabaanchai

24Yeeso akabateebia ekereengio keende araboora iga: "OBogaambi bueNöökoe boonga omoonto onö aabusuuye imbusiro inchiiya komogoondo gööë.

25Siböönö, oroonde, ubutiko, hanö wanyöörre abaanto baraaye, umubisa agaacha akabusura amabaanchai kongano na haakurua akaya.

26Haakurua imbusiro eera ekamëra, egataanga kuhurukia, na amabaanchai gakamaahekana.

27Abaköri bemeremö abomoonto oyo bagaacha harewë bakamoteebia iga, 'Mogaaka, kana ndaigua imbusiro enö waabusuuye komogoondo gööö ninchiiya yaareenge kana, amabaanchai ganö nehai gaarueera?'

28Nawë akabahuunchukiria iga, 'Umubisa newë aaköra iigö.' Nabö bakamubuuria iga, 'Böönö ngutunaore iga, tuyi kuiiha amabaanchai gaara?'

29Akabahuunchukiria iga, 'Aa-a, kugira hanö moraayi kuiiha amabaanchai moratora kuiherania engano hamui nagö.

30Tiga biöönsoe bikiine hamui kuhika enkaaga yirigësa, haakurua nendeteebia abagësi iga taanga baiiri amabaanchai bagaböhë amahuuntu, bagasaambë na omörrö, sooki bagësë engano bagetoore guitara rëënë.' "

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ekereengio gientëtërë yiritagara

(Mk 4:30-32; Rk 13:18-19)

31Yeeso akabateebia ekereengio keende araboora iga, “OBogaambi bueNöökoe boonga entëtërë yiritagara enö omoonto aaimukiri akaya kuiimia komogoondo göötë.

32Entëtërë eyo nenkë bokong'u guchintëtërë chöönsoe, siböönö hanö yaama ngukiinaere eba omote omonënë bokong'u, gonö ibinyunyi biguucha bihagaacha amasu guchiinsagia chiagö.”

Ekereengio kiriöögö riemegaatë

(Rk 13:20-21)

33Yeeso akabateebia wiiki ekereengio keende araboora iga, “Obogaambi bueNöökoe boonga omogaikoro onö araimuki iriöögö riemegaatë ikë igö ariichögani na obosë ibihë ikumi na obosë boyo böönsoe botoondore.”

Ugusumaacha kubireengio

(Mk 4:33-34)

34Amang'ana gayo göönsoe Yeeso naateebiri abaanto kubireengio; taagaambere kobaanto eng'ana ere yöönsoe, enö etare gokereengio hai.

35Naakörre iigö korri iga ganö omonaabi wanyöörre aagaamba gahekeerane iga, “Nindisumaacha nabö kubireengio; na nendebakönörra göönsoe ganö gaibisere kurua gonsemoka yekebara.”

Yeeso arakönöra ekereengio kiamabaanchai

36Haakurua Yeeso agatiga umuiranio agasöha nyuumba, abeega baaë bagaacha harewë bakamoteebia iga, “Tatokönörra esesoro yekereengio keera kiamabaanchai komogoondo.”

37Yeeso akabahuunchukiria iga, “Omoonto oora aabusuuye imbusiro inchiiya noMööna woMoonto;

38omogoondo nagö nekebara; na imbusiro inchiiya nabaanto boBogaambi; amabaanchai gaara nabaanto baara bareenge abiRisaambo

39na umubisa oora aabusuuye niRisaambo. Irigësa reera nomoherio guekebara, na abagësi baara nabamaraika.

40Këëbore amabaanchai gakuiiribua na gosaamboa komörrö, nkëhayo bëënë amang'ana gareba gonkaaga yomoherio guekebara:

41oMööna woMoonto naretoma abamaraika baaë baachë kuiiria kurua koBogaambi bööë, baara böönsoe baagirre abaande baköre amaraga na abaande baara böönsoe bagoköra amang'ana amanyaanku,

42babatabute kuibëri riomörrö, hanö bariya barakuura na gokarratia amaiinö gaabö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

43Haakurua abahëënë mbaremënënëkia kiriooba koBogaambi boIsa waabö. Onö ana amatui, aiigue!

Ekereengio kioboome bonö bubisere

44“OBogaambi bokuriooba boonga oboome bonö bubisere komogoondo. Hanö omoonto woonde aabunyöörre akabubisa wiiki, akagööka bokong'u akaya akaguria binö biöönsoe anabio, sooki akariinga kuya kogora omogoondo goora.

Ekereengio kiegeento kiriguri irinënë

45“Wiiki oBogaambi bueNöökoe boonga umusuruusia onö agutunatuna ibiinto biriguri irinënë,

46hanö anyööra egeento kimui ikiriguri irinënë bokong'u aya aguria binö biöönsoe aare nabiö, sooki agora egeento keyo.

Ekereengio kiuruëërö

47“Wiiki oBogaambi bueNöökoe boonga uruëërö ronö rörëkëröa kunyaancha, narö rogöötia ichiinsui imioocho hagarehagare.

48Hanö uruëërö roichora, abatëgi bichiinsui baara baruruta kuya kunguguni, sooki baikara guchööra ichiinsui ichinchiiya chöönsoe batoora komaguchi gaabö, na ichimbeebe chiira chitabutua.

49Nkëëhö bëënë kereba kurusiko romoherio: abamaraika mbariya baiiri abaanto abanyaanku kurua kobaanto abaiiya,

50na kobatabuta kuiberi riomörrö, hare barikuura na gokarratia amaiinö gaabö.”

Obohëënë obohea na oböökarai

51Yeeso akababuuria iga, “Gose moongooye amang'ana ganö göönsoe?” Bagaitabirria iga, “Eee.”

52Akabahuunchukiria iga, “Hayo niiga, umuiigia ore wöönsoe waMaragö hanö aba umueega koBogaambi bokuriooba anga umuëënë umugi onö akuimukia kurua koboome bööë ibiinto ibihea na ibikoro.”

Yeeso araangoa kumugi goNasareeti

(Mk 6:1-6; Rk 4:16-30)

53Hanö Yeeso aasookiri kogaamba ibireengio biyo, agatanora kurua hö,

54akariinga kuya kumugi gowaabö. Akaiigia guSinagoogi, na baara baamuiguure mbaarogoorre, bakaya barabuuria iga, “Wë nehai aaruusia obong'aiini bonö na ogotora kogoköra amakönö ganö?

55Gose kana onö tumumura womobaachi oora hai? Gose nyako waabö tiiga Mariaamu, na bamura bamööbö tebaabo Yaköbö, Yoosebu, Simooni na Yuuta hai?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

56Na basubaati bamööbö tehanö bamënyere hai? Kana nehai aaruusia amang'ana ganö göönsoe?”

57Kohayo bakamöönga. Yeeso akabateebia iga, “Temonaabi akabora esookö hai etare iga ngokebara këëbö na kobaanto baabö na waaë, ehö ataakuya nkuma.”

58Kohayo taakörre amakönö amaaru hayo hai, gukugira yokööonga gukumia kööbö.

Mataayo 14

Uruku roYöhana omoBaatiisi
(Mk 6:14-29; Rk 9:7-9)

1Ngonkaaga eyo niyo Heerooti, omogaambi waGariraaya, aaiguure amang'ana igoro yaYeeso,

2na agateebia abataangati baaë iga, “Omoonto oyo, Yöhana omoBaatiisi oora ariooka, nkiö gikugira ana ichiinguru kogoköra amakönö.”

3Kugira Heerooti newë aagaambere Yöhana akagöötoa akaböhoa na iminyörrö akahiroa gokeböhë. Naakörre iigö gukugira koHeerootia, moka Biribo mura omööbö.

4Kugira wanyöörre Yöhana aateebia Heerooti iga, “Tibuuya hareuwë otëtë Heerootia hai!”

5Heerooti naatunere aiitë Yöhana, siböönö akööböha abaYahuti, kugira harebö Yöhana naareenge omonaabi.

6Kurusiko rokoheetoka ukuiboroa koHeerooti, umuiseke waHeerootia naatëëngere kuibina mbërë yumuiiro wöönsoe. Heerooti agatëgëribua bokong'u

7kuunya akamoragana, aragaamba iga, “Ndaihiimirria iga nendakohë kere giöönsoe oraasabe!”

8Kogoseemiribua na nyako waabö agasaba araboora iga, “Ong'ë hanö böönö iigö omotoe goYöhana omoBaatiisi korohoongo!”

9OMogaambi oora akaba na amaachiichi, siböönö gikugira yendagano eera wanyöörre aisere kumutuenerria kobagëni baaë böönsoe, akaruusia umunyua iga umuiseke oyo akörroe këëbore asabere.

10Kohayo Yöhana akabotoroa omotoe gokeböhë moora.

11Omotoe goYöhana gokarëëntoa korohoongo, gokahaaboa umuiseke oora, akagohërra nyako waabö.

12Abeega baYöhana bagaacha bakaimukia ikihuundugu këëë keera, bagakihira bui, haakurua bakaya bagateebia Yeeso amang'ana gayo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso araraagiria abasaacha ibikoe bitaano

(Mk 6:30-44; Rk 9:10-17; Yöh 6:1-14)

13Hanö Yeeso aaiguure amang'ana gayo gaYöhana, naatanooye kurua hö koböötö akaya ahase hare baanto bataare akabëëra hö umuëënë. Hanö abaanto baaiguure amang'ana gayo mbaaruure kumigi gëëbö bakamosöörana komagoro.

14Yeeso akarua koböötö na hanö aarooche abaanto abaaru, akabamaahera amaabe, akahueenia baara böönsoe baareenge abaarooyi.

15Omogörööba goyo, abeega baaë mbaachere harewë bakamoteebia iga, “Hanö nguikoongotore na enkaaga isirre. Tahaatera abaanto bagëëndë waabö kuigorra ibiaakorea.”

16Yeeso akabahuunchukiria iga, “Tebaraarue hanö hai. Mbaiinyu abiëënë morabahë egeento gëëkorea.”

17Nabö bakamuhuunchukiria iga, “Kere toonakiö hanö nemegaatë etaano na ichiinsui ibere.”

18Yeeso akabateebia iga, “Haakurua mubindëëtërë hanö.”

19Agateebia abaanto baara iga baikare haanse komanyaanki; haakurua akaimukia emegaatë geera, etaano na ichiinsui chiira ibere, akagaramera igoro kuriooba, akaruusia egoongö koNöökoe. Akabotora emegaatë geera akaha abeega baaë, nabö bakageha abaanto baara.

20Böönsoe mbaareeye bakaigota; sooki abeega baaë baara bakaiiria amatigio ganö gaichooye ibitöönga ikumi na bibere.

21Nabö banö baareeye emegaatë geera mbaareenge baang'ana ibikoe bitaano, gutiga abakari na abaana.

Yeeso aragëënda komaanche

(Mk 6:45-52; Yöh 6:15-21)

22Haakurua Yeeso agateebia abeega baaë iga basöhë koböötö bataangatë köömboka kuya ihuumbu yinyaancha, enkaaga eyo nawë arateebia abaanto bayi waabö.

23Hanö asookiri goteebia abaanto kuya waabö, agatiira kuya kunguku gosasaama hö umuëënë. Hanö böiirre nkanyööra Yeeso numuëënë ahö;

24na enkaaga eyo nkanyööra oböötö ngataibore kunyaancha, borahuumbibua na amagëëngio, kugira omokama ngööre kobariingia nyuma.

25Gukimisukio kiobokeeye, Yeeso agaacha harebö, aragëënda komaanche igoro.

26Hanö abeega baaë baamorooche aragëënda komaanche igoro, mbööböhere bokong'u; bagaköra igituri koböööba baragaamba iga, “Kenö nikihui!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Siböönö höhayo iigö Yeeso agasumaacha nabö aragaamba iga: “Tateremeka, nuuni! Mööngë kööböha!”

28Haakurua Bëëtërö akamoboorra iga: “Monënë hanö ndanyööre mahëënë nuuwë, tagaamba niichë hareuwë ndagëënda komaanche.”

29Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Otaacha!” Kohayo Bëëtërö akarua koböötö boora agataanga kogëënda komaanche araya hare Yeeso.

30Siböönö hanö aarooche këëbore omokama umuritö gööreenge kuhusa akööböha, agataanga kuibera kuya komaanche moonse; agakuura aragaamba iga, “Tantuuria, Monënë!”

31Boongoboongo iigö Yeeso akamohekeera, akamogööta aragaamba iga, “Tamaaha këëbore ona ubukumia obokë, kugira ke okööböha?”

32Nabö böönsoe bagasöha koböötö, na omokama gogateenda.

33Haakurua abeega baara bagasëëngëra Yeeso koböötö moora; bakagaamba iga, “Obohëënë noMööna weNöökoe ore.”

Yeeso arahueenia omorooyi Genesareeti

(Mk 6:53-56)

34Bakaamboka inyaancha, bakahika ihuumbu goonse yaGenesareeti.

35Hanö abaanto bahayo boongooye Yeeso; bakaraarekana guchimbëri chöönsoe gokebara keyo na bakamorëëntëra banö böönsoe baareenge abarooyi.

36Na bakamogëya iga atigë abarooyi baturubani igikobobe kiengebo yaaë, na banö böönsoe baagiturubaini, mbaahueenere.

Mataayo 15

Ichiseera chabaguuka

(Mk 7:1-13)

1Haakurua abaBarisaayo baande hamui na abaiigia baMaragö gaMosa bakarua Yerusareemu, bagaacha hare Yeeso, bakamubuuria iga:

2“Igaanke abeega baaö batakogööta ichiseera chinö tötegeeyoe na baaguuka baiito? Kugira tebaguisaaba amabökö këëbore keragere mbërë batararaagera hai!”

3Yeeso akabahuunchukiria iga, “Na baiinyu, kugira ke motagosooka amaragirrio gieNöökoe, na moragööta ichiseera cheiinyu abiëënë?

4Kugira Nöökoe naagaambere iga, ‘Osooke isa weiinyu na nyako weiinyu. Onö akuihiima isa waabö gose nyako waabö nkeragere aiitoe.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Siböönö baiinyu nkuiigiamore iga, hanö ndanyööre omoonto ana egeento kenö agaaturiiyi isa waabö gose nyako waabö, siböönö agaambë iga, ‘Egeento kenö nekieNöökoe,’

6tagutuna iga asooke isa waabö hai. Këhayo nkëëhömbë mogosëra eng'ana yeNöökoe, okorri iga mogöötë ichiseera cheiinyu abiëënë.

7Baiinyu bare baiteerri! Isaaya naarëngërrëëyi hanö aaragere igoro yeiinyu aragaamba iga!

8‘Abaanto banö nkuminyua bansookere, Siböönö, imiööyö gëëbö, harai gere nauni;

9Mbuchua bagonsëëngëra, Kugira nkuiigiabare amaragirrio gabaanto nkanya nagieNöökoe!’ ”

Ibiinto binö bigoköra omoonto aba na ibikui

(Mk 7:14-23)

10Haakurua Yeeso akaberekera umuiiro oora guucha harewë, akabateebia iga, “Tëgëërra na moongore!

11Tiiga nkere omoonto akeeye nkiö gekomoköra aba na ibikui hai; getare iga nkenö gikurua kumunyua göötë nkiö gekomokörra ibikui.”

12Haakurua abeega baaë bagaacha harewë bakamoboorra iga, “Omanyere iga abaBarisaayo mbaiguure bobeebe komang'ana gaara ogaambere?”

13Yeeso akabahuunchukiria iga, “Omote gore göönsoe gonö Taata weiito wakuriooba ataiimiri, nguriihoa kimui.

14Baiinyu motabahaatera! Bö nabataangati abahukuru ababahukuru, na hanö umuhukuru ataangata umuhukuru woonde, böönsoe nkogoabare kuirooma.”

15Bëëtërö akagaamba iga, “Tatokönörra ekereengio keyo.”

16Yeeso akabateebia iga, “Na baiinyu böönsoe temokoongora hai.

17Kana temokoongora iga, kere giöönsoe kenö omoonto akeeye nkuyakere koonda na haakurua getabutua kuya isaahi hai?

18Siböönö gare gakurua kumunyua nyööra nkomööyö garuure, gayo ngö gagoköra omoonto aba na ibikui.

19Kugira kurua komööyö göötë nkuruagare amaitëgëërrö amanyaanku, ganö gakomoköra aiita, aba omohooyiri, aköra amang'ana amanyaanku goboraaya, ubuiibi, okogaamba oboröönгö na ukurueera abaande amang'ana.

20Gayombë ngö gagoköra omoonto aba na ibikui. Siböönö okoraagera otaisaabere amabökö këëbore bakogaamba iga moköre eyo tegoköra omoonto abë na ibikui hai.”

Ubukumia bomogaikoro omoKanaani

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mk 7:24-30)

21Yeeso agatanora kurua hö, akaya guching'ööngö chahaang'i na imigi geTiiro na Siitoni.

22Omogaikoro woonde, omoKanaani, nkanyööra amënyere korong'ööngö royo, akaya hare Yeeso, arakuura, araboora iga, “OMonënë oMööna oTauti, otambeera amaabe! Umuiseke waanë ana ikihui, keramuiriiria bokong'u!”

23Siböönö Yeeso taamuhuunchukiiyi hai. Abeega baaë bagaacha harewë, bakamogëya, baragaamba iga, “Tamurugia agëëndë! Maaha ngukuuraare nyuma yeiito, aratokörra igituri!”

24Haakurua Yeeso akahuunchukia iga, “Naatomeroe komang'oondi ganö gaasirre bëënë, abaanto baIsraeri.”

25Höhayo iigö omogaikoro oyo agatëma ibiru mbërë yaaë, akagaamba iga, “Otantuurria, Monënë!”

26Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Tikihueneeye wimuki ibiaakorea biabaana korëkërra ichiseese hai!”

27Omogaikoro oora akahuunchukia iga, “Eyo nehëënë, Monënë; siböönö ninyööra niigö, ichiseese nkorëkërroa chire amatigio ganö gatamere gokehë kiumuëënë chiö.”

28Kohayo Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Nomogaikoro wubukumia obonënë ore! Kenö ugutuna norakörroe.” Gonkaaga eera bëënë umuiseke waaë akahueena.

Yeeso arahueenia abaanto abaaru

29Yeeso akarua hö akaya mbareka yinyaancha yaGariraaya. Akaya akariina kunguku agaikara kö.

30Abaanto abaaru bagaacha harewë, bakarëënta ababeeru, amagata, abahukuru, amamuumu hamui na abarooyi baande abaaru, bakabatoora komagoro gaYeeso; nawë akabahueenia.

31Abaanto mbaarogoorre hanö baarooche amamuumu garagaamba, amagata garagëënda, ababeeru babaaye abahoru, abahukuru baramaaha, bakagoonga Nöökoe wabaIsraeri.

Yeeso araraagiria abasaacha ibikoe binai

(Mk 8:1-10)

32Yeeso akaberekera abeega baaë guucha harewë akababoorra iga, “Ndocheeye abaanto banö amaabe, kugira naabaaye nabö guchinsiko isato na tebaana egekorea hai. Nauni tingutuna mbateebi bayi iigö batareeye geento, kugira mbaseengera gonchera baraya.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

33Abeega baara bakamubuuria iga, “Nehai toranyööre ibiaakorea kuibara monö binö toraraagiri umuiiro onö wöönsoe?”

34Yeeso akababuuria iga, “Emegaatë nereenga moonagio?” Bakamuhuunchukiria iga, “Nemegaatë muhuungate, hamui na ichiinsui nkë iigö.”

35Kohayo Yeeso agateebia abaanto baara iga baikare haanse.

36Haakurua akaimukia emegaatë geera muhuungate hamui na ichiinsui chiira, akaruusia egoongö koNöökoe, akagebotora, akageha abeega baara, nabö bakageha abaanto baara.

37Böönsoe bakarea bakaigota. Abeega baara bakaiiria amatigio ibitöönga muhuungate, gagaichora.

38Abaanto banö baareeye emegaatë böönsoe mbaareenge ibikoe binai abasaacha abiëënë gokööonga kobarrania abagaikoro na abaana.

39Haakurua böönö Yeeso akabahaatera bakaya, nawë agasöha koböötö akaya, korong'ööngö roMagatani.

Mataayo 16

Ugutuna komaaha irikönö

(Mk 8:11-13; Rk 12:54-56)

1AbaBarisaayo baande hamui na abaSatukaayo bagaacha hare Yeeso, baratuna komosaacha, bakamosaba iga abakörre irikönö kurua kuriooba.

2Siböönö Yeeso akabahuunchukiria iga, “Hanö goba omogörööba nkogaambamore iga, ‘Ogose nkoraabë buuya kugira amasaaro gaberretere.’

3Hanö wanyööra niinkio haara, nkogaambamore iga, ‘Imbura eratuna gotoa, kugira amasaaro agamui namaberretu na agaande namamuaamu.’ Ngotoramore koongora mona ogose koraabë hanö mogaramera igoro, siböönö temogosesora ibimanyiirrio bichinkaaga biö hai!

4Irikora irinyaanku na renö retaana ubukumia ngutunarre koorokibua ekemanyiirrio; siböönö tekemanyiirrio keroorokibue hare riö hai etare iga nkeera kiomonaabi Yööna bëënë.” Kohayo akabatiga, agatanora kurua hö.

Iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo na abaSatukaayo

(Mk 8:14-21)

5Hanö abeega baara baambokere inyaancha baakoba ihuumbu eera, nkanyööra beebere kuimukia omogaatë gore göönsoe.

6Yeeso akababoorra iga, “Muiraarerre na iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo na abaSatukaayo.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Bagataanga kogasumaachera bö abiëënë iga, “Nkogaambaare iigö gikugira iga tituimukiri omogaatë gore göönsoe hai.”

8Yeeso akamanya amaitëgëërrö gaabö, akababuuria iga, “Kugira ke mogoköra ichinkaani abiëënë kubiëënë iga temoona mogaatë gore göönsoe hai? Tamaaha mona moona ubukumia obokë!

9Kana kura temokoongora roonde hai? Temokoheetoka ronö naatueeneeye abaanto ibikoe bitaano emegaatë etaanö bëënë hai? Ibitöönga mbireenga möiirri bigaichora?

10Gosembë emegaatë geera muhuungate kobaanto ibikoe binai? Wiiki amasögöhë nareenga moichuuyi?

11Niyeke wiiki mogoköra moraanga koongora iga temegaatë nyöörre ndasumaachera hai? Muiraarerre na iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo na abaSatukaayo!”

12Nehö böönö abeega boongooye iga kana tiiga wanyöörre nkobateebiaare iga niiga bairaarerre na iriöögö renö regoköra emegaatë hai, siböönö niiga bairaarerre na amaiigio gabaBarisaayo na abaSatukaayo.

Bëëtërö aratobora Yeeso iga noMööna weNöökoe

(Mk 8:27-30)

13Haakurua Yeeso akaya goonse enö yaareenge haang'i na umugi goGaisaaria Biribi, nehö aaburiiyi abeega baaë iga, “Abaanto nkogaambabare iga oMööna woMoonto newë ngu'ui?”

14Bakamuhuunchukiria iga, “Abamui nkogaambabare iga Yöhana omoBaatiisi; abaande baraboora iga, neEriiya, na abaande nkoboorabare iga, Yeremia, gose omonaabi.”

15Akabuuria iga, “Niyeke baiinyu bö mokoboora iga, Uni nuUni ng'ui?”

16Simooni Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Nuuwë Masiihi, oMööna weNöökoe Umukumahë!”

17Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Nowakehaiiyaore, Simooni mura oYööna! Kugira eng'ana eyo tiruure komoonto hai; siböönö neNöökoe Taata onö areenge igoro akuigoreeye.

18Na kohayo ndagoteebia iga, nuuwë Bëëtërö, na korotare ronö nkö ndahagaache ekanisa yaanë; na ichiinguru chiuruku tichiratore kugibuha hai.

19Nendakohë ibiigorro bioBogaambi bueNöökoe, kenö oraayi oraanga haanse hanö na igoro nyööra nkëngeroe; na kenö oraseekere gokebara monö, ninyööra na igoro nkeraseekeroe, kenö witabirriiyi gokebara monö ninyööra na igoro ngitabirriibui.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Haakurua Yeeso agateebia abeega baaë iga, batagaacha goteebia omoonto ore wöönsoe iga newë Masiihi.

Yeeso arasumaachera uguiitoa na ukuriooka kööë

(Mk 8:31—9:1; Rk 9:22-27)

21Kurua gonkaaga eyo Yeeso agataanga goteebia abeega baaë iga: “Kuhika niyi Yerusareemu niriiribue bokong'u na abagaaka, abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö. Nendaiitoe siböönö ndue ndiooke kurusiko rogatato.”

22Bëëtërö akamööhukiria kuya mbareka, agataanga komokaania, aragaamba iga, “Nöökoe agahëti harai Monënë! Gayo tigisaiine gakunyööre hai!”

23Yeeso akaihoonchora agateebia Bëëtërö iga, “Tandueera hö rRisaambo! Orandëëtëra igiituurotuuro mbërë yaanë, kugira amaitëgëërrö gaaö tageNöökoe hai, nagabaanto!”

24Haakurua Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Ore wöönsoe onö oranyööre aratuna abë umueega waanë kuhika aiyebë, aimuki omosaraba göötë, andue nyuma.

25Kugira omoonto onö agutuna gutuuria obohoru bööë, oyo nkobotabutaare; si omoonto onö aratabutë obohoru bööë gikugira yaanë oyo naribunyööra.

26Mbueera ke boohö hanö omoonto araibaambe ekebara giöönsoe, si atabutë obohoru bööë? Gose nke omoonto agaatora kuruusia kuibaga riobohoru bööë?

27Kugira oMööna woMoonto mboongo araachë kubuhiku boIsa waabö na abamaraika baaë, haakurua narehakana ore wöönsoe koreeng'ana na amaköra gaaë.

28Obohëënë ndabateebia iga, Mbaahanö banö bataakue mbërë bataramaaha oMööna woMoonto araacha koboGaambi bööë.”

Mataayo 17

Yeeso araihoonchora egesosa

(Mk 9:2-13; Rk 9:28-36)

1Hanö ichinsiko isaansaba chaasirre Yeeso akaimukia Bëëtërö na Yaköbö baana Yöhana mura omööbö hamui nawë, akabataangata kuya kunguku entaambe, bareenge abiëënë.

2Na egesosa këëë gekaihoonchora mbërë yaabö: ubusio bööë bokamënënëkia kiriooba, ichingebo chaaë chikaraba iga chai.

3Haakurua abeega batato baara bakamaaha Mosa na Eriiya barasumaacha na Yeeso.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Kohayo Bëëtërö agateebia Yeeso iga, “Monënë, mbuuya ke bonö iga toohanö iigö! Hanö oranyööre oratuna, nendaköre amagutu atato hanö, irimui erëëö na ereende ereMosa na ereende ereEriiya.”

5Nkaaga wanyöörre akegaamba iigö, irisaaro irirabu renö rëëre kobarrukia regaacha rekabaguba, na engaamba ekarua guisaaro moora eragaamba iga, “Onö noMööna waanë, omohaanchoa, onö nkogöökeroa nawë, - momotëgëërrë!”

6Hanö abeega baara baaiguure engaamba eera, mbaagööteroe na irihiku irinënë bakaihiinya kuya haanse bakabuumara.

7Yeeso agaacha haang'i nabö akabagööta akabateebia iga, “Taimoka, mööngë kööböha!”

8Hanö baageeye kogörröka tebaarooche moonto hai, Yeeso umuëënë baarooche.

9Hanö wanyöörre barasekera kurua kunguku, Yeeso akabakaania bokong'u iga, “Motagaacha goteebia moonto ore wöönsoe ganö rëërö morooche, kuhika enkaaga enö urinyööra oMööna woMoonto ariooka kurua kobaku.”

10Haakurua abeega baara bakabuuria Yeeso iga, “Kugira ke abaiigia baMaragö bakogaamba iga kuhika Eriiya newë aretaangata guucha?”

11Yeeso akabahuunchukiria iga, “Mahëënë Eriiya naraachë mbërë, korri aseemi ibiinto biöönsoe bohea,

12siböönö ndabateebia: Eriiya acha karai na abaanto tebaamongooye hai, siböönö mbaamokörëëye këëbore baahaanchere. Kohayo nkëhayo bëënë barakörre oMööna woMoonto bamuiriiri komabökö gaabö.”

13Nehö abeega baara boongooye iga nigoro yaYöhana omoBaatiisi aare gusumaachera.

Yeeso arahueenia omööna onö aare na ikihui

(Mk 9:14-29; Rk 9:37-43a)

14Hanö Yeeso na abeega baaë baariingere kuya kumuiranio goora, omoonto woonde agaacha hare Yeeso, agatëma ibiru mbërë yaaë,

15akagaamba iga, “Monënë, tamaahera omööna waanë amaabe; nawë naana endööri nkumuiriiriaere bokong'u na hare kaaru nkomorëkëraere komörrö gose komaanche.

16Naamorëntëëye abeega baaö, siböönö bakaanga gotora kumuhueenia.”

17Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu rrikora renö motaana bukumia na banö möhötöka! Niiga niikarë na baiinyu kuhika roohai? Na hang'ana hai ndagumiirri na baiinyu? Tandëëtëra omööna oyo hanö!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Yeeso akang'öönëra ikihui keera, gekarua komööna oora, höhayo iigö akahueena.

19Haakurua abeega baara bakageera Yeeso gukibisere abiëënë bakamubuuria iga, “Igaanke baiito totaatorre kurichökia ikihui keera?”

20Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ngukugira konö motaana ubukumia bonö buisere. Hanö mokaaba na ubukumia obokë bonö boong'ana entëtërë yiritagara moraatore goteebia ninyööra ninguku enö iga, ‘Iyiheka kurua hanö uyi haara!’ nayo neraiyeheke. Teng'ana ehö motaatore goköra hai!

[21Ikihui keenga keyo tegekaarugibua hai getare iga nkomasabi na kuguisasa.”]

Yeeso wiiki araraga uruku na ukuriooka kööë

(Mk 9:30-32; Rk 9:43b-45)

22Hanö abeega baara böönsoe baasikaine hamui Gariraaya, Yeeso akabateebia iga, “OMööna woMoonto ahakë ahaanoe komabökö gabaanto,

23nabö mbaramuiite; siböönö kurusiko rogatato narriooka.” Abeega baara bagasuseena bokong'u.

Ukuruusia eSaaka yeHekaaru

24Hanö Yeeso na abeega baaë baachere Kaberenaumu, abaiiria beSaaka yeHekaaru bagaacha hare Bëëtërö bakamubuuria iga, “Gose umuiigia weiinyu araruusia eSaaka yeHekaaru?”

25Bëëtërö akabahuunchukiria iga “Eee, nkuruusiaare.” Hanö Bëëtërö aasöhere kuya nyuumba, Yeeso akamuitang'aniria iga, “Simooni, niyeke okomaaha? Aai mbaahai keragere iga bahakane iriguuti koBagaambi bekebara kenö? Nabaiborroa bikiaaro gose kana nabaitööngö?”

26Bëëtërö akahuunchukia iga, “Hane nabaitööngö.” Yeeso akahuunchukia iga, “Mbuuya mbë hayo niiga abaiborroa bikiaaro tebakohakana hai.

27Siböönömbë titugutuna guituuriatuuria abaanto banö hai. Kohayo kaya kunyaancha oröbi, insui yambërë enö oragööti osënë kumunyua gööyö noranyööre mö urubiria ronö roraisë ohakanë iriguuti rieHekaaru gukugira yaanë na uwë; wimuki uyi ohakanë iriguuti reiito.”

Mataayo 18

Onö areenge omonënë koBogaambi bueNöökoe

(Mk 9:33-37; Rk 9:46-48)

1Enkaaga eyo bëënë abeega baara bagaacha hare Yeeso, baramubuuria iga, “Ning'ui areenge omonënë bokong'u koBogaambi bueNöökoe?”

2Yeeso akaberekera omööna omokë, akamuimiirria mbërë yaabö,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3akagaamba iga, “Obohëënë ndabateebia iga hanö oranyööre motaihoonchooye mobë kiabaana abakë, temoresöha koBogaambi bueNöökoe hai.

4Omonënë bokong'u koBogaambi bueNöökoe noonö araihoonchore abë na etëëmö ehëënë kiyomööna omokë ang'ana onö.

5Na ore wöönsoe arairigani omööna umui këonö kuriina rëënë oyo nyööra nuuni airigaiini.

Amasaacho gaguituuratuura kuiraga

(Mk 9:42-48; Rk 17:1-2)

6“Siböönö ore wöönsoe onö araagire umui wabaana abakë banö baankumia aköre iriraga, mbuuya hanö akaaböhëëyoe orogena ururitö kuigöti, sooki arëkëröë kuya kunyaancha.

7Ehobe ngokebara gikugira yibiituurotuuro binö bikugira abaanto baköra iriraga! Ibiituurotuuro biyo kuhika biichë, siböönö ehobe nkomoonto onö akubirëënta!

8“Hanö oranyööre nokobökö kööö gose okogoro kööö nkö koraagire aköre iriraga, ogokëëngë, ogotabute harai! Mbuuya osöhë kobohoru otaana okobökö kumui, gose okogoro kumui gokera hanö oraabë na amabökö göönsoe gose amagoro göönsoe sooki otabutue kuibëri riomörrö

9Na hanö oranyööre iriisö rëëö ndiö reraagire aköre iriraga, uriruusi oretabutë harai! Mbuuya osöhë kobohoru ogetong'o gokera hanö oraabë na amaiisö göönsoe sooki otabutue kuibëri riomörrö.

Ekereengio kiring'oondi renö rëësirre

(Rk 15:3-7)

10“Muiraarerre motagaacha gosëra umui wabakë banö. Amahëënë ndabateebia iga, abamaraika baabö ruisö röönsoe hamuibare na Taata onö areenge kuriooba.

[11Kugira oMööna woMoonto naachere gutuuria kenö wanyöörre gëësira.]

12Niyeke muguitëgëërra hanö oranyööre omoonto ana amang'oondi igana, sooki irimui risirë? Naratigë gaara merööngö këënda na këënda kiriisirio guchinguku, ayi gutuna reera risirre.

13Hanö ararinyööre, obohëënë ndabateebia iga, naraabë na emegöökö gukugira yiring'oondi reyo gokera gaara merööngö këënda na këënda ganö gataare gasirre.

14Niigö bëënëmbë kereenge hare Isa weiinyu onö areenge kuriooba tahaanchere iga ninyööra nuumui kobake banö asire hai.

Umukumia woonde onö akörre iriraga

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15“Hanö oranyööre umukumia woonde agokörëëye iriraga, mbuuya omogeere omooroki irisaria rëëë. Si moköre gukibisere, moreenge abiëënë. Hanö arakuiigueere, hayo noranyööre umutuurri.

16Si hanö araangë kuiigua agaaö, oberekere omoonto woonde gose babere uyi nabö harewë, korri iga kubutuburi buabaanto babere gose batato eng'ana ere yöönsoe etooroe harabu, këëbore amaandekö gakogaamba.

17Hanö oraanyööre angere kobaigueera bayo, teebia böönö abakumia böönsoe. Hanö araangë kuiigueera abakumia, mumutigë abë kiomoonto wekebara hare baiinyu gose kiumuiiria wiriguuti.

18“Na kohayo obohëënë ndabateebia iga, kere giöönsoe moraange gokebara na kuriooba nkeraangoe, na kenö moraitabirri gokebara na kuriooba nkeraitabirribue.

19“Wiiki ndabateebia iga: hanö ababere gatai yeiinyu baraigueerrane gokebara hanö basabë kere giöönsoe, mbaraakörroe na Taata onö areenge kuriooba.

20Kugira hanö ababere gose abatato basikaine hamui kuriina rëënë, Uni nyööra hamui nde nabö.”

Ekereengio kiomoköri wemeremö onö ataköobera abaande

21Haakurua Bëëtërö agaacha hare Yeeso akamubuuria iga, “Monënë, hare kareenga umukumia woonde aransarri, nauni ndamööbera? Gose hare muhuungate?”

22Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Aa-a, tiiga iga hare muhuungate hai, siböönö merööngö muhuungate hare muhuungate.

23Kohayo oBogaambi bueNöökoe mbutuubaiine na omogaambi onö aatunere goköra irisaabo hamui na abaköri baaë bemeremö.

24Nkaaga wanyöörre ataangere emeremö geyo, umui waabö akarëëntoa harewë onö wanyöörre ana isiire yaaë ichiimbiria ibikoe na ibirara.

25Nawë taare na mbiria chaguisa kohakana isiire eyo hai, kohayo omogaambi oora akagaamba omoonto oyo aguribue hamui na mokaaë na abaana baaë na kere giöönsoe are nakiö, korri iga isiire eera ehakanoe.

26Omoköri wemeremö oora agatëma ibiru mbërë yomogaambi oora; akamogëya iga, ‘Tangumiirria nendakohakanë isiire yaaö yöönsoe!’

27Omogaambi oora akamomaahera amaabe, kohayo akamööbera isiire eera na akamohaatera, akaya.

28“Siböönö omoonto oora akaya akanyööra omoköri wemeremö woonde onö baagakörre hamui nawë, ana isiire yaaë ibikoe bikë iigö. Akamogööta, akamong'ëënta, akamoboorra iga, ‘Taahakana isiire yaanë enö onayo!’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Omokörі wemeremö oora agatëma ibiru mbërë yaaë akamogëya iga, ‘Tangumiirria nendaakohakane isiire yaaö yöönsoe!’

30Siböönö wë akaanga kumuigueera, iribaga rekumuigueera naamuhirre gokeböhë kuhika ronö arehakana isiire eyo.

31Hanö abaköri bemeremö baande baara baarooche mona omoonto oora akörre, mbaabaaye na amaachiichi bokong'u, bakaya bagateebia omogaambi oora amang'ana gayo göönsoe.

32Kohayo omonënë waaë oora akaberekera omokörі wemeremö oora; akagaamba iga, ‘Uwë nomokörі wemeremö omobeebe ore! Uni naaköbeeye isiire yaaö yöönsoe enö wanyöörre onayo, gukugira konö waangëyere.

33Niigömbë na uwë, ngetaaragere obë na amaabe komokörі wemeremö onö mogoköra nawë, këhaara naaköbeeye?’

34Omogaambi oora akareerra bokong'u, akahira omokörі wemeremö oora gokeböhë kuhika ronö arehakana isiire eera yöönsoe.”

35“Nkëhayombë Taata onö areenge kuriooba arebaköra na baiinyu hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe ataabeeye owoonde kurua gonkörö yaaë.”

Mataayo 19

Yeeso araiigia igoro yaguiita obotëti
(Mk 10:1-12)

1Hanö Yeeso asookiri kogaamba amang'ana gayo, naaruure Gariraaya akaya korong'öongö robuYahuti ihuumbu yomöörö goYörötaani.

2Umuiranio omonënë ngömosööraiine, nawë akahueenia abarooyi hö.

3AbaBarisaayo abamui bagaacha harewë kumuiigua gukubuuria iga, “Gose ngisaiine omoonto gukurugia mokaaë gukibunë kere giöönsoe?”

4Yeeso akahuunchukia iga, “Kana kura temöögasömere amaandekö ganö gakogaamba iga, amarua ogotaanga Getëëmi naakörre abaanto omosaacha na omokari hai?

5Wiiki Nöökoe akagaamba iga, ‘Gukugira koyo omosaacha naratige isa waabö na nyako waabö na agöötane na mokaaë, na ababere bayo mbaraabë omobere gumui.’

6Kohayo bayo tiiga mbabere hai, siböönö nomobere gumui. Bare Nöökoe agöötaini hamui, omoonto atagaacha kobaata.”

7AbaBarisaayo baara wiiki bakamubuuria iga, “Kugira kembë Mosa aaruusiri amaragö komosaacha iga ahë mokaaë inyaruba yaguiita obotëti na kumurugia?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Yeeso akabahuunchukiria iga, “Mosa naabaitabirriiyi iigö gukugira koemetoe geiinyu emekong'u. Siböönö tiiga niigö yaareenge amarua ensemoka hai.

9Böönö ndabateebia iga, omoonto ore wöönsoe onö araarugi mokaaë, getare iga ngukugira yamang'ana amanyaanku goboraaya, hanö aratëtë owoonde noranyööre noboraaya akörre. Na onö aratëtë oyo atigeroe noboraaya akörre.”

10Abeega baaë bakamoteebia iga, “Hanö oranyööre niigö kerembë gatai yomosaacha na mokaaë, ubuuya okööonga gotëta.”

11Yeeso akabahuunchukiria iga, “Tebaanto böönsoe bagaatora koongora eng'ana enö hai, getare iga mbaara bëënë nkunyööra bang'örëëyoe iigö na Nöökoe.

12Kugira abaanto mbaahö banö bareenge ichinture kurua kuiboroa kööbö, na abaande mbaaköroa iigö na abaanto, na abaande baanga tebagotëta hai gukugira yoBogaambi bueNöökoe. Tiga onö akuiigua iga agaatora kogööta iriigio renö umuëënë aköre këhayo.”

Yeeso araitabiria abaana abakë

(Mk 10:13-16; Rk 18:15-17)

13Abaanto baande bakarëëntëra Yeeso abaana abakë iga abatoorre amabökö gaaë na kobasabera, siböönö abeega baara bakang'öönëra abaanto baara.

14Na Yeeso akababoorra iga, “Tatiga abaana abakë baachë hareuni, mööngë kobareberra, kugira banö baanga banö, oBogaambi bueNöökoe noböobö.”

15Akabatoorra amabökö, sooki agatanora kurua hö, akaya.

Oboome na obogaambi bueNöökoe

(Mk 10:17-31; Rk 18:18-30)

16Urusiko roonde omoonto woonde agaacha hare Yeeso, akamubuuria iga, “Muiigia, ngeentoke ikiiya keragere iga nköre nyööre obohoru bokuyeeyo?”

17Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Kugira ke ukumbuuria igoro yakere kereenge ikiiya? Nuumui bëënë ahö umuuya. Ogöötë amaragirrio hanö oraanyööre oratuna gosöha kobohoru.”

18Nawë akabuuria Yeeso iga, “Maragirrio ke?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Waangë guiita, waangë goköra obohooyiri, waangë kuiiba, waangë kuruusiria omoonto ore wöönsoe ubutuburi boboröönгö,

19osooke isa weiinyu na nyako weiinyu, wigueere borro omorobëri waaö këhanö ukuiyigueera borro.”

20Umumura oora akahuunchukia iga, “Amaragirrio gayo göönsoe naagagööta karai. Nke ekeende keehö ngaaköra?”

21Yeeso akamoteebia iga, “Hanö oraanyööre oratuna iga obë omoroonge, kaya wimuki ibiinto biaaö biöönsoe, uguri, sooki utueenere abataka ichiimbiria

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

chiyo, nauwë nurinyööra oboome kuriooba; haakurua uchë böönö undue nyuma.”

22Hanö umumura oora aaiguure iigö, naatanooye kurua hö aitumatere kugira nomoome bokong'u aareenge.

23Haakurua Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Mahëënë nkobateebia, nkereba egeköng'u kobaanto abaame gosöha koBogaambi bueNöökoe.

24Wiiki ndabateebia: negetobu bokong'u engameera kohëta kuibaanga reseendano gokera omoonto omoome gosöha koBogaambi bueNöökoe.”

25Hanö abeega baara baaiguure iigö, mbaarogoorre bokong'u, bakabuuria iga, “Ning'uimbë aretora kohöna?”

26Yeeso akabataacherra iigö, akahuunchukia iga, “Gayo namakong'u komoonto, siböönö koNöökoe amang'ana göönsoe namatobu.”

27Haakurua Bëëtërö agasumaacha gukuhuunchukia iga, “Baiito tötiga göönsoe, tögosöörana; kana nke baiito turinyööra?”

28Yeeso akabateebia iga, “Ndabateebia obohëënë, ronö oMööna woMoonto ariikarra igituumbe këëë kiubukumahë na ikiobogaambi goKebara Ekehea, haakurua nehö na baiinyu banö mööngööta moreenge ikumi na babere, murikarra ibituumbe biobogaambi ikumi na bibere, gokëëngëra ikiina ibiaaro ikumi na bibere ibiaIsraeri.

29Na ore wöönsoe onö aatigere waaë gose bamura bamööbö, gose basubaati bamööbö, gose isa waabö, gose nyako waabö, gose abaana baaë, gose emegoondo gëëë gukugira yaanë, narinyööra hare igana, haruë wiiki arë omoondo gobohoru bokuyeeyo.

30Siböönö abaaru banö böönö bareenge abaambërë mbareba abaanyuma, na abaaru banö böönö bareenge abaanyuma mbareba abaambërë.

Mataayo 20

Ekereengio kiabaköri bomogoondo guemesabibu

1“Obogaambi bueNöökoe boonga omoonto woonde onö aarichökere kurua waaë inkio chuni akaya gutuna abaanto bagoköra emeremö komogoondo göötë goemesabibu.

2Agaitaberrania nabö kobahakana itinaari imui kurusiko, haakurua akabahira mogoondo.

3Nawë akaya wiiki komoteera ichinkaaga isato ichinkio, na akanyööra abaanto baande baahö mbaimereeye buchua, batagoköra moremö,

4kohayo akabateebia iga, ‘Na baiinyu böönsoe motaya moköre emeremö komogoondo göönë goemesabibu, na nendabahakane egeento kenö giisere.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Nabö böönsoe bakaya. Haakurua ichinkaaga isaansaba, wiiki ichinkaaga këënda, agaköra këhayo bëënë.

6Wiiki haang'i ichinkaaga ikumi na imui, ichiomogörööba, akaya wiiki komoteera akanyööra abaanto baande baimereeye hö. Nawë akabateebia iga, ‘Igaanke muimereeye hanö urusiko urugima buchua iigö motagoköra emeremö?’

7Bakamuhuunchukiria iga, ‘Nkonö totaana moonto aatööndeka emeremö.’ Akabateebia iga, ‘Mbuuyambë na baiinyu wiiki muyi moköre emeremö komogoondo goemesabibu.’

8“Hanö gööbaaye omogörööba, umuëënë omogoondo agateebia umuimiririri waaë wemeremö iga, ‘Berekera abaköri bemeremö böönsoe baachë obahakanë, otaangerë na baara baandekeroe nyuma, osokirri kobaara baambërë.’

9Abaanto baara baataangere emeremö ichinkaaga ikumi na imui ichiomogörööba bakahakanoa kera moonto itinaari imui.

10Kohayo hanö abaanto baara baataangere emeremö mbërë kurua inkio baachere kohakanoa, mbaaitëgëërrëëye iga bö mbarahaaboe ichincharu; siböönö nabö böönsoe mbaahaayoe kera omoonto itinaari imui.

11Bakaimukia ichiseenti chaabö baana imiööyö emebeebe ko oora wanyöörre abaandekere emeremö,

12baragaamba iga, ‘Abaanto banö baachere goköra emeremö mogörööba hanö enkaaga niimui iigö bëënë bakörre, na baiito ntokörre emeremö na omobaso göönsoe gororre iga kai, sookiri torëng'aine nabö ichiseenti igayeke!’

13“Umuëënë omogoondo oora agateebia umui waabö iga, ‘Taiigua mosaani waanë, ntaare mbang'aiinere. Mööre muitabiriiyi goköra emeremö giurusiko urugima gutinaari imui.

14Imukia ichiseenti chaaö uyi ka. Nehaanchere kohakana omoonto onö andekeroe nyuma ichiseenti chinö ching'ana chiira bëënë nkohakaine.

15Ngetaragere iga nkörre ichiseenti chiaanë emeremö këëbore haanchere? Gose kana nirihari okomaahera kugira konö ndeenge umuuya?’ ”

16Na Yeeso agasookerria iga, “Kohayo baara bareenge abaanyuma mbareba abaambërë, na baara bareenge abaambërë mbareba abaanyuma.”

Yeeso araraga uruku na ukuriooka kööë eregatato

(Mk 10:32-34; Rk 18:31-34)

17Hanö wanyöörre Yeeso aratiira kuya Yerusareemu, akaberekera abeega baara ikumi na babere agasumaacha nabö gukibisere, gonchera baraya;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18akababoorra iga, “Maaha, toratiira kuya Yerusareemu, nehö oMööna woMoonto araahaanoe kobataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö, nabö mbaraamokëëngëre ikiina iga aiitoe,

19haruë bamohaanë guchiHamate, banö baramokooyere, bamotëmë na ichingösë sooki bamobaambë; siböönö urusiko rogatato naririuukibua.”

Irisabi renyako waabö Yaköbö na Yöhana

(Mk 10:35-45)

20Haakurua nyako waabö abamura baSebetaayo akaya hare Yeeso na abamura baaë babere, akamotëmëra ibiru, agasaba egeento kurua harewë.

21Yeeso akamubuuria iga, “Nke ugutuna?” Umukuungu oora akamuhuunchukiria iga, “Ondagane iga abamura baanë banö babere, umui achë guikara boreo bööö na owoonde bomösi bööö hanö oreba oMogaambi.”

22Yeeso akahuunchukiria abamura baara iga, “Temomanyere kenö mogosaba hai. Mogaatora kunyëëra kogeköömbë kimiiriirö kenö ngutuna kunyëëra?” Bakamuhuunchukiria iga, “Eee, ntoraatore.”

23Yeeso akabateebia iga, “Mahëënë moraatore kunyëëra kurua kogeköömbë këënë, siböönö gokoboora iga oyo newë araikare boreo böönë na oyo newë araikare bomösi böönë eyo tereenge kogotora köönë hai. Eng'ana eyo nerahaaboe kobaara bëënë Taata aasemiiyi.”

24Hanö abeega baande baara ikumi baaiguure amang'ana gayo, mbaarerreeye abamura babere baara.

25Haakurua Yeeso akababerekera böönsoe hamui akababoorra iga, “Momanyere iga abagaambi babaHamate mbaana ichiinguru kobaanto baabö, na abataangati mbaana ogotora kimui harebö.

26Siböönö hare baiinyu tiigö keraabë hai. Hanö oraanyööre umui weiinyu aratuna abë omonënë, taanga abë omokori wemeremö wabaande bayo;

27na hanö oraanyööre umui weiinyu aratuna koba owambërë kuhika taanga abë omokori wemeremö weiinyu;

28këhaara oMööna woMoonto ataachere iga niiga akörroe emeremö, siböönö niiga akörre abaande emeremö na kohaana obohoru bööë gutuuria abaaru.”

Yeeso arahueenia abahukuru babere

(Mk 10:46-52; Rk 18:35-43)

29Na nkaaga Yeeso na abeega baaë wanyöörre bararua Yeeriko, umuiranio omonënë ngömosööraiine.

30Abahukuru baande babere banö wanyöörre baikaaye gonchera mbareka, bakaiigua Yeeso arahëta haang'i nabö, kohayo bagataanga koraangiria iga, “OMonënë oMööna oTauti! Tatomaahera amaabe!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31Umuiranio goora gokabang'öönëra gorabateebia iga bakire. Siböönö bö mbaagëëndërrëyi koraangiria bokong'u iga. “OMonënë UMumura oTauti! Tatomaahera amaabe!”

32Yeeso akaimeerra akababerekera, akababuuria iga, “Nke mugutuna iga mbakörre?”

33Bakahuunchukia iga, “Monënë, ngutunatore iga amaiisö gaiito garamuki!”

34Yeeso akabamaahera amaabe, agaturubania amaiisö gaabö; höhayo iigö bagatora komaaha, bakamurua nyuma.

Mataayo 21

Yeeso arasöha Yerusareemu kugichiirate

(Mk 11:1-11; Rk 19:28-40; Yöh 12:12-19)

1Hanö Yeeso na abeega baaë wanyöörre baratuna kuhika haang'i na Yerusareemu, bakahika kumugi goBetibaage kunguku yeMeseituuni, Yeeso agatoma abeega baaë babere akabateebia iga,

2“Gëënda korobëri royo robaisioorre, moranyööre etekere eböhëre hamui na irikoohe rëëyö. Muchitachore mondëëtërë hanö.

3Hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe nababuuria eng'ana ere yöönsoe, momoteebi iga, ‘Omonënë nguchitunaare;’ nawë narachiriingi boongo.”

4Ganö ngaabaaye iigö korri iga gaara gaarageroe na omonaabi gabë amahëënë:

5“Motateebia umugi goYerusareemu: Tamaaha oMogaambi waaö nkogoocheraare! Nomohaabu na aikareeye etekere, irikoohe rietekere.”

6Abeega baara bakaya bagaköra këëbore wanyöörre Yeeso abateebiri baköre:

7bakarëënta etekere eera hamui na irikoohe reera, bakaaria ichingebo chaabö gotekere na guikoohe na Yeeso agaikara kö.

8Abaanto abaaru banö baare kumurua nyuma mbaarri ichingebo chaabö gonchera engaki eyo na abaande barabuna ichinsagia kurua komete baraaria gonchera.

9Abaanto banö wanyöörre bataangatere Yeeso na baara baare komosöörana böönsoe mbaataangere guchiira baragaamba iga, “Agoongoe oMööna oTauti! Nöökoe aitabiri onö aguucha kuriina rioMonënë! Agoongoe eNöökoe!”

10Hanö Yeeso aasöhere Yerusareemu, umugi göönsoe ngöichooye egachanö enënë bokong'u; abaanto bakabuuria iga, “Kana oyo ning'ui?”

11Umuiranio goora gokabahuunchukiria iga, “Onö nomonaabi Yeeso, kurua Nasareeti yaGariraaya.”

Yeeso araya koHekaaru

(Mk 11:15-19; Rk 19:45-48; Yöh 2:13-22)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Yeeso akaya koHekaaru na akarugia baara böönsoe wanyöörre baragora na kohöönia ibiinto. Akaboombeka ichimëësa chabakerania bichiimbiria hamui na ibituumbe biabaara baare kuguria ichinguuti,

13akabateebia iga, “Yaandekeroe, Nöökoe naagaambere iga, ‘Inyuumba yaanë neraberekeroe iga inyuumba yamasabi.’ Siböönömbë baiinyu mogekörre irisana riabaiibi!”

14Abahukuru na amagata bagaacha harewë koHekaaru moora, akabahueenia.

15Abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö mbaarereeye hanö baarooche ibirogoorö binö aare goköra na abaana mbaare guchiira koHekaaru moora baraboora iga, “Egoongö koMööna oTauti!”

16Kohayo bakabuuria Yeeso iga, “Oraiigua gare abaana banö bakogaamba?” Yeeso akahuunchukia iga, “Nkuiiguande kimui. Temöögasömere roonde amaandekö ganö hai iga, ‘Möiigia abaana na ibing'ëërrë baruusi egoongö ihiku hai?’ ”

17Haakurua Yeeso akabatiga akarichöka akaya kumugi goBëëtania, na hayo nehö aaraaye.

Yeeso araihiima omoko

(Mk 11:12-14, 20-24)

18Inkio chuni hanö Yeeso wanyöörre arariinga kuya kumugi, akaiigua ana umuëëkö.

19Akamaaha omoko gonö gööre gonchera mbareka, akaahokera kuya haregö, siböönö taanyöörre kö geento hai getare iga namato bëënë. Kohayo agateebia omote goora iga, “Otagaacha kööma amako roonde hai!” Höhayo iigö omoko goora gokaihoma.

20Hanö abeega baara baarooche amang'ana gayo mbaarogoorre, bakabuuria iga, “Niyeke omoko gonö gokörre guihomere boongoboongo iigö?”

21Yeeso akahuunchukia iga, “Obohëënë ndabateebia, hanö moraakumi möongë koba na isi, moraatore goköra këëganö nkörëëye omoko gonö. Tiiga ndeyo iriëënë hai, siböönö moraatore goteebia ninyööra ninguku enö iga, ‘Iyiheka orëkëröë kunyaancha,’ na nkeraabë.

22Hanö moraakumi, kere giöönsoe morabuuri, komasabi, morakehaaboe.”

Iribuurio igoro yogotora koYeeso

(Mk 11:27-33; Rk 20:1-8)

23Yeeso akariinga kuya koHekaaru na hanö wanyöörre araiigia, abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaaka bakamoochera bakamubuuria iga, “Nkogotora ke ogokörra amang'ana ganö? Ning'ui aakoha ogotora koyo?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Yeeso akabahuunchukiria iga, “Nauni wöönsoe nendababuuri iribuurio rimui bëënë iigö, hanö morarihuunchuki, na uni nendabateebi ngotora ke ngokörra amang'ana ganö.

25Nehai Yöhana aaruusiri ogotora gokobaatiisa: nkurua koNöökoe gose kana nkurua komoonto?” Bagataanga kohaamana abiëënë kubiëënë “Niyeke toragaambë? Hanö torahuunchuki iga, ‘Nkurua koNöökoe,’ naratoteebi iga ‘Kugirakembë, motaakumiri Yöhana?’

26Siböönö hanömbë toragaambë iga, ‘Nkurua komoonto,’ toona obööba iga abaanto bagaacha gotokörra amang'ana gaande amabeebe, kugira böönsoe mbamanyere iga Yöhana nomonaabi aareenge.”

27Kohayo bakahuunchukiria Yeeso iga, “Tetomanyere hai.” Nawë akabateebia iga, “Nauni wöönsoe tendabateebimbë ngotora ke ngokörra amang'ana ganö hai.”

Ekereengio kiumuiburi na abaana baaë

28“Niyeke muguitëgëërra? Omoonto woonde aareenge hö onö aareenge na abamura babere. Akaya kumumura omonënë akamoteebia iga, ‘Ore mumura kayi rëërö oköre emeremö komogoondo goora goemesabibu!’

29Umumura monënë oora akahuunchukia iga, ‘Tendaayi hai,’ siböönö naaruure akahoonchora amaitëgëërrö gaaë, akaya mogoondo.

30Haakurua isa waabö wiiki akaya agateebia umumura omokë gaara bëënë wanyöörre ateebiri umumura omonënë oora. Nawë akahuunchukia iga, ‘Eee Taata, nendaayi,’ siböönö taageeye hai.

31Kobabere bayo noohai akörre këëbore isa waabö are gutuna?” Bakamuhuunchukiria iga, “Nomonënë oora.” Kohayo Yeeso akabateebia iga, “Ndabateebiambë iga, abaiiria biriguuti hamui na abaraaya mbarabataangate kuya koBogaambi bueNöökoe.

32Kugira Yöhana omoBaatiisi naachere hare baiinyu araboorokirria enchera endoonge iga mogegööterre, temöömukumiri hai; siböönö abaiiria biriguuti hamui na abaraaya bö mbaamukumiri. Na baiinyu ninyööra möörooche ganö temööhonchooye amaitëgëërrö gaiinyu mumukumi hai.”

Ekereengio kiabarimi komogoondo guemesabibu

(Mk 12:1-12; Rk 20:9-19)

33Yeeso akabateebia iga, “Tëgëërra ekereengio keende. Aareenge hö omoonto woonde umuëënë irirema onö aaremere omogoondo akaiimia emesabibu, akagogetera orobago, agakömöga iribogoota regokönyëra ichinsabibu, akahagaacha obogoe obotaambe. Haakurua akagohaana kobarimi na akaya obogëni gukiaaro këëharai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Hanö engaki yagutua ichiihagoe yaahikere, agatoma abaköri bemeremö baaë
kuya kobarimi baara kuimukia irihaki riomoondo gööë guirigësa.

35Abarimi baara bakagööta abaköri bemeremö baaë baara, bagatëma umui,
bagaiita na owoonde, na owoonde bakamorasa na amagena.

36Omoonto oora agatoma abaköri bemeremö baande, abaaru gokera baara
baambërë, na abarimi baara bakabaköra këhaara bëënë baakörre baara
baambërë.

37Kogosookerria, agatoma umumura waaë kuya harebö, akagaamba iga,
'Obohëënë mbarasooke umumura waanë onö.'

38Siböönö hanö abarimi baara baarooche umumura waaë oora, bagateebania
iga, 'Umuri womoondo ngoogonö. Motaacha tumuiitë, ntoranyööre omoondo
goboome bööë bonö!'

39Kohayo bakamogööta bakamuhira kebara kurua komogoondo guemesabibu
goora bakamuiita."

40Yeeso akababuuria iga, "Böönö, hanö umuëënë omogoondo guemesabibu
araachë niyeke araaköre abarimi baara?"

41Bakamuhuunchukiria iga, "Naraiitë abaanto ababeebe baara böönsoe,
haakurua ahaanë omogoondo goyo kobarimi baande abaiiya, banö baraayi
baramoha iring'eenga riomoondo gööë guirigësa gonkaaga eera bëënë
eragere."

42Yeeso akabateebia iga, "Temöögasömere mona amaandekö gakoboora hai?
'Irigena renö abahagaachi baangere iga tereena bueera hai rëërua rëëba
iriubueera koheteera agaande göönsoe; oMonënë newë aaköra eng'ana enö.
Nekerogoorö getëëmö ke komaiisö gaiito?' "

43Yeeso akaröobirria iga: "Kohayo ndabateebia, oBogaambi bueNöökoe
mboraruusibue kurua hare baiinyu na bohaanoe kobaanto banö baraamë
ichiihagoe chinö chiragere."

[44Na ore wöönsoe araagoe kuigena renö narebotoroa amatene na ore wöönsoe
ndinyööra irigena reyo riguereeye, nderemuminyööngöra abë iburugëtë.]

45Hanö abataangati babanchaama bieNöökoe na abaBarisaayo baaiguure
ibireengio biaYeeso, bakamanya iga mbö aare kong'ööria,

46kohayo bagasaacha iga bamogöötë, siböönö bakööböha umuiranio, kugira
abaanto wanyöörre baamaaha iga Yeeso nomonaabi aareenge.

Mataayo 22

Ekereengio kinyaangi yobotëti

(Rk 14:15-24)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Wiiki Yeeso naahuunchukiiyi abaanto baara kubireengio, aragaamba iga:

2“OBogaambi bueNöökoe boonga omogaambi woonde onö aakörëëye umumura waaë inyaangi yobotëti.

3Agatoma abaköri bemeremö baaë kuya koberekera abaraarekoa baachë kunyaangi, siböönö tebaachere inyaangi eyo hai.

4Agatoma abaköri bemeremö abaande kobaraarekoa, aragaamba iga: ‘Inyaangi yaanë böönö ebaaye; ichintang'aana na iching'öömbë ichinuru chigöögeroe, ibiinto biöönsoe bibaaye, motaacha kunyaangi yobotëti!’

5Siböönö abaraarekoa baara tebatondoreeyoe hai, na ore wöönsoe akaya goköra emeremö gëëë: owoonde akaya komogoondo göötë na owoonde akaya ubusuruusia bööë,

6enkaaga eyo na abaande mbaagöötere abaköri bemeremö baara, bakabatëma, na kobaiita.

7Omogaambi oora akareerra bokong'u; agatoma abasirikare baaë, bagaiita abaiiti baara na bakabasaambera umugi göötë.

8Haakurua, agateebia abaköri bemeremö baaë iga, ‘Inyaangi yaanë ebaaye, siböönö abaanto banö naaraarekere tebaisaiine hai.

9Böönö kaya komaköröötngate, moraareke abaanto abaaru banö moranyööre, baachë kunyaangi.’

10Abaköri bemeremö baara bakaya komaköröötngate, bagateebia abaanto bare böönsoe baare kunyööra, abaiiya na ababeebe, inyuumba yinyaangi egaichora abaanto.

11“Hanö omogaambi aageeye komaaha abagëni baara, akanyööra omoonto woonde onö wanyöörre ataisöhiiyi engebo yinyaangi.

12Akamubuuria iga, ‘Mosaani, niyeke okörre osöhere monö otaisöhiiyi engebo yinyaangi?’ Omoonto oora akahana buchua.

13Haakurua omogaambi oora agateebia abaköri bemeremö baara iga, ‘Tamoböha amabökö na amagoro momotabute kebara kugisuunte haara; hayo nehö koreba ugukuura na ogokarratia amaiinö.’ ”

14Yeeso agasookerria iga, “Abaraarekoa na abaaru, siböönö abaahoroa mbakë iigö.”

Iribuurio rekohakana iriguuti koMogaambi

(Mk 12:13-17; Rk 20:20-26)

15Haakurua abaBarisaayo baara bakaya bagaköra eseemi iga bayi guiköna Yeeso guching'ana.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Kohayo bagatoma abeega baabö abamui hamui na abaanto birikömö reHeerooti kuya hare Yeeso, bakagaamba iga, “Muiigia, ntomanyere iga nomohëënëore, nkuiigiaore enchera yeNöökoe kobohëënë, na tokööböha moonto otëëmö ere yöönsoe hai. Kugira totoondoreeyoe na obonënë bomoonto hai.

17Tatoteebiambë, niyeke uguitëgëërra? Gose mbuuya tohakanë iriguuti hare Gaisaari gose kana mbobeebe?”

18Na Yeeso wanyöörre namanyere eseemi yaabö embeebe, kohayo akabateebia iga, “Baiinyu bare baiteerri! Kugira ke muuchere kunyigua?

19Nyorokia hanö isiriingi yakohakanera iriguuti!” Nabö bakaromorëëntëra isiriingi,

20akababuuria iga, “Ituubö enö, na iriina renö, nibiang'ui?”

21Bakamuhuunchukiria iga, “NibiaGaisaari.” Kohayo Yeeso akabateebia iga, “Mbuuyambë, hakana Gaisaari binö bireenge ibiaGaisaari, na eNöökoe binö bireenge ibieNöökoe.”

22Hanö baaiguure iigö mbaarogoorre; bakamutiga, bagatanora, bakaya.

Iribuurio igoro yukuriooka kurua kobaku

(Mk 12:18-27; Rk 20:27-40)

23Kurusiko royo bëënë AbaSatukaayo baande bagaacha hare Yeeso; mbö baara bakogaamba iga tebaanto barriooka kurua kobaku hai.

24Bakagaamba iga, “Umuiigia, Mosa naagaambere iga hanö ndanyööre omoonto akuure atatigere abaana, mura omööbö naratëtë umusino oora okorri iga baibore abaana, amogörrökiri umugi gööë.

25Baareenge hö weiito abamura muhuungate abienda imui. Umumura omotaangi agatëta omokari na agakua ataraibora abaana, kohayo agatiga umusino waaë hare mura omööbö.

26Mura omööbö oyo nawë agakua wiiki ataraibora mööna komokari oyo, gekaba këhayo bëënë kowagatato kuhika böönsoe muhuungate.

27Hanö abamura bayo böönsoe baakuure, omokari oora nawë agakua.

28Böönömbë, hanö abaku barriooka omokari oora moka ng'ui areba? Kugira böönsoe bayo, mbanö wanyöörre baasöha mööë!”

29Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu möösira gukugira konö motamanyere amaandekö gose ninyööra nichiinguru chieNöökoe.

30Kugira hanö abaku barriooka mbareba kiabamaraika bakuriooba, tebaretëta gose batëtoe hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31Na komang'ana gukuriooka kuabaku: kana temöögasömere mona Nöökoe aabateebiri hai? Hanö aagaambere iga,

32‘Uni nuuni Nöökoe waAbrahamu, Nöökoe waIsaka, na Nöökoe OYaköbö.’ Nawë neNöökoe wabahoru, tiiga nowabaku hai.”

33Hanö umuiiro aaiguure iigö, naarogooreeye amaiigio gaaë.

Iriragirrio irinënë

(Mk 12:28-34; Rk 10:25-28)

34Hanö abaBarisaayo baaiguure iga Yeeso aharri abaSatukaayo, mbaairaine hamui,

35umui waabö, onö aareenge umuiigia waMaragö, akabuuria Yeeso gokomosaacha,

36aragaamba iga, “Muiigia, niragirrio ke rekerre göönsoe koMaragö?”

37Yeeso akamuhuunchukiria iga, “ ‘Ohaanche oMonënë eNöökoe waaö gonkörö yaaö yöönsoe, na omööyö göö göönsoe na kobong'aiini böö böönsoe.’

38Reyo ndiö iriragirrio renö rekerre göönsoe na wiiki ndiö erembërë.

39Erekabere renö reenga reyo niiga, ‘Ohaanche omorobëri waaö këhanö wihaanchere umuëënë.’

40AMaragö gaMosa göönsoe hamui na amaiigio gabanaabi nkomaragirrio abere gayo gaböhere.”

Iribuurio igoro yaMasiihi

(Mk 12:35-37; Rk 20:41-44)

41Hanö abaBarisaayo wanyöörre bairaiine hamui, Yeeso akababuuria iga,

42“Niyeke muguitëgëërra igoro yaMasiihi? Kana noMööna ong'ui?” Bakamuhuunchukiria iga, “NoMööna oTauti.”

43Yeeso akababuuria iga, “Kugira ke hanö uMuiika göösekerreeye Tauti akamoberekera iga, ‘OMonënë’ aragaamba iga,

44‘OMonënë naateebiri oMonënë waanë iga: Ikara hanö gokobökö köönë koboreo kuhika ntoore ababisa baaö haanse yamagoro gaaö?’

45Hanö oranyöörembë Tauti aamoberekeeye iga ‘OMonënë,’ niyeke wiiki Masiihi aakörre abaaye omööna waaë?”

46Tewoonde aatorre kuhuunchukiria Yeeso neeba neng'ana imui hai; na kurua royo temoonto aakarehere kumubuuria amang'ana gaande hai

Mataayo 23

Yeeso arachööngëra aBaiigia baMaragö na abaBarisaayo.

(Mk 12:38-39; Rk 11:43, 46; 20:45-46)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Haakurua Yeeso agasumaacha na umuiranio hamui na abeega baaë na kobateebia iga:

2“Abaiigia baMaragö hamui na Babarisaayo mbö bamanyere gokönörra abaanto aMaragö gaMosa.

3Kohayo nkeragere iga mosooke na mogöötë gare göönsoe barabateebi iga moköre, siböönö motagaacha kogööta amaköra gaabö, kugira bö tebagoköra këhaara bagoteebeerria hai.

4Ngutueekabare abaanto baande emesaire imiritö, siböönö bö abiëënë tebakagiturubania ninyööra nekëëra iga bakabaangora hai.

5Amang'ana ganö göönsoe bagoköra niiga bamaahoe na abaanto, kugira nkoböhabare ichinkini chinö ukunyööra chiina amang'ana gaMaragö kubusio na komabökö na nkogarihiabare ibikobobe bichisumaati chaabö!

6Wiiki mbahaanchere kuya guikara ahase ahaiiya guchinyaangi, na kubituumbe biambërë guchiSinagoogi;

7mbahaanchere gokeeribua gosookö kometeera, na koberekeroa na abaanto iga ‘Muiigia.’

8Na baiinyu möönge kuya moraberekeroa iga ‘Muiigia’, kugira böönsoe mbamura baandaimui more, na uMuiigia weiinyu nuumui bëënë.

9Motagaacha koberekera moonto woonde ore wöönsoe gokebara hanö iga ‘Taata’ hai, kugira Isa weiinyu nuumui bëënë onö areenge kuriooba.

10Gose motagaacha koberekeroa iga ‘Abataangati’ hai, kugira moona omotaangati umui bëënë nawë, Masiihi.

11Onö areenge omonënë hare baiinyu kuhika abë omoköri wemeremö weiinyu.

12Ore wöönsoe onö akuiyimukirria, narisusëëna, na ore wöönsoe aguisusëënia, narimukirribua.”

Ehobe yubuiteerri bööbö

(Mk 12:40; Rk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö hamui na abaBarisaayo! Baiinyu bare baiteerri! Baiinyu nkoreberramore abaanto gosöha koBogaambi bueNöökoe, na baiinyu abiëënë temogosöha hai, na ninyööra mbanömbë bagutuna gosöha timugutiga basöhë hai!

[14“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö hamui na abaBarisaayo! Baiinyu bare baiteerri! Banö mogosöha guchinyuumba chiabasino morabaruusia ibiinto guchinyuumba chaabö na moraiköra abaanto abaiiya kogosasaama amasabi amataambe! Gukugira koyo murinyööra inyaanyi enënë bokong'u!]

15“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö hamui na abaBarisaayo! Baiinyu bare baiteerri! Banö mokogëënda-gëënda guchinyaancha na gokebara, okorri

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

munyööre omoonto umui momoköre umukumia; hanö mömunyööra harua wiiki mumunyaankia hare kabere gokera baiinyu abiëënë kuhiroa kuibëri riomörrö!

16“Ehobe yeiinyu, bare bataangati abahukuru! Banö mukuiigia iga, ‘Hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe aiyihimirriiyi koHekaaru, iga tebobeebe hai, siböönö iga hanö aiyihimirria gosahaabu yeHekaaru iga oyo nyööra aisookiri.’

17Baiinyu bare bahukuru, abakaangi! Nkeehai kereenge kana ekenënë, nesahaabu gose kana neHekaaru enö egosaabuura esahaabu?

18Wiiki muiigia iga, ‘Hanö omoonto aranyööre aiyihimirriiyi kohase hanö bakuruusiria ibiruusio, hayo tebobe hai, siböönö iga hanö oranyööre aiyihimirriiyi gukiruusio kohase haara bakuruusiria ibiruusio iga hayo nyööra aiböhere umuëënë.’

19Mbahukuru batëëmö ke more? Nkeehai kereenge ikiubueera, nikiruusio gose kana naahase hakuruusiria ibiruusio hagoköra ikiruusio keba ekeroonge?

20Kohayombë hanö omoonto aiyihimirria kohase hakuruusiria ikiruusio, oyo nkunyööraare aiyihimirriiyi kohase hayo, hamui na binö nkunyööra biikö;

21na hanö omoonto aiyihimirria koHekaaru, oyo kuiyihimirriaare kohase hayo na koNöökoe onö amënyere hö;

22na hanö omoonto aiyihimirria kuriooba, oyo nyööra naiyihimirriiyi kugituumbe kiobogaambi bueNöökoe, na harewë onö aikaaye kö.

23“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö na abaBarisaayo, bare baiteerri! Nkohamore eNöökoe egeento geikumi ninyööra nkomato gietania ganö gakurumbaasa buuya, ibinchaari na umunyunyuunti, siböönö möötiga gosooka amang'ana gubueera agaMaragö; obohëënë, amaabe na ubukumia; gayo kuhika mogagöötë göönsoe siböönö möönga gutiga agaande gaara.

24Bare bataangati abahukuru! Nkubiooramore ingi kurua kogeento kenö mukunyua, siböönö moramëra engameera!

25“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö na abaBarisaayo, bare baiteerri, bare moköögia egeköömbë na orohaamba kebara, siböönö moonse nyööra mbiichooye ibiinto binö nkunyööra mobinyööra kobosakuri na endaambe.

26Bare baBarisaayo abahukuru! Motöögia taanga egeköömbë moonse, korri kebara nahö nkeraabë ekerabu!

27“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö na abaBarisaayo! Bare baiteerri! Banö möönga ichimbeehera chinö chiahömöa ekeboose kebara chaaraba iga chai, siböönö moonse nubuguundö ubuëënë hamui na ibiröömbaini biabaku bichooye mö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Nkëhayo bëënë more, kebara nkomaahekanamore kobaanto böönsoe iga nabaanto abaiiya more, siböönö moonse yeiinyu muichooye ubuiteerri na amaraga.

Yeeso araraga inyaanyi yaabö

(Rk 11:47-51)

29“Ehobe yeiinyu, bare baiigia baMaragö na abaBarisaayo! bare baiteerri! Morahagaacha buuya ichimbeehera chiabanaabi na morasiriinia ichimbeehera chiabaara bareenge abaiiya;

30murua mogaamba iga, ‘Nyööre tööreenge hö gonkaaga eera yabaaguuka, nyööre tetöökörre gaara baakörre na guiita abanaabi hai.’

31Kohayo nguitabirriamore iga baiinyu nuruiboro ruabaiiti babanaabi more!

32Motagëëndërria, muhiki ganö baaguuka baiinyu baataangere!

33Baiinyu banö möönga ichinchöka na uruiboro ruamahere! Ngokanyamore iga mogaatora kuibëchia kurua kogokëëngëroa ikiina kuya kuibëri?

34Na kohayo ndabateebia iga nendetoma hare baiinyu abanaabi na abaanto abang'aiini, na abaiigia, na baiinyu morebaiita abamui baabo, abaande mobabaambë, na abaande mobatëmë na ichingösë guchiSinagoogi na muyi morabarugia kurua kumugi gonö na ogoonde.

35Kohayo göönsoe, ngarebareengera, amaanyiinga gabaanto abaiiya ganö mööre kohoma haanse, kurua kuguiitoa koHabeeri kuhika uguiitoa goSakaria umumura oBaraakia, onö möiteeye gatai yeHekaaru na ahase hakuruusiria ikiruusio.

36Amahëënë ndabateebia: inyaanyi neranyööre irikora renö kugira yamang'ana gayo!

Yeeso arakoorra umugi goYerusareemu

(Rk 13:34-35)

37“Eee Yerusareemu, Yerusareemu! Nguiitaore abanaabi na korasa abarëënti bamang'ana na amagena banö nkunyööra Nöökoe agotomeeye! Hare kareenga nkunyööra ndatuna iga nkomë abaanto baaö böönsoe këhanö engökö egokoma ibichuuchu biayo ibikuundikiria guchimbaba, siböönö uwë waanga!

38Na kohayo inyuumba yaaö neratamë inchua.

39Kurua böönö, ndabateebia, tooremaaha wiiki hai kuhika ronö oregaamba iga, ‘ENöökoe aitabiri onö aguucha kuriina rioMonënë.’ ”

Mataayo 24

Yeeso araraga ogotaaganibua kueHekaaru

(Mk 13:1-2; Rk 21:5-6)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Hanö Yeeso aarichökere na gotanora kurua koHekaaru, abeega baaë bakaya harewë komoorokia amahagaachö gieHekaaru.

2Nawë akababoorra iga, “Eee, moratora komaaha ganö göönsoe! Amahëënë ndabateebia iga tiigena reende rretama rikaaye koreende igoro hai, göönsoe ngarehiringitibua kuya haanse.”

Imiiriirö na inyaanyi

(Mk 13:3-13; Rk 21:7-19)

3Hanö wanyöörre Yeeso aikaaye kunguku yeMeseituuni, abeega baaë bakamogeera gukibisere, baramubuuria iga, “Tatoteebia ronö amang'ana gayo gareba na nkemanyiirrio ke kereba egekoorokia ukuriinga kööö na umuhikö guekebara.”

4Yeeso akabahuunchukiria iga, “Muiraarerre, omoonto atagaacha kobang'aiina.

5Kugira abaaru mbariicha kuguituungana iriina rëënë, baragaamba iga, ‘Nuuni Masiihi!’ nabö bareng'aiina abaaru.

6Muriigua insinyo yiriihi hamui na amang'ana giriihi kurua harai; siböönö motagaacha kobaabayera hai. Amang'ana ganö gaanga gayo kuhika ngaraabë hö, siböönö, hayo tiiga noranyööre umuhikö ngöhikere hai.

7Ikiaaro nkirimoka guiitana na ekeende, na obogaambi mburimokerana na obogaambi boonde. Inchara nereba hö hamui na ibirigiti hare höönsoe.

8Gayo göönsoe gaanga ibisa biomogaikoro hanö ang'ata guituurania.

9“Mbarirua babagöötë na kobahaana korri mokörroe inyaanyi na muiitoe, na baiinyu morerëgoa na abaanto boönsoe gikugira yiriina rëënë.

10Gonkaaga eyo abaaru mbaritiita, batigë ubukumia bööbö abaande mbarebaköböösania na abaande mbarerëgana.

11Haakurua abanaabi boboröönгö mbarrichökëra na bang'aiine abaanto abaaru.

12Na gukugira konö amabeebe gayo gariyëëngëria, obohaanchi buabaanto abaaru mburisuuha.

13Siböönö onö arigumiirria kuhika umuhikö, narehöna.

14Na aMang'ana Amaiiya ganö goBogaambi bueNöökoe, ngareruundibua gokebara giöönsoe, korri iga gaachë gusuuta eHamate yöönsoe, haruë böönö umuhikö guuchë.

IKiriirrio kiubunyaanku koHekaaru

(Mk 13:14-23; Rk 21:20-24)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15“Hanö moremaaha iKiriirrio kiubunyaanku koHekaaru kenö këërageroe na omonaabi Tanieeri getoorroe ahase ahahoreeru heNöökoe. (Onö agosöma oongore!)

16Haakurua banö urinyööra bareenge buYahuti baachë kong'ösëra guchinguku;

17na onö urinyööra areenge kogesara kinyuumba yaaë atagaacha gosekera kuya kuimukia geento këëë kurua kunyuumba hai.

18Onö urinyööra amogoondo atagaacha kuriinga kuya kuimukia ichingebo chaaë hai.

19Ehobe yaabö, guchinsiko chiyo kobagaikoro banö baanda na banö urinyööra baragöönkia!

20Mosabë eNöökoe korri iga okong'ösa koiinyu gotagaacha koba gonkaaga yikinyigita gose kurusiko rueSabaato!

21Kugira enkaaga eyo inyaanyi iriirichökëra embeebe bokong'u enö etaakabaaye hö roonde amarua ensemoka yekebara kuhika rëërö, na wiiki teyeende ereba hö enö yaanga yö hai.

22Ninyööra hanö okanyöörre ichinsiko chiyo chitaasuhiibui, nyööra nintirruki tegaatamere hai, siböönö gukugira kuabaahoroa, ichinsiko chiyo nchirisuuhibua.

23“Guchinsiko chiyo hanö ndinyööra omoonto arebateebia iga, ‘Tamaaha Masiihi ngoogonö hanö!’ gose iga, ‘Ngogoora haara!’ - motagaacha kumukumia.

24Kugira bariirichökera Masiihi abaröönгö na abanaabi boboröönгö; nabö mbareköra amakönö amanënë na ibirogoorö korri iga bang'aiine ninyööra nabaahoroa bieNöökoe.

25Muiigue! Uni niisere kobateebia amang'ana ganö mbërë enkaaga etaraacha.

26“Gose hanö barebateebia iga, ‘Tomorooche guikoongo,’ motagaacha kuya hö; gose hanö baregaamba iga, ‘Ninyuumbaare aibisere,’ motagaacha kobakumia.

27Kugira oMööna woMoonto nariicha giekemënio kenö këëmënia igoro komasaaro kurua rogoro getebeta mooche.

28Hare ibirömbaine bire, nehö amatöönyi gagosaanga.

Ukuriinga koMööna woMoonto

(Mk 13:24-27; Rk 21:25-28)

29“Gonkaaga eyo iigö inyaanyi yichinsiko chiyo irisira, iriooba ndereba igisuunte, na umueeri tegorerabia hai, ichinyunyuunyi nchiregoa kurua kuriooba, na ichiinguru chaigoro nchirisiingisibua,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30harue böönö ekemanyiirrio kioMööna woMoonto nkeremaahekana igoro; na ichiHamate chöönsoe chiekebara nchirikuura hanö baremaaha oMööna woMoonto aratora komasaaro gakuriooba, ana ichiinguru na ubuhiku obonënë.

31Nawë naretoma abamaraika baaë, baana iriröongoe renö rikuruusia engaamba enënë, kuya guchintahana inyai chiekebara, nabö mbariiria abaahoroa baaë böönsoe kurua amaserra gentahana imui yekebara kuhika iyeende.

Iriigio riomoko

(Mk 13:28-31; Rk 21:29-33)

32“Mueege kurua gokereengio kenö kiomoko. Hanö ichinsagia chiagö chaaba ichindërë na chiataanga goseboka amato, nkomanyamore iga engaki yemaao ihikere haang'i.

33Nkëhayo bëënë, hanö moremaaha amang'ana gayo göönsoe gaabaaye, muuchë komanya iga oMööna woMoonto haang'iare bokong'u.

34Obohëënë ndabateebia iga irikora renö tereraahëtë kuhika gayo göönsoe gataraaba hai.

35Kuriooba na ekebara biöönsoe mbiraahëte, siböönö amang'ana gaanë tegakaahëta hai.

Taahö onö amanyere urusiko na enkaaga hai

(Mk 13:32-37; Rk 17:26-30, 34-36)

36“Siböönö, urusiko roora gose engaki, taahö onö amanyere hai, ninyööra nabamaraika kuriooba, gose oMööna, tebamanyere hai, etare iga nTaata bëënë aromanyere.

37Uguucha koMööna woMoonto nkoreba këhaara këëbaaye gonkaaga yaNuhu.

38Këhaara bëënë këëreenge mbërë ehooro etaraacha, abaanto mbaare korea na baranyua, mbaare gotëta na baratëtoa, kuhika roora bëënë Nuhu aasöhere koböötö;

39ninyööra niigö tebaamanyere roonde kenö këëre kuya koba hai, kuhika ronö ehooro yaachere ekabang'ëënta böönsoe. Niigö bëënë kereba ronö oMööna woMoonto ariicha.

40Enkaaga eyo abaanto babere nurinyööra bamogoondo: umui aimukibue, owoonde atigare.

41Abagaikoro babere urinyööra barasea: umui aimukibue, owoonde atigare.

42Muiraarerre, kugira temomanyere ronö oMonënë weiinyu ariicha hai.

43Hanö okanyöörre umuëënë umugi aramanya enkaaga enö umuiibi araachë, nyööre nkuhuraare bokea ataraaye, korri atagaacha kuigorroa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

44Kohayombë, na baiinyu muyi moraiseemia ruisö röönsoe, kugira oMööna woMoonto nariicha enkaaga enö motarereeye.

Omoköri wemeremö omohëënë na onö atare omohëënë

(Rk 12:41-48)

45“Noohai böönö, areenge omoköri wemeremö omohëënë na omong'aiini? Noonö omonënë waaë aratoore ubuimiririri kuriiha abaköri bemeremö baande gokobaha ibiaakorea gonkaaga enö eragere.

46Owakehaiiya noonö omonënë waaë araachë amutiiri araköra këhaara aamoteebiri!

47Obohëënë ndabateebia iga, omonënë waaë naremotoora koba umuimiririri wibiinto biaaë biöönsoe.

48Siböönö hanö oranyööre nomoköri wemeremö omobeebe, naraitëgëërrë komööyö göötë iga omonënë waaë taraachë boongo hai,

49na ataangë gotëma abaköri bemeremö baande banö bagoköra hamui nawë emeremö na ayi ararea na kunyua kogesëëndö hamui na abanyui.

50Omonënë waaë oora naririinga kurusiko ronö ataare gokanya iga agaachere, na gonkaaga enö atamanyere.

51Omonënë oora narimuiriiria kebara na amotoore guikömö rimui na abaiteerri, na hayo nehö koreba ugukuura na ogokarraatia amaiinö.”

Mataayo 25

Ekereengio kiabaiseke ikumi ibitiinde

1“Haakurua oBogaambi bueNöökoe mburituubana kiabaiseke ikumi, banö baaimukiri ichitara chaabö, bakaya guturuung'ana omotëti.

2Abaiseke bataano mbaareenge abakaangi, na abaande bataano nkanyööra nabang'aiini.

3Abakaangi baara mbaaimukiri ichitara chaabö siböönö bakaanga kuimukia amaguta gaande,

4abang'aiini baara bö mbaaimukiri ichitara chiaabö hamui na amaguta gaande guchinchuba.

5Omotëti oora agategeta guucha, abaiseke baara bagasuundagera na bakaraara.

6“Hanö böhikere ubutiko gatai bakaiigua igituri kebara, ‘Omotëti ngoogonö, motaacha mumuturuung'ane!’

7Abaiseke ikumi baara bakabooka bakagöötia ichitara chaabö.

8Haakurua abakaangi baara bagateebia abang'aiini baara iga, ‘Motatutuëënera amaguta makë iigö, kugira ichitara cheiito chirarima.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Abang'aiini baara bakahuunchukia iga, ‘Aa-a, iga hai, tegaratuiise baiito na baiinyu hai. Mbuuya muyi kobaara bakuguria amaguta muigorre abiëënë.’

10Abaiseke abakaangi baara bakaya kogora amaguta; na hanö wanyöörre batanooye, omotëti oora akahika. Na abaiseke bataano baara wanyöörre baiseemiri, bagasöha hamui na omotëti kuya kunyaangi eera yobotëti, na egesaku kegasiikoa.

11“Enkaaga enke iigö abaiseke baande baara bagaacha, nabö bagakuura baraboora iga, ‘Monënë, Monënë! Otatuigorra!’

12Omotëti oora akabahuunchukiria iga, ‘Ndabateebia obohëënë iga tembamanyere hai.’ ”

13Yeeso akabateebia iga, “Kohayo muhure, kugira urusiko gose enkaaga temogemanyere hai.”

Ekereengio kiabaköri bemeremö batato

(Rk 19:11-27)

14“Obogaambi bueNöökoe mboreba këhanö omoonto woonde wanyöörre aratuna kuya obogëni; akaberekera abaköri baaë abemeremö, akabatoora kuriiha ibiinto biaaë.

15Akabahakana umui waabö ichiimbiria ekerëëngërë kenö kerëng'aiine na ogotora kööë: umui akamoha ichitaraanta isaano, na owoonde akamoha ichitaraanta ibire, na owoonde akamoha etaraanta imui; haakurua agatanora, akaya obogeni bööë.

16Omoonto oora aahaayoe ichitaraanta isaano agachikörra ibiaasara, akanyööra kö ichiinde isaano.

17Na oora aahaayoe ichitaraanta ibere, nawë wiiki agaköra këhayo, akanyööra kö ichiinde ibere.

18Siböönö omoköri wemeremö oora aahaayoe etaraanta imui, wë akaya agatuka ubuiina haanse, akabisa mö etaraanta yomonënë waaë.

19“Hanö ichinsiko ichincharu chiahëtere omonënë wabaköri bemeremö baara akariinga, agataanga goköra irisaabo ribiinto biaaë hamui nabö.

20Omoköri wemeremö oora aahaayoe ichitaraanta isaano agaacha akamoha ichitaraanta isaano chiinde chiira. Akagaamba iga, ‘Wang'aaye ichitaraanta isaano Monënë, maahambë! Ichiinde wiiki isaano nchiochinö naanyööra.’

21Omonënë oora akagaamba iga, ‘Waköra buuya, numuuyaore na omoköri wemeremö omohëënë! Nomohëënëore kubiinto ibikë, kohayo nendagotoore umuimiririri wibiinto ibiaaru. Taacha ogöökë hamui na omonënë waaö!’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

22Haakurua omoköri wemeremö oora aahaayoe ichitaraanta ibere agaacha, nawë akagaamba iga, ‘Waang'aaye ichitaraanta ibere, Monënë, maahambë ichiinde ibere nchiochinö naanyööra!’

23Omonënë waaë oora akagaamba iga, ‘Waköra buuya, numuuyaore na omoköri wemeremö omohëënë! Nomohëënëore kubiinto ibikë, nendagotoore umuimirirri wibiinto ibiaaru. Taacha ogöökë hamui na omonënë waaö!’

24Haakurua böönö, omoköri wemeremö oora aahaayoe etaraanta imui agaacha, akagaamba iga, ‘Monënë, nemanyere iga nomoonto omogogoore, nkogësaore hare otabusuuye, nkuiiriaore hare otanyërëgaini.

25Nööböhere, kohayo nkaya nkabisa etaraanta yaaö haanse. Kohayo taimukia etaraanta yaaö.’

26“Omonënë waaë oora akamoteebia iga, ‘Ore morösu na omoköri wemeremö omobeebe, waamanyere iga nkogësande kurua hare ntaabusuuye na nkuiiriande kurua hare ntaanyërëgaini imbusiro?

27Nyööre kura waatoorre eseenti yaanë kobeengi, nengatorre kuginyööra hamui na egetooroa kö hanö nkaariingere.

28Böönö, motamuruusia etaraanta eyo anayo mohë oora ana ichitaraanta ikumi.

29Kugira ore wöönsoe ana egeento nariëëngëribua, wiiki naraabë na ibiaaru bokong'u binö bihëtere; siböönö onö ataana geento, ninyööra negekë keera anakiö, nariruusibua.

30Kohayo omoköri wemeremö onö ataana bueera - morëkërë kuya kebara haara kugisuunte; na hayo nehö koreba ugukuura na ogokarraatia amaiinö.’

Ogokëënga ikiina kiumuhiko

31“Hanö oMööna woMoonto ariicha kioMogaambi kubuhiku bööë hamui na abamaraika baaë böönsoe, nariikara kugituumbe këëë ikiobogaambi kiubuhiku,

32na abaanto böönsoe gokebara mbariya gosaanga mbërë yaaë. Nawë narebaahora amakömö abere, këhaara umuirigania akööhora amang'oondi kurua guchiimburi.

33Naretoora amang'oondi boreo bööë, na ichiimburi bomösi bööë.

34Haakurua böönö oMogaambi nareteebia abaanto baara baaboreo bööë iga, ‘Taacha, baiinyu banö moitabiribua na Taata, More omoondo obogaambi bonö möseemiriibui amarua ensemoka yekebara.

35Kugira naare na omoraamboko mokaang'a ibiaakorea, nkanyööra neena inyöönta mokaang'a amaanche nkanyua; ngaacha nemogëni mokanyirigania,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

36nkanyööra nekeng'aabi mokaang'a engebo; nkaroora mogaacha gonköönia,
nkaböhoa mogaacha gontaarra gokeböhë.'

37Nehö abaroonge baara barimuhuunchukiria iga, 'Kana, Monënë, ndoohai
royo tökorooche orambokere togakoha ibiaakorea, gose ona inyöönta
togakoha amaanche okanyua?

38Kana ndoohai waachere omogëni togakuirigania, okeng'aabi ogötëëyoe,
togakoha engebo?

39Kana ndoohai töökorooche omorooyi gose oreenge gokeböhë, togaacha
kogotaarra hö?'

40OMogaambi narihuunchukia iga, 'Ndabateebia obohëënë, hanö oranyööre
möökoreeye iigö umui wabaanto baiito ninyööra noonö ataisaine, hayo nuuni
mööre gokörra!'

41"Haakurua nareteebia baara babomösi bööë iga, 'Motandueera hanö, baiinyu
baara moihiimoa na eNöökoe! Kayi kuibëri riomörrö gonö göseemiriibui
iRisaambo hamui na abamaraika baario!

42Wanyöörre ndaambokere siböönö mokaanga koong'a ibiaakorea, neena
inyöönta siböönö mokaanga koong'a amaanche gakunyua.

43Ngaacha nemogëni siböönö mokaanga kunyirigania, nekeng'aabi siböönö
mokaanga koong'a engebo; nkaroora na nkaya gokeböhë siböönö mokaanga
guucha gonköönia.'

44Haakurua nehö baremuhuunchukiria iga, 'Kana, Monënë, ndoohai royo
tökorooche orambokere, gose ona inyöönta, gose omogëni, gose okeng'aabi,
gose omorooyi, gose oreenge gokeböhë, na baiito tokaanga gokorerra?'

45OMogaambi arebahuunchukiria iga, 'Ndabateebia obohëënë iga, këëbore
mööngere gokörra umui wabakë baanë banö, hayo nuuni mööngere gokörra,'

46Bayo böönö mbarihirua kunyaanyi yakuyeeyo, siböönö abaroonge baara
mbariya kobohoru bokuyeeyo."

Mataayo 26

Iniko yaguiita Yeeso

(Mk 14:1-2; Rk 22:1-2; Yöh 11:45-53)

1Hanö Yeeso wanyöörre asookiri kogaamba amang'ana gayo göönsoe,
akaboorra abeega baaë iga,

2"Hanö ichinsiko ibere chiraasire, këëbore momanyere, ntoraabë na iNyaangi
yeBaasaka, na oMööna woMoonto narahaanoe iga abaamboe."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Haakurua abataangati babanchaama bieNöökoe na abagaaka bagaikara inchaama kunyuumba yobogaambi yuMunchaama uMuhikere weNöökoe, woonde iga Kayaaba,

4bagaköra eseemi yakogööta Yeeso mbisi iga bamuiitë.

5Nabö bakagaamba iga, “Taanga tetoraköre iigö, gonkaaga enö yinyaangi hai, abaanto batagaacha baköre ekooreere.”

Yeeso arahakoa amaguta kumugi goBëëtania

(Mk 14:3-9; Yöh 12:1-8)

6Hanö Yeeso wanyöörre areenge kunyuumba yaSimooni omogëëngë, kumugi goBëëtania,

7nkaaga wanyöörre araraagera omokari woonde agaacha harewë ana agachuba kanö gakörroe na arabaasita kanö wanyöörre gaichooye amaguta giriguri irinënë ganö gaare kurumbaasa buuya, akahomeerra Yeeso amaguta gaara komotoe gööë.

8Hanö abeega baaë baarooche iigö, mbarereeye; bakabuuria iga, “Kugira ke, amaguta ganö göönsoe gagosaribua buchua iigö?

9Nyööre amaguta ganö ngakaaguriibui ichiimbiria ichincharu chinö abatobu bakahaayoe!”

10Yeeso akoongora kenö baare kogaamba, kohayo akabateebia iga, “Kana nke mukuiriirria omogaikoro onö? Wë neng'ana inchiiya ankörëëye.

11Abatobu ruisö röönsoe moonabö hanö, siböönö uni tendaabë na baiinyu ruisö röönsoe hai.

12Hanö ahomereeye amaguta ganö omobere göönë nakörre iigö kogonseemia hirue bui.

13Obohëënë ndabateebia iga, hare höönsoe aMang'ana Amaiiya gararuundibuë gokebara konö, gare ankörëëye ngaraayi garagaamboa gokomoheetoka.”

Yuuta araitabirria gokoböösania Yeeso

(Mk 14:10-11; Rk 22:3-6)

14Haakurua umueega umui kobaara ikumi na babere, woonde iga Yuuta Keriooti, akaya kobataangati babanchaama bieNöökoe

15na akababuuria iga, “Nke moraang'e hanö nkaabaha Yeeso?” Bakamohakana ichitinaari merööngö etato.

16Kurua royo Yuuta agataanga gutuna umueeya umuuya ogögoköböösania Yeeso.

Yeeso ararea ibiaakorea bieBaasaka hamui na abeega baaë

(Mk 14:12-21; Rk 22:7-14, 21-23; Yöh 13:21-30)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Kurusiko rombërë ruiNyaangi yeMegaatë genö getatoorroe iriöögö riemegaatë, abeega baaë bagaacha harewë bakamubuuria iga, “Nehai ugutuna iga tuyi kogoseemiria ahase hare oranyëëre eBaasaka?”

18Akabateebia iga, “Gëënda komoonto woonde kumugi, momoteebi iga, ‘Umuiigia agaambere iga, enkaaga yaanë ihikere; abeega baanë hamui na uni waaö toraachë gokörra iNyaangi yeBaasaka.’ ”

19Abeega baara bagaköra këhaara wanyöörre Yeeso abateebiri bagaseemia ibiaakorea biNyaangi yeBaasaka.

20Hanö omogörööba göhikere, Yeeso akaya koraagera hamui na abeega baara ikumi na babere.

21Nkaaga wanyöörre bararaagera, Yeeso akagaamba iga, “Ndabateebia obohëënë iga, umui weiinyu naranköböösani.”

22Abeega baara bakaba na amaachiichi bokong'u, bagataanga kumubuuria, umui kumui iga, “Gose nuuni okong'öória, Monënë?”

23Yeeso akabahuunchukiria iga, “Onö bëënë togotööngiria omogaatë korohaamba rumui, newë aranköböösani.

24OMööna woMoonto nkuyaare gukua këëbore aMaandekö gakoboora, siböönö ehobe nkomoonto onö araköböösani oMööna woMoonto! Ngekahueneeye hanö omoonto oyo akaangere kuiboroa!”

25Yuuta, ore aare kuya komoköböösania, akamubuuria iga, “Gose nuuni Muiigia?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Uwë umuëënë ogaambere.”

Inyaangi yoMonënë

(Mk 14:22-26; Rk 22:14-20; 1 Kö 11:23-25)

26Hanö wanyöörre bakeeraagera, Yeeso akaimukia omogaatë, akaruusia egoongö, akagobotora, akaha abeega baaë, akagaamba iga, “Taimukia morë, gonö nomobere göönë.”

27Sooki wiiki akaimukia egeköömbë, akaruusia egoongö koNöökoe na akabaha. Akagaamba iga, “Tagosera kenö böönsoe,

28kugira ganö namaanyiinga gaanë giendagano, ganö garaiteke gukugira yabaanto abaaru korri iga baaberoe amaraga.

29Ndabateebia, tendaanyue wiiki itibaai enö roonde hai kuhika ronö turinyua itibaai ehea hamui na baiinyu toreenge koBogaambi boTaata.”

30Hanö baasookiri koreentia irireentio, bakarichöka bakaya kunguku yeMeseituuni.

Yeeso araraga Bëëtërö iga naramööngë

(Mk 14:27-31; Rk 22:31-34; Yöh 13:36-38)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31Haakurua Yeeso akabateebia iga, “Butiko borëërö böönsoe morang'ösë muntigë umuëënë, kugira aMaandekö nkogaambagare iga, ‘Nendatëmë umuirigania wamang'oondi, na amang'oondi girihichö ngarinyërëgana.’

32Siböönö hanö ndiriooka, nendebataangata kuya Gariraaya.”

33Bëëtërö agateebia Yeeso iga “Nenkanyööra abaande böönsoe mbaachë bang'ösë gikugira yauwë uni tendakong'ösë hai!”

34Yeeso akamoteebia iga, “Kobohëënë, mbërë esarigöökö etaraaragora butiko borëërö, noranyaange hare gatato.”

35Bëëtërö akahuunchukia iga, “Hanö oranyööre niiga nkue nauwë, tiga nkue, si tengaköönga hai!” Abeega baande baara böönsoe nabö bakagaamba këhayo bëënë.

Yeeso arasaba gukibuumburio keGetisemani

(Mk 14:32-42; Rk 22:39-46)

36Haakurua Yeeso akaya na abeega baaë kohase haande hanö haare koberekeroa iga Getisemani, akabateebia iga, “Ikara hanö, tiga uni niyi mbërë hanö gosaba.”

37Akaimukia Bëëtërö hamui na abamura babere baSebetaayo, bakagëënana. Agaitumata na komaamaha bokong'u.

38Akabateebia iga, “Uguitumata komööyö göönë nokonënë, tunyunkaine na uruku, bëëra hanö na muhure hamui nauni.”

39Nawë akaya mbërë hakë iigö, akairëkëra haanse, akabuumara agasaba iga, “Taata, hanö oranyööre gekaaba, egeköömbë kenö kimiiriirö keehëtë harai! Tekëëbore ngutuna hai, siböönö, nkëëbore ugutuna,”

40Haakurua akariinga kuya kobeega batato baara, akanyööra mbaraaye; agateebia Bëëtërö iga, “Niyeke mokörre baiinyu batato möongere gotora kuhura hamui nauni ninyööra nengaki imui inyënë?

41Motahura na gosaba korri iga motagasöha komasaacho. Umuiika nenkörögore, siböönö omobere nomorösu.”

42Wiiki akariinga erekabere akaya gosaba, “Taata, hanö oranyööre egeköömbë kenö kimiiriirö tekegaatora koohëta harai hai kuhika nkinyëërë, obohaanchi bööö Taata bobë këëbore ugutuna.”

43Akariinga wiiki akaya akanyööra abeega baara mbaraaye, kugira yagokeroa na ichiterö.

44Wiiki Yeeso akabatiga akariinga kuya gosaba eregatato, arareengera amasabi gaara bëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

45Haakurua akariinga kuya kobeega baara akagaamba iga, “Bamorai mokeraaye moramuunya? Maahambë, enkaaga ihikere yoMööna woMoonto ahaanoe kobaanto abanyamaraga.

46Motabooka, togëëndë. Tamaaha, omonköböösani ngoogonö ahikere.”

Okogöötoa koYeeso

(Mk 14:43-50; Rk 22:47-53; Yöh 18:3-11)

47Nkaaga Yeeso wanyöörre agiisumaacha, Yuuta oora areenge umui wabeega ikumi na babere baara akahika. Hamui nawë mbaare abaanto abaaru banö baare na imihio na ichiruungu batomeroe kurua kobataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaaka.

48Yuuta nkanyööra aboorokiri karai ekemanyiirrio, abateebiri iga: “Onö ndaachë naamuune, muuchë momanyë iga oyo newë momogöötë!”

49Hanö Yuuta aahikere naarongehere kuya hare Yeeso akagaamba iga, “Omorëëmbë gobë nauwë, muiigia,” akamoomuuna.

50Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Taköra renö rekorëëntere boongo-boongo, mosaani!” Haakurua bagaacha bakagööta Yeeso, bakamoböha.

51Umui wabaara baareenge hamui na Yeeso, akaiiha umuhio gööë, akagëëcha omoköri wemeremö wuMunchaama uMuhikere weNöökoe akamohagora ugutui.

52Yeeso akamoteebia iga, “Tariingia umuhio gööö kugichoogö, kugira banö baguitanera umuhio, nabö mbariitoa kumuhio.

53Tomanyere iga nengaatorre gosaba Taata, nawë boongoboongo iigö andëëtërë amakömö ninyööra nganö gagaatuuma ikumi na abere gabamaraika hai?

54Siböönömbë hanö keraabë iigö, niyeke aMaandekö garaaköre gahikibue, këhaara bëënë gakogaamba iga, kuhika kebë këhayo?”

55Haakurua Yeeso agateebia abaanto baara iga, “Muuchere na imihio na amaruungu, këbanö muguucha kogööta irinyamörrö? Ruisö röönsoe naagaikaaye koHekaaru ndaiigia, ane mööre kongööta hö.

56Siböönömbë ganö ngaabaaye korri iga göönsoe gahike ganö abanaabi baandekere koMaandekö.” Haakurua abeega baaë böönsoe bakang'ösa bakamutiga.

Yeeso mbërë yinchaama

(Mk 14:53-65; Rk 22:54-55, 63-71; Yöh 18:13-14, 19-24)

57Baara wanyöörre baagöötere Yeeso mbaageeye nawë oKayaaba, uMunchaama uMuhikere weNöökoe, hare wanyöörre abaiigia baMaragö hamui na abagaaka bairaiini.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

58Bëëtërö akamurua nyuma araichaabachaaba aharai kuhika kuigöri rinyuumba yuMunchaama uMuhikere weNöökoe, agasöha kuigöri, akaya agaikara hamui na abariindi, araganya amaahë mona keraabë.

59Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na iNchaama ingima bagasaacha gutuna amang'ana goborööngö agagotoorra Yeeso korri iga bamuiitë;

60siböönö bakaanga kunyööra ng'ana, ninyööra niigö abasuuti abaaru mbaare guucha baramorööngöhera. Kogosookerria haara abasuuti baande babere bagaacha,

61bakagaamba iga, “Omoonto onö naaya aragaamba iga, ‘Ndatora kunyërëgania eHekaaru, sooki ngehagaache guchinsiko isato.’ ”

62UMunchaama uMuhikere weNöökoe akaimoka agateebia Yeeso iga, “Toona ng'ana yakuhuunchukia këëbore uguchööngëroa hai?”

63Siböönö Yeeso wë taariingiri ng'ana hai. Wiiki uMunchaama uMuhikere weNöökoe oora akamoteebia iga, “Ndagutueenerria kuriina rieNöökoe umukumahë, toteebia nyööre nuuwë Masiihi oMööna weNöökoe.”

64Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ogaambere karai, siböönö ndabateebia böönsoe: iga kurua gonkaaga enö moramaahë oMööna woMoonto aikaaye gokobökö koboreo koeNöökoe araacha komasaaro kurua kuriooba!”

65Hanö agaambere iigö, uMunchaama uMuhikere weNöökoe oora agataandorra erachana yaaë, akagaamba iga, “Titugutuna wiiki ubusuuti boonde hai! Muiguure karai uguchuaaria kööë!

66Niyeke baiinyu mokomaaha?” Bakahuunchukia rimui iga, “Nomosaria, tiga aiitoe.”

67Haakurua bakamutueera amatai kubusio bööë bakamotëma ichinkuundi na abaande bakamotëma ichiihi,

68baragaamba iga, “Taturuusiria obonaabi, Masiihi! Ning'ui kana agotëmere?”

Bëëtërö araanga Yeeso

(Mk 14:66-72; Rk 22:56-62; Yöh 18:15-18, 25-27)

69Bëëtërö nawë wanyöörre naikaaye, kebara kuigöri, hanö umuiseke wabaköri bemeremö buMunchaama uMuhikere weNöökoe aageeye harewë haara akagaamba iga, “Nyööra nuuwë wöönsoe hamui waare na Yeeso oora waGariraaya.”

70Siböönö Bëëtërö akaanga komaiisö gaabö böönsoe, akahuunchukia iga, “Uni temanyere kenö mokogaamba hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

71Akarichöka kebara kuya kuihita ririgori haara, omoköri wemeremö woonde wigiiseke akamomaaha, agateebia abaanto baande iga, “Oyo hamui baare na Yeeso omoNasareeti.”

72Wiiki Bëëtërö akaanga aragaamba iga, “Ndaitueenerria iga temanyere omoonto oyo hai!”

73Nkaaga nke iigö abaanto baande bare wanyöörre baimereeye hayo, bakaya hare Bëëtërö, bakamoteebia iga, “Mahëënë nuumui wabeega baaë ore, gikugira ninyööra nengaamba yaaö ngokoorokiere!”

74Haakurua Bëëtërö akagaamba iga, “Ndaitueenerria iga nobohëënë nkobateebia! Nöökoe anyihiime hanö ndanyööre tobohëënë hai! Omoonto oyo uni ntamomanyere!” Höhayo iigö esarigöökö ekaragora,

75na Bëëtërö akaheetoka këëbore wanyöörre Yeeso amoteebiri iga, “Mbërë esaarigöökö etaraaragora, noranyaang hare gatato.” Akarichöka kebara agatoreka gukuura.

Mataayo 27

Yeeso ararëëntoa hare Biraato

(Mk 15:1; Rk 23:1-2; Yöh 18:28-32)

1Inkio chuni abataangati babanchaama bieNöökoe böönsoe na abagaaka bikiYahuti bagaköra eseemi yaguiita Yeeso.

2Bakamoböha na ibiraang'ani, bakamuimukia, bakamohaana hare Biraato umuRuumi onö aareenge omotaangati wabaYahuti.

Ugukua koYuuta

(Amak 1:18-19)

3Hanö Yuuta, omoköböösania, aarooche iga Yeeso akëngëëyoe ikiina, nehö böönö aatobooye wiiki akariingiria abataangati babanchaama bieNöökoe na abagaaka baara ichitinaari merööngö etato chiira wanyöörre ahakaiinoe.

4Akagaamba iga, “Nkörre iriraga kogoköböösania omoonto onö ataana ng'ana iga aiitoe.” Bakamuhuunchukiria iga, “Gayo nke gatutuniiyi? Keyo nkiina këëö umuëënë!”

5Yuuta agatabuta ichitinaari chiira, koHekaaru moora na akarichöka; akaya kuing'ëënta umuëënë.

6Abataangati babanchaama bieNöökoe baara bagachööra ichitinaari chiira bakagaamba iga, “Ichiimbiria chinö nichikinyiingai, kohayo mbobe koMaragö gaiito guchitoora komööngö yeiito yeHekaaru.”

7Bagaitaberrania igoro yichiimbiria chiira bagachiimukia bakaya kogora irirema renö rëëreenge iriababuumbi korri bayi barahira bui hö abaanto bibibara biinde.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Eyo niyo yaagirre ahase haara hakaberekeroa iga, “Irröba rikinyiingai” ninyööra mböönö.

9Kohayo amang'ana ganö omonaabi Yeremia aagaambere gakaba amahëënë, iga “Baimukia ichitinaari merööngö etato ekerëëngërë kenö wanyöörre abaIsraeri baitabirriiyi gokomogora,

10bagachigora ahase hababuumbi, këëbore wanyöörre oMonënë anteebiri.”

Biraato arabuuria Yeeso amang'ana

(Mk 15:2-5; Rk 23:3-5; Yöh 18:33-38)

11Yeeso akaimeerra mbërë yaBiraato, onö amubuurri iga, “Nuuwë oMogaambi waBayahuti?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Kohayo ogaambere.”

12Taahuunchukiri ng'ana komang'ana gaara wanyöörre achööngëëyoe na abataangati babanchaama bieNöökoe na bagaaka hai.

13Kohayo Biraato akamoboorra iga, “Kana notakuiigua amang'ana gayo göönsoe baguchööngëëye?”

14Siböönö Yeeso taahuunchukiri ng'ana ninyööra nichööngërö rimui hai, kohayo Biraato akarogoora bokong'u.

Yeeso arakëëngëroa ikiina iga aiitoe

(Mk 15:6-15; Rk 23:13-25; Yöh 18:39—19:16)

15Yaareenge eseera, gonkaaga yiNyaangi yeBaasaka omotaangati umuRuumi kobatachorra omoböhë umui ore abaanto baagatunere.

16Enkaaga eyo omoonto woonde naare gokeböhë umutiiyu umuya nkuma onö aare koberekeroa iga Barabaasi.

17Hanö umuiranio gösaangerrekaini, Biraato akababuuria iga, “Ning'ui mugutuna iga mbatachorre mBarabaasi gose kana Yeeso onö akoberekeroa iga Masiihi?”

18Kugira naamanyere iga nirihari baamorocheeye nkiö këëgirre bakamorëënta harewë.

19Hanö wanyöörre Biraato agiikaaye kunyuumba yibiina, mokaaë akamohërra amang'ana, akamoteebia iga: “Otagaacha goköra eng'ana ere yöönsoe, komoonto omohëënë oyo hai, kugira butiko naiririibui komang'ana gaaë bokong'u gokeröötö.”

20Abataangati babanchaama bieNöökoe na abagaaka bikiYahuti baara bagatebeterania kobaanto iga basabë Biraato abatachorre Barabaasi, siböönö Yeeso aiitoe.

21Siböönö Biraato akababuuria iga, “Noohai mugutuna iga mbatachorre kobabere banö?” Bakamuhuunchukiria iga, “mBarabaasi!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

22Biraato akababuuria iga, “Niyeke ndaaköre Yeeso onö akoberekeroa iga Masiihi?” Böönsoe bakamuhuunchukiria hare rimui baragaamba iga, “Mobaambë!”

23Siböönö Biraato akababuuria iga, “Kana neng'ana ke embeebe enö aaköra?” Bagacheerra bokong'u baragaamba iga, “Mobaambë!”

24Hanö Biraato aarooche iga taraahikë hase hare höönsoe na ikiina keyo hai, na abaanto bagaatora guiitana, akaimukia amaanche agaisaaba amabökö mbërë yaabö akabateebia iga, “Uguiitoa komoonto onö tikunyituungere hai! Gayo ngaiinyu abiëënë!”

25Abaanto böönsoe bakahuunchukia iga, “Tiga iriraga reyo reguiita omoonto oyo riichë koba hare baiito na kobaana baiito!”

26Haakurua Biraato akabatachorra Barabaasi, na hanö asookiri kohaatirria Yeeso atëmöë na ichingösë, akamohaana akaya kobaamboa.

Abasirikare barasëkëërra Yeeso

(Mk 15:16-20; Yöh 19:2-3)

27Haakurua abasirikare baBiraato bakahira Yeeso kunyuumba yaBiraato, böönsoe bakamotoora gatai.

28Bakamöömburia ichingebo chaaë bakamubisia erachana emberretu.

29Haakurua bakaroka ekoondo yamahoa, bakamuimiria komotoe gööë, bakamotoorra umuëërë gokobökö koboreo; bakamotëmëra ibiru mbërë yaaë baramucharra, baragaamba iga “Taiigua omënyë nsiko ntaambe ore Mogaambi wabaYahuti!”

30Bakamutueera amatai, bakaimukia umuëërë goora bakamotëma komotoe.

31Hanö baasookiri kumucharra, bakamöömburia engebo eera wanyöörre bamubisiri, bakamubisia ichingebo chaaë chiira, haakurua bakamotaangatia kuya komobaamba.

Yeeso arabaamboa komosaraba.

(Mk 15:21-32; Rk 23:26-43; Yöh 19:17-27)

32Hanö wanyöörre bararichöka, bagasikana omoonto woonde omoKërëënë, woonde iga Simooni, bakamohaamirria kuimukia omosaraba goYeeso.

33Bakahika ahase haande hanö haare koberekeroa iga Gorigööta, esesoro yahö niiga, “Ahase heKehoore.”

34Hayo nehö baamohërëëye itibaai enö wanyöörre ichööganiibui na amaanche amarro iga kai, siböönö hanö aagagusere, taatorre koganyua hai.

35Bakamobaamba haakurua bagakörra ichingebo chaaë egekööböë, bagachitueenana.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

36Baakurua bagaikara hö baramoreenda.

37Komosaraba kegoro koora haang'i na omotoe gööë bakamaamera ekemanyiirrio kenö baandekere komang'ana ganö baamuchööngëëye ganö gaare kogaamba iga: “ONÖ YEESO, OMOGAAMBI WABAYAHUTI.”

38Haakurua mbaabaambere abaiibi baande babere hamui na Yeeso, umui boreo bööë na owoonde bomösi bööë.

39Abahëti banö baare kohëta bakamosëkëërra barasiingisia emetoe, baragaamba iga:

40“Reende waagaambere iga ogaatemora eHekaaru harue ogehagaache guchinsiko isato, anembë oraituuria umuëënë hanö oranyööre noMööna weNöökoe ore! Taika kurua komosaraba!”

41Nkëëbö bëënë abataangati babanchaama bieNöökoe, na abaiigia baMaragö na abagaaka baare komosëkëërra, baragaamba iga,

42“Reende naagatuurri abaande, wëmbë tagaatora guituuria hai! Gose kana toMogaambi oora wabaIsraeri hai? Hanö agaasekera kurua komosaraba, na baiito ntoramukumi!

43NeNöökoe aagaitëng'ëëye aragaamba iga noMööna weNöökoe, tiga torörëmbë nyööre Nöökoe oyo namutuuria böönö ndanyööre aramutuna!”

44Ninyööra na abaiibi baara baabaamberoe hamui nawë mbaamosëkërrëëye këëboyo bëënë.

Uruku roYeeso

(Mk 15:33-41; Rk 23:44-49; Yöh 19:28-30)

45Kurua ichinkaaga isaansaba; igisuunte ngëëkurre goonse yöönsoe, kuhika ichinkaaga këënda.

46Hanö iriooba rëëbaaye ichinkaaga këënda, Yeeso agakuura kongaamba enënë aragaamba iga, “Erooi, Erooi, rama Sabakitani?” esesoro yayo niiga, “Nöökoe waanë, Nöökoe waanë, kugira ke untigere?”

47Hanö abaanto abamui baara wanyöörre baimereeye hö baamuiguure, mbaagaambere iga, “Taiigua neEriiya akoberekera.”

48Höhayo iigö umui waabö agakenya, akaimukia egeento kenö keenga eraaburaabu akagetöbëka komaanche amarro iga kai ganö gaakaberekeeyoe iga isiki, akagetoonga kumuëërë, agasaacha komoha iga anyue.

49Siböönö abaande bakagaamba iga, “Taganya taanga tomaahë, kaanyööra Eriiya naraachë kumutuuria!”

50Yeeso wiiki akaahuria bokong'u akabotoka moyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

51Haakurua ehaanga enö yaagatimbiibui koHekaaru egataandoka amabaara abere kurua igoro iga charra, egataboka haanse. Ekebara kegasiingisa, ichintare chikabaaroka,

52ichiindua chigaasamerra, abaanto bieNöökoe abaaru banö wanyöörre baakua bakariooka.

53Nabö, hanö Yeeso aaisere kuriooka, bakarua guchiindua moora bakagëënana na gosöha kuMugi oMohoreeru, hare abaanto abaaru baabarooche.

54Hanö omotaangati wabasirikare oora na abasirikare baara baareenge koreenda Yeeso baarooche ikirigiti hamui na göönsoe ganö gaabaaye, mbööböhere bokong'u bakagaamba iga, “Mahëënë onö noMööna weNöökoe aareenge!”

55Na abagaikoro mbaareenge hö abaaru, banö baareenge komomaaha baimereeye harai, banö wanyöörre basööraine Yeeso kurua Gariraaya, baramuirigania.

56Abamui baabö nkanyööra Mariaamu Magatariina, Mariaamu nyako waabö Yaköbö na Yoosebu, na moga Sebetaayo.

Yeeso arahirua bui

(Mk 15:42-47; Rk 23:50-56; Yöh 19:38-42)

57Hanö göobaaye omogörööba, omoonto woonde, omoome, agaacha kurua Arimatea, iriina rëëë iga Yoosebu, nawë wöönsoe naareenge umueega waYeeso.

58Naageeye hare Biraato akamosaba iga ahaaboe ikihuundugu keYeeso. Biraato agaitabirria iga ayi kohaaboa.

59Yoosebu akaimukia ikihuundugu keera, agakeböha kongebo endabu iga chai,

60agakebeeka kuundua yaaë, enö wanyöörre aabaacha boongo iigö korotare. Sooki akahiingira irigena irinënë rekariba kumunyua guiindua haara haakurua agatanora, akaya.

61Mariaamu Magatariina hamui na Mariaamu woonde oora wanyöörre mbaikaaye hö baasiirre embeehera eera.

Abariindi biindua

62Kurusiko rokabere ronö röореenge rueSabaato, abataangati babanchaama bieNöökoe na abaBarisaayo mbaagereeye Biraato,

63bakagaamba iga, “Monënë, toheetokere iga nkaaga omorööngö oora aareenge mohoru naaya aragaamba iga, ‘Nindiriooka kurusiko rogatato.’

64Kohayo ogaambë indua yaaë ereendoe bokong'u ichinsiko isato, korri abeega baaë batagaacha kuya baiibe ikihuundugu këëë, sooki bateebi abaanto iga

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

nariookere kurua kobaku. Oboröönгö boyo mbokaanënëha bokong'u kohëta boora bombërë!”

65Biraato akabateebia iga, “Taimukia abariindi bayi koreenda indua eyo bokong'u këëbore momanyere.”

66Kohayo bakaya koreenda indua eera buuya, bagatoora ikemanyiirrio igoro yirigena reera hamui na gotoora umuriindi hö kogereenda.

Mataayo 28

Ukuriooka koYeeso

(Mk 16:1-10; Rk 24:1-12; Yöh 20:1-10)

1Hanö wanyöörre eSabaato ehëtere, inkio chuni kurusiko rombërë uruMukuubio, Mariaamu Magatariina na Mariaamu woonde, bakaya komaaha indua eera.

2Höhayo iigö ikirigiti ekenënë gekagaamba; omomaraika woMonënë akarua kuriooba, akahiingira irigena reera kurua hö, sooki agaikara kö.

3Naare komënënëkia giekemënio, na ichingebo chiaaë nichindabu iga chai chaare.

4Abariindi baara bakagaankana koböoba, bakagöötoa na irihiku irinënë, bakaba kiabaku.

5Omomaraika oora agasumaacha na abagaikoro baara, akabateebia iga, “Möönгë kööböha, nemanyere iga Yeeso mukurigia, onö aabaamberoe.

6Taahanö hai; ariookere këhaara agaambere. Motaacha momaahë hanö wanyöörre araaye.

7Kayi böönö boongoboongo, moteebi abeega baaë iga ‘Ariookere kurua kobaku, ataangatere kuya Gariraaya; nehö moramomaahë!’ Moheetoke kenö mbateebiri.”

8Kohayo bakarua kuundua haara gokemaamaano, bööböhere na siböönö baana emegöökö, bagakenya kuya goteebia abeega baaë.

9Höhayo iigö Yeeso akabasikana na Yeeso akabakeeria iga, “Morëëmbë more!” Bakaya harewë bakamuibaara amagoro gaaë, bakamosëëngëra.

10Yeeso akabateebia iga, “Motaköböha. Motaya moteebi abaanto baanë bayi Gariraaya, haara nehö baramaahë.”

Umuriindi wiindua arahira amang'ana

11Engaki enö abagaikoro baare kuya, abasirikare abamui baara baareenge koreenda indua eera bakaya kumugi goteebia abataangati babanchaama bieNöökoe ganö göönsoe wanyöörre gaabaaye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Abataangati babanchaama bieNöökoe na abagaaka bakairana hamui bagaköra eseemi yaabö; bakaha abasirikare ichimbiria ichiincharu

13bakabateebia iga, “Moteebi abaanto iga ‘Abeega baaë mbaachere ubutiko hanö wanyöörre toraaye na bakaiiba ikihuundugu këëë.’

14Hanö ndanyööre Biraato naachë amanyë amang'ana ganö, baiito ntoraachë togaambë iga baiinyu temoona isaria hai, na temoranyööroe na inyaanyi hai.”

15Abariindi baara bakaimukia ichiimbiria chiira, bakagaamba këhaara baateebiibui. Ninyööra mböönö niigö abaYahuti bakogaamba iga niigö këëbaaye.

Abeega baYeeso baramotookera

(Mk 16:14-18; Rk 24:36-49; Yöh 20:19-23; Amak 1:6-8)

16Abeega ikumi na umui baara bakaya Gariraaya kunguku, hare Yeeso wanyöörre abateebiri iga bayi.

17Hanö baamorooche, mbaamosëngëëye, siböönö abamui baabö nkanyööra mbaana isi.

18Yeeso agasugatera haang'i akabateebia iga, “Haayoe ogotora göönsoe kuriooba na gokebara.

19Kohayo gëënda moköre abaanto bichiHamate chöönsoe koba abeega baanë, mobabaatiise kuriina reTaata, rioMööna, na riuMuiika oMohoreeru,

20na mobaiigi bagööte amang'ana göönsoe ganö naabateebiri. Nauni nendaabë hamui na baiinyu ruisö röönsoe, kuhika umuhikö guekebara.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Maarikö

Maarikö 1

Ogoteebeerria koYöhana omoBaatiisi

(Mt 3:1-12; Rk 3:1-18; Yöh 1:19-28)

1Ganö ngö aMang'ana Amaiiya igoro yaYeeso Kresto, oMööna weNöökoe.

2Ngaataangere këëbore oMonaabi Isaaya wanyöörre aandeka araboora iga: "Nöökoe akaboora iga, 'Nendatome omoteebeerria waanë agotaangatë gokogoseemiria enchera.'

3Omoonto nkorangiriaare kuibara 'Taseemia enchera yoMonënë; mumuruungihiri ichinchera ahëtë!' "

4Yöhana omoBaatiisi naarichökëëye kuibara, arabaatiisa wiiki arateebeerria iga, "Tatiga amaraga gaiinyu haruë mobaatiisoe, na eNöökoe narabaaberë amaraga gaiinyu."

5Abaanto abaaru kurua korong'ööngö robuYahuti na kurua kumugi goYerusareemu mbaagereeye Yöhana, bagatobora amaraga gaabö nawë akababaatiisa komöörö goYörötaani.

6Yöhana wanyöörre aibisiri engebo enö wanyöörre yaarokoa na ubuchööki buengameera, na nkanyööra aiböhere kobokëëndë urukini ruiriiho, na ibiaakorea biaaë mbiaareenge ichingige na obooke.

7Naateeberreeyi aragaamba iga, "Omoonto nguchaare nyuma yaanë onö ankerre, kuunya tinisaiine iga nkaihiinya gotachora ibigachirio bibiraato biaaë hai.

8Nkobabaatiisande komaanche, siböönö wë narababaatiisë na uMuiika oMohoreeru."

Ebaatiiso yaYeeso na ogosaachoa kööë

(Mt 3:13—4:11; Rk 3:21-22; 4:1-13)

9Haakurua nehö Yeeso aachere kurua Nasareeti korong'ööngö roGariraaya, na akabaatiisoa na Yöhana komöörö goYörötaani.

10Nkaaga wanyöörre Yeeso ararua komaanche, akamaaha kuriooba igoro haigokere na uMuiika gonö goonga inguuti goraika igoro yaaë.

11Engaamba ekarua kuriooba eraboora iga, "Uwë noMööna waanë ore omohaanchoa, onö ngotëgëribua nawë."

12Höhayo iigö uMuiika gokamuhira kuibara,

13akabëëra hö ichinsiko merööngö enai, arasaachoa na iRisaambo, areenge hamui na ichitiinyi chaibara, siböönö abamaraika mbaareenge hö baramuirigania.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso araberekera abatëgi bichiinsui banai

(Mt 4:12-22; Rk 4:14-15; 5:1-11)

14Hanö Yöhana aaisere koböhöa, Yeeso naageeye Gariraaya, agateebeerria
aMang'ana Amaiiya kurua koNöökoe araboora iga,

15“Enkaaga yaakunere, na oBogaambi bueNöökoe böobaaye haang'i! Motatiga
amaraga gaiinyu mukumi aMang'ana Amaiiya!”

16Hanö wanyöörre Yeeso arahëta mbareka kunyaancha yaGariraaya, akamaaha
abatëgi bichiinsui babere, nabö mbaareenge Simooni hamui na mura omööbö
woonde iga Andërëa, baratëga ichiinsui na uruëërö.

17Yeeso akabateebia iga, “Mundue nyuma, nauni nendabaköre abatëgi
babaanto.”

18Höhayo iigö bagatiga ichinyërö chaabö bakamurua nyuma.

19Hanö aaruure hayo akuya mbërë hakë, akamaaha Yaköbö na Yöhana,
abamura baSebetaayo baareenge koböötö baraseemia ichinyërö chaabö.

20Höhayo iigö akababerekera; bagatiga isa waabö koböötö hamui na abaköri
bemeremö bakamurua nyuma.

Omoonto onö aareenge na ikihui

(Rk 4:31-37)

21Yeeso hamui na abeega baaë bakahika kumugi goKaberenaumu, haakurua
kurusiko rueSabaato Yeeso akaya guSinagoogi agataanga kuiigia.

22Abaanto banö baamuiguure araiigia mbaarogoorre bokong'u, kugira wë
taareenge kuiigia kiabaiigia baMaragö hai, naaiigiri na ogotora.

23Höhayo iigö omoonto onö wanyöörre ana ikihui agaacha guSinagoogi,

24agachana aragaamba iga, “Nke kana ugutuna, Yeeso omoNasareeti? Nuchere
gotööta kana? Nkanya nenkomanyere nuuwë omoteebeerria oMohoreeru
weNöökoe!”

25Yeeso akang'öönëra ikihui keera aragaamba iga, “Takira, richöka kurua
komoonto onö!”

26Ikihui keera gekababora ore moonto, gekang'ööna bokong'u, gekarichöka
kurua harewë.

27Abaanto böönsoe bakarogoora bokong'u bakaya barabuurania iga, “Kenö
nke? Gose namaiigio amahea? Omoonto onö naana ogotora gokong'öönëra
ibihui, nabiö biramuigueera!”

28Koboongo iigö amang'ana gaYeeso gakaroonda hare höönsoe korong'ööngo
roGariraaya.

Yeeso arahueenia abaanto abaaru

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 8:14-17; Rk 4:38-41)

29Haakurua bakarua guSinagoogi, bakaroongeha kuya waabö Simooni na
Andërëa, mbaagëënaine na baabo Yaköbö na Yöhana.

30Nyakubiaara Simooni nkanyööra aröörre irikëng'ëënti mborre are, na Yeeso
niigö aasöhere iigö, bakamoteebia amang'ana gaaë.

31Akaya harewë, akamogööta okobökö, akamutuurria kobooka. Irikëng'ëënti
regasira, sooki agataanga kobairigania.

32Hanö göobaaye omogörööba iriooba resekeeye, abaanto mbaarëntëëye
Yeeso abarooyi böönsoe na banö baare na ibihui.

33Abaanto böönsoe abumugi goyo mbaasaangere kogesaku isiko.

34Yeeso naahueeniri abaaru banö baare na amarooyi hagarehagare wiiki
akarugia ibihui ibiaaru kurua kobaanto. Taatigere ibihui bisumaache hai,
gikugira mbiaamomanyere iga newë ng'ui.

Yeeso arateebeerria Gariraaya

(Rk 4:42-44)

35Inkio yahö, hakereenge hamuaarumuaaru, Yeeso akabooka akarichöka.
Akaya kumugi kebara eera hare baanto bataare, agasabera hö.

36Siböönö Simooni hamui na bare baare nabö mbaageeye komorööndia.

37Na hanö baamunyöörre, bakamoteebia iga, “Abaanto böönsoe nuuwë
bakurigia.”

38Siböönö Yeeso akahuunchukia iga, “Kuhika togëëndë guchiimbëri chiinde;
nchiruundiri nachiö chöönsoe, kugira eyo niyo yaagirre ngaacha.”

39Kohayo naagëëndere Gariraaya yöönsoe, arateebeerria guchiSinagoogi
chaabö na kurugia ibihui.

Yeeso arahueenia omogëëngë

(Mt 8:1-4; Rk 5:12-16)

40Omoonto woonde onö wanyöörre aroora amagëëngë, agaacha hare Yeeso
agatëma haanse ibiru, akamosasaama aragaamba iga, “Hanö orahaanche,
noratore gonsaabuura.”

41Yeeso akamööbera, akaraambeka okobökö kööë, akamuturubania
aragaamba iga, “Nehaanchere, tahueena”

42Höhayo iigö gare magëëngë gaara gagasira, omoonto oora akahueena.

43Yeeso akamoteebia iga agëëndë ka höhayo iigö, na wiiki akamokaania
bokong'u,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

44akamoteebia iga, “Otagaacha goteebia moonto hai. Siböönö oroongehë kuya kumunchaama weNöökoe akomaahë; sooki uruusi ikiruusio kiegesabuuro këëbore Mosa aagaambere gokoorokia abaanto iga uhueeniibui.”

45Siböönö ore moonto oora akaya agataanga koragaanka amang'ana gayo, nagö gakaroonda hare höönsoe, kohayo Yeeso taatorre gosöha kumugi gore göönsoe borabu hai, etare iga naabaaye kebara hare baanto bataare. Ninyööra niigö abaanto mbaamogereeye kurua guchintahana chöönsoe.

Maarikö 2

Yeeso arahueenia omorooyi wirisusu

(Mt 9:1-8; Rk 5:17-26)

1Hanö ichinsiko nke iigö chaahëtere, Yeeso naariingere kuya Kaberenaumu, na amang'ana gakaroonda iga nka are.

2Kohayo umuiiro akahekeerana, umueeya gokabora, ninyööra ngesaku. Yeeso naare kobateebeerria eng'ana,

3nkaaga abaanto banai baachere, baimukiri omorooyi wirisusu baramorëënta hare Yeeso.

4Hanö baangere gotora kohekeera Yeeso gikugira yumuiiro, bagataabora kunyuumba kegoro gokorëëngërria haara bëënë Yeeso aareenge. Hanö baaisere korebora iribaanga, mbaamusikiiyi kuya haanse, akomaraarro gaaë.

5Hanö Yeeso aarooche ubukumia böö̈bö, agateebia omorooyi oora wirisusu iga, “Mumura waanë, wabeeyoe amaraga gaaö.”

6Abaiigia baMaragö abamui banö wanyöörre baikaaye hö bagaitëgëërra abiëënë iga,

7“Kugira ke akogaamba këhayo? Konö nuguchuaaria eNöökoe! Temoonto aahö onö agaatora kööbera amaraga hai, etare iga neNöökoe umuëënë.”

8Höhayo iigö Yeeso akamanya kenö baare guitëgëërra, kohayo akababuuria iga, “Kugira ke muguitëgëërra këhayo?

9Entöbu neehai nokogaamba komorooyi onö wirisusu iga, ‘Wabeeyoe amaraga gaaö’ gose kana nokogaamba iga, ‘Imoka wimuki amaraarro gaaö ogëëndë.’

10Nendabaherekiri iga oMööna woMoonto naana ogotora gokööbera amaraga gokebara.” Kohayo akaboorra omorooyi oora wirisusu iga,

11“Ndagoteebia, taimoka, taimukia amaraarro gaaö uyi ka!”

12Höhayo iigö omoonto oora akaimoka, akaimukia amaraarro gaaë, akarichöka, böönsoe baramotaacherra. Böönsoe mbaarogoorre bakagoonga eNöökoe, baragaamba iga, “Tetöökarooche ganö hai.”

Yeeso araberekera Raawi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 9:9-13; Rk 5:27-32)

13Yeeso naageeye wiiki kunyaancha mbareka; abaanto abaaru bakaya harewë, nawë agataanga kobaiigia.

14Na hanö wanyöörre aragëënda, akamaaha Raawi, mura oAribaayo, aikaaye kunyuumba yagokëëngëra iriguuti. Yeeso akamoteebia iga "Tangööta obë umueega waanë" Raawi akaimoka akamurua nyuma.

15Haakurua Yeeso wanyöörre aikaaye komëësa oRaawi kondaagera hamui na abaiiria biriguuti abaaru na abanyamaraga na abeega baaë; kugira nabaaru baareenge, nabö mbaamuruure nyuma.

16Abaiigia baMaragö abamui, banö baareenge abaBarisaayo, mbaarooche iga Yeeso nkoraageraare na abanyamaraga hamui na abaiiria biriguuti, kohayo bakabuuria abeega baaë iga, "Kugira ke akoraagera na abanyamaraga hamui na abaiiria biriguuti?"

17Hanö Yeeso aaiguure iigö, akabateebia iga, "Abaanto abahoru tebagutuna omorëri hai, etare iga mbanö bareenge abarooyi. Tenaachere koberekera abaroonge hai, etare iga nabanyamaraga."

Iribuurio igoro yuguisasa

(Mt 9:14-17; Rk 5:33-39)

18Böönö nkanyööra abeega baYöhana omoBaatiisi hamui na abaBarisaayo baisasere. Abaanto baande bagaacha hare Yeeso bakamubuuria iga, "Kugira ke abeega baYöhana omoBaatiisi na abaBarisaayo bö baguisasa si abaaö bö hai?"

19Yeeso akabahuunchukiria iga, "Abagëni banö baraarekeroe kunyaangi yobotëti niyeke baraaköre baisase? Gonkaaga yöönsoe enö oranyööre omotëti areenge hamui nabö, tebaraisase hai.

20Siböönö enkaaga iriihika enö omotëti ariimukibua kurua harebö, hayo böönö nehö bariisasa.

21Taahö onö agotomera ekeraasi ekehea kongebo engötu hai, gikugira ekeraasi ekehea keyo nkerataandore engebo enkoro eera, niribaanga regarehe gokera haara rëëre.

22Na taahö onö agotoora itibaai ehea kubiguchi ibikoro hai, gikugira hanö araaköre iigö, itibaai neratoondore ibiguchi biyo, na hayo böönö itibaai hamui na ibiguchi mbiborre ubueera. Itibaai ehea kuhika etooroe kubiguchi ibiihea."

Iribuurio igoro yeSabaato

(Mt 12:1-8; Rk 6:1-5)

23Yeeso nkanyööra arahëta komegoondo giengano urusiko rueSabaato, na hanö wanyöörre baragëënda hamui na abeega baaë, abeega bagataanga gukunuria ibigara.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24AbaBarisaayo bagateebia Yeeso iga, “Tamaaha, kugira ke abeega baaö bagoköra iigö naho mbobeebe kogoköra iigö urusiko rueSabaato gokorëng'aana na aMaragö gaiito?”

25Yeeso akabahuunchukiria iga “Temöögasömere mona Tauti aakörre, hanö wanyöörre araambokere aratuna egeento gëëkorea hamui na abaanto baaë;

26kohayo naageeye kunyuumba yeNöökoe akarea omogaatë gonö wanyöörre göörusiribua eNöökoe eng'ana enö yaabaaye gonkaaga enö Abiataari aareenge uMunchaama uMuhikere weNöökoe. Gokorëng'aana na aMaragö gaiito aBanchaama bieNöökoe mbö bëënë keragere iga barë omogaatë goyo - Siböönö Tauti wëmbë naareeye na wiiki akaha ninyööra na abaanto baaë.”

27Yeeso akabateebia iga, “ESabaato yaakörroe gikugira yomoonto; si omoonto taakorroe gikugira yeSabaato hai.

28Kohayo oMööna woMoonto ninyööra neSabaato newë areenge oMonënë wayo.”

Maarikö 3

Omoonto onö aareenge na okobökö konö göökua

(Mt 12:9-14; Rk 6:6-11)

1Yeeso agasöha wiiki guSinagoogi, na nkanyööra omoonto amö onö wanyöörre okobökö göökua.

2Abaanto abamui mbaareenge hö baramotaacherra bamaahë haanga narahueeni omoonto kurusiko rueSabaato, okorri bamuchööngërë iga asarri.

3Yeeso agateebia omoonto oora iga, “Taacha mbërë hanö.”

4Sooki akabuuria abaanto iga, “Aai mbuuya gose kogoköra amaiiya urusiko rueSabaato gose nkogoköra amabeebe; na ugutuuria obohoru gose kana nuguiita?” Siböönö tebaagaambere ng'ana hai.

5Yeeso akabamaaha akareerra na guitumata gokomaaha mona baareenge na emetoe emekong'u. Agateebia omoonto oora iga, “Raambirria okobökö köötö.” Agakoraambirria nakö gokaba buuya wiiki.

6Kohayo abaBarisaayo bakarichöka kurua guSinagoogi bagaikara na abamui benkömö yaHeerooti bagaköra eseemi yaguiita Yeeso.

Irikömö riabaanto kunyaancha mbareka

7Yeeso naatanooye hamui na abeega baaë bakaya kunyaancha yaGariraaya, abaanto abaaru banö wanyöörre baruure Gariraaya na abaande buYahuti bakamosöörana;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8abaande kurua Yerusareemu, Itumea, na ihuumbu yomöörö goYörötaani, Tiiro
na Siitoni. Abaanto bayo böönsoe mbaagereeye Yeeso kohanö wanyöörre
baiiguure ganö aareenge goköra.

9Abaanto mbaaruhere bokong'u ekagira Yeeso agateebia abeega baaë iga
bamoseemiri oböötö, okorri iga abaanto batakaahunania kuya harewë.

10Nkanyööra ahueeniri abaanto abaaru, na baara böönsoe baareenge abarooyi
mbaare kuhunania kuya harewë okorri iga bamuturubani.

11Na hanö banö böönsoe baareenge na ibihui baare komomaaha, mbaareenge
kogoa haanse mbërë yaaë na kogaamba kongaamba enënë iga, “NoMööna
weNöökoe ore!”

12Siböönö Yeeso naabakaaniri bokong'u iga baangë komotobora kobaanto.

Yeeso araahora abatomoa ikumi na babere

(Mt 10:1-4; Rk 6:12-16)

13Yeeso agatiira kuya kunguku sooki akaberekera abaanto banö aare gutuna
umuëënë; nabö bakaya harewë.

14Akaahora ikumi na babere bare aaberekeeye iga abatomoa. Akabateebia iga,
“Mbaahooye iga mobë hamui nauni, na wiiki nendabatome muyi goteebeerria.

15Na wiiki moraabë na ogotora gokurugia ibihui.”

16Banö mbö ikumi na babere baara aahooye: Simooni (ore aahaaye iriina
reende iga Bëëtërö;)

17Yaköbö hamui na mura omööbö woonde iga Yöhana, abaana baSebetaayo
(banö baababere, Yeeso naabahaaye iriina iga Boanerigë, nesesoro yariö niiga
“Abaana beenkoba”);

18Andërëa, Biribo, Batoromaayo, Mataayo, Tomaasi, Yaköbö umumura
oAribaayo, Tataayo, Simooni onö aruure gokebara geKanaani,

19na Yuuta Keriooti nawë newë bëënë aköböösaiini Yeeso.

Yeeso na Beriseebuuri

(Mt 12:22-32; Rk 11:14-23; 12:10)

20Haakurua Yeeso akaya ka. Irikömö riabaanto regasaanga kuunya Yeeso na
abeega baaë bakaanga kunyööra mueeya gokorea geento.

21Hanö eka yaabö yaaiguure amang'ana gayo, mbaatanooye kuya komosööra
gukugira abaanto mbaare kogaamba iga achuurre.

22Abaiigia baMaragö abamui banö wanyöörre baruure Yerusareemu mbaare
kogaamba iga, “Omoonto onö naana Beriseebuuri! Wiiki omotaangati wibihui
newë akomoha ogotora gokurugia ibihui.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Yeeso akababerekera agasumaacha nabö kubireengio araboora iga: “Niyeke iRisaambo reraaköre rirugi iRisaambo?

24Hanö obogaambi boraabë na amakömö ganö gatakuigueerrana, obogaambi boyo tebokaagoma hai.

25Hanö eka eraangë kuigueerrana, eka eyo neranyërëganë.

26Kohayo hanö obogaambi buiRisaambo borahötökanë, tebokaagoma hai etare iga mboranyërëganë busire kimui.

27“Taahö onö agaatora gosöha kunyuumba yomoonto nyanguru na kumuruusia ibiinto biaaë etare iga taang'ana nyööre aböhere omoonto nyanguru oyo; haakurua böönö amanyë komoseensa.

28“Obohëënë ndabateebia iga, abaanto mbaraatore kööberoa amaraga gaabö göönsoe hamui na ubuchuaaria bööbö,

29siböönö ore wöönsoe aguchuaaria uMuiika oMohoreeru tarëëberoa roonde hai, gikugira aaköra iriraga rekuyeeyo.”

30Yeeso naagaambere amang'ana gayo kugira nkanyööra baragaamba iga, “Naana ikihui.”

Nyako waabö na bamura bamööbö Yeeso

(Mt 12:46-50; Rk 8:19-21)

31Nyako waabö Yeeso na bamura bamööbö bagaacha bakahika. Bakaimeerra isiko na bakahira umunyua iga baramutuna.

32Abaanto wanyöörre mbaikaaye bamotoorre gatai, nabö bakamoteebia iga, “Taiigua nyako weiinyu na bamura bamoiinyu nkebara bare, nuuwë bagutuna.”

33Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baaba na bamura bamoiito mbaabo ng'ui?”

34Agataacherra abaanto baara wanyöörre baikaaye bamotoorre gatai akagaamba iga, “Baaba na bamura bamoiito mbanö baahanö!

35Ore wöönsoe onö agoköra gare eNöökoe agatuna oyo newë mura omoiito na musubaati omoiito na baaba.”

Maarikö 4

Ekereengio kiumubusuri

(Mt 13:1-9; Rk 8:4-8)

1Wiiki Yeeso agataanga kuiigia mbareka yinyaancha yaGariraaya. Irikömö irinënë riabaanto abaaru rekamuinaara remotoorre gatai na ekagira akariina koböötö agaikara mö. Oböötö nkomaanche bööreenge, abaanto nabö nkunguguni mbareka yinyaancha baabërëëye.

2Naabaiigiri amang'ana amaaru kubireengio, araboora iga,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3“Tëgëërra! Omoonto woonde aareenge hö, umubusuri, onö aageeye kubusura.

4Hanö wanyöörre arabusura, imbusiro yeende ekagoa gonchera, ibinyunyi bigaacha bikagebööcha.

5Imbusiro yeende ekagoa korotare, hanö hataareenge na iriröba irritö. Ekamëra boongoboongo kohaara iriröba retaareenge irritö.

6Hanö omobaso göögeeye kobara ekanyaara na kigutiga tewanyöörre ihirre imiri hai, ekaihoma.

7Imbusiro yeende ekagoa guisaana riamahoa, nariö regakiina rekageng'ëënta, ekaanga koba.

8Ichimbusiro chiinde chikagoa kobokörë, chikamëra, chigakiina na kuhurukia ibigara: ikimui kegaköra ichihëkë merööngö etato, ekeende merööngö esaansaba, ekeende igana.”

9Haakurua Yeeso akabateebia iga, “Onö ana amatui gakuiigua aiigue.”

Ikibune kibireengio

(Mt 13:10-17; Rk 8:9-10)

10Hanö wanyöörre Yeeso areenge umuëënë, abamui kobaara wanyöörre bamuiguure arasumaacha hamui na abeega ikumi na babere baara mbaachere harewë, bakamubuuria esesoro yibireengio biyo.

11Yeeso akabateebia iga, “Baiinyu möoba abakehaaiya gokomanya ikibisere kioBogaambi bueNöökoe, siböönö kobaara baakebara nkomanyabare amang'ana göönsoe kubireengio,

12okorri iga ‘Bamaahë mahëënë, Si baangë gosesora. Baiigue mahëënë, Si baangë koongora. Okorri iga batagaacha kuihoonchora, baaberoe na eNöökoe.’
”

Yeeso arabakönörra ekereengio kiumubusuri

(Mt 13:18-23; Rk 8:11-15)

13Yeeso akababuuria iga, “Motamiibui gosesora ekereengio kenö? Niyeke moraaköre mosesorë ibireengio biinde biö?

14Umubusuri neng'ana yeNöökoe akubusura.

15Banö mbö abeenchera; bare eng'ana eyo ibusuuyoe, bagiigua, sooki iRisaambo riicha höhayo iigö riimukia eng'ana eera ibusuuyoe moonse yaabö.

16Na këhayo bëënë banö mbö baara baanga eera yaagooye korotare; hanö baiigua eng'ana bagegööta kumuiguaano,

17siböönö kohaara otakunyööra ihirre imiri moonse yaabö, nkogëëndërriabare gonkaaga nkë iigö. Hanö inyaanyi yaacha gose imiiriirö gikugira yeng'ana eyo, boongoboongo iigö bagoa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Abaande nabö mbanö baanga eera yaagooye guisaana riamahoa. Banö mbö baara bakuiigua eng'ana,

19siböönö emekere giekebara kenö; ukurigia oboome na ichigöörio chibiinto biinde, bisöha na kong'ëënta eng'ana eyo nayo yaanga kööma.

20Abaande nabö mbanö baanga eera yaagooye kobokörë. Banö nkuiiguabare eng'ana, bagiitabirria sooki baama ichiihagoe: iyeende merööngö etato, iyeende merööngö esaansaba na iyeende igana."

Etara enö ikundukikiriibui na egetöönga

(Rk 8:16-18)

21Yeeso akababuuria iga, "Aai, omoonto aragöötia ekorobooyi sooki agikuundikiria egetöönga gose agiikaria iruungu? Tiigö hai, niiga agiikaria kogetaangora.

22Kere giöönsoe kibisere nkererëëntoa koborabu, na kere giöönsoe gikundikiiyi nkerehonyoroa.

23Onö wöönsoe ana amatui gakuiigua, aiigue!"

24Wiiki akabateebia iga, "Tëgëërra mukuruguti, ekerëëngërë kenö mokorëëngëra abaande, nkiö bëënë eNöökoe arebarëëngëra-kuunya koheteera keyo.

25Onö anakiö, naretoorroa kö, na onö ataanakiö, nenkanyööra nkeera anakiö, nariruusibua."

Ekereengio kimbusiro enö igukiina

26Yeeso akagëëndërria kogaamba iga, "Obogaambi bueNöökoe böönga këhanö omoonto abusura imbusiro mogoondo.

27Hanö araara ubutiko, inkio bokea abooka, këhayo iigö, na imbusiro eera eragëëndërria komëra na gukiina, siböönö wë takomanya mona igukiina hai,

28Iriröba ndiö regoköra ibiaakorea; hanö biaamëra ichingebo chitoora, haakurua biköra oboseensera, sooki biheengora.

29Hanö ibiaakorea biyo biaihoma, omoonto nkomanoraare egekëbi gukugira irigësa rihikere."

Ekereengio gientëtërë yiritagara

(Mt 13:31-32, 34; Rk 13:18-19)

30Yeeso akaboora iga, "Obogaambi bueNöökoe nke tokaabutuubania? Gose nkereengio ke tokaaboreengia?

31Mbutuubaiine entëtërë yiritagara, enö ereenge enkë koheteera ichintëtërë chiinde chöönsoe, nayo nkuimibuaere kuiröba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32Hanö emëra ikiinë ngokeraere emete geende giöönsoe, eköra ichiinsagia ichinënë kuunya ibinyunyi biicha bihagaacha kö gukiiriiri këëgö.”

33Yeeso naabateeberreeyi eng'ana yaaë kubireengio ibiaaru biaanga keyo; naabateebiri haang'ana baare gotora koongora.

34Taasumaachere nabö ng'ana ere yöönsoe hai getare iga nkubireengio, siböönö nkaaga aareenge umuëënë hamui na abeega baaë, naareenge kobakönörra amang'ana göönsoe.

Yeeso aratiindia amagëëngio ginyaancha

(Mt 8:23-27; Rk 8:22-25)

35Urusiko royo bëënë omogörööba, Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Totaroboka inyaancha tuyi ihuumbu koora.”

36Kohayo bagatanora kurua guikömö riabaanto; bagasöha koböötö boora wanyöörre Yeeso aikaaye, bakaya nawë. Amöötö gaande ngaareenge hö.

37Höhayo iigö omokama umuritö gokahusa na amagëëngio gagatëma oböötö kuunya bogataanga guichora amaanche.

38Yeeso wanyöörre naraaye rönyuma koböötö, asigameeye omosago. Abeega bakamutura bakamoteebia iga, “Muiigia, uwë totoondoreeyoe iga toratuna gukua hai?”

39Akabooka, akang'öönëra omokama goora na goteebia inyaancha iga, “Teenda!” Höhayo iigö omokama goora gokabotoka na inyaancha ekahörëëra.

40Yeeso akabuuria abeega baaë iga, “Kugira ke moreenge abööba iigö? Temoraaba na bukumia hai?”

41Nabö nkanyööra bööböhere bokong'u bagataanga kubuurania iga, “Kana onö ning'ui? Ninyööra nomokama namageengio nkumuigueerabire!”

Maarikö 5

Yeeso arahueenia omoonto onö wanyöörre ana ibihui

(Mt 8:28-34; Rk 8:26-39)

1Yeeso hamui na abeega baaë bakahika goonse yaBagerasi ihuumbu yinyaancha.

2Hanö Yeeso aaruure koböötö iigö, agasikana omoonto woonde onö wanyöörre aruure guchimbeehera. Omoonto oyo wanyöörre naana ikihui

3na wanyöörre namënyere guchimbeehera. Na temoonto aagatorre komogööta amoböhë na ibiraang'ani hai;

4hare kaaru nkanyööra aaböhöa na ibiraang'ani na iminyörrö komagoro na komabökö, siböönö naakabotooye ibiraang'ani biyo na iminyörrö. Na taare hö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

moonto onö aagatorre kumugumia hai gukugira naareenge na ichiinguru bokong'u.

5Ubutiko na omobaso, nguchimbeehera na guchinguku aareenge aracheerra na guikëbakëba na amagena.

6Hanö, aarocheeye Yeeso harai, naakenyere, akaya agatëma ibiru haanse mbërë yaaë,

7agachana bokong'u, aragaamba iga, “Kana nke uguntuna Yeeso, ore Mööna weNöökoe uMukumahë? Naagosasaamera Nöökoe, waangë kunyata.”

8Naagaambere iigö kohaara wanyöörre Yeeso amoteebiri iga, “Tarichöka kere kihui kurua komoonto onö!”

9Kohayo Yeeso akamubuuria iga, “Iriina rëëö nuuwë ng'ui?” Akahuunchukia iga, “Iriina rëënë nuuni ‘Regioni’ - kugira nabaaru tore.”

10Akagëëndërria kogëya Yeeso iga atagaata ibihui biira kurua goonse eyo.

11Na kunguku hayo, nkanyööra irihichö irinënë richingurube reehö rerariisia.

12Na ibihui biira bikagëya Yeeso biragaamba iga, “Taturugia kuya guchingurube, utigë tosöhë mö.”

13Yeeso akabiha umueeya, bikarichöka kurua komoonto oora, bigasöha guchingurube. Irihichö riöönsoe renö rëëreenge kubikoe bibere ndëng'araarre gukihiriingitio ekenënë, rekairëkëra kunyaancha, rekang'ëëntoa na amaanche.

14Abairigania bichingurube chiyo bakang'ösa na kuhira amang'ana kumugi na guchiimbëri. Abaanto bagaacha komaaha kere wanyöörre keebaaye,

15na hanö baahikere hare Yeeso, mbaarooche omoonto oora wanyöörre ana ibihui ibiaaru. Wanyöörre naikaaye, omohoru aibisiri engebo; na abaanto mbaabaaye na obööba.

16Banö baarooche na amaiisö gaabö, bagateebia abaanto mona këëbaaye komoonto oora nyabihui, hamui na guchingurube.

17Kohayo abaanto bagateebia Yeeso iga aruë waabö hayo.

18Hanö, wanyöörre arasöha koböötö, omoonto oora aareenge na ibihui akamogëya iga, “Otatiga togëënanë”

19Siböönö Yeeso akaanga, akamoteebia iga, “Kayi ka, kobaanto baiinyu, obateebi göönsoe ganö oMonënë agokörëëye na këëbore akomaaheeye amaabe.”

20Kohayo, ore moonto akaya bööë, gokohëtëra Tekaboori, arateebia abaanto kenö wanyöörre Yeeso amokörëëye. Na böönsoe mbaarogoorre.

Umuiseke oYairo na omogaikoro onö aaturubaiini Yeeso igikobobe

(Mt 9:18-26; Rk 8:40-56)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Hanö Yeeso aaisere köömboka na oböötö akuhika ihuumbu, umuiiro naachere iigö akamotoora gatai; nawë akabëëra kunyaancha mbareka.

22Umui wabataangati, biSinagoogi onö aareenge koberekeroa iga Yairo agaacha, hanö aarooche Yeeso iigö, akairëkëra haanse mbërë komagoro gaaë,

23akamogëya aragaamba iga, “Umuiseke waanë aröörre atiitere. Otaacha uyi omotoorre amabökö okorri ahöne, abë omohoru.”

24Yeeso agatanora bakagëënana na omoonto oyo. Abaanto abaaru mbaagëënaine na Yeeso bamotoorre gatai.

25Areenge hö omogaikoro woonde onö wanyöörre airiira bokong'u, ararua amaanyiinga komëëka ikumi na ebere.

26Nunyööra wanyöörre aarëroa na abarëri abaaru, kuunya agasookiria ibiinto biaaë biöönsoe harebö, taabaaye buuya roonde hai etare iga naagëëndërrëëyi korööra bokong'u.

27Wanyöörre aaigua amang'ana gaYeeso, kohayo akarueera Yeeso nyuma kobaanto, agaturubania engebo yaaë.

28Naakörre iigö kugira naare guiteebia komotoe göötë iga, “Hanö ngaaturubania engebo yaaë yiiki, nenkahueena.”

29Kohayo agaturubania igikobobe gisumaati yaYeeso, na höhayo iigö amaanyiinga gaara gakabotoka; nawë akaiyigua iga ahueenere kurua kunyaanko yaaë.

30Höhayo iigö, Yeeso akaiyigua iga ichiinguru chiruure harewë, agaisuuria kuya kumuiiro haara, akabuuria iga, “Ning'ui anturubaini engebo?”

31Abeega baaë bakamuhuunchukiria iga, “Norooche mona umuiiro atunaini hanö; nauwë orabuuria iga, ‘Ning'ui anturubaini?’ ”

32Siböönö Yeeso akagëëndërria komagamaga okorri iga amanyë omoonto onö wanyöörre amuturubaiini.

33Omogaikoro oora agaacha aragaankana kobööba, kugira nkanyööra amanyere kere wanyöörre keebaaye harewë, akairëkëra haanse mbërë na komoteebia obohëënë böönsoe.

34Yeeso akamoteebia iga, “Muiseke, ubukumia bööö bukuhueeniri. Kayi morëëmbë, uhueeniibui kurua kunyaanko yaaö.”

35Hanö wanyöörre akeere arasumaacha, abaanto baande bagaacha kurua gooka yaYairo bakagaamba iga, “Umuiseke waaö akuure karai. Nke ukuiriirria uMuiigia?”

36Yeeso akaanga gotoondorroa, na ere baare kogaamba, agateebia omotaangati oora wiSinagoogi iga, “Uriihë kööböha, kumia ugukumia ukuëënë.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Nawë, taatunere moonto woonde amosööranë hai, etare iga mBëëtërö, Yaköbö, hamui na Yöhana mura omööbö Yaköbö, mbö bëënë baagëënaine.

38Bakahika kumugi gomotaangati oora wiSinagoogi, Yeeso akamaaha abaanto baraköra igituri wiiki barakuura ekerrö na oborro.

39Hanö aasöhere nyuumba, akababoorra iga, “Igituri kenö giöönsoe negëëke? Nke mogokoorra kana? Omööna onö kana atakuure ndakanya naraaye!”

40Bakamosëkëërra, nawë akabarichökia böönsoe kebara, akaimukia isa waabö omööna na nyako waabö hamui na abeega batato baara, bagasöha kuya kugisuumua keera wanyöörre omööna oora araaye.

41Akagööta okobökö kumuiseke oora akamoteebia iga, “Tariita kuumi!” Esesoro ya Tariita kuumi niiga, “Ore muiseke, ndagoteebia iga Taimoka!”

42Höhayo iigö, akaimoka agataanga kogëënda. (Naareenge omööna wemëëka ikumi na ebere.) Na abaanto bakarogoora bokong'u.

43Siböönö, Yeeso akabakaania bokong'u iga batagaacha goteebia moonto amang'ana gayo, sooki akabateebia iga, “Motamoha egeento arë.”

Maarikö 6

Yeeso araangoa Nasareeti

(Mt 13:53-58; Rk 4:16-30)

1Yeeso akarua hayo, akaya gokebara kewaabö, na abeega baaë bakamosöörana.

2Kurusiko rueSabaato, agataanga kuiigia guSinagoogi. Abaaru banö baamuiguure mbaarogoorre baraboora iga, “Kana nehai aaruusia amang'ana ganö? Mbong'aiini botuubö ke bonö aahaaboa? Niyeke agoköra araköra amakönö?

3Onö toore mobaachi, omööna oMariaamu, na bamura bamööbö mbaabo Yaköbö, Yoosebu, Yuuta hamui na Simooni hai? Basubaati bamööbö tehanö bëënë bamënyere?” Kohayo bakamöönga.

4Yeeso akabateebia iga, “TeMonaabi akobora esookö hai etare iga ngokebara këëbö na kobaanto baabö na waaë, nehö ataakuya nkuma.”

5Taakörre makönö gaande hayo hai, etare iga nabarooyi bakë iigö aatooreeye amabökö gaaë akabahueenia.

6Naachumere bokong'u gukugira yokööonga gukumia kööbö.

Yeeso aratoma abeega ikumi na babere

(Mt 10:5-15; Rk 9:1-6)

Haakurua Yeeso agataarataara guchiimbëri hayo araiigia.

7Akaberekera abeega ikumi na babere baara, sooki akabatoma kobabere-babere. Akabaha ogotora gokurugia ibihui,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8akabakaania iga, “Motakaimukia egeento kere giöönsoe korogëëndö roiinyu etare iga ninyiimbö bëënë. Motakaimukia omogaatë hai, ninyööra niiguchi gose mbiria kugikubobe.

9Motoore ibiraato, siböönö motakaimukia ngebo ibere hai.”

10Wiiki akabateebia iga, “Inyuumba ere yöönsoe morairiganibue, momënyë mö, kuhika ronö murirua ahase hayo.

11Ahase hare höönsoe baraangë kobairigania gose ninyööra nkobatëgëërra, motanore kurua hö na mokong'oontë urutu kurua komagoro gaiinyu, gokoba ubusuuti harebö.”

12Kohayo bakaya kebara goteebeerria iga abaanto batigë amaraga gaabö.

13Mbaarugiri ibihui ibiaaru kurua kobaanto, na bakahaka abarooyi abaaru amaguta, bakabahueenia.

Uruku roYöhana omoBaatiisi

(Mt 14:1-12; Rk 9:7-9)

14OMogaambi Heerooti akaiigua amang'ana gayo göönsoe, kugira nkanyööra amang'ana gaYeeso gaaroonda hare höönsoe. Abaanto abamui bakaya baragaamba iga, “Yöhana omoBaatiisi newë aariooka kurua kobaku, nkiö gikugira ana ogotora kögoköra amaköno”

15Abaande nabö bakagaamba iga, “NeEriiya” na abaande bakagaamba iga, “Nomonaabi, anga umui wabanaabi baakarai.”

16Hanö Heerooti aaiguure iigö, akagaamba iga, “Onö Yöhana omoBaatiisi onö naabotooye omotoe, siböönö ariookere.”

17Heerooti umuëënë newë wanyöörre aagaamba Yöhana aagöötöa, na goseekeroa gokeböhë. Heerooti naakörre iigö gikugira yaHeerootia, onö wanyöörre aaimukia, ninyööra aareenge moka mura omööbö woonde iga Biribo.

18Yöhana omoBaatiisi naagateebiri Heerooti iga, “Mbobeebe waaköra gukuimukia moka mura omoiinyu.”

19Heerootia akarëga Yöhana bokong'u na agatuna iga aiitoe, siböönö, akaanga gotora gikugira yaHeerooti.

20Heerooti nööböhere Yöhana gukugira naamanyere iga Yöhana nomoonto omohëënë aareenge wiiki omohoreeru, kohayo, akamoreenda. Heerooti naahaanchere gotëgëërra Yöhana ruiisö röönsoe komegöökö bokong'u, siböönö hanö aagasookiri komotëgëërra naakabaabayeeye.

21Haakurua Heerootia akanyööra umueeya. Heerooti nkanyööra akörre inyaangi yakoheetoka ronö aaibooyoe, agaköra endaagera enö aaköreeye

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

abataangati bikiaaro, abataangati babaiitani biriihi hamui na abataangati baGariraaya

22Umuiseke waHeerootia agasöha agatëënga, na agatëgëria omogaambi Heerooti hamui na abagëni baaë. Kohayo omogaambi agateebia umuiseke oora iga, “Nke ugutuna nkohë? Nendakohë kere giöönsoe ugutuna”

23Heerooti agatuënërria aramoteebia iga, “Kere giöönsoe oransabe nendakohë, nenkanyööra niribaara riobogaambi böönë!”

24Kohayo ore muiseke akarichöka kuya kebara akabuuria nyako waabö iga, “Nke ngaasaba?” Nyako waabö nawë akamuhuunchukiria iga, “Tasaba omotoe goYöhana omoBaatiisi.”

25Umuiseke oora akariinga boongoboongo iigö kuya komogaambi akamoteebia iga, “Ndatuna ong'ë böönö-böönö iigö omotoe goYöhana omoBaatiisi gokorohoongo!”

26Omogaambi oora agaitumata, siböönömbë, gikugira yahaara wanyöörre aisere gutuenerria kuunya abagëni bakaiigua, takaamanyere komokaania wiiki hai.

27Höhayo iigö, omogaambi agatoma umusirikare gokeheeto iga ayi korëënta omotoe goYöhana. Umusirikare oyo akarichöka, akaya guchëëra moora, agakëënga omotoe goYöhana iga butu;

28akarëënta gore motoe gokorohoongo, akagohëërria ore muiseke, nawë akagohëërria nyako waabö.

29Hanö abeega baYöhana baaiguure amang'ana gayo, mbaachere bakaimukia ikihuundugu këëë, bagakihira bui.

Yeeso araraagiria abaanto ibikoe bitaano

(Mt 14:13-21; Rk 9:10-17; Yöh 6:1-14)

30Abatomoa baYeeso bagaacha harewë, bakamoteebia gaara göönsoe wanyöörre baakörre na gare baiigiri.

31Abaanto abaaru mbaare hö; bakaya baraheta-heteerana ekagira Yeeso na abeega baaë bakaanga kunyööra umueeya gokorea geento. Kohayo Yeeso agateebia abeega baaë iga “Muuchë baiinyu abiëënë tuyi ahase hanö baanto batare mumuunyë hö hakë iigö.”

32Bagasöha koböötö, bakaya ahase hanö baanto bataare.

33Abaanto abaaru bakabamaaha baraya, bakabamanya iga mbaabo ng'ui; kohayo abaaru bakarua kumigi geende giöönsoe barakenya kuya haara wanyöörre Yeeso baraya, bakahika hö mbërë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Hanö Yeeso aasekeeye kurua koböötö, akamaaha umuiiro mona wanyöörre atachaine, akabamaahera amaabe, gukugira mbaareenge kiamang'oondi ganö gataana umuriisia. Kohayo agataanga kobaiigia amang'ana amaaru.

35Hanö wanyöörre boraiira, abeega baaë bagaacha harewë bakamoteebia iga, “Hanö nkebara, na ichinkaaga chigeeye;

36tabahaatera bagëëndë komegoondo na kumigi, na guchiimbëri okorri baigorre geento gëëkorea.”

37Yeeso akabahuunchukiria iga, “Mobahë egeento barë?” Bakamubuuria iga, “Niiga tuyi kogora, emegaatë genö giisere ichitinaari amagana abere, tobahë barë?”

38Kohayo Yeeso akababuuria iga, “Na emegaatë nereenga moonagio? Kayi momaahë.” Hanö, baasookiri kunyööra, bakamoteebia iga, “Nemegaatë etaano na ichiinsui ibere.”

39Kohayo agateebia abeega iga, “Abaanto böönsoe niiga baikare haanse komanyaanki, babotokane amakömö amakömö.”

40Böönsoe bagaikara haanse guchinkarra chaigana-igana, na merööngö etaano-etaano.

41Haakurua Yeeso akaimukia emegaatë etaano geera na ichiinsui ibere chiira, akagaramera igoro kuriooba akagoonga eNöökoe, akabotorabotora emegaatë geera sooki akaha abeega iga baikarri abaanto; agatuëënëra abaanto böönsoe ichiinsui ibere chiira.

42Böönsoe mbaarageeye bakaigota.

43Bakaiiria amatigio gemegaatë na ichiinsui gagaichora ibitöönga ikumi na bibere.

44Baara baareeye ibiaakorea biyo mbaareenge abasaacha ibikoe bitaano.

Yeeso aragëënda komaanche igoro

(Mt 14:22-33; Yöh 6:15-21)

45Höhayo iigö, agateebia abeega baaë iga basöhë koböötö, bamotaangate köömboka kuya Betisaita, engaki eyo arateebia umuiiro iga bayi ka.

46Hanö, aasookiri gokeererria abaanto, naageeye kunguku gosaba.

47Hanö göobaaye omogöröoba, nkanyööra numuëënë areenge komogai, na oböötö nkunyaancha gatai bööre.

48Akamaaha abeega baaë barairiira kogotanuria oböötö, kugira omokama ngööre kobariingia nyuma. Gukimisukio kiobokeeye, Yeeso agaacha harebö, aragëënda komaanche igoro, na nkanyööra araba mona akaabaheteera.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

49Hanö, baamorooche aragëënda komaanche igoro, bagakanya iga nikihui, bagaköra igituri barachana.

50Kugira böönsoe, mbööböhere, hanö baamorooche höhayo iigö akabateebia iga, “Teremeka, nuuni! Mööngë kööböha.”

51Sooki agasöha koböötö moora hamui nabö, omokama gogateenda. Abeega bakarogoora, bakahana buchua,

52kugira bö tewanyöörre boongooye ikibune giokoraagiribua kuabaanto ibikoe bitaano baara hai; emetoe gëëbö wanyöörre nimiribu.

Yeeso arahueenia abarooyi Genesareeti

(Mt 14:34-36)

53Bakaamboka inyaancha, bakahika ihuumbu goonse yaGenesareeti, bagasiba hö oböötö.

54Hanö baaruure koböötö, abaanto mboongooye Yeeso höhayo iigö,

55bagakenya kuya guchiimbëri chöönsoe; na hare höönsoe baaiguure areenge, mbaamorëntëëye abarooyi bakubisëërö.

56Na hare höönsoe Yeeso aageeye, guchiimbëri, kumigi, gose komegoondo, abaanto mbaare korëënta abarooyi kometeera baramogëya iga abaitabirri baturubani igikobobe kiengebo yaaë; na banö böönsoe baagiturubaini, mbaahueenere.

Maarikö 7

Ichitëëmö chaBaaguuka

(Mt 15:1-9)

1Abamui babaBarisaayo hamui na abaiigia baMaragö banö wanyöörre baaruure Yerusareemu, mbaaiyiraini mbërë yaYeeso,

2bakamaaha iga abeega baYeeso abamui mbaare korea na amabökö giriikui, hayo niiga, tewanyöörre baisaabere hai.

3(Kugira AbaBarisaayo na abaYahuti böönsoe mbaagöötere etëëmö yabaaguuka baabö: tebaakorea mbërë bataisaabere amabökö buuya hai;

4Nabö tebaakorea geento kere giöönsoe kiruure komoteera hai, etare iiga taanga nyööre baisonsoorre. Wiiki nchiareenge hö ichiseera ichincharu chinö baagöötere, nchiochinö: ogotëma ibiköömbë amaanche, ogotëma ichinyoongo amaanche, na ibisorra binö biaakörëëyoe iriikui gukubisaabuura.)

5Kohayo abaBarisaayo hamui na abaiigia baMaragö bakabuuria Yeeso iga, “Kugira ke, abeega baaö, batakogööta ichiseera chiabaaguuka baiito, nkoreabare bataisaabere amabökö?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndakanya Isaaya naabaragere bare baiteerri, këëbore aandekere: ‘Abaanto banö nkuminyua bansookere, Siböönö, imiööyö gëëbö, harai gere nauni;

7Mbuchua bagonsëëngëra, Kugira nkuiigiabare amaragirrio gabaanto nkanya nagieNöökoe!’

8Ngutigamore amaragö gieNöökoe moragööta amaiigio gabaanto.”

9Yeeso akabateebia iga, “Möötabuta amaragirrio gieNöökoe kebong'aiini, okorri iga moköre agaiinyu abiëënë!

10Kugira Mosa naagaambere iga, ‘Sooka Isa weiinyu, na nyako weiinyu na onö akuihiima isa waabö gose nyako waabö niiga aiitoe.’

11Siböönö, baiinyu nkuiigiamore iga, hanö omoonto arateebi isa waabö, gose nyako waabö iga, ‘Egeento kenö, ngaakohaaye, nkorobaani,’ (hayo niiga, nekehaanöa koNöökoe),

12omoonto oyo atagaakörra isa waabö gose nyako waabö geento kere giöönsoe wiiki.

13Komang'ana gayo mukuiigia, ngoköramore eng'ana yeNöökoe kobora ubueera na wiiki ngoköramore amang'ana gaande amaaru ganö gaanga gö.”

Amang'ana ganö gagoköra omoonto aba na ibikui

(Mt 15:10-20)

14Wiiki Yeeso akaberekera umuiiro guucha harewë akabateebia iga, “Motantëgëërra böönsoe na moongore.

15Tekeehö egeento kebara yomoonto kenö kegaasöha harewë kemorëëntërë ibikui hai, etare iga nkenö giikurua moonse yomoonto nkiö gekorëëntëra omoonto ibikui.

[16Onö ana amatui gakuiigua, aiigue!”]

17Hanö Yeeso aaisere kuya ka na nkanyööra tebaana abaanto böönö hai, abeega baaë bakamubuuria igoro yekereengio keera

18Nawë akabahuunchukiria iga, “Kana kura na baiinyu böönsoe wiiki, temokoongora hai? Temomanyere iga kenö giikuya komoonto kurua kebara tegekomoköra abë na ibikui hai,

19kugira, tigikuya gonkörö yaaë hai, etare iiga, nkoonda yaaë gikuya harua kehëta kuya kebara hanö aya isaahi?” (Hanö Yeeso aagaambere këhayo niiga ibiaakorea bire biöönsoe timugiro korea hai.)

20Akaroobirria kogaamba iga, “Kenö gikurua moonse yomoonto, nkiö gekomorëëntëra ibikui.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Kugira amaitëgëërrö amabeebe nkomööyö gomoonto gaakurua gagira aköra ubunyaanku, ubuiibi, uguiita,

22oboraaya, ubuhiti, ubunyaanku, okong'aiinirria, obohënënë, irihari, uruaambai, ubuimaahi na obokaangi.

23Amang'ana amanyaanku gayo göönsoe moonse yomoonto gaakurua, gamoköra aba na iriikui."

Ubukumia bomogaikoro

(Mt 15:21-28)

24Yeeso akaimoka kurua hayo akaya guching'ööngö chaTiiro na Siitoni. Hanö aasöhere nyuumba, taatunere iga omoonto ore wöönsoe amanyë hai; na ninyööra hayo höönsoe, taatorre kuibisa hai.

25Omogaikoro woonde onö wanyöörre umuiseke waaë ana ikihui, akaiigua amang'ana gaYeeso agaacha akagoa haanse mbërë komagoro gaaë.

26Omogaikoro oyo numuitööngö aareenge kurua Siroboiniki goonse yaSiiria. Akagëya Yeeso iga arugi ikihui kurua komööna waaë.

27Yeeso akamoteebia iga, "Tiga taanga abaana baigote. Kugira tibuuya kuimukia ibiaakorea biabaana korëkërra ichiseese hai."

28Akahuunchukiria Yeeso iga, "Eee Monënë, siböönö ninyööra nichiseese chinö chireenge haanse yemëësa nkoreachire ibiaakorea biabaana biira bigooye haanse yemëësa!"

29Kohayo Yeeso akamoteebia iga, "Gikugira yeng'ana eyo, riinga kuya ka, noranyööre iga ikihui keera kirichökere kurua komööna waaö!"

30Omogaikoro oora akaya ka na nkanyööra omööna waaë naraaye borre; na ikihui keera kirichökere kurua harewë.

Yeeso arahueenia omoonto onö aareenge umukiro wiiki irimuumu

31Haakurua Yeeso akariinga kurua goonse yaTiiro, akahëtëra Siitoni, kuhika kunyaancha yaGariraaya, gokohëtëra goonse yaTekaboori.

32Bakamorëëntëra umukiro onö ataare kogaamba, na komogëya iga amotoorre amabökö.

33Yeeso akamuimukia umuëënë kurua kobaanto haara, na gotoora ibiaara biaaë komatui gomoonto oyo, sooki agatua amatai, na kumuturubania ororeme röö̈ë.

34Haakurua Yeeso akagaramera kuriooba, agaiita egekööhë, akamoteebia iga, "Ebibata" esesoro yaEbibata niiga "Igoka."

35Höhayo iigö, amatui gaaë gakareboka, ororeme röö̈ë rokahoha, akagaamba buuya.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

36Haakurua, Yeeso akabakaania bokong'u iga batakaaya komoragaanka hare höönsoe; këëbore aare kobakaania bokong'u, nkëëhö baare koragaanka bokong'u.

37Böönsoe banö baaiguure amang'ana gayo mbaarogoorre bokong'u baragaamba iga, “Göönsoe aaköra buuya: abakiro baiigua na amamuumu gaagaamba!”

Maarikö 8

Yeeso araraagiria abaanto ibikoe binai

(Mt 15:32-39)

1Guchinsiko chiyo bëënë umuiranio goonde omonënë ngöösikaini hamui, nabö tebaare na egeento gëëkorea hai, kohayo Yeeso akaberekera abeega baaë akabateebia iga,

2“Ndocheeye abaanto banö amaabe kugira tööbaaye nabö ichinsiko isato na tebaana egeento gëëkorea hai.

3Hanö ndabateebi iga bayi ka batareeye geento, mbaseengera gonchera, na abamui harai baruure.”

4Abeega baaë bakamubuuria iga, “Nehai omoonto araaruusi ibiaakorea kuibara monö binö araigutiri abaanto banö böönsoe?”

5Yeeso akababuuria iga, “Emegaatë nereenga moonagio?” Nabö bakamuhuunchukiria iga, “Muhuungate.”

6Agateebia abaanto baikare haanse. Haakurua akaimukia emegaatë muhuungate geera, akagoonga eNöökoe, akagebotora, akahëërria abeega baaë bagehaanë kobaanto; nabö bakagehaana.

7Nabö mbaare na ibisui bikë iigö. Yeeso akabiitabiria, agateebia abeega baaë iga babihaanë nabiö biöönsoe kobaanto.

8Abaanto bakarea bakaigota. Bakairia amatigio, gagaichora ibitöönga muhuungate.

9Nabö mbaareenge abaanto ibikoe binai.

10Hanö aasookiri kobakeererria, höhayo iigö agasöha koböötö hamui na abeega baaë, bakaya entahana yaTarimanuuta.

AbaBarisaayo bö nekemanyiirrio bagutuna

(Mt 16:1-4)

11AbaBarisaayo bagaacha korea nawë ichinkaani, gukumuiigua bakamoteebia iga aköre ekemanyiirrio gekurua kuriooba bamaahë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Yeeso akabaabayera komööyö göö̈ë akagaamba iga, “Kugira ke irikora renö rigutuna ekemanyiirrio? Kobohëënë mbë ndabateebia iga, tekemanyiirrio keraaköroe guikora renö hai.”

13Sooki akabatiga, agasöha koböötö, akaamboka kuya ihuumbu.

Iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo na ereHeerooti

(Mt 16:5-12)

14Nkanyööra abeega baaë, beebere guucha na emegaatë genö giisere, omogaatë ngumui bëënë koböötö moora.

15Akabakaania arabateebia iga, “Muiraarerre na iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo na ereHeerooti.”

16Bagataanga gokerana abiëënë kubiëënë iga, “Nkogaambaare iigö kohaara totaana emegaatë.”

17Yeeso akamanya ganö baare gokeranera, akababuuria iga, “Kugira ke kana mugusumaacha iga temoona emegaatë hai? Kana temomanyere gose mokoongora hai? Iyeke, imiööyö geiinyu nimiritö?

18Moona amaiisö, si temokomaaha hai? Moona amatui, si timukuiigua hai? Na temokaheetoka hai?

19Hanö naabotooye emegaatë etaano geera kobaanto ibikoe bitaanö ibitöönga mbireenga möichuuyi komatigio gaara möiirri?” Bakamoteebia iga, “Ikumi na bibere.”

20“Hanö hö naabotooye emegaatë muhuungate geera kobaanto ibikoe binai, ibitöönga mbireenga möichuuyi komatigio gaara möiirri?” Bakamuhuunchukiria iga, “Muhuungate.”

21Akabateebia iga, “Hayo höönsoe temokoongora geento hai?”

Yeeso arahueenia umuhukuru Betisaita

22Bakahika Betisaita, hare abaanto baande baarëëntere umuhukuru hare Yeeso, bakamogëya iga amuturubani.

23Yeeso akagöötërra umuhukuru oora okobökö, akamoraahuuna kuya kebara kumuruusia korobëri royo, hanö asookiri kumutueera amatai komaiisö gaaë, akamotoorra amabökö, akamubuuria iga, “Oramaaha geento?”

24Omoonto oora akaramukia akagaamba iga, “Ndamaaha abaanto, si baanga emete geragëënda-gëënda.”

25Yeeso agatoora amabökö gaaë komaiisö gomoonto oora wiiki. Böönö akaramukia kimui, akaba omohoru, akamaaha ibiinto biöönsoe buuya.

26Yeeso akamoteebia iga, “Gëënda weiinyu ka, si uriihë kuya korobëri rore röönsoe.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Bëëtërö aratobora Yeeso

(Mt 16:13-20; Rk 9:18-21)

27Yeeso na abeega baaë bakaya guchiimbëri chaGaisaaria Biribi. Hanö wanyöörre bagoonchera baraya, akababuuria iga, “Abaanto nkoboorabare iga nuuni ng'ui?”

28Bakamuhuunchukiria iga, “Abaanto nkoboorabare iga nuuwë Yöhana omoBaatiisi, abaande baragaamba iga nuuwë Eriiya, na abaande iga, nuumui wabanaabi ore.”

29Sooki akababuuria iga, “Niyeke baiinyu bö mokoboora iga, Uni nuUni ng'ui?” Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Nuuwë Masiihi.”

30Sooki Yeeso akabakaania bokong'u araboora iga, “Muriihë motagaacha gotara amang'ana gaanë komoonto ore wöönsoe.”

Yeeso araraga inyaanyi na uguiitoa kööë

(Mt 16:21-28; Rk 9:22-27)

31Nehö Yeeso aataangere kuiigia abeega baaë araboora iga, “OMööna woMoonto kuhika airiirë bokong'u na kööngöa na abagaaka hamui na abataangati babanchaama bieNöökoe, na abaiigia baMaragö. Naraiitoe, na nyuma yichinsiko isato ariookë.”

32Nawë naabateebiri eng'ana eyo borabu. Kohayo Bëëtërö akamööhukiria kuya mbareka agataanga komokaania.

33Siböönö Yeeso akaihoonchora, akamaaha abeega baaë, akang'öönëra Bëëtërö na akamoteebia iga, “Tandueera hö rRisaambo! Amaitëgëërrö gaaö tageNöökoe hai, nagabaanto!”

34Haakurua akaberekera umuiiro wöönsoe hamui na abeega baaë, akabateebia iga, “Ore wöönsoe onö oranyööre aratuna abë umueega waanë kuhika aiyebë, aimuki omosaraba göötë, andue nyuma.

35Kugira ore wöönsoe onö aratunë gutuuria obohoru bööë, narabotabutë; siböönö, ore wöönsoe onö aratabutë obohoru bööë gikugira yaanë hamui na aMang'ana Amaiiya, oyo narabutuuri.

36Kugira, mbueera ke boohö hanö omoonto araibaambe ekebara kenö giöönsoe, si atabutë obohoru bööë?

37Omoonto nke akaaruusia kuibaga riobohoru bööë?

38Kugira ore wöönsoe onö aramaahere ichinsöni hamui na amaiigio gaanë guikora irinyaanku renö retatoondoreeyoe na eNöökoe, oMööna woMoonto nawë naremomaahera ichinsöni hanö ariicha kubuhiku boIsa waabö hamui na abamaraika abahoreeru.”

Maarikö 9

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Akagëëndërria gusumaacha araboora iga, “Obohëënë, nkobateebiande iga, abaanto baande mbahanö banö bataakue roonde bataramaaha oBogaambi bueNöökoe boraacha na ubuhiku.”

Yeeso aihoonchooye egesosa

(Mt 17:1-13; Rk 9:28-36)

2Hanö ichinsiko isaansaba chaisere kohëta, Yeeso akaimikia Bëëtërö, Yaköbö na Yöhana abinyënë akabataangata kuya kunguku entaambe, akaihoonchora egesosa mbërë yaabö,

3ichingebo chiaaë chikaraba iga chai, chikaya chirabarrukia ekerëëngërë kenö omoonto ore wöönsoe atagaatora kuhura ichiaaë chirabë gëëchiö gokebara kenö.

4Abeega baara bagatookera Eriiya na Mosa barasumaacha na Yeeso.

5Bëëtërö agateebia Yeeso iga, “Muiigia, mbuuya kimui iga tohanö! Tiga tobakoomberë amagutu atato hanö, irimui erëëö, irimui ereMosa, na ereende ereEriiya.”

6Wë hamui na abaande baara, wanyöörre bööböhere bokong'u, kuunya taamanyere kenö aare gusumaacha hai.

7Irisaaro regaacha rekabakuundikiria na ikiiriiri këëriö, na engaamba ekarua guisaaro moora eragaamba iga, “Onö noMööna waanë omohaanchoa, momotëgëërrë.”

8Hanö haakurua baakuya komaaha, bagatookera baraanga komaaha moonto ore wöönsoe, getatiga Yeeso bëënë.

9Hanö wanyöörre barasekera kurua kunguku, Yeeso akabakoromerra araboora iga, “Motagaacha goteebia omoonto ore wöönsoe gare morooche hai, kuhika hanö ndinyööra oMööna woMoonto ariookere kurua kobaku.”

10Bakagööta eng'ana eera këhaara baateebiibui, siböönö bö bakagëënda barabuurania abiëënë iga, “Kana, ‘ukuriooka kurua kobaku,’ esesoro yakö nke.”

11Bakabuuria Yeeso iga, “Kugira ke abaiigia baMaragö bakogaamba iga kuhika neEriiya araachë taang'ana?”

12Akabahuunchukiria iga, “Obohëënë, Eriiya newë aguucha mbërë goköra amang'ana göönsoe, siböönö, kugira ke, amaandekö gakogaamba iga oMööna woMoonto narairiiribue bokong'u na kööngöa?

13Siböönö ndabateebia iga, Eriiya aisa guucha karai, na abaanto bakamokörra mona baatunere, këëbore amaandekö gakogaamba igoro yaaë.”

Yeeso arahueenia umuriisia onö aareenge na ikihui

(Mt 17:14-21; Rk 9:37-43a)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Hanö baageeye kobeega baande baara, bakamaaha umuiiro abainaarre hamui na abaiigia baMaragö abamui, barakörrana ichinkaani.

15Höhayo iigö hanö abaanto baarooche Yeeso, mbaarogoorre bokong'u, bagakenya kuya harewë, bakamokeeria.

16Yeeso akabuuria abeega baaë iga, “Nke kana mögakörraine ichinkaani nabö?”

17Umui kobaanto moora akamuhuunchukiria iga, “Muiigia, nkorëntëëye omööna waanë, naana ikihui kenö gekomokaania gusumaacha.

18Na hanö kemobabora, nkomotëmakere haanse arua irrëëmbu kumunyua na gokarraatia amaiinö, haakurua aköng'a iga kai omobere göönsoe; naabuuria abeega baaö barugi ikihui kenö, nabö baanga gotora.”

19Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu rrikora renö retaana bukumia! Niiga nikarë na baiinyu kuhika roohai? Na hang'ana hai ndagumiirri na baiinyu? Tamondëëtëra hanö!”

20Bakamorëënta hare Yeeso. Hanö ikihui keera këërooche Yeeso, höhayo iigö gekamobabora, akagoa haanse, akaigaaragaara, na kurua irrëëmbu kumunyua.

21Yeeso akabuuria isa waabö omööna oora iga, “Bonö, nkurua nkaaga ke bömogöötere?” Akamoteebia iga, “Nkurua kobööna bööë.

22Hare kaaru nkomorëkërakere komörrö, na komaanche iga kimuiitë. Si hanö oranyööre uwë nootora goköra ere yöönsoe, tatööbera, ututuurri!”

23Yeeso akamoteebia iga, “Oboorre iga, Hanö ogaatora! Ere yöönsoe neraatore koba, ko ore wöönsoe ana ubukumia.”

24Höhayo iigö, isa waabö omööna oora agakuura bokong'u araboora iga, “Nkumiri nsoheeyoe, tantuurria nkumi!”

25Hanö Yeeso aarooche abaanto baaruhere bokong'u guucha harewë, akang'öönëra ikihui ikinyaanku keera, akageteebia iga “Kere kihui kiubukiro na ubumuumu, ndagoteebia iga urichökë kurua harewë, na otagaacha komoreengera roonde.”

26Ikihui keera kegachana, gekamobabora na kumuguiisia, gekarichöka. Akagereka, agaköng'a iga kai, abaanto abaaru bakagaamba iga, “Akuure.”

27Siböönö Yeeso akamogööta okobökö akamogörrökia, akabooka, akaimeerra.

28Hanö Yeeso aageeye ka, abeega baaë bakamubuuria hagare iga, “Igaanke baiito totaatorre kurichökia ikihui keera?”

29Akabateebia iga, “Ikihui gëëkenö, tigikurichökibua boseri iigö hai, etare iga nkomasabi.”

Wiiki Yeeso araraga uruku rööë

(Mt 17:22-23; Rk 9:43b-45)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30Yeeso hamui na abeega baaë bakarua haara, gokohëtëra Gariraaya, na Yeeso taatunere iga omoonto ore wöönsoe amanyë hai,

31kugira naare kuiigia abeega baaë arabateebia iga: “Omööna woMoonto narahaanoe komabökö gabaanto banö barimuiita, ninyööra naiitoa, nararioke nyuma yichinsiko isato.”

32Nabö, teboongooye eng'ana ere aare kobateebia hai, na wiikimbë bakööböha kumubuuria.

Ning'ui areenge omonënë gokera abaande

(Mt 18:1-5; Rk 9:46-48)

33Hanö baahikere Kaberenaumu, böönö baareenge nyuumba, akababuuria iga, “Nke mögakörraine ichinkaani gonchera?”

34Bagakira iga kiri, kugira gonchera mbaare kohaamana abiëënë iga ning'ui areenge omonënë gatai yaabö.

35Yeeso agaikara haanse, akaberekera abeega ikumi na babere baara, akabateebia iga, “Ore wöönsoe onö agutuna koba owambërë, kuhika abë owanyuma na wiiki abë omokörri waböönsoe.”

36Akaimukia omööna, akamuimiirria gatai yaabö, sooki akamuimukia komabökö gaaë akabateebia iga,

37“Ore wöönsoe onö arairigani omööna umui këonö, kuriina rëënë, oyo nuuni airigaiini; na ore wöönsoe anyirigaiini, tuuni nkunyööra airigaiini hai, numuuntumi nkunyööra airigaiini.”

Onö ataagotorea ibisogoro oyo noweiito

(Rk 9:49-50)

38Yöhana akamoteebia iga, “Muiigia, torooche omoonto woonde ararugia ibihui kuriina rëëö, na baiito ntomokaaniri iga atigë kugira tuumui weiito hai.”

39Yeeso akagaamba iga, “Mööngë komokaania, kugira taahö ore wöönsoe, onö agoköra irikönö kuriina rëënë na wiiki sooki agëëndë araandea ibisogoro hai.

40Kugira onö ataagotorea ibisogoro, noweiito.

41Ore wöönsoe akobaha amaanche gakunyua gikugira moreenge abaanto baKresto, oyo taremöcha kunyööra ekehaanö këëë hai.”

Ogosaachoa goköra iriraga

(Mt 18:6-9; Rk 17:1-2)

42“Ore wöönsoe onö, araagire umui wabaana abakë banö baankumia aköre iriraga, mbuuya hanö akaaböhëëyoe orogena ururitö kuigöti, sooki arëkëroe kuya kunyaancha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

43Hanö oranyööre okobökö kööö nkö koraagire oköre iriraga, ogokëëngë! Mbuuya osöhë kobohoru ona okobökö kumui, gokera kuya na amabökö göönsoe komörrö gonö gotaakurima roonde.

[44More ichinyëëndë chitarikua roonde na omörrö tiguririma roonde hai.]

45Hanö oranyööre okogoro kööö nkö koraagire oköre iriraga, okobotore! Mbuuya osöhe kobohoru ona okogoro kumui gokera kuya komörrö ona amagoro göönsoe.

[46More ichinyëëndë chitarikua roonde na omörrö tigukurima roonde hai.]

47Hanö oranyööre iriisö rëëö ndiö reraagire oköre iriraga, uriruusi! Mbuuya osöhë koBogaambi bueNöökoe getong'ö, gokera koba na amaiisö göönsoe na uyi komörrö.

48More ichinyëëndë chinö chikobarea chitarikua roonde, na omörrö gonö gokobasaamba tiguririma roonde hai.

49Omörrö ngö goreroonga abaanto këhaara omoonyo gogoköra ibiaakorea.

50Omoonyo numuuya; siböönö hanö gochiinchiba, niyeke oragoköre gosambaaroke wiiki? Mobë na omoonyo moonse yeiinyu, na momënyë morëëmbë abiëënë kubiëënë."

Maarikö 10

Yeeso araiigia igoro yaguiita obotëti
(Mt 19:1-12; Rk 16:18)

1Yeeso akarua ahase hayo, akaya korong'ööngö robuYahuti, ihuumbu yaYörotaani. Wiiki amakömö gabaanto gagaacha gagasaanga harewë, akabaiigia këëbore yaareenge eseera yaaë.

2AbaBarisaayo abamui bakamoochera bakamubuuria gukumuiigua, iga, "Gose koMaragö gaiito mbuuya omoonto kurugia mokaaë?"

3Nawë akabahuunchukiria na iribuurio iga, "NiRagö ke Mosa aabahaaye?"

4Bakagaamba iga, "Mosa, naaitabirriiyi iga omosaacha oyo naraandeke inyaruba yakomohaatera sooki amurugi."

5Yeeso akabahuunchukiria iga, "Mosa naabahaaye iriragö reyo gikugira yimiööyö geiinyu emekong'u.

6Siböönö amarua ekebara geekörroe, Nöökoe naakörre omosaacha na omokari.

7Na gukugira koyo, omosaacha naratige isa waabö na nyako waabö na agöötane na mokaaë, na ababere bayo mbaraabë omobere gumui,

8kohayo bayo tiiga mbabere hai, siböönö nomobere gumui.

9Kohayo kere eNöökoe agöötaini, omoonto atagakëëhokania."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Hanö wanyöörre bareenge nyuumba wiiki, abeega mbaabuurri Yeeso igoro yeng'ana eyo.

11Akabateebia iga, “Omoonto ore wöönsoe araarugi mokaaë, atëtë owoonde, boyo noboraaya agoköra harewë.

12Na hanö omogaikoro araatigë mosaacha waaë na gotëtoa na owoonde, reyo noboraaya agoköra hare mosaacha waaë.”

Yeeso araitabiria abaana

(Mt 19:13-15; Rk 18:15-17)

13Abaanto baande bakarëëntëra Yeeso abaana okorri iga abatoorre amabökö, siböönö abeega baaë bakang'öönëra abaanto baara.

14Hanö Yeeso aarooche iigö, akareerra, agateebia abeega baaë iga, “Tatiga abaana abakë baachë hareuni, möögë kobareberra, kugira banö baanga banö, oBogaambi bueNöökoe noböobö.

15Obohëënë ndabateebia iga, ore wöönsoe onö ataguitabirria oBogaambi bueNöökoe kiomööna, tarebosöha hai.”

16Haakurua akaimukia bare baana komabökö gaaë, akabatoorra amabökö kuumui umui, akabaitabiria.

Omoonto woonde omoome

(Mt 19:16-30; Rk 18:18-30)

17Hanö wanyöörre Yeeso aratanora wiiki, omoonto woonde akamokenyera, agatëma ibiru mbërë yaaë, akamubuuria iga, “UMuiigia Umuuya, niyeke ndaköre nyööre obohoru bokuyeeyo?”

18Yeeso akamubuuria iga, “Kugira ke, okomberekera iga umuuya? Taahö umuuya hai, etare iga neNöökoe bëënë.

19Nomanyere amaragö ganö gakogaamba iga: otagaiita, otagaaköra oboraaya, otakaiiba, otagaacha kööhera Omoonto oboröögö, waangë koröögöha, sooka isa weiinyu na nyako weiinyu.”

20Omoonto oora akahuunchukia iga, “Muiigia, gayo göönsoe naagagöötere kurua kubumura böönë.”

21Yeeso akamomaaherra na akamohaancha, akamoteebia iga, “Wasooheroa na egeento kimui, kayi uguri kere giöönsoe onakiö ohë abatobu ichiimbiria chiyo, na noraabë na emööngö kuriooba; sooki uchë, undue nyuma.”

22Hanö omoonto oyo aaiguure iigö, naaitumatere, akaya abaabayeeye, kugira nomoome aareenge.

23Yeeso akamagia kuya kobeega baaë akabateebia iga, “Nahakong'u abaame kogosöha koBogaambi bueNöökoe!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Abeega baaë bagataraaha komang'ana gayo, siböönö Yeeso akabateebia iga,
“Baana baanë, nahakong'u bokong'u kogosöha koBogaambi bueNöökoe!

25Nahatobu bokong'u engameera gosöha kuibaanga reseendano gokera
omoonto omoome gosöha koBogaambi bueNöökoe.”

26Nabö bakarogoora bokong'u barabuurania iga, “Ning'uimbë onö arehöna?”

27Yeeso akabataacherra iigö, akagaamba iga, “Kobaanto tekeraatore koba hai,
siböönö koNöökoe tiigö hai, kugira göönsoe matobu koNöökoe.”

28Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Tamaaha, baiito tötiga göönsoe,
tökogööta.”

29Yeeso akamoteebia iga, “Mahëënë, ndabateebia iga, ore wöönsoe onö aatiga
inyuumba yaaë gose bamura bamööbö, basubaati bamööbö, nyako waabö, isa
waabö, gose abaana baaë, gose emegoondo gëëë gikugira yaanë na gukugira ya
aMang'ana Amaiiya,

30naranyööre gonkaaga enö yaböönö biöönsoe hare igana. Naranyööre
ichinyuumba, bamura bamööbö, basubaati bamööbö, nyako waabö, abaana na
emegoondo, hamui na imiiriirö; na gonkaaga enö iguucha narinyööra obohoru
bokuyeeyo.

31Siböönö abaaru banö böönö bareenge abaambërë mbareba abaanyuma, na
abaaru banö böönö bareenge abaanyuma mbareba abaambërë.”

Yeeso araraga uruku röötë eregatato

(Mt 20:17-19; Rk 18:31-34)

32Yeeso hamui na abeega baaë wanyöörre baagöötere enchera baraya
Yerusareemu. Yeeso nkanyööra newë ataangatere abeega, si nkanyööra
bööböhere; abaanto baara wanyöörre basööraine Yeeso böönsoe nkanyööra
bööböhere. Wiiki akaimukia ikumi na babere baara, akabaahukiria kuya
mbareka, akabateebia amang'ana ganö gaare kuya kumunyööra,

33Akabateebia iga, “Maaha, toratiira kuya Yerusareemu, nehö oMööna
woMoonto araahaanoe kobataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia
baMaragö, nabö mbaraamokëëngëre ikiina iga aiitoe, haruë bamohaanë
guchiHamate,

34nabö mbaramosëkëërrë, bamutueere amatai na komotëma na orogösë,
haakurua bamuiitë; nawë nyuma yichinsiko isato narariookë.”

Yaköbö na Yöhana baratuna obotaangati

(Mt 20:20-28)

35Abamura baSebetaayo, Yaköbö na Yöhana, bagaacha hare Yeeso
bakamoteebia iga, “Muiigia, toona eng'ana enö tugutuna iga otokörre.”

36Yeeso akababuuria iga, “Neng'ana ke eyo?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Bakamuhuunchukiria iga, “Toratuna iga, umui weiito achë guikara boreo bööö na owoonde bomösi bööö nkaaga urinyööra wimiriibui ubuhika.”

38Yeeso akabateebia iga, “Temomanyere kenö mukubuuria hai. Mogaatora kogosera kogeköömbë kimiiriirö kere ndagosere? Gose mogaatora kobaatiisoa kobaatiiso enö ndabaatiisoe?”

39Bakamuhuunchukiria iga, “Ntoraatore.” Yeeso akabateebia iga, “Kogeköömbë kere ndagosere, moraagosere mö, na morabaatiisoe kobaatiiso enö ndabaatiisoe,

40siböönö, uguikara boreo böönë gose bomösi böönë, tiigoro yaanë kobaha hai, etare iga eNöökoe newë areha baara bëënë aseemiria.”

41Hanö abeega baande ikumi baara baaiguure iigö, bakarereerra baabo Yaköbö na Yöhana.

42Kohayo Yeeso akababerekera, akabateebia iga, “Momanyere iga baara bagotooroa gotaangata abaHamate, nkobataangaterabare guchiinguru, na abataangati baabö mbaana ogotora kimui harebö.

43Siböönö hare baiinyu tiigö keraabë hai. Hanö oraanyööre umui weiinyu aratuna abë omonënë, taanga abë omoköri wemeremö wabaande bayo;

44na hanö oraanyööre umui weiinyu aratuna koba owambërë kuhika taanga abë omoköri wemeremö waböönsoe.

45Kugira ninyööra nuMumura woMoonto taachere iga akörroe hai; etare iga naachere iga abakörre na kuruusia obohoru bööë koböhöria abaaru.”

Yeeso arahueenia umuhukuru woonde iga Batimaayo

(Mt 20:29-34; Rk 18:35-43)

46Bakahika Yeeriko, na hanö wanyöörre agötërëëye enchera kurua Yeeriko hamui na abeega baaë, na irikömö irinënë riabaanto, umuhukuru woonde iga Batimaayo, onö agasabasabere, umumura oTimaayo, wanyöörre naikaaye gonchera mbareka.

47Hanö aaiguure iga Yeeso omoNasareeti newë aareenge kohëta, agaköra igituri aragaamba iga, “Yeeso, oMööna oTauti! Tanyabera!”

48Abaaru bakamong'öönëra baramoteebia iga akire, nawë nehö aachanere bokong'u aragaamba iga, “OMööna oTauti, otaanyabera!”

49Yeeso akaimeerra, akabateebia iga, “Tamoberekera achë hanö.” Kohayo bakamoberekera, bakamoteebia iga, “Tateremeka! Imoka, ngokoberekeraare.”

50Agatabuta isumaati yaaë haanse, agachanoka akaya hare Yeeso haara.

51Yeeso akamubuuria iga, “Nke ugutuna iga ngokörre?” Umuhukuru oora akamoteebia iga, “Muiigia, ngutunande iga maahë wiiki.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

52Yeeso akamoteebia iga, “Kayi, ubukumia bööö bukuhueeniri.” Höhayo iigö akamaaha, akagööta Yeeso bakagëënana.

Maarikö 11

Ogosöha Yerusareemu kugichiirate

(Mt 21:1-11; Rk 19:28-40; Yöh 12:12-19)

1Hanö baahikere haang'i Yerusareemu, kumigi geBetibaage na Bëëtania, bakahika kunguku yeMeseituuni Yeeso agatoma abeega baaë babere bagataangata akabateebia iga,

2“Mogëëndë korobëri ronö rombareka yeiinyu, na niigö morasöhë hare rö iigö, munyööre irikoohe rietekere reböhere renö retaraikarroa na moonto woonde. Moretachorë, moreëëntë hanö.

3Na hanö omoonto ore wöönsoe arababuuri iga ‘Nigaanke mogoköra iigö,’ omoteebi iga, ‘NoMonënë umuëënë riö akurituna, na wiiki naraarue aririingi hanö boongo.’ ”

4Kohayo bakaya bakanyööra irikoohe rietekere reböhere gesaku mbareka, kuiröongate. Nkaaga baare koretachora,

5abaanto baande banö wanyöörre baimereeye hö, bakababuuria iga, “Kugira ke mogotachora irikoohe reyo?”

6Bakabateebia këhaara wanyöörre Yeeso abateebiri, nabö bakabatiga bayi nariö.

7Bakarëëntëra Yeeso irikoohe reera, bakaaria ichingebo chaabö igoro, na Yeeso akarikarra.

8Abaanto abaaru mbaarri ichingebo chaabö gonchera, na abaande bagatua amato kurua kubisarra, bakagatoora goonchera.

9Banö baataangatere na banö wanyöörre baanyuma mbaare kogaamba bokong'u iga, “Tiga togoonge eNöökoe! Aitabiribue onö aguucha kuriina rioMonënë!

10Nöökoe aitabiri obogaambi bonö buguucha oboMogaambi Tauti, guuka weiito! Nöökoe agoongoe igoro kuriooba.”

11Hanö Yeeso aahikere Yerusareemu, naaheteeraini kuya koHekaaru, agaisuuncha ibiinto biöönsoe ibiamö; siböönö kohaara wanyöörre enkaaga egeeye, akarichöka kuya Bëëtania hamui na abeega ikumi na babere baara.

Yeeso araihiima omoko

(Mt 21:18-19)

12Inkio yahö, nkaaga baare kurua Bëëtania, Yeeso nkanyööra araambokere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Akamaahera harai omoko umuguutu, akaya komaaha nyööre akaanyööra geento kö. Hanö aahikere hare gö haang'i, taanyöörre geento kö hai, nkanyööra namato agiëënë, kugira nkanyööra engaki yakööma amako teraaba hai.

14Nehö Yeeso aateebiri omoko goyo iga; “Gukurua rëërö temoonto arerea amako gaaö roonde hai!” Na abeega baaë baara bakaiigua amang'ana gayo.

Yeeso araya koHekaaru

(Mt 21:12-17; Rk 19:45-48; Yöh 2:13-22)

15Hanö baahikere Yerusareemu, Yeeso akaya koHekaaru akarugia baara böönsoe wanyöörre baragora na kohöönia ibiinto. Akaboombeka ichimëësa chabakerania bichiimbiria, na ibituumbe biabaara baare kohöönia ichinguuti,

16nawë taatigere moonto ore wöönsoe aimuki geento ahëtërë kuigöri rieHekaaru hai.

17Akabaiigia aragaamba iga: “Nkëndekere iga Nöökoe akaboora iga ‘Inyuumba yaanë neraberekeroe iga inyuumba yamasabi, yabaanto böönsoe.’ Siböönö baiinyu mogekörre irisana riamanyamörrö.”

18Hanö abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaiigia baMaragö baaiguure iigö, bagataanga gutuna enchera yaguiita Yeeso. Mbaamöböhere bokong'u, kugira irikömö riöönsoe riabaanto mbaaruguriibui na amaiigio gaaë.

19Hanö gööbaaye omogörööba, Yeeso hamui na abeega baaë mbaaruure kumugi goora.

Irieego kurua komoko

(Mt 21:20-22)

20Hanö wanyöörre barahëta inkio chuni, bakamaaha omoko goora; nkanyööra guniaarre göönsoe kurua kumiri.

21Bëëtërö akaheetoka, agateebia Yeeso iga, “Muiigia, tamaaha omoko gonö waihiimere guniaarre!”

22Yeeso akabahuunchukiria iga, “Taba na ubukumia koNöökoe.

23Kobohëënë ndabateebia iga, ore wöönsoe arateebi inguku enö iga karua hanö, wirëkërë kunyaancha, na angë koba na isi komööyö gööë, si abë na ubukumia iga ganö agaambere ngaraabë këhaara agutuna, narakörroe këëhö.

24Kohayo ndabateebia iga: ere yöönsoe mukubuuria komasabi, kumia iga muginyöörre, na morahaaboe kere giöönsoe.

25Hanö möimeerra morasaba, möobere ore wöönsoe onö moona emeko nawë, okorri iga Isa weiinyu onö areenge kuriooba abaabere amasaria gaiinyu.

[26Siböönömbë hanö oranyööre motaköobera abaanto baande, ninyööra niIsa weiinyu, onö areenge kuriooba, tarabaabere amasaria gaiinyu hai.”]

Iribuurio igoro yogotora koYeeso

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 21:23-27; Rk 20:1-8)

27Bakahika wiiki Yerusareemu. Këëbore Yeeso aare kogëënda koHekaaru, abataangati babanchaama bieNöökoe, abaiigia baMaragö hamui na abagaaka bagaacha harewë,

28bakamubuuria iga, “Nkogotora ke ogokörra amang'ana ganö? Ning'ui aakoha ogotora koyo?”

29Yeeso akabahuunchukiria iga “Nauni wöönsoe nendababuuri iribuurio rimui bëënë, na hanö moraang'e irihuunchukio, nauni nendabateebi ubuhika bonö ngokörra amang'ana ganö.

30Ebaatiiso yaYöhana nkuriooba yaaruure, gose kana nkobaanto? Huunchukia eyo.”

31Bagataanga kubuurania abiëënë kubiëënë iga, “Niyeke toragaambë? Hanö toragaambë iga, ‘Nkurua koNöökoe,’ naragaambë iga, ‘Kugira kembë motaamukumiri?’

32Böönö niiga togaambë iga ‘Nkobaanto?’ ” (Mbööböhere abaanto, kugira böönsoe wanyöörre baamaaha iga Yöhana nomonaabi kimui aareenge.)

33Kohayo bakahuunchukiria Yeeso iga, “Tetomanyere hai.” Yeeso nawë akabateebia iga, “Nauni wöönsoe tendabateebimbë ngotora ke ngokörra amang'ana ganö hai.”

Maarikö 12

Ekereengio kiomogoondo guemesabibu na abarimi

(Mt 21:33-46; Rk 20:9-19)

1Wiiki agataanga gusumaacha nabö kubireengio aragaamba iga: “Omoonto woonde aareenge hö onö aaremere omogoondo guemesabibu, akagogetera orobago, haakurua agakömöga korotare igoro irirooma regokamorra ichiihagoe chiemesabibu, na igitume gekoraarerra akahagaacha mö, akagohaana ekegöötërrö kobarimi, sooki akaya obogëni bööë, gukiaaro këëharai.

2Na hanö enkaaga yagutua ichiihagoe yaahikere, agatoma omoköri wemeremö kobarimi baara okorri iga ayi komorëëntëra iring'eenga rëëë richihagoe chiemesabibu geera.

3Abarimi baara bakamogööta bakamotëma, bakamuriingia mabökö machua.

4Wiiki agatoma omoköri wemeremö woonde; bakamotëma bakamöötia ichingoma komotoe, na komokörra bobeebe.

5Wiiki agatoma owoonde, bakamuiita, agatoma na abaande abaaru këhayo bëënë; abamui bagatëmoa, na abaande bagaiitoa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Onö bëënë wanyöörre atamere owagotoma, nomööna waaë onö aareenge itiing'ana. Gosookerria, akamotoma kuya kobarimi baara. Araiteebia iga, ‘Mbarasooke omööna waanë.’

7Siböönö abarimi baara bagateebania abinyënë iga ‘Onö nomööna wumuëënë omogoondo. Taacha tumuiite, na omoondo ngoraabë ogoiito!’

8Kohayo bakagööta omööna oora, bakamuiita, sooki bakaya komotabuta guisaana.”

9Yeeso akababuuria iga, “Niyeke umuëënë omogoondo araaköre? Naraachë aiitë abarimi baara, sooki ahaanë omogoondo goora kobarimi baande.

10Kuunya kana temorasöma amaandekö ganö roonde hai? ‘Irigena renö abahagaachi baangere iga tereena bueera hai rëërua rëëba iriubueera koheteera agaande göönsoe.

11Nöökoe newë aaköra eng'ana enö; na nekerogoorö komaiisö gaiito.’ ”

12Abataangati babaYahuti bagatuna iga bagööte Yeeso, kugira mbaamanyere iga gokereengio keyo mbö aare kong'ööria, siböönö bakööböha abaanto, kohayo bakamutiga, bakaya.

Iribuurio igoro yiriguuti

(Mt 22:15-22; Rk 20:20-26)

13AbaBarisaayo abamui na irikömö reHeerooti mbaatomeroe kuya kubuuria Yeeso amang'ana okorri iga bamogöötë.

14Bagaacha harewë bakagaamba iga, “Muiigia, ntomanyere iga uwë nobohëënë okogaamba, totoondoreeyoe na moonto ore wöönsoe hai. Kugira uwë tokööböha moonto otëëmö ere yöönsoe hai, etare iga uwë nobohëënë bobohaanchi bueNöökoe bëënë ukuiigia. Böönö torabuuria iga, mbuuya tohakanë riguuti hare Gaisaari gose kana mbobeebe?

15Siböönö Yeeso naamanyere ubuiteerri bööbö, akababuuria iga, kugira ke muuchere kunyigua? Ndëëtëra isiriingi eyo ngemaahë.”

16Bakagemorëëntëra, sooki akababuuria iga, “Ituubö enö, hamui na iriina renö reekö nibiang'ui?” Bakamuhuunchukiria iga, “NibiaGaisaari.”

17Kohayo Yeeso akabateebia iga, “Mbuuyambë, hakana Gaisaari binö bireenge ibiaGaisaari, na eNöökoe binö bireenge ibieNöökoe.” Bakamohanera buchua.

Iribuurio igoro yukuriooka kurua kobaku

(Mt 22:23-33; Rk 20:27-40)

18AbaSatukaayo abamui, banö bakogaamba iga tebaanto barriooka kurua kobaku hai, bakageera Yeeso bakamoboorra iga,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19“Muiigia, Mosa naatöndekeeye agatoteebia iga, ‘Hanö oranyööre omoonto mura omööbö akuure, atigere mokaaë ataana mööna, mura omööbö oyo narasöhë mööë, amokörre umugi.’

20Baareenge hö abamura baandaimui muhuungate; umumura wambërë agatëta, agakua atatigere mööna.

21Owakabere agasöha mööë, nawë agakua, atatigere mööna. Na owagatato këhayo bëënë;

22Böönsoe muhuungate bakaromaana, batatigere mööna. Hanö bagusira böönsoe, omogaikoro oora nawë agakua.

23Hanö barriooka, kugira böönsoe Muhuungate mbaasöhere mööë, Mokaang'ui areba?”

24Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu mötaamibua! Kugira temomanyere amaandekö ninyööra nichiinguru chieNöökoe roonde hai.

25Kugira hanö abaku barriooka, mbareba kiabamaraika bakuriooba, tebaretëta gose batëtoe hai.

26Siböönö, komang'ana gukuriooka kuabaku: temögasömere kogetabo keMosa Amang'ana gegesarra keera këëreenge kohea, këëbore Nöökoe aateebiri Mosa iga, ‘Nuuni Nöökoe wa Abrahamu, Nöökoe waIsaka, na eNöökoe waYaköbö hai?’

27Nawë neNöökoe wabahoru, tiiga nowabaku hai. Baiinyu mötaamibua bokong'u.”

Iriragö Irikumahë

(Mt 22:34-40; Rk 10:25-28)

28Umui wabaiigia baMaragö agaacha, akaiigua isumaacho yaabö. Akamanya iga Yeeso wanyöörre ahunchukiiyi abaSatukaayo baara buuya, kohayo akabuuria Yeeso iga, “Aai iriragö ndeehai rreenge erembërë kogöönsoe?”

29Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Iriragö rembërë ndenö rekogaamba iga, ‘Taiigua, Israeri! OMonënë Nöökoe weiito newë bëënë oMonënë.

30Ohaanche Nöökoe oMonënë waaö na enkörö yaaö yöönsoe, na komööyö gööö göönsoe, na kobong'aiini bööö böönsoe, na guchiinguru chiaaö chöönsoe.’

31Na iriragö rekabere ndenö iga: ‘Ohaanche omorobëri waaö këhanö umuëënë.’ Tereehö iriragö renö rekerre abere gayo hai.”

32Umuiigia oora waMaragö agateebia Yeeso iga, “Ogaambere buuya, Muiigia! Obohëënë iga oMonënë newë Nöökoe bëënë na taahö woonde hai, etare iga newë bëënë.

33Na omoonto kuhika ahaanche eNöökoe na enkörö yaaë yöönsoe, na kobong'aiini bööë böönsoe na guchiinguru chiaaë chöönsoe; sooki ahaanche

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

omorobëri waaë këhanö aihaanchere umuëënë. Gayo ngakerre ichikoroso na ibimuëënsö.”

34Hanö Yeeso aarooche iga ahuunchukiri buuya, akamoteebia iga, “Toreenge harai na oBogaambi bueNöökoe hai.” Hanö haaruure temoonto böönö aasaachere kubuuria Yeeso ng'ana wiiki hai.

Iribuurio igoro yaKresto

(Mt 22:41-46; Rk 20:41-44)

35Hanö wanyöörre Yeeso araiigia koHekaaru, akabuuria iga, “Niyeke abaiigia baMaragö bagoköra baragaamba iga Masiihi nomööna oTauti?

36Tauti umunyënë naagaambere kogotora kuMuiika oMohoreeru akaboora iga, ‘OMonënë naateebiri oMonënë waanë iga: Ikara hanö gokobökö köönë okoboreo kuhika ntoore ababisa baaö haanse yamagoro gaaö.’

37Tauti umuëënë naamoberekeeye iga, ‘OMonënë’, wiiki niyeke Masiihi araaköre abë omööna oTauti?” Irikömö irinënë riabaanto rekamotëgëërra na irisaansera.

Yeeso arateebia abaanto iga bairaarerre na abaiigia baMaragö

(Mt 23:1-36; Rk 20:45-47)

38Gukuiigia kööë akagaamba iga, “Muiraarerre na abaiigia baMaragö, banö bahaanchere kuigëëndiagëëndia baisöhiiyi ichingebo ichintaambe wiiki mbahaanchere iga bakeeriboe kubusuuki kometeera,

39banö bahaanchere ibituumbe biambërë guchiSinagoogi na hanö baaya guchinyaangi batuna ibituumbe ibiiya biira.

40Banö bahaanchere kong'ainiirria abasino babaruusia ibiinto biaabö, haakurua baraiköra abaiiya kogosaba amasabi amataambe! Bayo mbarekëëngëroa ikiina ekenënë wiiki ekebeebe bokong'u!”

Ikiruusio kiumusino

(Rk 21:1-4)

41Yeeso nkanyööra aikaaye haang'i na emööngö yichiimbiria, abatoorre amaiisö mona bakuruusia ichiimbiria;

42haakurua umusino woonde omotobu agaacha, agatoora ibiherema bibere, binö birëng'aine iritoongoro.

43Yeeso akaberekera abeega baaë kuya harewë akabateebia iga, “Kobohëënë ndabateebia iga, umusino onö, omotaka, newë aruusiri gokera böönsoe banö bakarëkëëye komööngö.

44Kugira bö, mbaakaruusiri kobööru buibiinto biaabö, baratiga ibiinde; siböönö omogaikoro onö wë, kobotaka bööë, aruusiri biöönsoe binö aare nabiö, binö akaahönëëye.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Maarikö 13

Yeeso araraga ogotaaganibua kueHekaaru yaYerusareemu

(Mt 24:1-2; Rk 21:5-6)

1Nkaaga wanyöörre Yeeso ararichöka kurua koHekaaru, umui wabeega baaë akamoteebia iga, “Muiigia, tamaaha! Amagena amanënë na amahagaachö amanënë agakuruguuria!”

2Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Oramaaha amahagaachö amanënë ganö? Tereehö irigena renö reretama koreende igoro hai; göönsoe ngarehööngöröa.”

Imiiriirö na inyaanyi

(Mt 24:3-14; Rk 21:7-19)

3Hanö wanyöörre Yeeso aikaaye kunguku yeMeseituuni, bitaacherraine na eHekaaru, baabo Bëëtërö na Yaköbö na Andërëa bakamubuuria gukibisere iga,

4“Toteebia amang'ana ganö nenkaaga ke gareba, na nkemanyiirrio ke kereba gokoorokia iga böönö garatuna koba?”

5Yeeso akabateebia iga, “Muiraarerre omoonto ore wöönsoe atagaacha kobang'aiina.

6Kugira abaaru mbanö bariicha kuriina rëënë baragaamba iga, ‘Nuunimbë!’ na mbareng'aiina abaaru.

7Hanö muriigua amahi na ichinsinyo chiamahi, motagaacha kööböha. Gayo kuhika gabë, si umuhikö guekebara gokeere.

8Kugira ikiaaro nkirimokerana na ikiaaro keende; na obogaambi mburimokerana na obogaambi boonde. Ibirigiti mbiregaamba ekebara giöönsoe, na inchara nereba hö. Amang'ana ganö gaanga ibisa biomogaikoro hanö ang'ata guituurania.

9“Baiinyu abinyënë niiga muiraarerre, kugira mbarebahira kubiina. Moretëmoa guchiSinagoogi; gikugira yaanë murimeerra mbërë yabataangati na abagaambi, gokobaruundiria aMang'ana Amaiiya.

10Siböönö mbërë umuhikö gotaraaba, kuhika taanga eNg'ana iruundibue kobaanto böönsoe.

11Na hanö, barebahira gukiina, motagaacha kuiriira iga nke moraayi kogaamba; hanö enkaaga eraahike, mogaambe ere yöönsoe ndanyööre mohaayoe. Kugira tebaiinyu ndinyööra moragaamba hai; nuMuiika oMohoreeru goragarëëntë.

12Omoonto areköböösania mura omööbö iga aiitoe, na omogaaka aköböösani omööna waaë, na abaana mbarimokera abaiburi baabö babaköre baiitoe.

13Morerëgoa na abaanto böönsoe gikugira yiriina rëënë. Siböönö onö arigumiirria kuhika umuhikö, narehöna.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Irikoromorro

(Mt 24:15-28; Rk 21:20-24)

14“Hanö moremaaha iKiriirrio kiubunyaanku kereenge hare hataragere iga kebë, (omosömi oongore!) sooki banö ndinyööra bareenge buYahuti baachë kong'ösëra guchinguku.

15Na onö urinyööra areenge kogesara kinyuumba yaaë atagaacha gosekera kuya kuimukia geento këëë kurua kunyuumba hai.

16Onö areenge mogoondo atakaaya ka kuimukia isumaati yaaë hai.

17Ehobe yaabö, guchinsiko chiyo kobagaikoro banö baanda na banö urinyööra baragöönkia!

18Motasaba korri iga amang'ana gayo gatagaacha koba kongaki yikinyigita.

19Kugira ichinsiko chiyo nchireba ichiinyaanyi enö etaakabaaye hö roonde amarua ekebara gëëkörroe na eNöökoe kuhika böönö, na teereba hö roonde hai.

20Hanö nkanyöörre oMonënë ataasuuhiri ichinsiko chiyo, nyööre temoonto akaahönere hai. Siböönö gikugira yabaahoroa baaë, aachisuuhia.

21“Guchinsiko chiyo hanö ndinyööra omoonto arebateebia iga, ‘Tamaaha Masiihi ngoogonö hanö!’ gose iga, ‘Ngogoora haara!’ - motagaacha kumukumia.

22Kugira bariirichökera Masiihi abaröögö na abanaabi boboröögö; nabö mbareköra amakönö amanënë na ibirogoorö korri iga bang'aiine ninyööra nabaahoroa bieNöökoe

23Siböönö baiinyu muiraarerre, kugira naisa kobateebia karai amang'ana gayo gataraaba.

Uguucha koMööna woMoonto

(Mt 24:29-31; Rk 21:25-28)

24“Siböönö guchinsiko chiyo, nyuma yisina eyo, iriooba ndereba igisuunte, na umueeri tegorerabia hai,

25ichinyunyuunyi nchiregoa kurua kuriooba, na ichiinguru chaigoro nchirisiingisibua.

26Hayo nehö böönö, baremaaha oMööna woMoonto aratora komasaaro gakuriooba, ana ichiinguru ichinënë na ubuhiku.

27Haakurua böönö, atomë abamaraika, bakomë abaahoroa baaë kurua kubibure biöönsoe binai ibiekebara, kurua kobohekero buekebara, kuhika kobohekero bokuriooba.”

Iriigio riomoko

(Mt 24:32-35; Rk 21:29-33)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28“Mueege kurua gokereengio kenö kiomoko. Hanö ichinsagia chiagö chaaba ichindërë na chiataanga goseboka amato, nkomanyamore iga engaki yemaao ihikere haang'i.

29Nkëhayo bëënë, hanö moremaaha amang'ana gayo göönsoe gaabaaye, muuchë komanya iga oMööna woMoonto haang'iare bokong'u.

30Obohëënë ndabateebia iga irikora renö tereraahëtë kuhika gayo göönsoe gataraaba hai.

31Kuriooba na ekebara biöönsoe mbiraahëte, siböönö amang'ana gaanë tegakaahëta hai.

Taahö onö amanyere urusiko, gose engaki hai

(Mt 24:36-44)

32“Siböönö, urusiko roora gose engaki, taahö onö amanyere hai, ninyööra nabamaraika kuriooba, gose oMööna, tebamanyere hai, etare iga nTaata bëënë aromanyere.

33Mobë maiisö, muiraarerre, kugira temomanyere enkaaga enö gareba hai.

34Nereba këhanö omoonto wanyööra araya obogëni ategere abaköri baaë bemeremö amang'ana göönsoe gumugi, na kobaha kuumuiumui emeremö gëëë, sooki ateebi umuriindi wirihita iga abë maiisö

35Mobë maiisö gukugira temomanyere nenkaaga ke umuëënë umugi araachë hai, nyööre nomogörööba, gose nyööre nubutiko gatai, nyööre mabehö gose nyööre ninkio hai;

36atagaacha kobabacha anyööre moraaye.

37Enö nkobateebia, böönsoe niiga, mobë maiisö.”

Maarikö 14

Iniko yaguiita Yeeso

(Mt 26:1-5; Rk 22:1-2; Yöh 11:45-53)

1Böönö wanyöörre chitamere ichinsiko ibere inyaangi yeBaasaka ihikë hamui na iyemegaatë genö getaana iriöögö riemegaatë. Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaiigia baraMaragö mbaare gutuna enchera yakogööta Yeeso bamuiitë.

2Bakagaamba iga, “Totakamogööta gonkaaga yinyaangi, abaanto batagataanga gutuiitania.”

Yeeso arahakoa amaguta kumugi goBëëtania

(Mt 26:6-13; Yöh 12:1-8)

3Hanö wanyöörre Yeeso akeereenge Bëëtania, oSimooni omogëëngë araraagera, omogaikoro woonde agaacha ana agachuba kanö gakörroe na arabaasita kanö wanyöörre gaichooye amaguta giriguri irinënë ganö gaare

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

kurumbaasa buuya na ngaare koberekeroa iga naarito, akahomeerra Yeeso komotoe.

4Abaanto abamui kobaara baare hayo bakareerra, bakagaamba iga, “Kugira ke amaguta ganö gatabutiroe boseri iigö?

5Nyööre ngakaaguriibui ichitinaari amagana atato sooki abatobu bahaaboe!” Bakamobeeha na komoreererra bokong'u.

6Siböönö Yeeso akabateebia iga, “Kana nke mukumuiriirria? Motamohaatera! Wë neng'ana inchiiya ankörëëye.

7Kugira ruiisö röönsoe moona abatobu hanö, na hanö oraanyööre moratuna, morabatuurri. Siböönö uni tendaabë na baiinyu ruiisö röönsoe hai.

8Akörre haang'ana agaatorre; ataangatere kohaka omobere göönë amaguta ntaraahirua bui.

9Obohëënë ndabateebia iga, hare höönsoe aMang'ana Amaiiya gararuundibuë gokebara konö, gare ankörëëye ngaraayi garagaamboa gokomoheetoka.”

Yuuta araitabirria gokböösania Yeeso

(Mt 26:14-16; Rk 22:3-6)

10Yuuta Keriooti, umui wabeega ikumi na babere baara, naageeye kobataangati babanchaama bieNöökoe, gökoböösania Yeeso hare bö.

11Hanö baaiguure iigö, mbaagöökere na bakamoragana iga mbaraamohë ichiimbiria. Kohayo Yuuta agataanga gutuna umueeya umuuya ogögokböösania Yeeso.

Yeeso ararea ibiaakorea bieBaasaka hamui na abeega baaë

(Mt 26:17-25; Rk 22:7-14, 21-23; Yöh 13:21-30)

12Kurusiko rombërë ruiNyaangi yeMegaatë genö getatoorroe iriöögö riemegaatë, urusiko rore ikiruusio kieBaasaka gëëkaruusiibui, abeega baYeeso mbaamubuurri iga, “Nehai ugutuna iga tuyi togoseemiri eBaasaka?”

13Kohayo Yeeso agatoma abeega baaë babere, akabateebia iga, “Kayi kumugi, more morasikanë na omosaacha aitueekere ensëëngö yamaanche, momosööranë

14kuya more araasöhë, sooki moteebi umuëënë inyuumba eyo iga: ‘Umuiigia agaambere iga, Nehai ikinyuumba kere hare ndanyëërë eBaasaka Uni hamui na abeega baanë?’

15Narabooroki igisuumua ekegare kegoro, kenö gëëseemibua na guikoonoa buuya kebaaye. Hayo nehö moratokörre eBaasaka.”

16Abeega baara bagatanora, bakaya kumugi, bakanyööra këhaara bëënë wanyöörre Yeeso abateebiri; na bagaseemiria hö eBaasaka.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Hanö gööbaaye omogörööba, Yeeso naachere hamui na abeega ikumi na babere baara.

18Nkaaga wanyöörre baareenge kondaagera, Yeeso akagaamba iga, “Kobohëënë ndabateebia iga umui weiinyu, onö togosaanga hamui, naranköböösani.”

19Bagaitumata na ore wöönsoe akaya arabuuria iga, “Gose nuuni?”

20Yeeso akabateebia iga, “Nuumui weiinyu ikumi na babere, onö agotööngeria korohaamba rumui nauni.

21Kugira oMööna woMoonto nkuyaare gukua këëbore aMaandekö gakoboora; siböönö, ehobe nkomoonto onö araköböösani oMööna woMoonto! Ngekahueneeye hanö omoonto oyo akaangere kuiboroa!”

Inyaangi yoMonënë

(Mt 26:26-30; Rk 22:14-20; 1 Kö 11:23-25)

22Hanö wanyöörre bararaagera, Yeeso akaimukia omogaatë, akaruusia egoongö, akagobotora, akagohëërria abeega baaë araboora iga, “Taimukia gonö noMobere göönë”

23Haakurua akaimukia egeköömbë, akagoonga eNöökoe, sooki agakebahëërria; na böönsoe bagakegosera kogosaanga.

24Yeeso akabateebia iga, “Ganö namaanyiinga gaanë giendagano ganö garaiteke gukugira yabaanto abaaru.

25Kobohëënë ndabateebia iga, tendaanyue itibaai enö roonde hai kuhika ronö ndinyua itibaai ehea kobogaambi bueNöökoe”

26Hanö baasookiri koreentia irireentio, bakarichöka bakaya kunguku yeMeseituuni.

Yeeso araraga Bëëtërö iga naremöönga

(Mt 26:31-35; Rk 22:31-34; Yöh 13:36-38)

27Yeeso akabateebia iga, “Baiinyu böönsoe moraayi muntigë umuëënë, kugira amaandekö nkogaambagare iga, ‘ENöökoe naraiitë umuirigania, na amang'oondi ngaranyërëganë.’

28Siböönö hanö ndasooki kuriooka, nendabataangate kuya Gariraaya.”

29Bëëtërö akamoteebia iga, “Ninyööra böönsoe bagutigë, uni tindigutiga hai.”

30Yeeso akamoteebia iga, “Kobohëënë, butiko bonö borëërö, mbërë esaarigöökö etaraaragora kabere, noranyaange hare gatato.”

31Siböönö Bëëtërö agakaana bokong'u araboora iga, “Hanö oranyööre niiga nkue nauwë, tiga nkue, si tengaköönga hai!” Na abeega baande baara böönsoe bakagaamba këhayo bëënë Bëëtërö aagaambere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso arasaba komogoondo goGetisemani

(Mt 26:36-46; Rk 22:39-46)

32Bakahika ahase hanö haare koberekeroa iga Getisemani, na Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Ikara hanö, engaki eyo niyi gosaba.”

33Akaimukia Bëëtërö, Yaköbö na Yöhana. Agataanga kobaabayera na komaamaha,

34akabateebia iga, “Uguitumata komööyö göönë nokonënë, tunyunkaine na uruku, bëëra hanö muyi morahura.”

35Agasugatera kuya mbërë hakë iigö, akairëkëra haanse, agasaba iga hanö oranyööre gekaaba, atakaahëtëra gonkaaga eyo yimiiriirö.

36Agasaba iga, “Taata, hareuwë göönsoe nkobagare. Tanduusiria hö egeköömbë kenö kimiiriirö. Ninyööra niigö, tiiga nkëëbore uni haanchere hai, siböönö nkëëbore uwë ohaanchere.”

37Haakurua akariinga akaya akanyööra abeega batato baara mbaraaye. Agateebia Bëëtërö iga, “Simooni noraaye? Kura tuwitungirriyi, uhure ninyööra nenkaaga imui hai?”

38Akabateebia iga, “Motahura na gosaba korri iga motagasöha komasaacho. Umuiika nenkörögore, siböönö omobere nomorösu.”

39Akariinga kuya gosaba wiiki, aragaamba gare mang'ana gaara bëënë.

40Wiiki agaacha akanyööra abeega mbaraaye; kugira yagokeroa na ichiterö. Bakabora iyakumuhuunchukiria.

41Hanö aachere eregatato, akababuuria iga, “Bamorai mokeraaye moramuunya? Haisere böönö! Enkaaga ihikere! Tamaaha, oMööna woMoonto araya kohaanoa kobaanto abanyamaraga.

42Motabooka togëëndë. Tamaaha, omonkööösani ngoogonö ahikere.”

Okogöötoa koYeeso

(Mt 26:47-56; Rk 22:47-53; Yöh 18:3-12)

43Höhayo iigö, hanö wanyöörre Yeeso agiisumaacha, Yuuta umui waikumi na babere baara, akahika na irikömö reena imihio na ichiruungu, nkanyööra batomeroe kurua kobataangati babanchaama bieNöökoe, abaiigia baMaragö na abagaaka.

44Yuuta nkanyööra aboorokiri karai ekemanyiirrio, abateebiri iga, “Onö ndaachë naamuune, muuchë momanyë iga oyo newë. Momogöötë, mumuhire momotoorre gatai.”

45Hanö aachere, naaroongehere kuya hare Yeeso, akagaamba iga, “Muiigia!” Na komoomuuna.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

46Kohayo bakagööta Yeeso bakamugumia.

47Umui waabö, onö wanyöörre aimereeye haang'i akaiiha umuhio, akagëëcha omoköri wemeremö wuMunchaama uMuhikere weNöökoe, akamohagora ugutui.

48Haakurua Yeeso agateebia abaanto baara iga, “Muuchere na imihio na amaruungu, këbanö muguucha kogööta irinyamörrö?

49Ruisö röönsoe naakaiigiri gatai yeiinyu koHekaaru na temööngöötere hai. Siböönömbë, tiga amaandekö gahekeerane.”

50Kohayo abeega böönsoe bakamutiga, bakang'ösa.

51Umumura woonde onö wanyöörre aibisiri isuuka inyënë iigö, naare kurua Yeeso nyuma. Hanö baamogöötere,

52naaterrokere agatabuta isuuka eera, akang'ösa akeng'aabi.

Yeeso mbërë yinchaama

(Mt 26:57-68; Rk 22:54-55, 63-71; Yöh 18:13-14, 19-24)

53Bagataangata Yeeso kuya kuMunchaama uMuhikere weNöökoe, hare wanyöörre abataangati babanchaama böönsoe, abagaaka hamui na abaiigia baMaragö bairaiine.

54Bëëtërö akamosöörana aaharai hakë, kuya kuigöri rinyuumba yuMunchaama uMuhikere weNöökoe. Akaya agaikara gööta omörrö hamui na abariindi.

55Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na inchaama yöönsoe, egatuna ekehage keguiitera Yeeso, siböönö tebaakinyöörre hai.

56Kugira abaaru mbaaruusiri ubusuuti boboröööngö igoro yaYeeso, siböönö ubusuuti bööbö mbööre koheteerana.

57Abaande bakaimoka na kuruusia ubusuuti boboröööngö baragaamba iga,

58“Baiito abinyënë ntöömuiguure aragaamba iga, ‘Nendatemore eHekaaru enö yaahagaacheroe na abaanto, na guchinsiko isato nyööre hagaachere iyeende enö etahagaacheroe na abaanto.’ ”

59Ninyööra niigö ubusuuti bööbö teböögeeye bumui hai.

60UMunchaama uMuhikere oora akaimeerra gatai yaabö, akabuuria Yeeso iga, “Toona ng'ana yakuhuunchukia këëbore uguchööngëroa hai?”

61Siböönö Yeeso agakira, akaanga kuhuunchukia ng'ana. Wiiki uMunchaama uMuhikere oora akamubuuria iga, “Nuuwë Masiihi, oMööna weNöökoe Omosookoa?”

62Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Nuuni, na moramaahë oMööna woMoonto aikaaye gokobökö koboreo ukueNöökoe na araacha na amasaaro gakuriooba.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

63UMunchaama uMuhikere oora weNöökoe agataandorra ichingebo chiaaë, akagaamba iga, “Titugutuna wiiki ubusuuti boonde hai!

64Muiguure karai uguchuaaria kööë. Niyeke mokomaaha?” Böönsoe bakamosëka ikiina iga nomosaria, tiga aiitoe.

65Abamui baabö bagataanga gutueera Yeeso amatai, bakamuguba amaiisö, bakaya baragaamba iga, “Gaambambë onö agotëmere!” Na abariindi banö baareenge hö, bakamotëma ichiihi.

Bëëtërö araanga Yeeso

(Mt 26:69-75; Rk 22:56-62; Yöh 18:15-18, 25-27)

66Hanö wanyöörre Bëëtërö agikaaye kuigöri moora, umuiseke woonde umui wabaköri bemeremö buMunchaama uMuhikere oora weNöökoe, agaacha.

67Hanö aarooche Bëëtërö arööta omörrö, akamotaacherra iigö akagaamba iga, “Nauwë wöönsoe mööreenge hamui na Yeeso omoNasareeti.”

68Siböönö Bëëtërö akaanga aragaamba iga, “Temanyere gayo hai, na tinkuiigua kere okogaamba hai.” Agatanora akaya kuihita, na esaarigöökö ekaragora.

69Umuiseke oora hanö aamorooche wiiki, agataanga goteebia abaanto baara wanyöörre baimereeye hö iga, “Omoonto onö nuumui waabö.”

70Bëëtërö akaanga wiiki. Nkaaga nke iigö wiiki, baara wanyöörre baimereeye hö, bagateebia Bëëtërö iga, “Kobohëënë nuumui waabö ore, kugira nauwë wöönsoe nomoGariraaya ore.”

71Nawë akaanga na gutuenerria aragaamba iga, “Nobohëënë nkogaamba! Temanyere omoonto oyo mokogaamba hai!”

72Höhayo iigö, esaarigöökö ekaragora erekabere, na Bëëtërö akaheetoka këëbore wanyöörre Yeeso amoteebiri iga, “Mbërë esaarigöökö etaraaragora kabere, noranyaange hare gatato.” Agatoreka gukuura.

Maarikö 15

Yeeso arareëntoa hare Biraato

(Mt 27:1-2, 11-14; Rk 23:1-5; Yöh 18:28-38)

1Inkio chuni, abataangati babanchaama bieNöökoe, hamui na abagaaka na abaiigia baMaragö na inchaama ingima, bakairania hamui goseemia, bakaböha Yeeso, bakamotaangatia, na komohaana hare Biraato.

2Biraato akamubuuria iga, “Nuuwë oMogaambi wabaYahuti?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Kohayo ogaambere.”

3Abataangati babanchaama bieNöökoe mbaachööngeeye Yeeso komang'ana amaaru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Wiiki Biraato akamubuuria iga, “Kana tukuhuunchukia ng'ana hai? Tamaaha mona baguchööngëëye komang'ana amaaru.”

5Yeeso wiiki agakira, taahuunchukiri ng'ana hai, Biraato akarogoora.

Yeeso akëngëëyoe ikiina iga aiitoe

(Mt 27:15-26; Rk 23:13-25; Yöh 18:39—19:16)

6Ruisö röönsoe kunyaangi yeBaasaka, Biraato naagatachooye omoböhë umui ore abaanto baagatunere.

7Kongaki eyo nkanyööra omoonto woonde aahö onö aare koberekeroa iga Barabaasi, onö wanyöörre aatooroa gokeböhë hamui na abasaria baande bare wanyöörre baimoka guiitania iritööngö na guiita abaanto.

8Irikömö reyo rekageera Biraato na komosaba iga aköre këëbore aakabaköreeye.

9Biraato akabahuunchukiria iga, “Ngutunamore iga mbatachorre omogaambi wabaYahuti?”

10Kugira naamanyere iga, nirihari rëëgirre abataangati babanchaama bieNöökoe bakarëënta Yeeso harewë.

11Abataangati baara babanchaama, bagaseemiria abaanto iga bateebi Biraato abatachorre Barabaasi.

12Wiiki Biraato akababuuria iga, “Kanambë nke mugutuna nköre komoonto onö mokoberekera iga omogaambi wabaYahuti?”

13Böönsoe bakagaamba bokong'u iga, “Mobaambë!”

14Biraato akabuuria iga, “Kugira ke? Kana nke aasaria?” Bagacheerra bokong'u baragaamba iga, “Mobaambë!”

15Kugira enö Biraato aare gutuna iga agööki abaanto bayo, akabatachorra Barabaasi. Hanö asookiri kohaatirria Yeeso atëmöë na ichingösë, akamohaana akaya kobaamboa.

Abasirikare baramosëkëërra

(Mt 27:27-31; Yöh 19:2-3)

16Abasirikare bakamuhira kuigöri rinyuumba yobogaambi, sooki bakaberekerana egekömö giöönsoe.

17Bakamubisia engebo enö yaanga mberretu kiorotoong'ono, na bakaroka ekoondo yamahoa bakamuimiria komotoe göö̈ë.

18Bagataanga komokeeria baragaamba iga, “Taiigua omënyë nsiko ntaambe ore Mogaambi wabaYahuti!”

19Bakamotëma omotoe na umuëërë, bakamutueera amatai, na baramotëmëra ibiru, na kumuiheenyera.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Hanö baasookiri kumucharra, bakamuruusia engebo eera yaanga mberretu bakamubisia ichingebo chiaaë, bakamotaangatia kuya kebara komobaamba.

Yeeso arabaamboa komosaraba

(Mt 27:32-44; Rk 23:26-43; Yöh 19:17-27)

21Nkaaga baare kuya bagasikana omoonto woonde iga Simooni onö aaruure Kërëënë, isa waabö Aregesaanda na Rubaasi, nawë nkanyööra mogoondo akurua araacha kumugi, abasirikare baara bagateebia omoonto oyo guchiinguru iga aimuki omosaraba goYeeso.

22Bakahira Yeeso bakahika ahase hanö haare koberekeroa iga Görigööta, (esesoro yahö niiga, “Ahase hekehoore.”)

23Bakamoha itibaai enö wanyöörre ichöögaini na emanëmanë, siböönö Yeeso akaanga kuginyua,

24bakamobaamba, sooki bagatueenana ichingebo chiaaë, bagachikörra egeköööböë okorri bamanyë mona barachihire.

25Hanö baamobaambere wanyöörre nichinkaaga isato ichinkio.

26Yaareenge hö eng'ana yakumuchööngëra, enö wanyöörre yaandekeroe eragaamba iga, “oMogaambi wabaYahuti.”

27Amanyamörrö gaande abere, ngaabaamberoe hamui na Yeeso, umui boreo bööë, na owoonde bomösi.

[28Na erëëndekö rekahekeerana, renö rekogaamba iga, “Nawë naatoorroe hamui na abanyaanku.”]

29Abahëti banö baare kohëta bakamosëkëërra, barasiingisia emetoe, baragaamba iga, “Heee! Reende waagaambere iga, ogaatemora eHekaaru, harue ogehagaache guchinsiko isato,

30anembë oraituuria umuëënë wiikë kurua komosaraba konö!”

31Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaiigia baMaragö nabö böönsoe bakamucharra baragaamba iga, “Reende naagatuurri abaande, wëmbë tagaatora guituuria hai!

32Tiga tomaahë Masiihi, omogaambi waIsraeri, aiikë böönö kurua komosaraba konö, nehö böönö toramukumi!” Babere baara baabaamberoe hamui nawë nabö böönsoe bakamosëkëërra.

Uruku roYeeso

(Mt 27:45-56; Rk 23:44-49; Yöh 19:28-30)

33Hanö chiaahikere ichinkaaga isaansaba, igisuunte ngëëkurre goonse yöönsoe kuhika ichinkaaga këënda.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Hanö iriooba rëëbaaye ichinkaaga këënda, Yeeso agakuura kongaamba enënë aragaamba iga, “Erooi, Erooi, rama sabakitani?” (esesoro yayo niiga, “Nöökoe waanë, Nöökoe waanë, kugira ke untigere?”)

35Hanö abaanto abamui baara wanyöörre baimereeye hö baamuiguure, mbagaambere iga, “Taiigua, neEriiya akoberekera.”

36Umui wabaara agakenya, agatöbeka egeento kenö keenga eraaburaabu komaanche amarro iga kai, ganö gaare koberekeroa iga isiki, sooki akagetoonga kumuëërë, agatoorra Yeeso kubinënëbu aragaamba iga, “Tiga tomaahëmbë nyööre Eriiya naacha kumuiikia kurua komosaraba konö.”

37Yeeso agakuura bokong'u, akabotoka möötyö.

38Ehaanga enö yaagatimbiibui koHekaaru egataandoka iga charra, amabaara abere kurua kegoro egataboka haanse.

39Omotaangati wabasirikare onö wanyöörre aimereeye mbërë yaaë haara, akamaaha mona abotokere omööyö, akagaamba iga, “Kobohëënë omoonto onö naareenge oMööna weNöökoe.”

40Abagaikoro baande mbaareenge hö baramaaherra harai, gatai yaabö mbaareenge baabo Mariaamu Magatariina, Mariaamu nyako waabö Yaköbö, umumura omokë, na Yoose hamui na Sarome,

41banö wanyöörre baasöörana Yeeso engaki enö aareenge Gariraaya na kumuirigania. Wiiki mbaareenge hö abagaikoro baande abaaru banö rëëchenaine nawë Yerusareemu.

Yeeso arahiroa bui

(Mt 27:57-61; Rk 23:50-56; Yöh 19:38-42)

42Omogörööba nkanyööra guhikere, na nkanyööra nurusiko rogoseemia, ronö bööre gokea böönö eSabaato esöhë,

43Yoosebu, onö aaruure Arimatea agatora, naareenge umui winchaama na naagasookeroe bokong'u, nawë naakaganyere oBogaambi bueNöökoe. Akaya hare Biraato ataana bööba, akabuuria iga ahaaboe ikihuundugu keYeeso.

44Biraato agachuma gukuiigua iga Yeeso aakuure karai. Akaberekera omotaangati wabasirikare, akamubuuria nyööre nkarai akuure.

45Hanö aanyöörre obohëënë kurua kumusirikare oora, akaha Yoosebu umueeya gokuya kuimukia ikihuundugu keera,

46Yoosebu akaya akagora engebo endabu, inchiiya, sooki agasikiria ikihuundugu keera, agakeböha na engebo eera, agakebeeka kuundua enö wanyöörre yaatukua korotare, sooki akahiingira irigena irinënë rekariba kogesaku kiembeehera.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

47Mariaamu Magatariina na Mariaamu nyako waabö Yoose bakamaaha hare atoorroe.

Maarikö 16

Ukuriooka koYeeso

(Mt 28:1-8; Rk 24:1-12; Yöh 20:1-10)

1Hanö eSabaato yaasirre, Mariaamu Magatariina, Mariaamu nyako waabö Yaköbö na Sarome bakagora amaguta ganö gaare kurumbaasa, buuya kiubusuraancha, okorri iga bayi kohaka ikihuundugu keYeeso.

2Inkio chuni, urusiko rombërë rumukuubio, iriooba reratora, bakaya kombeehera.

3Bakaya barabuurania abiëënë iga, “Ning'ui aratohengerre irigena reera kurua kogesaku kiembeehera haara?”

4Hanö baageeye komaaha, mbaanyöörre irigena reera rihingiiyoe kurua hö karai, (Nariö ndëreenge, irigena irinënë bokong'u.)

5Na kogosöha kombeehera moora, bakamaaha umumura onö wanyöörre aibisiri engebo endabu, aikaaye boreo, nabö mbaarogoorre bokong'u.

6Umumura oora akabateebia iga, “Möönge korogoora! Yeeso omoNasareeti onö aabaamberoe mugutuna. Ariookere, taahanö hai; tamaaha hare wanyöörre bamotoorre.

7Tanora mogëëndë kobeega baaë, mobateebi hamui na Bëëtërö, mobateebi iga: ‘Ataangatere kuya Gariraaya; nehö moramomaahë këëbore aabateebiri.’ ”

8Bakarichöka kebara, bagakenya kurua kombeehera, kugira mbaahahere bakööböha. Tebaatarre ng'ana komoonto ore wöönsoe hai, kugira nkanyööra bööböhere.

Mariaamu Magatariina aratookera Yeeso

(Mt 28:9-10; Yöh 20:11-18)

[9Hanö Yeeso aariookere inkio chuni urusiko rombërë rumukuubio, Mariaamu Magatariina aasikaine owambërë, newë bëënë wanyöörre Yeeso aarugia ibihui muhuungate kurua harewë.

10Mariaamu akaya agateebia baara baagataaraini na Yeeso, nabö nkanyööra ngukuurabare ekerrö.

11Hanö aabateebiri iga Yeeso nomohoru, na wiiki iga wë umuëënë amorooche, tebaitabirriiyi iga mbohëënë hai.

Abeega baande babere baratookera Yeeso

(Rk 24:13-35)

12Nyuma yagayo, Yeeso naamaahekaine kogesosa keende kobabere baabö banö wanyöörre baraya kubiremerö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Bakariinga kuya goteebia abaande baara, ninyööra niigö tebaitabirriiyi hai.

Abeega ikumi na umui baara baratookera Yeeso

(Mt 28:16-20; Rk 24:36-49; 20:19-23; Amak 1:6-8)

14Nyuma yagöönsoe, Yeeso agatora kobeega ikumi na umui baara nkaaga wanyöörre bararaagera. Akabang'öönëra, gikugira yaköönga koba na ubukumia na kobokong'u buemetoe gëëbö, kugira tebaitabirriiyi, baara wanyöörre baamorooche ariookere hai.

15Haakurua, akabateebia iga, “Richöka mogëëndë gokebara giöönsoe, muruundi aMang'ana Amaiiya kobaanto böönsoe.

16Ore wöönsoe araakumi sooki abaatiisoe, narahönë; siböönö ore wöönsoe onö ataakumi, narekëëngëroa ikiina.

17Na amakönö ganö ngaraabë kobaara baakumia: mbaraarugi ibihui kuriina rëënë; mbarasumaache guchindeme chiinde;

18mbakagööta itiinyi rehaanse gose banyue geento kebeebe, tekerabanyahaare hai, mbaratoorre abarooyi amabökö, nabö mbarahueene.”

Yeeso arahiroa kuriooba

(Rk 24:50-53; Amak 1:9-11)

19Hanö oMonënë Yeeso aasookiri gusumaacha nabö, akaimukibua kuya igoro kuriooba, agaikara gokobökö koboreo okoeNöökoe.

20Abeega bagatanora, bakaya bakaruundia kubibure biöönsoe, oMonënë akaba hamui nabö, arahekeerania eng'ana yaaë komakönö gare gaakörekaiine guchiinguru chayo.]

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ruuka

Ruuka 1

1Hare oMosooke Teobiiro: Abaanto abaaru baasaacha köödeka amang'ana ganö gaakörekaiine gatai yeiito.

2Mbaagaandekere këhaara bëënë töteebiibui na baara baagarooche na amaiisö gaabö kurua gontaandekero na mbö baaruundiri eNg'ana yeNöökoe.

3Na kohayo oMosooke, nauni wöönsoe naasënasëna amang'ana gayo bokong'u, kurua gonsemoka yagö, naaitëgërrëëye iga nkogaandekerë goseemi na kobohëënë këëbore gare.

4Ngokörande këhayo, okorri iga osesore obohëënë böönsoe, buamang'ana ganö wanyööra waisa goteebibua.

Ukuiboroa koYöhana omoBaatiisi koraruundibua

5Guchinsiko chiira Heerooti aareenge oMogaambi wabuYahuti, uMunchaama weNöökoe iga Sakaria, wirikömö rëëbö Abiiya. Mokaaë niiga Erisabeeti; nawë wöönsoe nuwurutuundura rööbö uMunchaama Haaruni aareenge.

6Böönsoe babere mbaareenge abaroonge koNöökoe na wiiki mbaaiguereeye amaragö na amaragirrio göönsoe goMonënë.

7Siböönö tebaare na mööna hai, kugira Erisabeeti wanyöörre aagoombaha na wiiki böönsoe nkanyööra baakuunguha.

8Urusiko roonde wanyöörre Sakaria araköra emeremö giubunchaama koNöökoe, araköra uruhurö röë ororuisö röönsoe.

9Këëbore yaareenge eseera yabanchaama bieNöökoe, egekööböë newë këëguereeye iga asöhë koHekaaru kuhuuta ekoroso enö yaare kurumbaasa buuya.

10Irikömö riabaanto abaaru wanyöörre nkebarabare barasaba, gonkaaga eyo aare kuhuuta ekoroso.

11Omomaraika weNöökoe akamoochera akaimeerra boreo haara ekoroso eyo yaakahoteeyoe.

12Hanö Sakaria aamorooche nööböhere irihiku rekamogööta.

13Siböönö, omomaraika oora akamoboorra iga, “Waangë kööböha Sakaria! ENöökoe aiguure amasabi gaaö, na mokaaö Erisabeeti naraibore omööna wegesaacha. Omorokë iga Yöhana.

14Nooreba na umuiguaanö na omogöökö, abaanto abaaru mbareba na emegöökö kurusiko rukuiboroa kööë;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Kugira nareba omonënë mbërë yoMonënë. Tarinyua itibaai hai, gose amaroa hai, kugira naresekerroa na uMuiika oMohoreeru akeereenge koonda yanyako waabö.

16Naririingia abaIsraeri abaaru koMonënë eNöökoe waabö.

17Newë aretaangata guucha oMonënë ataraacha na ogotora na ichiinguru gechiira chaEriiya; naregöötania abaana na baisa waabö; na möönya metoe mekong'u narebaköra baachë gonchera yabaanto abaiiya, okorri aseemiri oMonënë abaanto baaë."

18Sakaria akaboorra omomaraika oora iga, "Hanö oranyööre niigö niyeke ndaköre manyë iga nobohëënë? Nakuunguha na mokaanë nawë wöönsoe aakuunguha."

19Omomaraika oora akamuhuunchukiria iga, "Nuuni Gabrieeri, onö nimereeye koNöökoe. Naantomere gusumaacha nauwë na gokorëëntëra amang'ana amaiiya ganö.

20Siböönö hanö waangere gukumia amang'ana gaanë, ganö gareba amahëënë, hanö engaki yagö irikuna. Kugira waangere gukumia; noraabë irimuumu; kuhika ronö amang'ana gayo garikuna."

21Na enkaaga eyo abaanto mbaare koganya Sakaria kebara, bararogoorra ogotegeta kööë koHekaaru.

22Hanö aarichökere taatorre gusumaacha nabö hai, nabö bakamanya iga wanyöörre arooche irimaaho koHekaaru moora. Kohayo agasumaacha nabö na amabökö, kugira nkanyööra abaaye irimuumu karai.

23Na hanö enkaaga yaaë yemeremö koHekaaru yaasirre, naariingere kuya ka.

24Nyuma yichinsiko chiyo, mokaaë Erisabeeti akaba nda akaiibisa nyuumba imieeri etaano.

25Akagaamba iga, "Böönö oMonënë anturiiyi, andusiiyi ichinsöni chinö kobaanto!"

Ukuiboroa koYeeso koraruundibua

26Hanö Erisabeeti aabaaye nda yimieeri esaansaba, eNöökoe agatoma omomaraika Gabrieeri kuya Gariraaya kumugi goNasareeti.

27Naareenge na eng'ana yumuiseke igitiinde oora aare gutuna gotëtoa na Yoosebu, wurutuundurra roMogaambi Tauti. Na umuiseke igitiinde oyo niiga aakaberekeeyoe iga Mariaamu.

28Omomaraika akamoochera akagaamba iga, "Omorëëmbë gobë hamui nauwë! oMonënë hamui are nauwë aguitabiiyi bokong'u!"

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Mariaamu akööböha bokong'u gukuiigua amang'ana gayo ararogoora iga hayo rëërö kana ngokeeria ke.

30Omomaraika oora akamuhuunchukiria iga, “Waangë kööböha, Mariaamu; kugira eNöökoe akohaaye igisio.

31Noraabë nda wiborë omööna wegesaacha, na uchë komoroka iga Yeeso.

32Nareba omonënë onö areberekeroa iga, oMööna weNöökoe Onö aIgoro. OMonënë naremoköra omogaambi, këhanö Tauti guuka waabö aareenge,

33nareba omogaambi wurutuundurra roYaköbö kuyeeyo; na obogaambi bööë nobokuyeeyo!”

34Mariaamu akaboorra omomaraika oora iga, “Numuiseke nde igitiinde. Amang'ana gayo kana niyeke garaaköre gabë?”

35Omomaraika oora akamuhuunchukiria iga, “UMuiika oMohoreeru ngoragoochere, na ichiinguru chieNöökoe Onö aIgoro nchiragosekerre. Gikugira yagayo, naraberekeroe iga, oMohoreeru, oMööna weNöökoe.

36Heetoka Erisabeeti owegesaku keiinyu. Onö wanyöörre aamanyekana iga nomogoomba, si rëërö nendaare yimieeri esaansaba, ninyööra aakuunguha.

37Kugira koNöökoe, teng'ana nkong'u ehö hai.”

38Mariaamu akahuunchukia iga, “Nauni wöönsoe numuiriganiande woMonënë; kebë këhayo ogaambere.” Omomaraika oora agatanora akaya.

Mariaamu araya gokeeria Erisabeeti

39Guchinsiko chiyo iigö, Mariaamu akaangoha kuya goonse yibiguku kumugi gobuYahuti.

40Akaya oSakaria, agasöha nyuumba agakeeria Erisabeeti.

41Hanö Erisabeeti aakeeriibui na Mariaamu iga to, omööna akahööya koonda. Erisabeeti agaichuribua na uMuiika oMohoreeru,

42Akagaamba bokong'u iga, “Kobagaikoro böönsoe nuuwë waitabiribua bokong'u, na onö oraibore aitabiribua!

43Enö neng'ana ke ebaaye uwë nyako waabö oMonënë waanë aachere gonkeeria?

44Tamaaha niigö niguure umunyua gööö orankeeria iigö, omööna ahööyere koonda komogöökö.

45Owakehaiiya noonö akumiri iga ganö göönsoe oMonënë amoteebiri ngaraabë!”

Mariaamu arasiriingia aratoonia Nöökoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

46Mariaamu akagaamba iga: “Omööyö göönë ngotööniagore oMonënë,

47na amaanyiinga gaanë gagaasokeeye uMutuuria waanë Nöökoe.

48Kugira aheetokere nauni umuirigania waaë omorösu! Gukurua rëërö, abaanto böönsoe mbaramberekere iga nowakehaiiya nde,

49kugira eNöökoe uMukumahë, ankörëëye amang'ana gekerogoorö. Nawë iriina rëëë nirihoreeru;

50naana amaabe kobaara bakomosooka, kurua komakora na amakora.

51Aaköra agekerogooro, gokobökö kööë na nkunyërëganiaare möönya kiihëëmërë na ichiseemi chiaabö chöönsoe.

52Nkuihaare abagaambi mönyanguru kurua kubituumbe biaabö, na aikaria hö abarösu.

53Abaraambuku nkobaigutiaare na ibiinto ibiiya, Na abaame abarugia mabökö moomo.

54Areenda eng'ana yaaë, eera aaragaiine na baaguuka baiito; naachere gutuurria umuIsraeri, omoköri waaë wemeremö,

55Këëbore aasumaachere na baaguuka baiito, baabo Abrahamu na kubincheembere biaaë kuyeeyo!”

56Mariaamu agaikara mö Erisabeeti imieeri etato, akamanya kuriinga kuya möötë.

Ukuiboroa koYöhana omoBaatiisi

57Enkaaga yaErisabeeti ekahika yukuibora, agaituurania omööna wegesaacha.

58Na hanö abarobëri na abaanto baabö baaiguure këëbore Nöökoe amokörëëye buuya bokong'u böönsoe mbaagöökere hamui nawë.

59Hanö ekeng'ëërrë keera gëësookiri ichinsiko muhuungate, orokanaanai bagaacha komosaara, mbaare gutuna komoroka iga Sakaria, iriina reisa waabö.

60Nyako waabö akaanga akabateebia iga, “Niiga araberekeroe iga Yöhana.”

61Nabö bakamoteebia iga, “Motaana moonto kurutuundurra roiinyu onö ana endokö eyo!”

62Bagasima isa waabö omööna kumubuuria iga, nendokö ke akaarokoa.

63Sakaria akabasaba ekebaaö gekööndeka, akaandeka iga, “Iriina rëëë niiga Yöhana.” Bagataraaha böönsoe!

64Höhayo iigö, Sakaria agatora kogaamba, na gotaanga kogoonga eNöökoe.

65Na abaanto baara böönsoe baareenge hö bakööböha. Na amang'ana gayo gakaroonda kubiguku biöönsoe biabuYahuti.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

66Banö böönsoe baagaiguure bakagaitëgëërra barabuuria iga, “Omööna onö nke areköra?” Kugira naareenge na ichiinguru choMonënë.

Obonaabi boSakaria

67Sakaria isa waabö Yöhana agaichuribua na uMuiika oMohoreeru, akaruusia obonaabi aragaamba iga,

68“Togoongë oMonënë, eNöökoe wabaIsraeri! Kugira naachere gutuurria abaanto baaë na kobatachora.

69Aatoha uMutuuria umukumahë, kurua gooka yaabö Tauti, Tauti onö aareenge omoköri waaë wemeremö.

70Ganö ngö aaragaiine kobanaabi baaë abahoreeru karai araboora iga,

71ntoratuuribue kurua kobabisa baiito, na kurua komabökö gabanö batorëgere.

72Naagaambere iga narioorokia amaabe hare baaguuka, na koheetoka endagano yaaë ehoreeru.

73Ukuihimirria konö aaihimirriiyi guuka weiito Abrahamu

74iga ntoratuuribue kurua kobabisa baiito na gotoha umueeya gokomosëëngëra totaana bööba,

75iga tobë abaanto abahoreeru na abaroonge harewë guchinsiko chöönsoe chobohoru boiito.

76Nauwë, mööna waanë, noraberekeroe omonaabi, weNöökoe Onö aIgoro. Norataangatë oMonënë omoseemiri enchera yaaë,

77kogoteebia abaanto baaë iga mbaratuuribue gokööberoa amaraga gaabö.

78Nöökoe weiito nomohaabu owamaabe. Naraköre emerëngaaria giobokeeye bubuituuria getomorekere

79na gemorekë kurua kuriooba kobaara böönsoe bareenge kugisuunte ekenënë ikiuruku, na gotoröngööcha kuya gonchera yomorëëmbë.”

80Omööna oora agakiina akaba na ichiinguru kibumuiika. Nkuibara aamënyere kuhika ronö aachere kobaIsraeri.

Ruuka 2

Ukuiboroa koYeeso
(Mt 1:18-25)

1Guchinsiko chiyo Gaisaari Agosto, naaruusiri umunyua iga, abaanto böönsoe koBogaambi boRuumi, bayi kööndekoa amariina gaabö gikugira yekebaro.

2Kenö nkiö këëreenge ekebaro këmbërë, engaki Kuirinio aareenge omotaangati Siiria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Abaanto böönsoe mbaageeye kööndekeroa waabö, hare baiboreeyoe.

4Yoosebu nawë wöönsoe naaruure Gariraaya kumugi goNasareeti, akaya buYahuti kumugi goBetereheemu, hare oMogaambi Tauti aaiboreeyoe. Yoosebu naageeye hö, gikugira numuhiri Tauti aareenge.

5Naageeye kööndekoa hamui na Mariaamu onö wanyöörre aagaambera obokoe. Mariaamu nkanyööra nendaare,

6na engaki enö baareenge Betereheemu hayo, engaki yaaë yaguiturania ekahika.

7Akaibora omööna waaë omotaangi wegesaacha akamubisia ichingebo akamotoora guiituba more iching'öömbë chikohëëroa amanyaanki, kugira timueeya gööre kunyuumba yabagëni hai.

Abamaraika hamui na abairigania bamang'oondi

8Na korong'ööngö royo nkanyööra abairigania bamang'oondi baahö banö baare kuhura barareenda amahichö gaabö ubutiko, kiriisirio.

9Bagatookera omomaraika weNöökoe aimereeye, na ubuhiku bueNöökoe bokarabia harebö. Nabö bakööböha bokong'u,

10omomaraika oora akababoorra iga, “Möongë kööböha! Tamaaha mbarëntëëye amang'ana amaiiya, ganö gararëëntë emegöökö emenënë kobaanto böönsoe.

11Rëërö ronö kumugi goTauti, uMutuuria weiinyu aibooyoe - Kresto oMonënë!

12Kenö nkiö keraabë ekemanyiirrio keiinyu: moraayi munyööre ekeng'ëërrë kibisiibui ichingebo keeraaye guituba more iching'öömbë chikohëëroa amanyaanki.”

13Höhayo iigö irikömö irinënë riabamaraika kurua kuriooba regatora rehamui na omomaraika oora, barareentia baratoonia eNöökoe baragaamba iga:

14“Ubuhiku koNöökoe igoro kuriooba! na omorëëmbë gokebara kobaanto banö baamotëgëria!”

15Hanö abamaraika baara baariingere kuya kuriooba, abairigania baara bamang'oondi bagateebania iga, “Togëëndë Betereheemu komaaha gayo gabaaye hö, gayo oMonënë atoteebiri.”

16Kohayo bakaimoka bakagëëndëra nguru, bakahika bakanyööra Mariaamu na Yoosebu na bakamaaha ekeng'ëërrë keeraaye guituba.

17Hanö abairigania bayo baamorooche, mbaabateebiri këëbore wanyöörre bateebiibui igoro yomööna oyo.

18Na ore wöönsoe aaiguure naarogoorre bokong'u këëbore abairigania bayo baabateebiri.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Siböönö Mariaamu naaheetokere amang'ana gayo göönsoe, akagaitëgëërra bokong'u.

20Abairigania baara bakariinga barabina baratoonia Nöökoe komang'ana ganö göönsoe baiguure na komaaha; ngaareenge këhaara bëënë wanyöörre bateebiibui.

Omööna arahaaboa iriina

21Hanö ichinsiko inyaanyai chaahikere, agasaaroa, akahaaboa iriina iga Yeeso, iriina renö wanyöörre aahaaboa na omomaraika mbërë atarabëëroa nda.

Yeeso arahiroa koHekaaru

22Hanö enkaaga yaahikere hare Yoosebu na Mariaamu mbaakörre inyaangi yuguisaabuura këëbore aMaragö gaMosa gaaragere. Kohayo bakaimukia omööna oora kuya Yerusareemu komohaana koMonënë.

23AMaragö goMonënë nkobooragare iga, “Omööna wegesaacha ore wöönsoe omotaangi naratooroe koMonënë.”

24Na wiiki mbaageeye kumuëënsa këëbore aMaragö goMonënë gaaragere: gukuruusia ibiburuguuku bibere gose amachuuchu gichinguuti abere.

25Aareenge hö omoonto woonde amënyere Yerusareemu woonde iga Simooni. Omoonto oyo naareenge omohoreeru, onö aasookere eNöökoe, naare koganya iga achë komaaha okohöna kuabaIsraeri. Onö wanyöörre aasekerroa na uMuiika oMohoreeru.

26Wanyöörre asimisiribua na uMuiika oMohoreeru iga tarikua ataramaaha Masiihi onö oMonënë aratomë hai.

27UMuiika oMohoreeru ngöröngööchere Simooni kuya koHekaaru. Na hanö abaiburi baara baarëëntere omööna oora Yeeso, koHekaaru gokomokörra gokorëng'aana na eseera yaMaragö gaMosa,

28Simooni naaimukiri omööna oora akamotahata aragoonga eNöökoe aragaamba iga:

29“Böönö oMonënë ohekeeraini endagano, tiga böönö omoköri waaö wemeremö ayi morëëmbë.

30Kugira ndooche na amaiisö gaanë umuëënë ubuituuria bööö,

31bonö waseemia komaiisö gabaanto böönsoe:

32Oborabu bokomorekera ichiHamate na okoha abaanto baaö abaIsraeri ubuhiku.”

33Abaiburi baaë mbaachumere komang'ana ganö Simooni aare kogaamba kuguituungana na omööna oora.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Simooni akabaitabiria, agateebia Mariaamu nyako waabö Yeeso iga, “Omööna onö naahooyoe na eNöökoe, gikugira newë arigira abaaru bagoe, wiiki nareköra abaaru bahönë goonse yabaIsraeri. Naraabë ekemanyiirrio kenö këërua koNöökoe kenö kerëëngoa na abaaru,

35okorri iga amaitëgëërrö gabaaru goongokë. Uguitumata okonënë nkoraturubani omööyö gööö.”

36Aareenge hö umukuungu woonde iga Aana, omonaabi, umusubaati oBanueeri omoAseeri onö aaikaaye emëëka muhuungate na mosaacha waaë kurua aatëteroe sooki omosaacha agakua.

37Naaikaaye ubusino kuhika hanö aahikiri emëëka merööngö enaanai na enai. Enkaaga eyo yöönsoe naabaaye koHekaaru araisasa na gosaba ubutiko na omobaso.

38Na gonkaaga eyo bëënë akahika, akaruusia egoongö koNöökoe, agasumaacha amang'ana gomööna oora kobaara böönsoe baakaganyere okobohoribua koYerusareemu.

Ukuriinga kuya Nasareeti

39Nkaaga Yoosebu na Mariaamu baasookiri goköra göönsoe ganö gaaragere gokorëëng'aana na aMaragö gieNöökoe, mbaariingere kuya Gariraaya kumugi gowaabö, Nasareeti.

40Na omööna oora agakiina agatonkoroha; akaba omong'aiini, amaitabirio gieNöökoe gakaba hamui nawë.

Omööna Yeeso areenge koHekaaru

41Emëëka giöönsoe abaiburi baYeeso mbaakageeye Yerusareemu, kuNyaangi yeBaasaka.

42Hanö Yeeso wanyöörre aahikia emëëka ikumi na ebere, mbaageeye kunyaangi eyo këëbore yaareenge eseera yaabö.

43Hanö ichinsiko chinyaangi eyo wanyöörre chisirre, bagataanga kuriinga kuya ka, siböönö ore mööna Yeeso wë, naatamere Yerusareemu. Na abaiburi baaë tewanyöörre bamanyere iga atigaaye nyuma hai.

44Kugira mbaare gokanya iga nguikömö rëëbö reera aareenge, kohayo mbaagëëndere urusiko urugima, sooki bagataanga kumutunatuna kobaanto baabö na kobasaani baabö.

45Tebaamunyöörre hai, bakariinga kuya Yerusareemu kumutuna hö.

46Nkurusiko rogatato baamunyöörre, areenge koHekaaru, aikaaye na abaiigia babaYahuti, arabatëgëërra na kobabuuria amang'ana.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

47Böönsoe banö baamuiguure mbaahanere nawë kobong'aiini bööë na këëbore aare kuhuunchukia.

48Na hanö abaiburi baaë baamorooche mbaamogeneeye; na nyako waabö akamoboorra iga, “Mööna waanë, kugira ke otokörre iigö? Tamaaha mona tögutunere na isa weiinyu, kumiitumato emenënë.”

49Nawë akababoorra iga, “Kugira ke mogaantunere? Temöökamanyere iga kuhika mbë kunyuumba yaTaata hai?”

50Nabö tebaasesooye kenö aabateebiri hai.

51Kohayo, Yeeso naabagöötere bakang'araarrana nawë kuya Nasareeti, nawë naabaiguereeye. Na nyako waabö naatoorre amang'ana gayo göönsoe komööyö göötë.

52Na Yeeso naakiinere agatonkoroha, ninyööra nkobong'aiini, akahaanchoa na eNöökoe na abaanto.

Ruuka 3

Ogoteebeerria koYöhana omoBaatiisi

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Yöh 1:19-28)

1Hanö Gaisaari Tibeerio, aahikiri emëëka ikumi na etaano kobogaambi bööë; Bontio Biraato nkanyööra ngotaangateraare buYahuti, Heerooti nawë nGariraaya aareenge kogaambera na mura omööbö woonde iga Biribo nkorong'ööngö roIturea na Tirakoniti aareenge kogaamba, na Risania newë aareenge kobaaha Abirene,

2gonkaaga eyo Anaasi na Kayaaba mbaareenge abaanchaama abahikere bieNöökoe. Ngonkaaga eyo eng'ana yeNöökoe yaacheeye Yöhana, umumura oSakaria, kuibara.

3Kohayo Yöhana naataarretaarre guching'ööngö chöönsoe chinö chituurre komöörö goYörötaani, arateebeerria araboora iga, “Mutigë amaraga gaiinyu na mobaatiisoe, na eNöökoe, narabaaberë.”

4Këëbore omonaabi Isaaya aandekere kogetabo këëë akaboora iga: “Omoonto nkorangiriaare kuibara ‘Taseemia enchera yoMonënë; mumuruungihiri ichinchera ahëtë!

5Amabate göönsoe garëng'aanibue, ibikërëgë na ichinguku chöönsoe chitëndëëribue. ichinchera ichinyitögöchu nchiraruungihibue, na ichinchera ichimbeebe nchirakongooroe;

6abaanto böönsoe mbaremaaha ubuituuria bonö bukurua koNöökoe!’ ”

7Abaanto abaaru mbaagereeye Yöhana iga ababaatiisë. Akabateebia iga, “Baiinyu, banö moona obobeebe boonga ubuichinchöka, ning'ui aabakoga iga mogaatora kong'ösa oborro bueNöökoe, bonö buguucha?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Motaköra amaköra ganö gakoorokia iga möötiga amaraga gaiinyu. Möönge kuimoka moragaamba iga, ‘Abrahamu nguuka weiito!’ Ndabateebia, eNöökoe naraatore kuimukia amagena ganö agaköre gabë abaana baAbrahamu!

9Igisire nguitina kere iga gekëëngë imiri giomote gore göönsoe gonö gotaköoma ichiihagoe ichinchiiya gohööngöröë gotabutue kuibëri.”

10Haakurua abaanto bakamubuuria iga, “Niyeke kana böönö toraköre?”

11Akabahuunchukiria iga, “Onö ana ichingebo ibere ahë imui onö ataanayo, na onö ana ibiaakorea niiga basaangë na abaande.”

12Abaiiria biriguuti nabö böönsoe bagaacha kobatiisoa, na bakamubuuria iga, “Muiigia, nke toraköre?”

13Nawë akabateebia iga, “Möönge kuiiria koheteera ekerëëngërë kere möteebiibui.”

14Na abasirikare baande nabö böönsoe bakamubuuria iga, “Baiito bö nke toraköre?” Nabö, akabateebia iga, “Möönge kuruusia moonto geento këëë guchiinguru, gose kohaanga moonto kiina; tatiga koba na omong'aho mobë na keera bëënë mokohaaboa.”

15Abaanto mbaabaaye na uguitëng'ëra, bagataanga korogoorra Yöhana barakanya iga kaanyööra akaaba Masiihi.

16Kohayo Yöhana akabateebia böönsoe iga, “Nkobabaatiisande komaanche; siböönö, onö ankerre nguchaare. Kura tinisaiine gotachora ninyööra nibigachirio bibiraato biaaë hai. Nawë narababaatiisë kuMuiika oMohoreeru na komörrö.

17Nawë nagöötërrëëye orohoongö röë, ronö akuirorra engano gokehoorrö, sooki akoma engano ahira guiitara rëëë, siböönö amatëtë gö naragasaambë komörrö gonö gotaakurima roonde.”

18Yöhana naateeberreeyi aMang'ana Amaiiya guchinchera hagarehagare hamui na ogotakia abaanto iga bahoonchore ichingëëndö chaabö.

19Siböönö, Yöhana wanyöörre asinöönöria Heerooti omogaambi, kugira nkanyööra aasöha hare Heerootia moka mura omööbö, na amang'ana gaande amanyaanku amaaru ganö wanyöörre aaköra.

20Heerooti agaköra eng'ana embeebe bokong'u nkaaga aagöötere Yöhana, akamoseekera gokeböhë.

Ebaatiiso yaYeeso

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

21Hanö wanyöörre abaanto böönsoe baasookiri kobaatiisoa, Yeeso nawë akabaatiisoa. Nkaaga wanyöörre arasaba, kuriooba igoro hakaigoka,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

22na uMuiika oMohoreeru gonö goona ituubö yomobere guinguuti gogaika igoro yaaë, gokamuikarra. Na engaamba ekarua kuriooba igoro, eragaamba iga, “Uwë nuuwë oMööna waanë omohaanchoa onö ngotëgëribua nawë.”

Ensemoka yaYeeso

(Mt 1:1-17)

23Hanö Yeeso ataangere emeremö gëëë wanyöörre ahika onö akaaba komëëka merööngö etato; na abaanto bagakanya iga, nomööna oYoosebu, onö aareenge umumura oHeeri,

24umumura oMataati, umumura oRaawi, umumura oMeeriki, umumura oYaana, umumura oYoosebu,

25umumura oMataatia, umumura oAmoosi, umumura oNaahamu, umumura oEsira, umumura oNagaai,

26umumura oMaati, umumura oMataatia, umumura oSemeei, umumura oYeeseki, umumura oYoota,

27umumura oYoana, umumura oReesa, umumura oSerubabeeri, umumura oSeritieeri, umumura oNeeri,

28umumura oMeeriki, umumura oAati, umumura oGosamu, umumura oErimataamu, umumura oEri,

29umumura oYoosua, umumura oEriaseeri, umumura oYorimu, umumura oMataati, umumura oRaawi,

30umumura oSimooni, umumura oYuuta, umumura oYoosebu, umumura oYonaamu, umumura oEriakimu,

31umumura oMerea, umumura oMena, umumura oMataata, umumura oNatani, umumura oTauti,

32umumura oYeese, umumura oBeeti, umumura oBoaasi, umumura oSarimooni, umumura oNaasoni,

33umumura oAminataabu, umumura oAtimini, umumura oArini, umumura oHeserooni, umumura oBërëësi, umumura oYuuta,

34umumura oYaköbö, umumura oIsaka, umumura oAbrahamu, umumura oTeera, umumura oNahoori,

35umumura oSeruugi, umumura oReu, umumura oBereegi, umumura oEbeeri, umumura oSeera,

36umumura oKainani, umumura oAbakisaati, umumura oSeemi, umumura oNuhu, umumura oRameeki,

37umumura oMetusera, umumura oHenoki, umumura oYareti, umumura oMaharareeri, umumura oKainani,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

38umumura oEnoosi, umumura oSeeti, umumura oAtamu, onö aareenge oweNöökoe.

Ruuka 4

Yeeso arasaachoa
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

1Yeeso akariinga kurua Yörötaani aichooye uMuiika oMohoreeru. Nagö gokamoröngööcha kuya kuibara.

2Hayo nehö iRisaambo rëëreenge komosaachera guchinsiko merööngö enai. Guchinsiko chiyo chöönsoe taareeye geento hai, na hanö chaasirre akaiigua araambokere.

3IRisaambo rekamoboorra iga, “Hanömbë ndanyööre noMööna weNöökoe ore, teebia irigena renö riihoonchore rebë ibiaakorea.”

4Siböönö akarihuunchukiria iga, “Amaandekö nkogaambagare iga, ‘Omoonto taramënyë gikugira yokorea omogaatë bëënë hai.’ ”

5Haakurua wiiki gonkaaga nke iigö, iRisaambo rekamuhira rekamotoora ahase igoro, rekamoorokia amagaambi göönsoe giekebara.

6Rekamoboorra iga, “Nendakohë ogotora igoro yamagaambi ganö göönsoe na obohekeeranu böögö kugira amang'ana göönsoe hareuni gaatooroa, na nendatore koha omoonto ore wöönsoe haanchere.

7Kohayo binö biöönsoe mbiraabë ibiaaö hanö oranyööre nonsëëngëra.”

8Yeeso akarihuunchukiria iga, “Amaandekö nkogaambagare iga, ‘Osëëngërë oMonënë Nöökoe waaö na omokörre wë bëënë!’ ”

9Wiiki iRisaambo rekamuimukia rekamuhira Yerusareemu kogesöri kiomosöönsö igoro koHekaaru, rekamoboorra iga, “Hanö ndanyööre noMööna weNöökoe ore, iburruka kuya haanse.

10Kugira Amaandekö nkogaambagare iga, ‘Nöökoe naragotomere abamaraika bagukuriiha.’

11Wiiki nkogaambagare iga, ‘Mbarakogöötë komabökö gaabö, okorri iga otagaacha guituuratuura amagoro gaaö komagena.’ ”

12Siböönö Yeeso akarihuunchukiria iga, “Amaandekö nkogaambagare iga, ‘Otagaacha gosaacha oMonënë Nöökoe waaö.’ ”

13Hanö iRisaambo rëësookiri gosaacha Yeeso, guchinchera chöönsoe, ndëmutigere taanga.

Yeeso arataanga emeremö gëëë Gariraaya

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Haakurua Yeeso akariinga kuya Gariraaya, aichooye ichiinguru chuMuiika oMohoreeru. Amang'ana gaaë gakaroonda hare höönsoe guchiimbëri.

15Hanö aaigiri guchiSinagoogi chiaabö, abaanto böönsoe mbaamohaaye egoongö.

Yeeso araangoa Nasareeti

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16Haakurua Yeeso akariinga kuya waabö Nasareeti, hare aakeneeye, na kurusiko rueSabaato këëbore yaareenge eseera yaaë, akaya guSinagoogi. Akaimeerra korri iga asömë amaandekö

17akahaaboa egetabo kiomonaabi Isaaya. Agakiigora, akanyööra hanö haare kogaamba iga,

18“UMuiika goMonënë, gönsekerra, kugira aanyahora iga nduundiri abatobu amang'ana amaiiya. aantoma gukuruundia obotachore kobaböhë, na abahukuru bamaahë; baara bakohaaboa inyaanyi bahönë,

19na kobaruundiria omööka, gonö oMonënë aitabirria gutuuria abaanto baaë!”

20Haakurua Yeeso agakuundikiria egetabo keera, agakehaana komoonto oora aare goköra emeremö, guSinagoogi, sooki agaikara haanse. Abaanto böönsoe bakamotoora amaiisö,

21nkaaga aare kobateebia iga, “Amaandekö ganö rëërö gahekeraine, këëbore mogaiguure garasömoa.”

22Böönsoe mbaatëgëriibui nawë na guchuma, komang'ana amaiiya gare asumaachere. Bakabuurania iga, “Kana umumura onö gose toora oYoosebu hai?”

23Yeeso akabateebia iga, “Nemanyere obohëënë iga, moganteebia ekereengio keera gekogaamba iga, ‘Omorëri, tairëra umuëënë.’ Na wiiki moranteebi iga, nköre weiito hanö gaara möiguure gaakörroe Kaberenaumu.”

24Yeeso akababoorra iga, “Amahëënë ndabateebia iga, temonaabi akuya nkuma waabö hai.

25Maaha morörë: Amahëënë ekebara geIsraeri nkëëreenge na abasino abaaru gonkaaga yaEriiya, enkaaga enö imbura etaareenge gotoa komëëka etato na iritene, inchara enënë yaabaaye gokebara keyo giöönsoe.

26Si Eriiya taatomeroe kumusino ore wöönsoe hai, getare iga nkumusino umui bëënë owaSarebuuta goonse yaSiitoni.

27Na wiiki abagëëngë mbaaru banö baareenge Israeri gonkaaga yoMonaabi Eriisa; si taare hö ninyööra nuumui onö ahueeniibui hai, atare iga numuSiiria umui bëënë, woonde iga Naamani.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Hanö banö böönsoe baareenge guSinagoogi baaiguure iigö, mbaagööteroe na oborro.

29Bakaimoka bakarichökia Yeeso kuya kebara yumugi, bakamuhira kunguku igoro, inguku enö wanyöörre umugi gööbö gohagaacheroe, korri iga bamuhuni kuya haanse, ayi gusimia omotoe haanse.

30Siböönö akaibagaagania gatai yaabö agaterroka.

Omoonto onö wanyöörre ainaaroa na ibihui

(Mk 1:21-28)

31Haakurua Yeeso akang'aaraara kuya Kaberenaumu kumugi goGariraaya, hare aiigiri abaanto kurusiko rueSabaato.

32Böönsoe mbaarogoorre na amaiigio gaaë, kugira amang'ana gaaë ngaare na ogotora.

33Omoonto woonde onö wanyöörre ainaaroa na ibihui, naareenge guSinagoogi, agachana, aragaamba iga,

34“Uui! Kana nke ugututuna, Yeeso, omoNasareeti? Kana nuuchere gutusikia? Nkanya nenkomanyere: nuuwë omohoreeru weNöökoe!”

35Yeeso akang'öönëra ikihui keera iga, “Takira na urichökë kurua komoonto onö!” Ikihui keera gekamotëma haanse mbërë yabaanto na gekarichöka kurua harewë gekaya getamunyahaarre hase iga.

36Abaanto böönsoe bagataraaha barabuurania iga, “Enö yö neng'ana ke? Omoonto onö naana ogotora na ichiinguru kura ibihui nkubiteebiaare biigua, birichöka!”

37Na amang'ana gayo gaYeeso gakaroonda hare höönsoe, korong'ööngö royo röönsoe.

Yeeso arahueenia abaanto abaaru

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38Hanö Yeeso aaimokere kurua guSinagoogi, akaya oSimooni. Hanö aahikere kö, bakamoteebia iga nyakubiaara Simooni aröörre irikëng'ëënti irritö. Bakamoteebia iga amuhueeni.

39Akaya akaimeerra nturamotoe yaaë haara, akang'öönëra irikëng'ëënti reera regasira na akaba buuya. Akaimoka kobahencherra höhayo iigö.

40Hanö iriooba reesekeeye, banö baareenge na abarooyi, abamarooyi imioocho bakabarëënta hare Yeeso; nawë akabatoorra amabökö gaaë kuumui-umui akabahueenia.

41Ninyööra nibihui nabiö biöönsoe mbiaare kurua kobaanto abaaru, birachana biragaamba iga, “NoMööna weNöökoe ore!” Yeeso nawë akabing'öönëra taatigere bigaambë hai, kugira mbiamomanyere iga newë Masiihi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso araruundia goonse yabuYahuti

(Mk 1:35-39)

42Hanö böökeeye inkio haara hamuaarumuaaru, Yeeso akaya kebara hare baanto bataare. Abaanto bagataanga kumutuna, na hanö baamunyöörre, tebaare gutuna iga abatige hai.

43Siböönö, Yeeso akababoorra iga, “Ngisaiine iga ngëëndë kumigi geende nagiö giöönsoe, kobahërra aMang'ana Amaiiya goBogaambi bueNöökoe, kugira gayo ngö Nöökoe aandeetere goköra.”

44Kohayo akaya guchiSinagoogi chabuYahuti goteebeerria mö.

Ruuka 5

Yeeso araberekera abeega bambërë

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1Urusiko roonde wanyöörre Yeeso aimereeye kunguguni yinyaancha yaGenesareeti, na abaanto mbaatunaini kuya harewë baraya gotëgëërra eng'ana yeNöökoe.

2Akamaaha amöötö abere gaimereeye kunyaancha mbareka; siböönö abatëgi bichiinsui wanyöörre baaruure mö, bageeye köögia ichinyërö chiaabö.

3Yeeso akariina koböötö ubumui bonö bööreenge oboSimooni, sooki akamoteebia iga, abusugatiri hakë iigö kurua kunguguni. Hanö Yeeso aaikaaye mö agataanga böönö kuiigia abaanto.

4Hanö aasookiri gusumaacha, akaboorra Simooni iga, “Sugatiria oböötö kuya kundiba, morëkërë ichinyërö cheiinyu mö, motëgë ichiinsui.”

5Simooni akamuhuunchukiria iga, “Muiigia, ntöötëgere ubutiko ubugima tetöönyöörre geento hai! Siböönömbë hanö ogaambere iigö, tiga torëkërë ichinyërö.”

6Hanö baarëkëëye ichinyërö chaabö, bakagöötia ichiinsui ichincharu; ichinyërö chigataanga kobotoka.

7Bagasimasima abatëgi bichiinsui baande baara baare nabö kurua koböötö boonde boora iga baachë kobatuurria. Nabö mbaachere bagaiichuria ichiinsui komöötö abere iga chabi, gakaangara kuibera kuya komaanche moonse.

8Hanö Simooni Bëëtërö aarooche mona kebaaye, agasigama mbërë yaYeeso, akagaamba iga, “Monënë tarua hareuni hanö, kugira numunyairagande!”

9Bëëtërö hamui na abatëgi bichiinsui baande mbaagenere, kugira yichiinsui ichincharu chinö wanyöörre baagöötiri.

10Baabo Yaköbö na Yöhana abaana baSebetaayo, mbaareenge hamui na Simooni. Yeeso akaboorra Simooni iga, “Waangë kööböha; kurua rëërö noraabë omotëgi wabaanto.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Hanö baarëëntere amöötö gaabö kunguguni, bagatiga hayo ibiinto biöönsoe, bakagööta Yeeso bakamurua nyuma.

Yeeso arasabuura omoonto wamagëëngë

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12Enkaaga yeende wiiki wanyöörre Yeeso areenge kumugi goonde, gonö gööreenge na omoonto onö wanyöörre aroora amagëëngë. Hanö aarooche Yeeso, akairëkëra haanse aramogëya aragaamba iga, “Monënë, hanö okahaancha, noratore gonsaabuura!”

13Yeeso, akaraambeka okobökö kööë akamogööta, aragaamba iga, “Nehaanchere osaabuurue!” Höhayo iigö amagëëngë gaara gagasira.

14Yeeso akamokaania bokong'u araboora iga, “Uriihë otagaacha goteebia moonto, niiga ogëëndë wiyorokani kumunchaama weNöökoe iga osaabuurrue, na uruusi egeento, këëbore aMaragö gaMosa gakoboora, gokoherekiria abaanto iga osaabuurrue.”

15Siböönö amang'ana gayo gakaroonda bokong'u, umuiiro akahekeerana guucha komotëgëërra na kuhueenibua amarooyi.

16Siböönö, akaya kuibara hare moonto ataare gosabera hö.

Yeeso arahueenia omoonto wirisusu

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17Urusiko roonde hanö wanyöörre Yeeso araiigia, abaBarisaayo na abaiigia baMaragö abamui nkanyööra mbaikaaye hö, banö wanyöörre baruure kurua guchiimbëri chöönsoe chaGariraaya na buYahuti na kurua Yerusareemu. Yeeso naareenge na ichiinguru chieNöökoe kuhueenia abarooyi.

18Abaanto baande bakarëënta omorooyi wirisusu bamuimukiri komaraarro, na bagatuna iga bamuhire nyuumba bamotoorë mbërë yaYeeso.

19Siböönö hanö baangere kunyööra umueeya gokomohëtia kuya nyuumba gukugira kobööru buabaanto, bakariina kuya igoro. Bakarebora egesara kenö këëreenge igichanchaare, bakamusikirria hö, akomaraarro gaara, bakamotoora gatai yabaanto mbërë yaYeeso.

20Hanö Yeeso aarooche ubukumia bööbö, hare boong'ana, akaboorra omorooyi oora iga, “Mosaani, wabeeyoe amaraga gaaö.”

21Abaiigia baMaragö hamui na abaBarisaayo bagataanga kubuurania abiëënë iga, “Omoonto onö ning'ui, onö aguucha guchuaaria Nöökoe iigö? Temoonto aahö onö agaatora kööbera moonto amaraga gaaë etare iga neNöökoe bëënë!”

22Yeeso akamanya amaitëgëërrö gaabö akababoorra iga, “Kugira ke muguitëgëërra iigö kumiööyö geiinyu?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Entöbu neehai, nokogaamba iga ‘Wabeeyoe amaraga gaaö,’ gose kana niiga, ‘Imoka ogëëndë’?

24Böönö, nendabaherekiri momaahë iga oMööna woMoonto naana ogotora gökööbera amaraga gokebara konö.” Kohayo, agateebia omorooyi oora wirisusu iga, “Ndagoteebia iga, Taimoka, wimuki amaraarro gaaö uyi ka!”

25Höhayo iigö, akaimoka akaimeerra mbërë yaabö, akaimukia amaraarro gaaë gaara, akaya ka, aragoonga eNöökoe.

26Böönsoe bakarogoora! Bakaba na obööba, bakagoonga eNöökoe baragaamba iga, “Kenö nkerogoorö getëëmö ke torooche rëërö!”

Yeeso araberekera Raawi

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27Haakurua, Yeeso akarichöka kebara, akamaaha umuiiria wiriguuti woonde iga Raawi aikaaye kunyuumba yaaë yagokëëngëra iriguuti. Yeeso akamoteebia iga, “Tangööta obë umueega waanë.”

28Raawi akaimoka, agatiga biöönsoe akamurua nyuma.

29Haakurua Raawi agakörra Yeeso inyaangi enënë waaë, na abaiiria biriguuti abaaru mbaachere hamui na abaanto baande bagaikara kunyaangi eyo.

30AbaBarisaayo abamui hamui na abaiigia baMaragö, banö baareenge gonkömö eyo, mbaare koroorootera abeega baYeeso iga, “Kugira ke mookorea na kunyua hamui na abanyamaraga, na abaiiria biriguuti?”

31Yeeso akabahuunchukiria iga, “Tebahoru bagutuna omorëri hai, etare iga nabarooyi bëënë.

32Tenaachere gutuna abaroonge hai, siböönö na abanyamaraga iga batobore.”

Ukubuuria igoro yaguisasa

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33Abaanto bakamoboorra iga, “Abeega baYöhana bö hamui na abaBarisaayo, nguisasabare ruisö röönsoe na barasaba; si abaaö bö nokorea ukuëënë bamanyere na ukunyua.”

34Yeeso akabahuunchukiria iga, “Abagëni banö baraarekeroe kunyaangi yobotëti niyeke baraköre baisase? Gonkaaga enö omotëti akereenge hamui nabö tebaraisase hai!

35Siböönö enkaaga iriicha enö omotëti arirua harebö, hayo nehö böönö bariisasa.”

36Yeeso akabateebia ekereengio keende araboora iga, “Temoonto aahö onö, agotaandorra ekeraasi kongebo ehea, atomera kongebo enkoro hai. Na hanö araköre iigö, noranyööre hayo nataandooye engebo ehea eera, na ekeraasi ekehea keera tekerang'uranë na engebo enkoro eera hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Na taahö onö agotoora itibaai ehea kubiguchi ibikoro hai. Hanö naho aratoore, itibaai neratoondore ibiguchi biyo, na itibaai eyo hayo negeeye bui, na ibiguchi biyo mbiborre ubueera.

38Kohayo itibaai ehea ngotooroa ere kubiguchi ibiihea.

39Na taahö onö agutuna itibaai ehea hanö wanyööra asookiri kunyua enkoro hai. Kugira naragaambë iga, ‘Enkoro enö niyo inchiiya.’ ”

Ruuka 6

Ukubuuria igoro yurusiko rueSabaato

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1Hanö Yeeso wanyöörre arahëta komegoondo geende giengano kurusiko rueSabaato, abeega baaë bagataanga gukunuria ibigara, barabuunga engano baratakuna.

2AbaBarisaayo baande bakabuuria iga, “Kugira ke mogoköra eng'ana ere aMaragö gaiito gaaköönga iga motagaacha goköra kurusiko rueSabaato?”

3Yeeso akabahuunchukiria iga, “Temöögasömere mona Tauti aakörre hamui na abaanto baaë, hanö wanyöörre baraambokere hai?

4Mona aageeye agasöha kunyuumba yeNöökoe, akaimukia omogaatë gonö wanyöörre gotoorroe mbërë yeNöökoe akarea na ogoonde akaha abaanto baaë bakarea. Nahombë aMaragö gaiito nkööngagare iga omoonto ore wöönsoe atagaacha korea ibiaakorea biyo etare iga nabanchaama bieNöökoe bëënë.”

5Akagëëndërria kogaamba iga, “OMööna woMoonto newë oMonënë weSabaato.”

Omoonto onö ana okobökö konö göökua

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6Wiiki goSabaato yeende, Yeeso akaya kuiigia guSinagoogi. Nkanyööra omoonto woonde aahö onö wanyöörre okobökö kööë koboreo göökua.

7Abaiigia baMaragö abamui hamui na baBarisaayo, nkanyööra baratuna kogööta Yeeso ekehage gekumuchööngëra; kohayo mbaamokëëmbere bokong'u, bamaahë nyööre akaahueenia omoonto kurusiko rueSabaato.

8Siböönö Yeeso akamanya amaitëgëërrö gaabö, agateebia omoonto oora iga, “Imoka uchë mbërë hanö.” Omoonto oora akaimoka akaya hö.

9Haakurua, Yeeso akagaamba iga, “Aai ndabuuria iga: Kana nke iRiragö rekogaamba iga tokóre kurusiko rueSabaato? Nogoköra buuya gose nogoköra bobeebe? Nugutuuria omoonto, gose kana nukumusikia?”

10Akabamagamaga böönsoe sooki agateebia omoonto oora iga, “Raambirria okobökö kööö.” Omoonto oora akaraambirria okobökö kööë, nakö gokaroongeha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Nabö bakagöötoa na oborro, bakagaambagaamba mona bagaaköra Yeeso.

Yeeso araahora abatomoa ikumi na babere

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12Guchinsiko chiyo Yeeso agatiira kuya kunguku gosaba, agasookia hö ubutiko ubugima arasaba Nöökoe.

13Hanö böökeeye, naaberekeeye abeega baaë akaahora ikumi na babere, mbö aaberekeeye iga, abatomoa:

14Simooni (onö aaberekeeyoe iga Bëëtërö) na Andërëa mura omööbö; Yaköbö na Yöhana, Biribo na Batoromaayo,

15Mataayo na Tomaasi, Yaköbö mura oAribaayo na Simooni (onö aakaberekeeyoe iga Siröötë),

16na Yuuta mura oYaköbö na Yuuta Keriooti, onö aabaaye omoköböösania.

Yeeso araiigia na kuhueenia

(Mt 4:23-25)

17Hanö Yeeso aang'araarre kurua kunguku hamui na abatomoa baaë, akaimeerra guitëndëëra hamui na abeega baaë abaaru. Abaanto mbaareenge hö abaaru, banö wanyöörre baruure guchintahana chöönsoe chabuYahuti, na kurua Yerusareemu na abaande kurua Tiiro na Siitoni imigi genö wanyöörre gereenge haang'i na inyaancha;

18mbaachere komotëgëërra na kuhueenibua amarooyi gaabö. Na banö baare kuiriiribua na ibihui nabö böönsoe mbaachere bakahueenibua.

19Abaanto böönsoe mbaasaachere kuya kumuturubania, kugira ichiinguru nchiaruure harewë, chikabahueenia böönsoe.

Emegöökö na imiitumatö

(Mt 5:1-12)

20Yeeso agataacherra abeega baaë iigö akagaamba iga, “Abaitabiribua mbaiinyu banö moreenge abatobu; kugira oBogaambi bueNöökoe noboiinyu!

21“Abaitabiribua mbaiinyu banö moona umuëëkö böönö; kugira muriigutibua! “Abakëhaiiya mbaiinyu banö mugukuura amaiisöri böönö; kugira moresëka!

22“Abaitabiribua mbaiinyu hanö morarëgoe, na mööngoe, motokoe na bagaambë iga nababeebe more, kugira yoMööna woMoonto!

23Motacheenga hanö gayo gaaba, moratuumatuuma komegöökö kugira igituhö keiinyu ekenënë nkebeekeroe kuriooba. Kugira baaguuka baabö nkëhayo bëënë baagakörre abanaabi.

24“Siböönö ehobe yeiinyu banö moreenge abaame böönö; kugira baiinyu mönyööra ibieiinyu rëësira.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25“Ehobe yeiinyu banö mukuigota böönö kugira moreraamboka! “Ehobe yeiinyu banö mogosëka böönö; kugira murikuura!

26“Ehobe yeiinyu banö mukugisigisibua; kugira niigö bëënë baaguuka baabö baagisigisiri abanaabi bakarai aboboröönгö.

Okohaancha ababisa

(Mt 5:38-48; 7:12a)

27“Siböönö ndabateebia banö mukuunyigua iga: Mohaanche ababisa baiinyu, na mokörre buuya banö babarëgere,

28muitabiri banö bakobaihiima, na mosaberë banö bakobatoka.

29Hanö omoonto agotëma uruhi roboreo, mohonchoorra na orobomösi narö; hanö omoonto akuruusia egööti, tatiga aimuki ninyööra nesaati.

30Ore wöönsoe agosabere egeento omoha, ore akuruusiri ibiinto biaaö, waanga gutuna iga niiga akuriingiri.

31Mokörre abaande gaara mugutuna bö babakörre.

32“Hanö orahaanche banö bëënë bakohaanchere, kana mukumö ke urinyööra kö? Kugira ninyööra na banyairaga nabö böönsoe nkëhayo bëënë bagoköra!

33Hanö ndanyööre orakörra buuya, baara bëënë bakogokörra buuya, kana mukumö ke urinyööra kö? Kugira ninyööra nabanyamaraga nabö böönsoe nkëhayo bëënë bagoköra!

34Hanö ndanyööre nkohaanaore isiire kobaara uguitëng'ëra iga nabö mbarekohakana, kana mukumö ke urinyööra kö? Kugira ninyööra nabanyamaraga böönsoe nkohaanabare ichisiire kobanyamaraga baande, okorri iga nabö baachë kuriingiribua ekerëëngërë keera bëënë!

35Tatiga tiigö hai! Motahaancha ababisa baiinyu na mobakörre buuya; kere mobahaaye mobahë kimuguuni. Na igituhö keiinyu nkereba ekenënë, muuchë koba abaana bieNöökoe uMukumahë. Kugira wë, numuuya, kobanö bataana mukumö hamui na abahiti.

36Mobë na amaabe, kehaara Isa weiinyu areenge owamaabe.

Ogokëëngëra abaande ikiina

(Mt 7:1-5)

37“Möönga gokëëngëra abaande ikiina, okorri iga na baiinyu motagaacha gokëëngëroa; motagaacha kohereengetera abaande, korri iga na baiinyu motagaacha kohereengeteroa, kaya moraabera abaande okorri iga na baiinyu Nöökoe ayi arabaabera.

38Kaya morahaana, okorri iga na baiinyu muuchë kuya morahaaboa. Murinyööra ekerëëngö ikiiya, kere gisingisiibui kiigateeyoe, giichooye iga

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

chabi, biyo mbiö morahaaböe. Kugira ekerëëngö kere okorëëngëra abaande nkiö bëënë orerëëngëroa.”

39Wiiki Yeeso akabateebia ekereengio kenö iga, “Umuhukuru takarahuuna umuhukuru woonde hai; oranyööre namotaangata mbaraagoe böönsoe kubuiina.

40Timueega akerre muiigia waaë hai; siböönö umueega ore wöönsoe, hanö aisere gosookia ameegö gaaë, nararëng'aanë na umuiigia waaë.

41Niyeke ogoköra oramaaha ereento iriikë kuriisö riomoonto woonde, na hanö uwë tokomaaha ereento irinënë kuriisö rëëö umuëënë hai?

42Gose niyeke ogoköra orateebia omoonto woonde iga, ‘Rëënta nkuruusi ereento iriikë kurua kuriisö rëëö,’ na hanö uwuë umuëënë ereento irinënë nkuriisö rëëö rere? Ore muiteerri! Taruusia ereento irinënë renö rehonyekere kuriisö rëëö taanga, haruë böönö nehö oramanyë kuruusia ereento iriikë kuriisö riowoonde.

Omote na ichiihagoe chagö

(Mt 7:16-20; 12:33-35)

43“Omote omogööku tegokööma hagoe mbeebe hai, gose ninyööra nomote omobeebe göömë hagoe nchiiya hai.

44Omote gore göönsoe nguchiihagoe chiagö okogomanyera; titugutua niisia kurua guchinsoore hai, gose titugutua ichinkënënë kurua kugisuruura hai.

45Omoonto umuuya nkurusiaare amaiiya kurua komööngö yaaë inchiiya; omoonto omobeebe nkurusiaare obobeebe kurua komööngö yaaë embeebe. Kugira kenö giikurua kumunyua gomoonto nkiö nkunyööra gichooye komööyö göö ë.

Abahagaachi babere

(Mt 7:24-27)

46“Kugira ke mokomberekera iga, ‘Monënë, Monënë,’ na haara motagoköra këëbore nkobateebia?

47Ore wöönsoe onö aguucha hareuni, na araiigua amang'ana gaanë na kogaköra, nendabateebi kenö atuubaiine.

48Aanga omoonto onö ahagaachere inyuumba enö aatukere oborosa akahikia korotare. Haakurua ehooro egaacha, emegëra gegasiira inyuumba eera, siböönö tegëëtorre kugisiingisia hai, kugira inyuumba eera wanyöörre yahagaachoa yaaköng'a.

49Siböönö ore akuiigua amang'ana gaanë araanga kogagööta, oyo anga omoonto onö ahagaachere inyuumba gokerogo atatukere oborosa akuhikia korotare nigoro iigö aarobiri; hanö ehooro yaachere, emegëra gigusiira inyuumba eera, ekagoa haanse iga suku!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ruuka 7

Yeeso arahueenia omoköri wemeremö womotaangati wabasirikare umuRuumi
(Mt 8:5-13)

1Hanö Yeeso aasookiri goteebia abaanto amang'ana gayo göönsoe, naageeye Kaberenaumu.

2Nkanyööra omotaangati wabasirikare umuRuumi ana omoköri waaë wemeremö onö aareenge itiing'ana yaaë; omoonto oyo nkanyööra nomorooyi umutiitu.

3Hanö oMotaangati oora aaiguure ichinkuma chaYeeso, agatoma abagaaka bikiYahuti kuya kumubuuria iga achë kumuhueeniria omoköri waaë wemeremö.

4Hanö baahikere hare Yeeso bakamogëya iga, “Amahëënë omoonto onö naisaiine iga umutuuri.

5Nahaanchere abaanto baiito, kura atohagaachera iSinagoogi.”

6Kohayo Yeeso akagëënana nabö. Hanö böönö wanyöörre ahikere haang'i na umugi gomotaangati oora wabasirikare, agatoma basaani baaë guturuung'ana Yeeso komoteebia iga, “Monënë waangë kuiyiriiria. Tinisaiine onö ogasöha waanë hai,

7ninyööra nuuni umuëënë tenaare nisaiine iga ngaachere hareuwë hai. Siböönö nke otagaambere eng'ana inyënë, na omoköri waanë wemeremö narahueene.

8Keuni wöönsoe nomoonto nde, onö ndeenge haanse yabanënë, na neena abasirikare haanse yaanë. Hanö naateebia umui iga, ‘Kayi haara!’ nkuyaare; na hanö naaboorra owoonde iga, ‘Ncho hanö!’ nguchaare; na hanö naateebia omoköri wemeremö waanë iga, ‘Köra gonö!’ ngoköraare.”

9Hanö Yeeso aaiguure iigö naataraahere bokong'u; akaihoonchora goteebia umuiiro onö wanyöörre aramurua nyuma iga, “Ndabateebia tenaakarooche ubukumia këëbonö hai, ninyööra niIsraeri!”

10Na baara wanyöörre batomeroe, hanö baariingere kuya nyuumba mbaanyöörre omorooyi oora abaaye buuya.

Yeeso arariuukia omööna wumusino

11Haakurua boongo iigö Yeeso akaya kumugi goonde gonö gööre koberekeroa iga Naini, naageeye na abeega baaë hamui na abaanto abaaru.

12Hanö ahikere kuihita riumugi goyo iigö, nkanyööra umuku ararichökibua. Umuku oyo nomööna omomoomui aareenge wegesaacha wumukuungu woonde umusino, na abaanto abaaru abumugi goyo mbaareenge hamui na umukuungu oyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Hanö oMonënë aamorooche, akamomaahera amaabe akamoboorra iga, “Takira waangë gukuura.”

14Sooki akaya akagööta irisaandekö reera aareenge, na baara wanyöörre baimukiri irisaandekö reera bakaimeerra. Yeeso akagaamba iga, “Ore mumura! Ndagoteebia iga, tabooka!”

15Umuku oora akabooka agaikara agasumaacha, na Yeeso akamoha nyako waabö.

16Böönsoe bakööböha bakagoonga Nöökoe. Bakagaamba iga, “OMonaabi umukumahë arichökëëye hare baiito! Nöökoe aachere gutuuria abaanto baaë!”

17Amang'ana gayo gaYeeso gakaroonda buYahuti yöönsoe na guching'ööngö chöönsoe chinö retorraine.

Abarëënti bamang'ana kurua hare Yöhana omoBaatiisi

(Mt 11:2-19)

18Hanö abeega baYöhana bamohërëëye amang'ana gayo göönsoe Yeeso aakörre, akaberekera ababere baabö,

19akabatoma kuya koMonënë kumubuuria iga, “Gose nuuwë waakagaamberoe iga uriicha, gose kana nowoonde toraganyë?”

20Hanö baageeye hare Yeeso mbaagaambere iga, “Yöhana omoBaatiisi atotomere guucha hareuwë gukubuuria iga gose nuuwë onö aare kogaamba iga uriicha, gose kana nowoonde toraganyë?”

21Enkaaga eyo bëënë nkanyööra Yeeso ahueeniri abaanto abarooyi, abibihui na abahukuru bakamaaha.

22Akahuunchukiria abeega baYöhana iga, “Riinga mogëëndë moteebi Yöhana kenö morooche na kenö muiguure: Abahukuru nkomaahabare, abasuguru nkogëëndabare, abagëëngë ngosaabuuruabare, abakiro nkuiiguabare, abaku bariookere na abataka barëntëëyoe aMang'ana Amaiiya.

23Owakehaiiya noonö ataana isi nauni.”

24Hanö abarëënti bamang'ana baYöhana baageeye, Yeeso agataanga gusumaacha amang'ana gaYöhana guitööngö iga: “Hanö möögeeye hare Yöhana kuibara, kana nke möögeeye komaaha? Möögeeye komaaha mona umuëërë gukuhiroa na omokama?

25Gose kana nke möögeeye komaaha? Nomoonto aibisiri isumaati inyööhu? Banö baibisiri ichisumaati chinö chiaanga chiyo, nkuigöökiabare abiëënë na nguchinyuumba chobogaambi baakoba!

26Motanteebiambë, kenö möögeeye komaaha? Nomonaabi? Eee! Ndakanya kura ganö möörooche maaru gokera omonaabi oyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Kugira Yöhana newë amaandekö gagusumaachera këëbore Nöökoe aagaambere iga, ‘Nendetoma omoteebeerria waanë ataangate mbërë yaaö akoreborre enchera.’ ”

28Yeeso akaboora iga, “Ndabateebiambë, kobaanto nyakiiboroa na abagaikoro, taahö onö akerre Yöhana hai. Siböönö onö aareenge omokë koBogaambi bueNöökoe, newë bëënë amokerre.”

29Hanö abaanto böönsoe hamui na abaiiria biriguuti baaiguure iigö, mbaagaambere iga Nöökoe nomohëënë, bayo mbö wanyöörre babaatiisoa na Yöhana.

30Siböönö abaBarisaayo hamui na abaiigia baMaragö, mbaangere këëbore Nöökoe aare gutuna wiiki bakaanga kobatiisoa na Yöhana.

31Yeeso akagëëndërria kogaamba iga, “Kana, nke nkarëng'aania na abaanto birikora renö? Kana nke batuubaiine?

32Baanga abaana banö baikaaye ibisëëndö komoteera baraberekerana, banö bateebia baara iga, ‘Ntöbagaambiiyi ekeböröögö, mokaanga gotëënga! Ntöbarentiiyi amareentio agamachiichi, siböönö mokaanga gukuura!’

33Hanö Yöhana omoBaatiisi aachere, naaisasere, wiiki taare kunyua itibaai hai, mokagaamba iga, ‘Naana ikihui!’

34OMööna woMoonto ageeye guucha, ararea na kunyua aranyua, mogaambere iga, ‘Tamaaha omoonto onö! Nomööyöku na numunyui, na nomosaani wabaiiria biriguuti na abanyamaraga!’

35Ninyööra niigö, eseemia yeNöökoe nihiku kobaara böönsoe bagitabirriiyi.”

Yeeso areenge oSimooni omoBarisaayo

36OmoBarisaayo woonde akaraareka Yeeso kuya waaë kondaagera, na Yeeso akaya waaë bagaikara koraagera.

37Omogaikoro woonde umuhurunkani nkanyööra amënyere kumugi goyo. Akaiigua iga Yeeso achere koraagera kumugi gomoBarisaayo oyo, kohayo agaacha ana agachuba kanö gakörroe na arabaasita gaichooye amaguta ganö gaareenge kurumbaasa buuya kiubusuraancha,

38akaimeerra haang'i komagoro gaYeeso, arakuura na agachochia amagoro gaYeeso na amaiisöri gaaë. Haakurua akamuëëya amagoro na ituukia yaaë, na akaamuuna amagoro gaYeeso, sooki akamohomeerra amaguta gaara.

39Hanö omoBarisaayo oora wanyöörre araarekere Yeeso aarooche iigö, agaiteebia umuëënë iga, “Hanö nkaanyöörre omoonto onö nomonaabi mahëënë, nyööre namanyere omogaikoro onö akomogöötagööta hanö iga numunyairaga!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

40Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Simooni, neena eng'ana yakogoteebia.” Nawë akagaamba iga, “Eee, Muiigia tanteebia.”

41Yeeso akamoteebia iga, “Baareenge hö abaanto baande babere, banö baasabere isiire yichiimbiria komoonto onö aakahaanere, owambërë ana isiire yichitinaari amagana ataano, na owakabere nawë, nkanyööra ana merööngö etaano.

42Hanö baakerroe komohakana, akabategera böönsoe ichisiire chiyo. Kobabere bayo noohai arahaanche omoonto oyo bokong'u?”

43Simooni akamuhuunchukiria iga, “Ngokanyaande iga, noora aareenge na isiire enënë.” Yeeso akamoteebia iga, “Ogaambere buuya.”

44Akaihoonchora komaaha omogaikoro oora, agateebia Simooni iga, “Oramaaha omogaikoro onö? Hanö niichere waaö hanö, tong'aaye amaanche gaguisaaba amagoro hai, siböönö wë, nanyisaabiri amagoro gaanë na amaiisöri gaaë, anyëyëëye ituukia yaaë.

45Hanö niichere tonkeerri unyaamuune hai, siböönö wëmbë amarua niichere tarahaatera köömuuna amagoro gaanë hai.

46Uwë tong'aaye maguta gaamotoe hai, siböönömbë wë, naahakere amaguta komagoro.

47Kohayo ndagoteebia iga, abeeyoe amaraga amaaru bokong'u, eyo niyo igirre abaaye na obohaanchi obonënë. Siböönö onö aaberoa amaraga makë iigö obohaanchi bööë mbokë akoba nabö.”

48Haakurua Yeeso akaboorra omogaikoro oora iga, “Wabeeyoe amaraga gaaö.”

49Baara baare hamui na Yeeso bakabuurania abiëënë iga, “Onö moonto ke onö akööbera amaraga?”

50Siböönö, Yeeso akaboorra omogaikoro oora iga, “Ubukumia bööö bugutuurri; kayi morëëmbë.”

Ruuka 8

Abagaikoro banö baagëënaine na Yeeso

1Wiiki hanö haakurua, Yeeso akagëëndagëënda kumigi na guchiimbëri, arateebeerria abaanto aMang'ana Amaiiya goBogaambi bueNöökoe. Mbaagëënaine na abeega baaë ikumi na babere baara,

2hamui na abagaikoro baande, banö wanyöörre baahueenibua kurua kubirooyi hagarehagare, na banö wanyöörre baarusiibui ibihui, nabö mbaabo: Mariaamu (onö aare koberekeroa iga Magatariina), onö wanyöörre aaruusibua ibihui muhuungate;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Yöana moga Kuusa onö aareenge umuimirirri winyuumba yibiina yaHeerooti;
na Susaana hamui na abagaikoro baande abaaru, banö baare gutuurria Yeeso
na abeega baaë na ibiinto biaabö binö baareenge nabiö.

Ekereengio kiumubusuri

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4Abaanto mbaagëëndërrëëyi guucha hare Yeeso kurua kumigi hagarehagare;
na hanö abaanto abaaru baasaangere bakuhika, Yeeso akabateebia ekereengio
iga:

5“Aareenge hö omoonto woonde onö aageeye kubusura imbusiro. Hanö aare
kubusura imbusiro eera mogoondo, ichimui chikagoa gonchera, hare
chaatacheroe, na ibinyunyi bigaacha bigachibööcha.

6Ichiinde chikagoa korotare chikamëra sooki chikaihoma, kugira chikaanga
kunyööra ikinyigita.

7Na ichiinde chikagoa hare amahoa gakomëra, chikamëra hamui na amahoa,
gagaching'ëënta.

8Na ichiinde chikagoa kobokörë ubuuya; chikamëra chigakiina chikahurukia
ibigara, ikimui kegatoonga ichihëkë igana.” Haakurua akagaamba iga, “Onö ana
amatui gakuiigua, tiga aiigue.”

Ikibune kibireengio

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

9Abeega baaë mbaamubuurri iga abateebi esesoro yekereengio keyo,

10akabateebia iga, “Baiinyu möhonyorroa, nkomanyamore ibibisere biyo
bioBogaambi bueNöökoe, siböönö abaande, nendabasumaachere kubireengio,
korri iga bataacherre, siböönö baangë komaaha, ukuiigua baiigue si baangë
koongora.

Yeeso arakönöra ekereengio kiumubusuri

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

11“Esesoro yekereengio kenö, yöenö: Imbusiro eera neng'ana yeNöökoe.

12Chiira chaagooye gonchera, mbanö bakuiigua; harua iRisaambo riicha
riimukia eng'ana eera kurua kumiööyö gëëbö okorri iga batagaacha gukumia
bakunyööra ubuituuria.

13Na chiira chiaagooye korotare, mbö baara bakuiigua eng'ana bagegööta
komogöökö. Siböönö tikuhira miri moonse yaabö hai; bagëëndërria kugikumia
gonkaaga nke iigö, hanö basaachoa na iRisaambo, bahaatera.

14Na chiira chaagooye hare amahoa gakomëra, mbanö bakuiigua; siböönö
amaitëgëërrö na oboome na ichigöörio chiekebara, bing'ëënta eng'ana eyo,
yaanga kööma.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Na chiira chaagooye kobokörë ubuuya mbaara bakuiigua eng'ana, bagegööta bokong'u kumiööyö imiiya, na obohëënë, na barëmërria baama ichiihagoe.

Etara enö ikundikiiyi egetöönga

(Mk 4:21-25)

16“Taahö onö akogöötia etara sooki agikuundikiria egetöönga gose agiikaria iruungu hai. Getatiga nkugiikariaare kogetaangora, korri iga baara bagosöha bamaahë oborabu.

17Kugira tegeento keehö kenö gikundikiiyi kenö getarehonyoroa hai, gose ninyööra nkenö kibisere kenö getaretooroa harabu hai.

18“Muiraarerre, mona mukuiigua; kugira ore anakiö newë ariëngëribua, na ore urinyööra ataana geento nariruusibua ninyööra nagakë kaara agokanya anakö.”

Nyako waabö Yeeso na bamura bamööbö

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19Nyako waabö Yeeso na bamura bamööbö Yeeso, bagaacha harewë, siböönö bagakeroa komohekeera haara aareenge, gukugira yabaanto abaaru.

20Omoonto woonde agateebia Yeeso iga, “Nyako weiinyu na bamura bamoiinyu nkebarabare baratuna gokomaaha.”

21Yeeso akabateebia böönsoe iga, “Baaba na bamura bamoiito, mbanö bakuiigua eng'ana yeNöökoe na kogegööta.”

Yeeso aratiindia amagëëngio ginyaancha

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22Urusiko roonde Yeeso agasöha koböötö hamui na abeega baaë akababoorra iga, “Tiga tömboke kuya ihuumbu koora.” Kohayo bagatanora bakaya.

23Na hanö baare kömboka, ichiterö chikagööta Yeeso akaraara. Höhayo iigö omokama gokahusa omorro bokong'u, na amaanche gagataanga guichora koböötö, bakaba kohobe.

24Abeega bakaya hare Yeeso bakamutura baragaamba iga, “Muiigia! Muiigia! Torakua!” Akabooka akang'öönëra omokama goora gogateenda na amagëëngio göönsoe; gagateenda gakahörëëra.

25Haakurua akababuuria iga, “Ubukumia boiinyu hai bore?” Siböönö bö nkanyööra bööböhere bokong'u bararogoora iga, “Kana onö ning'ui? Ninyööra nomokama na inyaancha nkumuigueera bire!”

Yeeso arahueenia omoonto onö wanyöörre ainaaroa na ibihui

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26Bakaamboka kuya ihuumbu goonse yaBagerasi enö ereenge ihuumbu yinyaancha kurua Gariraaya.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Hanö Yeeso aasekeeye kurua koböötö iga to, agasikana omoonto woonde onö wanyöörre aruure kumugi nkanyööra ainaaroa na ibihui; na ichinsiko ichincharu nkeng'aabi aakagëëndere, taamenyere ka hai, nguchimbeehera aakamënyere.

28Hanö aarooche Yeeso, agaköra igituri bokong'u arachana, akairëkëra haanse mbërë yaë aragaamba iga, “Nke uguuntuna Yeeso, ore Möona weNöökoe uMukumahë! Ngaakogëya, waangë guucha gunsikia!”

29Naagaambere iigö, kohaara Yeeso wanyöörre ang'öönëëye ikihui keera iga kirichökë, kurua harewë. Kugira ichinsiko ichincharu wanyöörre këmuiriiria, naakareenderoe aböheroe na ibiraang'ani komabökö na komagoro, siböönö hayo höönsoe abotorabotora na ikihui keera kimuhira kebara kuibara.

30Yeeso akamubuuria iga, “Iriina rëëö, nuuwë ng'ui?” Omoonto oora akamuhuunchukiria iga, “Iriina rëënë nuuni ‘Regioni’ ” - kugira ibihui nkanyööra mbiaaru binö biaare harewë.

31Na ibihui biira bikamosasaama iga angë kubirugia kuya kohase hanö ibihui bigoseekerroa.

32Na kunguku mbareka nkanyööra irihichö irinënë richingurube reehö, rerariisia. Na ibihui biira bikamogëya iga atigë bigëëndë guchingurube chiira, nawë akabiha umueeya iga biyi mö.

33Ibihui biira bikarichöka kurua komoonto oora bigasöha guchingurube chiira. Na irihichö reera riöönsoe rekababoka regakenya gukihiriingitio rekairëkëra kunyaancha rekang'ëëntoa na amaanche.

34Hanö abairigania bichingurube baarooche amang'ana ganö gaabaaye, bakang'ösa kuhira amang'ana kumugi, na kubiremerö.

35Abaanto bagaacha komaaha amang'ana gare wanyöörre gaabaaye. Bagaacha hare Yeeso, bakanyööra omoonto oora wanyöörre arusiibui ibihui aikaaye haang'i na Yeeso, omohoru aibisiri engebo, böönsoe bakööböha.

36Banö baarooche na amaiisö gaabö, mbaateebiri abaanto këëbore omoonto oora wibihui ahueeniibui.

37Abaanto böönsoe abaGeraasi bagateebia Yeeso iga aruë waabö hayo, kugira böönsoe wanyöörre bööböhere bokong'u. Kohayo Yeeso agasöha koböötö akaya.

38Omoonto oora aareenge na ibihui akagëya Yeeso iga, “Tiga togëënanë.” Siböönö Yeeso akaanga akamoteebia iga,

39“Gëënda ka obateebi kenö Nöökoe agokörëëye.” Akaya bööë arateebeerria kumugi göönsoe, kenö Yeeso wanyöörre amokörëëye.

Umuiseke oYairo na omogaikoro onö aaturubaiini isumaati yaYeeso

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40Hanö Yeeso aasookiri kuriinga ihuumbu, abaanto mbaamuirigaini, kugira böönsoe wanyöörre nkomoganyabare.

41Umui wabataangati biSinagoogi, onö aareenge koberekeroa iga Yairo agaacha. Akairëkëra haanse mbërë yaYeeso komagoro gaaë, aramogëya iga ayi waaë,

42gikugira yumuiseke waaë, umui bëënë iigö, wemëëka ikumi na ebere, nkanyööra aröörre atiitere. Hanö Yeeso aareenge kuya, abaanto abaaru mbaagëënaine nawë bamotoorre gatai.

43Aareenge hö omogaikoro woonde, onö wanyöörre airiira bokong'u, ararua amaanyiinga komëëka ikumi na ebere; nkanyööra aasookiria ibiinto biaaë biöönsoe kobarëri, siböönö taahö onö aatorre kumuhueenia hai.

44Akarueera Yeeso nyuma agaturubania igikobobe gisumaati yaaë, höhayo iigö gare maanyiinga gakabotoka.

45Yeeso akabuuria iga, “Ning'ui anturubaini?” Böönsoe bagakaana, Bëëtërö akamoboorra iga, “Muiigia abaanto banö böönsoe batunaini hanö tebö bakugutunia!”

46Siböönö Yeeso akaboora iga, “Aa-a, omoonto anturubaini, kugira niguure ichiinguru chiruure hareuni.”

47Omogaikoro oora hanö aarooche iga amanyeroe, agaacha aragaankana, akairëkëra mbërë yaYeeso. Kobaanto böönsoe aragaamba kenö kigirre amuturubaiini, na wiiki iga hanö amuturubaiini iga to, naahueenere.

48Yeeso akamoteebia iga, “Muiseke, ubukumia bööö bukuhueeniri. Kayi morëëmbë.”

49Hanö wanyöörre Yeeso akeere arasumaacha, omoonto woonde akarua kumugi gomotaangati oora wiSinagoogi, woonde iga Yairo, akaboorra Yairo iga, “Umuiseke waaö asirre karai; tiga kuiriiria uMuiigia.”

50Siböönö hanö Yeeso aaiguure iigö agateebia Yairo iga, “Waangë kööböha, kaba na ubukumia ubuëënë, nawë narahueene.”

51Na hanö ahikere kumugi goyo, taatunere iga woonde asöhë nawë nyuumba hai, etare iga mBëëtërö bëënë, baana Yöhana na Yaköbö, hamui na isa waabö na nyako waabö omööna oora.

52Abaanto böönsoe mbaare gukuura ekerrö gikugira yomööna oyo. Yeeso akababoorra iga, “Möongë gukuura; kugira takuure hai - naraaye!”

53Böönsoe bakamosëkëërra, kugira wanyöörre mbamanyere iga aakuure karai.

54Siböönömbë Yeeso akamogööta okobökö aragaamba iga, “Ore mööna taimoka.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

55Höhayo iigö, akariooka na kobooka, Yeeso akabateebia iga bamohë egeento arë.

56Abaiburi baaë bakahana, siböönö Yeeso akabakaania bokong'u iga batagaacha goteebia moonto kenö kebaaye.

Ruuka 9

Yeeso aratoma abeega ikumi na babere

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

1Yeeso akaberekera abeega baaë ikumi na babere baara, akabaha ichiinguru na ogotora gokurugia ibihui na kuhueenia amarooyi.

2Haakurua akabatoma kuya kebara kuruundia oBogaambi bueNöökoe na kuhueenia abarooyi,

3akababoorra iga, “Motakaimukia geento kërogëëndö hai: nokanyööra ninyiimbö, ninyööra niriguchi, gose ibiaakorea, gose mbiria gose ninyööra nengebo ibere hai.

4Inyuumba ere yöönsoe muiriganiibui, mogomë mö kuhika ronö mogotanora kurua kumugi goyo.

5Na banö batabairigaiini, murue hö mokong'oontë urutu kurua komagoro gaiinyu gokoba ekemanyiirrio gekobachööngëra.”

6Abeega baara bagatanora bakaya guchiimbëri, kuruundia aMang'ana Amaiiya na kuhueenia abarooyi hare höönsoe.

Ogotaamibua koHeerooti

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7Hanö Heerooti omogaambi waGariraaya aaiguure amang'ana gayo göönsoe gaakörekaiini, naataamiibui, kugira abaanto abamui mbaare kogaamba iga, “Yöhana omoBaatiisi newë aariooka kurua kobaku!”

8Abaande nabö bakagaamba iga neEriiya achere, na abaande iga nuumui wabanaabi baakarai aariooka.

9Siböönö Heerooti akagaamba iga, “Ndaiigua Yöhana naamobotooye omotoe; kana owoonde oyo nkuya ndaiigua amang'ana gaaë ning'ui?” Agatuna iga amomaahë.

Yeeso araraagiria abaanto ibikoe bitaano

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Yöh 6:1-14)

10Hanö abatomoa baara baariingere bagateebia Yeeso göönsoe ganö wanyöörre baakörre. Akaimukia abatomoa baara abiëënë, bakagëënana kumugi goBetisaita.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Hanö abaanto baaiguure iigö, bakamurua nyuma. Yeeso akabasiriinia, agasumaacha nabö amang'ana goBogaambi bueNöökoe, na akahueenia baara baare gutuna kuhueenibua.

12Hanö wanyöörre iriooba rerasekera, abatomoa baaë baara ikumi na babere bagaacha harewë bakamoteebia iga, “Tahaatera abaanto bayi guchiimbëri na kubiremero korri iga batunë ahase hakoraara na egeento gëëkorea batunë, kugira hanö nkebaratore kuibara.”

13Siböönö Yeeso akabateebia iga, “Mbaiinyu morabahë egeento gëëkorea.” Bakamoteebia iga, “Kenö bëënë toonakiö nemegaatë etaano na ichiinsui ibere. Wanyöörëmbë niiga tuyi kobagorra böönsoe banö ibiaakorea.”

14(Abaanto abasaacha mbaareenge kubikoe bitaano.) Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Ikaria abaanto böönsoe haanse komeröögö etaano-etaano, guikömö rimui-rimui.”

15Abeega baaë bagaköra këhaara baateebiibui, bagaikaria abaanto baara böönsoe haanse.

16Yeeso akaimukia emegaatë etaano geera na ichiinsui ibere chiira, akagaramera igoro kuriooba, akagoonga eNöökoe, akabotorabotora emegaatë geera na ichiinsui chiira, akaha abeega baaë iga bahë abaanto.

17Böönsoe bakaraagera bakaigota, abeega baara bakaiiria amatigio ganö gaichooye ibitöönga ikumi na bibere.

Bëëtërö aratobora iga Yeeso newë Kresto

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

18Enkaaga yeende hanö wanyöörre Yeeso arasasaama umuëënë, abeega baaë mbaareenge hamui nawë. Akababuuria iga, “Abaanto nkoboorabare iga nuuni ng'ui kana?”

19Bakamuhuunchukiria iga, “Abamui nkoboorabare iga nuuwë Yöhana omoBaatiisi, na abaande nabö nkogaambabare nuuwë Eriiya, na abaande baraboora iga nuumui wabanaabi baakarai aariooka.”

20Akababuuria iga, “Niyeke baiinyu bö mokoboora iga, Uni nuUni ng'ui?” Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Nuuwë Masiihi weNöökoe!”

Yeeso araraga ukuiriira na uguiitoa kööë

(Mt 16:20-28; Mk 8:30—9:1)

21Yeeso akabakaania bokong'u iga bariihë, batagaacha goteebia moonto ore wöönsoe eng'ana eyo.

22Akarööberria araboora iga, “OMööna woMoonto kuhika aranyööre imiiriirö hagarehagare na kööngöa na abagaaka, abataangati babanchaama bieNöökoe, hamui na abaiigia baMaragö. Nariitoa, haakurua ariooke kurusiko rogatato.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Haakurua akabateebia böönsoe iga, “Ore wöönsoe onö oranyööre aratuna abë umueega waanë kuhika aiyebë, aimuki omosaraba gööë, andue nyuma.

24Kugira ore wöönsoe araatunë gutuuria obohoru bööë, narabotabutë; siböönö ore wöönsoe onö aratabutë obohoru bööë gikugira yaanë, oyo narabutuuri.

25Mbueera ke boohö hanö omoonto araibaambe ekebara giöönsoe, si atabutë obohoru bööë? Gose nke omoonto agaatora kuruusia kuibaga riobohoru bööë?

26Kugira ore wöönsoe onö aramaahere ichinsöni hamui na amaiigio gaanë, oMööna woMoonto nawë wöönsoe, naremomaahera ichinsöni hanö ariicha kubuhiku bööë, hamui na ubuhiku boIsa waabö na ubuabamaraika baaë abahoreeru.

27Obohëënë, nkobateebiande iga, abaanto baande mbahanö banö bataakue roonde bataramaaha oBogaambi bueNöökoe.”

Yeeso araihoonchora egesosa

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28Hanö Yeeso aagaambere amang'ana gayo agosookia, ichinsiko chikohëta inyaanyai, akaimukia baabo Bëëtërö na Yöhana na Yaköbö bakariina kuya kunguku gosabera kö.

29Nkaaga wanyöörre ageesaba, ubusio bööë bokaihoonchora egesosa, na ichingebo chaaë chikabarrukia iga chai.

30Höhayo iigö bagatookera abaanto babere baimereeye barasumaacha nawë. Nabö mbaabo Mosa na Eriiya baareenge,

31banö baamahekaine kubuhiku bokuriooba barasumaacha na Yeeso këëbore wanyöörre araya kohekeerania endago yeNöökoe, iyagukueera Yerusareemu.

32Bëëtërö hamui na baara baareenge nawë, wanyöörre baraaye baihiriibui, na hanö baamisukiri mbaarooche ubuhiku boYeeso hamui na abaanto babere baara wanyöörre, baimereeye nawë.

33Hanö wanyöörre abaanto baara babere baratanora, Bëëtërö agateebia Yeeso iga, “Muiigia, mbuuya kimui iga tohanö! Tiga tobakoomberë amagutu atato hanö, irimui erëëö, na irimui ereMosa, na ereende ereEriiya.” (Nawë taamanyere kenö aareenge kogaamba hai.)

34Enkaaga enö wanyöörre agiisumaacha, irisaaro regaika rekabakuundikiria; nabö bakööböha bokong'u hanö baarooche irisaaro rebakuundikiiyi.

35Engaamba ekarua guisaaro moora eragaamba iga, “Onö noMööna waanë, ore naahora - momotëgëërrë!”

36Hanö engaamba eera yaakirre, bakamaaha nkanyööra Yeeso atigaaye umuëënë. Abeega baYeeso mbaakirre bakaanga goteebia moonto ore wöönsoe guchinsiko chiyo eng'ana enö baarooche.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso arahueenia omööna onö aareenge na ikihui

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

37Kurusiko rokabere Yeeso bagasekera kurua kunguku, na abaanto abaaru bagaturuung'ana Yeeso.

38Omoonto umui gatai yabaanto bayo agaköra igituri aragaamba iga, “Muiigia! Naakogëya, taantuurria umumura waanë, nomomoomui!

39Hanö ikihui kimuimoka nkomobaborakere kemorëkëra haanse, aya arachana ararua irrëëmbu kumunyua; na kimumiooramioora na këënga komohaatera roonde!

40Naateebiri abeega baaö iga bakimuruusi, nabö bakaanga gotora.”

41Yeeso akagaamba iga, “Baiinyu rrikora renö motaana bukumia na banö möhötöka! Niiga niikarë na baiinyu kuhika nkaaga ke? Na haang'ana hai ndaagumiirri na baiinyu?” Haakurua agateebia omoonto oora iga, “Rëënta omööna waaö hanö.”

42Enkaaga enö aare guucha hare Yeeso, ikihui keera gekamobabora gekamorëkëra haanse. Yeeso agakeng'öönëra ikihui ikinyaanku keera, akahueenia omööna oora, akamohaana hare isa waabö.

43Abaanto böönsoe bakahana kubukumahë buichiinguru chieNöökoe.

Yeeso arareengera kogaamba uruku röö̈ë

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Hanö abaanto wanyöörre nkorogoorabakere koganö göönsoe wanyöörre Yeeso akörre, naagaambere kobeega baaë iga,

44“Möö̈ngë kueeba amang'ana ganö ngutuna kobateebia! OMööna woMoonto nkuyaare kohaanoa komabökö gabaanto.”

45Siböönö abeega teboongooye geento aare kobateebia hai. Kugira wanyöörre eng'ana eyo nibisere hare bö korri iga batakoongora, nabö mbööböhere kumubuuria eng'ana eyo.

Ning'ui areenge oMonënë gokera abaande

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46Ichinkaani chikarichökëra gatai yabeega barabuurania iga ning'ui aareenge omonënë gatai yaabö.

47Hanö Yeeso oongooye gare baare guitëgëërra, akaimukia omööna omokë akamuimiirria harewë mbareka,

48akababoorra iga, “Ore wöönsoe arairigani omööna onö kuriina rëënë oyo nuuni airigaini; na ore wöönsoe anyirigaiini, oyo numuuntumi airigaiini. Kugira onö areenge omokë bokong'u hare baiinyu, oyo newë areenge omonënë.”

Onö atagokorea ibisogoro oyo nowaaö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mk 9:38-40)

49Yöhana akamoteebia iga, “Muiigia, torooche omoonto woonde ararugia ibihui kuriina rëëö, na baiito ntomokaaniri iga ahaatere, kugira tuumui weiito hai.”

50Yeeso akamoboorra iga, “Möönge komokaania, kugira onö ataakobarea ibisogoro, oyo nentahana yeiinyu are.”

Orobëri roSamaria roraanga kuirigania Yeeso

51Hanö ichinsiko chiaabaaye haang'i chiaYeeso kuimukibua kuya kuriooba, naakëëngere ikiina iga kuhika ayi Yerusareemu.

52Agatoma abahiri bamang'ana bagataangata, bakaya korobëri roSamaria komoseemiria ahase.

53Siböönö abaanto baahö mbaangere kumuirigania, wanyöörre mbamanyere iga Yerusareemu akuya.

54Hanö abeega baaë baabo Yaköbö na Yöhana baarooche iigö, bakagaamba iga, “Monënë niiga tosabë omörrö kurua kuriooba guuchë kobasookia?”

55Yeeso akaihoonchora akabang'öönëra.

56Bagatanora bakaya korobëri roonde.

Banö baisaiine gosöörana Yeeso

(Mt 8:19-22)

57Hanö baareenge gonchera baraya, omoonto woonde akaboorra Yeeso iga, “Nendakogöötë togëënanë hare höönsoe ukuya.”

58Yeeso akamoboorra iga, “Ibiboe mbiina amaiina, na ibinyunyi mbiina amasu, siböönö OMööna woMoonto taana hare agaitoora amuunye hai.”

59Akaboorra omoonto woonde iga, “Tangööta.” Siböönö akamoboorra iga, “Monënë, tiga taanga niyi kuhira bui taata.”

60Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Tiga abaku bahire bui abaku baabö. Uwë tagëënda uruundi oBogaambi bueNöökoe.”

61Omoonto woonde wiiki nawë akamoboorra iga, “Nendakogöötë Monënë; si utigë taanga ngëëndë gokeererria abaanto baiito.”

62Yeeso akamoboorra iga, “Ore wöönsoe aimukiri ekebagö ararema sooki amagi nyuma, oyo taisaiine koBogaambi bueNöökoe hai.”

Ruuka 10

Yeeso aratoma abeega merööngö muhuungate na babere

1Hanö haakurua oMonënë akaahora abaande merööngö muhuungate, akabatoma kuya kebara kobabere-babere, bataangatë kuya kumigi na guchiimbëri chiira chöönsoe wanyöörre aratuna kuya.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Akababoorra iga, “Irigësa nirinënë, siböönö abagësi mbakë. Kohayo mosabë umuëënë irigësa, atomë abagësi baande komogoondo.

3Motagëënda! Nkobatomande kibimaano biamang'oondi guchisuunchai gatai.

4Möönge kuimukia iguchi rembiria, gose iguchi reboteebi, gose biraato hai; motagaatabuta nkaaga gokeeria moonto gonchera hai.

5Na hanö möösöha kunyuumba ere yöönsoe iga to, gaamba iga, ‘Omorëëmbë gobë ka konö!’

6Hanö oranyööre omoonto womorëëmbë aka koyo, amakeerio gaiinyu gomorëëmbë ngaraabë harewë, siböönö hanö oranyööre etare iigö, omorëëmbë goiinyu ngorabareengerë.

7Bëëra ka koyo, moranyua na korea kere mohaayoe, kugira omoköri wemeremö ngisere iga ahakanoe. Möönge kuya morasioomasiooma ichinyuumba.

8Hanö mööya kumugi na babairigani, morea kere giöönsoe muikarriibui mbërë yeiinyu,

9muhueeni abarooyi bumugi goyo, na moteebi abaanto bumugi goyo iga, ‘OBogaambi bueNöökoe bööhika haang'i na baiinyu.’

10Siböönö umugi gore göönsoe moraayi baangë kobairigania, mogëëndë guchinchera chumugi goyo moragaamba iga,

11‘Ninyööra nurutu rumugi goiinyu ronö rotogöötërëëye kubirëëngë bieiito torakong'oonta koba ekemanyiirrio gekobachööngëra. Siböönö moheetoke iga, oBogaambi bueNöökoe bööhika haang'i na baiinyu!’

12Ndabateebia iga, kurusiko ronö Nöökoe arekëënga ikiina, umugi goyo ngurinyööra inyaanyi enënë gokera Sötöma!

Imigi genö getaana bukumia

(Mt 11:20-24)

13“Ehobe yaaö Korasiini! Nauwë wöönsoe Betisaita ndörumui! Kugira amaköno ganö gaakörekaiine waaö nyööre nTiiro na Siitoni gaabaaye, nyööre nkarai bö baaitooreeye amagönëëra, na baikare kuiibu, gokoorokia iga, baisa gutiga amaraga gaabö!

14Na baiinyu kurusiko ronö Nöökoe arekëënga ikiina, murinyööra inyaanyi enënë gokera Tiiro na Siitoni.

15Nauwë wöönsoe Kaberenaumu! Nukiina kuya igoro kuriooba? Noratabutue kuya kuibëri riomörrö!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Yeeso akaboorra abeega baaë iga, “Ore wöönsoe akuiigua amang'ana gaiinyu oyo nuuni akuiigueera; ore wöönsoe onö akobaanga oyo nuuni angere; na onö anyaangere oyo noora aantomere angere.”

Merööngö muhuungate barariinga

17Baara merööngö muhuungate mbaariingere baana emegöökö bokong'u. Baragaamba iga, “Monënë, ninyööra nibihui mbiagatuiguereeye, hanö tööre kubing'öönëra kuriina rëëö!”

18Yeeso akabateebia iga, “Naare ndooche iRisaambo reragoa kurua kuriooba igoro giekemënio.

19Tamaaha morörë! Mbahaaye ogotora, kogotacha, ichinchöka na ibitömööni na gokera ichiinguru chöönsoe chumubisa, na tegeento kere giöönsoe kerabanyahaarë hai.

20Siböönö mööngë gucheenga iga ibihui birabaigueera; getare iga niiga mobë na emegöökö iga amariina gaiinyu gaandekoa kuriooba.”

Yeeso aragööka

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

21Gonkaaga eyo bëënë Yeeso nawë agasekerroa na uMuiika oMohoreeru akaba na omogöökö akagaamba iga, “Taata oMonënë, waigoro na haanse! Ndakogoonga kugira abaanto bieseemi na abang'aiini wababisa amang'ana ganö, na kogoorokia kobaana. Eee, Taata, ganö göönsoe nkëëbö waahaanchere gabë.

22“Taata aang'a ibiinto biöönsoe. Tewoonde amanyere oMööna hai getare iga nTaata umuëënë amomanyere, na tewoonde amanyere Taata hai getare iga noMööna umuëënë amomanyere na ore wöönsoe onö oMööna aahooye iga amohonyorre Taata.”

23Haakurua akaihoonchora akaboorra abeega baaë mbisi iga, “Nabirioobamore gokomaaha amang'ana ganö mokomaaha!

24Ndabateebia obohëënë iga, abanaabi abaaru na abagaambi mbaaigöömbere iga bamaahë kenö mokomaaha, siböönö bakaanga komaaha, wiiki iga baiigue kenö mukuiigua, bakaanga kuiigua.”

Ekereengio kiomoSamaria umuuya

25Haakurua umuiigia waMaragö naachere gosaacha Yeeso akabuuria iga, “Muiigia, nke ngaaköra nyööre obohoru bokuyeeyo?”

26Yeeso akamoboorra iga, “Niyeke aMaragö gaMosa gakogaamba? Hanö ogosöma niyeke ukuiigua gakoboora?”

27Nawë akahuunchukia iga, “Niiga ohaanche eNöökoe oMonënë waaö, na enkörö yaaö yöönsoe, na omööyö göö göönsoe, na ichiinguru chaaö chöönsoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

na amaitëgëërrö gaaö göönsoe, na ohaanche omorobëri waaö këhanö wihaanchere umuëënë.”

28Yeeso akamoteebia iga, “Uhuunchukiri buuya; köra këhayo mbë nehö oraabë hö.”

29Siböönö umuiigia oora waMaragö nkanyööra aratuna guiköra omohëënë, kohayo akabuuria Yeeso iga, “Omorobëri waanë kana ning'ui?”

30Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Aareenge hö omoonto woonde onö wanyöörre arang'araara kurua Yerusareemu araya Yeeriko, agasikana amanyamörrö ganö gaamuiriirri, gakamotëma, gakamunuura, gakamutiga abaaye iritoondo.

31Kuiyëëga iriiya, umunchaama weNöökoe nkanyööra arang'araarra gonchera eyo bëënë; siböönö hanö aamorooche naahokeeye akahira mbareka.

32Wiiki na omoRaawi woonde akahëtëra gonchera eyo bëënë, nawë wöönsoe hanö aamorooche naamöhokereeye akahira mbareka.

33Siböönö, omoSamaria umui wanyöörre arageera gonchera eera bëënë, hanö aahikere komoonto oora akamomaaha, amaachiichi gakamogööta.

34Akaya akamuhika haang'i, akamohaka amaguta na itibaai guchingoma chiira na guchiböhëërra. Sooki akamuimukia akamuikaria gotekere yaaë akamuhira kunyuumba yabagëni, hare aamorooriiyi.

35Inkio yahö akaruusia ichiimbiria ichitinaari ibere akaha umuëënë inyuumba eera. Akamoteebia iga, ‘Oroori omoonto onö buuya; hanö ndiriinga nindikuriingiria kere giöönsoe urinyööra omororiiyi.’ ”

36Kogosookerria Yeeso akamubuuria iga, “Ning'ui kobatato bayo ogokanya iga aabaaye omorobëri womoonto oora airëkëëye komanyamörrö?”

37Umuiigia oora waMaragö akamoteebia iga, “Noora aagööteroe na amaachiichi.” Yeeso akamoteebia iga, “Tayambë nauwë oköre këëhö.”

Yeeso araya gokeeria Mariita na Mariaamu

38Këëbore Yeeso hamui na abeega baaë baare kogëëndërria korogëëndö rööbö, bakahika korobëri roonde ronö wanyöörre omogaikoro woonde aahö iga Mariita akamuirigania möötë.

39Nawë nkanyööra ana musubaati omööbö onö aare koberekeroa iga Mariaamu, newë aaikaaye haang'i na oMonënë Yeeso aratëgëërra amaiigio gaaë.

40Siböönö Mariita taarooche buuya hai, kugira naare koheenchera arahegeega, kohayo agaacha hare Yeeso akamoboorra iga, “Monënë, kana uwë totoondoreeyoe iga Mariaamu antigere umuëënë ndaköra emeremö hai? Tamoteebia achë guntuurria!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

41OMonënë akamuhuunchukiria iga, “Aai, Mariita! Kana nke okoorekera orairiira komang'ana amaaru,

42egeento nkimui bëënë kigutunua. Mariaamu nkiö aahooye, kenö atariruusibua namoonto.”

Ruuka 11

Yeeso araiigia igoro yamasabi
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

1Urusiko roonde nkanyööra Yeeso arasaba ahase haande. Hanö aasookiri, umui wabeega baaë akamoboorra iga, “Monënë, tatuiigia gosaba, këhaara Yöhana aiigiri abeega baaë.”

2Yeeso nawë akabateebia iga, “Hanö moraayi morasaba muyi moraboora iga: ‘Taata! Iriina rëëö regoongoë; oBogaambi bööö buuchë.

3Uyi oratoha ibiaakorea bieiito biaruisö röönsoe,

4Otööbere amaraga gaiito, kugira ninyööra mbaiito, nkööbëratore banö bagotosarria. Waangë gototoora komasaacho.’ ”

5Haakurua Yeeso akababoorra iga, “Aai hanö umui weiinyu araayi komosaani waaë ubutiko gatai, ateebi mosaani waaë oyo iga, ‘Mosaani otaang'a emegaatë etato niindua nkuriingiri.

6Mosaani waanë onö areenge korogëëndö achere waanë, nauni teneena geento gekomoha hai!’

7Harue mosaani waaö oyo akuhuunchukiri anyuumba iga, ‘Waangë kunyiriiria! Nkarai tösiikere egesaku, na ntoraaye na abaana baanë. Tendaatorë kobooka guucha gokoha geento hai.’

8Ndabateebia, ninyööra angë kobooka komoha geento gukugira konö areenge mosaani waaë, siböönö narabookë na amohë kere giöönsoe agutuna, kohanö ndanyööre tarooche nsöni roonde kogëëndërria komosaba.

9“Kohayo ndabateebia iga, Mosabë, na baiinyu morahaaboe; mutune, na baiinyu moranyööre, kong'oonta egesaku, na baiinyu moraigorroe.

10Kugira ore wöönsoe onö agosaba nkohaaboaare, na omoonto ore agutuna nkunyööraare, na egesaku nkuigorroa nkuigoroa kere komoonto onö agokong'oonta iga aigorroe.

11Ning'ui hare baiinyu hanö, bare bagaaka, onö omööna waaë agaasaba insui amohë inchöka kuibaga riinsui?

12Gose agosabë iriigi omohë egetomööni?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Ninyööra moreenge abanyaanku, si momanyere kohaana ibiinto ibiiya kobaana baiinyu. Hang'ana hai Taata wakuriooba arahaanë uMuiika oMohoreeru kobaara bakomosaba!”

Yeeso na Beriseebuuri

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14Yeeso nkanyööra ararugia ikihui kenö wanyöörre gëëköra omoonto aaba irimuumu; hanö ikihui keera këërichökere, irimuumu reera regataanga gusumaacha. Abaanto bagataraaha,

15siböönö abaanto abamui bakagaamba iga, “Ndakanya Beriseebuuri, omokoro wibihui newë akomoha ichiinguru chakurugia ibihui kurua kobaanto.”

16Abaande bagatuna komosaacha, kohayo bakamoteebia iga abakörre ekemanyiirrio gekoboorokia iga nkuriooba aarua.

17Siböönö Yeeso akamanya amaitëgëërrö gaabö akababoorra iga, “Hanö obogaambi boraabë na amakömö ganö gatakuigueerrana, obogaambi boyo tebokaagoma hai; na hanö eka yahötökana nkunyërëganaere.

18Böönömbë hanö oranyööre obogaambi buiRisaambo bobotokaiine buimokere guiitana ubuëënë, niyeke boraköre bogomë? Moraboora iga nkurugiande ibihui kogotora koBeriseebuuri.

19Hanö ndanyööre nkëhayo nkubirugia, abaana baiinyu bö nkogotora kong'ui bakubirugia? Ndakanya abaana baiinyu bëënë mbö bakobasuuta iga nabasaria more!

20Siböönö hanö ndanyööre nogotora koeNöökoe nkurugiria ibihui, kohayo momanyë iga oBogaambi bueNöökoe bosookia kobasekerra karai.

21“Hanö ndanyööre omoonto irikagaita, ana ibiooge biaaë arareenda umugi göötë, ibiinto biaaë biöönsoe morëëmbë nkunyööra bireenge.

22Siböönö, hanö omoonto woonde irikagaita komokera araachë amuiitani amokerë, naramuruusi ibiooge biaaë binö aagaitëng'ëëye sooki amunuure ibiinto biinde biöönsoe.

23“Ore wöönsoe onö atare hamui nauni, nkondeaare ibisogoro; na ore wöönsoe onö ataguntuurria gokoma, nkunyërëganiaare.

Ukuriinga guikihui

(Mt 12:43-45)

24“Hanö ikihui ikinyaanku këërua komoonto, nkuyakere getaara-taara kuibara, kerarigia ahase hakumuunya. Hanö këënga kohanyööra, kegaamba ikiëënë iga, ‘Nendariingë kuya kunyuumba yaanë.’

25Hanö këëriinga kinyööre inyuumba yakiö eera yëëyoa yaaraba na yaaseemibua buuya.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Harua böönö kiya kerëënta ibihui biinde muhuungate ibibeebe gokeheteera, biicha bisöha bimënya komoonto oyo. Omoonto oyo nkobaare na eseera embeebe bokong'u gokera haara aareenge.”

Omogöökö gobohëënë

27Hanö Yeeso aasookiri kogaamba amang'ana gayo, omogaikoro woonde akagaambera kobaanto gatai, iga, “Omogaikoro onö aakuibooye agakogöönkia nowakehaiiya!”

28Yeeso nawë akamuhuunchukiria iga, “Owakehaiiya noonö akuiigua eng'ana yeNöökoe na kogegööta!”

Baratuna irikönö

(Mt 12:38-42)

29Hanö umuiiro aiyëngëëyi akööruha Yeeso akaroobirria koboora iga, “Renö nikora ke irinyaanku renö! Baratuna ekemanyiirrio, siböönö tebagakemaahambë hai, getare iga nekeYööna bëënë.

30Këhaara bëënë Yööna aabaaye ekemanyiirrio kobaanto baNinaawi, nkëëhö bëënë oMööna woMoonto araabë ekemanyiirrio guikora renö.

31Kurusiko rogokëënga ikiina umuSubaati omogaambi waSeeba narimeerra guchööngëra abaanto birikora renö, kugira aagëënda orogëëndö orotaambe kurua gukiaaro këëë, guucha gotëgëërra amaiigio gobong'aiini gomogaambi Soromooni; si ndabateebia iga onö ahanö nakerre Soromooni.

32Abaanto baNinaawi mbarimeerra kobachööngëra na kobakëëngëra ikiina kurusiko roora rogokëënga ikiina, kugira mbaatigere amaraga gaabö hanö baaiguure Yööna arateebeerria; na ndabateebia iga nahaanö onö akerre Yööna!

Ekemore kiomobere

(Mt 5:15; 6:22-23)

33“Taahö onö akogöötia etara sooki agikuundikiria kogetöönga hai, gose agiikaria iruungu hai; etare iga nkugiikariaare kogetaangora, okorri iga banö böönsoe bagosöha nyuumba bamaahë oborabu.

34Amaiisö gaaö ngö etara yomobere gööö. Hanö ndanyööre amaiisö gaaö namahoru, omobere gööö nagö göönsoe, ngoona oborabu; siböönö hanö oranyööre gatareenge amahoru, omobere gööö nagö göönsoe, nkugisuunte gore.

35Kohayo wiraarerre, okorri iga oborabu bonö boreenge moonse yaaö bööngë koba igisuunte.

36Hanö nahombë oranyööre omobere gööö göönsoe nguichooye oborabu, gotaana ubumuaamu hase haande, ngoraarabë kimui, këhaara emerëngaaria gietara gegokorabiria.”

Yeeso arachööngëra abaBarisaayo na abaiigia baMaragö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37Hanö Yeeso aasookiri gusumaacha, omoBarisaayo woonde akamoboorra iga ayi waaë baraagerë; kohayo akaya agasöha agaikara koraagera.

38OmoBarisaayo oora naachumere, kohanö ataarooche Yeeso araisaaba amabökö atararaagera.

39Kohayo oMonënë akamoboorra iga, “Kana baiinyu abaBarisaayo, nköögiamore egeköömbë na orohaamba kebara, na haara moonse yeiinyu moichora obobeebe na ubunyaanku.

40Bare bakaangi! ENöökoe onö aakörre kebara taakörre na moonse hai?

41Siböönömbë, motahaana binö bireenge kubiköömbë bieiinyu moonse na guchihaamba cheiinyu kobatobu, hayo nehö böönö ibiinto biöönsoe biraabë ibiiya hare baiinyu.

42“Ehobe yeiinyu bare baBarisaayo! Nkuruusiriamore Nöökoe egeento geikumi kurua guchiinyinyi marëënga inkurrua, siböönömbë, obohëënë na obohaanchi bueNöökoe bö, timukubutuna hai. Siböönö, nkeragere iga moköre amang'ana gayo motakueeba agaande.”

43“Ehobe yeiinyu bare baBarisaayo! Mohaanchere guikara kubituumbe biambërë bichiSinagoogi mohaanchere gokeeribua na abaanto kometeera.”

44“Ehobe yeiinyu! Moonga ichimbeehera chinö chitakomaahoa, chinö abaanto bakohëta kö batamanyere iga nkö bakogëënda.”

45Umui wabaiigia baMaragö akamoboorra iga, “Muiigia, kana hayo ndaigua mbaiito ogotokerania!”

46Yeeso akamoteebia iga, “Ehobe yeiinyu bare baiigia baMaragö! Ngutueekamore abaanto emesaire imiritö, na baiinyu abinyënë kura temokagiturubania ninyööra nekëëra ikiëënë hai.

47Ehobe yeiinyu! Kugira baiinyu nguikoonamore ichimbeehera chiabanaabi-abanaabi baara bëënë baiiteroe na baaguuka baiinyu.

48Kohayo, mbaiinyu abiëënë mokoherekia na guitaberrania na amang'ana ganö baaguuka baiinyu baakörre; mbö baitere abanaabi na baiinyu nichimbeehera chaabö mokohagaacha.

49Gikugira yagayo obong'aiini bueNöökoe boragaamba iga, ‘Nendabatomere abanaabi na abatomoa; na abamui baabö mbaraiitoe na abaande bairiiribue.’

50Kohayo irikora renö, igisiöömba nkeraruusibue kiamaanyiinga gabanaabi banö baaiteroe amarua ekebara gëëkörroe,

51amarua Abeeri aaiteroe, kuhika Sakaria, onö aaiteeyoe gatai yahare ikimuëënsö këëgakörëëyoe na ahase heNöökoe. Uni nkobateebiande iga irikora renö kuhika igisiöömba kiruusibui.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

52“Ehobe yeiinyu bare baiigia baMaragö! Mööbisa ikiigorrö kiobong'aiini; na baiinyu abinyënë temorasöhë hai, na haara morareberra abaande baara bagutuna gosöha!”

53Hanö Yeeso aaruure ahase hayo, abaiigia baMaragö hamui na baBarisaayo mbaataangere kumuchöria bokong'u baramubuuria amang'ana amaaru,

54bagasaacha kumuiigua okorri iga eng'ana ere yöönsoe aragaambë embeebe bamogöötere kö ekehage.

Ruuka 12

Muiraarerre na ubuiteerri

(Mt 10:26-27)

1Enkaaga enö wanyöörre abaanto bahekeeraine ibikoe na ibirara, batachaiine, Yeeso taanga agateebia abeega baaë iga, “Muiraarerre na iriöögö riemegaatë riabaBarisaayo renö rreenge ubuiteerri bööbö.

2Kere giöönsoe gikundikiiyi nkerehonyoroa, na ikibisere kere giöönsoe nkeretoboroa.

3Na ere yöönsoe enö ekogaamboa ubutiko, omobaso ngoraigue, na ere yöönsoe enö egosëëmëneënibua iruungu ibisaku bisiikere, omosöönsö ngoraigue.

Onö keragere iga öböhöë

(Mt 10:28-31)

4“Basaani baanë, ndabateebia, mööngë kööböha banö baguiita omobere bëënë na ng'ana yeende bataaköre enö ekerre eyo.

5Nendabooroki ore moröööböhë: Töööböha Nöökoe, onö aguiita, na sooki naana ogotora gokogotabuta kuya kuibëri riomörrö. Oyombë newë owakööböha!

6“Aai, ibinyamburiini bitaano mbitare kurua ichichaba ibere? Simbë eNöökoe taakieeba ninyööra nkimui hai.

7Ninyööra nituukia enö ereenge kometoe geiinyu yöönsoe nagemanyere hare yaang'ana. Kohayo mööngë kööböha; moona ubueera mokerre ibinyamburiini ibiaaru!

Ogotobora na okööonga Kresto

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8“Ndabateebia iga ore wöönsoe, onö aremboora kobaanto iga nowaanë, oMööna woMoonto nawë wöönsoe, nkëëhö bëënë aremoboora mbërë yabamaraika bieNöökoe.

9Si ore wöönsoe, onö arinyaanga mbërë yabaanto, nkëëhö bëënë oMööna woMoonto aremöönga mbërë yabamaraika bieNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10“Na ore wöönsoe onö aguchuaaria oMööna woMoonto, oyo narëëberoa; siböönö ore wöönsoe onö aguchuaaria uMuiika oMohoreeru oyo tarëëberoa hai.

11“Hanö barebahira guchiSinagoogi gose mbërë yabagaambi gose kobataangati, motagaacha kuya moraganiagania iga nke morabahuunchukiri gose iga nke moragaambë.

12Kugira uMuiika oMohoreeru ngorebaiigia enkaaga eyo bëënë na kobaha iyakogaamba.”

Ekereengio kiomoome omokaangi

13Omoonto woonde kurua kobaanto bayo akaboorra Yeeso iga, “Muiigia, taanteebiria mura omoiito iga, tutueenanë omoondo gotaata.”

14Yeeso akamoboorra iga, “Mosaani, ning'ui aantoora koba omööhokania gose umutueenania wimioondo geiinyu?”

15Akaröoberria kobateebia böönsoe iga, “Muiraarerre na kuireenda na ichigöörio; kugira obohoru bomoonto teboreenge kubiinto binö nkunyööra anabio hai, wë nenkanyööra aameha biabucha.”

16Haakurua Yeeso akabateebia ekereengio kenö iga, “Aareenge hö omoonto woonde omoome onö aareenge na omogoondo gonö göönurri ibiaakorea.

17Oroonde agaitëgëërra iigö akaboora iga, ‘Kana hanö ntaana ahase hakogësëra ibiaakorea binö, niyeke ndaaköre?’

18Agaiteebia umuëënë iga; ‘Nendataagani amatara ganö, haruë ndokë amanënë, hare ndabeekë ibiaakorea hamui na ibiinto biaanë biöönsoe.

19Haruë böönö niteebi iga, Uni moonto oriooba nde! Naanyööra ibiinto biöönsoe ibiiya binö naaya ndaigöömba, binö ndaarë komëëka emëëru. Taikara böönö ohorëërë, orë, unyuë, wigööki umuëënë!’

20Siböönö, Nöökoe akamoboorra iga, ‘Uwë ore mokaangi! Butiko bonö rëërö obohoru böötö mboraimukibue; böönö ibiinto biyo biöönsoe waaya oraibeekera nibiang'ui biraabë?’ ”

21Kogosookerria Yeeso akaboora iga, “Nkëhayo bëënë kere kobaanto banö bakuibeekera oboome böötö si koNöökoe nyööra tebaame hai.”

Witëng'ërë eNöökoe

(Mt 6:25-34)

22Haakurua Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Keyo nkiö gikugira ndabateebia iga möötngë koganiria obohoru boiinyu, iga nke moraarë gose emebere geiinyu iga nke moraibisi.

23Kugira obohoru mbokerre ibiaakorea, na omobere ngokerre ichingebo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Motamaaha amagögööni: Tegakorema hai na wiiki tegakogësa hai; tegaana getogoro gose iritara hai; siböönö Nöökoe nkogaraagiriaare! Getaake baiinyu, nkanya moona ubueera bokong'u gokera ibinyunyi!

25Ning'ui gatai yeiinyu gukuiriira komaitëgëërrö na komööyö onö gaatora kuëëngëria enkaaga yobohoru bööë ninyööra ndusiko rumui?

26Hanömbë ndanyööre otagaatora goköra eng'ana enkë këeyo, nkugira kembë okoganiagania kubiinto biinde?

27Maaha morörë mona ibisëkërë biakebara biguëtëëta: Tibikuireerra moremö gore göönsoe gose kuirokera ngebo hai. Siböönö ndabateebia iga ninyööra nSoromooni, onö wanyöörre aameha, taareenge na ngebo nchiiya chinö chaanga ibisëkërë binö hai.

28Nöökoe newë akubisia amanyaanki, rëërö ogamaaha - na ichö nyööra gaheeye ubuhi. Getaake baiinyumbë, tarababisi hai? Bare baanto nyabukumia bokë!

29Motatiga möönge kuya morooreka moraganiagania ruisö röönsoe, moratuna kenö moraarë, na kenö moraanyuë.

30(Kugira eHamate yöönsoe enö etamanyere eNöökoe, ngutunaere ibiinto biyo.) Isa weiinyu namanyere iga nkubitunamore.

31Taanga tuna oBogaambi bueNöökoe, nawë narabahë ibiinto biinde biyo biöönsoe.

Oboome bokuRiooba

(Mt 6:19-21)

32“Ninyööra mbakëmore möönge kööböha, Kugira Isa weiinyu newë umuëënë aatëgëribua kobaha oBogaambi.

33Motaguria binö biöönsoe moonabio mohaanë ichiimbiria kobatobu. Muikörre amaguchi ganö gataakogöta roonde, mobeekë emööngö yeiinyu kuriooba, hare etarisira roonde, hare muiibi ataregehekeera, na hare etareboongoa.

34Kugira hare emööngö yaaö ere, nehö omööyö gööö goreba.

Abaköri bemeremö banö bakuhura

35“Motaiböha ekönge'ë moganyë ere yöönsoe erarichökërë, na ichitara cheiinyu chiyi chiröoka,

36mobë kiabaköri bemeremö banö bakoganya omonënë waabö kurua kunyaangi yobotëti. Hanö acha aratuna kuigorroa nkumuiiguabare, bamuigorra boongoboongo.

37Abakëhaiiya nabaköri bemeremö baara omonënë aguucha abasiaanya maiisöbare baramoganya! Amahëënë ndabateebia iga, naraimokë aiböhë ekönge'ë, abateebi baikarë haanse, sooki aimokë kobahencherra.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

38Abakëhaiiya mbanö omonënë araachë atiiri baiseemiri, ninyööra achë butiko gatai, gose mabehö!

39Siböönö heetoka iga hanö nkanyöörre umuëënë inyuumba akaamanyere enkaaga enö umuiibi araachë, nyööre royo nkuhuraare bokea, timuiibi akaanyöörre umueeya göguucha gotaabora nyuumba hai.

40Kohayombë, na baiinyu muyi moraiseemia ruisö röönsoe, kugira oMööna woMoonto nariicha enkaaga enö motarereeye."

Omoköri wemeremö omohëënë na onö atare omohëënë

(Mt 24:45-51)

41Bëëtërö akamoboorra iga, "Monënë, gose mbaiito bëënë okoreengiria ekereengio keyo, gose kana nabaanto böönsoe?"

42Na oMonënë akahuunchukia iga, "Ning'ui areenge omoköri wemeremö omohëënë wiiki omonga'aiini? Onö araategeroe na omonënë waaë, komaaherra amang'ana göönsoe agumugi, na koha abaköri bemeremö ibiaakorea gonkaaga ere eragere.

43Owakehaiiya noonö omonënë waaë araachë amutiiri araköra këhaara aamoteebiri!

44Obohëënë ndabateebia iga, omonënë waaë naremotoora koba umuimiririri wibiinto biaaë biöönsoe.

45Siböönö hanö omoköri wemeremö oora wumugi areboora iga, 'Ndaiigua naaganyere omonënë onö iigö naaganyooye,' haruë abookë gotëma abaanto baara bemeremö, abasaacha na abagaikoro sooki aimokë gotakuna ibiinto na kunyua na korëëhoa,

46haruë omonënë waaë oora naririinga kurusiko ronö ataare gokanya iga agaachere, na gonkaaga enö atamanyere. Omogaaka oyo naremotëma borro na komotabuta kuya kobaara bataana bukumia.

47"Omoköri wemeremö onö amanyere kenö omonënë waaë aare gutuna iga aköre, siböönömbë tatoondoreeyoe iga agaiseemia goköra hai, naretëmoa borro bokong'u.

48Siböönö, omoköri wemeremö ore atamanyere kere omonënë waaë agutuna, siböönö aköre iriteeyo rekomoköra atëmoe, oyo ogotëmoa kööë ngokë. Omoonto onö aahaayoe ibiaaru, nibiaaru akubunibua; na onö aahaayoe ibiaaru bokong'u, nibiaaru bokong'u aribunibua.

Yeeso newë aachere kohötökania

(Mt 10:34-36)

49"Naachere kogöötia omörrö gokebara, nyööre gögööta nyööre nehö.

50Neena ebaatiisö yimiiriirö enö ndabaatiisoe, yantunia kuhika ebë!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

51Kana ngokanyamore iga nomorëëmbë naachere korëënta gokebara? Aa-a nobohötökaiini naarëëntere.

52Kurua böönö umugi nyabaanto bataano ngorahötökanë, batato hanö babere haara.

53Nabö mbarahötökanë, omogaaka arëgë umumura waaë na umumura arëgë isa waabö, umukuungu arëgë umuiseke waaë na umuiseke arëgë nyako waabö, nyakubiaara arëgë omokamööna na omokamööna arëgë nyakubiaara."

Okomanya engaki

(Mt 16:2-3)

54Wiiki Yeeso akababoorra iga, "Hanö momaaha irisaaro kurua mooche, höhayo mogaamba iga, 'Imbura neraatoe,' etoa.

55Na hanö möiigua omokama gorahusa kurua boreo buekebara, mogaamba iga, 'Enkaaga yaahikere yomobaso,' nagö gobara.

56Baiinyu bare baiteerri, hanö momaaha ekebara na kuriooba igoro nkomanyamore kere keraabë; kana, nke gekobakaania gosesora inyiinga yaböönö?

Tasookia amang'ana na umuchööngëri waaö taang'ana

(Mt 5:25-26)

57"Kugira ke motakoongora abiëënë ganö gahueneeye goköra?

58Hanö wanyööra moraya na umuchööngëri waaö komokëëngi wibiina, nubuuya ogasaachere komaaha iga mokörre isumaacho nawë, mbërë motaraahika gukiina mosooki amang'ana gayo abinyënë okorri atagakuhira komokëëngi wibiina, na omokëëngi wibiina akohaanë kobasirikare oböhöë.

59Obohëënë ndabateebia iga, tokaarichöka kurua mö etare iga nyööre taanga ohakaiini osookiri."

Ruuka 13

Tobora amaraga gaiinyu gose mukuë

1Gonkaaga eyo bëënë nkanyööra abaanto baande baahö, banö baateebiri Yeeso amang'ana gabaGariraaya banö wanyöörre Biraato aiita engaki enö baare kumuëënsa koNöökoe.

2Yeeso akabahuunchukiria iga, "Gose ngokanyamore iga abaGariraaya bayo mbaareenge abanyamaraga gokera abaGariraaya baande böönsoe, iga eyo niyo yaagirre bakanyööra inyaanyi enö yaanga eyo?

3Aa-a! Ndabateebia iga, hanö ndanyööre na baiinyu motatigere amaraga gaiinyu, nkëhayo bëënë na baiinyu murikua.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Gose niyeke kobaanto ikumi na banaanai baara, banö omonaara goSiroomu
gögooye gokabaiita? Ngokanyamore iga bö mbaareenge ababeebe gokera
abaanto baande banö böönsoe baamënyere Yerusareemu?

5Aa-a! Ndabateebia iga hanö ndanyööre motatigere amaraga gaiinyu, nkëhayo
bëënë na baiinyu böönsoe murikua."

Ekereengio kiomoko gonö gotaköoma

6Haakurua Yeeso akabateebia ekereengio kenö. "Aareenge hö omoonto
woonde onö wanyöörre aiimia omoko komogoondo gööë guemesabibu.
Urusiko roonde akaya gutuna amako kö akaanga kunyööra ndeba rimui.

7Akaboorra omogöögiri waaë iga, 'Tamaaha, komëëka etato naageeye ndaacha
gutuna amako komoko gonö, na tenaakanyöörre iriiko ndeba rimui iga hai.
Gogëëcha! Kugira ke gogoonsarria irirema buchua?'

8Omöögiri akamuhuunchukiria iga, 'Tagutiga Mogaaka, komööka gonö nagö
tomaahë; nendagoremerre na ngotoorre amasai.

9Hanö gogaacha kööma amako mööka, hareba buuya bokong'u; siböönö, hanö
gorëënga kööma, hayo böönö nehö oregogëëcha.' "

Yeeso arahueenia omogaikoro irigata kurusiko rueSabaato

10Kurusiko rueSabaato, Yeeso nkanyööra araiigia guSinagoogi.

11Omogaikoro woonde nkanyööra ahö onö wanyöörre ana ikihui kenö
këëmoköra omorooyi komëëka ikumi na enaanai; wanyöörre këëmokörra
urukuumbö, taagatorre kogörröka hai.

12Hanö Yeeso aamorooche akamoberekera akamoboorra iga, "Ore mogaikoro,
otachooyoe kurua koborooyi bööö!"

13Yeeso akamotoorra amabökö, höhayo iigö, akagörröka, akagoonga Nöökoe.

14Siböönö, omotaangati wiSinagoogi, akareerra kugira iga Yeeso ahueeniri
omoonto kurusiko rueSabaato, kohayo akaboorra abaanto iga, "Ichinsiko
nchiihö isaansaba chinö chiragere toköre emeremö; muyi moraacha guchinsiko
chiyo kuhueenibua, si tiiga nkurusiko rueSabaato hai!"

15OMonënë akamuhuunchukiria iga, "Baiinyu bare baiteerri! Ore wöönsoe
gatai yeiinyu natare kuigorra eng'öömbë gose etekere yaaë kurua bööri agihira
kunyua amaanche kurusiko rueSabaato?

16Böönö omogaikoro onö umuhiri Abrahamu onö wanyööra aaböhöa na
iRisaambo komëëka ikumi na enaanai; ngetaisaiine iga atachoroe kurusiko
rueSabaato?"

17Irihuunchukio rëëë ndëëkörre ababisa baaë bagasooka abiëënë, nkaaga
abaande baare kogööka komang'ana gibirogoorö ganö Yeeso aare goköra.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ekereengio gientëtërë yiritagara

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18Yeeso akababuuria iga, “OBogaambi bueNöökoe kana nke butuubaiine? Na nke nkaaborëng'aania?

19Boonga entëtërë yiritagara, enö omoonto aaimiri komogoondo gööë. Hanö igukiina ekaba omote, na ibinyunyi bikahagaacha amasu guchinsagia chagö.”

Ekereengio kiriöögö riemegaatë

(Mt 13:33)

20Wiiki Yeeso akababuuria iga, “Kana nke nkaarëng'aania oBogaambi bueNöökoe?

21Mbutuubaiine na iriöögö riemegaatë renö omogaikoro woonde aaimukiri agaichöögania na obosë ichiriita merööngö enai haakurua obosë böönsoe boora bokaihoonchora.”

Egesaku ikinyiintu

(Mt 7:13-14, 21-23)

22Yeeso akahëtëra kumigi na guchiimbëri, araiigia abaanto agonchera araya Yerusareemu.

23Omoonto woonde akamubuuria iga, “Monënë, gose abaanto mbakë iigö barehöna?” Yeeso akamuhuunchukiria iga,

24“Saacha bokong'u kohëtëra kogesaku ikinyiintu; kugira abaanto abaaru obohëënë mbarituna gosöha, siböönö, tebaretora hai.

25Umuëënë inyuumba nariimoka asiike egesaku; haruë böönö hanö muriicha muimeerre isiko motaangë gutuna iga muigorroe egesaku moragaamba iga, ‘Monënë tatuigorra egesaku!’ Nawë narebahuunchukiria iga, ‘Temanyere hare muruure hai!’

26Kohayo murihuunchukia iga, ‘Ndaiigua kana ntööre korea, toranyua hamui nauwë; wakaiigiri kumigi geiito!’

27Siböönö narebaboorra wiiki iga, ‘Ntamanyere hare mukurua. Tarua hareuni, böönsoe bare banyaanku!’

28Niyeke murikuura na gokarratia amaiinö, hanö moremaaha Abrahamu, na Isaka na Yaköbö na abanaabi böönsoe koBogaambi bueNöökoe, nkaaga baiinyu moretabutua kebara!

29Abaanto bariicha kurua rogoro na mooche, kurua boreo buekebara na bomösi buekebara, na guikara kunyaangi koBogaambi bueNöökoe.

30Kohayo böönö, baara baare abaanyuma babë abaambërë, na baara böönö bareenge abaambërë babë abaanyuma.”

Yeeso araigueera borro umugi goYerusareemu

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 23:37-39)

31Gonkaaga eera bëënë abaBarisaayo abamui bagaacha hare Yeeso bakamoboorra iga, “Ngisaiine uruë hanö, uyi ahaande hare höönsoe, kugira Heerooti ngutunaare iga aguiitë.”

32Yeeso akabahuunchukiria iga, “Taya na moteebi isuunchai eyo iga, ‘Nkurugiande ibihui na nkuhueeniande abarooyi rëërö na ichö, na kurusiko rogatato ndö ndesookia emeremö gëënë.’

33Ninyööra hayo höönsoe rëërö, ichö na ichurria nkeragere ngëëndërri na orogëëndö tigisaiine iga omonaabi aiiteroe kebara yaYerusareemu.

34“Eee Yerusareemu, Yerusareemu! Nguiitaore abanaabi na korasa abarëënti bamang'ana na amagena banö nkunyööra Nöökoe agotomeeye! Hare kareenga nkunyööra ndatuna iga nkomë abaanto baaö böönsoe këhanö engökö egokoma ibichuuchu biayo ibikuundikiria guchimbaba, siböönö uwë waanga!

35Tamaaha, eHekaaru yaaö norategeroe umuëënë. Ndagoteebia obohëënë temoreemaaha roonde hai kuhika enkaaga ichë enö moregaamba iga, ‘Nöökoe aitabiri onö aguucha kuriina rioMonënë.’ ”

Ruuka 14

Yeeso arahueenia omorooyi

1Urusiko rumui rueSabaato, Yeeso akaya koraagera kumugi gomotaangati woonde wabaBarisaayo; na abaanto mbaare komokëëmba bokong'u.

2Omoonto woonde onö wanyöörre ana oborooyi bokubiimba amagoro na amabökö agaacha hare Yeeso,

3na Yeeso akabuuria abaiigia baMaragö na baBarisaayo iga, “Gose aMaragö gaiito garaitabirria ukuhueenia omoonto kurusiko rueSabaato gose hai?”

4Siböönö bakaanga komoköönia. Yeeso akaimukia omoonto oora akamuhueenia, na akamoboorra iga ayi.

5Haakurua akababoorra iga, “Hanö nkanyööra umui weiinyu ana omööna gose entaang'ana haruë egoë kubuiina, kurusiko rueSabaato gose natakaaya kugibioora kurua mö kurusiko rueSabaato?”

6Nabö tebaatorre kuhuunchukia ng'ana hai.

Obogësa na ubususëënu

7Yeeso akamaaha këëbore abagëni baande baare gokenyera ibituumbe biambërë, kohayo akabateebia ekereengio kenö,

8“Hanö ndanyööre oraarekeroe na omoonto kunyaangi yobotëti, waanga kuya guikara kubituumbe biambërë. Kugira omoonto woonde agaatora guucha onö agokerre onö oranyööre araarekeroe,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9haruë oora abaraarekere achë, akoboorrë iga, ‘Tarueera omoonto onö kugituumbe.’ Harue böönö omaahë ichinsöni, enkaaga enö oranyööre oraya guikara kugituumbe këënyuma.

10Tiga, hanö waraarekoa, gëënda wikarë kugituumbe këënyuma, okorri iga hanö omokoraariki oora aguucha agoteebi iga, ‘Mosaani, taimoka uchë mbërë hanö kohase ahaiiya!’ Eyo nerakohë esookö mbërë yabagëni böönsoe.

11Kugira ore wöönsoe akuiyimukirria narahiinyoe, na ore wöönsoe onö agususëëna naraimukirribue.”

12Haakurua Yeeso akaboorra omomoraariki waaë iga, “Hanö waköra endaagera omobaso gose ubutiko, waanga koraareka basaani baaö, gose bamura bamoiinyu, gose abaanto baiinyu, gose abarobëri baaö abaame kugira iga nabö baachë gokoraareka hai, gonchera eyo nurinyööra ekehaanö kogare waakörre.

13Siböönö uwë hanö waköra inyaangi, taraareka abatobu, amagata, abasuguru na abahukuru,

14nehö uritabiribua, kugira bö tebariruusia siire hai. Nöökoe narekohakana urusiko ronö abaanto abaiiya barriooka.”

Ekereengio kinyaangi enënë

(Mt 22:1-10)

15Hanö umui wabayo wanyöörre baikaaye kunyaangi hamui na Yeeso aaiguure iigö, akaboorra Yeeso iga, “Abakëhaiiya mbanö bariikara kunyaangi yoBogaambi bueNöökoe!”

16Yeeso akamoboorra iga, “Aareenge hö omoonto woonde onö aakörre inyaangi enënë enö araarekere abaanto abaaru.

17Hanö enkaaga yinyaangi eyo yaahikere, agatoma omoköri wemeremö waaë iga ayi goteebia baara wanyöörre baraarekeroe iga, ‘Motaachambë ibiinto biöönsoe bibaaye!’

18Siböönö böönsoe bagataanga guitaamiriirria amang'ana gaande. Owambërë akaboorra omoköri wemeremö oora iga, ‘Naagora omogoondo na ngutunande iga niyi kogoraba; noranyabere tendaachë hai.’

19Owoonde akagaamba iga, ‘Naagora ichintaang'ana ikumi chiakorema na nkuyande guchiigia; noranyabere tendaachë hai.’

20Na owoonde akagaamba iga, ‘Mboongo naatëtere, gikugira eyo tendaachë hai.’

21Omoköri wemeremö oora akariinga kuya goteebia umuëënë inyaangi mona baboorre. Haakurua, umuëënë inyaangi oyo koborro, akaboorra omoköri

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

wemeremö oora iga, ‘Kaya boongoboongo komarööngate na guchiimbëri orëëntë abatobu, amagata, abahukuru, na abasuguru.’

22Boongoboongo iigö omoköri wemeremö oora akagaamba iga, ‘Nkörre karai, Mogaaka, këhaara waare onteebiri, siböönö umueeya hö gokere.’

23Umuëënë inyaangi oora agateebia omoköri wemeremö oora iga, ‘Kayambë guchinchera na komakuuri, orëëntë abaanto basöhë kunyaangi, okorri iga inyuumba yaanë ichore iga chabi.

24Ndabateebia böönsoe iga, temoonto ahö kobanö baraarekeroe onö aramëënë geento kunyaangi yaanë hai!’ ”

Iriguri regutuna koba umueega

(Mt 10:37-38)

25Hanö abaanto böönsoe baimokere kogëënana na Yeeso, akaihoonchora akabateebia iga,

26“Ore wöönsoe aguucha hareuni taraabë umueega waanë atare iga nkunyigueeraare borro bokong'u gokera haara ahaanchere isa waabö na nyako waabö, mokaaë na abaana baaë, bamura bamööbö na basubaati bamööbö, hamui nawë umuëënë.

27Na ore wöönsoe onö atakuimukia omosaraba gööë na angöötë, oyo taisaiine koba umueega waanë hai.

28Hanö ndanyööre, omoonto aratuna kohagaacha omonaara, taanga naraikarë aibuuri ichiimbiria nireenga chinö chirahagaache, amaahë haanga ana ichiimbiria chinö chirasooki emeremö.

29Hanö naho atakörre këhayo, tagaatora gosookia omonaara nyuma yagotaanga oborosa; na bare böönsoe wanyöörre barooche gare gaabaaye mbaremosëkëërra.

30Nabö mbaregaamba iga, ‘Omoonto onö, aataanga kohagaacha siböönö akerroe gosookia emeremö!’

31“Hanö ndanyööre omogaambi aratuna kuya kuiihi ana abaanto ibikoe ikumi kuya guiitana na omogaambi woonde onö ana abaanto ibikoe merööngö ebere, taanga naraikarë aitëgëërrë haanga araatore guiitania omogaambi oyo.

32Hanö naho ndanyööre atakörre iigö, naratomë abaanto kuya kurigia omorëëmbë komogaambi woonde oora, engaki enö ndanyööre akereenge harai.”

33Yeeso agasookerria kogaamba iga, “Nkëëhö bëënë, temoonto aahö hare baiinyu onö akaaba umueega waanë, etare iga nyööre taanga natigere kere giöönsoe anakiö.

Omoonyo gonö gotaana chaancho

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 5:13; Mk 9:50)

34“Omoonyo numuuya siböönö hanö gobora ichaancho, tenchera ere yöönsoe ehö, enö okagoköra gosambaaroka hai.

35Timuuya ninyööra nkurututu iga gokaahiroa mogoondo hai; goyo ngotabutuagore. Onö ana amatui aiigue!”

Ruuka 15

Ekereengio kiring'oondi renö wanyöörre rëësira

(Mt 18:12-24)

1Urusiko roonde abaiiria abaaru biriguuti na abanyamaraga baande bagaacha gotëgëërra Yeeso,

2abaBarisaayo na abaiigia baMaragö bagataanga korooroota baragaamba iga; “Omoonto onö nkuiriganiaare abanyamaraga na wiiki ngosaangaare nabö!”

3Kohayo Yeeso akabateebia ekereengio kenö aragaamba iga,

4“Hanö ndanyöörre umui weiinyu ana amang'oondi igana, sooki irimui rëëgö risirë, niyeke araaköre? Naratigë merëëngö këënda na këënda kiriisirio ayi gutuna reera risirre, kuhika amaahë iga arinyöörre.

5Na hanö ararinyööre, naragöökë kimui, na kuriimukia aretoore komarekö gaaë,

6na kurihira ka, sooki aberekere basaani baaë hamui na abarobëri. Abateebi iga, ‘Motacheenga hamui nauni kugira nyöörre iring'oondi rëënë, renö nyöörre risirre!’

7Këhayo bëënë ndabateebia iga, omogöökö omonënë, ngoreba kuriooba kumunyamaraga umui onö atigere amaraga gokera abaanto merööngö këënda na këënda, banö bakuimaaha iga nabahëënë na tebagutuna gutiga amaraga gaabö hai.

Ekereengio gisiriingi enö wanyöörre yaasira

8“Gose toboore iga omogaikoro hanö oraanyööre ana ichisiriingi ikumi, sooki atabutë imui niyeke araaköre? Naragööti etara, ëëyë inyuumba yaaë na kurigia bokong'u hare höönsoe, kuhika amaahë iga aginyöörre?

9Hanö araginyööre naraberekerë basaani baaë na abarobëri böönsoe abateebi iga, ‘Motacheenga hamui nauni, kugira nyöörre isiriingi enö nyöörre ntabutere!’

10Këhayo bëënë ndabateebia iga, abamaraika bieNöökoe ngucheengabare kumunyairaga umui onö atigere amaraga.”

Ekereengio kiomööna onö wanyöörre aasira

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Yeeso akagëëndërria gusumaacha araboora iga, “Aareenge hö omoonto woonde, onö aareenge na abamura babere.

12Omokë oora agateebia isa waabö iga, ‘Taata, taang'a ibiinto binö binyituungere.’ Kohayo isa waabö akabatuëënania ibiinto biaaë.

13Guchinsiko nkë iigö, umumura omokë oora akaguria ibiinto biira na kong'aanya kurua ka akaya gukiaaro këëharai, agasaria ichiimbiria chaaë chiira kubutuubutuubu.

14Agatakuna kere giöönsoe aareenge nakiö agatigara mabökö moomo, haakurua inchara enënë egaacha gokebara keera.

15Kohayo, akaya goköra emeremö komoonto woonde, onö aamotomere kuya komogoondo göötë kuriisia ichingurube na omoonto oyo naareenge umuiborroa wekebara keyo.

16Na umumura oora akaigöömba amachobo gichiheende gaara ichingurube chaare korea, siböönö, temoonto aagamomëëniri hai.

17Nyuma yahö agaitëgëërra buuya akaboora iga, ‘Abaköri bemeremö bataata böönsoe mbaana ibiaakorea ibiaaru, nkoreabare bitama na hanö ndaitoa na umuëëkö!

18Nendaimokë ngëëndë hare taata moteebi iga, Taata, naaköra iriraga mbërë yeNöökoe na mbërë yaaö.

19Tinisaiine koberekeroa omööna waaö hai; nköra kiumui wabaköri bemeremö baaö.’

20Kohayo akaimoka agataanga kuriinga kuya waisa waabö. Hanö wanyöörre akeereenge harai ataraahika ka, isa waabö akamomaaha, agakenya akamuturuung'ana: omööyö göötë guichooye amaachiichi, akamuibaara na komoomuuna.

21“Umumura oora akagaamba iga, ‘Taata, naaköra iriraga mbërë yeNöökoe na mbërë yaaö. Tinisaiine koberekeroa omööna waaö hai.’

22Siböönö, isa waabö akaberekera abaköri baaë bemeremö akagaamba iga, ‘Tanguhia hanö isumaati inchiiya eera mumubisi. Momotoorrë ebëtë gokëëra na ibiraato komagoro.

23Sooki muyi morëëntë ekegaini ikibucheechu keera, tomokörrë inyaangi!

24Kugira omööna waanë onö wanyöörre keenga aakua, siböönö, ngoogonö omohoru; wanyöörre aasira, siböönö atookere.’ Na kohayo mbaataangere goköra inyaangi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25“Na umumura omonënë, enkaaga eyo nkanyööra mogoondoare. Hanö wanyöörre ainokere araacha, ahikere haang'i ka, naaiguure amareentio na abaanto baratëënga.

26Akaberekera umui wabaköri bemeremö, akamubuuria iga, ‘Kana nke kebaaye?’

27Akamuhuunchukiria iga, ‘Mura omoiinyu achere ka, isa weiinyu amogögëëye ekegaini ikibucheechu keera gikugira iga, ariingere ka omohoru.’

28Umumura omonënë oora, akareerra akahonyeka, akaanga gosöha ka, kohayo isa waabö akarichöka kuya komogëya iga asöhë ka.

29Akaboorra isa waabö iga, ‘Maaha mona naagokörra emeremö komëëka genö giöönsoe, na teroohö ninyööra ndusiko rumui, ronö naakaangere gukuigueera hai! Naambë tewakang'aaye ninyööra nimburi imui nkörre inyaangi na basaani baanë hai!

30Siböönö, hanö itiing'ana yaaö enö yö egeeye guucha; onö aasaria ibiinto biaaë biöönsoe koboraaya, wimokere komogöögëra ekegaini ikibucheechu keera!’

31Isa waabö, akamuhuunchukiria iga, ‘Mööna waanë, uwë nka hanö ore ruisö röönsoe, na kere giöönsoe neenakiö nekëëö.

32Kohayo kuhika tööre koba na inyaangi yirisaansera, gikugira mura omoiinyu keenga wanyöörre aakua böönö mohoru, wanyöörre aasira si atookere.’ ”

Ruuka 16

Ekereengio kiumuitaahi omokana

1Yeeso akaboorra abeega baaë iga, “Aareenge hö, omoonto woonde, omoome onö aareenge na omoonto wakumuitaahera ibiinto biaaë. Omoome oyo agateebibua iga umuitaahi oora nkomosarriaare ibiinto.

2Omoome oora akaberekera umuitaahi oora akamubuuria iga, ‘Kana gayo mang'ana ke gayo nkuiigua iga oraköra hayo? Rëënta ibitabo tomaahë mona waaya oranyitaahera, kugira böönö toraatore kogëëndërria kunyitaahera ibiinto hai.’

3Umuitaahi oora agaitëgëërra agaiteebia iga, ‘Umuëënë emeremö böönö araya kundugia kurua komeremö. Niyeke ndaaköre? Naunimbë, teneena nguru chakorema hai, na nkomaahande ichinsöni guikara gosabasaba.

4Aarria, böönö nongooye kenö ndaaköre! Hanö ndahaaterë emeremö gëënë, okorri iga niyi ndairiganibua hanö naaya obaande.’

5Sooki, akaberekera abaanto böönsoe banö baareenge na ichisiire chomoonto oora umuëënë emeremö. Sooki akabuuria kuumui umui iga, ‘Uwë ibiinto mbireenga onabiö ibiomogaaka onö?’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Owambërë akamuhuunchukiria iga, ‘Amatëbë igana agamaguta.’ Umuitaahi oora akamoboorra iga, ‘Imukia igichëëti këëö kenö wikare haanse, waandekë iga merööngö etaano.’

7Akaboorra na owoonde oora iga, ‘Nauwë mbireenga onabiö?’ Akamuhuunchukiria iga, ‘Amagönëëra igana agiengano.’ Umuitaahi oora akamoboorra iga, ‘Imukia ekëëö ngeekenö, waandekë iga namagana anaanai.’

8“Omoome oora akagoonga umuitaahi oora ataare umuiguiiri, komeremö genö wanyöörre akörre kobong'aiini obonënë; kugira abaanto biekebara kenö nabang'aiini komeremö gëëbö, gokera abaanto banö bareenge koborabu.”

9Yeeso akarööbirria kobateebia iga, “Motaiigua ndabateebiambë: ikörra amasaani koboome buekebara kenö, okorri iga, hanö nauwë biregoserra uchë gusiriinibua kumigi gekuyeeyo na eyo.

10Ore wöönsoe onö areenge omohëënë kubiinto ibikë bokong'u, naraabë omohëënë ninyööra nkubiaaru onö atareenge omohëënë komang'ana amakë ninyööra nkomang'ana amanënë taraabë omohëënë hai.

11Hanö ndanyööre motare bahëënë kubiinto biekebara kenö, oboome bobohëënë bö ning'ui araabahë?

12Gose hanö ndanyööre motare abahëënë kubiinto biabaanto baande, ning'ui araabahë binö biraabë ibieiinyu?

13“Temoonto ahö onö agaatora koba omoköri wemeremö wabanënë babere hai; kugira nararëgë umui ahaanche owoonde; gose asooke owoonde, na asërë owoonde oora. Temoratore gokörra eNöökoe emeremö na ichiimbiria hai.”

Amang'ana gaYeeso agamui

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

14Hanö abaBarisaayo baaiguure iigö, mbaamosëkërrëëye, kugira nabahaanchi bichiimbiria baareenge.

15Yeeso akababoorra iga, “Mbaiinyu mohaanchere kuiyörökania mbërë yabaanto iga nabahëënë more, siböönö Nöökoe nabamanyere kumiööyö geiinyu; kugira egeento kenö gekomaahoa na abaanto iga nkeena ubueera, koNöökoe, tegeento hai.

16“AMaragö gaMosa na amaandekö gabanaabi, gayo ngaarundiibui kuhika enkaaga yaYöhana omoBaatiisi; marua hayo böönö aMang'ana Amaiiya goBogaambi bueNöökoe nkuruundibuagare, na omoonto ore wöönsoe nkobosöhaare guchiinguru.

17Siböönö ngetobu kuriooba na ekebara gusira, gokera agatönë gakë iigö akiRiragö gusira.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18“Omoonto ore wöönsoe onö akurugia mokaaë aratëta owoonde oyo noboraaya nkunyööra akörre; na omoonto ore wöönsoe araatëtë omogaikoro onö atigeroe na mosaacha waaë, oyo noboraaya nkunyööra akörre.

Omoome na Raasaaro

19“Omoonto woonde, aareenge hö omoome, onö aagaisöhiiyi ichingebo ichinchiiya ichiriguri irinënë, onö aakareeye ibiaakorea ibiiya ruisö röönsoe.

20Na kuihita rëëë nkanyööra omoonto woonde ahö onö aakarëënteroe hö omohabe, araberekeroa iga Raasaaro, onö aareenge na ibiseese omobere göönsoe.

21Onö aakaigöömbere korea ibiaakorea binö biaakagooye haanse kurua komëësa yomoome oora. Ninyööra nichiseese nchiaare komomëënamëëna ibiseese biaaë biyo.

22“Omohabe oora agakua, akahiroa na abamaraika haang'i na Abrahamu; na omoome oora nawë agakua agatokeroa.

23Akaya kobaku hare aakanyöörëëye inyaanyi enënë bokong'u, akagörrökia amaiisö gaaë, akamaaha Abrahamu harai, na Raasaaro ambareka yaaë.

24Sooki akaberekera iga, ‘Taata Abrahamu! Taamaahera amaabe, tateebia Raasaaro achabi ekëëra komaanche antööchë, kororeme ankiindi, kugira nkunyahaarekande komörrö monö!’

25“Siböönö Abrahamu akamoboorra iga, ‘Taheetoka möona waanë, enkaaga enö waareenge gokebara waahaayoe ibiinto biöönsoe ibiiya, enkaaga eyo Raasaaro nawë namabe aakanyöörre. Siböönö böönö nkomegöököare hanö, nauwë böönö nkunyaanyiore.

26Na kogayo göönsoe, gatai yaaö na baiito, irirooma ndegatai hayo iritaambe renö rereenge orobebe, okorri iga moonto atagaacha kurua ihuumbu eyo aguucha ihuumbu enö, gose akurua ihuumbu enö aguucha ihuumbu eyo hai.’

27Na omoonto omoome oora akaboorra Abrahamu iga, ‘Mbuuyambë taata, ngaakogëya, otomë Raasaaro kuya otaata,

28hare bamura bamoiito bataano; okorri abataki, nabö batagaacha guucha ahase hanö hinyaanyi.’

29“Abrahamu akamoboorra iga: ‘Bamura bamoiinyu mbaana amaRagö gaMosa na amaandekö gabanaabi; tiga bagaigueerë.’

30Nawë akamoboorra iga, ‘Aa-a, Taata Abrahamu! Siböönö hanö bakaanyööra onö ariookere kurua kobaku, nehö bagaatiga amaraga gaabö.’

31Abrahamu akamoboorra iga, ‘Hanö ndanyööre bataiigue amaRagö gaMosa na agabanaabi, tebaroongore ninyööra moonto ariookë kurua kobaku hai.’ ”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ruuka 17

Iriraga
(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

1Yeeso akaboorra abeega baaë iga, “Ibituurötuurö binö bikugira abaanto baköra iriraga kuhika biichë; siböönö, ehobe nko oora akubirëënta!

2Oyo ngisaiine iga hanö akaboheeyoe orogena ururitö kuigöti arëkëröë kuya kunyaancha, gokera hanö eraabë iga newë agirre umui wabakë banö aköre iriraga.

3Muiraarerre baiinyu abiëënë kubiëënë! “Hanö omoonto woonde aragosarri, omokogë, na hanö araasabe amaabe iga aatigere, mööbërë.

4Hanö omoonto woonde araagosarri hare muhuungate kurusiko, na nkaaga yöönsoe agosariiyi ayi araacha aragaamba iga, ‘Taanyabera ntigere,’ niiga uyi oramööbera.”

Ubukumia

5Abatomoa bakaboorra oMonënë iga, “Tatuëëngëria ubukumia.”

6Yeeso akabateebia iga, “Hanö mokaaba na ubukumia bonö boong'ana entëtërë yiritagara, moraatorë goteebia omoko gonö iga, ‘Taiyiha kurua hanö uyi komëra kunyaancha!’ Nagö ngorabaigueere.

Emeremö giomoköri wemeremö

7“Hanö nkanyööra umui weiinyu ana omoköri wemeremö onö akomoremera, gose onö akumuiriganiria amang'oondi, hanö aariinga ka, akamoboorra iga, ‘Taangoha boongoboongo wikarë oraagerë?’

8Aa-a! Iribaga rekomoteebia iigö, naramoboorre iga, ‘Taiböha eköng'ë oheencherre, hanö ngosookia koraagera na kunyua, nauwë böönö omanyë koraagera na kunyua.’

9Omoköri wemeremö akaahaaboa umukumö, gikugira iga akörre këëbore ateebiibui?

10Ninyööra mbaiinyu böönsoe; hanö möököra gare moteebiibue goköra, mogaamba iga, ‘Baiito nabaköri bemeremö tore banö totaisaiine; ntokörre gare garagere iga tokörë.’ ”

Yeeso arahueenia abamagëëngë ikumi

11Hanö Yeeso aareenge korogëëndö araya Yerusareemu, naahëtëëye komobaga goSamaria na Gariraaya.

12Hanö wanyöörre aratuna gosöha korobëri roonde, agasikana abamagëëngë ikumi. Bakaimeerra harai haara.

13Bakarëgëchëra baragaamba iga, “Monënë Yeeso! Tatomaahera amaabe!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Hanö Yeeso aabarooche akababoorra iga, “Gëënda mooroki abaanchaama babamaahë.” Nabö bagasaabuurua baareenge gonchera baraya.

15Hanö, umui waabö aarooche iga, ahueenere, akariinga aragoonga eNöökoe gokerëgëchërö.

16Agaacha akairëkëra haanse komagoro gaYeeso, aramogoonga. Nawë nomoSamaria aareenge.

17Yeeso akabuuria iga, “Abaanto nikumi baare na böönsoe mbahueeniibui kana abaande këënda hai bare?

18Tewoonde atookere onö ariingere guucha kogoonga Nöökoe getatiga numuitööngö onö bëënë?”

19Yeeso akamoboorra iga, “Taimoka ogëëndë ka; ubukumia bööö bukuhueeniri.”

Uguucha koBogaambi bueNöökoe

(Mt 24:23-28, 37-41)

20AbaBarisaayo abamui mbaabuurri Yeeso ronö oBogaambi bueNöökoe buriicha. Nawë naabahuunchukiiyi iga, “OBogaambi bueNöökoe tibuguucha gonchera enö bokamaahoa hai.

21Taahö onö akaaboora iga, ‘Tamaaha mboobonö!’ gose, ‘Mboboora!’ kugira oBogaambi bueNöökoe mbaiinyu moonabö.”

22Sooki akaboorra abeega baaë iga, “Enkaaga iriicha, enö muriigöömba iga momaahë urusiko ninyööra ndumui roMööna woMoonto, siböönö temoreromaaha hai.

23Na abaanto mbarebaboorra iga, ‘Tamaaha ngoogonö hanö!’ gose iga, ‘Tamaaha ngogoora haara!’ Siböönö motagaacha kuya hö gose kobasöörana hai.

24Këhaara bëënë ekemënio gekomënia getebeta mooche na rogoro nkëëhö bëënë oMööna woMoonto areba kurusiko röötë.

25Si taanga narairiire bokong'u na kööngöa na abaanto birikora renö.

26Këhaara bëënë këëbaaye gonkaaga yaNuhu, nkëëhö bëënë kereba gonkaaga yoMööna woMoonto.

27Abaanto mbaare korea, baranyua, baratëta na gotëtoa, kuhika urusiko ronö Nuhu aasöhere koböötö, na ehooro egaacha ekabaiita böönsoe.

28Wiiki ndoreba gienkaaga yaRuutu. Böönsoe mbaare korea na kunyua, mbaare kogora na kohöönia, barabusura na kohagaacha barahagaacha.

29Urusiko ronö Ruutu aarichökere kurua Sötöma, omörrö ngötorekere kurua igoro goratoa kimbura, gokabaiita böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30Nkëëhö bëënë kereba kurusiko ronö oMööna woMoonto ariihonyora umuëënë.

31“Royo onö ndinyööra areenge komosöönsö igoro, atagaacha guiika iga araya gutuna biinto biaaë nyuumba hai; na onö ndinyööra amogoondo atagaacha komagia nyuma.

32Moheetoke, moka Ruutu!

33Ore wöönsoe, onö araatunë iga atuuri obohoru bööë, oyo narabotabutë si ore wöönsoe onö arabotabutë oyo narabutuuri.

34Kubutiko boyo, ndabateebia iga, ndinyööra abaanto babere baraaye borre bumui: umui aimukibue, na owoonde atamë.

35Abagaikoro babere ndiinyööra barasea hamui: umui ariimukibua na owoonde atamë.

[36Abaanto babere ndiinyööra baamogoondo, umui ariimukibua na owoonde atamë.”]

37Abeega baaë bakamubuuria iga, “Hayo kana, nehai ndinyööra baareenge, Monënë?” Yeeso akabahuunchukiria iga, “Hare ekerombaine kere, nehö amatöönyi gare.”

Ruuka 18

Ekereengio kiumusino na omokëëngi wibiina

1Sooki Yeeso akabateebia ekereengio keende iga, kuhika bayi barasaba ruisö röönsoe na baangë gukua nkörö.

2Akagaamba iga, “Aareenge hö kumugi nyaborëbë, omokëëngi wibiina, onö ataare kööböha eNöökoe gose ninyööra ngosooka abaanto.

3Na kumugi goyo bëënë nkanyööra umusino woonde ahö, ruisö röönsoe naakagereeye omokëëngi wibiina oyo, aramogëya iga, ‘Tantuurria nkerë ababisa baanë ikiina!’

4Guchinsiko ichincharu omokëëngi wibiina oora, taakahanchere hai, siböönö, urusiko roonde agaitëgëërra iigö akaboora iga, ‘Ninyööra ntaköööböha Nöökoe, gose ngosooka moonto,

5siböönö gikugira yumusino onö aantiitia, nendamaahë amang'ana gaaë ganö ngaköre. Getare iigö naragëëndërri guucha ereende iigö andösi!’ ”

6Na oMonënë Yeeso akaboora iga, “Taiiguambë mona omokëëngi wibiina oyo ataare mohëënë aagaambere.

7Böönö Nöökoe nataitanerë abaahoroa baaë banö bakomokoorra ubutiko na omobaso? Böönö nabainyönyööria?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Ndabateebia, naraangohë guucha kobaitanera. Siböönömbë, hanö oMööna woMoonto aririinga guucha gokebara, arinyööra ubukumia gokebara?”

Ekereengio kiomoBarisaayo na umuiiria wiriguuti

9Sooki wiiki, akabateebia ekereengio kiabaanto banö baare kuimaaha iga nabaroonge, na barasëra abaanto baande.

10“Abaanto baande baareenge hö babere banö baageeye koHekaaru gosasaama: umui omoBarisaayo, na owoonde umuiiria wiriguuti.

11OmoBarisaayo oora akaimeerra agasasaama iga, ‘Ndakogoonga Nöökoe, kugira uni tenaanga abaanto baande hai, abasakuri, abatiiyu gose abaraaya, wiiki tenaanga umuiiria oyo wiriguuti hai.

12Nguisasande kabere kumukuubio, na nkurusiande iring'eenga reikumi kurua kubinö biöönsoe nkunyööra.’

13Siböönö umuiiria wiriguuti oora, akaimeerra harai, akamaaha iga kura tigisaiine iga akaagaramera kuya igoro kuriooba hai, agasusëëna bokong'u, akagaamba iga, ‘Nöökoe, unyabere, uni onö ndeenge umunyairaga!’ ”

14Yeeso akagaamba iga, “Ndabateebia, umuiiria wiriguuti, getatiga omoBarisaayo hai, naang'araarre kuya waaë, areenge boroonge na eNöökoe. Kugira ore wöönsoe onö, akuiyimukirria narahiinyoe, na ore wöönsoe onö agususëëna naraimukirribue.”

Yeeso araitabiria abaana

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15Abaanto baande bakamorëëntëra abaana iga abatoorre amabökö; siböönö hanö abeega baaë baarooche iigö, bakabang'öönëra.

16Siböönö Yeeso akaberekera abaana baara, aragaamba iga, “Tatiga abaana abakë baachë hareuni, möönge kobareberra, kugira banö baanga banö, oBogaambi bueNöökoe noböobö.

17Obohëënë ndabateebia iga, ore wöönsoe onö ataguitabirria oBogaambi bueNöökoe kiomööna, tarebosöha hai.”

Omotaangati omoome

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18Omotaangati woonde wabaYahuti akabuuria Yeeso iga, “UMuiigia Umuuya, niyeke ndaköre nyööre obohoru bokuyeeyo?”

19Yeeso akamubuuria iga, “Kugira ke okomberekera iga umuuya? Taahö umuuya hai, etare iga neNöökoe bëënë.

20Uwë nomanyere amaragö ganö gakogaamba iga, ‘Waangë goköra oboraaya; otagaiita, otakaiiba; otagaacha gusuuta omoonto koboröögö; sooka isa weiinyu na nyako weiinyu.’ ”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Akamuhuunchukiria iga, “Muiigia, gayo göönsoe naagagöötere marua nimumura.”

22Hanö Yeeso aaiguure iigö, akamoteebia iga, “Yatigara eng'ana imui, enö keragere iga oköre. Gëënda uguri kere giöönsoe onakio, sooki utuëënërë abatobu ichiimbiria, na noraabë na oboome kuriooba; sooki uchë ongöötë undue nyuma.”

23Siböönö, hanö omoonto oora aaiguure amang'ana gayo, naaitumatere bokong'u, kugira nomoome bokong'u aareenge.

24Hanö Yeeso aarooche iga aitumatere akaagaamba iga, “Ngekong'u getuubö ke abaame gosöha koBogaambi bueNöökoe!

25Negetobu engameera kohëta kuibaanga rieseendano, gokera omoome gosöha koBogaambi bueNöökoe.”

26Banö baamuiguure aragaamba amang'ana gayo mbaagaambere iga, “Ning'uimbë kana arehöna?”

27Yeeso akababoorra iga, “Kenö kereenge egekong'u komoonto, koNöökoe negetobu.”

28Sooki Bëëtërö akamoteebia iga, “Maaha! Baiito tötiga ibiinto biöönsoe tökogööta.”

29Yeeso akababoorra iga, “Eee mbuuya, nauni nendabateebi iga ore wöönsoe agutiga waaë, gose mokaaë, gose bamura bamööbö, gose abaiburi, gose abaana baaë gikugira yoBogaambi bueNöökoe,

30narinyööra ibiaaru guikora renö, na wiiki narinyööra obohoru bokuyeeyo gonkaaga enö iguucha.”

Yeeso araraga uruku röötë eregatato

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31Yeeso akaimukia abeega ikumi na babere baara, akabatoora hagare, akabateebia iga, “Tamaaha, böönö toratiira kuya Yerusareemu, hare amang'ana göönsoe ganö gaandekeroe na abanaabi koMööna woMoonto garaayi kohekera muhikö.

32Kugira narahaanoe kobaHamate, nabö mbaramokoomore na kumusuukirria na bamutueere amatai.

33Mbaramotëmë, haruë bamuiitë, siböönö kurusiko rogatato ariookë.”

34Siböönö abeega baaë bö teboongooye amang'ana gayo aare gusumaachera hai; kugira esesoro yagö yaabiseroe, bakaanga koongora kenö këëre kogaamboa.

Yeeso arahueenia umuhukuru onö aagasabasabere

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

35Hanö Yeeso aahikere haang'i Yeeriko, nkanyööra umuhukuru woonde aikaaye gonchera, arasabasaba.

36Hanö aaiguure abaanto abaaru barahëta, akabuuria iga, “Nke kebaaye?”

37Bakamoteebia iga, “Yeeso omoNasareeti newë akohëta.”

38Agaköra igituri aragaamba iga, “Yeeso oMööna oTauti, tamaahera amaabe!”

39Siböönö abaanto banö wanyöörre bataangatere bakamong'öönëra baramoteebia iga akire iga kiri. Siböönö hayo nehömbë aachanere bokong'u aragaamba iga, “OMööna oTauti, otamaahera amaabe!”

40Kohayo Yeeso akaimeerra, akabateebia iga bamorëëntë harewë. Hanö aahikere haang'i, Yeeso akamubuuria iga,

41“Nke ugutuna iga ngokörre?” Umuhukuru oora akahuunchukia iga, “Monënë, ngutunande iga maahë wiiki.”

42Yeeso akamoboorra iga, “Tamaahambë, ubukumia bööö bukuhueeniri.”

43Höhayo iigö, akamaaha, akagööta Yeeso, aragoonga eNöökoe. Hanö abaanto böönsoe baarooche iigö, bakagoonga eNöökoe.

Ruuka 19

Yeeso na Sakaayo

1Yeeso agasöha Yeeriko na akahëta gonchera yumugi goyo.

2Nkanyööra omotaangati wabaiiria biriguuti ahö iga Sakaayo, nawë nomoome aareenge.

3Naare gutuna komaaha Yeeso ning'ui, siböönö gikugira yirikömö riabaanto naakerroe komomaaha kohaara aareenge omoonto umueeng'e.

4Kohayo Sakaayo agakenya kuya mbërë akaya akariina komoko, hare aare kuya kohëtëra, okorri iga maahë Yeeso.

5Hanö Yeeso aahikere hö, akagaramera komote goyo akaboorra Sakaayo iga, “Sakaayo, taiika haanse boongoboongo! Kugira rëërö waaö ndahööyë.”

6Sakaayo, agasekera boongoboongo iigö akamuirigania kumuiguaano omonënë.

7Abaanto böönsoe hanö baarooche iigö mbaarorootere baragaamba iga, “Omoonto onö ageeye koba omogëni kumugi gumunyairaga!”

8Sakaayo akaimeerra akaboorra Yeeso iga, “Taiigua Monënë! Nendaahë abatobu iring'eenga rioboome böönë, na hanö ndanyööre naaruusia omoonto ore wöönsoe egeento këëë, nendamohakanë hare kanai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Yeeso akamoboorra iga, “Ubuituuria buuchere kumugi gonö rëërö, kugira omoonto onö nawë wöönsoe, numuhiri Abrahamu.

10Kugira oMööna woMoonto naachere gutuna na gutuuria kenö gëësirre.”

Ekereengio gichiimbiria

(Mt 25:14-30)

11Engaki eyo baare gotëgëërra amang'ana gayo, Yeeso akabateebia ekereengio. Nkanyööra arang'ata kuhika Yerusareemu, nabö mbaakanyere iga oBogaambi bueNöökoe haang'i boreenge buhikë.

12Kohayo akagaamba iga, “Aareenge hö omoonto woonde umukumahë, onö aageeye gukiaaro këëharai gutuna kohaaboa obogaambi, sooki ariingë achë ka.

13Hanö wanyöörre ataraatanora, akaberekera abaköri baaë bemeremö ikumi akabaha kuumui umui ichiimbiria ekerëëngërë akababoorra iga, ‘Körra ubusuruusia ichiimbiria chiyo kuhika ronö ndiriinga.’

14Siböönö abaanto bikiaaro këëbö bakamorëga, kohayo bagatoma abahiri bamang'ana kogaamba iga, ‘Titugutuna omoonto onö abë omogaambi weiito hai.’

15“Omoonto oora akahaaboa obogaambi akariinga guucha ka. Niigö aahikere iigö akaberekera abaköri baaë bemeremö iga baachë, okorri amaahë ichiimbiria chire chaang'ana baanyööra, kurua kubusuruusia bööbö.

16Owambërë agaacha akamoteebia iga, ‘Mogaaka guchiimbiria chiira wang'aaye naanyööra ichiinde hare ikumi.’

17Akamoboorra iga, ‘Waköra buuya, nomoköri wemeremö umuuya ore! Gikugira waareenge omohëënë komang'ana amakë, böönö nkohaaye imigi ikumi ogebaahë.’

18Owakabere agaacha akagaamba iga, ‘Mogaaka, guchiimbiria chiira wang'aaye naanyööra ichiinde hare gataano.’

19Akamoboorra iga, ‘Nauwë nkohaaye imigi etaano ogebaahë.’

20Omoköri wemeremö owoonde agaacha akagaamba iga, ‘Mogaaka guchiimbiria chiira wang'aaye nchiochinö; naachibisere kogetaambara.

21Kugira Naaköböhere gikugira nomobeore. Nkuimukiaore kenö getare ekëëö na nkogësaore kere otaabusuuye.’

22Akamoboorra iga, ‘Ore moköri wemeremö omobeebe! Nkomang'ana gaaö gaara bëënë ogaambere ngö ndagokëëngërë ikiina! Nomanyere iga nomobende, nkuimukiande kenö getare ekëënë na nkogësande kere ntaabusuuye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Nkugira kembë waangere guchibeeka kobeengi? Nyööre naachere nchinyööre hamui na egetooroa kö?'

24"Sooki akaboorra baara wanyöörre baimereeye hö iga, 'Tamuruusia ichiimbiria chiyo anachö mohë omoköri wemeremö oora anyöörre hare ikumi.'

25Bakamoboorra iga, 'Mogaaka, ndaiigua kana naana ekerëëngërë keyo hare ikumi!'

26Akabahuunchukiria iga, 'Ndabateebia, ore wöönsoe ana egeento, nariëëngëribua bokong'u; siböönö onö ataana geento, ninyööra negekë keera anakiö nariruusibua.

27Böönö, kobabisa baanë baara bataare gutuna iga mbë omogaambi waabö, barëëntë hanö nabö na mobaiiterë hanö komaiisö gaanë!' "

Ogosöha Yerusareemu kugichiirate

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Yöh 12:12-19)

28Hanö Yeeso aagaambere amang'ana gayo agosookia, akaba mbërë yaabö agataangata kuya Yerusareemu.

29Hanö aahikere haang'i Betibaage na Bëëtania, kunguku yeMeseituuni, agatoma abeega baaë babere iga bataangatë

30arabaragirria iga, "Gëënda korobëri ronö robaisioorre; hanö moraasöhë korobëri royo, moranyööre irikoohe rietekere reböhere, renö retaraikarroa. Moretachorë moreëëntë hanö.

31Hanö omoonto ore wöönsoe arababuuri iga nkugira ke mokoretachora, moteebia iga noMonënë akurituna."

32Bakaya bakanyööra këhaara bëënë Yeeso abateebiri.

33Hanö wanyöörre baratachora, abiëënë riö bakababoorra iga, "Kugira ke mokoretachora?"

34Nabö bakabahuunchukiria iga, "NoMonënë akurituna."

35Bakarehërra Yeeso. Sooki bakaretoorra ichingebo chiaabö, nabö bagasukiirria Yeeso kuriina hare riö igoro.

36Hanö aasookiri kuriina akurikarra abaanto mbaarri ichingebo chiaabö gonchera.

37Hanö aahikere haang'i Yerusareemu, gokeng'aaraario kinguku yeMeseituuni, irikömö riöönsoe riabeega baaë, bagataanga kogoonga eNöökoe barachiira, kugira yibirogoorö ibinënë binö wanyööre baarooche;

38bakaya baragaamba iga, "Aitabiribue oMogaambi onö aguucha kuriina rioMonënë! Omorëëmbë kuriooba na ubuhiku koNöökoe!"

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

39Sooki abaBarisaayo abamui kurua guikömö moora bakamoboorra iga,
“Muiigia, tateebia abeega baaö bakire!”

40Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndabateebia iga hanö baraakire amagena
agiëënë ngarataangë gucheerra.”

Yeeso arakoorra Yerusareemu

41Hanö Yeeso aahikere haang'i kumugi, hanö akogomaaha akagokoorra,

42aragaamba iga, “Hanö nkanyöörre rëërö omanyere ganö gagutunua kugira
yomorëëmbë! Siböönömbë gaabisoa tokogamaaha hai!

43Kugira ichinsiko chiraacha chinö ababisa barekuinaarria irigöri, bakonaari,
bagotoore gatai.

44Amahëënë mbaregusikia hamui na abaana baaö; tiigena rritigara rikaaye
koreende hai, kugira waanga komanya engaki enö Nöökoe aachere
kugutuuria!”

Yeeso araya koHekaaru

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Yöh 2:13-22)

45Sooki Yeeso akaya agasöha koHekaaru agataanga kurugia abasuruusia kuya
kebara,

46arababoorra iga, “Nkëëndekere komaandekö iga Nöökoe naagaambere iga,
‘Inyuumba yaanë neraberekeroe iga inyuumba yamasabi.’ Siböönö baiinyu
möögekörre irisana riabaiibi!”

47Yeeso naakaiigiri ruisö röönsoe koHekaaru moora. Abataangati
babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö, hamui na abataangati
babaanto mbaatunere kumuiita,

48siböönö tebaamanyere këëbore bagaakörre, kugira abaanto böönsoe
wanyöörre nkomotëgëërrabare, tebaare gutuna iga baheteeroe ninyööra
neng'ana imui yiiki hai.

Ruuka 20

Iribuurio igoro yogotora koYeeso

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1Urusiko roonde enkaaga enö Yeeso aareenge kuiigia na kuruundia aMang'ana
Amaiiya koHekaaru, abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia
baMaragö hamui na abagaaka, bagaacha

2bakamoboorra iga, “Toteebia, nkogotora ke ogokörra amang'ana ganö?
Ning'ui aakoha ogotora koyo?”

3Yeeso akabahuunchukiria iga, “Nauni wöönsoe nendababuuri iribuurio rimui
bëënë. Nteebia,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4ebaatiiso yaYöhana nkuriooba yaaruure gose kana nkobaanto?”

5Bakabuurania abiëënë iga, “Niyeke toragaambë? Hanö toragaambë iga, ‘Nkurua koNöökoe,’ naragaambë iga, ‘Kugira kembë motaakumiri Yöhana?’

6Hanö nahombë toragaambë iga, ‘Nkurua kobaanto,’ abaanto böönsoe banö bahekeeraine hanö mbaratorasë na ichinkömögö, kugira wanyöörre mbamanyere iga Yöhana nomonaabi aareenge.”

7Kohayo mbaahuunchukiri iga, “Tetomanyere hare kööruure hai.”

8Yeeso akabateebia iga, “Nauni wöönsoe tendabateebimbë ngotora ke ngokörra amang'ana ganö hai.”

Ekereengio kiomogoondo guemesabibu na abarimi

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9Sooki Yeeso akabateebia ekereengio kenö: “Aareenge hö omoonto woonde onö aaremere omogoondo guemesabibu, haakurua akagotegera abarimi baande iga bayi baramohakana; nawë akaya gokebara keende guchinsiko ichincharu.

10Na hanö enkaaga yagutua ichiihagoe yaahikere, agatoma omoköri wemeremö kobarimi baara okorri iga ayi komorëëntëra iring'eenga rëëë richihagoe chiemesabibu geera. Siböönö abarimi baara bakamotëma bakamuriingia mabökö machua.

11Kohayo wiiki naatomere omoköri woonde wemeremö; siböönö na oyo wöönsoe mbaamotëmere, kura bakamusuukirria, haakurua bakamuriingia mabökö moomo.

12Sooki agatoma omoköri wemeremö owagatato, abarimi baara, na oyo wiiki bakamunyahaara bakamotabuta kebara.

13Haakurua umuëënë omogoondo goyo guemesabibu akaibuuria iga, ‘Kana niyeke ndaaköre böönö? Tiga ntomë umumura itiing'ana yaanë; kaanyööra wë mbaramosookë!’

14Siböönö hanö abarimi baara baamorooche, bagateebania iga, ‘Onö newë umuri womoondo waaë. Tiga tumuiitë, okorri iga omoondo gonö gobë ogoiito!’

15Kohayo bakamuruusia komogoondo goyo guemesabibu na bakamuiita.” Yeeso akabuuria iga, “Niyeke mogokanya umuëënë omogoondo goyo guemesabibu araaköre abarimi baara?”

16“Naraachë aiitë abarimi baara, na aimuki omogoondo goora guemesabibu agohaanë kobarimi baande.” Hanö abaanto baaiguure iigö bakagaamba iga, “Etakaaba iigö roonde hai!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Yeeso akabataacherra akababuuria iga, “Esesoro yerëëndekö renö nke? ‘Irigena renö abahagaachi baangere iga tereena bueera hai rëërua rëëba iriubueera koheteera agaande göönsoe.’

18Ore wöönsoe akaagoa kö nderamobotorebotore na hanö rekaagueera omoonto, ndekamoboroongora.”

Iribuurio riamang'ana gakuruusia iriguuti

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19Abaiigia baMaragö na abataangati babanchaama bieNöökoe bagasaacha iga bagöötë Yeeso gokerabaacho hayo bëënë, kugira mboongooye iga mbö aare kong'ööria; siböönö bakööböha abaanto.

20Kohayo bagatiga iga bamokëëmbë gonkaaga yeende wiiki. Bakaimoka bagatoma abaanto baakuya komokëëmba, nabö mbaaikörre iga nabahëënë bare okorri iga baiköne Yeeso na amang'ana, bamogöötë egeka bamohaanë guchiinguru kogotora komotaangati umuRuumi.

21Abaanto bayo bakaboorra Yeeso iga, “Muiigia ntomanyere iga, ere ogaambere neere ukuiigia iga nehëënë. Ntomanyere iga, uwë totoondoreeyoe na eng'ana ere yöönsoe yamoonto hai, siböönö nkuiigiaore obohëënë bobohaanchi bueNöökoe.

22Toteebiambë, gose mbobeebe kuiRagö reiito kuruusia iriguuti hare Gaisaari gose kana hai?”

23Yeeso akoongora ubuiköni bööbö, akabateebia iga,

24“Nyorokia isiriingi. Ituubö enö ekö, na iriina renö nibiang'ui?” Bakahuunchukia iga, “NibiaGaisaari”

25Kohayo Yeeso akababoorra iga, “Mbuuyambë, hakana Gaisaari binö bireenge ibiaGaisaari, na eNöökoe binö bireenge ibieNöökoe.”

26Bakaanga komogööta egeka mbërë yabaanto haara, kohayo bagakira iga kiri, bakarogoora kuihuunchukio rëëë.

Iribuurio riamang'ana gakuriooka

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27AbaSatukaayo baande, banö bakogaamba iga tebaanto barriooka kurua kobaku hai, bagaacha kubuuria iga,

28“Muiigia, Mosa naatöndekeeye amaragö, ‘Hanö oranyööre omoonto akuure atigere mokaaë atahikere kuibora möona, mura omööbö naratëtë umusino oyo okorri iga agorrokiri mura omööbö umugi gööë.’

29Baareenge hö abamura baandaimui muhuungate; owambërë agatëta omogaikoro, agakua atatigere abaana.

30Owakabere wiiki nawë agatëta omogaikoro oyo,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31na owagatato këëboyo bëënë. Böönsoe muhuungate bakaromaana - bagakua
batatigere abaana.

32Kogosookerria omogaikoro oora agakua.

33Böönö hanö abaku barriooka, mokaang'ui areba? Kugira naatëteroe na
abamura böönsoe muhuungate!”

34Yeeso akabahuunchukiria iga, “Gonkaaga enö abaanto ngotëtabare, na
ngotëtoabare,

35siböönö abaanto banö bariisana kuriuukibua na komënya guchinsiko chiira
chiguucha tebaretëta gose gotëtoa hai.

36Mbareba kiabamaraika tebarikua hai. Nabö nabaana bieNöökoe kugira
bariookere kurua kuruku.

37Ninyööra, nukuriooka kuabaku, Mosa noorokiri borabu komaandekö iga
abaku mbarriooka. Gokeng'eenga kiamaandekö hare hagusumaachera
egesarra keera giookere omörrö, naatarre oMonënë iga ‘neNöökoe
waAbrahamu, Nöökoe waIsaka na eNöökoe waYaköbö.’

38Nawë neNöökoe wabahoru, tiiga nowabaku hai, kugira harewë böönsoe
nabahoru.”

39Abaiigia abamui baMaragö bakamoboorra iga, “Muiigia, ogaambere buuya!”

40Kohayo tebaakarehere wiiki kumubuuria ng'ana ere yöönsoe hai.

Iribuurio igoro yaMasiihi

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41Yeeso akababuuria iga, “Kana niyeke bagoköra baragaamba iga Masiihi
noMööna oTauti?

42Kugira Tauti umuëënë nkogaambaare kogetabo kiaMasiriingio iga, ‘OMonënë
akaboorra oMonënë waanë iga: Ikara hanö gokobökö köönë okoboreo

43kuhika nköre ababisa baaö babë igituumbe kegosaambeka amagoro gaaö.’

44Tauti umuëënë naamoberekeeye iga, ‘OMonënë.’ Niyekembë Masiihi abaaye
oMööna oTauti?”

Yeeso arateebia abeega baaë iga bairaarerre na abaiigia baMaragö

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

45Nkaaga abaanto böönsoe baare komotëgëërra, Yeeso agateebia abeega baaë
iga,

46“Muiraarerre na abaiigia baMaragö, banö bahaanchere kuigëëndiagëëndia
baisöhiiyi ichingebo ichintaambe wiiki mbahaanchere iga bakeeriboe
kubusuuki kometeera; banö baguitaangatia guikara kubituumbe biambërë
guchiSinagoogi na guchinyaangi ichinënë;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

47banö bahaanchere kong'ainiirria abasino babaruusia ibiinto biaabö, haakurua baraiköra abaiiya kogosaba amasabi amataambe! Bayo mbarekëëngëroa ikiina ekenënë wiiki ekebeebe bokong'u!”

Ruuka 21

Ikiruusio kiumusino

(Mk 12:41-44)

1Yeeso akamaaha mona abaame baare gotoora ibiruusio biaabö komööngö yeHekaaru,

2na wiiki akamaaha umusino woonde omotöbu aratoora ibiherema bibere.

3Yeeso akagaamba iga, “Amahëënë ndabateebia iga, umusino omotaka onö newë arëkëëye ibiaaru gokera abaande böönsoe.

4Kugira bö, mbaakaruusiri kobööru buibiinto biaabö, baratiga ibiinde; siböönö omogaikoro onö wë, kobotaka bööë, aruusiri biöönsoe binö aare nabiö, binö akaahönëëye.”

Yeeso araraga ogotaaganibua kueHekaaru

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

5Abeega abamui nkanyööra barasumaachera eHekaaru, këëbore yaahagaacheroe na amagena amaiiya, na ibituhö binö bikuruusiribua eNöökoe. Yeeso akababoorra iga,

6“Gayo göönsoe mokomaaha enkaaga iriihika enö ninyööra nirigena rimui retaretama koreende igoro; göönsoe ngaretabutua haanse.”

Inyaanyi na isina

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

7Nabö bakamubuuria iga, “Muiigia, amang'ana gayo nenkaaga ke gareba? Na nkemanyiirrio ke kereba gokoorokia iga garatuna koba?”

8Yeeso akabateebia iga, “Muiraarerre! Motagaacha kong'aiinoa. Abaanto abaaru mbariicha baraitëërra iriina rëënë baragaamba iga, ‘Nuuni ndeenge wë!’ na, ‘Enkaaga yaahikere!’ Siböönö motagaacha kogööta agaabö.

9Siböönö hanö muriigua amahi, na ubutiiyu motagaacha kööböha hai; kugira gayo kuhika ngö garetaanga, siböönö hayo tiiga nurinyööra umuhikö ngobaaye haang'i hai.”

10Akagëëndërria kogaamba iga, “Ikiaaro nkirimoka guiitana na ekeende, na obogaambi mburimokerana na obogaambi boonde.

11Ibirigiti mbiregaamba, guchintahana hagarehagare, inchara, ibirooyi ibibeebe, mbireba hö; na ibiinto biaköböhia na ibirogooro ibiaaru mbirirueera kuriooba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Siböönö gayo göönsoe gataraaba, ninyööra niigö mbarebagööta na kobairiiria; mbarebahira kogaambibua ibiina guchiSinagoogi babahire gokeböhë; murihiroa mbërë yabagaambi na abataangati gikugira yaanë.

13Gonö ngö goreba umueeya goiinyu kobateebia aMang'ana Amaiiya.

14Moteremeke kumiööyö geiinyu möönge guitëgëërra iga nke moraayi kogaamba,

15kugira nendebaha amang'ana na obong'aiini, ninyööra na ababisa baiinyu tebarebakong'iria umunyua, gose bakomanya köönga hai.

16Moreköböösanibua na abaiburi baiinyu, na abamura bamoiinyu, abaanto baiinyu na abasaani baiinyu; mbariita ninyööra na abamui baiinyu.

17Abaanto böönsoe mbarebarëga, gikugira yiriina rëënë.

18Siböönö ninyööra norotame ruituukia yemetoe geiinyu tirurisira hai.

19Muuchë kugumiirria bokong'u, kugira murituuria obohoru boiinyu.

Yeeso araraga ogotaaganibua koYerusareemu

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20“Siböönö hanö moremaaha Yerusareemu enaariibui na ababisa, muuchë komanya iga ogosaribua kööyö kuhikere.

21Sooki banö ndinyööra baareenge buYahuti baachë kong'ösëra guchinguku, na banö ndinyööra baareenge kumugi baachë kong'ösa, na bare ndinyööra baareenge kubiremerö batagaacha kuriinga kuya kumugi.

22Kugira ichinsiko chiyo ‘Nichinsiko chukuruusia igisiöömba,’ gukuhikia amang'ana ganö gaarageroe këëbore amaandekö gakogaamba.

23Ehobe yaabö, guchinsiko chiyo kobagaikoro banö baanda na banö urinyööra baragöönkia! Kugira ichinsiko chiyo nchireba ichiinyaanyi enënë gokebara, na oborro bueNöökoe mborebasekeerra.

24Abaande bariitua na umuhio, na mbaregöötoa kuya kubiaaro biöönsoe, na Yerusareemu niritiriingoa na ichiHamate chiinde kuhika enkaaga yabaitööngö ichë gukuna.

Uguucha koMööna woMoonto

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25“Na iriooba ndereba na ibirogoorö, na umueeri, na ichinyunyuunyi. Gokebara ibiaaro biöönsoe mbiritiita, bioböhë ukuruma kuinyaancha na amagëëngio gaayo.

26Abaanto mbareba haang'i gukua koböööba, baraganya kenö giikuya guucha gokebara giöönsoe kugira ichiinguru chaigoro nchiriyëëgayëëga.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Sooki mbaremaaha oMööna woMoonto aratora guisaaro na ichiinguru ichinënë hamui na ubuhiku.

28Hanö amang'ana gayo garetaanga koba, muuchë kuimeerra na kogaramera igoro, kugira ubuituuria boiinyu buhikere haang'i.”

Iriigio riomoko

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

29Sooki Yeeso akabateebia ekereengio kenö: “Heetoka omoko hamui na emete geende giöönsoe.

30Hanö momaaha amato amarërë gaagö gataangere goseboka, nkomanyamore iga enkaaga yemaao yaabaaye haang'i.

31Nkëhayo bëënë na baiinyu hanö moremaaha amang'ana gayo gararichökëra, muuchë komanya iga oBogaambi bueNöökoe haang'i bore.

32“Obohëënë ndabateebia iga irikora renö tereraahëtë kuhika gayo göönsoe gataraaba hai.

33Kuriooba na ekebara biöönsoe mbiraahëte, siböönö amang'ana gaanë tegakaahëta hai.

Kuhika muhure

34“Muiraarerre! Motagaacha guikareerra ichinyaangi, gose ukunyua gose ugutunibua na amang'ana gekebara kenö, getare iigö uRusiko roora ndorebabacha kiomohana.

35Kugira urusiko royo nduriicha kobaanto böönsoe biekebara kenö.

36Motahura na mosabë ichinkaaga chöönsoe okorri iga munyööre ichiinguru chakong'ösa kurua komang'ana gayo göönsoe gariicha koba na muuchë gotora kuimeerra mbërë yoMööna woMoonto.”

37Ichinsiko chiyo Yeeso naare kuiigia abaanto koHekaaru, na hanö goba omogörööba naare kuya koraara kunguku yeMeseituuni.

38Na inkio chuni abaanto böönsoe mbaare kuya koHekaaru komotëgëërra.

Ruuka 22

Iniko yaguiita Yeeso

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Yöh 11:45-53)

1Enkaaga yiNyaangi yoMogaatë gonö gotaana iriöögö nkanyööra ebaaye haang'i, niyo yaakaberekeeyoe iga eBaasaka.

2Abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö mbaare gutuna mona bagaaköra bagöötë Yeeso bamuiitë gukibisere; kugira mbaare kööböha abaanto.

Yuuta araitabirria gokööböösania Yeeso

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

3Sooki iRisaambo rekainaara Yuuta Keriooti, onö aareenge umui wabeega baara ikumi na babere.

4Kohayo naatanooye akaya gusumaacha na abataangati babanchaama bieNöökoe bakagaambana nabö hamui na omotaangati wabariindi bieHekaaru mona araaköre aköböösani Yeeso hare bö.

5Bakaiigua buuya bakamoragana iga mbaraamohë ichiimbiria.

6Yuuta agaitabirria na agataanga gutuna umueeya umuuya ogögoköböösania Yeeso gukibisere abaanto batamanyere.

Yeeso araseemia korea endaagera yeBaasaka

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Yöh 13:21-30)

7Urusiko ruiNyaangi yeMegaatë genö getaana iriöögö riemegaatë rokahika, royo ndö baakamuëënsere ekemaano kiring'oondi rieBaasaka.

8Kohayo Yeeso agatoma Bëëtërö na Yöhana, aragaamba iga, “Motaya moseemi eBaasaka okorri tuuchë korea.”

9Bakamubuuria iga, “Nehai ugutuna tuyi goseemiria?”

10Nawë akabahuunchukiria iga, “Maaha! Hanö moraahikë kumugi, morasikanë na omoonto aitueekere ensëëngö yamaanche. Mumurue nyuma, mosöhë kunyuumba ere araasöhë,

11sooki moteebi umuëënë inyuumba iga, ‘UMuiigia agaambere iga, igisuumua haikere kenö abeega baanë na uni ndanyëërë eBaasaka?’

12Nawë naraboorokі igisuumua ekenënë kogöröba kenö giikooneroe, hayo nehö moraseemiri ibiinto biöönsoe.”

13Bagatanora bakaya bakanyööra nkëhaara bëënë Yeeso aabateebiri, bagaseemia eBaasaka.

Endaagera yoMonënë

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Kö 11:23-25)

14Hanö enkaaga yaahikere, Yeeso agaacha agaikara ahase haaë, hamui na abeega baaë komëësa.

15Nawë akababoorra iga, “Wanyööra nkuigöömbande iga nerë eBaasaka hamui na baiinyu ntaraaya kunyaanyi!

16Kugira nkobateebiande iga tendaagerë roonde hai kuhika hanö urinyööra ehekeeraine koBogaambi bueNöökoe!”

17Sooki Yeeso akaimukia itibaai kogeköömbë, akaruusia egoongö koNöökoe, akagaamba iga, “Taimukia mugusë böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Ndabateebia amarua böönö wiiki tindinyua itibaai roonde hai kuhika oBogaambi bueNöökoe buhikë.”

19Wiiki akaimukia ekeng'eenga kiomogaatë akaruusia egoongö, akagobotora akabaha aragaamba iga, “Gonö nomobere göönë gonö gurusiibui gikugira yeiinyu. [Muyi moraköra iigö gokoheetoka.”

20Na këhayo bëënë akabaha egeköömbë hanö wanyöörre baasookiri ibiaakorea biomogörööba, aragaamba iga, “Egeköömbë kenö nikiendagano ehea yeNöökoe enö ehekeeraniibui komaanyiinga gaanë, ganö gaitekere gukugira yeiinyu.]

21“Si maaha morörë! Omonköböösani hamui areenge nauni komëësa enö!

22Kugira oMööna woMoonto nkuyaare guiitoa këëbore aang'ooreeyoe na eNöökoe, siböönö ehobe nkomoonto ore aramoköböösani!”

23Bagataanga kubuurania abiëënë iga, ning'ui oyo harebö aare gutuna goköra ganö

Ichinkaani igoro yoBonënë

24Ichinkaani wiiki chikabooka gatai yabeega baara bagataanga kohaamana iga ning'ui harebö araitëgëërroe koba omonënë.

25Yeeso akababoorra iga, “Abagaambi bichiHamate mbaana ogotora kobaanto baabö, na abataangati nkoberekeroabare iga, ‘Basaani baBaanto.’

26Siböönö tiigö kere hare baiinyu hai, ore wöönsoe areenge omonënë hare baiinyu, ngisaiine iga abë kiomokë gokera böönsoe, na onö agutuna iga abë omotaangati ngisaiine iga abë kiomoköri wemeremö.

27Ning'ui kana areenge omonënë, noora aikaaye araraagera gose kana noora akumuirigania? Noora aikaaye komëësa ararea ibiaakorea. Siböönömbë uni hamuinde na baiinyu ndabairigania.

28“Guchinkaaga chöönsoe chogosaachoa köönë, wanyöörre hamuimore nauni;

29nkëhaara bëënë Taata aang'aaye oBogaambi, nkëëhö bëënë nauni ndaabahë oBogaambi.

30Moreraagera na kunyua hamui nauni komëësa yoBogaambi böönë, na murikara kubituumbe bioBogaambi mobaahë ibisaku ikumi na bibere biabaIsraeri.”

Yeeso araraga Bëëtërö iga naremöönga

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Yöh 13:36-38)

31“Simooni, Simooni! Tamaaha! IRisaambo rinyöörre umueeya gokobasoonga baiinyu böönsoe këhaara umusuungi agosoonga engano.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32Siböönö Simooni, naagosabeeye iga ubukumia bööö botagaakeroa. Hanö uguucha kuriinga, hareuni, uchë gutirimikia bamura bamoiinyu.”

33Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Monënë uni nairuusia kuya nauwë gokeböhë gose ninyööra ngukua tukuë hamui!”

34Yeeso akamoteebia iga, “Bëëtërö, ndagoteebia butiko bonö borëërö esaarigöökö teraahikë koragora otaranyaanga hare gatato hai.”

Enkaaga yinyaanyi

35Haakurua Yeeso akabuuria abeega baaë iga, “Enkaaga eera naabatomere motaana iguchi rembiria, gose iguchi reboteebi, gose ibiraato, möösoheeyoe na geento?” Bakahuunchukia iga, “Aa-a.”

36Yeeso akababoorra iga, “Böönömbë, ore wöönsoe onö ana iguchi rembiria gose umusuko aimuki; na ore wöönsoe ataana umuhio ahööni isumaati yaaë agorë umuhio.

37Kugira nkobateebiande iga, kuhika kebë këëbore naang'ööreeyoe komaandekö iga, ‘Nawë naatoorroe hamui na abanyamaraga,’ kuhika gahekeeranë hareuni, kugira këëbore naang'örëëyoe nkëëhö keraabë.”

38Abeega baara bakamoboorra iga, “Tamaaha! Imihio ebere ngeegenö hanö, Monënë!” Nawë akabahuunchukiria iga, “Tiga garëëngë hayo!”

Yeeso arasaba kunguku yeMeseituuni

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39Yeeso agatanora akaya kunguku yeMeseituuni këëbore yaareenge eseera yaaë; na abeega baaë nabö bakaya hamui nawë.

40Hanö aahikere hö akababoorra iga, “Motasaba korri iga motagaacha gosöha komasaacho.”

41Sooki akabatiga akaya akabakörra irisoge haang'ana hare okarëkëra irigena, agatëma ibiru hö agasaba.

42Aragaamba iga, “Taata, hanö oranyööre gekaamanya koba, nduusiria hö egeköömbë kenö kimiiriirö. Si, tiiga ngokohaancha köönë hai, getare iga kebë bore umuëënë ohaanchere.”

43Omomaraika akarua kuriooba agaacha harewë kumutirimikia.

44Gukugira konö wanyöörre abaabayeeye naasabere na omööyö gööë göönsoe na ibigeri bikaya biratöönya binö biaanga amaanyiinga.

45Hanö aasookiri gosaba, akariinga kuya kobeega baaë haara akabanyööra baraaye, gikugira yamachiichi.

46Akababoorra iga, “Kugira ke moraaye? Tabooka mosabë korri iga motagasöha komasaacho.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Okogöötoa koYeeso

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Yöh 18:3-11)

47Höhayo iigö agiisumaacha irikömö riabaanto regatora. Yuuta onö aareenge umui wabeega ikumi na babere baara, nkanyööra abataangatere. Nawë agaacha kimui hare Yeeso iga amoomuune.

48Siböönö Yeeso akamoboorra iga, “Böönö Yuuta, noraköböösani oMööna woMoonto gokomoomuuna?”

49Na hanö abeega baaë banö baareenge hamui na Yeeso baarooche ganö gaare kurichökëra, mbaabuurri iga, “Niiga tobagëëchë na imihio, Monënë?”

50Na umui waabö akahagora ugutui koboreo komoköri wemeremö uMunchaama uMuhikere weNöökoe.

51Siböönö Yeeso akamoteebia iga, “Tiga garëëngë hayo!” Agaturubania ugutui komoköri wemeremö oora akamuhueenia.

52Haakurua Yeeso, akaboorra abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abataangati buburiindi bueHekaaru na abagaaka banö wanyöörre baachere komogööta iga, “Kana momanooye ichiruungu na imihio këbanö muuchere kogööta irinyamörrö?

53Naaya ndaba hamui na baiinyu ruisö röönsoe koHekaaru, ndaiigua temöösaachere kongööta hai. Siböönömbë enö niyo enkaaga yeiinyu enö ichiinguru chigisuunte chikebaaha.”

Bëëtërö araanga Yeeso

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Yöh 18:12-18, 25-27)

54Bakagööta Yeeso bakamuhira kunyuumba yuMunchaama uMuhikere weNöökoe; Bëëtërö naabasööraine aaharai hakë.

55Omörrö nkanyööra guhuuteroe gatai yirigöri, Bëëtërö akaya koba hamui na baara baare gööta.

56Hanö umuiseke omoköri wemeremö aamorooche aikaaye komörrö haara, akamotaacherra iigö, sooki akagaamba iga, “Omoonto onö nawë wöönsoe hamui baare nawë”

57Siböönö Bëëtërö akaanga aragaamba iga, “Ore mogaikoro, uni ntamomanyere oyo!”

58Wiiki nkaaga nke iigö omoonto woonde agataacherra Bëëtërö akagaamba iga, “Nauwë wöönsoe, nuumui waabö ore!” Siböönö Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Ore moonto, uni hai!”

59Wiiki haang'i enkaaga ingima omoonto woonde akamusinyigirria, aragaamba iga, “Obohëënë omoonto onö nawë wöönsoe hamui baare na Yeeso, kugira nomoGariraaya!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

60Siböönö Bëëtërö akahuunchukia iga, “Ore moonto, uni temanyere kere ugusumaachera hai!” Höhayo iigö agiisumaacha esaarigöökö ekaragora.

61OMonënë akaihoonchora akamaaha Bëëtërö na Bëëtërö akaheetoka amang'ana gaara oMonënë wanyöörre amoteebiri iga, “Mbërë esaarigöökö etaraaragora butiko borëërö, noranyaange hare gatato.”

62Bëëtërö akarichöka kebara, agakuura koborro obonënë.

Yeeso arakoomoroa na gotëmoa

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63Abaanto banö wanyöörre barareenda Yeeso mbaamokomooye na komotëma.

64Bakamuguba amaiisö sooki bakaya baramubuuria iga, “Gaamba! Ning'ui agotëmere?”

65Na bakamokörra amang'ana amaaru baramotoka.

Yeeso ararëëntoa mbërë yiNchaama

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Yöh 18:19-24)

66Hanö böökeeye, abagaaka babaYahuti, na abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö böönsoe bagasikana hamui, na Yeeso akahiroa guNchaama yaabö.

67Bakamoboorra iga, “Toteebia, nyööre nuuwë Masiihi?” Akabahuunchukiria iga, “Hanö ndabateebi motaakumi;

68na hanö ndababuuri iribuurio, temorahuunchukiri hai.

69Si, kurua böönö oMööna woMoonto naraikarë gokobökö koboreo koeNöökoe uMukumahë.”

70Böönsoe bakaboora iga, “Kohayo noMööna weNöökoe ore?” Akabahuunchukiria iga, “Nkanya mogaambere iga nuuni wë.”

71Bakagaamba iga, “Wiiki mbusuuti ke oboonde tugutuna! Na hanö tuiguure abiëënë ganö agaambere kurua kumunyua göötë umuëënë!”

Ruuka 23

Yeeso ararëëntoa hare Biraato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Yöh 18:28-38)

1Irikömö reyo riöönsoe bakaimoka bakahira Yeeso hare Biraato.

2Bagataanga kumuchööngëra baragaamba iga, “Omoonto onö ntumunyöörre arachimia abaanto baiito, gokobakaania iga baangë kohakana iriguuti hare Gaisaari, na wiiki aragaamba iga wë umuëënë newë Masiihi oMogaambi.”

3Biraato akamubuuria iga, “Nuuwë oMogaambi wabaYahuti?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Kohayo ogaambere.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Sooki Biraato agateebia abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaanto böönsoe iga, “Tinyöörre eng'ana komoonto onö yakomokëëngëra kiina hai.”

5Siböönö bagasinyigirria baragaamba iga, “Omoonto onö asarri abaanto baiito asookiri, arabachimia na amaiigio gaaë buYahuti yöönsoe! NGariraaya ataangeeye na böönö ngoogonö achere hanö.”

Yeeso arahiroa hare Heerooti

6Hanö Biraato aaiguure iigö akabuuria iga, “Gose omoonto onö nomoGariraaya?”

7Hanö oongooye iga Yeeso noworong'ööngö ronö Heerooti aareenge kogaambera, naamotomere kuya harewë, na Heerooti enkaaga eyo Yerusareemu areenge.

8Hanö Heerooti aarooche Yeeso naaiguure buuya bokong'u, kugira wanyöörre aiigua amang'ana gaaë, na guchinsiko ichincharu naare gutuna iga amomaahë. Naare guitëng'ëra komaaha Yeeso araköra amakönö.

9Kohayo Heerooti naabuurri Yeeso amang'ana amaaru, siböönö Yeeso taahuunchukiri ng'ana hai.

10Abataangati babanchaama bieNöökoe na abaiigia baMaragö bakaimeerra kumuchööngëra koborro!

11Heerooti na abasirikare baaë mbaasukirriiyi Yeeso na komokoomora; sooki bakamusuaaria engebo inchiiya enö yaare komënënëkia, bakamuriingia kuya hare Biraato.

12Urusiko royo Heerooti na Biraato bakaba bosaani; kugira ekeembërë wanyöörre nababisa.

Yeeso arakëëngëroa ikiina iga aiitoe

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Yöh 18:39—19:16)

13Haakurua Biraato akaraareka abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaambi na abaanto kumuiranio,

14akababoorra iga, “Omoonto onö möondëtëëye hanö moragaamba iga arachimia abaanto baiinyu. Böönömbë ndaiigua ntunatunere amang'ana gaaë mbërë yeiinyu, na maahambë naangere kunyööra isaria rere riöönsoe renö mukumubunia.

15Wiiki ninyööra Heerooti taanyöörre isaria renö aaköra hai, nkiö këëgirre akamuriingia guucha hare baiito hanö. Taana ng'ana enö isere kumuiita hai.

16Kohayo nendagaambë aigosoe norögösë sooki mohaatere ayi.”

17[Ruisö röönsoe gonkaaga yeBaasaka, Biraato naakabatachoreeye omoböhë umui ore baagatunere.]

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Siböönö irikömö riöönsoe ndëchereeye bokong'u reragaamba iga, “Oyo hai, tamuiita! Totachoorre Barabaasi!”

19(Nahombë Barabaasi wanyöörre aahiroa gokeböhë, gikugira yubutiiyu bonö wanyöörre bökörëkana kumugi na ubuiiti.)

20Biraato naare gutuna gotachora Yeeso, kohayo agasumaacha nabö wiiki.

21Siböönö böönsoe bagacheerra bokong'u baragaamba iga, “Mobaambë! Momobaambë!”

22Wiiki Biraato agasumaacha nabö eregatato, “Kana ekebeebe kenö aaköra nke? Kana ndaiigua tinkunyööra isaria rëkumuiitera hai! Nendagaambë aigosoe na orogösë sooki ahaateroe ayi.”

23Siböönö bagaköra igituri kegaikarrana baragaamba iga Yeeso niiga abaamboe, kogosookerria ugucheerra köobö koyo gokaba mahëënë.

24Kohayo Biraato agakëënga ikiina këëbore baare gutuna.

25Akabatachorra omoonto oora baare gutuna, onö wanyöörre aahiroa gokeböhë gikugira yubutiiyu na ubuiiti na akabaha Yeeso bamokörre këëbore baare gutuna.

Yeeso arabaamboa komosaraba

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Yöh 19:17-27)

26Nkaaga abasirikare baare kumuhira, bagasikana na omoonto woonde, araberekeroa iga Simooni waKërëënë, onö aareenge kurua kubiremerö araya kumugi. Bakamogööta, bakamutueeka omosaraba, akaba nyuma yaYeeso.

27Na abaanto abaaru nkanyööra mbaare kumurua nyuma; na gatai yaabö nkanyööra abagaikoro baande baahö banö baare komokoorra.

28Yeeso akaihoonchora akababoorra iga, “Bare bakuungu baYerusareemu! Motatiga möongë gonkoorra, siböönö motaikoorra abiëënë na mokoorrë abaana baiinyu.

29Kugira ichinsiko nguuchachire chinö abaanto baregaamba iga, ‘Abakëhaiiya nabagoomba banö bataibooye baana, banö batakogöönkia!’

30Eyo nengaki enö abaanto bareboorra ichinguku iga, ‘Motatugueera!’ na wiiki bateebi ibikërëgë iga, ‘Motatubisa!’

31Kugira hanö ndanyööre amang'ana ganö gaanga ganö garaba komote omobese, niyeke gareba komote omoomo?”

32Bakaimukia wiiki abaanto baande babere abasaria, bakabahira kuya guiitoa hamui na Yeeso.

33Hanö baahikere ahase hanö haare koberekeroa iga, “Ekehoore,” bakabaamba Yeeso hamui na abatiiyu baara umui entahana yaboreö na owoonde bomösi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Yeeso akaboora iga, “Taata, obaaberë! Kugira tebamanyere kenö bagoköra hai.” Bagatuëënana ichingebo chaaë bagachikörra egekööböë.

35Abaanto mbaaimereeye hö barataacherra, engaki eyo abataangati babaYahuti mbaare kumuchuaaria baraboora iga, “Hoi reende naare gutuuria abaande rëërö ataituuria tomaahë nyööre newë Masiihi weNöökoe omööhoroa!”

36Ninyööra nabasirikare böönsoe mbaamokomooye: bakamoha amaanche amarro iga kai ganö gaare koberekeroa iga isiki,

37baragaamba iga, “Hanö ndanyööre nomogaambi wabaYahuti ore hanö oraituuria umuëënëmbë!”

38Amang'ana wanyöörre gaandekeroe koMosaraba igoro yomotoe göötë iga, “Onö newë oMogaambi wabaYahuti.”

39Umui wabasaria baara wanyöörre babaamberoe hamui, agatoka Yeeso aragaamba iga, “Gose notare Masiihi? Ane oraituuriambë kura na baiito böönsoe ututuuri!”

40Na owoonde oora akamong'öönëra aragaamba iga, “Tokööböha Nöökoe hai? Nauwë wöönsoe ndoorumui.

41Baiito ngisaiine, kugira renö nirihaki regaara töökörre; siböönö wë taana isaria rere riöönsoe hai.”

42Sooki akaboorra Yeeso iga, “Ooheetokë hanö uriicha oreenge oMogaambi!”

43Yeeso akamoboorra iga, “Amahëënë ndagoteebia iga rëërö bëënë noraabë hamui nauni igoro kuriooba.”

Uruku roYeeso

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Yöh 19:28-30)

44Hanö chaabaaye ichinkaaga isaansaba, iriooba rekaanga korabia, igisuunte kegakura goonse yöönsoe, kuhika ichinkaaga këënda;

45engebo enö wanyöörre itiimbiri koHekaaru egataandoka amabaara abere.

46Yeeso agakuura kongaamba enënë araboora iga, “Taata! Omööyö göönë gobë komabökö gaaö!” Gayo ngö aagaambere iigö akabotoka mööyö.

47Hanö omotaangati wabasirikare aarooche mona këëbaaye akagoonga eNöökoe, aragaamba iga, “Omoonto onö mahëënë nomohëënë aareenge!”

48Irikömö riabaanto banö wanyöörre basaangere hö guucha komaaha hanö baarooche ganö wanyöörre gaabaaye, mbaariingere kuya guchika chaabö baitumatere bokong'u.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

49Na banö böönsoe wanyöörre baamanyaine na Yeeso hamui na abagaikoro banö wanyöörre bamosööraini kurua Gariraaya, mbaaimereeye harai baramaaha amang'ana gayo.

Yeeso arahiroa bui

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Yöh 19:38-42)

50Aareenge hö omoonto woonde iga Yoosebu, onö aaruure kumugi guabaYahuti gonö gööre koberekeroa iga Arimatea. Naareenge umui gunchaama, omoonto umuuya na omohëënë,

51onö ataitaberraini na amang'ana gare baahëtiri na goköra, nawë naareenge koganya enkaaga yuguucha koBogaambi bueNöökoe.

52Omoonto oyo naagereeye Biraato akamosaba ikihuundugu keYeeso.

53Sooki akagisikiria kurua komosaraba, agakeböhëërra engebo yakoböhëërra abaku, agakebeeka kuundua enö wanyöörre yasigisua kuireengö enö moonto woonde ataakabeekeroe mö roonde.

54Ndööreenge urusiko roChumaa na eSabaato nkanyööra erang'ata gotaanga.

55Abagaikoro baara wanyöörre baaruerraini na Yeeso kurua Gariraaya mbaagëënaine hamui na Yoosebu komaaha embeehera eera, na këëbore ikihuundugu keYeeso këëbeekeroe mö.

56Sooki bakariinga kuya ka goseemia amaguta ganö gaare kurumbaasa kiubusuraancha, agaakuya kohaka ikihuundugu keYeeso. Na kurusiko rueSabaato bakamuunya këëbore aMaragö gakogaamba.

Ruuka 24

Ukuriooka koYeeso

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Yöh 20:1-10)

1Inkio chuni Kurusiko rombërë rumukuubio abagaikoro baara mbaageeye kombeehera haara, baana amaguta ganö gakurumbaasa buuya ganö wanyöörre baseemiri.

2Bakaya bakanyööra irigena reera rihingiiyoe kurua kumunyua guembeehera eera,

3kohayo bakaya bagasöha moonse; tebaanyöörre ikihuundugu kioMonënë Yeeso hai.

4Hanö wanyöörre bakeehayo bararogoorra amang'ana gayo, höhayo iigö bagatookera abaanto babere baisöhiiyi ichingebo ichindabu chinö chikobarrukia baimereeye mbareka yaabö.

5Abagaikoro bayo bakagöötoa na obööba bakahiinya amasio gaabö haanse, enkaaga eyo abaanto bayo bakababoorra iga, “Kugira ke mukurigia omohoru kobaku?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Taahanö hai; ariookere. Taheetoka mona aabateebiri hanö aareenge Gariraaya:

7‘OMööna woMoonto kuhika ahaanoe kobanyamaraga, bamobaambë komosaraba, sooki urusiko rogatato ariookë.’ ”

8Sookia abagaikoro baara bakaheetoka amang'ana gaaë,

9bakarichöka kurua kombeehera moora, bakaya goteebia abeega baaë baara ikumi na umui na abaanto baande böönsoe.

10Abagaikoro bayo mbaabo Mariaamu Magatariina, Yöana na Mariaamu nyako waabö Yaköbö; hamui na abagaikoro baande mbö baateebiri abatomoa amang'ana gayo.

11Siböönö abatomoa mbaakanyere iga amang'ana gayo abagaikoro bayo bagaambere mbaare gotania, na kohayo tebaabakumiri hai.

12Siböönö Bëëtërö akaimoka agakenya kuya kombeehera haara; akaya agasiööma akamaaha ichingebo chiakoböhëërra umuku ichiëënë. Akariinga kuya ka ararogoorra amang'ana ganö wanyöörre gaabaaye.

Orogëëndö rokuya Emaoosi

(Mk 16:12-13)

13Kurusiko royo bëënë nkanyööra ababere babeega baYeeso baraya kumugi goonde iga Emaoosi, gonö goreenge haang'i ichikiiromiita ikumi na imui kurua Yerusareemu:

14Mbaare gusumaacha abiëënë igoro yamang'ana gayo göönsoe wanyöörre gaabaaye.

15Enkaaga enö baare kogaamba amang'ana gayo baragasumaacha, Yeeso akahika haang'i nabö bakagëënana;

16siböönö ninyööra baamorooche na amaiisö gaabö, tebaamongooye iga Yeeso hai.

17Yeeso akababoorra iga, “Kana nke mokogëënda morasumaacha gonchera?” Bakaimeerra bagakira iga kiri baitumatere.

18Umui waabö woonde iga Kerobaasi akamubuuria iga, “Gose nuuwë oreenge Yerusareemu hanö omogëni onö otamanyere kere këëbaaye hö guchinsiko chinö chiaahetere?”

19Nawë akababuuria iga, “Mang'ana ke kana?” Bakamuhuunchukiria iga, “Amang'ana ganö akörëëyoe Yeeso omoNasareeti. Omoonto onö aareenge oMonaabi wogotora komaköra na kong'ana yeNöökoe, na kobaanto böönsoe.

20Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaambi baiito bakamohaana iga akëëngëroe ikiina aiitoe na abaamboe komosaraba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Siböönö ntööre guitëng'ëra iga newë akaabohooyi abaIsraeri! Kugutiga gayo göönsoe, rëërö nurusiko rogatato marua ronö gaabaaye.

22Wiiki abagaikoro abamui abirikömö reiito mbaaturuguurri; bakamuta kuya kombeehera inkio chuni,

23siböönö tebaanyöörre ikihuundugu keera hai. Bakariinga baragaamba iga baarooche irimaahö riabamaraika banö baabateebiri iga nomohoru.

24Na abamui baiito banö tööreenge nabö bakaya kombeehera haara bakanyööra këhaara bëënë abagaikoro baara baatoteebiri, siböönö wë tebaamorooche hai."

25Sooki Yeeso akababoorra iga: "Kana bonö mbokaangi ke bonö moonabo, nyamiööyö mekong'u gegukumia göönsoe ganö abanaabi baagaambere!

26Kana Masiihi naatang'ööreeyoe iga narairiire ganö sooki böönö amanyë gosöha kubuhiku bööë?"

27Na Yeeso akabateebia amang'ana göönsoe këëbore amaandekö gaare kogaamba, kurua kogetabo keMosa na abanaabi böönsoe.

28Hanö baahikere haang'i korobëri ronö baare kuya, Yeeso akaba këonö akagëëndërria;

29nabö bakamohööcha bakamoteebia iga, "Taba hamui na baiito; ndaiigua kura buiirre." Hanö baamoteebiri iigö agaitabirria akaba hamui nabö.

30Hanö wanyöörre aikaaye komëësa hamui nabö, Yeeso akaimukia omogaatë akaruusia egoongö; sooki akagobotora akabaha.

31Nehö böönö baaramukiri bakamoongora, siböönö akabaserra bakaanga komomaaha hare ageeye.

32Bagateebania iga, "Emebere geiito ngetanyöörre gegaasokere hanö agasumaachere na baiito gonchera toraacha na gotokönörra amaandekö?"

33Bakaimoka kimui höhayo iigö bakariinga kuya Yerusareemu, hare baageeye bakanyööra abeega ikumi na umui baara bairaiine hamui na abaande,

34bakagaamba iga, "Mahëënë oMonënë ariookere! Na Simooni namotookeeye!"

35Abaanto babere baara bakabateebia gare baarooche gonchera, na këëbore boongooye oMonënë, hanö aababotoreeye omogaatë.

Abeega baYeeso baramotookera

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Yöh 20:19-23; Amak 1:6-8)

36Enkaaga eyo ababere baara baare kobateebia amang'ana gayo, bagatookera oMonënë araimeerra gatai yaabö na akababoorra iga, "OMorëëmbë gobë hare baiinyu."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Bakagöötoa na obööba, bagakanya iga nikihui barooche.

38Siböönö Yeeso akababoorra iga, “Nkugira ke mokobaabayera? Kugira ke mokoba na isi kumiööyö geiinyu?

39Motamaaha komabökö na amagoro gaanë iga nuuni bëënë. Tangööta muiigue momanyere iga ikihui tekeena mobere gose maguha këhanö ndeenge hai.”

40Naagaambere iigö akaboorokia amabökö na amagoro gaaë.

41Ninyööra niigö tebaakumiri hai, mbaabaaye na omogöökö na korogoora, höhayo akababuuria iga, “Moona geento gëëkorea hanö?”

42Bakamoha iritene riinsui inyihekë,

43akagiimukia akarea komaiisö gaabö hayo iigö.

44Sooki akababoorra iga, “Ganö namang'ana gaanë ganö naabateebiri nkaaga tööreenge hamui na baiinyu iga: gare göönsoe gaandekeroe igoro yaanë koMaragö gaMosa, na komaandekö gabanaabi ninyööra nkogetabo kiAmasiriingio, kuhika gahekeeranë.”

45Sooki böönö akabarebora emetoe bakoongora amaandekö,

46wiiki akababoorra iga, “Ganö ngö gaandekeroe: kuhika Masiihi airiirë, na kurusiko rogatato kuhika ariookë kurua kobaku,

47okorri kuriina rëëë amang'ana gagutiga amaraga na okööberoa kuruundibuë kubiaaro biöönsoe, gotaangera Yerusareemu.

48Mbaiinyu morooche amang'ana ganö, mogaboorë.

49Nauni umuëënë nendabatomerë kere Taata aaragaiine. Siböönö taanga moganyë kumugi hanö kuhika ronö ichiinguru kurua igoro chirebasekeerra.”

Yeeso araya kuriooba

(Mt 16:19-20; Amak 1:9-11)

50Sooki akabaruusia kumugi goyo kuya Bëëtania, hare aaimukirriiyi amabökö gaaë akabaitabiria.

51Nkaaga aare kobaitabiria, naabatigere akaimukibua kuya kuriooba igoro.

52Nabö bakamosëëngëra na bakariinga kuya Yerusareemu, baichooye emegöökö emenënë,

53na ichinkaaga chaabö chöönsoe nkoHekaaru baareenge baragoonga mö eNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yöhana

Yöhana 1

ENg'ana yobohoru

1Mbërë ekebara getarakörоa, eNg'ana hö yaareenge na eNg'ana eyo hamui yaareenge na eNöökoe, na eNg'ana eyo niyo yaareenge eNöökoe.

2Kurua gonsemoka ere Ng'ana eyo hamui yaareenge na eNöökoe.

3Eng'ana eyo niyo yaareenge Enkoneka yibiinto biöönsoe, hanö okanyöörroe etaare iga neNg'ana eyo, nyööre tegeento kere giöönsoe kenö gëëkörre, keehö hai.

4ENg'ana eyo niyo yaareenge ensemoka yobohoru böönsoe, na obohoru boyo mbö böréëntere oborabu kobaanto.

5Na oborabu boyo mbö bokoraba kugisuunte na igisuunte keyo tegekaabubuhere hai.

6Nöökoe aatomere omoonto woonde, iriina rëëë niiga Yöhana.

7Omoonto oyo naachere gotobora bore borabu boora, okorri iga abaanto böönsoe bakumi gokohëtëra harewë.

8Tiiga iga newë aareenge bore borabu boora hai, getatiga iga naachere gotobora oborabu boyo.

9Boyo mbö bööreenge oborabu enkoneka bonö bööchere komorekera abaanto böönsoe gokebara.

10ENg'ana eyo yaareenge gokebara, na ekebara ngëëkörroe koNg'ana eyo, siböönö ekebara tekëëmomanyere hai.

11Naachere kobaanto baaë, na abaanto baaë tebaamuirigaini hai.

12Siböönö banö baagöötere amang'ana gaaë, na koba na ubukumia kuriina rëëë, bayo kogotora kööë mbaabaaye abaana bieNöökoe.

13Na bayo tebaabaaye abaana bieNöökoe gukuiboroa na abaanto hai, gose iga nguchiinguru chiomobere, gose iga mbohaanchi bomoonto böögirre hai, eNöökoe bëënë newë aareenge Isa waabö.

14Na eNg'ana eyo ekaba omoonto, agaacha akamënya na baiito; aichooye amaabe na obohëënë, tokamaaha ubuhiku bööë, ubuhiku boMööna omomoomui weNöökoe Taata.

15Yöhana naatobooye igoro yaanë aragaamba kongaamba enënë araboora iga, “Onömbë newë ore moonto oora naagaambere iga; ‘Ariicha nyuma yaanë omoonto onö ankerre, kugira naareenge hö ntaraiboroa.’ ”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Gukurua komaabe gaaë amaaru, atuitabiria böönsoe aratoha amaitabirio igoro yagaande.

17Nöökoe naaruusiri aMaragö gokohëtëra hare Mosa, siböönö amaabe na obohëënë mbiaachere gokohëtëra hare Yeeso Kresto.

18Taahö onö aakarooche eNöökoe hai; getatiga noMööna waaë Omomoomui, onö anga eNöökoe wiiki naana obogöötaini na Isa waabö, newë aagirre Nöökoe akaya nkuma.

Ogoteebeerria koYöhana omoBaatiisi

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Rk 3:1-18)

19Na konö nkö ogotobora koYöhana hanö abaYahuti baatomere abanchaama bieNöökoe na abaRaawi kurua Yerusareemu kuya kumubuuria iga, “Nuuwë ng'ui kana?”

20Nawë taangere kobahuunchukiria hai, naatobooye iga, “Tuuni Masiihi hai.”

21Wiiki bakamubuuria iga, “Nuuwë ng'ui kanambë? Nuuwë Eriiya?” Nawë akabahuunchukiria iga, “Baabai hai baaba.” “Böönö noore monaabi oora ore?” Akaboora iga, “Aa-a.”

22Wiiki bakamubuuria iga, “Kanambë, nuuwë ng'ui, ane oratoteebia, okorri iga hanö tukuriinga tobahë eng'ana nyabuhiku baara batotomere. Uwë umuëënë oragaamba iga nuuwë ng'ui kana?”

23Yöhana akabahuunchukiria këëbore omonaabi Isaaya aagaambere: “Nuuni engaamba yomoonto onö agoteebeerria kongaamba enënë kuibara aragaamba iga, ‘Taruungihia enchera yoMonënë!’ ”

24Banö baarëëntere amang'ana gayo, mbanö wanyöörre batomeroe na abaBarisaayo.

25Bakabuuria Yöhana iga, “Kugira kembë okobaatiisa hanö ndanyööre otare iga nuuwë Masiihi, ninyööra neEriiya, gose omonaabi oora?”

26Yöhana akabahuunchukiria iga, “Uni nkobaatiisande komaanche; si onö, aimereeye gatai yeiinyu, ore motamanyere;

27oyo newë onö aguucha nyuma yaanë, onö ntaisaine gotachora ninyööra nekegachirio kibiraato biaaë.”

28Amang'ana gayo ngaakörekaneeye Bëëtania ihuumbu yomöörö goYörötaani, hare Yöhana aakabaateseeye.

Ekemaano kiring'oondi kieNöökoe

29Inkio yahö, Yöhana akamaaha Yeeso araacha harewë, akagaamba iga, “Tamaaha ekemaano keera kiring'oondi kieNöökoe, kenö gikuimukia amaraga giekebara!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30Onö newë naakagaambere iga, ‘Ariicha nyuma yaanë, omoonto onö ankerre, kugira naareenge hö ntaraiboroa.’

31Ninyööra nuuni, tewanyöörre naamomanya mona aare hai, siböönö, kugutuna iga atobokë kobaIsraeri, ngaacha gukibunë keyo ndabaatiisa komaanche.”

32Na Yöhana agatobora aragaamba iga, “Naarooche uMuiika goraika kurua igoro, gonö goonga inguuti, gokamuikarra igoro yaaë.

33Ninyööra nuuni tewanyöörre momanyere hai, siböönö eNöökoe ore aantomere iga mbaatiisë komaanche, newë bëënë aanteebiri iga, ‘Ore oremaaha uMuiika gorasekerra, oyo newë akobaatiisa kuMuiika oMohoreeru.’

34Nauni Ndooche, nkiö nkohërëkia iga, oyombë newë oMööna weNöökoe.”

Abeega bambërë baYeeso

35Inkio yahö wiiki, Yöhana wanyöörre aimereeye na ababere babeega baaë.

36Hanö aarooche Yeeso arahëta, akagaamba iga, “Tamaaha eKemaano kiring'oondi kieNöökoe!”

37Abeega babere baara, hanö baaiguure Yöhana arasumaacha iigö, mbaasööraine Yeeso bakagëënana.

38Na hanö Yeeso aaihonchooye akomagia nyuma, akobamaaha baramosöörana, akababuuria iga, “Nke mugutuma?” Nabö bakamubuuria iga, “Rabi nehai omënyere?” (Esesoro yaRabi niiga Muiigia).

39Akababoorra iga, “Motaacha momaahë.” Bakaya bakamaaha hare wanyöörre amënyere, nabö bakahööya hö royo bokaiira. Na nkanyööra engaki eyo ichinkaaga chihikere ikumi.

40Andërëa mura omööbö Simooni Bëëtërö, naareenge umui wababere baara baaiguure Yöhana arasumaacha bagasöörana Yeeso.

41Andërëa naanyöörre mbërë mura omööbö woonde iga Simooni, akamoteebia iga, “Tunyöörre Masiihi.” (Esesoro yaMasiihi niiga Kresto).

42Haakurua Andërëa akarëënta Simooni hare Yeeso. Na hanö Yeeso aamotaacherreeye iigö akamoboorra iga, “Nuuwë Simooni umumura oYöhana; kurua rëërö noraayi oraberekeroa iga Këëba.” (Ndiö bëënë rreenge iga Bëëtërö, na esesoro yariö niiga orotare).

Yeeso araberekera Biribo na Natanaeri

43Inkio yahö Yeeso akaya Gariraaya, hare aanyööreeye Biribo na komoboorra iga, “Ngööta obë umueega waanë!”

44Biribo waabö yaareenge Betisaita kumugi göobö Andërëa na Bëëtërö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

45Na Biribo agasikana Natanaeri, akamoteebia iga, “Tumunyöörre, omoonto onö aandekeroe na Mosa kogetabo kiaMaragö, wiiki newë bëënë abanaabi baandekere amang'ana gaaë. Newë Yeeso omoNasareeti umumura oYoosebu.”

46Natanaeri nawë akamubuuria iga, “Kura Nasareeti nayo kana geento kiiya gekarueera hö?” Biribo akamoboorra iga, “Taacha omaahë.”

47Hanö Yeeso aarooche Natanaeri araacha harewë, akagaamba iga, “Tamaaha umuIsraeri ekenaine, onö ataana buiteerri iga!”

48Natanaeri akamubuuria iga, “Niyeke okörre oomanyere?” Yeeso akamoteebia iga, “Hanö wanyöörre Biribo atarakoberekera, naakorooche oreenge haanse yomoko.”

49Natanaeri akamoteebia iga, “Muiigia uwë noMööna weNöökoe ore mahëënë; na wiiki noMogaambi ore wabaIsraeri!”

50Yeeso agateebia Biribo iga, “Nguitabirria ore gikugira ngoteebiri iga naakorooche haanse yomoko? Noramaahë amang'ana amanënë gokera gayo!”

51Akamoteebia iga, “Amahëënë, ndagoteebia iga marua rëërö noramaahë igoro hataabokere, na abamaraika bieNöökoe baraheteerana kurua igoro na haanse kuya koMööna woMoonto.”

Yöhana 2

Inyaangi yobotëti enö yaareenge kumugi goKaana

1Kurusiko rogatato, wanyöörre inyaangi yobotëti ereenge kumugi goKaana, gukiaaro keGariraaya, nyako waabö Yeeso nehö aareenge.

2Na Yeeso wanyöörre araarekeroe hamui na abeega baaë.

3Hanö wanyöörre itibaai inyooyoe isirre, nyako waabö akamoteebia iga, “Itibaai ebasereeye.”

4Yeeso akamoboorra iga, “Baaba uriihë gonteebia kenö ndaaköre, kugira enkaaga yaanë teraahika hai”

5Nyako waabö Yeeso agateebia abahiinchiri baara iga, “Ere yöönsoe arabateebi, moköre.”

6NabaYahuti mbaareenge na ichiseera chaabö chinö baagaisabuurre, gikugira eyo, amagaancha asaansaba ngaareenge hö, na irimui ndegaichuriibui na ichinsëëngö ibere gose isato.

7Yeeso agateebia abahiinchiri baara iga, “Ichuria amagaancha ganö amaanche.” Nabö bakagaichuria iga chabi.

8Na sooki akabateebia iga, “Tahambë böönö amaanche gayo mohërrë umuimiririri winyaangi.” Bagataha bakamohërra.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Nawë hanö aagusere, akaiigua amaanche gaara, gahonchooyoe gabaaye itibaai. Nawë taamanyere hare wanyöörre itibaai eyo iruure hai, (getare iga nabahiinchiri bëënë wanyöörre baamanyere hare iruure). Kohayo umuimirirri oora winyaangi akaberekera omotëti oora umuëënë inyaangi

10akamoteebia iga, “Ruisö röönsoe abaanto nitibaai inchiiya, bakohaaboa mbërë, harua itibaai embeebe irua nyuma, hanö unyööra abagëni baisere kuigota; siböönö uwë niyeke okörre obeekere itibaai inchiiya, mböönö ogotorëëntëra!”

11Yeeso naakörre ekemanyiirrio kenö kumugi goKaana, gukiaaro keGariraaya, na nkiö këëreenge ekëmbërë kubimanyiirrio biinde binö aakörre akoorokia ubuhiku bööë, na wiiki abeega baaë mbaabaaye na ubukumia harewë.

12Nyuma yagayo, Yeeso na nyako waabö, bamura bamööbö, na abeega baaë mbaang'araarre kuya Kaberenaumu, bagaikara hö inchinsiko nkë iigö.

Yeeso araya koHekaaru

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Rk 19:45-46)

13Inyaangi yeBaasaka nkanyööra ebaaye haang'i, kohayo Yeeso naatiirre kuya Yerusareemu.

14Agasöha koHekaaru akanyööra abahöönia banö baare kuguria iching'öömbë, amang'oondi na ichinguuti na abakerania bichiimbirra baikaaye guchimëësa barakerania.

15Agaköra orogösë, akabarugia böönsoe kurua koHekaaru, hamui na iching'öömbë na amang'oondi; akaboombeka ichimëësa chabakerania bichiimbiria na kunyërëgania ichiimbiria chaabö.

16Agateebia baara baare kuguria ichinguuti iga, “Tarichökia ibiinto binö kebara! Mööngë goköra inyuumba yaTaata kiomoteera!”

17Abeega baaë bakaheetoka këëbore këëndekeroe iga, “Oborro buinyuumba yaaö boraanyita.”

18Abataangati babaYahuti bakamubuuria iga, “Nkemanyiirrio ke ogaaköra, okorri tomaahë iga noona ogotora kogoköra ganö?”

19Yeeso akabahuunchukiria iga, “Tatemora eHekaaru enö nauni nendagehagaachë guchinsiko isato iigö bëënë.”

20AbaYahuti bakagaamba iga, “EHekaaru enö yaahagaacheroe komëëka merööngö enai na esaansaba, böönö uwë noragehagaanche guchinsiko isato?”

21Siböönö eHekaaru enö Yeeso aare kong'ööria nomobere gööë.

22Hanö aariookere kurua kuruku, nehö abeega baaë baaheetokere iga naagaambere eng'ana eyo, bagakumia amaandekö namang'ana ganö wanyöörre Yeeso aagaamba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso namanyere imiööyö giabaanto

23Enkaaga enö Yeeso aareenge Yerusareemu kuNyaangi yeBaasaka, abaaru mbaamukumiri kugira yibimanyiirrio binö aareenge goköra.

24Siböönö Yeeso taabaaye na ubukumia nabö hai, kugira wanyöörre abongooye böönsoe.

25Tiyatoondooye iga moonto amoteebia tëëmö yamoonto hai, kugira naamanyere amaitëgëërrö gabaanto böönsoe.

Yöhana 3

Yeeso na Nikötëëmö

1Aareenge hö omotaangati wabaYahuti woonde iga Nikötëëmö, winchaama yabaBarisaayo.

2Urusiko roonde ubutiko omoonto oyo akaya komaaha Yeeso na akamoteebia iga; “Rabi, ntomanyere iga, nuMuiigia ore, onö waarua koNöökoe. Kugira taahö omoonto woonde onö agaaköra ibimanyiirrio binö ogoköra hai, etare iga nyööre Nöökoe hamui are nawë.”

3Yeeso nawë akamuhuunchukiria iga, “Ndagoteebia obohëënë: taahö onö aremaaha oBogaambi bueNöökoe, etare iga nyööre taanga nakobooyoe gukuiboroa bohea.”

4Nikötëëmö akamubuuria iga, “Niyeke omoonto araaköre akoboroe aiboroe bohea, naho nomoonto mokoro? Agaatora gokoboroa asöhë koonda yanyako waabö, aiboroe bohea?”

5Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Obohëënë ndagoteebia iga, taahö onö aresöha koBogaambi bueNöökoe, etare iga taanga nyööre nakobooyoe gukuiboroa komaanche, na kuMuiika.

6Kenö kiibooyoe kemobere nomobere, siböönö kenö kiibooyoe kuMuiika nuMuiika.

7Waangë guchuma iga ngoteebiri iga, ‘Kuhika wiboroe bohea.’

8Omokama nkuhusagore kuya hare gukuya; na moraiigua igituri mona gukuhusa. Siböönö temomanyere hare gukurua gose hare gukuya hai. Ngituubaine na ore wöönsoe aibooyoe na uMuiika.”

9Nikötëëmö akamubuuria iga, “Kana eyo niyeke eraköre ebë këhayo?”

10Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Uwë numuiigia omotaangati winchaama yabaIsraeri ore, na hanö tomanyere amang'ana ganö hai?

11Ndagoteembiambë obohëënë iga: baiito ngusumaachatore kenö tomanyare na kenö töömaaha nkiö tokogaamba, siböönömbë temoonto agutuna kogööta amang'ana gaiito hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Temookoba na ubukumia hanö mbateebia amang'ana giekebara kenö hai; böönö niyeke moraaköre mukumi amang'ana gakuriooba?

13Nahombë temoonto aahö onö aaya kuriooba koyo hai, getare iga oMööna woMoonto bëënë, onö aacha kurua kuriooba koyo."

14Këëbore Mosa aaimukirriiyi inchöka yituubö enö yaakörroe iyikiooma kuibara, nkëëhö bëënë oMööna womoonto araimukirribue igoro.

15Kohayo ore wöönsoe onö aramukumi narinyööra obohoru bokuyeeyo.

16Këëbore eNöökoe aahaanchere ekebara kenö nkiö këëgirre agakehaanera oMööna waaë omomoomui okorri iga omoonto ore wöönsoe araabë na ubukumia harewë, atagaacha gusira siböönö anyööre obohoru bokuyeeyo.

17Tiiga Nöökoe naatomere oMööna waaë guucha gokebara kenö kogekëëngëra ikiina hai, getare iga naachere iga abë uMutuuria waabö.

18Ore wöönsoe onö araabë na ubukumia koMööna weNöökoe tarekëëngëroa ikiina hai; siböönö onö ataakumi aisa gokëëngëroa ikiina karai, kugira taakumia kuriina rioMööna omomoomui weNöökoe hai.

19Konö nkö ogokëëngëroa ikiina iga; hanö oborabu bööchere gokebara, abaanto bakahaancha igisuunte bokong'u gokera oborabu kugira amaköra gaabö namanyaanku gaare.

20Na ore wöönsoe onö agoköra amaköra amanyaanku, narëgere oborabu na wiiki tagaacha koborabu hai, kugira aröööböha iga amaköra gaaë amanyaanku ngamanyekana.

21Siböönö ore wöönsoe onö agoköra agobohëënë nguuchaare koborabu, okorri iga amaköra gaaë gamaahoe iga ngakörroe gukuigueera eNöökoe.

Yeeso na Yöhana

22Nyuma yagayo, Yeeso na abeega baaë mbaageeye korong'ööngö ruabaYahuti, akamënya nabö hö, akabaatiisa.

23Enkaaga eyo Yöhana nawë naare kobaateesera Ainoni haang'i na Saarimu, kugira nehö amaanche gaare amaaru. Abaanto mbaare kuya harewë, arababaatiisa.

24(Enkaaga eyo, Yöhana tewanyöörre araaböhöa hai).

25Abeega baYöhana bagaköra ichinkaani na umuYahuti woonde guchinyaangi chinö baagaisaabuurre.

26Bakaya hare Yöhana komoteebia iga, "Muiigia, oraheetoka omoonto oora aareenge hamui nauwë Yörötaani ihuumbu, onö waakagaambere? Nkobaatiisaare na abaanto böönsoe bameneenokera harewë!"

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Yöhana akabahuunchukiria iga, “Taahö onö agaatora kunyööra egeento kere giöönsoe hai, getare iga nyööre eNöökoe akemohaaye.

28Mbaiinyu bëënë möiguure ndagaamba ndatobora iga, ‘Uni tuuni Masiihi oora hai, getatiga uni naatomeroe ngataangata guucha ataraacha.’

29Onö ana omorëëkari newë omotëti, siböönö omotëmërri nembareka yomotëti akoba aratëgëërra na kogöökibua na ere yöönsoe omotëti akoboora. Nauni neena emegöökö bokong'u.

30Kuhika wë naragëëndërri koba umunuhë goonkera, nauni ndiingë nyuma.”

Onö akurua kuriooba

31Onö aguucha kurua igoro, newë akerre böönsoe. Onö akurua gokebara nowekebara, kugira nagekebara agusumaacha. Na onö aguucha kurua kuriooba nakerre böönsoe.

32Wë ngotoboraare gare aarooche na gare aaiguure, siböönömbë taahö onö akogagööta hai.

33Na ore wöönsoe agagööta, oyo naana obohëënë iga Nöökoe nomohëënë.

34Kugira onö eNöökoe aatomere ngusumaachaare amang'ana gieNöökoe, gikugira eNöökoe nkumuichuriaare uMuiika gööë.

35Taata nahaanchere omööna waaë, nkiö këëgira aatoora göönsoe komabökö gaaë.

36Na ore wöönsoe onö ana ubukumia koMööna, naranyööre obohoru bokuyeeyo; si ore wöönsoe onö atakuigueera oMööna tarinyööra obohoru bokuyeeyo hai, siböönö oborro bueNöökoe mboremosekerra.

Yöhana 4

Yeeso hamui na omogaikoro omoSamaria

1AbaBarisaayo wanyöörre baiguure iga Yeeso nkobaatiisaare na wiiki nkunyööraare abeega abaaru gokera Yöhana.

2(Nahombë Yeeso taare kobaatiisa hai, na abeega baaë bëënë baare kobaatiisa).

3Hanö Yeeso aaiguure amang'ana gayo gaare kogaamboa, naaruure buYahuti akariinga kuya Gariraaya wiiki;

4korogëëndö röötë nkëëragere iga ahëtërë Samaria.

5Akaya kumugi gumui guabaSamaria gonö gööre koberekeroa iga Sikaari, haang'i na omogoondo goYoosebu, gonö wanyöörre aahaaboa na Yaköbö, isa waabö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Hayo nehö haareenge na igisima keYaköbö, gikugira yorogëëndö orotaambe nkanyööra Yeeso arösere, agaikara kugisima keyo mbareka. Yaareenge ichinkaaga isaansaba chiomobaso.

7Omogaikoro omoSamaria agaacha gotaha amaanche, Yeeso akamoboorra iga, “Otaang'a amaanche ninyuë.”

8(Enkaaga eyo wanyöörre abeega baaë bageeye kogora ibiaakorea kumugi).

9Omogaikoro oyo akamuhuunchukiria iga, “Uwë numuYahuti ore, nauni nomoSamaria nde, niyeke ogoköra oransaba amaanche gakunyua?” (Naho nomanyere iga abaYahuti na abaSamaria tebagosaanga geento kubiaakorea hai).

10Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Hanö okaamanyere igituhö kenö Nöökoe akohaana, naonö akogosaba amaanche gakunyua iga ning'ui, nyööre nauwë nokamosabere akohë amaanche gobohoru.”

11Omogaikoro oora akamoboorra iga, “Monënë, ndöra toona kegotahera hai, na igisima kenö negetaambe; nehai oraruusi amaanche gayo gobohoru?

12Guuka weiito Yaköbö newë aatohaaye igisima kenö baiito abaana baaë, nawë umuëënë, mö baagatahere na ichitugö chaaë mö chaakanyooye. Böönö uwë nokerre guuka weiito Yaköbö?”

13Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ore wöönsoe onö akunyua amaanche ganö naranyööre umuihomö;

14siböönö ore araanyuë amaanche ganö ndaamohë tarinyööra umuihomö roonde hai: kugira amaanche ganö ndaamohë ngaraabë igisima kegutitiria, kenö keraayi keramoha amaanche gobohoru na obohoru bokuyeeyo.”

15Omogaikoro oora akamoboorra iga, “Aai, Monënë, otaang'a amaanche gayo! Ganö ntanyööre umuihomö roonde, wiiki tindiicha gotaha hanö roonde hai.”

16Yeeso akamoboorra iga, “Kayi taanga orëëntë mosaacha waaö.”

17Omogaikoro oora akamuhuunchukiria iga, “Teneena mosaacha hai.” Yeeso nawë, akamoboorra iga, “Eee, ogaambere buuya iga toona mosaacha hai.

18Kugira waikarana kobasaacha wahikia bataano, na ninyööra mböönö omosaacha onö muikaraini nawë temosaacha waaö hai. Nobohëënë onteebiri.”

19Omogaikoro oora akamoboorra iga, “Monënë, ndooche iga nomonaabi ore.

20Baaguuka baiito mbö baagaachere gosëëngëra Nöökoe kunguku enö, siböönö baiinyu abaYahuti nkogaambamore iga Yerusareemu nehö ahagosasaamera eNöökoe.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ore mogaikoro, taitabirria iga enkaaga iriicha, enö abaanto batariya kunguku eyo roonde, gose ninyööra Yerusareemu gosëëngëra hö Taata.”

22Baiinyu abaSamaria motamanyere onö mogosëëngëra; siböönö baiito abaYahuti ntomanyere onö togosëëngëra, kugira ubuituuria nkobaYahuti bukurueera.

23“Siböönö enkaaga nguuchaere nayo yaahika iga hiki, enö abasëëngëri bobohëënë, mbanö bagosëëngëra Taata kuMuiika na kobohëënë, nabö mbö Taata agutuna iga, bamosëëngërë, baremosëëngëra.”

24“Nöökoe nuMuiika, na kohayo banö bakomosëëngëra kuhika bamosëëngërë kuMuiika na kobohëënë.”

25Omogaikoro oora akamoboorra iga, “Nemanyere iga Masiihi (onö akoberekeroa iga Kresto); nguchaare, na hanö ariicha naretoteebia amang'ana göönsoe.”

26Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Uni onö ngusumaacha nauwë, nuunimbë.”

27Enkaaga eyo bëënë iigö abeega baaë bagatora; nabö mbaarogorre gukunyööra Yeeso arasumaacha na omogaikoro. Siböönö temoonto aabuurri omogaikoro oora iga, “Nke ugutuna hanö?” Gose kubuuria Yeeso iga, “Nkugira ke ugusumaacha na omogaikoro onö?”

28Kohayo ore mogaikoro agatanora agatiga ensëëngö yaaë kugisima haara, akariinga kuya kumugi, goteebia abaanto iga,

29“Motaacha momaahë omoonto onö anteebiri göönsoe ganö naagakörre. Gose akaaba Masiihi?”

30Kohayo bakarua kumugi bakaya komaaha Yeeso.

31Enkaaga eyo abeega baaë baara mbaare kogëya Yeeso baramoboorra iga, “Muiigia taimukia ibiaakorea orë!”

32Siböönö Yeeso nawë akabahuunchukiria iga, “Neena ibiaakorea binö motamanyere.”

33Abeega baaë bakabuurania abiëënë iga, “Gose moonto nyöörre amorëëntëëye ibiaakorea?”

34Yeeso akabateebia iga, “Ibiaakorea biaanë nogoköra obohaanchi böonö aantomere, na gosookia emeremö genö aang'aaye iga nköre.”

35“Moona ekereengio, kenö mokoboora iga, ‘Getamere imieeri enai irigësa rihikë.’ Siböönö ndabateebia iga tataacherra momaahë iga: Ibiaakorea beihomere komegoondo biabaaye ibiakogësa!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

36Omogësi nkunyööraare ikiobogësi, na nkuiriaare ibiaakorea biobohoru bokuyeeyoneeyo okorri iga umubusuri na omogësi baachë guicheengera böönsoe hamui.

37Ekereengio kenö nekehëënë: ‘Owoonde abusura, na owoonde agësa.’

38Nauni naabatomere kuya kogësa gokeremerö kenö motaaremeeye, mbaande baakeremeeye na mbaiinyu moraagësë irigësa rëëbö.”

39AbaSamaria abaaru kumugi goora goSikaari mbaabaaye na ubukumia hare Yeeso, kugira yamang'ana gaara wanyöörre omogaikoro oora abateebiri iga, “Nanteebiri göönsoe ganö wanyöörre naaköra.”

40Kohayo, hanö abaSamaria bayo baahikere hare Yeeso, mbaamogëyere iga aikarë waabö hayo; nawë naahaanchere agaikara nabö guchinsiko ibere.

41Abaanto abaaru bokong'u mbaabaaye na ubukumia gikugira yamang'ana gaaë;

42na bagateebia omogaikoro oora iga, “Tobaaye na ubukumia böönö, si tiiga nkogaara watoteebiri hai, getatiga nganö tuiguure abiëënë, na torooche iga mahëënë onö newë uMutuuria wekebara kenö.”

Yeeso arahueenia omööna wumuirigania woMogaambi

43Hanö ichinsiko ibere chiyo chaahëtere, Yeeso naageeye Gariraaya.

44Kugira Yeeso umuëënë wanyöörre aatobora iga, “Temonaabi akuya nkuma waabö hayo hai.”

45Hanö aahikere Gariraaya, abaanto baahö mbaamuirigaini buuya, kugira wanyöörre baamaaha ganö aakörre gonkaaga yiNyaangi yeBaasaka enö yaareenge Yerusareemu: Kugira nabö böönsoe wanyöörre bageeye kunyaangi eyo.

46Kohayo akariinga kuya Kaana kumugi goGariraaya, hare aahonchoreeye amaanche gaara gakaba itibaai. Nkanyööra umuirigania woonde womogaambi aahö, onö wanyöörre umumura waaë aröörre, areenge kumugi goKaberenaumu.

47Hanö aaiguure iga Yeeso aruure buYahuti achere Gariraaya, naageeye harewë, komogëya iga ang'araare kuya Kaberenaumu kuhueenia umumura waaë, onö wanyöörre aroora iigö nintima buchua ehö.

48Yeeso akamoteebia iga, “Taahö onö araakumi etare iga narooche ibimanyiirrio na ibirogoorö hai.”

49Omogaaka oora akamuhuunchukiria iga, “Monënë otaacha togëënanë omööna waanë ataraakua.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

50Yeeso akamoboorra iga, “Tagëënda ka, umumura waaö nomohoru!” Omoonto oora akariinga kuya ka, ana ubukumia komang'ana gayo Yeeso aamoteebiri.

51Enkaaga enö aare kuya ka, agaturuung'anoa na abaköri baaë bemeremö bakamoteebia iga, “Umumura waaö ahueenere!”

52Akababuuria enkaaga enö aabaaye buuya, nabö bakamoteebia iga, “Niichö omobaso, ichinkaaga muhuungate irikëng'ëënti rëëre risirre.”

53Isa waabö akaheetoka iga nenkaaga eera bëënë Yeeso aamoteebiri iga, “Umumura waaö nomohoru.” Kohayo omoonto oyo na waaë mbaabaaye na ubukumia.

54Keyo nekemanyiirrio gekabere kenö Yeeso aakörre hanö aaruure buYahuti aguucha Gariraaya.

Yöhana 5

Ukuhueenibua guiTiboongo

1Haakurua Yeeso agatiira kuya Yerusareemu, kunyaangi yabaYahuti.

2Iritiboongo ndëëreenge Yerusareemu kuihita renö rëëkaberekeeyoe iga Irihita riamang'oondi, renö rëëre na ibigoora bitaano; nariö ndëëre koberekeroa gukiIbrania iga Betisaita.

3Abarooyi abaaru wakanyöörre mbaraaye kubigoora biyo, abahukuru, amagata na abamasusu. [Mbaare koganya amaanche gaburuungue;

4enkaaga yaareenge hö enö omomaraika weNöökoe aagaachere guitiboongo reyo aburuunga amaanche. Omorooyi wambërë onö aagasöhere komaanche gayo gaburuungeroe naakahueenere kurua koborooyi bonö wakanyöörre anabö.]

5Omoonto woonde nkanyööra aahö onö wanyöörre aroora emëëka merööngö etato na enaanai.

6Yeeso akamomaaha araaye hö bëënë, akamanya iga wanyöörre nomorooyi gonkaaga entaambe; akamubuuria iga, “Ngutunaore iga uhueene?”

7Omorooyi oora akamuhuunchukiria iga, “Monënë, ntaana onö agantoora guitiboongo nkaaga enö amaanche gaburuungeroe; kugira enkaaga enö nkunyööra ndaituniirria kuya mö, owoonde ahëta mbërë asekera mö.”

8Yeeso akamoboorra iga, “Taimoka wimuki amaraarro gaaö ogëëndë.”

9Enkaaga eyo bëënë omorooyi oora akahueena, akaimoka, akaimukia amaraarrö gaaë akagëënda. Urusiko royo ndööreenge rueSabaato,

10kohayo abataangati babaYahuti bakaboorra omoonto oyo ahueeniibui iga, “Rëërö neSabaato, numugirö gukuimukia amaraarro gaaö.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Nawë akabahuunchukiria iga, “Omoonto onö ahueeniri newë anteebiri iga, ‘Imukia amaraarro gaaö ogëëndë.’ ”

12Bakamubuuria iga, “Oyo kana, ning'ui onö agoteebiri iga imukia amaraarro gaaö ogëëndë?”

13Na umuhueenibua oora nawë taamanyere onö wanyöörre amuhueeniri hai, kugira abaanto nabaaru baareenge ahase hayo, na Yeeso wanyöörre aisere kurua hö.

14Oroonde, Yeeso naasikaine na omoonto oora koHekaaru, akamoboorra iga, “Maahambë, böönö obaaye buuya; uriihë otagaacha goköra iraga wiiki, ng'ana mbeebe ikugusianya wiiki.”

15Haakurua ore moonto oyo hanö aruure hayo, naageeye goteebia abataangati babaYahuti iga Yeeso newë wanyöörre amuhueeniri.

16Hanö abataangati babaYahuti baaiguure iigö, mbaairiirri Yeeso, gikugira iga amuhueeniri kurusiko rueSabaato.

17Yeeso akabahuunchukiria iga, “Taata ngoköraare emeremö ruisö röönsoe, nauni wöönsoe niiga ngeköre.”

18Gayo ngö gaakörre abataangati babaYahuti bagatuna kumuiita kimui; tiiga iga aasarri iragö reSabaato riëënë hai, nehanö wiiki wanyöörre aagaamba iga, Nöökoe ni Isa wabö na wiiki arairëng'aania na eNöökoe.

Ogotora koMööna weNöökoe

19Yeeso akabahuunchukiria iga, “Obohëënë ndabateebia: teMööna agoköra geento këëë muëënë hai; getatiga kenö agoköra nkenö akomaaha Taata araköra. Kenö Taata agoköra nkiö oMööna agoköra.

20Hanö Taata ahaanchere oMööna waaë, nkumuiigiaare ganö agoköra. Naraatore kumuiigia amang'ana amanënë ganö gakerre ganö, ganö morarogoorre.

21Këhanö Taata akuriuukia abaku na abaha obohoru, nkëëhö bëënë oMööna araatore kohaana obohoru bokuyeeyo kobanö ahaanchere.

22Këëbore Taata atagokëëngëra moonto kiina, kugira aaha oMööna obohëënë bogokëëngëra omoonto ikiina,

23okorri iga abaanto böönsoe basookë oMööna oyo këhaara basookere na Isa waabö. Na onö atasookere oMööna, tarasookë Isa waabö onö aamotomere hai.”

24“Ndabateebia obohëënë: ore wöönsoe onö akuiigua amang'ana gaanë, na koba na ubukumia na onö aantomere, oyo naraabë na obohoru bokuyeeyo: Nawë tarekëëngëröa kiina hai, kugira aahëta karai kurua kuruku aasöha kobohoru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25Ndabateebiambë obohëënë niiga: enkaaga nguuchaere nayo yaahika karai, enö abaku bariigua engaamba yoMööna weNöökoe, na bare baragiigue mbaranyööre obohoru.

26Këëbore Taata umuëënë areenge ensemoka yobohoru, nkëëhö aaköra oMööna koba ensemoka yobohoru.

27Wiiki aamoha ogotora kogokëëngëra omoonto ikiina, kugira noMööna woMoonto.

28Motagaacha korogoora na gayo; kugira enkaaga nguuchaere, enö banö bareenge guchiindua mbariigua engaamba yaaë,

29nabö mbarrichöka kurua guchiindua chaabö: banö ndinyööra amaköra gaabö namaiiya mbaririooka babë na obohoru, siböönö banö ndinyööra amaköra gaabö namanyaanku mbaririooka bakëëngëroe ikiina."

Abatuburi baYeeso

30"Uni tengaaköra geento kogotora köönë umuëënë hai. Uni ngokëëngande ikiina këëbore nkunyööra ntebiibui, ogokëënga köönë uguikiina nokohëënë, kugira tengoköra këëbore nkunyööra haanchere hai, nkëëbore nkunyööra oora aantomere aratuna.

31"Hanö ndaitobore umuëënë, ogotobora köönë koyo tokobohëënë hai.

32Siböönö aahö onö agoontobora na nemanyere iga këëbore agoontobora nobohëënë.

33Möötomere abaanto kuya hare Yöhana, nawë naatobooye obohëënë.

34Ubutuburi böönë tekomoonto böörua hai, etare iga nkogaambande okorri iga mohönë.

35Yöhana nawë naareenge gietara enö yaareenge gööka na korabia; na baiinyu möötëgëriibui na oborabu bööë hakë iigö.

36Siböönö uni nguitoborande gokera ogotobora koYöhana; kugira emeremö genö ngoköra, ngenö Taata umuëënë aang'aaye iga ngihiki, emeremö genö bëënë ngoköra nkoorokiagere iga newë aantomere.

37Na Taata onö aantomere newë agontobora. Si, temöökaiguure ngaamba yaaë, gose mokomomaaha ubusio bööë hai,

38na temoona eng'ana yaaë kumiööyö geiinyu hai, kugira temoona ubukumia naonö aatomeroe hai.

39Ngosënasënamore amaandekö, kugira ngokanyamore iga, mö mukunyööra obohoru bokuyeeyo. Nagömbë nuuni gagusumaachera!

40Na hayo höönsoe timuguucha hareuni okorri iga munyööre obohoru bokuyeeyo hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

41“Tingutuna iga ngoongoë na abaanto hai.

42Kugira nemanyere iga temoona irro reNöökoe kumiööyö geiinyu hai.

43Naatomoa na Taata, na baiinyu möönga kunyirigania, na hanö owoonde agaacha kogotora kööë umuëënë, moramuirigani.

44Niyeke moraköre mobë na ubukumia, naho mbanö mohaanchere kogoonagoonana, na egoongö enö ikurua koNöökoe onö areenge wë bëënë timukugituna hai?

45Motagaacha guitëgëërra iga, nuuni ndebachööngëra hare Taata. Mosa newë arebachööngëra kugira newë muitëng'ëëye.

46Hanö nkanyöörre möökumiri Mosa, nyööre nauni mönkumia, kugira amaandekö gaaë, nuuni gaare gusumaachera.

47Siböönö hanömbë motaana ubukumia na ganö aandekere, niyeke moraköre mukumi amang'ana gaanë?”

Yöhana 6

Yeeso araraagiria abaanto ibikoe bitaano
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Rk 9:10-17)

1Hanö Yeeso aasookiri amang'ana gayo, Yeeso naambokere inyaancha yaGariraaya, niyo ekoberekeroa iga inyaancha yaTibeeria.

2Abaanto abaaru mbaagëënaine nawë, kugira wanyöörre baarooche ibimanyiirrio binö aakörre gukuhueenia abarooyi.

3Yeeso naariinere kuya kunguku igoro, akaya agaikara, hamui na abeega baaë.

4Inyaangi yeBaasaka nkanyööra ebaaye haang'i ihikë.

5Hanö Yeeso aamagiri akomaaha mona umuiiro agöötaiine guucha harewë, akabuuria Biribo iga, “Nehai tokaagora emegaatë genö geiraise abaanto banö barë?”

6(Ukubuuria konö aabuurri Biribo naare kumuiigua; kugira wanyöörre namanyere egeento kenö aare gutuna goköra).

7Biribo akamuhuunchukiria iga “Ninyööra niiga ore wöönsoe anyööre kuuhikë, emegaatë genö gichitinaari amagana abere tegeraise hai.”

8Umui wabeega baaë woonde iga Andërëa mura omööbö Simooni Bëëtërö akamoboorra iga,

9“Omööna woonde ahanö, onö ana emegaatë etaano na ichiinsui ibere. Siböönö nke biyo biraköre kobaanto banö böönsoe baang'ana iigö?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Yeeso akababoorra iga, “Teebia abaanto böönsoe baikare haanse.” (Na ahase hayo haareenge na amanyaanki amaaru). Kohayo böönsoe bagaikara haanse. Nabö mbaareenge abasaacha banö bakaaba kubikoe bitaano.

11Yeeso akaimukia emegaatë geera, akaruusia egoongö, akaha abaanto baara wanyöörre baikaaye. Na wiiki na ichiinsui chiira agaköra këëhö bëënë na böönsoe mbaarageeye bakaigota këëbore baare gutuna.

12Hanö böönsoe baigotere, agateebia abeega baaë iga, “Motaiiria amatigio gayo, reende retagaatama.”

13Bakaiiria biöönsoe na bagaichuria ibitöönga ikumi na bibere agamatigio giemegaatë etaano geera.

14Hanö abaanto bayo baarooche ekemanyiirrio kenö Yeeso wanyöörre aakörre, bakagaamba iga, “Obohëënë onö newë omonaabi onö aguucha gokebara!”

15Yeeso nawë akamanya iga haang'i baare guucha komogööta, bamohaamirri koba omogaambi guchiinguru, akaimoka wiiki akaya kunguku umuëënë.

Yeeso aragëënda komaanche igoro

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16Hanö gööbaaye omogörööba, abeega baaë bakang'araara kuya kunyaancha,

17bakariina koböötö haakurua, bakaamboka inyaancha kuriinga kuya Kaberenaumu. Nkanyööra ubuiire buhikere, na Yeeso nkanyööra taraacha harebö hai.

18Enkaaga eyo nayo omokama omooru ngööre kuhusa na inyaancha nkanyööra ebeebehere.

19Hanö wanyöörre abeega baaë baageeye orogëëndö ruichikiromita haang'i isaano gose isaansaba, bakamaaha Yeeso aragëënda komaanche igoro araacha haang'i koböötö, bakööböha.

20Na Yeeso akabateebia iga, “Möönge kööböha, nuuni!”

21Bagatuna iga bamuimuki koböötö, siböönö bakaangoha kuhika kunguguni haara baare kuya.

Abaanto baratuna Yeeso

22Inkio yahö, abaanto banö wanyöörre batamere ihuumbu eera, mboongooye iga oböötö mbumui bööre hö. Mbaamanyere iga Yeeso tewanyöörre ariinere koböötö boora na abeega baaë hai, kugira mbaatanooye bakamutiga.

23Amöötö gaande gagaacha kurua Tibeeria, gakahika ahase haara bëënë abaanto bareeye emegaatë geera hanö oMonënë asookiri kuruusia egoongö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Hanö irikömö reera rëërooche iga Yeeso taare haara hai, gose ninyööra na abeega baaë hai, nariö riöönsoe ndëriinere komöötö gayo bakaya Kaberenaumu gutuna Yeeso.

Yeeso newë omogaatë gobohoru

25Hanö baamunyöörre ihuumbu eera mbaamubuurri iga, “Muiigia, kana nyiinga ke waare uchere hanö?”

26Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndabateebia obohëënë: nguntunamore gikugira enö möореeye emegaatë mokaigota, tiiga iga ngikugira yibimanyiirrio binö möорooche hai.

27Mööngë goköra emeremö gikugira yibiaakorea binö bigosareka, siböönö mokörre ibiaakorea biobohoru bokuyeeyo. Ibiaakorea biyo mbinö morahaaboe na oMööna woMoonto, kugira Nöökoe, Taata, aamotoorra orobaasö.”

28Nabö bakamubuuria iga, “Niyeke togaaköra toköre emeremö gieNöökoe?”

29Yeeso akabahuunchukiria iga, “Emeremö genö Nöökoe agutuna iga moköre ngiö genö iga: Mobë na ubukumia naore aatoma.”

30Nabö bakamuhuunchukiria iga, “Nkemanyiirrio ke ogaaköra, okorri iga tomaahë böönö tuitabirri? Nkembë ogaaköra?

31Baaguuka baiito mbaareeye ibiaakorea binö biaakaberekeeyoe iga mana, kuibara; këëbore amaandekö gakogaamba, ‘Wë naabahaaye omogaatë kurua kuriooba.’ ”

32Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndabateebia obohëënë: Kenö Mosa aabahaaye tiiga nomogaatë gonö gööruure kuriooba hai, etare iga Taata newë akobaha omogaatë uguëënë-guëënë kurua kuriooba.

33Kugira omogaatë gueNöökoe noora aguiika kurua kuriooba onö akoha ekebara obohoru.”

34Bakamubuuria iga, “Monënë, taya oratoha omogaatë goyo ruisö röönsoembë.”

35Yeeso akabateebia iga, “Uni nuuni omogaatë gobohoru. Ore wöönsoe onö aguucha hareuni taranyööre muëëkö hai, na ore wöönsoe onö araabë na ubukumia nauni taranyööre umuihomö hai.

36Siböönö naabateebiri iga, ninyööra mömaaha si temorakumi hai.

37Ore Wöönsoe Taata akoong'a, naraachë hareuni. Nauni tengatabuta onö aguucha haruuni hai,

38kugira naachere haanse hanö kurua kuriooba goköra obohaanchi böore aantomere, tiiga naachere goköra mona haanchere umuëënë hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

39Kenö nkiö umuuntumi agutuna iga nköre: iga ntagaacha gotabuta ninyööra nuumui kobaara böönsoe aang'aaye, siböönö niiga niichë kobariuukia böönsoe mbahoru, kurusiko rumuhikö.

40Na Taata ngutunaare iga: ore wöönsoe onö aramaahë oMööna na koba na ubukumia nawë naranyööre obohoru bokuyeeyo; nauni nindimuriuukia kobohoru kurusiko rumuhikö."

41AbaYahuti bakarooroota kugira enö aagaambere iga, "Uni nuuni omogaatë gonö gööruure kuriooba."

42Bakabuurania iga, "Omoonto onö kana tiYeeso omööna oYoosebu, gose kana natare wë? Ntomanyere isa waabö na nyako waabö. Kanambë niyeke agoköra wiiki aragaamba iga, nkuriooba aarua?"

43Yeeso akabahuunchukiria iga, "Motahaatera mööngë korooroota.

44Moonto ataahö onö aguucha hareuni, etare iga, nyööre naruteroe guucha hareuni na Taata, onö aantomere, nauni niiga, niichë kumuriuukia kobohoru kurusiko rumuhikö.

45Abanaabi mbaandekere bakaboora iga, 'Abaanto böönsoe mbariigibua na eNöökoe,' Ore wöönsoe akuiigueera Taata na kueega kurua harewë naraachë hareuni.

46Koyo teko okogaamba iga, ore wöönsoe naamaaha Taata hai, getatiga noonö bëënë aarua hare Nöökoe, newë bëënë aamaaha Taata.

47Ndabateebia obohëënë, ore wöönsoe onö akoba na ubukumia naranyööre obohoru bokuyeeyo.

48Uni nuuni omogaatë gobohoru.

49Baaguuka baiinyu mbaareeye ibiaakorea binö biakaberekeeyoe iga mana; kuibara, siböönö mbaakuure.

50Siböönö omogaatë gonö gukurua kuriooba, ore wöönsoe onö akogorea tarikua hai.

51Uni nuuni ndeenge omogaatë omohoru, gonö gööruure igoro kuriooba. Na ore wöönsoe onö araarë omogaatë gonö, naraabë hö kuyeeyo. Na omogaatë gonö ndaamohë nomobere göönë, gonö ndahaanë okorri iga ekebara giichë kohöna."

52AbaYahuti bagataanga goköra ichinkaani, baragaamba iga, "Kana niyeke omoonto onö araaköre atohë omobere gööë tore?"

53Yeeso nawë akabateebia iga, "Ndabateebia obohëënë: temoranyööre bohoru hai, hanö ndanyööre motareeye omobere goMööna woMoonto na kunyua amaanyiinga gaaë hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

54Ore wöönsoe onö araarë omobere göönë na kunyua amaanyiinga gaanë, oyo naraabë na obohoru bokuyeeyo, na nindimuriuukia kobohoru kurusiko rumuhikö.

55Omobere göönë nibiaakorea kimui, na amaanyiinga gaanë nagaakunyua kimui.

56Omoonto ore wöönsoe, onö araarë omobere göönë na kunyua amaanyiinga gaanë, hareuni are, nauni harewë ndeenge.

57Taata onö ahö newë aantomere, na gikugira yawë, nehönde; na ore wöönsoe araarë omobere göönë naraabë hö gikugira yaanë.

58Gonö ngö omogaatë gonö gööruure igoro kuriooba, tegoonga geera baaguuka baiinyu baareeye sooki bagakua hai. Ore wöönsoe onö araarë omogaatë gonö, naraabë hö kuyeeyo."

59Yeeso naagaambere amang'ana gayo, enkaaga enö aareenge kuiigia guSinagoogi yaKaberenaumu.

Amang'ana gobohoru bokuyeeyo

60Abeega baaë abaaru, hanö baaiguure iigö mbaagaambere iga, "Amaiigio ganö namakong'u. Ning'ui araatore kogatëgëërra?"

61Yeeso umuëënë naamanyere atateebiibui na moonto iga, abeega baaë mbaare korooroota baragaamba iga amang'ana gayo namakong'u akababoorra iga, "Gayo ngabaiitere enkörö?

62Hanö hömbë mokamaaha oMööna woMoonto araya igoro kuriooba, haara aaruure?

63UMuiika bëënë ngö gogosëësa omoonto omobere mbuchua. Amang'ana gayo nsumaachere ngö gakorëënta uMuiika na obohoru.

64Hayo höönsoe abamui baiinyu tebagukumia hai." (Kugira Yeeso naamanyere kurua gonsemoka, banö barikumia naonö aremoköböösania).

65Wiiki akaröobirria araboora iga, "Keyo nkiö këëgirre nkabateebia iga, taahö onö aratore guucha hareuni, etare iga naitabirribua na Taata hai."

66Kugira yagayo, abeega baaë abaaru mbaamutigere bakaya, tebaagëënaine nawë roonde hai.

67Kohayo Yeeso akabuuria ikumi na babere baara iga, "Na baiinyu böönsoe niiga muyi?"

68Simooni Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, "Monënë hare ng'ui toraayi? Uwë Nuuwë ona amang'ana gobohoru bokuyeeyo.

69Baiito tukumiri na tomanyere iga, nuuwë oMohoreeru onö waarua koNöökoe."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

70Yeeso akabahuunchukiria iga, “Nentabaahooye baiinyu moreenge ikumi na babere? Na umui weiinyu nirisaambo!”

71Nawë hayo, Yuuta aare kong'ööria, umumura oSimooni Keriooti, onö aareenge umui waikumi na babere baara, newë aare kuya komoköböösania.

Yöhana 7

Yeeso na bamura bamööbö

1Haakurua, Yeeso agataara kuya goonse yaGariraaya, taare gutuna gotaara kuya buYahuti hai, kugira abataangati babaYahuti mbaare gutuna iga bamuiitë.

2Na iNyaangi yabaYahuti iyiBitume nkanyööra ebaaye haang'i.

3Kohayo bamura bamööbö Yeeso bakamoboorra iga, “Tarua hanö ogëëndë buYahuti, okorri abeega baaö bamaahë emeremö gere ogoköra.

4Kugira taahö onö akubisa emeremö gëëë, na hanö aratuna iga amanyekanë hai, Gukugira ngköraore amang'ana ganö, tatigambë ekebara giöönsoe gekomanyë!”

5Ninyööra mbamura bamööbö tebaamukumiri hai.

6Yeeso akababoorra iga, “Enkaaga yaanë ekeere teraahika hai, siböönö baiinyu enkaaga ere yöönsoe moona umueeya.

7Ekebara tekerabarëgë hai, uni nuuni kerëgere, gukugira iga ndatobora iga, amaköra gaakiö namanyaanku.

8Motaya kunyaangi: Uni tendaayi inyaangi eyo hai, kugira enkaaga yaanë teraahika hai”

9Hanö aabateebiri gayo, naaruure agatama Gariraaya hakë iigö.

Yeeso areenge kuNyaangi yiBitume

10Hanö bamura bamööbö baisere kuya kunyaangi, Yeeso nawë naaruure akagiya; ninyööra aagegeeye, tekemaiisömaiisö hai, naagegeeye araibisabisa.

11Abataangati babaYahuti mbaare kumurigia kunyaangi eyo, barabuuria iga, “Nehai are kana?”

12Ogosëëmënënania nkööbaaye okööru gatai yabaanto. Abamui baragaamba iga, “Nomoonto umuuya.” Na abaande baragaamba iga, “Aa-a, nabaanto akong'aiina.”

13Siböönömbë taahö onö aamotobooye kobaanto hai, gikugira mbaare kööböha abataangati babaYahuti.

14Hanö inyaangi yaahengahengaini, Yeeso naageeye koHekaaru kuiigia.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15AbaYahuti bakarogoora bokong'u baragaamba iga, “Kana omoonto onö niyeke aaköra aamanya amang'ana ganö göönsoe, naho ataakageeye sukuuru?”

16Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ganö nkuiigia kana gatare iga ngaanë, getatiga nkoNöökoe onö aantomere gaakurua.

17Onö ahaanchere goköra gare Nöökoe agutuna, newë bëënë akaabateebia ganö nkuiigia, nyööre nkoNöökoe gaakurua gose nagaanë umuëënë ngusumaacha.

18Omoonto onö agusumaacha agaaë umuëënë nkunyööraare negoongö aguitonera. Siböönö onö agotonera egoongö onö aamotomere, omoonto oyo nomohëënë onö ataana boröögö.

19Mosa naatabahaaye aMaragö? Siböönömbë taahö onö aagöötere aMaragö gayo hai, kugira kembë mugutuna kunyita?”

20Abaato bakamuhuunchukiria iga, “Noona ikihui! Ning'ui agutuna kuguiita kana?”

21Yeeso akabahuunchukiria iga, “Kugira naakörre irikönö rimui na böönsoe möörogoorre.

22Mosa naabahaaye eseera yogosaara abariisia (tiiga iga Mosa aagetaangere hai, etare iga mbaaguuka baiinyu), böönö baiinyu ngosaaramore ninyööra nkurusiko rueSabaato.

23Hanö ndanyööre umuriisia arasaaroa kurusiko rueSabaato, okorri iga aMaragö gaMosa gatagasareka, nkugira ke mbë baiinyu monderreeye iga hueeniri omoonto kimui kurusiko rueSabaato?

24Motaya morakëënga ikiina kobohëënë, möönga kuya morakëënga ikiina këëbore mokomaaha.”

Gose onö newë Kresto?

25Abaanto abamui abaYerusareemu mbaagaambere iga, “Omoonto onö kana, tewë oora baagutuna iga baiitë?

26Ndaiigua ngoogonö! Nguitööngö agusumaacha kemaiisömaiisö iigö, na temoonto akomoköönia hai! Böönö amahëënë, abataangati gose mbamanyere iga onö newë Masiihi?

27Siböönö hanö Masiihi ariicha temoonto aremanya hare arirueera hai. Na onömbë ntomanyere hare aarua.”

28Hanö Yeeso aare kuiigia koHekaaru, naagaambere kongaamba enënë iga, “Moomanyere, na momanyere hare naarua? Tiiga nairëënta kogotora köönë hai, onö aantomere nomohëënë, baiinyu temomomanyere hai.

29Siböönö uni nemomanyere, kugira harewë naarua, na newë aantomere.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30Kohayo bagasaacha komogööta, siböönö taareenge hö onö asaachere iga akaamotoorra okobökö hai, kugira enkaaga yaaë tewanyöörre eraahika hai.

31Siböönö abaanto abaaru kumuiranio goyo mbaabaaye na ubukumia harewë, bakagaamba iga, “Böönö hanö Masiihi ariicha gose, nareköra ibimanyiirrio gokera binö omoonto onö aaköra?”

Abariindi batomeroe kuya kogööta Yeeso

32Hanö abaBarisaayo baaiguure këëbore abaanto baare komönyëërrana kuguituungana na Yeeso bö hamui na abataangati babanchaama bieNöökoe mbaatomere abariindi kuya komogööta.

33Yeeso akababoorra iga, “Nendaabë na baiinyu hakë iigö, haruë niyi ko oora aantomere.

34Muriintuna, si timurinyööra hai, kugira timurihika hare ndinyööra ndeenge hai.”

35Abataangati babaYahuti bakabuurania abiëënë iga, “Kana hayo nehai agutuna kuya, hare totarimunyööra? Gose nkumigi giabaGiriki araayi, hare abaYahuti bamënyere ayi kuiigia abaGiriki?

36Kana hanö agaambere iga, ‘Muriintuna si timurinyööra hai, na hare ndinyööra ndeenge timurihika hö hai’ hayo niyeke kana akagaambere?”

Imiöörö giamaanche gobohoru

37Urusiko rogosookerria ronö rööreenge urunuhë kunyaangi eera, Yeeso akaimeerra akagaamba kongaamba enënë araboora, iga, “Ore wöönsoe onö ana umuihomö achë hareuni anyuë.

38Këëbore amaandekö gakogaamba iga, ‘Ore wöönsoe onö araabë na ubukumia hareuni, imiöörö giamaanche gobohoru ngeratitiri kurua harewë.’ ”

39Yeeso namang'ana guMuiika aare gusumaachera ganö baara baamukumiri baare kuya kunyööra. Kugira enkaaga eyo tewanyöörre eraahika yuMuiika kohaanoa hai, kugira nkanyööra Yeeso tarahaaboa ubuhiku hai.

Abaanto babotokaini amakömö

40Abaanto banö baareenge kumuiranio goyo abamui, hanö baamuiguure aragaamba këhayo mbagaambere iga, “Omoonto onö mahëënë noore monaabi!”

41Abaande bakagaamba iga, “Onö Masiihi.” Na abaande bakagaamba iga, “Masiihi ataarueerë Gariraaya!

42Amaandekö nkogaambagare iga Masiihi ngooka yabuhiri Tauti arirueera, na nariborroa Betereheemu, kumugi gonö Tauti aakamënyere.”

43Kohayo ichimberege nchabaaye gatai yabaanto bayo, gikugira yaYeeso.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

44Abaande bagatuna komogööta. Siböönö temoonto aasaachere iga akaamotoorra okobökö hai.

Abataangati babaYahuti baangere koba na ubukumia

45Abariindi baara bakariinga kuya kobataangati babanchaama bieNöökoe na kobaBarisaayo, hanö baahikere bakabuuribua iga, “Ndaiigua temomorëëntere hai?”

46Abariindi baara bakabahuunchukiria iga, “Moonto ataahö onö aakagaambere këhaara omoonto oora akogaamba!”

47AbaBarisaayo bakabahuunchukiria iga, “Kura baiinyu böönsoe mong'aiineroe?”

48“Möökarooche omotaangati gose omoBarisaayo ore wöönsoe amukumiri?

49Umuiiro onö wöönsoe ahekeeraine hanö, naho atamanyere aMaragö gaMosa, nkanya Nöökoe aamuihiima!”

50Nikötëëmö onö aareenge umui waabö, nawë newë wanyöörre taanga aageera Yeeso mbërë, nawë akababuuria iga,

51“Aai koMaragö gaiito, torakëëngëra moonto kiina totaraiigua taanga mona ikiina këëë kere?”

52Bakamuhuunchukiria iga, “Aai nauwë wöönsoe gose nGariraaya waarua mui? Taisuuncha amaandekö noranyööre iga temonaabi aakaruereeye Gariraaya hai.”

Omogaikoro onö aagööteroe koboraaya

[53Haakurua bakanyërëgana ore wöönsoe akaya waaë.

Yöhana 8

1Enkaaga eyo Yeeso nawë akaya kunguku yeMeseituuni.

2Inkio chuni akariinga kuya koHekaaru. Abaanto böönsoe bakaya bakamotoora gatai, nawë agaikara haanse kobaiigia.

3Abaiigia bamaragö na abaBarisaayo bakarëënta kohekaaru moyo omogaikoro onö onyöörre agööteroe koboraaya, bakamuimiirria gatai yaabö.

4Haakurua bagateebia Yeeso iga, “Muiigia, omogaikoro onö natirriibui koboraaya.

5Na koMaragö gaiito, Mosa naaruusiri amaragirrio iga, omogaikoro këoyo niiga aiitoa gokorasoa na amagena. Böönö uwë niyeke okogaamba?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Mbaamubuurri këhayo gukumuiigua, okorri iga banyööre ekehage gekumuchööngëra. Siböönö Yeeso naaihiinyere kööndeka haanse komaröba na ekëëra këëë.

7Hanö wanyöörre bakimereeye baramubuuria, Yeeso akagörröka akabateebia iga, “Ore ndanyööre ataana iraga, abë newë owambërë komorasa na irigena.”

8Wiiki akaihiinya kööndeka haanse na ekëëra këëë.

9Hanö baaiguure iigö, bakarua hö kuumui-umui, gotaangera kobaanto bakoro. Yeeso agatama umuëënë, hamui na omogaikoro oora aimereeye hö.

10Yeeso akagörröka akabuuria ore mogaikoro iga, “Nehai bageeye? Taahö onö akogokëëngëra kiina hai?”

11Omogaikoro oora akahuunchukia iga, “Taahö hai, Monënë.” Yeeso akamoboorra iga, “Mbuuya mbë ninyööra nuuni wöönsoe, tendagokëëngërë kiina hai. Gëënda, siböönö uriihë otagaacha goköra iraga roonde hai.”]

Yeeso newë oborabu buekebara

12Wiiki Yeeso akabateebia iga, “Uni nuuni oborabu buekebara. Ore wöönsoe onö arangöötë, naranyööre oborabu bobohoru, taakagëënda kugisuunte roonde hai.”

13AbaBarisaayo bakamoteebia iga, “Torooche böönö iga nguitoboraore, na ubutuburi bööö tobohëënë hai.”

14Yeeso akabahuunchukiria iga, “Aa-a, ninyööra ndaitobora umuëënë, ganö nkogaamba namahëënë kugira nemanyere hare naaruure na hare nkuya. Baiinyu motamanyere hare naaruure na hare nkuya.

15Baiinyu ngokëëngëramore omoonto ikiina këëbore abaana babaanto bagokëënga; nauni tengokëëngëra moonto kiina hai.

16Siböönö, hanö nakëëngëra omoonto ikiina, ikiina kenö nkëëngere nyööra nekehëënë; kugira tuuni umuëënë ngoköra gayo hai, nTaata onö aantomere, newë togoköra nawë.

17Këëbore këndekere koMaragö gaiinyu niiga, hanö ubutuburi buabaanto babere bööya hamui, nyööra nobohëënë.

18Uni nuuni umuëënë nguitobora, na Taata onö aantomere, nawë wöönsoe ngontoboraare.”

19Bakamubuuria iga, “Isa weiinyu kana nehai are?” Yeeso akabahuunchukiria iga, “Motaamanyere, ninyööra nTaata motamomanyere. Hanö nkanyöörre moomanyere, nyööre na Taata momomanyere.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Gayo göönsoe Yeeso naagagaambeeye koHekaaru engaki enö aare kuiigia kugisuumua kenö ichiimbiria chiaakabeekeroe. Na temoonto amogöötere hai, kugira enkaaga yaaë tewanyöörre eraahika hai.

Motaahike hare nkuya

21Wiiki, Yeeso akababoorra iga, “Ndaya na muriintuna, siböönö nkomaraga gaiinyu morakueerë. Hare nkuya, temoraachë hö hai.”

22Abataangati babaYahuti bakagaamba iga, “Kana aragaamba iga, tetoraayi hare akuya hai, kana hayo gose nkogaambaare iga naraiyitë?”

23Yeeso akabahuunchukiria iga, “Baiinyu nabekebara kenö more haanse hanö möörua, si uni nigoro naarua. Baiinyu ngokebara kenö möörua si uni towekebara kenö nde hai.

24Keyo nkiö këëgirre nkabateebia iga nkomaraga gaiinyu morakueerë. Hanö ndanyööre motagukumia iga, ‘Uni Nuuni Onö, nkomaraga gaiinyu morakueerë.’ ”

25Bakamubuuria iga, “Nuuwë ng'ui kana?” Yeeso akabahuunchukiria iga, “Nkanya uni këëbore naageeye ndabateebia nkëëhö nde.

26Neena amaaru agakogaamba na kobakëëngëra ikiina. Onö aantomere ninyööra niigö nomohëënë, kohayo ngoteebiande ekebara kenö gaara bëënë naaiguure kurua harewë.”

27Teboongooye iga niIsa waabö aare koboora hai.

28Yeeso akababoorra iga, “Hanö murimikiirria oMööna woMoonto igoro, hayo nehö moremanya iga, ‘Uni Nuuni Onö;’ na wiiki nehö murioongora iga tengoköra ng'ana kogotora köönë umuëënë hai, getatiga kenö bëënë nkogaamba nkenö Taata aanyigiri.

29Na ore aantomere hamui are nauni; taguntiga muëënë hai, kugira ruisö röönsoe ganö gakomotëgëria ngö ngoköra.”

30Abaaru banö baaiguure Yeeso aragaamba amang'ana gayo, mbaabaaye na ubukumia harewë.

Abatachore na ababöhë

31Kohayo Yeeso akaboorra abaYahuti baara baamukumiri iga, “Hanö moragöötë amaiigio gaanë, moraabë abeega baanë abobohëënë;

32moroongorë obohëënë, na obohëënë mbö borabatachore.”

33Bakamuhuunchukiria iga, “Baiito nabahiri Abrahamu tore, na tetookabaaye baböhë bamoonto roonde hai. Kugira ke okogaamba iga, ntoraabë abatachore?”

34Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndabateebia obohëënë: ore wöönsoe onö agoköra iriraga nomoböhë wiriraga.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

35Temokori omeremö akomënya obaande kuyeeyo hai, siböönö umumura wë, nkomënyaare waabö kuyeeyo.

36Hanö ndanyööre oMööna abatachooye, moraabë botachore kimuikimui.

37Nemanyere iga nabahiri Abrahamu more; simbë ngutunamore iga munyitë, kugira timukuiigua ng'ana yaanë hai.

38Ganö nkogaamba nganö Taata aanyigia, na baiinyu ngoköramore ganö isa weiinyu akobateebia."

39Bakamuhuunchukiria iga, "Guuka weiito naAbrahamu." Yeeso akabateebia iga, "Hanö nkaanyöörre nuruiboro roAbrahamu more, nyööre ngoköramore këhaara aagakörre.

40Böönö ngutunamore kunyita, na hanö naaya ndabateebia obohëënë bonö naaiguure kurua koNöökoe. Abrahamu ataare goköra ganö!

41Ngoköramore ganö isa weiinyu aagakörre." Bakamuhuunchukiria iga, "Totare mabërëkë ganö töörua kebara Taata weiito nuumui, Nöökoe bëënë."

42Yeeso akabateebia iga, "Hanö nkanyöörre iga Nöökoe mbohëënë niIsa weiinyu, nyööre mohaanchere, kugira nkoNöökoe naaruure ngaacha hanö. Tenairëëntere hai, getatiga newë aantomere.

43Nkugira ke motakoongora ganö nkogaamba? Ngikugira enö motagutuna gontëgëërra.

44Baiinyu isa weiinyu niRisaambo, na ngoköramore këëbore isa weiinyu akobateebia. Naareenge umuiiti wabaanto kurua karai, taakabaaye na bohëënë roonde hai, kugira tebohëënë boreenge harewë hai. Hanö agaamba oboröögö nkogaambaare kenö aaibooyoe nakiö kugira nomoröögö, na newë isa waabö oboröögö.

45Nobohëënë nkobateebia, keyo nkiö gikugira moraanga gunkumia.

46Ning'ui hare baiinyu hanö onö akagaamba iga neena iriraga? Hanö ndanyööre nobohëënë nkogaamba, nkugira kembë motagunkumia?

47Onö akurua koNöökoe nkuiiguaare amang'ana gieNöökoe. Gikugira enö motare abieNöökoe, nkiö gikugira motakunyigueera."

Yeeso na Abrahamu

48AbaYahuti bakamuhuunchukiria iga, "Ntotaare torëngërrëëyi hanö tööre togaambere iga nomoSamaria ore, na wiiki iga noona ikihui?"

49Yeeso akabahuunchukiria iga, "Ntaana ikihui. Uni nensookere Taata, siböönö baiinyu motansookere."

50Ntaguiitonera goongö. Naahö onö akogeentonera na newë arekëënga ikiina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

51“Ndabateebia obohëënë iga: ore wöönsoe onö aragöötë amang'ana gaanë, oyo tarikua roonde hai.”

52AbaYahuti bakamoboorra iga, “Mböönömbë töhërëkia iga noona ikihui! Abrahamu naakuure, na abanaabi nabö böönsoe mbaakuure, na hanö oratoboorra iga ‘Ore wöönsoe aragöötë amang'ana gaanë tarikua roonde hai.’

53Aai gose nokerre guuka weiito Abrahamu onö aakuure? Na abanaabi nabö böönsoe mbaakuure. Uwë ngokanyaore iga nuuwë ng'ui?”

54Yeeso akabahuunchukiria iga, “Hanö ndanyööre negoongö nguiitonera, egoongö yaanë umuëënë mbuchua. Taata newë akongoonga, oyo bëënë mokoboora iga neNöökoe weiinyu.

55Motamomanyere kana, nuuni momanyere. Hanö ndagaambë iga temomanyere hai, neemba omorööngö kë baiinyu. Siböönö uni nemomanyere, na nensookere eng'ana yaaë.

56Isa weiinyu Abrahamu naagöökere iga aremaaha urusiko röönë, nawë naarrooche akaba na irisaansera.”

57AbaYahuti bakamoteebia iga, “Niyeke waköra wamaaha Abrahamu, kura otarahikia emëëka ninyööra merööngö etaano?”

58Yeeso akabahuunchukiria iga, “Ndabateebia obohëënë mbërë Abrahamu ataraiboroa, ‘Neehö.’ ”

59Kohayo bagasaka amagena kimui iga bamorasë, siböönö Yeeso agaichaabachaaba, akarichöka kurua koHekaaru.

Yöhana 9

Yeeso arahueenia omoonto onö aaibooye amuhukuru

1Hanö Yeeso wanyöörre arahëta, akamaaha omoonto woonde onö aaibooyoe amuhukuru.

2Abeega baaë bakamubuuria iga, “Muiigia, onö niriraga reng'ui rëëgirre akaiboroa amuhukuru? Niriraga rëëë umuëënë, gose niriabaiburi baaë?”

3Yeeso akabahuunchukiria iga, “Oyo tiiga niraga aakörre hai, gose abaiburi baaë hai, getatiga niiga ubuhiku bueNöökoe bomaahekane harewë.

4Kuhika niiga togëëndërri goköra emeremö giomoonto onö aantomere bokereenge aharabu; kugira ubutiko nguuchabore, bonö moonto atareköra meremö.

5Enkaaga enö nkereenge gokebara konö, nuuni ndeenge oborabu buekebara.”

6Hanö aasookiri kogaamba gayo, agatua amatai haanse agakönya amatagitö; akahaka komaiisö gumuhukuru oora

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7sooki, akamoteebia iga, “Tagëënda wisaabë ubusio bööö guitiboongo reSiroomu.” (Esesoro yaSiroomu niiga naatomeroe). Umuhukuru oora akaya agaisaaba ubusio bööë, akariinga aramaaha.

8Haakurua, abarobëri baaë na banö wanyöörre baamomaaha arasabasaba ibiinto, bakabuurania iga, “Onö toore moonto oora aagaikaaye arasabasaba hai?”

9Abaande bakagaamba iga, “Eee newë,” Na abaande baraboora iga, “Aa-a atare wë, nokoba batuubaiine.” Omoonto oora umuëënë akababoorra iga, “Nkanya nuuni bëënë.”

10Bakamubuuria iga, “Niyekembë okörre amaiisö gaaö gamaahere?”

11Akabahuunchukiria iga, “Omoonto woonde onö akoberekeroa iga Yeeso, newë aakönyere amatagitö, sooki akaahaka komaiisö, haakurua agaanteebia iga ngëëndë nisaabë ubusio guitiboongo reSiroomu. Nauni nkaya ngaisaaba mö, niigö naaisaabere iigö nkamaaha.”

12Bakamubuuria iga, “Haigore böönö?” Akabahuunchukiria iga, “Ntamanyere hare are.”

AbaBarisaayo baratuna komanyiirria mona omoonto oora ahueeniibui amaiisö

13Haakurua bakahira omoonto oyo aareenge umuhukuru kobaBarisaayo.

14Urusiko ronö Yeeso aakönyere amatagitö akahueenia umuhukuru oora, ndööreenge urusiko rueSabaato.

15AbaBarisaayo wiiki bakamubuuria këëbore aakörre akamaaha. Nawë akabateebia iga, “Naahakere amatagitö komaiisö gaanë, sooki ngaisaaba ubusio, na böönö nkomaahande.”

16AbaBarisaayo baande bakagaamba iga, “Omoonto onö akörre iigö tekoNöökoe aarua hai, kugira tagosooka eSabaato hai.” Siböönö abaande bakaboora iga, “Omoonto wiriraga niyeke araköre aköre ibimanyiirrio këbinö?” Kohayo bakahötökana.

17Bare baBarisaayo wiiki bakabuuria umuhukuru oora iga, “Oragaamba iga newë akuhueeniri amaiisö, böönö niyeke uguitëgëërra harewë?” Akabahuunchukiria iga, “Nomonaabi.”

18Hayo höönsoe abataangati babaYahuti tebaaheenyekere roonde hai, iga omoonto oyo numuhukuru aakabaaye na böönö nkomaahaare, kuhika baatomaine abaiburi baaë

19guucha kobabuuria iga, “Onö numumura weiinyu onö mokoboora iga naaibooyoe amuhukuru? Niyeke böönö akörre arooche?”

20Abaiburi baaë bakahuunchukia iga, “Ntomanyere iga onö numumura weiito, na naaibooyoe amuhukuru,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Siböönö tetomanyere mona akörre arooche hai, wiiki tetomanyere onö amuhueeniri amaiisö hai. Tamubuuria; kugira nomoonto mokoro, naraatore kobahuunchukiria umuëënë!”

22Abaiburi baaë mbaagaambere iigö kugira mbööböhere abataangati babaYahuti, kugira abataangati babaYahuti wanyöörre baitabeerrania iga, ore wöönsoe onö aregaamba iga Yeeso newë Masiihi, narirugibua kurua guSinagoogi.

23Nkiö këëgirre abaiburi baaë bakagaamba iga, “Nomoonto mokoro, tamubuuria umuëënë.”

24Bakaberekera umuhukuru oora wiiki erekabere, na bakamoboorra iga, “Iyihimirria mbërë yeNöökoe iga nobohëënë oragaambë! Ntomanyere iga omoonto onö numunyairaga.”

25Omoonto oora akabahuunchukiria iga, “Temanyere haanga nareenge gose tareenge umunyairaga hai. Egeento kenö manyere niiga, naareenge umuhukuru na böönö nkomaahande.”

26Bakamubuuria iga, “Niyeke kana akörre akuhueeniri amaiisö?”

27Akabahuunchukiria iga, “Mbateebiri karai, timukuiigua hai. Kugira ke mugutuna wiiki iga ndeengerë kobateebia? Niiga na baiinyu mobë abeega baaë?”

28Bakamotoka baragaamba iga, “Nuuwë oreenge umueega waaë, siböönö baiito nabeega baMosa tore.

29Ntomanyere iga Nöökoe naasumaachere na Mosa; siböönö oyo ninyööra hare aarua tetomanyere hai!”

30Omoonto oyo akabahuunchukiria iga, “Enö neng'ana ke enö! Temomanyere hare aarua hai, na hanö aahueeniri amaiisö!

31Ntomanyere iga Nöökoe takuiigua abanyamaraga hai; getatiga mbanö bamosookere na goköra gare agutuna iga baköre.

32Marëënga ekebara gëëkörroe, tetökaiiguure iga woonde akahueeniri omoonto onö aaibooyoe amuhukuru hai.

33Hanö nkanyöörre omoonto onö ataarua koNöökoe, nyööre tagaatorre goköra geento hai.”

34Bakamuhuunchukiria iga, “Uwë nkomaraga waiboreeyoe wiiki mö okeneeye, böönö ngutunaore iga utuiigi?” Bakamurugia kurua guSinagoogi.

Ubuhukuru kibumuiika

35Hanö Yeeso aaiguure iga baamurugiri, akamunyööra akamubuuria iga, “Ona ubukumia na oMööna woMoonto?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

36Omoonto oora akamuhuunchukiria iga, “Tamonteebia, Monënë, nendaabë na ubukumia nawë!”

37Yeeso akamoteebia iga, “Omorooche karai, nkanya newë onö agusumaacha nauwë.”

38Akamoboorra iga, “Nkumiri, Monënë!” Agatëma ibiru haanse akamosëëngëra.

39Yeeso akamoboorra iga, “Naachere gokebara kenö iga ngekëëngërë ikiina, okorri iga abahukuru bamaahë, na banö bakomaaha bahukurë.”

40AbaBarisaayo abamui banö baareenge hö, hanö baaiguure iigö bakamubuuria iga, “Gose na baiito nkogaambaore iga nabahukurutore?”

41Yeeso akabahuunchukiria iga, “Hanö nkaanyöörre nabahukurumore, nyööre temoona iraga hai, siböönö hanö mokogaamba iga, ‘Nkomaahatore’, irisaria reiinyu hö rekereenge.”

Yöhana 10

Ekereengio kiumuirigania wamang'oondi

1Yeeso akagaamba iga, “Obohëënë ndabateebia: omoonto ore wöönsoe onö atakohëtëra kihita, arareenera gotagaachi, oyo numuiibi, na omosakuri.

2Onö akohëtëra kihita oyo newë umuirigania wamang'oondi.

3Umuriindi wikihita nkuigorraare umuirigania wamang'oondi ikihita; na amang'oondi ngamanyere engaamba yaaë, hanö agaberekera amariina gaagö agarichökia kuya kebara.

4Hanö agarichökia kebara, agataangata, nagö gamurua nyuma kugira ngamanyere engaamba yaaë.

5Siböönö omogëni tegakamosöörana hai, nkumunyërëganera gare, kugira tegamanyere engaamba yaaë hai.”

6Yeeso nabateebiri ekereengio keyo, siböönö teboongooye kenö aarekobateebia hai.

Yeeso newë umuirigania wamang'oondi umuuya

7Kohayo Yeeso akabateebia wiiki iga, “Obohëënë ndabateebia iga: Uni nuuni ikihita kiamang'oondi.

8Banö böönsoe baantaangatere nabaiibi baareenge na abasakuri na amang'oondi tegaabatëgëërrëëye hai.

9Uni nuuni ndeenge ikihita. Ore wöönsoe arahëtërë hareuni narehöna; naraayi arasöha na kurichöka na anyööre ikiriisirio.

10Umuiibi nguchaare iga aiibë, na aiitë na gusikia. Si uni naachere iga banyööre obohoru, baichuribue iga chabi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11“Uni nuuni umuirigania wamang'oondi umuuya, umuirigania umuuya noonö
akuihaanera amang'oondi gaaë.

12Umuirigania onö asöörroe, guucha kuriisia amang'oondi ganö gatare agaabö
takogaihaanera hai, hanö amaaha isuunchai eraacha nkong'ösaare agatiga;
kohayo, isuunchai egööta agamui agaande inyërëgania.

13Na umuirigania oyo nkong'ösaare kugira naasööroa guucha kuriisia nawë
tatoondoreeyoe na amang'oondi gayo hai.

14Uni nuuni umuirigania umuuya. Nemanyere amang'oondi gaanë, nagö
ngaamanyere.

15Këëbore Taata amanyere, nkëëhö bëënë momanyere. Nauni nkuihaanerande
amang'oondi gaanë.

16Neena amang'oondi gaande ganö gatakuihichö hanö. Kuhika nagö göönsoe
ngarëëntë; ngaraiigue engaamba yaanë, gaachë gabë irihichö rimui na
umuirigania umui.

17“Taata nahaanchere gikugira enö nkuruusia obohoru böönë, okorri iga wiiki
niichë kubunyööra.

18Taahö onö akanduusia obohoru böönë hai, getatiga numuëënë nkobohaana
gokohaancha köönë. Neena ogotora gokobohaana, na wiiki neena ogotora
gokuburiingia. Enö niyo Taata aanteebia iga nköre.”

19Wiiki abaYahuti mbaahötökaiine kugira yamang'ana gayo.

20Abaaru baabö mbaare kogaamba iga, “Naana ikihui! Numuchuuru! Kugira ke
mokomotëgëërra?”

21Siböönö abaande nabö mbaare kogaamba iga, “Omoonto onö ana ikihui
takagaamba këiigö hai! Ikihui niyeke keraaköre keramuki amaiisö
gabahukuru?”

Yeeso araangoa na abaYahuti

22Enkaaga wanyöörre ihikere iyiNyaangi yaGotoora eHekaaru yaYerusareemu
koNöökoe, na enkaaga eyo yaareenge yikinyigita.

23Yeeso naare kogëënda koHekaaru gokegoora kinyuumba yaSoromooni.

24Kohayo abaYahuti bagasaanga bamuinaarre baramoboorra iga, “Aa-a
watuguchagucha karai, toteebia obohëënë: nuuwë Masiihi?”

25Yeeso akabahuunchukiria iga, “Naabateebia karai, siböönö timugukumia hai.
Emeremö genö ngoköra kuriina reTaata, ngiö gegontobora.

26Si hayo höönsoembë motaakumi, kugira temoreenge amang'oondi gaanë hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Amang'oondi gaanë ngamanyere engaamba yaanë; nauni nengamanyere na ngonsööranagare.

28Nauni nkogahande obohoru bokuyeeyo nagö tegagaakua iga hai. Taahö onö akaaganduusia kurua komabökö gaanë hai.

29NTaata aagang'aaye, nawë nakerre böönsoe, na temoonto ahö onö agaatora kogaruusia kurua gokobökö goTaata hai.

30Uni na Taata ntoreenge umui."

31Haakurua, abaYahuti wiiki bakaimukia amagena iga bamorasë.

32Yeeso akabateebia iga, "Naaköra emeremö imiiya komaiisö gaiinyu genö Taata aang'aaye iga nköre; kogeyo giöönsoe ngoohai mugutuna kondasera na amagena?"

33AbaYahuti bakamuhuunchukiria iga, "Titugutuna gokorasa na amagena gikugira yamaköra gaaö amaiiya hai, siböönö ngukugira konö uguchuaaria Nöökoe! Uwë nomoonto ore, na hanö oraiköra iga nuuwë eNöökoe!"

34Yeeso akabahuunchukiria iga, "Tekëëndekere koMaragö gaiinyu iga Nöökoe akaboora iga, 'Baiinyu nichinöököë more.'

35Ntomanyere iga kenö amaandekö gakogaamba nyööra nobohëënë kuyeeyo; Nöökoe naababerekeeye iga ichinöökoe, abaanto banö baarëntëëyoe eng'ana yaaë.

36Keuni Taata naanyahooye, agaantoma guucha gokebara. Niyeke mogoköra moragaamba iga neNöökoe nguchuaaria, hanö naagaambere iga noMööna weNöökoe nde?

37Hanö moramaahë ntagoköra emeremö geTaata, motagaankumia hai.

38Siböönö hanö ndanyööre ndageköra, ninyööra motagunkumia si motakumia emeremö gëënë, okorri momanyë na moongore iga Taata hareuni are, nauni ndeenge hare Taata."

39Bagatuna wiiki kogööta Yeeso, siböönö akaibaandurrukia kurua harebö.

40Yeeso akariinga kuya ihuumbu yomöörö goYörötaani haara Yöhana wanyöörre abaateesera, akabëëra hö.

41Abaanto abaaru mbaageeye harewë, baragaamba iga, "Yöhana taakörre ekemanyiirrio hai, siböönö göönsoe ganö aagaambere komoonto onö namahëënë."

42Abaanto abaaru hayo mbaabaaye na ubukumia harewë.

Yöhana 11

Uruku roRaasaaro

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Omoonto woonde iga Raasaaro, onö wanyöörre amënyere Bëëtania, nkanyööra aroora. Bëëtania numugi gonö Mariaamu na Mariita musubaati omööbö baamënyere.

2(Mariaamu noora aahakere Yeeso amaguta komagoro ganö gaareenge kurumbaasa kiubusuraancha na akamueeya na ituukia yaaë, newë aareenge musubaati omööbö Raasaaro onö aareenge omorooyi).

3Basubaati bamööbö bayo bakahërra Yeeso umunyua iga: "Monënë, omogöönchë waaö nomorooyi."

4Hanö Yeeso aaiguure iigö, naagaambere iga, "Oborooyi bonö botare iga mbööruku; gayo ngabaaye gookoha eNöökoe ubuhiku, na koborooyi bonö mbö oMööna weNöökoe arahëëroe ubuhiku."

5Yeeso naahaanchere Mariita na musubaati omööbö hamui na Raasaaro.

6Hanö aanyöörre umunyua iga Raasaaro nomorooyi, naabërëëye hö ichinsiko chiinde ibere.

7Haakurua agateebia abeega baaë iga, "Turiingë kuya buYahuti."

8Abeega baaë bakamoteebia iga, "Muiigia, mboongo hanö iigö abaYahuti baatuna gokorasa na amagena; wiiki oraya hö?"

9Yeeso akabahuunchukiria iga, "Aai urusiko ndotaana ichinkaaga ikumi na ibere, gose kana hai? Hanö omoonto agotaara omobaso takaihönya hai, gikugira nyööra nkomaahaare oborabu buekebara kenö.

10Siböönö hanö agotaara ubutiko nkuihönyaare, kugira nyööra taana oborabu hai."

11Hanö aagaambere gayo agosookia akaröobirria iga, "Omosaani weiito Raasaaro, araaye, siböönö nendaayi kumutura."

12Abeega baaë bakahuunchukia iga, "Monënë, hanö oranyööre naraaye naraabë buuya."

13Siböönö Yeeso niiga aagaambere iga Raasaaro akuure, nabö bagakanya iga nichitero aare gusumaachera.

14Haakurua Yeeso akabakönörra iga, "Raasaaro nakuure,

15siböönö gukugira koiinyu, ngöökere iga tenaareenge hö hai, okorri iga mobë na ubukumia. Tiga tuyi harewë."

16Tomaasi onö aakaberekeeyoe iga iRisarai agateebia abeega baande iga, "Na baiito böönsoe tiga togëënanë na uMuiigia, tukuë hamui nawë."

Yeeso newë ukuriooka wiiki newë obohoru

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Kohayo hanö Yeeso aahikere hö, naanyöörre iga Raasaaro aasookia ichinsiko inyai kuundua.

18Bëëtania yaareenge haang'i ichikiiromiita isato gukurua Yerusareemu.

19Na abaYahuti abaaru wanyöörre baachere waabö Mariita na Mariaamu, kobahönia kugira yuruku romura omööbö.

20Hanö Mariita aaiguure iga Yeeso ngooncheraare araacha, naageeye kumuturuung'ana, siböönö Mariaamu wë naatamere ka.

21Mariita naateebiri Yeeso iga, “Monënë, nyööre waare hanö, mura omoiito nyööre takuure hai!

22Siböönö ninyööra mböönö nemanyere iga kere giöönsoe orabuuri koNöökoe narakohë.”

23Yeeso akamoteebia iga, “Mura omoiinyu narariookë.”

24Mariita akamuhuunchukiria iga, “Nemanyere iga narriooka kurusiko ruamaserra.”

25Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Uni nuuni ukuriooka koyo na wiiki nuuni ensemoka yobohoru. Ore wöönsoe onö araabë na ubukumia hareuni, ninyööra akuë naraabë omohoru.

26Na ore wöönsoe amohoru si ana ubukumia hareuni tarikua roonde hai. Böönö orakumia gayo?”

27Mariita akamuhuunchukiria iga, “Eee, Monënë. Mbaaye na ubukumia iga nuuwë Masiihi, oMööna weNöökoe, onö aare guucha gokebara.”

Yeeso araharrukia amaiisöri

28Hanö Mariita aagaambere gayo agosookia, naageeye koberekera Mariaamu musubaati omööbö bakaya gusumaacha mbisi. Akamoteebia iga, “UMuiigia achere hanö, nkugutunaare.”

29Hanö Mariaamu aaiguure iigö, naaimokere iga kubu akaya harewë.

30(Yeeso tewanyöörre araahika korobëri royo hai, siböönö wanyöörre akeereenge haara bëënë Mariita amuturung'aneeye).

31AbaYahuti banö wanyöörre banyuumba, barahönia Mariaamu, hanö baarooche aimokere boongoboongo na kurichöka mbaamosööraine. Mbaakanyere iga nageeye gukuura kuundua haara.

32Hanö Mariaamu aahikere haara Yeeso aareenge, akomomaaha, naagooye komagoro gaaë, akagaamba iga, “Monënë, nyööre waareenge hanö nyööre mura omoiito taakua hai!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

33Hanö Yeeso aarooche Mariaamu hamui na abaYahuti banö wanyöörre baachenaine böönsoe barakuura; akagöötoa na amaachiichi amanënë bokong'u,

34akababuuria iga, “Nehai momobeekere?” Bakamoteebia iga, “Monënë, taacha omaahë.”

35Yeeso akaharrukia amaiisöri.

36AbaYahuti bakagaamba iga, “Maaha mona wanyööra aamohaancha!”

37Siböönö abamui baabö bakagaamba iga, “Hanö oranyööre aahueeniri umuhukuru akamaaha, natakaareberreeye Raasaaro angë gukua?”

Yeeso arariuukia Raasaaro

38Yeeso akagöötoa na amaachiichi amanënë wiiki, agatanora kuya kombeehera haara, enö yaareenge irisana. Na irigena wanyöörre ndisiikere kogesaku.

39Yeeso akabateebia iga, “Taruusia hö irigena reyo!” Mariita, musubaati omööbö umusiri oyo akagaamba iga, “Monënë, ubuguundö mbutuiita. Kugira asookiri ichinsiko inyai kombeehera!”

40Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Kana nentaagoteebiri iga hanö oraabë na ubukumia noramaahë ubuhiku bueNöökoe?”

41Bakaruusia hö irigena. Yeeso akagaramera igoro akagaamba iga, “Taata, ndakogoonga iga waanyigua.

42Nemanyere iga hare kaaru nkunyiguaore, siböönö nkogaambande gayo gikugira yabaanto banö, okorri babë na ubukumia iga nuuwë waantomere.”

43Hanö aaisere kogaamba gayo, akaberekera bokong'u aragaamba iga, “Raasaaro, tarichöka!”

44Ore muku oora akarichöka, amabökö na amagoro gaaë wanyöörre ngaböhërrëëyoe na ichingebo chakoböhëërra umuku, na egetaambara keende nkanyööra nkigubere ubusio bööë. Yeeso akabateebia iga, “Motachore, na momohaatere agëëndë.”

Iniko yaguiita Yeeso

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Rk 22:1-2)

45AbaYahuti abaaru banö wanyöörre baachere kohonia Mariaamu hanö baarooche ganö Yeeso aakörre, mbaabaaye na ubukumia harewë.

46Siböönö abamui baabö bakariinga kuya goteebia abaBarisaayo ganö Yeeso aakörre.

47Haakurua abaBarisaayo hamui na abataangati babanchaama bieNöökoe bagaikara inchaama bakagaamba iga, “Niyeke kana toraköre, kugira omoonto onö ngaköraare ibimanyiirrio ibiaaru?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

48Hanö toramutigë ayi araköra, abaanto böönsoe mbaraabë na ubukumia harewë, na abaRuumi mbaraachë gosaria eHekaaru, hamui na abaanto baiito böönsoe!”

49Umui waabö onö aareenge koberekeroa iga Kayaaba, uMunchaama uMuhikere weNöökoe komööka goyo, akabateebia iga, “Mbakaangi batëëmö ke more!

50Kana temomanyere iga nkihuënëëye iga omoonto umui akuë kuibaga riabaanto böönsoe gokera hanö ikiaaro giöönsoe keraasike hai?”

51Gayo tewanyöörre namang'ana gaaë umuëënë aare kongaamba hai; siböönö gikugira naare uMunchaama uMuhikere weNöökoe omööka goyo, gayo na amang'ana gaYeeso aare koraga, iga naraiitoe akueerë abaYahuti,

52tiiga nkobaYahuti abiëënë hai, getare iga niiga akomë abaanto bieNöökoe babë egeento kimui banö wanyöörre baanyërëgana.

53Amarua royo abataangati babaYahuti bagakëënga ikiina keguiita Yeeso.

54Kohayo Yeeso naare gotaara araibisabisa abaYahuti, haakurua, naageeye ahase haang'i na kuibara, kumugi goEbraimu, hayo nehö aaikaaye na abeega baaë.

55INyaangi yeBaasaka nkanyööra ihikere haang'i abaanto abaaru bakaya Yerusareemu, guisaabuura mbërë inyaangi eyo yeBaasaka etaraaba.

56Enkaaga eyo mbaare komagamaga baratuna Yeeso, hanö wanyöörre bareenge koHekaaru bakaya barabuurania iga, “Niyeke mogokanya? Obohëënë gose nataachë kunyaangi?”

57Abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaBarisaayo nkanyööra baarabaatia iga ore wöönsoe onö aremaaha Yeeso, achë kobahërra amang'ana agöötoe.

Yöhana 12

Yeeso arahakoa amaguta kumugi goBëëtania

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

1Hanö chaatamere ichinsiko isaansaba inyaangi yeBaasaka ihikë, Yeeso akaya Bëëtania, hare Raasaaro amënyere, omoonto ore wanyöörre Yeeso aariuukia kurua kuruku.

2Hayo nehö wanyöörre bamokörëëye ibiaakorea, Mariita newë aare komoheenchera, nkaaga Raasaaro na abaande wanyöörre mbaikaaye komëësa hamui na Yeeso.

3Haakurua Mariaamu akaimukia amaguta ganö gaareenge kurumbaasa buuya kiubusuraancha agiriguri irinënë bokong'u, akahomeerra Yeeso komagoro,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

akamuëëya na ituukia yaaë. Ikiruumba kiamaguta gayo gekamunchaania inyuumba yöönsoe.

4Umui wabeega baYeeso, woonde iga Yuuta keriooti (onö aare kuya gokööösania Yeeso) akagaamba iga,

5“Kugira ke amaguta ganö gataguriibui ichitinaari amagana atato chihaaboe abatobu?”

6Nawë hanö aagaambere gayo, tiiga iga wanyöörre atuniibui na abatobu hai, kugira numuiibi aareenge. Newë aakaimukiri iriguchi richiimbiria renö aakaibere kurua mö

7Siböönö Yeeso akagaamba iga, “Mutigë aköre mona agutuna! Tiga abeekë kenö anakiö kuhika roora urinyööra ndahiroa bui.

8Ruisö röönsoe moraayi moraba na abatobu, siböönö uni tendaabë na baiinyu ruisö röönsoe hai.”

Iniko yaguiita Raasaaro

9AbaYahuti abaaru mbaaiguure iga Yeeso mBëëtania are, bakaya hö, tiiga Yeeso umuëënë baagereeye hö hai getatiga hamui na kuya komaaha Raasaaro, oora wanyöörre yeeso aariuukia kurua kobaku.

10Kohayo abataangati babanchaama bieNöökoe bagaseemia iga baiitë na Raasaaro,

11gukugira kööë abaYahuti abaaru mbaareenge gutiga abataangati baabö, barakumia Yeeso.

Ogosöha Yerusareemu kugichiirate

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Rk 19:28-40)

12Inkio yahö irikömö riabaanto banö wanyöörre baachere kunyaangi yeBaasaka mbaaiguure iga Yeeso wanyöörre nguchaare Yerusareemu.

13Kohayo mbaaimukiri amakeendö bakarichöka bakaya kumuturuung'ana, barachiira baragaamba iga, “ENöökoe agoongoe! Tiga aitabiribue onö aguucha kuriina rioMonënë! Nöökoe aitabiri oMogaambi wabaIsraeri!”

14Yeeso akanyööra irikoohe rietekere akarikarra, këëboora bëënë amaandekö gakogaamba iga,

15“Uriihë kööböha, gore mugi goSayuuni! OMogaambi waaö nguchaare, aikareeye irikoohe rietekere.”

16Abeega baaë mbërë teboongooye gayo hai, siböönö hanö Yeeso aahaayoe ubuhiku, nehö baaheetokere iga amaandekö newë gaare kong'ööria na wiiki iga amang'ana ganö newë baakörëëye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Irikömö renö rëreenge hamui na Yeeso nkaaga aaberekeeye Raasaaro kurua kuundua na kumuriuukia kurua kuruku, ndëëragaankere amang'ana gayo.

18Gayo ngö gaagirre irikömö reyo regaacha harewë gikugira nkanyööra baiigua iga Yeeso aaköra ekemanyiirrio keyo.

19AbaBarisaayo bagateebania iga, “Moroochembë iga tetogoköra geento iga hai! Maaha, ekebara giöönsoe gëtekeeye harewë!”

AbaGiriki baande baratuna komaaha Yeeso

20AbaGiriki abamui mbaareenge mö kobaara baageeye Yerusareemu gosëëngëra gonkaaga yinyaangi.

21Bayo mbö baachere hare Biribo, (onö wanyöörre aruure Betisaita korong'ööngö roGariraaya) baragaamba iga, “Mogaaka, toratuna iga tomaahë Yeeso.”

22Biribo nawë akaya agateebia Andërëa, bakaya baababere goteebia Yeeso.

23Yeeso akabahuunchukiria iga, “Enkaaga ihikere enö oMööna woMoonto arahaaboë ubuhiku.”

24Obohëënë ndabateebia iga: “Ehëkë yengano ngotamaere ehëkë bëënë getare iga taanga nyööre yaagoa komaröba yaakua. Hanö yaakua, nköömaere ichihëkë ichincharu bokong'u.

25Ore wöönsoe ahaanchere obohoru bööë oyo nkobotabutaare; na ore wöönsoe onö aguisasa kobohoru bööë gokebara kenö, oyo newë arinyööra obohoru bokuyeeyo.

26Ore wöönsoe onö agutuna gonkörra kuhika andue nyuma, okorri iga harende, omoonkörri oyo abë hö. Na Taata narasookë onö agonkörra.”

Yeeso araraga uruku rööë

27“Böönö omööyö göönë guritöhere - na niyeke ndagaambë? Niiga mboore iga, ‘Taata, tantuuria ganö gatakambëëra?’ Siböönö gayo ngö naacheeye, iga niriire gonkaaga enö.

28Taata, toorokia ubuhiku buiriina rëëö!” Haakurua engaamba ekarua kuriooba eragaamba iga, “Noorokia ubuhiku böörio karai na wiiki nendagëëndërri koorokia.”

29Irikömö riabaanto banö wanyöörre baimereeye hö mbaaiguure engaamba eyo bakagaamba iga, “Nekebagatio këëre!” Abaande bakagaamba iga, “Nomomaraika asumaachere nawë!”

30Siböönö Yeeso akabateebia iga, “Tigukugira köönë engaamba eyo egaambere hai, getare iga ngukugira koiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31Enö niyo enkaaga yekebara gokëëngëroa ikiina; böönö omobaahi wekebara
kenö naratabutue.

32Hanö ndaimukirribue igoro gokebara kenö, nendarëëntë abaanto böönsoe
hareuni."

33(Hanö aagaambere iigö hayo naasumaacheeye uruku röötë mona aare kuya
kuiriira.)

34Irikömö reera rekamuhuunchukiria iga, "AMaragö gaiito ngototeebiagare iga
Masiihi naraabë hö kuyeeyo. Niyeke wiiki okörre oragaamba iga oMööna
woMoonto kuhika aimukirribue igoro? Kana oMööna onö woMoonto ning'ui?"

35Yeeso akabahuunchukiria iga, "Oborabu mbokereenge hare baiinyu.
Motataara engaki eyo hakereenge harabu, okorri igisuunte getakabakorra;
gikugira onö areenge kugisuunte takomanya hare akuya hai.

36Engaki enö mokeena oborabu, motabukumia, okorri iga mobë abaanto
boborabu."

Abaanto tebaakumiri hai

Haakurua hanö Yeeso aagaambere gayo naarichökere kurua harebö
akabaibisa.

37Ninyööra wanyöörre aaköra ibimanyiirrio ibiaaru komaiisö gaabö,
tebaabaaye na ubukumia harewë roonde hai,

38okorri iga ganö omonaabi Isaaya wanyöörre aagaamba gahekeeranë ganö
aagaambere iga: "OMonënë, ning'ui aakumiri eng'ana enö töögaambere? Na
ning'ui oMonënë oorokiri ichiinguru chaaë?"

39Gikugira eyo tebaatorre gukumia hai, kohayo Isaaya naagaambere wiiki iga,

40"Nöökoe aabamuaamia amaiisö gaabö Na wiiki aaribia emetoe gëëbö, korri
iga amaiisö gaabö gatagaacha komaaha, emetoe gëëbö getagaacha koongora,
batagaacha kunyihoonchorra, iga mbahueeni."

41Isaaya naagaambere gayo gukugira konö wanyöörre aamaaha ubuhiku
boYeeso, agasumaacha amang'ana gaaë.

42Ninyööra niigö, abataangati babaYahuti abaaru mbaabaaye na ubukumia
harewë, siböönö gikugira yabaBarisaayo tebaare kogaamba amang'ana gayo
harabu hai, korri iga batagaacha kurugibua kurua guSinagoogi.

43Mbaahaanchere kogoongoa na abaanto gokera hanö Nöökoe araabagoongë.

Eng'ana yaYeeso niyo inyënë ikiina

44Yeeso akagaamba bokong'u iga, "Ore wöönsoe onö ana ubukumia hareuni,
oyo nkunyööraare nabaaye na ubukumia ninyööra nkumuuntumi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

45Onö andooche nyööra narooche umuuntumi.

46Uni naacha gokebara kenö koba oborabu, okorri iga ore wöönsoe onö araabë na ubukumia hareuni atagaatama kugisuunte.

47Na ore wöönsoe onö akuiigua amang'ana gaanë na kogakumia, tendamokëëngërë kiina hai. Kugira tenaachere gokëëngëra ekebara ikiina hai, getare iga naachere iga ntuuri ekebara.

48Na ore wöönsoe onö akuunyaanga, araanga kogööta amang'ana gaanë, naahö onö aremokëëngëra ikiina. Eng'ana enö ngaambere niyo eremokëëngëra ikiina kurusiko roora rumuhikö!

49Kugira tingusumaacha kogotora köönë umuëënë hai, getatiga nTaata onö aantomere newë agonteebia kenö keragere iga nsumaache na kogaamba.

50Na nemanyere iga amaragö gaaë nkorëëntagare obohoru bokuyeeyo. Gayo nkogaamba ngare Taata aanteebia iga ngaambë."

Yöhana 13

Yeeso araisaabia abeega baaë amagoro

1Mbërë urusiko ruiNyaangi yebaasaka rotaraahika, Yeeso naamanyere iga enkaaga yaaë yaahika yakurua gokebara kenö ayi hare Taata. Nawë ruisö röönsoe naahaanchere baara baare abaaë gokebara kenö, na wiiki naabahaanchere bokong'u kuhika omoherio.

2Nkaaga Yeeso na abeega baaë baareenge korea ibiaakorea biomogörööba, wanyöörre iRisaambo reisa koha Yuuta umumura oSimooni Keriooti, iriitëgëërrö regoköböösania Yeeso.

3Yeeso naamanyere iga Isa waabö wanyöörre aamoha ogotora göönsoe; naamanyere iga nkoNöökoe wanyöörre aarua na wiiki iga narariingë kuya koNöökoe.

4Kohayo Yeeso akaimoka kurua kubiaakorea haara, akaruusia isumaati enö wanyöörre aitoreeye kegoro, haakurua akaiböha engebo yeende.

5Sooki akahoma amaanche kurugio agataanga guisaabia abeega baaë amagoro na akabieeya amagoro na engebo eera wanyöörre aiböhere.

6Hanö aahekeereeye Simooni Bëëtërö, Bëëtërö naamoteebiri iga, "Gose niiga unyisaabi amagoro, Monënë?"

7Yeeso akamuhuunchukiria iga, "Kana kenö ngoköra böönö otoongore, siböönömbë nuurua woongore."

8Bëëtërö akamoteebia iga, "Uni, toranyisaabi amagoro roonde hai!" Yeeso akamuhuunchukiria iga, "Hanö oranyööre ntaguisaabiri amagoro, toona ing'eenga nauni hai."

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Simooni Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Monënë, otakanyisaabia amagoro gaiiki hai. Siböönö tanyisaabia amabökö hamui na omotoe!”

10Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Ore wöönsoe aisere guisaaba, nkunyööraare narabere kimui tagutuna wiiki iga aisaabë hai, getatiga na amagoro bëënë. Baiinyu böönsoe mbarabu more getatiga nuumui bëënë.”

11(Yeeso wanyöörre aisere komanya karai, onö aare kuya komoköböösania; eyo niyo yaagirre akagaamba iga, “Baiinyu böönsoe nabarabu more, getatiga nuumui bëënë.”)

12Hanö aasookiri kobaisaabia amagoro, naaimukiri isumaati yaaë eera agaitoorra, akariinga kuya haara wanyöörre aikaaye. Haakurua akababuuria iga, “Gose moongooye kenö naagakörre hare baiinyu?

13Nkomberekeramore iga, uMuiigia wiiki iga oMonënë, na iigö mbuuya mogoköra, kugirambë nkëhayo ndeenge.

14Uni noMonënë na nuMuiigia weiinyu nde, siböönö mbaisaabiri amagoro, Kohayo nkeragere iga na baiinyu muyi moraisaabania amagoro.

15Nembakörëëye igituubanio, korri iga na baiinyu muyi moraköra këhayo mbakörëëye.

16Obohëënë ndabateebia: temoköri omeremö akerre omomööndiki waaë hai, omotomoa takerre umumutumi hai.

17Hanö baiinyu möömanya amang'ana ganö, abakëhaiiya mbaiinyu banö moragaköre!

18“Tiiga mböönsoe ngusumaachera iigö hai; nemanyere banö naahooye. Siböönö tiga amaandekö gahekeerane ganö gakogaamba iga, ‘Omoonto onö togosaanga ekehë kimui newë akoondea ibisogoro.’

19Nkobateebiande amang'ana ganö mbërë gataraaba, okorri iga ronö ndinyööra gabaaye muuchë gukumia iga, ‘Uni, Nuuni Onö.’

20Obohëënë ndabateebia iga: ore wöönsoe onö araiirigani onö ntomere hayo nuuni ukunyööra airigaiini; na ore wöönsoe onö anyirigaiini nkunyööraare numuuntumi airigaiini.”

Yeeso araraga ogoköböösanibua kööë

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Rk 22:21-23)

21Hanö Yeeso aasookiri kogaamba amang'ana gayo, omööyö göötë ngööritöhere akagaamba agatobora iga, “Obohëënë ndabateebia iga: umui weiinyu naranköböösani.”

22Haakurua abeega baara bakamaahana, bataamiibui onö aare kong'ööribua.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Umui wabeega, onö Yeeso aahaanchere wanyöörre aikaaye haang'i na Yeeso airaaramere kuya harewë.

24Simooni Bëëtërö akamusima aramosëëmënëënia iga, “Tamubuuria iga ning'ui kana akong'ööria.”

25Umueega oora wiiki akairaarama kuya hare Yeeso akamubuuria iga, “Ning'ui kana oyo okong'ööria, Monënë?”

26Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Onö ndaachë ntöngërri ekeng'eenga kiomogaatë haruë mohë, oyo newë.” Kohayo akaimukia ekeng'eenga kiomogaatë, agatööngiria akaha Yuuta umumura oSimooni Keriooti.

27Höhayo iigö hanö Yuuta aaisere kuimukia ekeng'eenga keera, iRisaambo rekamuinaara. Yeeso akamoteebia iga, “Enö ugutuna goköra otagëënguhia!”

28Baara baareenge kubiaakorea haara, tewoonde ongooye kenö këëgirre Yeeso akamoteebia iigö hai.

29Këëbore wanyöörre iga Yuuta newë aare gotaara na iriguchi richiimbiria, abeega abamui bagakanya iga kaanyööra Yeeso wanyöörre amoteebiri iga ayi kogora kenö baare gutuna kunyaangi, gose kaanyööra namoteebiri iga ahë abatobu egeento.

30Hanö Yuuta aasookiri korea ekeng'eenga keera akarichöka boongoboongo akaya. Na wanyöörre nubutiko.

Iriragö iriihea

31Hanö Yuuta aaisere kuya kebara, Yeeso akagaamba iga, “Böönö oMööna woMoonto ahaayoe ubuhiku; na ubuhiku bueNöökoe botobokeeye harewë.

32Na hanö ndanyööre ubuhiku bueNöökoe botobokeeye harewë, na eNöökoe umuëënë naratobore ubuhiku boMööna woMoonto; na naraköre iigö hare rimui.

33Baana baanë, tendaabë na baiinyu nkaaga ntaambe hai. Muriintuna; siböönö ndabateebia këhanö naateebiri abataangati babaYahuti iga, ‘Temoraachë hare nkuya hai.’

34Kohayo mbahaaye iriragö iriihea iga: mohaanchane. Këhanö naabahaancha, na baiinyu böönsoe mohaanchane.

35Hanö moraabë na obohaanchi abiëënë kubiëënë, abaanto böönsoe mbaramanyë iga nabeega baanë more.”

Yeeso araraga Bëëtërö iga naremöönga

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Rk 22:31-34)

36Simooni Bëëtërö akamubuuria iga “Nehai kana ukuya, Monënë?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Toratore kongööta hare nkuya böönö hai, siböönö nurirua ongöötë.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Bëëtërö akamubuuria iga, “Monënë, nkugira ke ntagakögööta böönö? Uni niruusiri gukua gikugira yaaö!”

38Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Mbohëënë iga wiruusiri gukua gikugira yaanë? Obohëënë ndagoteebia iga: mbërë esaarigöökö etaraaragora nuuchë unyööre unyaangere hare gatato.”

Yöhana 14

Yeeso newë enchera yakuya oTaata

1Yeeso akabateebia iga, “Mööngë kobaabayera kumiööyö geiinyu, mobë na ubukumia koNöökoe wiiki mobë na ubukumia hareuni.

2Otaata amamënyö ngaahö amaaru, nauni nkuyande kobaseemiria ahase. Hanö nkanyöörre botare obohëënë, tenkabateebiri iigö hai.

3Na hanö ndaisë kuya mbaseemiri ahase, nendaachë wiiki kobasööra mbahire waanë, okorri iga haara nde na baiinyu böönsoe mobë hö.

4Enchera mogemanyere iyakuya haara nkuya.”

5Tomaasi akamoteebia iga, “Monënë, hare ukuya tetohamanyere hai; niyeke toraköre tomanyë enchera yakuya hö?”

6Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Uni nuuni enchera, na obohëënë, na wiiki Nuuni ensemoka yobohoru böönsoe; omoonto taahö ore wöönsoe onö akaaya oTaata atahëtëëye hareuni hai.”

7Haakurua akabateebia iga, “Nyööre möömanya na Taata wöönsoe nyööre möömomanya, marua böönö momomanyere na momorooche.”

8Biribo akamoteebia iga, “Monënë, tatoorokia Taata; eyo niyo bëënë tugutuna.”

9Yeeso akamuhuunchukiria iga “Enkaaga enö yöönsoe naaba na baiinyu; temöökamanyere hai, Biribo? Ore wöönsoe aisa koomaaha hayo nTaata arooche. Kugira ke wiiki ukubuuria iga, ‘Tooroki Taata?’

10Kana kura Biribo tugukumia iga, nendeenge hare Taata na Taata nareenge hareuni hai?” Yeeso agateebia abeega baaë iga, “Amang'ana ganö nkobateebia tiiga hareuni gaakurua hai. Taata onö areenge hareuni, newë agoköra emeremö gëëë umuëënë.

11Motakumia iga hare Taata nde, na Taata areenge hareuni. Getare igömbë, motakumia gikugira yemeremö igiëënë.

12Obohëënë ndabateebia iga: ore wöönsoe onö araabë na ubukumia nauni naraköre emeremö këgenö ngoköra - naraköre emeremö genö gekerre genö ngoköra kugira nkuyande oTaata.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Na kere giöönsoe moraabuuri kuriina rëënë nendageköre, okorri iga ubuhiku boTaata bomaahöe gokohëtëra koMööna waaë.

14Hanö moraabuuri ere yöönsoe kuriina rëënë, eyo nendageköre."

Endago yuMuiika oMohoreeru

15"Hanö oranyööre moohaanchere, morasooke amaragö gaanë.

16Nauni nendasabë Taata, abahë uMutuurria woonde, onö araabë na baiinyu kuyeeyo.

17Oyo newë uMuiika gobohëënë, gonö ekebara getaasiriini, gikugira tegekomomaaha hai gose tekemomanyere hai. Siböönö baiinyu momomanyere, kugira hamui na baiinyu are, na wiiki naraabë moonse yeiinyu.

18"Tendabatigë gichintakaana iigö hai; nendaarue ndiingë hare baiinyu.

19Enkaaga nkë iigö ekebara tegekendooche hai, siböönö baiinyu moramaahë; na gikugira nuuni neena obohoru.

20Hanö urusiko roora ruriicha, moremanya iga hare Taata nde na baiinyu böönsoe moreenge hareuni, këhanö Uni ndeenge hare baiinyu.

21"Ore wöönsoe onö akuigueera amaragö gaanë, oyombë newë ahaanchere. Na onö ahaanchere narahaanchoe na Taata; ninyööra nuuni wöönsoe nendamohaanche ntobokë harewë."

22Yuuta (tiiga Yuuta Keriooti hai) akagaamba iga, "Monënë, niyeke oraköre otobokë hare baiito si gokebara kiö hai?"

23Yeeso akamuhuunchukiria iga, "Ore wöönsoe onö ahaanchere naraigueere amaiigio gaanë. Na Taata naramohaanche, nauni toona Taata ntoraachë tomënyë harewë.

24Ore wöönsoe onö atahaanchere, oyo takuigueera amaiigio gaanë hai. Na amaiigio ganö mukuiigua tagaanë hai, nagaTaata onö aantomere.

25"Amang'ana gayo ngö nkobateebia nkaaga enö nkereenge hamui na baiinyu.

26Umutuurria, uMuiika oMohoreeru onö Taata araatomë kuriina rëënë, narabaiigi göönsoe na wiiki narabahiituki ganö göönsoe naabateebiri.

27"Omorëëmbë mbategeeye; omorëëmbë gonö umuëënë mbahaaye. Uni tenkogohaana këhaara ekebara gekogohaana hai. Mööngë kobaabayera kumiööyö geiinyu; muriihë kööböha.

28Möiigua ndabateebia iga, 'Nendaayi, ndue ndiingë guucha hare baiinyu.' Nkaanyöörre moohaanchere, nyööre mokagöökere iga ndaya hare Taata; kugira Taata nomonënë nankerre.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Niisere kobateebia gayo mbërë gataraaba, korri iga hanö gakuya koba, mukumi.

30Tendasumaache na baiinyu nkaaga ntaambe hai, kugira omobaahi wekebara kenö nguchaare. Nawë taana ogotora igoro yaanë hai,

31siböönö ekebara kuhika kemanyë iga nehaanchere Taata; eyo niyo ikugira ndaköra ere yöönsoe agonteebia. “Imoka turue hanö, ncho togëëndë.

Yöhana 15

Yeeso newë oMosabibu isimisi

1“Uni nuuni omosabibu isimisi na Taata newë umurimi.

2Orosagia rore röönsoe roreenge oröönë si rotakööma nkorogëëchaare, na arabonera chiira chikööma korri iga chigöökë chaamë bokong'u.

3Baiinyu möisa gosaabuurua karai kong'ana enö naabateebiri.

4Bëëra moonse yaanë, nauni moonse yeiinyu. Këhaara bëënë orosagia rotakööma uruëënë rotare iga ndogöötaine na iritina. Nkëhayo bëënë na baiinyu motagaatora kööma motareenge moonse yaanë.

5“Uni nuuni iritina riomosabibu, na baiinyu nichinsagia more. Ore wöönsoe onö araabë moonse yaanë, nauni mbë moonse yaaë, naraamë ichiihagoe ichincharu; kugira hanö ntareenge na baiinyu temoraköre ng'ana ere yöönsoe hai.

6Ore wöönsoe atareenge moonse yaanë naratabutue kebara kiorosagia aihomë; gichinsagia chinö chigokomoa chirëkëroa komörrö, chihea.

7Hanö moraabë moonse yaanë na amang'ana gaanë moonse yeiinyu, haakurua böönö mosabë kere giöönsoe mugutuna, morakinyööre.

8Nkëhayo bëënë ubuhiku boTaata bokomaahoa gokööma ichiihagoe ichincharu; na gonchera eyo nkobamore abeega baanë.

9Nembahaanchere këhanö Taata ahaanchere; mobë na obohaanchi böönë.

10Hanö moragöötë amaragö gaanë, moraabë na obohaanchi böönë, këhanö ngöötere amaragö gaTaata na ndeenge kobohaanchi bööë.

11“Nembateebiri amang'ana gayo korri emegöökö gëënë gebë moonse yeiinyu na emegöökö geiinyu gehekeeranë.

12Renö ndiö iriragö rëënë iga: Mohaanchane, këhaara naabahaanchere.

13Teboohö obohaanchi obonënë gokera boora omoonto akoba nabö hare basaani baaë, hanö abaihaanera.

14Na baiinyu mbasaani baanë more hanö oraanyööre moköra ganö nkobateebia.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Tendababerekere iga mbaköri bameremö more wiiki hai, kugira omoköri wemeremö takomanya kenö umuëënë emeremö agoseemia hai. Siböönö mbaberekeeye iga abasaani, kugira ere yöönsoe naiigua hare Taata nkobateebiande.

16Tebaiinyu mönyahooye hai; nuuni naabaahooye, sooki nkabatoora iga mogëëndë möömë ichiihagoe, chinö chiraamë chiheteerani. Na Taata naraabahë kere giöönsoe moramosabë kuriina rëënë.

17Renö ndiö iriragö rëënë iga: Mohaanchane.

Okorëgöa na ekebara giöönsoe

18“Hanö ekebara kerabarëgë, kuhika momanyë iga nuuni këërëgere mbërë.

19Hanö okanyöörre nabekebaramore, nyööre ekebara nkëëre kobahaancha këhaara kehaanchere abaanto baakiö. Siböönö naabaahooye kurua gokebara kenö na temoreenge baakebara kenö hai; eyo niyo ikugira ekebara kebarëgere.

20Moheetoke ganö naabateebiri iga, ‘Omoköri wemeremö takerre umuëënë emeremö hai.’ Hanö ndanyööre baanyiriirri, mbarebairiiria na baiinyu böönsoe; na hanö oranyööre baiiguereeye amaiigio gaanë, na baiinyu böönsoe mbaraiigueere agaiinyu.

21Mbarabakörre gayo göönsoe kugira iga moreenge abaanë; kugira tebamomanyere onö aantomere hai.

22Nyööre tebakaabaaye an iriraga, hanö nkanyöörre ntaachere kobateebia hai; böönö naho këëbore kere niiga, tebaana giitamiriirrio keiraga rëëbö hai.

23Onö andëgere nyööra oyo nTaata arëgere.

24Nyööre ntaabakörëëye emeremö genö moonto woonde ataagakörre roonde, nyööre tebaaba abiriraga hai. Siböönömbë baamaaha gare naakörre, na korëga mbatorëgere Uni na Taata.

25Enö yaarageroe kuhika ebë, ninyööra hayo höönsoe niigö okorri bahekeerani ganö gaandekere koMaragö gaabö iga, ‘Mbaandëgere bosëri iigö.’

26“Umutuurria naraachë - uMuiika onö agotobora obohëënë bueNöökoe, onö arirua hare Taata. Nendamotomë guucha hare baiinyu kurua hare Taata, na newë aratobore amang'ana gaanë.

27Ninyööra mbaiinyu, moraatobore amang'ana gaanë, kugira mööba na uni amarua ogotaanga.

Yöhana 16

1“Nembateebiri amang'ana gayo, korri iga motagaacha gutiita.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Mbarebarugia kurua guchiSinagoogi chaabö, na enkaaga nguuchaere enö ore wöönsoe akobaiita arekanya iga neNöökoe agokörra emeremö.

3Mbarebakörra gayo kugira tebaakamanyere Taata gose ninyööra nuuni hai.

4Siböönö nkobateebiande amang'ana ganö, iga hanö enkaaga yagö irihika baragaköra, muuchë koheetoka iga naagabateebiri.

Emeremö giuMuiika oMohoreeru "Tenaakabateebiri amang'ana ganö hai, kugira hamui wanyööra nkereenge na baiinyu.

5Siböönö nkuyande ko onö aantomere si tendaiigua moonto ore wöönsoe hare baiinyu arambuuria iga, 'Nehai kana ukuya?'

6Gikugira yamang'ana gayo naabateebiri, imiööyö geiinyu giritöhere.

7Siböönö obohëënë ndabateebia iga, nkihueneeye iga niyi gikugira yeiinyu, na hanö oranyööre ntageeye, uMutuurria taraachë hare baiinyu hai. Hanö naho ndaayi, nendamotomë achë hare baiinyu.

8Na hanö araachë, narasuutë ekebara kenö kuiraga rekiö na oboroonge, mona Nöökoe arekëënga ikiina.

9Mbareenge abasaria kuiraga, gikugira tebaana ubukumia hareuni hai;

10na komang'ana goboroonge, kugira nkuyande oTaata temoreemaaha roonde hai.

11Komang'ana gogokëëngëra ikiina, kugira omobaahi wekebara kenö aisa gokëëngëroa ikiina karai.

12"Neena agaande amaaru agakobateebia, siböönö ngaaruha bokong'u.

13Hanö uMuiika gobohëënë araachë, narabataangatë kobohëënë böönsoe. Kugira tarasumaache kogotora kööë umuëënë hai, siböönö narabateebi gare akuiigua na ganö gakuya guucha.

14Naraang'ë ubuhiku, kugira naraayi araimukia ganö nkunyööra neenagö agabateebia.

15Binö biöönsoe Taata anabio nibiaanë; eyo niyo ikugira ndagaamba iga uMuiika naraimuki amang'ana gaanë, guucha kobateebia.

Uguitumata na emegöökö

16"Gonkaaga nkë iigö temoramaahë hai, haruë wiiki gonkaaga nkë iigö moomaahë."

17Abeega baaë abamui bakabuurania iga, "Hayo kana niyeke akogaamba? Aratoteebia iga, 'Gonkaaga nkë iigö, temoramaahë hai, haruë wiiki gonkaaga nkë iigö moramaahë.' Na wiiki araboora iga, 'Niigö kere kugira ndaya oTaata.' "

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Bakaboora iga, “Esesoro ya ‘nkaaga nkë’ enö akogaamba, tetomanyere kenö akoboora hai!”

19Yeeso naamanyere iga mbaatunere iga bamubuuri, kohayo akabateebia iga, “Mona ngaambere niiga, ‘Gonkaaga nkë iigö temoramaahë hai, harue wiiki gonkaaga nkë iigö moomaahë.’ Eyo tiyo mukubuurania?

20Obohëënë ndabateebia iga: morakuure amaiisöri, siböönö ekebara nakiö nkeraicheengere; na baiinyu moraitumatë, siböönö uguitumata koiinyu nkorahoonchoroe kobë emegöökö.

21Hanö wanyööra omogaikoro arariisia nguitumataare, kugira nyööra enkaaga yaaë yakuibora ihikere; siböönö hanö omööna aisa kuiboroa, nyako waabö nkueebaare oborro boora böönsoe, agööka kugira nyööra omööna aibooyoe gokebara.

22Niigö bëënë kere hare baiinyu: böönö muitumatere, siböönö haakurua ntoramaahane, imiööyö geiinyu ngeregaasoka obogaasuku bonö woonde atagaatora kobaruusia.

23Hanö urusiko roora ruriicha, timurimbuuria ng'ana hai. Obohëënë ndabateebia iga: Taata naraabahë kere giöönsoe moraasabë kuriina rëënë.

24Gukurua karai gukuhika böönö, temöögasabere geento roonde kuriina rëënë hai; tasaba moranyööre, korri iga mobë na emegöökö emenënë.

Ogokera gokebara

25“Naasumaacha na baiinyu amang'ana ganö kubireengio. Siböönö enkaaga eraacha enö ntarisumaacha na baiinyu kubireengio roonde, etare iga nendebateebia borabu amang'ana gaTaata.

26Hanö urusiko roora rurihika, muriya morasaba kuriina rëënë; hayo tiiga nkogaambande iga nindiya ndamosaba kuibaga reiinyu hai,

27kugira Taata umëënë nabahaanchere. Nabahaanchere kugira konö moohaanchere na wiiki möökumia iga nkoNöökoe naaruure.

28Hare Taata naaruure ngaacha gokebara, na böönö wiiki nkong'aanyaande kurua gokebara ndaya hare Taata.”

29Haakurua abeega baaë bakamoteebia iga, “Mböönömbë wagaamba borabu, otaakoreengia.

30Toongooye böönö iga kana nomanyere amang'ana göönsoe; taahö onö agaakubuuria ng'ana böönö hai. Eyo niyo ikugira torakumia iga nkoNöökoe waarua.”

31Yeeso akabahuunchukiria iga “Böönö mukumiri?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32Enkaaga eraacha, nayo yaahikere, enö böönsoe murinyërëgana, ore wöönsoe ayi waabö, ntamë umuëënë. Siböönö tendetama umuëënë hai, kugira Taata hamui are nauni.

33Nembateebiri amang'ana gayo Korri iga mobë na omorëëmbë hareuni. Gokebara morairiirë, Siböönö moteremekë: Kugira ekebara naagekerre!”

Yöhana 17

Yeeso arasabera abeega baaë

1Hanö Yeeso aasookiri kogaamba amang'ana gayo, naagarameeye igoro kuriooba akagaamba iga, “Taata, enkaaga ihikere. Taha oMööna waaö ubuhiku, okorri iga oMööna nawë akohë ubuhiku.

2Këëbore waamohaaye ogotora kobaanto böönsoe, okorri iga böönsoe banö waamohaaye abahë obohoru bokuyeeyo.

3Bonö mbö obohoru bokuyeeyo: iga abaanto bakomanyë iga nuuwë Nöökoe omohëënë bëënë, na wiiki bamanyë Yeeso Kresto, onö waatomere.

4Nauni noorokia ubuhika bööö gokebara, kugira naasookia emeremö genö waang'aaye iga nköre.

5Taata! Taang'a ubuhiku bööö mbërë yaaö böönö, Këëboora naareenge nabö nkaaga tööre hamui mbërë ekebara getaraköroa.

6“Uni naagotobora kobaanto banö waang'aaye kurua gokebara. Nabaaö siböönö okabaang'a nabö mbaiiguereeye eng'ana yaaö,

7nabö böönö mbamanyere iga kere giöönsoe waang'aaye hareuwë giikurua.

8Kugira naabahaaye eng'ana enö waang'aaye, nabö mbaagegöötere; mbamanyere iga mahëënë hareuwë naaruure, nabö baakumia iga nuuwë waantomere.

9“Nkobasaberande. Teekebara ngosabera hai siböönö nkobaara bëënë waang'aaye, kugira nabaaö.

10Biöönsoe binö neenabiö nibiaaö, biöönsoe binö onabiö nibiaanë, na ubuhiku böönë böötobokera harebö.

11Na böönö ngauchande hareuwë; tendaabë gokebara kenö roonde hai, siböönö bö ngokebarabare. Taata oMohoreeru! Obariihë kogotora kuiriina rëëö, iriina renö waang'aaye, okorri iga babë na ubumui këëbonö toonabö uni nauwë.

12Nkaaga naare nabö, naabariihere buuya kogotora kuiriina rëëö, iriina renö waang'aaye. Naabaikengeeye, tewoonde aasirre hai, etare iga noora bëënë aang'örëëyoe iga narisira okorri iga amaandekö gahekeeranë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Na böönö ndaacha hareuwë, na amang'ana ganö nkogagaambande gokebara,
korri iga emegöökö gëënë gehekeeranë kumiööyö gëëbö.

14Naabaha eng'ana yaaö, na ekebara këëbarëga, kugira konö batareenge
abekebara, këhaara ntareenge owekebara.

15Tengosaba iga niiga obaruusi kurua gokebara hai, etare iga ngosabande iga
obariihë kurua guIsaambo.

16Këëbore ntareenge wekebara, nabö böönsoe, tabekebara hai.

17Obaköre babë abaaö kobohëënë bueng'ana yaaö kugira eng'ana yaaö niyo
ereenge obohëënë.

18Këhaara bëënë waantomere guucha gokebara, nkëëhö bëënë nauni
nkobatoma kuya gokebara.

19Gukugira kööbö naihaana hareuwë, korri iga nabö böönsoe, baihaanë
hareuwë kobohëënë.

Yeeso arasabera abakumia böönsoe

20"Tiiga iga mbanö bëënë baahanö ngosabera hai, getatiga hamui na abaande
banö baraabë na ubukumia hareuni gikugira yamang'ana gaabö.

21Ngosabande iga babë egeento kimui. Taata! Nabö babë moonse yeiito,
këhaara oreenge hareuni nauni ndeenge hareuwë. Nabö babë egeento kimui,
okorri ekebara gikumi iga nuuwë waantomere.

22Naabaha ubuhiku boora bëënë waang'aaye, okorri iga babë egeento kimui,
këhaara bëënë toreenge umui.

23Unimbë moonse yaabö nauwë obë moonse yaanë, okorri iga bagöötanë babë
egeento kimui, ekebara kemanyë iga nuuwë waantomere na wiiki iga
nobahaanchere këhaara oohaanchere.

24"Taata! Nuuwë wabaang'a, na ngutunande iga babë hareuni, hare höönsoe
oranyööre ndeenge, okorri iga bamaahë ubuhiku böönë bonö waang'aaye;
kugira waahaanchere mbërë ekebara getaraaköroa.

25Taata oMohoreeru! Ekebara getakomanyere, siböönö uni nenkomanyere, na
banö mbaamanyere iga nuuwë waantomere.

26Naaköra iriina rëëö rëëmanyekana harebö, na nkogëëndërriande, okorri iga
obohaanchi boora waahaanchere bobë moonse yaabö, nauni mbë moonse
yaabö."

Yöhana 18

Okogöötoa koYeeso
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Rk 22:47-53)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Hanö Yeeso aasookiri gosaba amasabi gayo naatanooye hamui na abeega baaë akaamboka ihuumbu yegetaboka keGitironi. Ikibuumburio nkëëreenge hö, kenö Yeeso na abeega baaë baageeye.

2Na Yuuta, omoköböösania, naamanyere ahase hayo kugira nehö hare kaaru Yeeso aagasikaine na abeega baaë.

3Kohayo Yuuta naageeye gukibuumburio keera, hamui na abasirikare, na abariindi bieHekaaru banö wanyöörre baatomeroe na abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abaBarisaayo; wanyöörre baamanooye ibiitanerö na ibieeri na ichitara.

4Yeeso naamanyere ganö göönsoe gare kuya komobëëra, kohayo naatanooye kuya harebö na kobabuuria iga, “Ning'ui mukurigia?”

5Bakamuhuunchukiria iga, “Yeeso omoNasareeti.” Nawë akabateebia iga, “Nuuni onö.” Na Yuuta omoköböösania wanyöörre naimereeye hamui nabö.

6Hanö Yeeso aabateebiri iga, “Nuuni onö,” mbaariingere nyuma bakagoa haanse.

7Wiiki Yeeso akababuuria iga, “Ning'ui kana mukurigia?” Bakamuhuunchukiria iga, “Yeeso omoNasareeti.”

8Akabateebia iga, “Niisere kobateebia iga Nuuni onö, hanö oranyööre Nuuni mukurigia, motatiga abaande banö bayimbë,”

9Yeeso naagaambere gayo gokohekeerania ganö wanyöörre aagaamba iga, “Taata, kobaara waang'aaye tenaatabutere nyööra nuumui hai.”

10Simooni Bëëtërö nkanyööra ana umuhio, akagosömöra akahagora ugutui koboreo komököri wemeremö wuMunchaama uMuhikere weNöökoe, omököri oyo wemeremö naare koberekeroa iga Maarikusi.

11Yeeso agateebia Bëëtërö iga. “Tariingia umuhio gööö kugichoogö! Böönö hayo nokanyere iga nentaanyue egeköömbë kimiiriirö kenö Taata aang'a?”

Yeeso ararëëntoa hare Anaasi

12Iniko eera yabasirikare hamui na omotaangati waabö na abariindi babaYahuti bakagööta Yeeso, bakamoböha,

13bakamotaangatia taanga kuya hare Anaasi, Onö aareenge sobiaara Kayaaba, uMunchaama uMuhikere weNöökoe komööka goyo.

14Kayaaba oyo newë oora wanyöörre aagaamba kobataangati babaYahuti iga nkeragere iga omoonto umui akuë kuibaga riabaanto böönsoe.

Bëëtërö araanga Yeeso

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Rk 22:55-57)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Simooni Bëëtërö, hamui na umueega woonde bagasöörana Yeeso. Umueega woonde oyo wanyöörre namanyekaine kuMunchaama uMuhikere oora weNöökoe, kohayo mbaasöheraine hamui na Yeeso kuigöri rinyuumba yuMunchaama uMuhikere oora weNöökoe,

16nkaaga Bëëtërö aatigaaye kebara kuihita. Umueega woonde oora wanyöörre amanyekaine kuMunchaama uMuhikere oora weNöökoe, akariinga kuya kebara gusumaacha na omogaikoro umuriindi wirihita, akarëënta Bëëtërö nyuumba.

17Omogaikoro oora aareenge kuihita haara akabuuria Bëëtërö iga, “Nauwë wöönsoe tuumui wabeega bomoonto oyo ore?” Bëëtërö akaboora iga, “Aa-a, uni hai.”

18Wanyöörre embehö erorre, nkanyööra abaköri bemeremö hamui na abariindi bahëëmbere omörrö baimereeye hö baröota, Bëëtërö akaya harebö akaimeerra hö aröota.

Umunchaama uMuhikere weNöökoe arabuuria Yeeso amang'ana

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Rk 22:66-71)

19UMunchaama uMuhikere weNöökoe akabuuria Yeeso amang'ana gabeega baaë na amaiigio gaaë.

20Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Naaya ndagaamba harabu kobaanto böönsoe; amaiigio gaanë göönsoe naaya ndaiigia guchiSinagoogi na koHekaaru, hare abaYahuti böönsoe nkunyööra basikaini. Tenaagaamba ng'ana ere yöönsoe gukibisere hai.

21Kugira ke ukumbuuria iigö? Tabuuria abaanto banö baanyigua. Tababuuria kenö naabateebia - mbamanyere kenö naaya ndagaamba.”

22Hanö Yeeso aagaambere gayo, umui wabariindi baara akamotëma uruhi aramoboorra iga, “Ngokarehaore gusumaacha këhayo kuMunchaama uMuhikere weNöökoe?”

23Yeeso akumuhuunchukiria iga, “Hanö oranyöörë neng'ana embeebe ngaambere, ane oragetobora. Siböönö hanö naho oranyööre mbuuya ngaambere, kugira ke okombagatia na uruhi iigö?”

24Kohayo Anaasi akamuhira hare Kayaaba uMunchaama uMuhikere weNöökoe, akeeböhere.

Bëëtërö araanga Yeeso wiiki

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Rk 22:58-62)

25Simooni Bëëtërö wanyöörre nakimereeye haara aröota. Abaande bakamubuuria iga, “Gose notare umui wabeega bomoonto oyo?” Nawë akaanga iga, “Aa-a uni hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Umui wabaköri biemeremö buMunchaama uMuhikere weNöökoe, onö aareenge wurutuundurra romoonto oora wanyöörre Bëëtërö ahagooye ugutui, akamubuuria iga, “Nentaakorooche moonawë roora gukibuumburio haara?”

27Wiiki Bëëtërö akaboora iga, “Aa-a,” höhayo iigö esaarigöökö ekaragora.

Yeeso ararëëntoa hare Biraato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Rk 23:1-5)

28Inkio chuni Yeeso akarichökibua kurua hare Kayaaba bakamuhira kunyuumba yobogaambi. Abataangati babaYahuti tebaasöhere kuya kunyuumba eyo hai, kugira mbaare gutuna guisaabuura korri iga barë ibiaakorea biNyaangi yeBaasaka.

29Kohayo Biraato akarichöka akaya harebö kebara haara akabuuria iga, “Nke kana gikugira morachööngëra omoonto onö?”

30Mbaamuhunchukiiyi iga, “Hanö okanyöörre ataana isaria nyööre tetokamorëëntere hareuwë hai.”

31Biraato akabateebia iga, “Muimukia baiinyu abiëënë momokëëngërë ikiina këëbore aMaragö gaiinyu garagere.” AbaYahuti baara bakahuunchukiria Biraato iga, “Tituguitabirribua guiita moonto hai.”

32(Enö yaabaaye korri iga eng'ana eera ehekeerane, këëbore wanyöörre Yeeso aagaamba nkaaga oorokiri uruku ronö aare kuya gukua).

33Biraato akariinga kuya kunyuumba eera yobogaambi wiiki akaberekera Yeeso. Akamubuuria iga, “Aai nuuwë oMogaambi wabaYahuti?”

34Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Iribuurio reyo nerëëö umuëënë gose kana mbaande bagoteebiri amang'ana gaanë?”

35Biraato akamuhuunchukiria iga, “Ngokanyaore iga numuYahutinde? Abaanto baiinyu hamui na abataangati babanchaama bieNöökoe mbö b akong'aaye. Nke kana waköra?”

36Yeeso akagaamba iga, “Obogaambi böönë tubuekebara kenö hai; hanö okanyöörre obogaambi böönë nubuekebara kenö, nyööre abaanto baanë mbanyitaneeye naangë kohaanoa komabökö gabataangati babaYahuti. Aa-a, obogaambi böönë tubuekebara kenö hai!”

37Biraato wiiki akamubuuria iga, “Kohayo böönö nomogaambi ore?” Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Nkanya ogaambere karai. Naaibooyoe ngaacha gokebara kenö gukibune keyo bëënë iga, ntoborë obohëënë. Ore wöönsoe areenge wobohëënë ngontëgëërraare.”

38Biraato akamubuuria iga, “Obohëënë ngeentoke?”

Yeeso arakëëngëroa ikiina iga aiitoe

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Rk 23:13-25)

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Haakurua Biraato akariinga akaya kebara kobaYahuti akabateebia iga, “Ndaiigua kana tinkunyööra ng'ana yakomokëëngëra kiina hai.

39Siböönö kogosöörana ichiseera cheiinyu, ruisö röönsoe nkobatachorrande omoböhë umui gonkaaga yiNyaangi yeBaasaka. Ngutunamore iga mbatachorre oMogaambi wabaYahuti?”

40Bakamuhuunchukiria baracheerra iga, “Aa-a oyo hai! Mbarabaasi tugutuna!” (Barabaasi naareenge irinyamörrö).

Yöhana 19

1Haakurua Biraato agateebia abasirikare iga baimuki Yeeso bamotëmë na orogösë.

2Abasirikare bakamotoorra ekoondo yamahoa komotoe göötë bakamubisia engebo enö yaanga mberretu kiorotoong'ono,

3bagaacha harewë baragaamba iga, “Taiigua omënyë nsiko ntaambe ore Mogaambi wabaYahuti!” Bakaya baramotëma ichiihi.

4Biraato akarichöka wiiki akabateebia iga, “Tamaaha, ndayambë kumurichökia mobarëëntërë hanö momaahë iga tinyöörre kibunë gekomokëëngëra kiina hai”

5Yeeso akarichökibua kebara atooreeyoe ekoondo yamahoa komotoe, abisiibui engebo yaanga mberretu kiorotoong'ono. Biraato akababoorra iga, “Maaha hanö! Ore moonto ngoogoyo!”

6Hanö abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abariindi baamorooche, mbaachereeye baragaamba iga, “Abaamboe! Abaamboe!” Biraato akabateebia iga, “Muimukia baiinyu abiëënë momobaambë. Uni tinyöörre kibunë gekomokëëngëra kiina hai.”

7AbaYahuti bakamuhuunchukiria iga, “Ntoona IRiragö renö rekogaamba iga nkeragere iga akuë, kugira nkuiberekeraare iga noMööna weNöökoe.”

8Hanö Biraato aaiguure baragaamba iigö nööbohere bokong'u.

9Akariinga kuya kunyuumba eera yobogaambi akabuuria Yeeso iga, “Kana nehai uruure?” Na Yeeso taamuhuunchukiiyi hai.

10Biraato akamoboorra iga, “Kura tokaandomora hai! Tomanyere iga neena ogotora gökogotachora gose ogotora kögokobaamba hai.”

11Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Toona ogotora hareuni hai, hanö nkanyöörre otahaayoe kurua kuriooba. Kohayo omoonto onö ahaanere hareuwë naana iriraga irinënë.”

12Hanö Biraato aaiguure iigö akarigia enchera yakomotachora. Siböönö abaYahuti bagaköra igituri, baragaamba iga, “Hanö oramotachore, temosaani

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

woMobaahi ore hai! Ore wöönsoe agutuna guiköra omogaambi oyo numubisa woMobaahi”

13Hanö Biraato aaiguure amang'ana gayo, naarichökiri Yeeso kebara agasookia agaikara kugituumbe kegokëëngëra ikiina, ahase hanö haare koberekeroa iga oMorëëngö guaMagena. (GukiIbrania niiga Gabata).

14Enkaaga eyo wanyöörre iriooba reratuna koba ichinkaaga isaansaba, na nkanyööra royo ndö boraiirë bokë Inyaangi yeBaasaka ebë. Biraato agateebia abaYahuti iga, “Omogaambi weiinyu ngoogoyo!”

15Bakahuunchukia iga, “Tamuiita! Tamuiita! Mobaambë!” Biraato akabuuria iga, “Ngutunamore mbaambë omogaambi weiinyu?” Abataangati babanchaama bieNöökoe bakamuhuunchukiria iga, “Omogaambi bëënë onö toonawë noMobaahi!”

16Haakurua Biraato akamohaana harebö iga bamobaambë, kohayo Yeeso akaba komabökö gaabö.

Yeeso arabaamboa komosaraba

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Rk 23:26-43)

Kohayo bakaimukia Yeeso.

17Akarichöka kebara, aimukiri omosaraba gööë umuëënë, akaya akahika ahase hanö haare koberekeroa iga, “Ahase hieKehoore,” (gukiIbrania niiga haare koberekeroa iga Gorigööta).

18Hayo nehö baamobaambere; wiiki mbaabaambere abaanto babere, umui mbareenö nowoonde mbareenö. Yeeso akaba gatai.

19Biraato nawë akaandeka ekemanyiirrio agakemaameka komosaraba kenö këëre kogaamba iga “Yeeso omoNasareeti oMogaambi wabaYahuti.”

20AbaYahuti abaaru mbaare gosöma ekemanyiirrio keyo kugira Yeeso naabaamberoe haang'i na umugi. Ekemanyiirrio keyo wanyöörre nkëndekeroe gukiIbrania, gokeRatiini na gukiGiriki.

21Abataangati babanchaama bieNöökoe bagateebia Biraato iga, “Waangë kööndeka iga ‘Omogaambi wabaYahuti,’ taandeka iga numuëënë aiberekeeye iga, ‘Uni noMogaambi wabaYahuti nde.’ ”

22Biraato akahuunchukia iga, “Ganö niisere kööndeka nkëhayo bëënë garaabë.”

23Hanö abasirikare baisere kobaamba Yeeso, bakamuruusia ichingebo chaaë bagachitueena hare kanai, haakurua kera umui akahira iyaaë. Bakaimukia hamui na engebo yaaë enö etaare na urutumö, ingima iigö kurua kegoro gotaboka haanse.

24Abasirikare bagateebania iga, “Totakagetaandora hai; tiga togekörre egekööböë tomaahë onö aragihire.” Gayo ngaabaaye iigö korri iga gahekeeranë

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

amaandekö ganö: “Bagatuëënana ichingebo chaanë abiëënë na kongebo yaanë mbaagekörëëye egekööböë.” Abasirikare baara nkëhayo bëënë baakörre.

25Banö wanyöörre baimereeye haang'i komosaraba goYeeso ninyako waabö na nyakömökë waabö, na Mariaamu moga Kerobaasi hamui na Mariaamu Magatariina.

26Hanö Yeeso aarooche nyako waabö hamui na umueega oora aahaanchere baimereeye haang'i haara; agateebia nyako waabö iga, “Baaba omööna waaö ngoogoyo.”

27Wiiki agateebia umueega oora iga, “Nyako weiinyu ngoogoyo.” Amarua royo ndö umueega oora aaimukiri nyako waabö Yeeso akaya nawë, waabö.

Uruku roYeeso

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Rk 23:44-49)

28Hanö gayo gaabaaye, Yeeso naamanyere iga böönö amang'ana göönsoe gasirre; gokohekeerania amaandekö, akagaamba iga. “Mbaaye na umuihomö.”

29Nkanyööra igituba keehö, kenö wanyöörre gichooye amaanche amarro iga kai ganö gaare koberekeroa iga isiki; bagatöbëka mö egeento kenö keenga eraaburaabu, bagatoonga korotaanka rumuëërë, bakamotoorra kubinënëbu.

30Hanö Yeeso aaisere komëra amaanche gayo gisiki, akagaamba iga, “Gasirre!” Akahiinya omotoe gööë akabotoka mööyö.

Yeeso aratebetoa guchiimbaru

31Haakurua abataangati babaYahuti bakabuuria Biraato iga abaitabirri bagëchëgëchë amagoro gabaanto bayo babaamberoe, sooki babaruusi komesaraba. Mbakörre iigö kugira royo nChumaa rööreenge, nkanyööra eSabaato eraya gosöha, nabö tebaare gutuna iga ibihuundugu biyo bitamë komesaraba geyo bibaamberoe gokohekera urusiko rueSabaato hai, gukugira eSabaato eyo yaare guucha ninuhë yaareenge.

32Kohayo abasirikare bakaya bakagëchagëcha amagoro gomoonto oora wambërë wiiki na oora wakabere, oora wanyöörre abaamberoe hamui na Yeeso.

33Siböönö hanö baahikere hare Yeeso, baakunyööra iga aisere kobotoka mööyö karai, kohayo tebagëchegëchere amagoro gaaë hai.

34Siböönö umui wabasirikare baara naasönkönere Yeeso na iritimo guchiimbaru amaanyiinga gakahëta na amaanche.

35(Ore aarooche ganö gaabaaye, naahërëkiri na okohërëkia kööë nokobohëënë. Na newë amanyere iga nobohëënë akogaamba, korri iga na baiinyu mukumi).

36Gayo ngaakörroe iigö korri amaandekö gahekeeranibue iga, “Tiiguha rëëë ninyööra ndimui reregechoroa hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

37Amaandekö gaande gaahö ganö gakogaamba iga, “Mbaremomaaha onö baatebetere.”

Yeeso arahirua bui

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Rk 23:50-56)

38Hanö haaruure, Yoosebu, onö wanyöörre aruure kumugi goArimatea, akabuuria Biraato nyööre akamuitabirria aimuki ikihuundugu keYeeso. (Yoosebu oyo naareenge umueega waYeeso, si ngukibisere, kugira naare kööböha abataangati babaYahuti). Biraato akamuitabirria kuimukia ikihuundugu keera, Yoosebu akaya agakiimukia.

39Nikötëëmö, oora wanyöörre aageera Yeeso ubutiko, newë aageeye ana umuichöögaine guamaguta gamanëmanë na obobaani binö bikaaba ichikiiro merööngö etato, mbaagëënaine hamui na Yoosebu.

40Abaanto bayo baababere mbaaimukiri ikihuundugu keera keYeeso, bagakebohëërra ichingebo chiakoböhëërra umuku, hamui na amaguta gayo gumuichöögaine, këëbore yaareenge eseera yabaYahuti kobeeka ikihuundugu.

41Haara bëënë Yeeso abaambeeyoe ikibuumburio nkëëre hö, nkanyööra indua ehö ehea iigö enö wanyöörre etarabeekoa moonto.

42Gikugira wanyöörre urusiko rotamere rumui eSabaato yabaYahuti ihikë, na mbaabeekere ikihuundugu keYeeso kuundua ehea eyo kugira niyo yaareenge haang'i.

Yöhana 20

Indua inchua

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Rk 24:1-12)

1Inkio chuni hamuaarumuaaru, kurusiko rombërë orogotaanga umukuubio, Mariaamu Magatariina akaya kuundua haara akanyööra irigena reera rëëtoorroe kogesaku kiindua rihingiiyoe kurua hö.

2Agakenya akaya hare Simooni Bëëtërö na umueega oora Yeeso aahaanchere akabateebia iga, “Barioorre oMonënë kurua kuundua, tetomanyere hare bamuhirre hai!”

3Haakurua Bëëtërö hamui na uMueega woonde oora bagatanora bakaya kuundua haara.

4Mbaare gokenya, siböönö umueega woonde oora wë naakenyere agasugiria Bëëtërö akaba newë akuhika kuundua haara mbërë.

5Akahöngömërra, agasiööma akamaaha ichingebo chiakoböhëërra umuku, siböönö taasöhere kuya moonse hai.

6Haakurua Simooni Bëëtërö akaba owakabere kuhika hö, agachöröönkania kuya kundua moonse. Akamaaha ichingebo chiakoböhëërra umuku chiihö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7hamui na eera wanyöörre Yeeso aböhërrëëyoe komotoe, si tewanyöörre
ereenge hamui na ichiinde hai, wanyöörre iriingeroe etoorroe hagare.

8Haakurua umueega woonde oora Yeeso aakaiguereeye borro oora wanyöörre
ahikere kuundua moonse; akamaaha agakumia.

9(Ninyööra niigö teboongooye amaandekö ganö gagaambere iga kuhika
narriooka kurua kobaku).

10Haakurua abeega baara bakariinga bakaya ka.

Mariaamu Magatariina aratookera Yeeso

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

11Mariaamu naaimereeye kundua kebara haara arakuura. Engaki eyo agikuura
akahöngömërra arasiööma kuya kuundua moonse.

12Akamaaha abamaraika babere baamö baisöhiiyi ichingebo ichindabu iga chai,
baikaaye haara wanyöörre ikihuundugu keYeeso getoorroe, umui komotoe
haara na owoonde komagoro.

13Bakamubuuria iga, “Ore mukuungu, nke ogokoorra?” Nawë
akabahuunchukiria iga, “Baimukiri oMonënë waanë, na temanyere hare
bamotoorre hai!”

14Nawë hanö aasookiri kogaamba iigö, agaisuuria akamagia nyuma akamaaha
Yeeso aimereeye; siböönö taasesooye iga Yeeso aareenge hai.

15Yeeso akamubuuria iga, “Ore mukuungu, nke ogokoorra? Ning'ui ukurigia?”
Mariaamu agakanya iga kaanyööra numuëënë ikibuumburio, akamoteebia iga,
“Hanö oranyööre nuuwë umuimukiri ore Mogaaka, otanteebia hare omotoorre,
niyi kumuimukia.”

16Yeeso akamoboorra iga, “Mariaamu!” Mariaamu akaihoochora
akamoberekera gukiIbrania iga, “Rabooni!” (Rabooni esesoro yayo niiga
uMuiigia).

17Yeeso akamoteebia iga, “Tiga kongööta kugira tendariinga kuya igoro hare
Taata hai. Siböönö kayi hare bamura bamoiito obateebi iga, ‘Nkuriingande kuya
hare Taata, newë Isa weiinyu Nöökoe waanë na eNöökoe weiinyu.’ ”

18Kohayo Mariaamu Magatariina akaya agateebia abeega baara iga, “Ndooche
oMonënë na newë anteebiri amang'ana gayo.”

Abeega baYeeso baramotookera

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Rk 24:36-49)

19Omogörööba buiirre urusiko rombërë urumukuubio, abeega nkanyööra
bairaiine baasiikere ibisaku kugira wanyöörre baana obööba buabataangati
babaYahuti. Yeeso agaacha akaimeerra harebö. Akagaamba iga, “Omorëëmbë
gobë na baiinyu.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Hanö aasookiri kogaamba iigö, akaboorokia ibisaanyi biaaë na guchiimbaru chaaë. Abeega bakagööka bokong'u, hanö baarooche oMonënë.

21Haakurua Yeeso akabateebia wiiki iga, “Omorëëmbë gobë na baiinyu. Këëbore Taata aantomere, nkëëhö bëënë nauni nkobatoma.”

22Hanö aagaambere iigö agosookia akabahootera umuiika aragaamba iga, “Taimukia uMuiika oMohoreeru.

23Hanö moraabere abaanto amaraga gaabö, mbaraaberoe; hanö ndanyööre motabaabeeye, tebaraaberoe hai.”

Yeeso na Tomaasi

24Umui wabeega baaë onö aare koberekeroa iga Tomaasi (iriina reende iga iRisarai), taareenge hamui nabö nkaaga Yeeso aachere hai.

25Kohayo abeega baande baara mbaamoteebiri iga, “Torooche oMonënë!” Tomaasi akaboora iga, “Hanö oranyööre ntarooche ichinköru chimisumaari kubisaanyi biaaë ndëëngë ekëëra këënë mö, ndue ngöötë na okobökö köönë haara aasöönköneroe guchiimbaru, tendaakumi hai.”

26Hanö umukuubio gumui göösirre nkanyööra abeega bairaiini hamui nyuumba wiiki, royo okanyööra Tomaasi mö are. Ibisaku wanyöörre mbisiikere, siböönö Yeeso agaacha akaimeerra harebö akagaamba iga, “Omorëëmbë gobë hare baiinyu.”

27Haakurua agateebia Tomaasi iga, “Toora ekëëra këëö hanö, na maaha kubisaanyi biaanë, raambeka okobökö köööö ongöötë guchiimbaru chiaanë; Tiga isi yaaö isirë, takumia!”

28Tomaasi akamuhuunchukiria iga. “OMonënë waanë, Nöökoe waanë!”

29Yeeso akamoteebia iga, “Ngukumiaore kugira ondooche? Abakëhaiiya mbaara bagukumia batarooche!”

Ikibune kegetabo kenö

30Yeeso naakörre ibimanyiirrio biinde ibiaaru mbërë yabeega baaë binö bitaandekeroe kogetabo kenö.

31Siböönö ganö ngaandekeroe okorri iga mukumi iga Yeeso newë Kresto, oMööna weNöökoe, na kubukumia boiinyu muuchë kunyööra obohoru kuriina rëëë.

Yöhana 21

Abeega muhuungate baratookera Yeeso

1Hanö gayo gaahëtere, Yeeso agaacha wiiki kobeega baaë kunyaancha yaTibeeria. Na amang'ana gayo niiga gaabaaye:

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Simooni Bëëtërö, na Tomaasi (onö aare koberekeroa iga iRisarai), na Natanaeri (onö aaruure gontahana yaKaana yaGariraaya), na abamura baSebetaayo, hamui na abeega baaë babere mbaareenge böönsoe hamui.

3Simooni Bëëtërö agateebia abaande iga, “Ndaya gotëga ichiinsui.” Nabö bakamuhuunchukiria iga, “Ntoragëënanë.” Bakaya bakariina koböötö, siböönömbë ubutiko boyo böönsoe tebaanyöörre geento hai.

4Hanö iriooba rëërasere, Yeeso nkanyööra naimereeye kunguguni yamaanche, siböönö abeega teboongooye iga Yeeso aareenge hai.

5Haakurua akabuuria iga, “Bare bamura, gose motakagöötiri geento?” Bakamuhuunchukiria iga, “Aa-a geento iga hai.”

6Akabateebia iga, “Rëkëra uruëërö boreo boböötö, nehö moranyöör ichiinsui.” Nabö bakarëkëra uruëërö bakagöötia ichiinsui ichincharu bokong'u, kura bakaanga gotora kuruta uruëërö guucha koböötö.

7Umueega oora aahaancheroe na Yeeso agateebia Bëëtërö iga, “Kana kura noMonënë!” Hanö Simooni Bëëtërö aaiguure iga noMonënë, akaiböha ichingebo chiaaë, (kugira wanyöörre achiruusiri), sooki agasekera kuya komaanche.

8Abeega baande baara nabö bagaacha na oböötö bakahika kunguguni, bararuta uruëërö ruichooye ichiinsui. Tiiga harai baare na inguguni hai, mbaareenge haang'i ichimiita igana.

9Hanö baaruure komaanche baakoba kunguguni, bakamaaha omörrö guenkara gohëëmberoe, insui ekö igoro hamui na omogaatë.

10Haakurua Yeeso akabateebia iga, “Tarëënta ichiinsui nke kurua guchiyo muiitere.”

11Simooni Bëëtërö akahëta akaya kung'uura uruëërö roora, nkanyööra ruichooye ichiinsui ichinënë, nchiaareenge igana rimui na merööngö etaano na isato; ninyööra chaare ncharu bokong'u uruëërö terötaabokere hai.

12Yeeso akabateebia iga, “Motaacha moraagerë.” Tewoonde kobeega baara asaachere kumubuuria iga, “Nuuwë ng'ui kana?” Kugira mbaamanyere iga noMonënë aareenge.

13Kohayo Yeeso agaacha, akaimukia omogaatë goora akabaha akaimukia wiiki ichiinsui chiira akabaha.

14Reyo neregatato rëëreenge renö abeega baare kuya baratookera Yeeso amarua ariookere kurua kobaku.

Yeeso na Bëëtërö

15Hanö baasookiri koraagera, Yeeso agateebia Simooni Bëëtërö iga, “Simooni umumura oYöhana, gose nkunyigueeraore borro gokera abaande banö?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Akamuhuunchukiria iga, “Eee Monënë nomanyere iga nenkohaanchere.” Yeeso akamoteebia iga, “Tanyiriganiria ibimaano biaanë biamang'oondi.”

16Yeeso akomoteebia erekabere iga, “Simooni umumura oYöhana, gose nkunyigueeraore borro?” Akamuhuunchukiria iga “Eee, Monënë, nomanyere iga nenkohaanchere,” Yeeso akamoteebia iga, “Tanyiriganiria amang'oondi gaanë.”

17Eregatato Yeeso akamubuuria iga, “Simooni umumura oYöhana, nohaanchere?” Bëëtërö agaitumata gikugira Yeeso amubuurri hare gatato iga, “Nohaanchere?” Simooni Bëëtërö akamoteebia iga, “Monënë, nomanyere amang'ana göönsoe; wiiki nomanyere buuya iga nenkohaanchere!” Yeeso akamoteebia iga, “Tanyiriganiria amang'oondi gaanë.

18Ndagoteebia amahëënë; nkaaga waare umumura, waare guiseemia uya hare ugutuna kuya; siböönö hanö orakuunguhë, noraraambeke amabökö gaaö omoonto woonde akoböhë akuhire hare otaare gutuna kuya.”

19(Gokogaamba gayo, Yeeso naare koorokia mona bore Bëëtërö arikua arëëntërë Nöökoe ubuhiku). Haakurua akamoteebia iga, “Ngööta undue nyuma!”

Yeeso na umueega woonde oora

20Bëëtërö akaihoonchora akamagia nyuma akamaaha umueega oora Yeeso aahaanchere, oyo newë wanyöörre aikaaye haang'i na Yeeso airaraamere kuya harewë kubiaakorea biomogörööba goora, newë aabuurri Yeeso iga, “Monënë, ning'ui kana aragokööösani?”

21Hanö Bëëtërö aamorooche, naabuurri Yeeso iga, “Monënë, onö wë?”

22Yeeso akamuhuunchukiria iga, “Hanö ndaatunë iga abë hö, kuhika ndiingë, eyo nke igutuniiyi? Tangööta undue nyuma.”

23Eng'ana eyo yaaroondere kobeega baande baraboora iga, umueega oyo taraakue hai. Siböönö Yeeso tiiga wanyöörre aagaamba iga taraakue hai; niiga aagaambere iga, “Hanö ndaatunë iga abë hö kuhika ndiingë, eyo nke igutuniiyi?”

24Umueega oyo noora aarooche amang'ana ganö, newë aandekere, amang'a gayo; na baiito ntomanyere iga ogotobora kööë nokohëënë.

Kogosookerria

25Amang'ana gaande ngaahö amaaru ganö Yeeso aakörre. Hanö nkanyöörre gaandekeroe göönsoe rimui kurimui, ndakanya iga ekebara tekegaisere ibitabo biyo bikaandekeroe bibeekoe kö hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Amaköra

Amaköra 1

1Omohaanchoa Teobiiro: Kogetabo këënë ekëmbërë, naandekere igoro yamang'ana gaara göönsoe Yeeso aakörre na kuiigia gukurua aataangere emeremö gëëë

2kuhika ronö aaimukiibui kuya kuriooba igoro. Mbërë ataraimukibua kuya kuriooba, naaruusiri amaragirrio guchiinguru chuMuiika oMohoreeru kobaara wanyöörre aahora koba abatomoa baaë.

3Nyuma yuruku röötë naamaahekaine kobeega baaë hare kaaru guchinsiko merööngö enai, ere yaaherekiri iga mahëënë nomohoru. Kugira mbaamorooche, na naasumaachere nabö igoro yamang'ana goBogaambi bueNöökoe.

4Na nkaaga aareenge hamui nabö, akabateebia iga: “Motagaacha kurua Yerusareemu, moganyë endago yaTaata, enö naisa kobateebia.

5Yöhana naabaatiisere komaanche, siböönö nyuma yichinsiko nkë iigö, morabaatiisoe kuMuiika oMohoreeru.”

Yeeso araimukibua kuya kuriooba igoro

6Hanö abatomoa baasikaine hamui na Yeeso, bakamubuuria iga, “Monënë gose ngonkaaga enö orariingiri abaIsraeri obogaambi?”

7Yeeso akabateebia iga, “Ichinkaaga na ichinsiko gayo nkogotora goTaata, tegabaituungere iga mogamanyë ronö gareba hai.

8Siböönö ronö uMuiika oMohoreeru gorebasekerra, murichuribua ichiinguru, na moreba abatuburi baanë Yerusareemu, na buYahuti yöönsoe na Samaria, na gokebara giöönsoe.”

9Hanö aasookiri kogaamba amang'ana gayo, höhayo iigö akaimukibua kuya kuriooba igoro bakemotaachereeye mona akuya, agasöha guisaaro rekamusiikia bakaanga komomaaha.

10Nkaaga wanyöörre bakemotaacherra mona akuya, bagatookera abaanto babere banö wanyöörre baibisiri ichingebo ichindabu, baraimeerra haang'i nabö

11bakagaamba iga, “Bare Bagariraaya, kana nke muimereeye hanö motaacherreeye igoro kuriooba? Yeeso onö, aimukiibui kurua hare baiinyu kuya kuriooba, niigö bëënë aririinga këhayo momorooche araya kuriooba.”

Maatiasi araimukia iribaga reYuuta

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Haakurua abatomoa baara bakarua kunguku eera yeMeseituuni, bakariinga kuya Yerusareemu, hare haareenge haang'i ikiiromiita imui.

13Bagasöha kumugi bakariina kuya kogöröba kugisuumua more baabëréëye: nabö mbaareenge Bëëtërö, Yöhana, Yaköbö na Andërëa, Biribo na Tomaasi, Batoromaayo na Mataayo, Yaköbö umumura oAribaayo, Simooni Siröötë, na Yuuta umumura oYaköbö.

14Böönsoe mbaagasikaine ruiisö röönsoe komasabi hamui na abagaikoro baande hamui na Mariaamu nyako waabö Yeeso na bamura bamööbö Yeeso.

15Hanö ichinsiko chaahëtere nkë iigö, bakaba na umuiranio guabakumia, banö bakaaba igana na merööngö ebere, na Bëëtërö akaimeerra gusumaacha.

16Akagaamba iga, “Baanto baiito, amaandekö ngaare kuhikia enaabi enö yaarageroe, enö uMuiika oMohoreeru göögaambere gokohëtëra hare Tauti goraraga Yuuta, onö aarongoochere baara baachere kogööta Yeeso.

17Yuuta nuumui weiito aareenge, kugira wanyöörre aahoroa koba na iring'eenga komeremö geiito.”

18(Ichiimbiria chinö Yuuta aanyöörre kuruaambai röë naagorre ahase, hare aagooye kuruku röë; agaateka ibiaanda biaaë bikarichöka kebara.

19Abaanto böönsoe banö baareenge Yerusareemu mbaaiguure amang'ana gayo, bakaberekera ahase haara gokegaambö këëbö iga Akeritama, esesoro yaAkeritama niiga, “Ahase hiKinyiingai.”)

20“Kugira ngaandekeroe kogetabo kiAmasiriingio iga, ‘Tiga inyuumba yaaë ebë inchua, moonto atagaacha komënya mö’ Wiiki ngaandekeroe iga, ‘Tiga omoonto woonde achë kuimukia iribaga rëëë.’

21-22“Kohayombë kuhika omoonto woonde ahoroe onö araabë umutuburi wukuriooka koMonënë Yeeso hamui na baiito. Kuhika abë umui wabaara tööreenge irikömö rimui, amarua enkaaga eera yöönsoe oMonënë Yeeso aagataarre na baiito, gotaanga enkaaga eera Yöhana aare kobaatiisa kuhika gonkaaga enö Yeeso aaimukiibui kurua hare baiito kuya kuriooba.”

23Kohayo bagaitëgëërra abaanto babere: Yoosebu, onö aare koberekeroa iga Barasaaba (onö aareenge na iriina reende iga Yusito), na Maatiasi.

24Haakurua bagasaba baragaamba iga, “Monënë, nomanyere imiööyö giabaanto böönsoe, otooroki kobabere banö ore waahooye

25kuimukia umueeya komeremö genö giabatomoa gonö Yuuta aatigere akaya ahase haaë.”

26Kohayo bakabakörra egekööböë gekagueera Maatiasi, akaba hamui na abatomoa ikumi na umui baara.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Amaköra 2

UMuiika oMohoreeru gorasekerra abakumia

1Hanö urusiko roBëntëkosti rööhikere, wanyöörre abakumia böönsoe bairaiine hamui bare.

2Höhayo iigö bakaiigua ikirumö kerarua kuriooba guchiinguru kenö keenga ikiguumbe, kegaichora nyuumba iga chabi moora wanyöörre baikaaye.

3Sooki bakamaaha ibiinto binö biaanga ichindeme chomörrö harebö, bikabaikarra böönsoe.

4Böönsoe bagaichuribua na uMuiika oMohoreeru, bagataanga gosabucha kubigaambo biinde, këëbore uMuiika göobataangateeye.

5AbaYahuti mbaareenge Yerusareemu banö baagasëngëëye eNöökoe, wanyöörre baruure kubiikö biöönsoe ibiekebara.

6Hanö baaiguure igichaganö keyo, irikömö irinënë ndeechere regasaanga hö. Böönsoe mbaataraahere, kugira böönsoe mbaaiguure ibigaambo biaabö hagarehagare biragaamboa.

7Bagataraaha na korogoora bakagaamba iga, “Abaanto banö bakogaamba ibigaambo binö, kana ndöra böönsoe nabaGariraaya!

8Kana mbë niyeke kebaaye, nkogaambabare böönsoe toraiigua kubigaambo bieiito?

9Banö turuure Baritia, Metia na Eramu; na abaande baaruure Mesöbötaamia, buYahuti na Kabatokia; Bonto na Asia.

10Na kurua Birigia na Baambiria, kurua Miisiri na guching'ööngö chaRiibia haang'i na Kërëënë na abaande kurua Ruumi.

11AbaYahuti hamui na abaHamate banö baihoonchorra esëëngërö yabaYahuti, abamui baiito nturuure Kerëëtë na Boharaabu - simbë baiito böönsoe nkuiiguatore baragaamba kubigaambo bieiito amang'ana amanënë ganö eNöökoe akörre!”

12Bagataraaha bagataamiibua, bakaya barabuurania iga, “Kana kenö nke?”

13Siböönö abaande mbaare kunyagia baragaamba iga, “Abaanto banö mbarëëheroe!”

Bëëtërö arasumaacha

14Haakurua Bëëtërö akaimoka hamui na abatomoa baande ikumi na umui baara, agataanga gusumaacha kongaamba enënë kobaanto araboora iga, “Bare baYahuti, na banö böönsoe momënyere Yerusareemu, motantëgëërra muiigue mbateebi kere kebaaye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Abaanto banö etare iga mbarëëheroe këëbore muguitëgëërra; niinkio ekere, kugira chinö nichinkaaga isato.

16Obohëënë niiga ganö nganö omonaabi Yoeri aagaambere iga:

17Nöökoe aragaamba iga, ‘Ganö ngö ndeköra guchinsiko chiumuhikö: Nendehomeerra abaanto böönsoe uMuiika göönë. Abaana baiinyu begesaacha na abekegaikoro mbariruusia obonaabi; abamura baiinyu mbaremaaha amamaahö, na abagaaka mbareröota ibiröötö.

18Eee ninyööra na abaköri baanë abemeremö, abasaacha na abagaikoro, nendebahomeerra uMuiika göönë guchinsiko chiyo, nabö mbareruusia obonaabi.

19Nendeköra ibirogoorö kuriooba igoro na ibimanyiirrio gokebara konö. Amaanyiinga ngareba hö, omörrö, na iriooki irritö;

20Iriooba ndereba igisuunte, na umueeri ngorebërrëta kiamaanyiinga, mbërë uRusiko oronënë na uruhiku oroMonënë rotaraahika.

21Na ore wöönsoe aresaba araberekera oMonënë, oyo narehöna.’

22“Motatëgëërra amang'ana ganö, bare BaIsraeri! Yeeso omoNasareeti, naareenge omoonto onö ogotora kööë ogokeboNöökoe kömaahekaine hare baiinyu komakönö, na ibirogoorö na ibimanyiirrio bire eNöökoe aakörre gokohëtëra harewë. Baiinyu abiëënë momanyere.

23Nöökoe goseemi yaaë umuëënë wanyöörre aahaancha gukurua karai iga Yeeso atooroe komabökö gaiinyu; na baiinyu mokamuiita, hanö möötigere abanyamaraga bakamobaamba.

24Siböönö eNöökoe akamuriuukia kurua kobaku, akamuruusia haanse yogotora kuruku, kugira uruku terogaatorre kumugumia hai.

25Kugira Tauti naagaambere amang'ana gaaë iga, ‘Naarooche oMonënë mbërë yaanë, ruiisö röönsoe; hamui areenge nauni, tendairiirë hai.

26Kohayo omööyö göönë gobaaye na omogöökö, na amang'ana gaanë ngaichooye emegöökö. Ninyööra nomobere göönë, nendaabë na iriitëng'ërö,

27kugira toratigë omööyö göönë gobë ahase habaku hai; Gose gutiga oMohoreeru waaö aguundë hai.

28Unyorokiri irikuuri renö rikuya kobohoru, ubuhiku bööö mboranyichuri emegöökö.’

29“Bamorai tatëgëërra mbateebi borabu, mona amang'ana ganö gaasiaanyere guuka weiito Tauti. Naakuure agatokeroa, na indua yaaë hanö ereenge nyööra mböönö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30Nomonaabi aareenge, nawë naamanyere ganö wanyöörre Nöökoe aamoragana: akamuihiimirria iga nareköra umuhiri Tauti umui abe omogaambi, këhaara Tauti umuëënë aareenge omogaambi.

31Tauti naarooche kenö Nöökoe aareenge kuya goköra, kohayo akaraga ukuriooka köMasiihi aragaamba iga, 'Taatigeroe kombeehera hai omobere gööë tegöötigeroe guguunde hai.'

32Nöökoe aariuukia Yeeso oyo bëënë kurua kobaku, na böönsoe ntöörooche obohëënë boyo.

33Aimukirribua kuya gokobökö koboreo koeNöökoe, Isa waabö, na wiiki aanyööra kurua harewë uMuiika oMohoreeru, këëbore wanyööre aaragana. Kenö mokomaaha böönö na kuiigua, nekehaanö kere atohomerreeye.

34Kugira Tauti umuëënë taageeye kuriooba hai, si niiga aaboorre iga, 'Getëëmi naateebiri oMonënë waanë iga: Ikara boreo böönë

35kuhika ntoore ababisa baaö babë igituumbe kegosaambeka amagoro gaaö.'

36"Abaanto böönsoe abaIsraeri niiga bamanyë mahëënë iga Yeeso onö möobaambere, newë eNöökoe aaköra aaba oMonënë na Masiihi!"

37Hanö abaanto baaiguure iigö, mbaairiirre kumiööyö gëëbö bagateebia Bëëtërö hamui na abatomoa baande baara iga, "Bamorai baiito nke toraköre böönö?"

38Bëëtërö akabateebia iga, "Böönsoe niiga mutigë amaraga gaiinyu na mobaatiisoe kuriina reYeeso Kresto, korri mööberoe amaraga gaiinyu; sooki munyööre igituhö kieNöökoe, kenö kereenge uMuiika oMohoreeru.

39Kugira endagano yeNöökoe mbaiinyu yaaraganeeyoe hamui na abaana baiinyu, na banö böönsoe baaharai - banö böönsoe Nöökoe oMonënë weiito akoberekera kuya harewë."

40Komang'ana gaande amaaru Bëëtërö akabakoromerra aragaamba iga, "Motaituuria kurua guikora irinyaanku renö!"

41Abaaru mbaakumiri amang'ana gaaë na bakabaatiisoa. Abaanto banö bakaaba kubikoe bitato, mbaaiyëngëëyi guikömö riabakumia urusiko royo.

42Enkaaga yaabö yöönsoe, mbaagëëndërrëëyi kueega kurua kobatomoa, bamënyere kobogöötaine, mbaare gosaanga ibiaakorea na amasabi.

43Ibirogoorö ibiaaru na ibimanyiirrio mbiakörekaine gokohëtëra kobatomoa kuunya abaanto bagataraaha.

44Abakumia böönsoe mbaagëëndërrëëyi kobogöötaine hamui, na mbaare gosaanga ibiinto biöönsoe hamui.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

45Bakaya baraguria emegoondo gëëbö na ibiinto biaabö, na baratuëënania abaanto böönsoe ichiimbiria haang'ana omoonto aareenge na obotati.

46Ruisö röönsoe bakaya barasikana koHekaaru; siböönö ibiaakorea hamui baakanyërëëye guchika chaabö, koondandabu na irisaansera.

47Bakaya baragoonga eNöökoe, bagategeria abaanto böönsoe. Na ruisö röönsoe, eNöökoe akaya arabiëngëria abaanto baande banö baare kunyööra ubuituuria.

Amaköra 3

Irigata rerahueenibua

1Urusiko roonde ichinkaaga këënda chomobaso, Bëëtërö na Yöhana, nkanyööra baraya koHekaaru, enkaaga yamasabi.

2Kuihita Iriiya, rieHekaaru niigö rëkaberekeeyoe, nkanyööra omoonto woonde aikaaye hö, onö aareenge irigata amarua ukuiboroa kööë. Ruisö röönsoe naare kuimukibua ahiroa kuihita hayo, gosabasaba ichiimbiria kobaanto baara baakageeye koHekaaru moora.

3Hanö aarooche Bëëtërö na Yöhana barasöha koHekaaru, akabagëya iga bamohë ichiimbiria.

4Bakamotaacherra bamomögörëëye, sooki Bëëtërö akagaamba iga, “Tatotaacherra!”

5Nawë, akabataacherra araitëng'ëra kunyööra egeento kurua harebö.

6Bëëtërö akamoteebia iga, “Teneena mbiria iga hai, siböönö kenö neenakio nkiö ndaakohë: kuriina reYeeso Kresto owaNasareeti, taimoka na ogëëndë!”

7Sooki akamogööta okobökö kööë koboreo akamutuurria kuimoka. Höhayo iigö amagoro gaaë gakanyööra ichiinguru.

8Agatuuma, akaimeerra, agataanga kogëëndagëënda. Agasöha koHekaaru hamui nabö, aragëënda aratuumatuuma aragoonga eNöökoe.

9Abaanto böönsoe banö baareenge hö mbaamorooche aragëënda aragoonga eNöökoe,

10na hanö boongooye iga newë oora aagasabasabere aikaaye Kuihita Iriiya haara, böönsoe bakarogoora bokong'u, bataamiibui kenö wanyöörre kebaaye komoonto oora.

Bëëtërö arasumaacha koHekaaru

11Nkaaga wanyöörre omoonto oora akeegöötaine na baabo Bëëtërö na Yöhana, abaanto böönsoe mbaagenere barakenya kuya harebö, gokegoora geSoromooni këëbore gëëkaberekeeyoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Hanö Bëëtërö aarooche abaanto baara, akabateebia iga, “Bamorai baiito, bare baIsraeri, kugira ke morogoreeye eng'ana enö iigö, na nkugira ke motorogoreeye? Mokanyere iga nguchiinguru cheiito gose oboroonge boiito omoonto onö agëëndere?

13Nöökoe waAbrahamu, Isaka na Yaköbö. Nöökoe wabaaguuka baiito, newë aahaaye Yeeso omokörі waaë ubuhiku. Siböönö baiinyu möömohaanere iga aiitoe, na wiiki mokamöönga mbërë yaBiraato, ninyööra ngonkaaga enö Biraato aare gutuna iga amohaaterë.

14Nomohoreeru aareenge wiiki nomoroonge aareenge, simbë mokamöönga, kuibaga reyo mogateebia Biraato iga abatachorre omoonto onö aareenge umuiiti wabaanto.

15Mogaiita onö aareenge ensemoka yobohoru. Siböönö Nöökoe akamuriuukia kurua kobaku na baiito nabatuburi tore abamang'ana gayo.

16Kuriina reYeeso na koba na ubukumia kuriina rëëë nkö kohaaye irigata renö mokomaaha na rere momanyere ichiinguru. Ubukumia hare Yeeso, mbö bomokörre abaaye buuya këëbore mokomaaha böönsoe.

17“Na böönö bamura bamoiito, nemanyere iga ganö möököreeye Yeeso moona abataangati baiinyu, nkobotamanya möökörre.

18Siböönö Nöökoe wanyöörre aaruundia gukurua karai gokohëtëra kobanaabi böönsoe iga Masiihi nariiriira; na gonchera eyo akaagehekeerania.

19Motatobora muihoonchorre eNöökoe, okorri abaabere amaraga gaiinyu.

20Okorri munyööre ukumuunya kumiööyö geiinyu, kurua hare oMonënë, nawë naraatomë Masiihi onö areenge Yeeso onö aiisa kobaahorra.

21Naraabë kuriooba taanga, kuhika enkaaga enö amang'ana göönsoe garekörоa gabë amahea, këëbore eNöökoe aagaambere gokohëtëra kobanaabi baaë abaroonge banö baamënyere karai eyo.

22Kugira Mosa naagaambere iga, ‘Nöökoe oMonënë weiinyu narabarëëntërë omonaabi këuni, gukurua hare baiinyu abiëënë. Kuhika muigueere amang'ana gare göönsoe araabateebi iga moköre.

23Ore wöönsoe araangë kuigueera omonaabi oyo, naraahoroe kurua kobaanto bieNöökoe sooki aiitoe!’

24Abanaabi böönsoe gukurua hare Samueeri hamui na baara baarichökëëye nyuma yaaë, mbaaruundiri amang'ana ganö gaageeye garaba nsiko chinö.

25Ichindago chinö Nöökoe aaruusiri gokohëtëra kobanaabi nichieiinyu, na ngosaangamore kondagano ere Nöökoe aakörre na baaguuka baiinyu. Këëbore aateebiri Abrahamu iga, ‘kurua kuruiboro rööö, nendaitabiri ekebara giöönsoe.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Hanö eNöökoe aasookiri kuriuukia Yeeso naamotomere hare baiinyu taanga iga abaitabiri gokobaköra baiinyu böönsoe muihoonchore kurua kubunyaanku boiinyu.”

Amaköra 4

Bëëtërö na Yöhana barëënteroe gunchaama yabaYahuti

1Hanö Bëëtërö na Yöhana wanyöörre bagisumaacha na abaanto, abanchaama bieNöökoe na omotaangati wabariindi bieHekaaru, na abaSatukaayo abamui bagatora.

2Nkanyööra bareereeye kugira nkanyööra abatomoa babere bayo baraiigia abaanto iga Yeeso aariooka kurua kobaku, na hayo nkëëre koorokia iga abaku mbaririooka.

3Bakabagööta bakabatoora gokeböhë kuhika urusiko rokabere kugira wanyöörre buiirre.

4Siböönö abaaru banö baaiguure amang'ana gaabö, mbaakumiri; abakumia bakaiyëëngëria bakaba banö bakaaba ibikoe bitaano.

5Inkio yahö abataangati babaYahuti, na abagaaka, hamui na abaiigia baMaragö bakairania Yerusareemu.

6Mbaasikaine na uMunchaama uMuhikere weNöökoe woonde iga Anaasi hamui na Kayaaba na Yöhana na Aregesaanda hamui na abaanto baande abeeka yuMunchaama uMuhikere oyo.

7Bakaimiirria abatomoa baara mbërë yaabö bakababuuria iga, “Niyeke mokörre eng'ana enö? Nguchiinguru chang'ui gose nkuriina rëëng'ui?”

8Bëëtërö nawë nkanyööra aichooye uMuiika oMohoreeru, akabateebia iga, “Baiinyu banö moreenge abataangati babaanto na abagaaka.

9Hanö oraanyööre ngutubuuriamore igoro yeng'ana inchiiya enö yaare ebaaye komoonto onö aareenge irigata, na këëbore ahueeniibui,

10baiinyu hamui na abaanto baIsraeri böönsoe niiga momanyë iga, omoonto onö aimereeye hare baiinyu hanö omohoru, nahueeniibui guchiinguru chiriina reYeeso Kresto omoNasareeti - ore möobaambere, na Nöökoe akamuriuukia kurua kuruku.

11Yeeso newë amaandekö gagaambere iga, ‘Irigena renö abahagaachi möösërre rëërua rëëba iriubueera koheteera agaande göönsoe.’

12Ubuituuria tebogotooka komoonto woonde ore wöönsoe hai; kugira gokebara nyabokoro taahö onö töhaaboa iga kuriina rëëë togaatora kunyööra ubuituuria hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Abagaaka bayo binchaama mbaarogoorre gokomaaha obokare bonö Bëëtërö na Yöhana baareenge nabö na gokomanya iga tebaare na gesömö kere giöönsoe hai. Bakoongora iga mbaareenge hamui na Yeeso.

14Hanö baarooche omoonto oora aahueeniibui aimereeye hamui na Bëëtërö na Yöhana, mbaaborre iyakogaamba.

15Kohayo bakabateebia iga barichökë kurua gunchaama moora, bagataanga gusumaacha abiëënë.

16Bakabuurania iga, “Niyeke togaaköra abaanto banö kana? Kugira ore wöönsoe areenge Yerusareemu, namanyere irikönö renö abaanto banö baaköra, na tetogaatora korekaana hai.

17Siböönö, mona toraköre eng'ana enö yaangë koroonda bokong'u tiga tobakaani iga batagaacha gusumaacha igoro yaYeeso komoonto ore wöönsoe roonde hai.”

18Bakababerekera kurua kebara bakabateebia iga batagaacha gusumaacha gose kuiigia kuriina reYeeso roonde hai.

19Siböönö Bëëtërö na Yöhana bakabahuunchukiria iga, “Mbaiinyu abiëënë moraiigue enö ereenge inchiiya mbërë yeNöökoe, nyööre mbaiinyu toraigueere gose nyööre neNöökoe toraigueere.

20Kugira tetoratore kohaatera kogaamba amang'ana ganö töömaaha na ganö töiigua hai.”

21Kohayo inchaama eera ekabakoga koborro bokong'u sooki ekabahaatera bakaya. Tebaatorre kobairiiria hai kugira nkanyööra umuiiro wöönsoe neNöökoe akogoonga gokere wanyöörre kebaaye.

22Omoonto oora aahueeniibui wanyöörre emëëka gëëë gëheteera merööngö enai.

Abakumia barasaba iga babë abakare

23Niigö Bëëtërö na Yöhana baahateeyoe iigö, bakariinga kuya guikömö rëëbö bakabateebia mona abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaaka wanyöörre baagaambere.

24Hanö abakumia baaiguure amang'ana gayo mbaagöötaine hamui gosaba eNöökoe baraboora iga, “OMonënë Getëëmi onö waakörre igoro na haanse, na inyaancha na binö biöönsoe biimö!

25Guchiinguru chuMuiika oMohoreeru waasumaachere gokohëtëra komokörі waaö wemeremö, guuka weiito Tauti, hanö aagaambere iga, ‘Kugira ke ichiHamate chaachuurre; baraköra ichiseemi chiaabö chinö chitaaköre geento?

26Abagaambi biense yöönsoe mbaiseemiri, na ababaahi mbasikaine hamui okorri iga baiitani oMonënë na Masiihi waaë.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Kugira mahëënë Heerooti na Bontio Biraato, abaanto baIsraeri hamui na abaHamate mbairaini hamui kumugi gonö bëënë iga baitani omoköri waaö omohoreeru onö waaköra abë Masiihi.

28Bakairania iga baköre kenö wanyöörre wasookia kogaamba karai iga nkeraabë, këëbore uwë umuëënë waare gutuna na guchiinguru chaaö.

29Na böönö oMonënë, maaha okööböhirria kööbö otohë ogotora baiito banö tokogokörra emeremö turuundi eng'ana yaaö kobokare.

30Raambeka okobökö kööö uhueeni abaanto, köra ibimanyiirrio na ibirogoorö kuriina reYeeso omoköri waaö wemeremö omohoreeru.”

31Hanö baasookiri gosasaama, ahase haara baareenge hakarigita. Böönsoe bagaichuribua uMuiika oMohoreeru, bagataanga goteebeerria eng'ana yeNöökoe bataana bööba.

Abakumia barasaanga ibiinto biaabö

32Irikömö reyo riabakumia ndëëbaaye na omööyö gumui na amaitëgëërrö gamui. Tewoonde aagaambere iga ibiinto biaaë nibiaaë umuëënë hai, kenö giöönsoe baareenge nakiö mbaare gosaanga hamui.

33Abatomoa mbaateeberreeyi guchiinguru bokong'u igoro yukuriooka koMonënë Yeeso, na eNöökoe naabahomerreeye böönsoe amaitabirio amaaru.

34Tewoonde aareenge na bohabe harebö hai. Baara baareenge na amarema gose ichinyuumba, mbaare kuguria barëënta ichiimbiria chiyo chiruure ibiinto biyo,

35bakaya bararëënta ichiimbiria chiyo kobatomoa; ore wöönsoe akaya arahaaboa haang'ana aareenge na obotati.

36Engaki eyo omoonto woonde iga Yoosebu omoRaawi, umuiborroa guKiaaro geKiburo, onö abatomoa baakaberekeeye iga Baranaba (esesoro yaBaranaba niiga “Umutirimikia”),

37Naagurri irirema rëëë, ichiimbiria chiira aanyöörre agachihira kobatomoa.

Amaköra 5

Anania na Sabira

1Omoonto woonde iga Anania na mokaaë Sabira, nabö böönsoe bakaguria irirema rëëbö.

2Siböönö agatuëëna ichiimbiria ichimui akabisa, na mokaaë naamanyere amang'ana gayo buuya, sooki akarëënta ichiinde kobatomoa.

3Bëëtërö akabuuria Anania iga, “Anania, kugira ke iRisaambo resöhere komööyö gööö ong'ainere uMuiika oMohoreeru, wimokere gutuëëna ichiimbiria ichimui, chinö ugurri irirema?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Hanö waare nyöörre otaraaguria irirema reyo, nerëëö rëëre; na hanö waare wisere kuguria, ichiimbiria nichiaaö chiaare. Kugira kembë witëgërrëëye goköra eng'ana këeyo? Tiiga mbaanto ong'aiinere hai - neNöökoe ong'aiinere!”

5Hanö Anania aaiguure iigö, naagooye haanse agakua; na banö böönsoe baaiguure amang'ana gayo mbaagööteroe na obööba.

6Abamura baande bagaacha, bakabisia ikihuundugu keera ichingebo, bagakirichökia, bagakihira bui.

7Hanö ichinkaaga isato chaasirre, mokaaë agaacha, nawë tewanyöörre amanyere ganö wanyöörre gaabaaye hai.

8Bëëtërö akamubuuria iga, “Nteebia, ichiimbiria chinö nchiö bëënë munyöörre na mosaacha waaö gukuguria irirema reera?” Akahuunchukia iga, “Eee ching'ana iigö bëënë.”

9Kohayo Bëëtërö akamoteebia iga, “Kugira ke muitaberraini na mogaaka waaö gosaacha uMuiika goMonënë? Maaha orörë banö baruure kuhira mogaaka waaö bui, mbaabanö ngesakubare, mbarakuhire bui nauwë wöönsoe!”

10Höhayo iigö akagoa haanse, komagoro gaBëëtërö, agakua. Bare bamura baara bagaacha bakanyööra akuure karai, kohayo bakamurichökia bakamuhira bui haang'i na mogaaka waaë.

11Abakumia böönsoe hamui na abaande böönsoe banö baaiguure amang'ana gayo, mbaabaaye na obööba bokong'u.

Ibimanyiirrio na ibirogoorö

12Abatomoa mbaakörre ibimanyiirrio na ibirogoorö ibiaaru kobaanto. Abakumia böönsoe mbaairaini hamui gokegoora geSoromooni.

13Ninyööra abaanto baabagisigisiri, si temoonto okebara asaachere kuya guisöhania harebö hai.

14Abaanto banö baakumiri oMonënë abasaacha na abagaikoro mbaaiyëngëëyi guikömö rëëbö.

15Komang'ana ganö abatomoa baare goköra, abarooyi mbaare korëëntoa guchinchera ichinënë batooroa komarre na kubisëërö, korri iga hanö Bëëtërö akohëta, ikiiriiri këëë ikiëënë kebaturubani.

16Amakömö gabaanto banö baare kurua kumigi genö gëëtorraine na Yerusareemu, bakarëënta abarooyi baabö, na banö wanyöörre bainaaroa na ibihui; na böönsoe mbaahueeniibui.

Abatomoa barairiiribua

17Haakurua uMunchaama uMuhikere hamui na baara böönsoe baareenge hamui nawë, abirikömö riabaSatukaayo, bakamaahera abatomoa irihari.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Bakagööta abatomoa baara bakabatoora gokeböhë.

19Siböönö ubutiko boyo bëënë, omomaraika weNöökoe akaigora ibisaku biekeböhë akarichökia abatomoa baara kuya isiko, akabateebia iga,

20“Kayi muimeerre koHekaaru, na moteebi abaanto amang'ana göönsoe agirimënya iriihea renö.”

21Abatomoa bagaköra këhayo, inkio haara bagasöha koHekaaru bagataanga kuiigia. Hanö uMunchaama uMuhikere weNöökoe hamui na baara baare hamui nawë hanö baahikere, mbaaberekeeye abataangati böönsoe babaYahuti korri baikare inchaama ingima; sooki bagatoma abasirikare kuya gokeböhë iga abatomoa barëëntoe harebö.

22Siböönö hanö abasirikare baara baahikere gokeböhë, tebaanyöörre abatomoa baara gokeböhë moora hai, kohayo bakariinga bakahira amang'ana gunchaama iga,

23“Hanö tuhikere gokeböhë haara, ntunyöörre nisiikere buuya na abariindi böönsoe nyöörre nkoreendabare kubisaku; siböönö hanö togeeye kuigora ibisaku, titunyöörre moonto ore wöönsoe mö hai!”

24Hanö abataangati babaanchaama bieNöökoe hamui na umuimiririri wabariindi bieHekaaru baaiguure iigö, mbaachumere gokere wanyöörre keebaaye kobatomoa.

25Haakurua omoonto woonde agaacha akabateebia iga, “Taiigua! Abaanto baara mööre motoorre gokeböhë, nkoHekaaru bare baraiigia abaanto!”

26Kohayo umuimiririri oora wabariindi bieHekaaru akaya hamui na abaanto baaë akarëënta abatomoa. Tebaabagöötere guchiinguru hai, kugira mbööböhere iga abaanto bagaacha kobarasa na ichinkömögö.

27Bakarëënta abatomoa bakabaimiirria mbërë yinchaama, uMunchaama uMuhikere oora akababuuria iga,

28“Ntööre tobakaaniri iga motagaacha kuiigia kuriina riomoonto onö, siböönömbë maaha ganö mokörre! Amaiigio gaiinyu, garoondere Yerusareemu yöönsoe, na ngutunamore iga muturuusi amasörö kuruku romoonto onö!”

29Bëëtërö hamui na abatomoa baande baara bakahuunchukia iga, “Nkeragere iga tuigueere eNöökoe, si tiiga nabaanto hai.

30ENöökoe wabaaguuka baiito naariuukiri Yeeso kurua kuruku, hanö möösookiri kumuiita mokomobaamba komote.

31Nöökoe naamuimukirriiyi akamotoora boreo bööë, akaba oMotaangati na uMutuuria, iga ahë abaIsraeri umueeya batobore baaberoe amaraga gaabö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32Mbaiito tokogaamba amang'ana ganö gaabaaye na uMuiika oMohoreeru nawë nkogagaambaare, newë areenge igituhö kieNöökoe kobaara bakumuigueera.”

33Hanö inchaama eera yaiguure iigö, mbaachuurre bokong'u bagatuna kobaiita.

34Siböönö umui waabö, omoBarisaayo woonde iga Gamarieri, onö aareenge umuiigia waMaragö onö aasookeroe bokong'u na abaanto böönsoe, akaimeerra mbërë yinchaama eyo. Akagaamba iga abatomoa barichökibue kebara taanga,

35nehö aateebiri inchaama iga, “Bare baIsraeri, muitëgëërrë buuya amang'ana ganö mugutuna gokörra abaanto banö.

36Moheetoke iga ronyuma hakë, omoonto woonde iga Tautasi naachere akagaamba iga, nomoonto omonënë, na abaanto haang'i amagana anai mbaagöötaiine nawë. Siböönö naaiteroe, na baara wanyöörre baagöötana nawë bakanyërëgana, na egekömö këëë kegasira.

37Haakurua, Yuuta omoGariraaya akaimoka gonkaaga yekebaro; akaba na irikömö renö rëëmogöötere, nawë wiiki agaiitoa, irikömö rëëë riöönsoe rekanyërëgana.

38Na ganö gaabanö, ndabateebia, motakabaimukiria itaamboka rere riöönsoe. Mobatigë! Hanö oranyööre emeremö gëëbö genö hamui na eseemi yaabö nkomoonto biaarua, mbiraasire,

39siböönö hanö ndanyööre nkurua koNöökoe, temoraatore kobakera hai. Gaacha unyööre kura neNöökoe muguitania!” Inchaama eera, egaitabirria amang'ana gaGamarieri.

40Bakaberekera abatomoa baara, bagateebia abariindi iga babaigosë na orogösë sooki bakabakoromerra iga, bariihë batagaacha gotara iriina reYeeso roonde hai; sooki bakabahaatera bakaya.

41Nkaaga abatomoa baare kurua gunchaama, mbaareenge na emegöökö, kugira eNöökoe naarooche iga mbaisaiine gusuukirribua gukugira yaYeeso.

42Ruisö röönsoe bakaya baraiigia na kuruundia aMang'ana Amaiiya iga Yeeso newë Masiihi koHekaaru na kumigi giabaanto.

Amaköra 6

Okööhoroa kuabatuurria muhuungate

1Haakurua, hanö abeega baagëëndërrëëyi kööruha, abaYahuti banö baare gusumaacha ikiGiriki bakahötökana na abaYahuti banö baareenge gusumaacha ikiIbrania. AbaYahuti baara baare gusumaacha ikiGiriki bakagaamba iga, abasino baabö tebaare kohaaboa ibiinto kiabaande baara hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Kohayo abatomoa ikumi na babere baara bakaberekera abakumia böönsoe hamui, bakabateebia iga, “Tibuuya komaaha iga tutigere goteebeerria eng'ana yeNöökoe guucha gutuëënania abasino ibiinto hai.

3Kohayo baanto baiito niiga mööhorë abasaacha muhuungate hare baiinyu hanö, banö baichooye kobaanto, banö baichuribua na uMuiika oMohoreeru na babë abang'aiini bamang'ana, tobatoorë baimererre amang'ana ganö.

4Na baiito tomënyë komasabi na goteebeerria eng'ana yeNöökoe.”

5Abakumia böönsoe bagatëgëribua na eng'ana eyo yabatomoa, bakaahora Sitebano, omoonto onö aareenge na ubukumia obonënë na wanyöörre aaichuribua uMuiika oMohoreeru, na Biribo, Borokoro na Nikanora na Timööna na Baremena na Nikorao wakurua Antiokia onö wanyöörre aihoonchorra esëëngërö yabaYahuti.

6Bakabarëënta mbërë yabatomoa, abatomoa bakabasabera na kobatoorra amabökö.

7Eng'ana yeNöökoe ekaroonda bokong'u. Abeega bakaaruha bokong'u Yerusareemu, abanchaama bieNöökoe abaaru mbaaitabirriyi ubukumia.

Okogöötoa goSitebano

8Sitebano, omoonto onö wanyöörre aitabiribua neNöökoe na aichooye ichiinguru, naakörre ibirogoorö ibiaaru na ibimanyiirrio kobaanto.

9Siböönö, abaanto baande bakaimoka kumuiitania, nabö mbaareenge abiSinagoogi yabatachoroa, (niigö yaakaberekeeyoe), mbaareenge abaYahuti banö baaruure Kërëënë na Aregesandaria. Bö hamui na abaande banö baaruure Kirikia na Asia, bakaimoka gokörra Sitebano ichinkaani.

10Siböönö uMuiika ngööhaaye Sitebano obong'aiini bogusumaacha, bakabora iyakumuhuunchukiria.

11Bagaseemiria abaanto baande gukibisere iga bagaambë iga, “Ntöiguure arachuaaria Mosa wiiki arachuaaria eNöökoe!”

12Gonchera eyo mbaaseegere abaanto, abagaaka, hamui na abaiigia baMaragö. Kohayo bakagööta Sitebano bakamuhira gunchaama.

13Bakarëënta abaanto baande banö baachere komoröögöhëra. Bakagaamba iga, “Omoonto onö ruisö röönsoe nguchuaariaare eHekaaru hamui na aMaragö gaMosa.

14Kugira ntöiguure aragaamba iga Yeeso onö waNasareeti naratemore eHekaaru enö, sooki wiiki ahoonchore ichiseera cheiito chinö tönyöörre kurua hare Mosa!”

15Baara böönsoe wanyöörre baikaaye gunchaama eyo, mbaatoorre Sitebano amaiisö bakamaaha ubusio bööë bobaaye kiobomomaraika.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Amaköra 7

Sitebano arasumaacha gunchaama yabaYahuti

1UMunchaama uMuhikere weNöökoe akabuuria sitebano iga, “Amang'ana gayo niigö gare?”

2Sitebano akahuunchukia iga, “Bamura bamoiito na baTaata, Motantëgëërra! Mbërë guuka weiito Abrahamu ataraaya komënya Haarani, eNöökoe wubuhiku naamoocheeye nkaaga wanyöörre areenge Mesöbötaamia.

3Akamoteebia iga, ‘Karua kobaanto baaö na gokebara keiinyu, uyi gokebara kenö ndaakooroki.’

4Na kohayo, naaruure gokebara geKaritayo, akaya komënya gokebara keHaraani. Hanö isa waabö Abrahamu aakuure, Nöökoe naamong'aanyiri guucha gokebara kenö rëërö momënyere.

5Nöökoe taahaaye Abrahamu ninyööra niribaara rere riöönsoe reirema iga rebë erëëë hai, ninyööra niribaara ikë iigö hai. Siböönö eNöökoe naamoragaine iga nareremoha, okorri iga riichë koba erëëë na uruiboro röötë. Abrahamu taareenge na möona nkaaga Nöökoe aamoragaine hai.

6Ganö ngö eNöökoe aamoteebiri: ‘Uruiboro röötö ndoremënya gokebara kenö getare ekëëbö hare bariya barahaamirribua goköra emeremö genö batakohaaboa geento, na mbaririiribua bobeebe komëëka amagana anai.

7Siböönö nendekëëngëra ikiina ekebara keyo urinyööra kerabaköria emeremö, haakurua mbarirua gokebara keyo, baachë gonsëëngëra hanö.’

8Haakurua Nöökoe agateebia Abrahamu iga aköre inyaangi yesaaro ebë ekemanyiirrio kiendagano. Kohayo Abrahamu agasaara omööna waaë woonde iga Isaka, nkaaga wanyöörre asookiri umukuubio gumui. Isaka newë aareenge isa waabö Yaköbö na Yaköbö newë aareenge isa waabö abamura ikumi na babere, mbö bareenge baaguuka baiito abakoraano.

9“Baaguuka bayo, mbaakörëëye mura omööbö woonde iga Yoosebu irihari, bakamuguria kuya Miisiri ayi gokoribua hö emeremö. Siböönömbë eNöökoe naareenge hamui nawë

10akamutuuria kurua kunyaanyi yaaë yöönsoe. Hanö Yoosebu aageeye mbërë yaBaraao omogaambi waMiisiri, Nöökoe naamohaaye etëgërio na obong'aiini. Baraao naakörre Yoosebu koba omobaahi gukiaaro giöönsoe na waaë yöönsoe.

11Haakurua inchara egaacha goonse yöönsoe yaMiisiri na gokebara geKanaani, enö yaareëntere inyaanyi enënë. Baaguuka baiito bakabora egëëkorea,

12Hanö Yaköbö aaiguure iga ibiaakorea bigaatooka Miisiri, agatoma abamura baaë, mbö baaguuka baiito kuya hö, ndö rööreenge orombërë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Hanö baageeye hö orokabere Yoosebu naaitobooye hare bamura bamööbö, na Baraao omogaambi waMiisiri akamanya eka yaabö Yoosebu.

14Yoosebu akahira umunyua hare Yaköbö isa waabö, aramoteebia iga bang'aanyë böönsoe kuya Miisiri, nabö mbaareenge abaanto merööngö muhuungate na bataano.

15Sooki Yaköbö akang'aanya kuya Miisiri, nehö böönsoe baakuereeye.

16Ibirömbaine biaabö mbiaahirroe Sekeemu, nehö biatabutiroe kuundua ere wanyöörre Abrahamu aagora kurua koBahamoori ichiimbiria akang'isa.

17“Hanö enkaaga yendagano enö Nöökoe wanyöörre aaragana Abrahamu yaabaaye haang'i, abaanto baiito wanyöörre baiborana baaruuha bokong'u Miisiri.

18Haakurua omogaambi woonde onö ataamanyere Yoosebu, agataanga kobaaha Miisiri.

19Agakörra abaanto baiito obokaragachia, akabaha inyaanyi, arabahaamirria gotabuta abaana baabö kebara korri bakue.

20Enkaaga eyo niyo Mosa aaibooyoe, naareenge omööna umuuya bokong'u. Akarërroa ka kumieeri etato,

21na hanö aarichökiibui, umuiseke waBaraao akamuruguta akamukiinia kiomööna waaë.

22Naaigiibui obong'aiini böönsoe buabaMiisiri akaba omoonto umukumahë komang'ana na amaköra.

23“Hanö Mosa aahikere emëëka merööngö enai, naageeye komaaha abaIsraeri baabö.

24Akanyööra umuMiisiri woonde aranaaha umuIsraeri waabö, akaya gutuurria umuIsraeri waabö, akanöönta umuMiisiri oora akamuiita.

25(Agakanya iga abaanto baabö mbaroongore iga Nöökoe naramotome ayi kobabohoria, siböönö bakaanga koongora.)

26Urusiko rokabere akamaaha abaIsraeri babere baraiitana, akaya kobaahokania. Akagaamba iga, ‘Bamorai motaiigua kana kugira ke muguiitana abaIsraeri abiëënë kubiëënë?’

27Siböönö oora aareenge konaaha owoonde, akahunia Mosa. Akamubuuria iga, ‘Ning'ui aagotoora iga otobaahë na obë omoKëëngi wibiina gatai yeiito?’

28‘Ngutunaore iga unyitë kiumuMiisiri oora ichö waiitere?’

29Hanö Mosa aaiguure iigö, naang'ösere kurua Miisiri akaya komënya Mitiaani. Nehö aaiboreeye abaana babere abegesaacha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

30“Hanö gëëhëtere emëëka merööngö enai, omomaraika agaachera Mosa komörrö goraibaancha kogesarra kuibara haang'i na inguku yaSinai.

31Mosa naahanere koganö aarooche, agasugatera kuya haang'i na egesarra keera korri iga amaahë buuya. Siböönö akaiigua engaamba yoMonënë eragaamba iga:

32‘Nuuni Nöökoe wabaaguuka baiinyu, Nöökoe waAbrahamu na Isaka na Yaköbö.’ Mosa akagöötoa na irihiku akagaankana, akööböha komaaha hö.

33OMonënë akamoteebia iga, ‘Taruusia ibiraato biaaö, kugira ahase hanö wimereeye nahahoreeru.

34Naarooche inyaanyi enënë enö abaanto baanë baanayo Miisiri. Naaiguure ikuurate yaabö, naasekeeye guucha haanse iga mbatuuri. Taacha böönö; ngotomë kuya Miisiri.’

35“Mosa noonö aangeroe na abaIsraeri. Bakamoboorra iga, ‘Ning'ui aagotoora iga otobaahë wiiki obë omokëëngi wibiina gatai yeiito weiito?’ Newë Nöökoe aatomere iga abë omobaahi na umutuuria waabö, aratuurribua na omomaraika oora aamocheeye kogesarra keera këëreenge kuibaancha omörrö.

36Newë aaruusiri abaanto Miisiri, agaköra ibirogoorö na ibimanyiirrio Miisiri na kunyaancha emberretu, na kuibara komëëka merööngö enai.

37Mosa oyo newë aabooreeye abaIsraeri iga, ‘Nöökoe narebaahorra omonaabi, këhanö aanyaahoye, nawë narirueera kobaanto baiinyu!’

38Newë oora bëënë aareenge hamui na abaIsraeri, nkaaga wanyöörre bairaiine kuibara; Nehö aareenge hamui na baaguuka baiito hamui na omomaraika oora aamusumaacheeye kunguku yaSinai, akahaaboa amang'ana gieNöökoe agobohoru atorëëntërë.

39“Siböönö baaguuka baiito tebaamuiguereeye hai; mbaamööngere bagatuna iga hanö bakariinga kuya Miisiri.

40Kohayo bagateebia Haaruni iga, ‘Tatokörra ibinöököë binö biratotaangate. Kugira tetomanyere ganö gaanyööra Mosa oyo aaturuusiri Miisiri hai.’

41Nehö böönö baakörre egesëëngërö gituubö yegaiini, sooki bagakimuëënsëra, na goköra inyaangi yegeento kere baakörre na amabökö gaabö abiëënë.

42Siböönö Nöökoe naabasunchiiyi omogööngö akabatiga iga basëëngërë ichinyunyuunyi chakuriooba, këëbore këëndekeroe kogetabo kiabanaabi iga: ‘Bare baIsraeri! Tiiga nuuni möögögëëye moramuëënsëra ichitugö komëëka merööngö enai hai.

43Nobosa buenöökoe Möörëki möimukiri, na ituubö yinyunyuunyi yenöökoe weiinyu Rebani; mbiaareenge ibisëëngërö binö möökörre iga muyi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

morasëëngëra. Kohayo nendabaköre muimukibue muhirue kurua hanö muyi Baaberi guchiinguru.’

44“Baaguuka baiito mbaareenge na Iriheema renö rëëreenge na ubuhika bueNöökoe kuibara. Ndëëkörroe këëbore eNöökoe wanyöörre ateebiri Mosa iga areköre, këhaara wanyöörre orokiibui.

45Haakurua, baaguuka baiito banö baategeeyoe irigutu reyo na baisa waabö mbaageeye nario nkaaga baareenge hamui na Yoosua bakaya bakaimukia ekebara gichiHamate chinö Nöökoe aarugiri. Irigutu reyo ndëëbaaye hö kuhika gonkaaga yaTauti.

46Tauti naatëgëëyi eNöökoe kuunya agateebia eNöökoe iga aitabirri amohagaachere ahase hakomënya, onö areenge Nöökoe waYaköbö.

47Siböönö Soromooni, newë aahagaacheeye Nöökoe inyuumba.

48“Siböönö Nöökoe uMukumahë takomënya nyuumba chinö chihagaacheroe na abaanto hai; këëbore omonaabi akogaamba iga,

49‘OMonënë akaboora iga: kuriooba nigituumbe këënë ikiobogaambi na ekebara nkiö igituumbe këënë kegosaambeka amagoro. Ninyuumba yatuubö ke morangahaachere? Nehai ngaikara muunyë?

50Aai, tuuni naakörre ibiinto binö biöönsoe hai?’

51“Möönya metoe mekong'u! Imiööyö geiinyu geenga igiabekebara, na amatui gaiinyu tegakuiigua eng'ana yeNöökoe hai! Moonga baaguuka baiinyu: na baiinyu böönsoe nkööngamore uMuiika oMohoreeru.

52Ahö omonaabi ore wöönsoe onö baaguuka baiinyu batairiirri? Mbaiitere abateebeerria banö baarëëntere amang'ana guguucha koMööna waaë oMoroonge. Na böönö möömokööösania möömuiita.

53Mbaiinyu bëënë möönyöörre aMaragö gieNöökoe, ganö gaarëënteroe na abamaraika - simbë möönga kogaigueera!”

Sitebano ararasoa na ichinkömögö

54Hanö abagaaka baara binchaama baaiguure amang'ana gayo, mbaarereeye bokong'u bakairomaroma koborro.

55Siböönö Sitebano, nkanyööra aichooye uMuiika oMohoreeru, akagaramera igoro kuriooba akamaaha ubuhiku bueNöökoe na Yeeso aimereeye boreo bueNöökoe.

56Akagaamba iga, “Tamaaha ndooche kuriooba haiyigooye na oMööna woMoonto aimereeye boreo bueNöökoe!”

57Hanö baaiguure iigö, böönsoe bagacheerra bokong'u baaribere amatui na amabökö gaabö. Sooki böönsoe bakaraandoka kuya harewë,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

58bakamurichökia kumugi kebara, bakamorasa na ichinkömögö. Abatuburi baara baareenge hö, mbaatoorre ichisumaati chaabö kumumura woonde iga Sauro.

59Nabö bakagëëndërria komorasa na ichinkömögö, engaki eyo arasaba oMonënë aragaamba iga, “OMonënë Yeeso, taimukia omööyö göönë!”

60Agatëma ibiru haanse, agakuura kongaamba enënë araboora iga, “Monënë! Otakaababarra iriraga renö hai!” Niigö aasookiri kogaamba iigö, akabotoka mööyö.

Amaköra 8

1Na Sauro, naaitabirriiyi iga mbuuya Sitebano aiitoe.

Sauro arairiiria abakumia

Kurua royo bëënë abakumia baYerusareemu, mbaataangere kuiriiribua bokong'u. Abakumia böönsoe gutiga abatomoa bëënë, mbaanyërëgaine kuya guching'ööngö chabuYahuti na Samaria.

2Abaanto baande abasëëngëri bieNöökoe mbö baahirre Sitebano bui, baramokoorra bokong'u.

3Siböönö Sauro naatunere iga asiki ekanisa kimui; akaya araya guchika ararichökia abakumia abasaacha na abagaikoro guchiinguru arabahira gokeböhë.

AMang'ana Amaiiya gararuundibua Samaria

4Abakumia baara baanyeregaine mbaageeye ibiburë biöönsoe bararuundia eng'ana yeNöökoe.

5Na Biribo nawë, naageeye kumugi goSamaria akabateebeerria amang'ana igoro yaMasiihi.

6Abaanto mbaatëgërrëëye baakuruguutiri amatui komang'ana ganö Biribo aare kogaamba, na baramaaha amaköno ganö aare goköra.

7Ibihui mbiaare kurichöka kurua kobaanto birachana bokong'u, abamasusu abaaru hamui na amagata mbaare kuhueenibua.

8Abaanto baSamaria mbaagöökere bokong'u.

9Kumugi goyo nkanyööra omoonto woonde iga Simooni amënyere hö, onö aaruguurri abaSamaria bokong'u, kubuchiirri bööë, naakaboorre iga nomoonto omonënë.

10Abaanto böönsoe kumugi goyo, abaanto abakë na abanënë abichitëëmö chöönsoe, mbaatëgereeye Simooni bokong'u, bakaya baragaamba iga,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

“Omoonto onö nichiinguru chieNöökoe chinö chikoberekeroa iga ichiinguru ichinënë.”

11Abaanto abaaru mbaakageeye harewë, kugira wanyöörre aabataraahia na ubuchiirri bööë boyo guchinsiko ichincharu.

12Siböönö hanö baakumiri amang'ana gaBiribo igoro yaMang'ana Amaiiya agoBogaambi bueNöökoe, na igoro yaYeeso Kresto, mbaabaatiisiroe, abasaacha na abagaikoro.

13Simooni nawë wöönsoe naakumiri akabaatiisoa na hanö aasookiri kobaatisoa, akaya araba haang'i na Biribo ruisö röönsoe, ararogoorra ibimanyiirrio na amakönö ganö gaare gokorekana.

14Hanö abatomoa baara baareenge Yerusareemu baaiguure iga abaanto baSamaria baakumiri eng'ana yeNöökoe, mbaatomere Bëëtërö na Yöhana kuya harebö.

15Hanö baahikere hö, mbaasabeeye abakumia baara iga banyööre uMuiika oMohoreeru.

16Kugira tewoonde gatai yaabö ahö onö wanyöörre aasekerroa na uMuiika oMohoreeru hai; wanyöörre baabaatiisoa kuriina rioMonënë Yeeso bëënë.

17Sooki Bëëtërö na Yöhana bakabatoorra amabökö, nabö bakanyööra uMuiika oMohoreeru.

18Hanö Simooni aarooche iga uMuiika gosekereeye abakumia baara gikugira yagotoorroa amabökö na abatomoa, akaimukia ichiimbiria akaha Bëëtërö na Yöhana,

19aragaamba iga, “Motaang'a ichiinguru chiyo nauni, korri iga onö ndaayi ndatoorra amabökö gaanë ayi aranyööra uMuiika oMohoreeru.”

20Siböönö Bëëtërö akamuhuunchukiria iga, “Taiigua, ukuë na ichiimbiria chaaö chiyo, nguitëgëërraore iga ogaatora kogora ekehaanö kieNöökoe guchiimbiria!

21Toona ing'eenga gose bosaangi komeremö genö hai, gukugira omööyö gööö temoroonge koNöökoe hai.

22Tatobora ubunyaanku bööö bonö na osabë oMonënë akööbere kuguitëgëërra eng'ana këeyo.

23Kugira ndooche iga wichooye irihari na wiiki nkogëëndërriaore kuiraga.”

24Simooni agateebia Bëëtërö na Yöhana iga, “Naabagëya motansabera koMonënë, korri iga gayo göönsoe mogaambere gatakambëëra.”

25Hanö Bëëtërö na Yöhana baasookiri kuruusia ubutuburi bööbö hamui na kuruundia amang'ana goMonënë, mbaariingere kuya Yerusareemu. Hanö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

baare kuriinga mbaaruundiri aMang'ana Amaiiya guchiimbëri ichincharu chaSamaria.

Biribo arasikana omoEtiobia

26Omomaraika woMonënë agateebia Biribo iga, “Iseemia uyi boreo buekebara uhirë enchera eera ikurua Yerusareemu eraya Gaasa.” (Enchera eyo nguikoongo ekohëta.)

27Biribo agaiseemia agataanga orogëëndö. Kongaki eyo bëënë nkanyööra omoEtiobia woonde ahö, onö wanyöörre araya ka. Omoonto oyo naareenge omotaangati onö aareenge umubiiki wemööngö waKaandaki uMusubaati woonde omogaambi waEtiobia. Wanyöörre ararua Yerusareemu gosëëngëra Nöökoe, na nkanyööra aikaaye kuigaaria rëëë.

28Hanö wanyöörre aikaaye kuigaaria rëëë araya ka, nkanyööra ahonyooye egetabo kiomonaabi Isaaya arasöma.

29UMuiika oMohoreeru gogateebia Biribo iga, “Taya haang'i kuigaaria reera, ogëëndë haang'i nariö.”

30Biribo agakenya akahika haang'i na omoEtiobia oora, akaiigua arasöma egetabo kiomonaabi Isaaya. Akamubuuria iga, “Aai, orasesora gayo ogosöma?”

31Omoonto oora akamuhuunchukiria iga, “Niyeke ndaaköre noongorë omoonto atankönörëëye?” Sooki agateebia Biribo iga ariinë kuigaaria baikare nawë

32Amang'ana ganö aareenge gosöma ngö ganö: “Naabaaye kiring'oondi renö rikuya kogöögöa, Naabaaye giekemaano kiring'oondi kenö kigukira iga kiri hanö wanyööra keraiihoa ubuchööki, taagaambere ng'ana hai.

33Naasërroe, akaanga gokörroa obohëënë. Taahö onö aretora kogaamba igoro yuruiboro röötë hai, kugira obohoru bööë gokebara konö bööhika muhikö.”

34Omotaangati oora akabuuria Biribo iga, “Tanteebia kana ning'ui omonaabi onö akogaambera ganö? Newë umuëënë gose kana nowoonde?”

35Kohayo Biribo agataanga gusumaacha nawë; kurua komang'ana gayo bëënë, akamoteebia aMang'ana Amaiiya igoro yaYeeso.

36Hanö wanyöörre bakereenge korogëëndö, bakahika hare amaanche gaareenge, omotaangati oyo akagaamba iga, “Amaanche ngaaganö hanö. Kana nke kerankaani kobaatiisoa?”

[37Biribo akamoteebia iga, “Nogaatora kobaatiisoa, hanö oranyööre nukumiri na omööyö göötö göönsoe.” Nawë akahuunchukia iga, “Eee nkumiri iga Yeeso Kresto noMööna weNöökoe.”]

38Omotaangati oora akaimiirria irigaaria reera, böönsoe bababere, Biribo hamui na omoonto oora bagasekera kuya komaanche, na Biribo akamobaatiisa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

39Hanö baaruure komaanche, uMuiika goGetëëmi gokaimukia Biribo gokamuhira. Omotaangati oora taamorooche wiiki hai, siböönö wë naagëëndërrëëyi na orogëëndö röö ë ana emegöökö emenënë.

40Biribo naatookeeye areenge Asötö; naahëtëëye kumigi giöönsoe araruundia aMang'ana Amaiiya kuhika hanö aahikere Gaisaaria.

Amaköra 9

Ukuihoonchora goSauro
(Amak 22:6-16; 26:12-18)

1Engaki eyo nkanyööra Sauro nkogëëndërriaare kööböhërria abeega boMonënë Yeeso, iga narabaiitë. Akaya kuMunchaama uMuhikere weNöökoe

2agasaba ichinyaruba chakomomanyekania guchiSinagoogi chaTamaasika, okorri iga hanö aranyööre abaanto banö bareenge goNchera yoMonënë, naratore kobagööta, abasaacha na abagaikoro, na kobariingia kuya Yerusareemu baaböheroe.

3Hanö wanyöörre agonchera araya kuhika Tamaasika, höhayo iigö oborabu kurua kuriooba bokamorabiria ichintahana chöönsoe.

4Akagoa haanse akaiigua engaamba eramoteebia iga, “Sauro, Sauro! Kugira ke ukunyiriiria?”

5Sauro akabuuria iga, “Nuuwë ng'ui kana, Monënë?” Engaamba eera ekaboora iga, “Nuuni Yeeso, onö ukuiriiria.

6Siböönö taimoka ogëëndë kumugi, nehö orateebibue kenö keragere iga oköre.”

7Abaanto baara baareenge hamui na Sauro, mbaaimereeye bagakira iga kiri; mbaaiguure engaamba siböönö tebaarooche moonto hai.

8Sauro akaimoka kurua haanse haara akaramukia, si taamanyere komaaha geento hai, nkanyööra ahukuuye. Kohayo bakamogöötërra okobökö bakamoraahuuna kuya Tamaasika.

9Agasookia ichinsiko isato ataakomaaha, na gonkaaga eyo nkanyööra taakorea gose kunyua geento kere giöönsoe hai.

10Aareenge hö umukumia woonde kumugi goTamaasika, woonde iga Anania. Onö aarooche kuimaahö oMonënë aramoteebia iga, “Anania!” Nawë akahuunchukia iga, “Hanö nde Monënë.”

11OMonënë akamoteebia iga, “Taiseemia uyi gonchera enö ekoberekeroa iga Enchera Endoonge, uyi kunyuumba yaYuuta ubuuri mö omoonto woonde iga Sauro kurua Tarisiisi. Ngosabaare,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12arooche kuimaahö omoonto woonde iga Anania arasöha nyuumba na komotoorra amabökö okorri iga atore komaaha wiiki.”

13Anania akahuunchukia iga, “Monënë abaanto abaaru baanteebia amang'ana gomoonto onö na amang'ana amabeebe ganö aakörra abaanto baaö kumugi goYerusareemu.

14Na böönö naachere Tamaasika ana ogotora kurua kobataangati babanchaama bieNöökoe, gokogööta böönsoe banö bakogosëëngëra.”

15OMonënë akamoteebia iga, “Otaya, kugira naamööhora iga ankörre emeremö, aköre iriina rëënë riyi nkuma kobaHamate hamui na aBagaambi na kobaIsraeri.

16Nauni umuëënë nendamooroki imiiriirö giöönsoe genö aranyöörë gikugira yiriina rëënë.”

17Kohayo Anania naageeye agasöha moora Sauro aareenge, sooki akamotoorra amabökö. Akagaamba iga, “Mura omoiito Sauro, oMonënë Yeeso, onö aagotoreeye nkaaga waareenge gonchera oraacha hanö, antomere okorri iga otore komaaha wiiki na wichuribue na uMuiika oMohoreeru.”

18Höhayo iigö ibiinto binö biaanga amakaanda ginsui bikagoa kurua komaiisö gaSauro, agatora komaaha wiiki. Akaimeerra akabaatiisoa;

19hanö aasookiri koraagera, akanyööra ichiinguru.

Sauro arateebeerria Tamaasika

Sauro akabëëra hamui na abakumia baTamaasika ichinsiko nke iigö.

20Haakurua boongoboongo akaya guchiSinagoogi agataanga kuruundia iga Yeeso noMööna weNöökoe.

21Banö böönsoe baamuiguure mbaarogoorre bakabuurania iga, “Onö tomoonto oora aakairiirri abaanto Yerusareemu iga barasëëngëra Yeeso hai? Wiiki taachere hanö aratuna iga agöötë abaanto bayo abahirë kobataangati babanchaama bieNöökoe hai?”

22Siböönö ogoteebeerria goSauro nkööbaaye uguichiinguru bokong'u, na okoorokia kööë borabu iga Yeeso newë Masiihi, ngokörre abaYahuti baTamaasika bakabora iyakumuhuunchukiria.

23Hanö ichinsiko ichincharu chaahëtere, abaYahuti bakairania hamui bagaseemia guiita Sauro,

24siböönö agateebibua eseemi yaabö. Omobaso na ubutiko mbaare koreenda komahita gumugi okorri iga bamuiitë.

25Siböönö urusiko roonde ubutiko, abeega baaë bakamotoora guitöönga bakamusikirria kobogoe buindigi kuya kebara eera.

Sauro arariinga Yerusareemu

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Sauro naageeye Yerusareemu agasaacha gosöha kobeega baande. Siböönö böönsoe mbaamöböhere gukugira tebaakumiri iga mahëënë nabaaye umueega hai.

27Sooki Baranaba akamuimukia akamuhira kobatomoa. Akabateebia mona Sauro aarooche oMonënë gonchera, na wiiki iga oMonënë naasumaachere nawë. Wiiki naabateebiri mona Sauro aateeberreeyi kobokare kuriina reYeeso kumugi goTamaasika.

28Kohayo Sauro akaba hamui nabö na akaya Yerusareemu yöönsoe, arateebeerria kobokare kuriina rioMonënë.

29Na wiiki naasumaachere kura agakörrana ichinkaani na abaYahuti banö baare kogaamba ikiGiriki si bö mbaatunere bamuiitë.

30Nkaaga abakumia baaiguure amang'ana gayo, mbaahirre Sauro Gaisaaria korri iga ayi Tarisiisi.

31Enkaaga eyo abakumia banö baareenge buYahuti, Gariraaya na Samaria mbaabaaye na omorëëmbë. Mbaatoorroe omööyö na uMuiika oMohoreeru, gikugira yaeyo bakaiyëëngëria, këëbore baamënyere na esookö koMonënë.

Bëëtërö areenge Riita na Yööba

32Nkaaga Bëëtërö aare gotaarataara hare höönsoe, naataareeye abaanto bieNöökoe banö wanyöörre baamënyere Riita.

33Hayo nehö aasikaine omoonto woonde iga Ainea, onö wanyöörre aaröora aakua omobere na komëëka enaanai, taakaruure borre hai.

34Bëëtërö akamoteebia iga, “Ainea, Yeeso Kresto akuhueeniri. Tabooka waari oborre bööö.” Höhayo iigö, Ainea akabooka.

35Abaanto böönsoe banö wanyöörre baamënyere Riita na Sarooni, hanö baamorooche, mbaaihonchoreeye oMonënë.

36Omogaikoro woonde aareenge hö kumugi goYööba woonde iga Tabiita, nawë numukumia aareenge. (Iriina rëëë guKigiriki niiga Toorika, na esesoro yariö niiga, “iKimuune.”) Ichinsiko chiöönsoe naareenge goköra buuya na wiiki aratuurria abatobu.

37Guchinsiko chiyo bëënë, naaröörre agakua. Ikihuundugu këëë kegaisaabibua kegatooroa kugisuumua kogöröba igoro.

38Yööba tehaare harai bokong'u kurua Riita hai, hanö abeega baYööba baaiguure iga Bëëtërö nDiita are mbaatomere abaanto babere bakahërra Bëëtërö umunyua baraboora iga, “Togaakogeya taangoha uchë weiito hanö.”

39Kohayo Bëëtërö naaimokere bakagëënana nabö. Hanö aageeye akuhika, naahirroe kugisuumua kenö këëre kogöröba, hayo nehö abasino böönsoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

baasaangere bagatoora Bëëtërö gatai, barakuura na komoorokia ichisaati na ichingebo chinö Toorika aagatumere.

40Bëëtërö naabarichökiri kurua kugisuumua moora, sooki agatëma ibiru haanse agasasaama; sooki akaihoonchora kuya gukihuundugu keera akagaamba iga, “Tabiita tabooka!” Höhayo iigö akaramukia, na hanö aarooche Bëëtërö, naabookere agaikara.

41Bëëtërö akahika haang'i akamutuurria kuimoka. Sooki akaberekera abakumia böönsoe, hamui na abasino baara, akamobahëërria amohoru.

42Amang'ana gayo gakaroonda Yööba yöönsoe, na abaanto abaaru mbaakumiri oMonënë.

43Bëëtërö naaikaaye Yööba ichinsiko ichincharu komoonto woonde iga Simooni, umuigusi wamaho.

Amaköra 10

Bëëtërö na Körönerio

1Gaisaaria haara, naareenge hö omoonto woonde, onö aakaberekeeyoe iga Körönerio, onö aareenge omotaangati wabasirikare biribichi riabaRuumi renö rëëkaberekeeyoe iga, “Iribichi reItaaria.”

2Naareenge umusuuku koNöökoe, wë hamui na waaë yöönsoe mbaagasëëngëëye eNöökoe. Na wiiki naare gutuurria abatobu babaYahuti bokong'u arasëëngëra eNöökoe ruisö röönsoe.

3Urusiko roonde ichinkaaga këënda chomobaso akamaaha irimaahö, kuimaahö reyo, akamaaha omomaraika weNöökoe kimui arakuunama nyuumba aramoteebia iga, “Körönerio!”

4Akahanera omomaraika oora gikugira yobööba, akamoteebia iga, “Mogaaka, niyeke?” Omomaraika oora akahuunchukia iga, “Nöökoe aatëgëribua na amasabi gaaö hamui na obogësa bööö, na böönö nkuyaare gukuhuunchukiria.

5Böönö, otomë abaanto kuya Yööba, bayi koberekera omoonto woonde iga Simooni Bëëtërö.

6Nomogëni womoonto woonde iga Simooni umuigusi wamaho, waaë nereenge haang'i kunyaancha.”

7Sooki omomaraika oora akaya, na Körönerio akaberekera abaköri bemeremö baaë hamui na umusirikare onö aareenge gosëëngëra eNöökoe na naareenge umui wabairigania baaë.

8Akabateebia ganö wanyöörre aarooche, sooki akabatoma kuya Yööba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Urusiko rokabere, hanö wanyöörre bakeereenge korogëëndö baratuna kuhika Yööba, Bëëtërö akariina kunyuumba kegoro, yaareenge inchanchaare, na nkanyööra nichinkaaga isaansaba chomobaso araya gosasaama.

10Sooki akaiigua araambokere agatuna egëëkorea; nkaaga ibiaakorea biaare gokörоa, akamaaha irimaahö.

11Akamaaha iga kuriooba haigokere na egeento keraacha haanse kenö keenga isuuka enënë eraikibua egöötërëëyoe kubikubobe biayo binai.

12Na gusuuka eyo moonse nkanyööra ichitiinyi chiimö imioocho giöönsoe, nyamagoro anai, na chinö chikuing'uura haanse, hamui na ibinyunyi.

13Engaamba ekamoboorra iga, “Bëëtërö taimoka ogöögë binö orë!”

14Siböönö Bëëtërö akahuunchukia iga, “Obohëënë Monënë, tenaakareeye geento kebikui gose geento kebeebe roonde hai”

15Engaamba eera wiiki ekamoboorra iga, “Uriihë kogaamba egeento kere giöönsoe iga nekebeebe kenö eNöökoe aboorre iga nikiiya.”

16Nkëëbaaye këhayo hare gatato, sooki egeento keera gekariingibua kuya igoro kuriooba.

17Nkaaga wanyöörre Bëëtërö akeerogoorra esesoro yamamaahö gayo, abaanto baara wanyöörre Körönerio aatomere, nkanyööra baamanyere oSimooni hare yaareenge, na nkanyööra böönö baahikere mbaimereeye kuihita kebara.

18Bakaberekera bakabuuria iga, “Omogëni ahanö woonde iga Simooni Bëëtërö?”

19Bëëtërö wanyöörre nguitëgëërra akere igoro yamamaahö gaara wanyöörre arooche, hanö uMuiika oMohoreeru göömoteebiri iga, “Taiigua! Abaanto batato hanö bare baragutuna.

20Iseemia boongoboongo, waangë gusiigasiiga sekera uyi nabö kugira nuuni mbatomere.”

21Kohayo Bëëtërö agasekera akaya agateebia abaanto bayo iga, “Ore mugutuna nuuni. Nke mogoontonera?”

22Bakamuhuunchukiria iga, “Omotaangati wabasirikare woonde Körönerio, newë atotomere. Nomoonto umuuya onö agosëëngëra eNöökoe na wiiki abaYahuti mbamosookere bokong'u. Naateebiibui na omomaraika weNöökoe iga akoberekere uyi waaë, korri aiigue kenö okaamoteebia.”

23Bëëtërö akabairigania bagasöha nyuumba sooki akabagëya iga baraarë hayo. Hanö böökeeye akamanora akaya nabö; bakagëënana hamui na abakumia abamui kurua Yööba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Kurusiko rokabere mbaahikere Gaisaaria hare wanyöörre Körönerio aramoganyera, hamui na ichintuundura na abasaani baaë banö wanyöörre araarekere.

25Hanö wanyöörre Bëëtërö aratuna gosöha nyuumba, Körönerio akamuturuung'ana, akairëkëra haanse komagoro gaaë, akamuiheenyera.

26Siböönö Bëëtërö akamogörrökia. Akamoteebia iga, “Taimoka, kugira uni nomoontonde.”

27Bëëtërö naagëëndërrëëyi gusumaacha na Körönerio nkaaga baasöhere nyuumba akanyööra abaanto abaaru bairaiine.

28Akabateebia iga, “Baiinyu abiëënë momanyere buuya iga, iriragö riumuYahuti tirikumuitabirria iga agaasaanga gose ayi kobaitööngö hai. Siböönö eNöökoe anyorokiri iga ntagaacha kööhora moonto, iga oyo mobeebe gose iga naana ibikui hai.

29Na kohayo hanö montomaiine, niichere ntaana kiribirri kere giöönsoe. Böönö ndababuuria iga, nke momberekerreeye guucha hanö?”

30Körönerio akagaamba iga, “Urusiko roonde kenyiinga enö iigö guchinsiko isato chinö chiaahëtere, nkanyööra ndasasaama möönë ichinkaaga këënda chiomobaso. Höhayo iigö ngatookera omoonto aibisiri ichingebo chinö chikobarrukia araimeerra mbërë yaanë,

31akagaamba iga, ‘Körönerio! Nöökoe aiguure amasabi gaaö na akoheetokere komeremö gëëö giobogësa.

32Toma omoonto ayi Yööba koberekera omoonto woonde onö akoberekeroa iga Simooni Bëëtërö. Nomogëni waSimooni umuigusi wamaho, amënyere kunyaancha mbareka!’

33Na kohayo nkagotomera umunyua, nauwë okörre buuya uchere. Na böönö böönsoe hanötore mbërë yeNöökoe toraganya iga tuiiguë kenö oMonënë agoteebiri iga ototeebi.”

Isumaacho yaBëëtërö

34Bëëtërö agataanga koboora iga, “Mahëënë mböönö noongora iga, Nöökoe taana bohaanchirri hai.

35Ore wöönsoe onö akomosëëngëra na araköra obohëënë, tetoondooye mukiaaro ke hai, Nöökoe nkumuiriganiaare.

36Momanyere amang'ana ganö aahaanere kobaIsraeri arateebeerria aMang'ana Amaiiya gomorëëmbë gokohëtëra hare Yeeso Kresto, onö areenge oMonënë waböönsoe.

37Momanyere eng'ana enö yaabaaye goonse yöönsoe yabuYahuti, gotaangera Gariraaya, hanö Yöhana aasookiri kuruundia amang'ana gebaatiiso.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

38Momanyere Yeeso waNasareeti na këëbore eNöökoe aamohomerreeye uMuiika oMohoreeru na ichiinguru. Naagëëndegëëndere ichintahana chöönsoe, aratuuria abaanto, arahueenia böönsoe banö wanyöörre bainaaroa na iRisaambo, kugira eNöökoe hamui aareenge nawë.

39Kugira ntöörooche amang'ana ganö göönsoe aakörre buYahuti na Yerusareemu. Mbaamuitere bakamobaamba komote.

40Siböönö Nöökoe naamuriuukiri kurua kuruku, kurusiko rogatato, kuunya akamaahekana,

41tiiga iga nabaanto böönsoe baamorooche hai, getatiga mbaiito banö Nöökoe wanyöörre aahora, koba abatuburi. Na mbaiito banö tooreeye na kunyua hamui nawë hanö aasookiri kuriooka kurua kobaku.

42Na naatoteebiri iga turuundi aMang'ana Amaiiya kobaanto iga newë eNöökoe aahooye koba omokëëngi wikiina kiabahoru na abakuure.

43Abanaabi böönsoe mbaagaambere amang'ana gaaë iga ore wöönsoe onö akaamukumia naraaberoe amaraga gaaë, gokohëtëra kuriina rëëë."

AbaHamate baranyööra uMuiika oMohoreeru

44Nkaaga wanyöörre Bëëtërö agiisumaacha, uMuiika oMohoreeru ngösekerreeye baara böönsoe wanyööre baratëgëërra amang'ana gaaë.

45AbaYahuti abakumia banö wanyöörre baachenaine na Bëëtërö kurua Yööba, mbaarogoorre iga Nöökoe wanyöörre ahaaye abaHamate ekehaanö kiuMuiika oMohoreeru.

46Kugira mbaabaiguure barasabucha guchindeme chiinde baragoonga eNöökoe. Bëëtërö akaboora iga,

47"Abaanto banö banyöörre uMuiika oMohoreeru këhaara bëënë na baiito tönyöörre. Ahö onö akaanga iga tebarabaatiisoe komaanche hai?"

48Kohayo akagaamba iga babaatiisoe kuriina reYeeso Kresto. Sooki bakamogëya iga aikare hamui nabö ichinsiko nkë iigö.

Amaköra 11

Bëëtërö ararëënta amang'ana goKanisa yaYerusareemu

1Abatomoa hamui na abakumia baande böönsoe babuYahuti, bakaiigua iga abaHamate nabö böönsoe baitabirria eng'ana yeNöökoe.

2Hanö Bëëtërö aageeye Yerusareemu, abaande banö baare koboora iga kuhika abaHamate basaaroe mbaamuchorri baragaamba iga,

3"Uwë waageeye guikara hamui na koraagera hamui na abaHamate banö batasaarre!"

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Kohayo Bëëtërö naabahaaye urueegö ruamang'ana gayo göönsoe kurua gonsemoka:

5“Hanö wanyöörre ndasasaama kumugi goYööba, nkamaaha irimaahö. Nkamaaha egeento kerasekera kurua igoro kuriooba, kenö keenga isuuka enënë erasikiribua egöötërrëëyoe kubikubobe biayo binai, kegaacha iigö gekaimerra mbareka yaanë.

6Ngasiöömërra kuya moonse, nkamaaha ichitiinyi chiaka, ichitiinyi chaibara chinö chikuing'uura haanse, hamui na ibinyunyi.

7Sooki nkaiigua engaamba eraanteebia iga, ‘Bëëtërö taimoka, ogöögë ore!’

8Siböönö nkagaamba iga, ‘Aa-a Monënë! Obohëënë tenaakareeye geento kebikui gose geento kebeebe roonde hai.’

9Wiiki ere ngaamba eera ekagaamba kurua kuriooba iga, ‘Uriihë kogaamba egeento kere giöönsoe iga nkebikui kenö eNöökoe agaambere iga nikiiya.’

10Amang'ana gayo ngaabaaye hare gatato, eregosookerria kere geento keera gekariingibua kuya igoro kuriooba.

11Höhayo iigö, abaanto batato bakahika kunyuumba eera naareenge, banö wanyöörre batomeroe guucha hareuni kurua Gaisaaria.

12UMuiika oMohoreeru gogaanteebia iga niyi nabö, naangë gusiigasiiga. Bamura bamoiito basaansaba kurua Yööba ntöögëënaine nabö Gaisaaria, baiito böönsoe ntöögeeye oKörönerio.

13Agatoteebia mona wanyöörre arooche omomaraika aimereeye nyuumba möötë, akamoteebia iga, ‘Toma omoonto kuya Yööba, koberekera omoonto woonde hö, onö akoberekeroa iga Simooni Bëëtërö.

14Nawë naragoteebi amang'ana ganö garagutuuri hamui na waaö yöönsoe.’

15Na hanö naataangere gusumaacha, uMuiika oMohoreeru ngööbasekerreeye këhaara bëënë göötosekerreeye erëmbërë.

16Sooki nkaheetoka monabore wanyöörre oMonënë aagaamba iga, ‘Yöhana naabaatiisere komaanche, siböönö baiinyu morabaatiisoe kuMuiika oMohoreeru.’

17Nobohëënë kimui iga Nöökoe naahaaye abaHamate ekehaanö gëkeera bëënë aatohaaye hanö töökumiri oMonënë Yeeso Kresto; böönö nuuni ng'ui, nsaache koreberra eNöökoe!”

18Hanö baaiguure iigö, mbaahaateeye ichinkaani bakagoonga eNöökoe, baragaamba iga, “Iguambë neNöökoe ahaaye abaHamate nabö umueeya iga batobore amaraga korri iga banyööre obohoru!”

Abakumia bumugi goAntiokia

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Abakumia abamui banö baanyërëgaine gukugira yukuiriiribua konö kööbaaye Yerusareemu, enkaaga enö Sitebano aiiteroe, abamui baabö bakaya, Boinisia na Kiburo na Antiokia, barateebeerria eng'ana yeNöökoe kobaYahuti abiëënë.

20Siböönö abakumia baande, kurua Kiburo na Kërëënë, mbaageeye Antiokia bagateebeerria kobaHamate nabö böönsoe, aMang'ana Amaiiya igoro yoMonënë Yeeso.

21Ichiinguru chieNöökoe nchiaareenge hamui nabö, na abaanto abaaru mbaakumiri na bakaihoonchorra oMonënë.

22Amang'ana gayo ngaahekereeye abakumia baYerusareemu, kohayo mbaatomere Baranaba kuya Antiokia.

23Nkaaga aahikere akomaaha mona eNöökoe aitabiria abaanto, naabaaye na omogöökö akabagëya iga babë abahëënë mbërë yeNöökoe na imiööyö gëëbö giöönsoe.

24Baranaba naareenge omoonto umuuya, wanyöörre naichooye uMuiika oMohoreeru na ubukumia, na abaanto abaaru mbaarëënteroe koMonënë.

25Haakurua Baranaba akaya Tarisiisi kurigia Sauro.

26Hanö aamunyöörre, mbaagëënaine Antiokia. Mbaasookiri omööka umugima baahamui hayo na abakumia, baraiigia abaanto abaaru. Antiokia hayo nehö abeega baataangere koberekeroa iga AbaKresto.

27Gonkaaga eyo bëënë, abanaabi abamui mbaaruure Yerusareemu kuya Antiokia.

28Umui waabö, onö aare koberekeroa iga Agabo, newë aimereeye, guchiinguru chuMuiika oMohoreeru akarea enaabi iga inchara enënë enö eragöötë ekebara giöönsoe eraacha (Nayo ngonkaaga Krautio aareenge omobaahi.)

29Abeega böönsoe bakagaamba iga barue ibiinto gokerëëngërë kere kera umui anakiö, gutuurria abakumia baande banö baareenge buYahuti.

30Nabö mbaakörre këhayo, bagatoma Baranaba na Sauro kubihira kobagaaka bieKanisa.

Amaköra 12

Abakumia barairiiribua bokong'u

1Ngonkaaga eyo bëënë oMogaambi Heerooti aataangere kuiriiria abakumia abamui.

2Naaitere Yaköbö mura omööbö Yöhana na umuhio.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Hanö aarooche iga abaYahuti mbuuya baaiguure, akagööta Bëëtërö nawë wiiki. (Amang'ana gayo ngaabaaye gonkaaga yinyaangi yomogaatë gonö gotaichöögaini iriöögö.)

4Hanö Bëëtërö aasookiri kogöötoa, naatoorroe gokeböhë, agatooroa kuburiindi buibikömö binai biabasirikare banai banai. Heerooti naaseemiri iga amuhirë gukiina mbërë yabaanto, nyuma yinyaangi yeBaasaka.

5Kohayo Bëëtërö naatoorroe gokeböhë, siböönö abakumia mbaamosabeeye batondooye.

Bëëtërö araruusibua gokeböhë

6Ubutiko boyo bööre gokea Heerooti amuhirë gukiina, Bëëtërö wanyöörre naraaye, atoorroe gatai na abariindi babere. Wanyöörre aböheroe na ibiraang'ani bibere. Na abariindi nkanyööra nkoreendabare irihita richëëra.

7Höhayo iigö bagatookera omomaraika woMonënë araimeerra haang'i nawë, oborabu bokarabia guchëëra moora. Omomaraika oora akagööta Bëëtërö kuirekö, akamoboorra iga, “Tabooka boongoboongo!” Höhayo iigö ibiraang'ani biira bikagoa kurua komabökö gaBëëtërö.

8Sooki omomaraika oora akagaamba iga, “Taisöhiria na ibiraato biaaö otoore.” Bëëtërö agaköra këhaara ateebiibui, wiiki omomaraika oora akamoteebia iga, “Taitoorra isumaati yaaö onsööranë togëëndë.”

9Bëëtërö akamosöörana bakarichöka kurua guchëëra. Gayo göönsoe ganö omomaraika aare goköra Bëëtërö toongooye hai, naare gokanya iga nirimaahö akomaaha.

10Bakahëta kuihita riuburiindi rembërë, wiiki bakahëta erekabere, sooki bakahika kuihita ribiooma eregosöhëra kumugi. Irihita reera rekaiyigora iriëënë, bakarichöka kuya isiko. Bakang'araara na iriröongate höhayo iigö omomaraika oora agatiga Bëëtërö.

11Hayo nehö Bëëtërö oongooye kenö wanyöörre keebaaye harewë, akagaamba iga, “Mböönö naamanya iga kana nobohëënë oMonënë naatomere omomaraika waaë, akaanduusia komabökö gaHeerooti, na komang'ana ganö göönsoe abaYahuti baare gutuna gonkörra.”

12Hanö aaitakiri, akahika mö Mariaamu, nyako waabö Yöhana onö aakaberekeeyoe iga Maarikö, hare wanyöörre abaanto bairaiine barasaba.

13Bëëtërö agakong'oonta egesaku geisiko, na umuiseke omokörí wemeremö woonde iga Röötа agaacha komaaha onö aare gokong'oonta egesaku.

14Hanö oongooye iga nengaamba yaBëëtërö akaiigua buuya akariinga arakenya ataigooye egesaku, akaya akabateebia iga mBëëtërö aimereeye kebara.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Bakamoboorra iga, “Aai nuchuurre!” Siböönö wë akagëëndërria kobateebia arasimisiria iga nobohëënë. Bakagaamba iga, “Kaanyööra nomomaraika waaë.”

16Na Bëëtërö nawë enkaaga eyo ngesaku aareenge arakong'oonta. Na hanö baachere guucha kuigora egesaku, bakomomaaha iga mBëëtërö, mbaachumere.

17Akabasima na okobökö iga bakire, haakurua akabateebeerria këëbore oMonënë amurichökiri kurua gokeböhë. Akagaamba iga, “Muyi moteebi Yaköbö amang'ana ganö hamui na abakumia baande böönsoe.” Sooki akarichöka akaya ahase haande.

18Hanö böökeeye, abariindi baara baare koreenda Bëëtërö mbaatamiibui bokong'u Bëëtërö hare wanyöörre ageeye.

19Heerooti akaruusia umunyua iga Bëëtërö atunoe, siböönömbë, tebaamunyöörre hai. Akabuuria abariindi baara amang'ana sooki akagaamba iga baiitoe. Nyuma yamang'ana gayo, Heerooti akarua buYahuti akaya akabëëra Gaisaaria hakë iigö.

Uruku roHeerooti

20Heerooti nkanyööra baaserana na abaanto baTiiro na Siitoni, kohayo bakaya irikömö komomaaha. Taanga bagasumaacha na Borasito, onö aareenge umuimiririri wamaikaro goMogaambi korri iga abatuurri. Sooki bakaya hare Heerooti komosaba omorëëmbë, kugira ekebara këëbö ngëëkageeye oboteebi gokebara kioMogaambi oyo.

21Urusiko roonde, ronö rööhooyoe, Heerooti agaitoorra ichingebo chobogaambi, agaikara kugituumbe këëë kiobogaambi agasumaacha na abaanto.

22Abaanto bagacheerra baragaamba iga, “Onö tiiga moonto agusumaacha hai, nakanöököë!”

23Höhayo iigö, omomaraika weNöökoe akarëëntëra Heerooti oborooyi gukugira konö ataasookere eNöökoe. Akareeboa na amaköörumö agakua.

24Gonkaaga eyo eng'ana yeNöökoe ekagëëndërria koroonda na kuiyëëngeria.

25Baranaba na Sauro hanö baasookiri emeremö geera wanyöörre baageereeye, mbaariingere kurua Yerusareemu, bagaacha na Yöhana onö aakaberekeeyoe iga Maarikö.

Amaköra 13

Baranaba na Sauro baahooyoe na gotomoa

1GoKanisa yaAntiokia mbaareenge hö abanaabi hamui na abaiigia: Baranaba, Simooni onö aakaberekeeyoe iga (Mumuaamu), Rukio (omoKërëënë), Manaeni (onö baakeeneraine na Heerooti Omogaambi), na Sauro.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Nkaaga wanyöörre barasëëngëra oMonënë baisasere, uMuiika oMohoreeru gokabateebia iga, “Taanyahorra Baranaba na Sauro baankörre emeremö genö naababerekerra.”

3Bagaisasa bagasaba, sooki bakabatoorra amabökö bakabatiga bakaya.

Baranaba na Sauro barateebeerria Kiburo

4Baranaba na Sauro hanö baatomeroe na uMuiika oMohoreeru, mbaageeye Sereukia bagaikara oböötö kurua hö bakaya kuigiinga reKiburo.

5Hanö baahikere Saraami mbaateeberreeyi eng'ana yeNöökoe guchiSinagoogi. Mbaareenge hamui na Yöhana Maarikö arabatuurria emeremö.

6Bakagëënda irigiinga reyo riöönsoe bakahika ahase haande iga Babö, hare baasikaine umuchiirri woonde iga Bar-Yeeso, umuYahuti onö aareenge omonaabi woboröönгö.

7Omoonto oyo naareenge omosaani womogaambi wirigiinga reyo woonde iga Serigio Baurosi, onö aareenge omong'aiini bokong'u. Omogaambi oyo naaberekeeye Baranaba na Sauro baachë harewë kugira naatunere iga aiigue eng'ana yeNöökoe.

8Siböönö umuchiirri oora Eruma (eyo niyo esesoro yiriina rëëë gukiGiriki,) akaba ikiinyumai nabö arasaacha koreberra omogaambi oora iga aange koba na ubukumia.

9Sooki Sauro onö aaruure akaberekeroa iga Bauro agaichuribua na uMuiika oMohoreeru; agataacherra umuchiirri oora iigö

10akamoboorra iga, “Uwë ore mööna wiRisaambo! Tamaaha mona oreenge umubisa wamang'ana göönsoe amaiiya. Waichora oboröömiinta iga chabi, ruisö röönsoe ngosaachaore kohoonchora obohëënë bueNöökoe koba oboröönгö!

11Okobökö koeNöökoe nkoragosekerre böönö; taiigua uhukure waangë komaaha oborabu taanga.” Höhayo iigö, Eruma akamaaha ibiinto biöönsoe bibaaye induumbe akahuunahuuna aratuna onö akamogööta okobökö amoraahuunë.

12OMogaambi oora hanö aarooche ganö gaabaaye, naakumiri; gukugira naarogoorre komaiigio igoro yoMonënë.

Baranaba na Bauro kumugi goAntiokia yaBisitia

13Bauro hamui na baara baareenge nabö bagaikara oböötö kurua Babö bakaya bakahika Bërëgë, korong'öönгö ronö rööre koberekeroa iga Baambiria, Yöhana Maarikö akabatiga hayo akariinga kuya Yerusareemu.

14Hanö baaruure Bërëgë, mbaageeye iigö bakahika Antiokia yaBisitia, na kurusiko rueSabaato mbaageeye bagasöha guSinagoogi bagaikara.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Hanö amaandekö gaasookiri gosömoa kurua koMaragö gaMosa na amaandekö gabanaabi, abataangati biSinagoogi bakabahërra umunyua iga, “Bamura bamoiito, nyööre moona ng'ana enö mokaaha abaanto, yakobatoora omööyö motagaamba.”

16Bauro akaimoka kurua haanse, akaimeerra akabakiria na okobökö, agataanga gusumaacha aragaamba iga, “Aai bare baIsraeri, na abaHamate banö moona esookö hare eNöökoe: motantëgëërra!

17ENöökoe wabaIsraeri naahooye baaguuka baiito, akabaitabiria bakaba ehamate enënë nkaaga baamënyere kiabagëni gokebara keMiisiri. ENöökoe naabaruusiri Miisiri guchiinguru chaaë ichinënë,

18na komëëka merööngö enai naabagumirriyi kuibara.

19Akabakerra ibiaaro muhuungate gokebara geKanaani sooki akaha abaanto baaë ekebara keyo bakaba abiëënë kiö.

20Emëëka amagana anai na merööngö etaano. “Haakurua akabaha abakeengi bibiina koba abataangati baabö kuhika gonkaaga yomonaabi Samueeri.

21Na hanö haakurua, mbaatunere iga bahaaboe omogaambi, Nöökoe akabaha Sauro umumura oKisi, kurua kogesaku keBenchamiini, abë omogaambi waabö. Komëëka merööngö enai.

22Na hanö Sauro aaruusiibui hö, eNöökoe agatoora Tauti akaba omogaambi waabö. Ganö ngö amang'ana ganö Nöökoe aagaambere igoro yaTauti, ‘Naanyööra iga Tauti umumura oYeese, anga onö naare gutuna, omoonto onö araaköre ganö göönsoe ngutuna iga aköre.’

23Nkurutuundura roTauti Nöökoe aaruusiri Yeeso akamoköra koba umutuuria wabaIsraeri këëbore wanyöörre aaragana.

24Mbërë Yeeso atarataanga emeremö gëëë, Yöhana naateeberreeyi abaIsraeri böönsoe iga batigë amaraga gaabö babaatiisoe.

25Hanö Yöhana aatunere gosookia emeremö gëëë, naabuurri abaanto iga, ‘Kana ngokanyamore iga nuuni ng'ui? Tuuni omoonto oora muguitëng'ëra hai. Siböönö tëgëërra! Nguchaare nyuma yaanë, nauni tinisaiine gotachora ninyööra nibiraato biaaë kurua komagoro gaaë hai.’

26“Bamorai baiito bare bahiri Abrahamu, na abaHamate böönsoe banö moona esookö hare eNöökoe: mbaiito töréëntëroa eng'ana enö yubuituuria!

27Kugira abaanto baYerusareemu hamui na abataangati baabö, tebaamanyere iga nuMutuuria aareenge hai, nunyööra nogosesora amang'ana gabanaabi ganö gagosömoa ruisö röönsoe goSabaato. Ninyööra niigö hanö baangere Yeeso mbaahekeraini amang'ana gabanaabi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Ninyööra bataamunyöörre na isaria renö rekaagirre bamuiitë, mbaateebiri Biraato iga amuiite.

29Hanö baahekeeraine göönsoe ganö wanyöörre gaandekoa igoro yaaë mbaamuruusiri komote bakamobeeka kuundua.

30Siböönö eNöökoe akamuriuukia kurua kobaku.

31Na guchinsiko ichincharu nchinö aasikaine na baara baare kogëënana nabö kurua Gariraaya kuhika Yerusareemu. Mbö bareenge abatuburi baaë kobaIsraeri.

32Ntohanö gokobarëëntëra aMang'ana Amaiiya: ganö eNöökoe aaragaiine baaguuka baiito iga bareeköra,

33aatokörra böönö banö toreenge uruiboro röë gukuriuukia Yeeso kurua kuruku. Këëbore gaandekeroe kogetabo kiamasiriingio ibere, 'NoMööna waanë ore; Rëërö mbaaye Isa weiinyu!'

34Ganö ngö Nöökoe aagaambere gukumuriuukia kurua kobaku, wiiki tarikua roonde akuguunda hai: 'Nendabahë amaitabirio goboroonge mahëënë, ganö naaragaiine Tauti!'

35Aragaamba wiiki ahase haande iga, 'Toratigë oMohoreeru waaö aguundë kuundua hai!'

36Kugira Tauti naakörëëye Nöökoe emeremö guikora rëë, haakurua agakua, agatabutoa kebaaguuka baaë, akaguunda.

37Siböönö oora Nöökoe aariuukiri kurua kobaku taaguundere hai.

38Baiinyu böönsoe bamorai baiito kuhika momanyë iga ngokohëtëra hare Yeeso bëënë, nehö okööberoa amaraga gukuruundibua hare baiinyu;

39niiga momanyë iga ore wöönsoe akumukumia aatachoroa kurua komaraga göönsoe ganö aMaragö gaMosa gatagaatoorre gotachora.

40Muiraarerre korri iga ganö abanaabi baagaambere gatagaacha kobabëëra: akaboora iga,

41'Maaha morörë bare bachuaaria! Motarogoora mukuë! Kugira kenö ngoköra rëërö, guikora reiinyu ngare motaakumi roonde, ninyööra moonto aachë kobateebia!' "

42Nkaaga Bauro na Baranaba baareenge kurua guSinagoogi mbaabaraarekere wiiki iga baachë kuriinga guucha kobateebeerria amang'ana gayo goSabaato enö yaare guucha.

43Hanö wanyöörre abaanto baruure kumuiranio, Bauro na Baranaba mbaasöörainoe na abaYahuti abaaru hamui na abaanto abaaru banö wanyöörre baihoonchorra esëëngërö yabaYahuti. Abatomoa bayo

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

mbaabateberreeyi na kobatoora omööyö iga bagëëndërri komënya komaabe gieNöökoe.

44Hanö eSabaato eyo yaahikere, haang'i abaanto böönsoe kumugi mbaachere gotëgëërra eng'ana yeNöökoe.

45Hanö abaYahuti baarooche umuiirö, mbaagööteroe na irihari; bagachöria amang'ana ganö Bauro aareenge gusumaacha kuunya bakamotoka.

46Siböönö Bauro na Baranaba bakagaamba amang'ana gayo kobokare bokong'u baraboora iga, “Eng'ana yeNöökoe mbaiinyu taanga keragere iga mugiigue mbërë. Siböönömbë kugira mööngere temokomaaha iga obohoru bokuyeeyo bobaituungere hai, ntorabatigë tuyi kobaHamate.

47Kugira renö ndiö iriragö renö oMonënë aatoha aragaamba iga: ‘Naabaahora iga mobë oborabu kobaHamate, okorri iga ekebara giöönsoe giituuri gikugira yeiinyu.’ ”

48Hanö abaHamate baaiguure iigö, mbaagöökere bakagoonga eng'ana yoMonënë; na baara baang'örëëyoe obohoru bokuyeeyo bakaba abakumia.

49Eng'ana yoMonënë ekaroonda hare höönsoe korong'ööngö royo.

50Siböönö abaYahuti bagachimia bokong'u abanënë buMugi goyo hamui na abagaikoro abaame na abiesookö na wiiki mbaareenge abasëëngëri bieNöökoe. Bagataanga kuiriiria Bauro na Baranaba, bakabarugia kurua korong'ööngö röobö.

51Abatomoa baara bagakong'oonta urutu kurua kubirëëngë biaabö koba ekemanyiirrio gekobachööngëra sooki bagatanora bakaya Ikonio.

52Abakumia baAntiokia, mbaaichooye emegöökö na uMuiika oMohoreeru.

Amaköra 14

Bauro na Baranaba barateebeerria Ikonio

1Wiiki Ikonio nahö, Bauro na Baranaba mbaageeye guSinagoogi bagateebeerria, ekagira abaYahuti abaaru hamui na abaHamate bagakumia.

2Siböönö abaYahuti baara baangere gukumia mbaachimiri abaHamate na bakabaköra koba ikiinyumai kobaara baakumiri.

3Abatomoa baara bakabëëra hö enkaaga etaambe barateebeerria eng'ana yoMonënë kobokare, oMonënë nawë akahërëkia amang'ana gaabö agamaabe gaaë iga nobohëënë gokobaha ichiinguru chagoköra ibimanyiirrio na ibirogoorö.

4Abaanto bumugi bakahötökana: abamui bakaba kobaYahuti na abaande bakaba kobatomoa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Haakurua abaHamate abamui hamui na baYahuti na abataangati baabö, bagaseemia iga bakörre abatomoa bobeebe na kobarasa na ichinkömögö.

6Hanö abatomoa baamanyere amang'ana gayo, mbaang'ösere kuya Risiitira na Terebe imigi geRikaonia, na guching'ööngö chiinde haang'i na hayo.

7Ikonio hayo nehö baaruundiri aMang'ana Amaiiya.

Bauro na Baranaba kumigi geRisiitira na Terebe

8Aareenge hö omoonto woonde onö wanyöörre amënyere Risiitira, nkanyööra nirigata amarua ukuiboroa kööë takaimokere iga akaagëënda hai.

9Wanyöörre naikaaye hayo aratëgëërra amang'ana gaBauro. Bauro akamaaha iga akumiri na nagaatorre kuhueena, kohayo akamotaacherra iigö,

10Sooki akagaamba kongaamba enënë iga, “Taimoka oraambirri amagoro gaaö!” Omoonto oora agatuuma akaimeerra agataanga kogëëndagëënda.

11Hanö umuiiro aarooche kenö Bauro aakörre, bagataanga gucheerra guKirikaonia baragaamba iga, “Ibinöököë bibaaye kiabaanto biichere hare baiito!”

12Bakaberekera Baranaba iga Sëëu, na Bauro bakamoberekera iga Hërimë, kugira newë aareenge umusumaachi omonënë.

13Umunchaama waSëëu, onö ehekaaru yaaë yaareenge haang'i hayo kebara yumugi akarëënta ichigaini hamui na ibisëkërë kuihita, kugira wë hamui na umuiiro wöönsoe mbaatunere kumuëënsëra abatomoa bayo.

14Hanö Bauro na Baranaba baamanyere kenö abaanto bayo baare gutuna gaköra, mbaaimokere bagataandorra ichingebo chaabö, koborro sooki bakahoromoka kuya kobaanto gatai baraköra igituri baraboora iga,

15“Nke kenö mogaköra? Baiito nabaanto tore kebaiinyu! Ntuuchere hanö kobaruundiria aMang'ana Amaiiya iga mutigë amang'ana ganö gataana bueera muihoonchorre eNöökoe uMukumahë onö aakörre kuriooba, ekebara na inyaancha na binö biöönsoe biimö.

16Karai hayo wë naatigere abaanto baköre këëbore abiëënë baahaanchere.

17Ruisö röönsoe nkoorokiaare okobahö kööë komang'ana amaiiya ganö agaköra: Nkobahaare imbura kurua kuriooba na ibiaakorea mogoondo biba kongaki enö eragere; nkobahaare ibiaakorea na abaichuria emegöökö kumiööyö geiinyu.”

18Nyuma yakobateebia amang'ana gayo göönsoe, abatomoa mbaatorre kobokong'u gokaania abaanto köönga kobamuëënsëra.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19AbaYahuti baande bakarua Antiokia na Ikonio; bakahoonchora abaanto koba entahana yaabö, bakarasa Bauro na ichinkömögö sooki bakamung'uura kurua kumugi, bakamurichökia kuya kebara eera, barakanya iga nakuure.

20Siböönö hanö abakumia baachere bagosaanga harewe, naimokere akariinga kuya kumugi. Hanö böökeeye bakaya Terebe baana Baranaba.

Bauro na Baranaba barariinga kuya Antiokia yaSiiria

21Bauro na Baranaba bakaruundia aMang'ana Amaiiya kumugi goTerebe, bagaköra abaanto abaaru bakaba abeega baYeeso. Sooki bakariinga kuya Risiitira, bakarua hayo bakaya Ikonio na Antiokia yaBisitia.

22Bakahooba abakumia barabatoora omööyö iga bagöötërrë eng'ana yeNöökoe bagumi. Barabateebia iga, “Kuhika tohëtë kunyaanyi nehö torasöhë kobogaambi bueNöökoe.”

23Bauro na Baranaba bakaahora abagaaka guchikanisa chöönsoe na bakabasabera kuguisasa na kobatoora koMonënë, onö wanyöörre baakumia.

24Hanö baasookiri kohëtëra goonse yaBisitia, mbaahikere Baambiria.

25Hanö baasookiri goteebeerria kumugi goBërëgë mbaaruure bakaya Ataaria,

26na gukurua hayo bakaya Antiokia haara baasabeeyoe, bagatooroa kuburiindi buamaabe gieNöökoe komeremö geyo böönö wanyöörre baasookiri.

27Hanö baahikere Antiokia mbaairri abaanto böönsoe abieKanisa hamui na kobateebia amang'ana göönsoe ganö Nöökoe wanyöörre akörre gokohëtëra harebö, na monabore wanyöörre aigooye enchera koBaitööngö gukumia.

28Mbaaikaaye hayo enkaaga entaambe hamui na abakumia.

Amaköra 15

Inchaama yabatomoa na abagaaka eraikara Yerusareemu

1Abaanto baande bakarua buYahuti bagaacha Antiokia bagataanga kuiigia abakumia iga “Temokanyööra ubuituuria etare iga taanga nyööre mosaarroe, këëbore aMaragö gaMosa gakogaamba.”

2Bauro na Baranaba bagakörrana ichinkaani ichindoro na abaanto bayo igoro yamang'ana gayo. Kohayo bakamaaha iga ubuuya Bauro na Baranaba hamui na abakumia baande abaAntiokia bayi Yerusareemu komaahana na abatomoa hamui na abagaaka igoro yamang'ana gayo giesaaro.

3Kohayo mbaatomeroe na ekanisa hanö baageeye bakahëtëra Boinisia na Samaria, barabateebia mona abaHamate baihoonchorra eNöökoe. Hanö abakumia böönsoe baaiguure iigö, mbaagookeeyoe bokong'u.

4Hanö baahikere Yerusareemu, ekanisa yabairigaiini, hamui na abatomoa na abagaaka, na kobateebia göönsoe ganö eNöökoe aakörre gokohëtëra harebö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Siböönö abakumia abamui banö baareenge gonkömö yabaBarisaayo bakaimeerra bakagaamba iga, “Kuhika abaHamate basaaroe, sooki baiigibue kuigueera aMaragö gaMosa.”

6Abatomoa hamui na abagaaka bagaikara hamui, kugusumaachera amang'ana gayo.

7Nyuma yisumaacho entaambe, Bëëtërö naaimereeye akagaamba iga, “Baanto bamoiito, momanyë iga enkaaga entaambe enö yaahëtere, eNöökoe naanyahooye kurua hare baiinyu, iga nduundiri abaHamate aMang'ana Amaiiya, korri iga baiigue na bakumi.

8Na eNöökoe onö amanyere imiööyö giabaanto, akoorokia uguitabirria abaHamate gokobaha uMuiika oMohoreeru këhaara bëënë aakörre hare baiito.

9Taakörre boonde hare baiito na harebö aköre boonde hai; naabasaabuurre imiööyö gukugira konö baakumiri.

10Kohayombë, kugira ke mugutuna gosaacha eNöökoe moratueeka abakumia emesaire imiritö kometoe gëëbö genö baaguuka baiito gose baiito abiëënë totaatorre kuimukia?

11Aa-a! Ngukumiatore tuituuria komaabe goMonënë Yeeso, nabö böönsoe nkëhayo bëënë.”

12Irikömö riöönsoe regakira iga kiri, baratëgëërra mona Baranaba na Bauro baare kobateebia këëbore Nöökoe aakörre ibimanyiirrio na ibirogoorö kobaHamate gokohëtëra harebö.

13Hanö baasookiri gusumaacha, Yaköbö nawë naaimokere akahuunchukia iga, “Motantëgëërra bare bakumia!

14Simooni naatoteeberreeyi mona eNöökoe aataangere koorokia iga naatuniibui na abaHamate, gokööhora abaanto abamui gatai yaabö iga babë abaanto baaë.

15Amang'ana gabanaabi nguitabirraniagare na amang'ana ganö. Këëbore amaandekö gakogaamba iga,

16‘Nyuma yaganö nendariingë, Nimiirri inyuumba yaTauti. Nendahagaache hare wanyöörre yataaboka ngeköre ekong'e wiiki.

17Kohayo abaanto baande böönsoe mbarituna oMonënë, abaHamate böönsoe, banö naaberekeeye iga babë abaanto baanë.

18Niigö oMonënë akogaamba onö aakörre amang'ana ganö gakamanyekana gukurua karai.’ ”

19Yaköbö akagëëndërria koboora iga, “Enö niyo eng'ana iga töönge kuiriiria abaHamate banö bakuihoonchorra eNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Nubuuya tobahërrë amang'ana tobateebi iga baangë kuya bararea ibiaakorea bire biöönsoe bimuënsëëyoe ibisëëngërö, batigë oboraaya; na batakaarea itugö ere yöönsoe ibuusiroe, gose manyiinga.

21Kugira aMaragö gaMosa gaasömoa gukurua karai guchiSinagoogi kurusiko rueSabaato, na amang'ana gaaë nkuruundibua gare kumigi giöönsoe."

Inyaruba kuya kobaHamate abakumia kurua kobatomoa

22Sooki abatomoa na abagaaka hamui na ekanisa yöönsoe, bagaitaberrania kööhora abaanto kurua harebö, babatomë kuya Antiokia bagëënanë na baabo Bauro na Baranaba. Bakaahora abaanto babere banö wanyöörre mbasookeroe na abakumia böönsoe, abaanto babere bayo mbaabo Yuuta onö aare koberekeroa iga Barasaaba, na Siira.

23Inyaruba eyo eraboora iga: "Baiito abatomoa hamui na abagaaka, abakumia, totomere amakeerio kobaanto baiito banö bareenge abaHamate, banö bamënyere Antiokia, Siiria na Kirikia.

24Töiigua iga abaanto baande kurua hare baiito hanö, baacha kobairiiria barabatuubiatuubia komang'ana ganö baabateebiri. Baiito tetööbatomere iga baachë goköra amang'ana gayo hai.

25Kohayo tuikaaye hamui tuitaberraini, tööhooye abaanto nyaborëbë tobatomere guucha hare baiinyu hayo. Mbaraachë na abagöönchë baiito baabo Baranaba na Bauro

26banö bairuusia ninyööra nugukua gikugira yiriina rioMonënë weiito Yeeso Kresto.

27Tobatomeeye baabo Yuuta na Siira banö barabateebi komikomi amang'ana ganö göönsoe töndekere kunyaruba enö.

28Yategeeyi uMuiika oMohoreeru, hamui na baiito iga töönge kobatueeka emesaire geende etare iga nganö bëënë:

29muriihë korea ibiaakorea binö bimuënsëëyoe ibisëëngërö, muriihë kunyua amaanyiinga, muriihë korea inyama imbuusë, mutigë oboraaya. Moraaköre buuya hanö oranyööre muiriihire goköra amang'ana gayo. Mogösöri."

30Abahiri bamang'ana bayo bagakeererribua bagatanora bakaya Antiokia, hayo nehö baiirri abakumia böönsoe hamui bakabaha inyaruba eyo.

31Hanö baagesömere mbaabaaye na emegöökö komang'ana gayo gaagotoora omööyö.

32Yuuta na Siira, banö baareenge abanaabi, mbaasumaachere na abakumia enkaaga entaambe, barabatirimikia na kobatoora ichiinguru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

33Hanö baasookiri hö imikuubio nyaborëbë mbaaruure bagakeererribua na abakumia iga bayi morëëmbë, bakariinga kuya kobaara wanyöörre baabatomere.

[34Siböönö Siira wë naatigaaye hö.]

35Bauro na Baranaba mbaatigaaye Antiokia taanga hamui na abaande abaaru baraiigia na goteebeerria eng'ana yoMonënë.

Bauro na Baranaba ritigaiine gikugira yaMaarikö

36Nyuma yichinsiko nyaborëbë Bauro agateebia Baranaba iga, “Totariinga tuyi gotaarra bamura bamoiito, kumigi geera giöönsoe tööre goteebeerria eng'ana yoMonënë tomaahë mona bakogëëndërria.”

37Baranaba agatuna iga bagëënanë na Yöhana Maarikö,

38Siböönö Bauro taarooche iga mbuuya bagëënanë nawë hai, kugira taagumiirriiyi gokohekera omoherio guemeremö gëëbö hai, naariingere akabatiga baareenge Baambiria.

39Kohayo mbaahamaine bokong'u, bakaahokana: Baranaba akaimukia Maarikö bagaikara oböötö bakaya Kiburo.

40Bauro nawë akaahora Siira, bagatanora bakaya nyuma yabakumia kobatoora kuburiindi buamaabe goMonënë iga gabë hamui nabö.

41Akahëtëra Siiria na Kirikia aratoora ichikanisa ichiinguru.

Amaköra 16

Timoteo baraya na Bauro na Siira

1Bauro akaya Terebe na Risiitira, hare umukumia woonde iga Timoteo wanyöörre amënyere. Nyako waabö, naareenge umuYahuti onö aareenge umukumia, siböönö isa waabö Timoteo numuGiriki aareenge.

2Abakumia böönsoe abaRisiitira na Ikonio mbaakamogaambere buuya.

3Bauro naatunere iga bagëënanë na Timoteo, kohayo akamosaara. Bauro naakörre iigö, kugira abaYahuti böönsoe banö baamënyere hayo, mbaamanyere iga isa waabö Timoteo numuGiriki aareenge.

4Hanö baare kuya barahëta kumigi mbaare kuya baraha abakumia amang'ana gare gaahëtiibui na abatomoa hamui na abagaaka kurua Yerusareemu, barabateebia iga bagaigueerë.

5Kohayo ichikanisa nchiaabaaye na ichiinguru kubukumia na ruisö röönsoe abaanto mbaare kuya baraiyëëngëria kobakumia.

Bauro aramaaha irimaahö areenge Tirööa

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Bakahëtëra guching'ööngö chaBirigia na Garatia, kugira uMuiika oMohoreeru tegoitabirriiyi iga bateebeerri goonse yaAsia hai.

7Hanö baahikere komobaga goMisia, bagatuna kuya korong'ööngö roBitinia, siböönö uMuiika goYeeso tegöhaanchere iga bayi hö hai.

8Kohayo mbaahëtëëye Misia bakaya Tirööa.

9Bauro nkanyööra ubutiko boyo arooche irimaahö iga omoonto waMaketonia aimereeye aramogëya iga, “Aai otaamboka uchë Maketonia hanö ututuurri!”

10Hanö Bauro aarooche irimaahö reyo agosookia, togaseemia boongoboongo kuya Maketonia, kugira ntörooche iga eNöökoe wanyöörre atoberekeeye iga toteebeerri abaanto baMaketonia aMang'ana Amaiiya.

Riitia araihoonchorra Kresto

11Togatanora kurua Tirööa, togaikara oböötö tokaya tokahika Samotirakë, urusiko rokabere tokahika Neobori.

12Tokarua hayo tokaya tokahika Biribi, umugi gonö gööreenge korong'ööngö rombërë roMaketonia. Umugi goyo ngööreenge haanse yobogaambi buabaRuumi. Tokabëëra hö ichinsiko nkë iigö.

13Kurusiko rueSabaato tokarua kumugi tokaya gesaka mbareka, hare töitëgërrëëye iga nahase habaYahuti haare ahagosasaamera. Togaikara haanse togasumaacha na abagaikoro banö wanyöörre bairaiine hö.

14Umui waabö onö aatotëgërëëye niiga Riitia, onö wanyöörre aruure kumugi goTiatira, onö aareenge kuguria ichingebo chaanga mberretu chiriguri irinënë. Na omogaikoro oyo naagasëngëëye eNöökoe, na oMonënë akaigora omööyö gööë agatëgëërra gare Bauro aareenge gusumaacha.

15Omogaikoro oyo hamui na möötë mbabaatiisiroe, sooki agatoraareka, akaboora iga, “Motaacha muikare möönë hanö oranyööre iga numukumia omohëënë ndeenge koMonënë.” Agatogëya iga tuyi.

Bauro na Siira baraseekeroa gokeböhë Biribi

16Urusiko roonde nkanyööra toraya ahase hamasabi, togasikana umuiseke woonde omoköri wemeremö nkanyööra ana ikihui ikinyaanku, kenö gëëkamokörre ateebia abaanto amang'ana ganö gaaguucha. Abanënë baaë mbaare kunyööra ichiimbiria ichincharu koboraguri böötë.

17Agatosöörana toona Bauro araköra igituri aragaamba iga, “Abaanto banö nabaköri bemeremö bieNöökoe uMukumahë! Banö bakobaruundiria enchera yubuituuria!”

18Akaya araköra këhayo ichinsiko ichincharu, kuhika ronö Bauro aarereeye akaihoonchora agateebia ikihui keera iga, “Kuriina reYeeso Kresto ndagoteebia iga urichökë kurua harewë!” Ikihui keera gekarichöka enkaaga eyo bëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Hanö abiëënë wë baamanyere iga iriitëng'ërö rëëbö erekunyööra ichiimbiria risirre, mbaagöötere Bauro na Siira bakabahira kobataangati mbërë yabaaru.

20Bakabahira mbërë yabataangati babaRuumi bakagaamba iga, “Abaanto banö nabaYahuti, na nkorëëntabare inyaankö kumugi goiito.

21Nkuiigiabare ichiseera chinö chitagotaiini na amaragö gaiito; baiito na aBaruumi tore tetoratore kogööta ichiseera chiaabö hai.”

22Abaanto böönsoe bakagöötana guiitania Bauro na Siira. Sooki abataangati bagataandorra Bauro na Siira ichingebo, sooki bakaboora iga niiga batëmoe na ichinyiimbo.

23Hanö baasookiri gotëmoa borro bagatooroa gokeböhë, umusirikare wichëëra agateebibua iga abaseekere bokong'u.

24Hanö umusirikare oyo wichëëra aaiguure iigö, akaya akabaseekera kugisuumua kemoonse bokong'u, sooki akababöha guitama amagoro.

25Ubutiko gatai, Bauro na Siira mbaareenge gosaba barabina amabina gakogoonga eNöökoe. Na ababöhë baande baara nabö mbaareenge kobatëgëërra.

26Ikirigiti kegaacha ekenënë kegasiingisia inyuumba eera kurua koborosa bööyö. Höhayo iigö ibisaku bigaiseengora, na ibiraang'ani bigakönöka kurua kobaböhë böönsoe.

27Umusirikare wichëëra akabooka, hanö aageeye komaaha nkanyööra ibisaku biseengooye agakanya iga, ababöhë böönsoe mbang'ösere baageeye. Kohayo akamiuuria umuhio gööë kurua kugichoogö agatuna iga aiyitë.

28Siböönö Bauro agaköra igituri bokong'u akagaamba iga, “Otatiga waangë guisookia. Böönsoe hanö tore!”

29Umusirikare oora agasaba ekemore gekomorekera, agasöha moonse, akairëkëra haanse komagoro gaBauro na Siira aragaankana.

30Sooki akabarichökia isiko akababuuria iga, “Niyeke ngaaköra bagaaka hönë?”

31Nabö bakahuunchukia iga, “Takumia oMonënë Yeeso nauwë norahönë hamui na umugi gööö göönsoe.”

32Sooki bakamoteebeerria eng'ana yoMonënë hamui na umugi gööë göönsoe.

33Sookia umusirikare oyo wichëëra akaimoka enkaaga eyo bëënë akabaisaabia ichinkëbëtë chaabö haakurua hayo na hayo akabaatiisoa hamui na waaë yöönsoe.

34Akaimukia Bauro na Siira, akabahira kunyuumba yaaë akabaha ibiaakorea. Wë hamui na waaë, mbaabaaye na emegöökö emenënë, kugira nkanyööra baakumiri eNöökoe abasekerreeye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

35Hanö böökeeye abataangati bikiRuumi bagatoma abanënë babasirikare kuya kumusirikare oora wichëëra iga ahaatere abaanto bayo bayi.

36Kohayo umusirikare oora wichëëra agateebia Bauro iga, “Abataangati baruusiri umunyua iga uwë na Siira mohaateroe muyi. Moratora kuya, muyi morëëmbë.”

37Siböönö Bauro agateebia abasirikare iga, “Tebaatuhirre gukiina hai, si bagatotëma bosëri mbërë yumuiiro ahekeeraini na baiito na abaRuumi tore! Sooki bagatorëkëra guchëëra. Na böönö baratohaatera mbisi. Aa-a iga hai! Abataangati bayo bikiRuumi mbö abiëënë baraachë hanö batohaatere togëëndë.”

38Abanënë baara babasirikare bakahira amang'ana gayo kobataangati baara bikiRuumi na hanö baaiguure iga Bauro na Siira na baRuumi, mbööböhere.

39Mbaageeye bakabasaba amaabe, bakabaruusia guchëëra, bakabateebia iga barue kumugi.

40Bauro na Siira bakarua guchëëra bakaya mö Riitia. Bakaya bakanyööra hö abakumia, bakabatoora omööyö sooki bagatanora bakaya.

Amaköra 17

Baabo Bauro barairiiribua Tesaronike

1Bauro na Siira bakahëtëra Ambiberi bakahika Tesaronike, hare isinagoogi yaareenge.

2Këëbore yaareenge eseera yaBauro akaya gusinagoogi. GuchiSabaato isato agasumaacha na abaanto aragaamba

3na goteebeerria amaandekö na kobahërëkiria iga, nkëëragere iga Masiihi kuhika airiire, sooki ariookë kurua kobaku. Akabateebia iga, “Yeeso oyo nkobaruundiria newë Masiihi.”

4Abamui baabö mbaarooche iga namahëënë bagaitaberrania na Bauro na Siira; hamui na irikömö irinënë riaBagiriki, hamui na abagaikoro abaame abaaru abiesookö banö baareenge abasëëngëri bieNöökoe.

5Siböönö abaYahuti mbaagööteroe na irihari, kohayo bakaimukia abatiiyu kurua komaröongate gumugi, bagaköra iniko. Bakarëënta okoheteerana kumugi umugima na bagasöhëërra umugi gomoonto woonde iga Yasoni bararigia Bauro na Siira korri babahire guitööngö.

6Siböönö hanö baangere kobanyööra bakagööta Yasoni bakamurichökia guchiinguru hamui na bakumia baande, bakabahira kobataangati bumugi baraköra igituri baragaamba iga, “Abaanto banö nkorëëntabare inyaanyi hare höönsoe baaya! Wiiki böönö mbaabanö baachere kumugi goiito hanö,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7na Yasoni abairigaini waaë. Böönsoe ngosariabare amaragö goMobaahi baragaamba iga oMogaambi woonde naahö iga Yeeso.”

8Komang'ana gayo baagaambere mbaachiinchikaiini abataangati hamui na irikömö riöönsoe

9Abataangati bumugi mbaaimukiri ekegöötërrö kurua hare baabo Yasoni, haakurua bakabahaatera.

Bauro hamui na baara baare nabö

10Hanö boiirre, abakumia mbaahirre Bauro na Siira Berööya. Hanö baahikere hö, mbaageeye gusinagoogi.

11Abaanto baBerööya bö, mbaramuku baareenge, tebaanga baara baTesaronike hai. Bö mbaatëgërrëëye amang'ana gayo buuya, na ruiisö röönsoe mbaareenge guisuuncha amaandekö korri iga boongore amang'ana ganö Bauro aare kogaamba nyööre mahëënë.

12Abaaru babaYahuti mbaakumiri amang'ana gayo; hamui na abagaikoro bikiGiriki, na abasaacha abaGiriki nabö böönsoe mbaakumiri.

13Siböönö hanö abaYahuti baTesaronike baaiguure iga Bauro aruundiri eng'ana yeNöökoe Berööya na hö wiiki, mbaageeye hö bakaya goseega abaanto baahö, barabachimia.

14Boongoboongo iigö abakumia baara bakahira Bauro nyaancha; siböönö Siira na Timoteo bö mbaatamere Berööya.

15Abaanto baara baarongekere Bauro mbaagëënaine bakahika, haakurua bakariinga kuya Berööya bakahërra Siira na Timoteo umunyua iga, Bauro nkobatunaare boongoboongo iga bamohekeere.

Bauro areenge Atëënë

16Hanö wanyöörre Bauro akeeganya Siira na Timoteo Atëënë haara, naarereeye bokong'u, hanö aarooche mona umugi goyo wanyöörre goichora ichituubö chibinöököë.

17Kohayo agaköra isumaacho na abaYahuti hamui na abaGiriki banö baagasëngëëye eNöökoe, guSinagoogi, ruiisö röönsoe naagasumaachere na abaanto komoteera, bare waakanyöörre barahëta.

18Abaiigia abaEbikureo na aBostoiko nabö böönsoe mbaahunchukiraini nawë. Abamui baabö bakabuuria iga, “Omoonto onö nyamang'ana nke akogaamba?” Abaande bakahuunchukia iga, “Anga onö agusumaachera amang'ana gibinöököë bibiaaro biinde.” Mbaagaambere iigö, kugira Bauro naare goteebeerria igoro yaYeeso, na igoro yukuriooka.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Kohayo mbaaimukiri Bauro bakamuhira gunchaama yumugi enö ekoberekeroa iga Areobago, bakagaamba iga, “Tokahaanchere iga tomanyë amaiigio amagëni ganö warëëntere kuiigia hanö

20Kugira amang'ana agamui ganö ukuiigia namagëni hare baiito, ntohaanchere iga tomanyë esesoro yagö.”

21(Kugira abaiborroa baAtëënë böönsoe hamui na abaitööngö banö bamënyere Atëënë, ruiisö röönsoe tebaagakörre yeende hai etare iga mbaakahaanchere gusumaacha na gotëgëërra amang'ana amahea.)

22Bauro akaimeerra mbërë yinchaama eyo yaAreobago aragaamba iga: “Rritööngö reAtëënë! Ndooche iga guchitëëmö cheiinyu chöönsoe mohaanchere gosëëngëra ibinöököë bokong'u.

23Kugira këëbore naare kogëëndagëënda kumugi goiinyu gonö hare höönsoe mukuya gosëëngëra, nkanyööra ekerabaacho keende këndekere iga, ‘koNöökoe ore atamanyekaine.’ Oyo mogosëëngëra motasesooye iga newë ng'ui, newëmbë nkobateebeerria.

24ENöökoe onö aatëëmere ekebara hamui na binö biöönsoe biimö, newë oMonënë waigoro na haanse, takomënya guchihekaaru chinö chiaahagaacheroe na abaanto hai.

25Gose ninyööra nkohaaboa geento gukugira yakomokörra emeremö hai, këëbore kereenge niiga, newë akohaana obohoru na umuiika na ibiinde biöönsoe kobaanto böönsoe.

26Gukurua komoonto umui agatëëma abaanto bichitëëmö chöönsoe na kobatoora gokebara giöönsoe. Naakörre na goseemia gukurua karai ichinkaaga na ahase hare baremënya.

27Naakörre iigö, korri iga abaanto baachë kumutuna, na haande bamunyööre këëbore baare kumurigia. Si, Nöökoe obohëënë tareenge harai na baiito hai;

28Këëbore yaagaamberoe, ‘Ngikugira yaë tomënyere, toragëënda toreenge abahoru.’ Nkëhaara abamui baabasiriingia baiinyu baagaambere iga, ‘Ninyööra mbaiito böönsoe, nabaana baaë tore.’

29Na këëborembë toreenge abaana bieNöökoe, totagaacha gokanya iga eseera yeNöökoe ekaaba esahaabu, gose ichiimbiria ninyööra nigena, gose binö biöönsoe bibaacheroe kobong'aiini bomoonto.

30Karai nkaaga wanyöörre abaanto batamomanyere, Nöökoe naaitaamiri këonö ataare komaaha, siböönö rëërö ngoteebiaare abaanto böönsoe hare höönsoe, baihoonchore kurua kubunyaanku bööbö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31Kugira aisa goseemia urusiko ronö arekëëngëra ekebara giöönsoe ikiina kobohëënë, gokohëtëra komoonto ore aahora. Naahërëkiiyi böönsoe gukumuriuukia kurua kobaku!”

32Hanö baaiguure Bauro arasumaacha igoro yukuriooka kurua kobaku, abaande mbaachorri, siböönö abaande bakagaamba iga, “Ngutunatore iga ototeebi amang'ana ganö wiiki.”

33Kohayo Bauro naabatigere akarua gunchaama.

34Abaanto abamui bakaya hamui nawë, bagakumia nabö mbaabo Tionisio, umui gunchaama yaAreobago; hamui na omogaikoro woonde iga Taamari, hamui na abaanto baande.

Amaköra 18

Bauro areenge kumugi goKöriinto

1Haakurua Bauro akarua Atëënë akaya Köriinto.

2Nehö aasööraneeye umuYahuti, woonde iga Akiira, umuiborroa waBonto, onö wanyöörre mboongo aruure goonse yaItaaria hamui na Mokaaë woonde iga, Brisikira, kugira oMobaahi Krautio, wanyöörre aruusiri umunyua iga abaYahuti böönsoe barue Buruumi. Kohayo Bauro naageeye kobamaaha,

3agaikara hö araköra nabö emeremö gekoroka amaheema na abaanto bayo emeremö geyo ngiö baagakörre.

4Ruisö röönsoe kurusiko rueSabaato, Bauro naagakörre ichinkaani na abaanto gusinagoogi, aratuna iga abaYahuti na abaGiriki baitabirri iga amang'ana gayo aare kobateebia namahëënë.

5Hanö Siira na Timoteo baaruure Maketonia baaguucha, Bauro naimukiri enkaaga yaaë yöönsoe kuruundia eng'ana aroorokia borabu abaYahuti iga Yeeso newë areenge Masiihi.

6Hanö baangere bagotaanga komotoka, wë naabahuunchukiiyi koborro agasisa egete akarëkëra aragaamba iga, “Baiinyu hanö moraasire ngaiinyu, mbaiinyu muribuuribua! Uni neharai. Amarua rëërö nkobaHamate ndaayi.”

7Kohayo naatanooye akaya komënya kumugi gomoonto woonde iga Tito Yusito, onö aagasëëngëëye eNöökoe; waaë yaareenge mbareka yisinagoogi.

8Krisbo onö aareenge omotaangati wisinagoogi, naakumiri oMonënë hamui na waaë yöönsoe, na abaKöriinto baande abaaru mbaaiguure amang'ana gayo, bagakumia, na bakabaatiisoa.

9Urusiko roonde ubutiko, Bauro naarooche irimaahö renö oMonënë aamoteebiri iga, “Waangë kööböha, gëëndërria kuruundia otakahaatera;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10kugira hamuinde nauwë. Temoonto akaagoköra ng'ana hai, kugira neena abaanto abaaru kumugi gonö."

11Kohayo Bauro naaikaaye hayo omööka gumui na iritene araiigia abaanto eng'ana yeNöökoe.

12Hanö Gaario aabaaye omotaangati waAkaaya, abaYahuti mbaairaini hamui, bakagööta Bauro bakamuhira gukiina.

13Bakagaamba iga, "Omoonto onö nkong'ainirriaare abaanto iga basëëngërë eNöökoe gonchera enö etaragere gokorëng'aana na amaragö gaiito."

14Hanö wanyöörre Bauro aratuna kogaamba, Gaario agateebia abaYahuti iga, "Hanö okanyöörre enö neng'ana yirisaria gose ubunyaanku bonö bokörroe, mbuuya haare uni gokobategëërra.

15Siböönö këëbore gareenge iga nigoro yamang'ana, amariina na amaragö gaiinyu, mbaiinyu abiëënë moragaköre. Tendaabë omokëëngi wikiina komang'ana ganö gaanga gayo hai!"

16Sooki akabarugia kurua gukiina moora.

17Böönsoe bakagööta Sositëënë omotaangati wisinagoogi bakamotëmëra gukiina hayo bëënë. Siböönö eyo tiyaatuniri Gaario haba hakë iga hai.

Bauro arariinga kuya Antiokia

18Bauro naaikaaye Köriinto haara na abakumia baande guchinsiko ichincharu, sooki akabatiga agaikara oböötö bakaya Siiria baana Brisikira na Akiira. Mbërë bataratanora kurua Kenkrea naagingiiyoe omotoe gukugira yimuuma.

19Mbaahikere Ebëësö, nehö Bauro aatigere Brisikira na Akiira akaya gusinagoogi gusumaacha na abaYahuti.

20Bakamogëya iga aikarë nabö ichinsiko ncharu, siböönö tahaanchere hai.

21Hanö wanyöörre aratanora akabaragana iga, "Hanö oranyööre nobohaanchi bueNöökoe nendariinge!" Na kohayo akaya agaikara oböötö akarua Ebëësö hayo.

22Hanö aahikere Gaisaaria, naageeye Yerusareemu gokeeria ekanisa, sooki akaya Antiokia.

23Hanö aasookiri ichinsiko nke iigö hayo, naatanooye akaya gokohëtëra guching'ööngö chaGaratia na Birigia, aratoora omööyö abakumia böönsoe.

Abooro arateebeerria Ebëësö na Köriinto

24UmuYahuti woonde iga Abooro, umuiborroa waAregesandaria, agaacha Ebëësö. Naareenge onö aamanyere gusumaacha buuya bokong'u na wiiki naamanyere amaandekö bokong'u.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25Wanyöörre aiigibua buuya igoro yenchera yoMonënë, naasumaachere atondooye arateebeerria na kuiigia buuya obohëënë boYeeso. Ninyööra niigö nebaatiiso yaYöhana bëënë wanyöörre amanyere.

26Naataangere gusumaacha kobokare guSinagoogi. Nkaaga Brisikira na Akiira baamuiguure, mbaamuirigaini waabö na komosesorra bokong'u enchera yeNöökoe.

27Abooro akamaaha iga mbuuya ayi Akaaya, kohayo abakumia baEbëësö bakamotoora omööyö gokööndekera abakumia baAkaaya barabagëya iga bamusiriini. Hanö aahikere, naaturiiyi bokong'u baara wanyööre komaabe gieNöökoe baaba abakumia.

28Kugira guchinkaani chaaë ichindoro naakerre abaYahuti mbërë yabaaru arabaherekiria kurua komaandekö iga Yeeso newë Masiihi.

Amaköra 19

Bauro araruundia Ebëësö

1Nkaaga Abooro aareenge Köriinto, Bauro nawë nkanyööra ahëtëëye guching'ööngö igoro moyo ahikere Ebëësö. Hayo nehö aanyöörre abeega

2akababuuria iga, “Böönö hanö möobaaye abakumia möönyöörre uMuiika oMohoreeru?” Bakahuunchukia iga, “Aa-a, ninyööra nukuiigua ukuëënë tetökaiiguure iga, uMuiika oMohoreeru goohö hai.”

3Bauro akababuuria iga, “Kana böönömbë mbaatiiso ke möbatiiseroe?” Bakamuhuunchukiria iga, “Baiito ebaatiiso ere töbaatiiseroe niyaYöhana.”

4Bauro akabateebia iga, “Ebaatiiso yaYöhana yaareenge yabaara baare kuihoonchora baratiga amaraga gaabö, na arateebia abaanto iga bakumi ko ore aguucha nyuma yaaë, nawë Yeeso.”

5Hanö baaiguure iigö, mbabaatiisiroe kuriina rioMonënë Yeeso.

6Haakurua, Bauro akabatoorra amabökö gaaë, na uMuiika oMohoreeru gokabasekeerra; bagasumaacha guchindeme chiinde bararuusia obonaabi bueNöökoe.

7Abaanto bayo böönsoe mbaareenge kuya ikumi na babere hayo.

8Bauro, akaya araya gusinagoogi arasumaacha na abaanto ataana bööba arabateebia amang'ana goBogaambi bueNöökoe.

9Siböönö abamui baabö mbaakong'iri emetoe bakaanga gukumia, bakaya bararua amang'ana amabeebe igoro yEnchera yoMonënë komong'aanyi goyo göönsoe. Kohayo Bauro naabatigere, akaimukia abakumia bakagëënana nawë, na ruiisö röönsoe naakabaaye na isumaacho kunyuumba yameegö yaTiraano.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Ameegö gayo ngaagëëndërrëëyi emëëka ebere, kohayo abaanto böönsoe banö baamënyere korong'ööngö roAsia abaYahuti hamui na abaHamate mbaaiguure eng'ana yoMonënë.

Abaana begesaacha baSikeewa

11ENöökoe naare goköra amakönö gokohëtëra hare Bauro.

12Ninyööra nabarooyi mbaahereeyoe ibitaambara hamui na ichingebo chinö Bauro aagaturubaiini, bakaya barahueenibua amarooyi gaabö, hamui na ibihui birang'ösa kurua harebö.

13Na abaYahuti baande banö baare kogëënda bararuusia ibihui ibinyaanku kobaanto bagasaacha gotomera iriina rioMonënë Yeeso komeremö gëëbö geyo. Bagateebia ibihui iga, “Ndabang'öönëra kuriina reYeeso, reera Bauro akuruundia.”

14Bayo na abamura muhuungate bumuYahuti woonde omotaangati wabanchaama bieNöökoe woonde iga Sikeewa, mbö baareenge goköra gayo.

15Siböönö ikihui keera gekabateebia iga, “Nemanyere Yeeso, na Bauro nemomanyere; siböönö kana baiinyu, mbaiinyu ng'ui?”

16Omoonto oora aareenge na ikihui, agatuuma kuya harebö akabakera böönsoe. Bakang'ösa böönsoe kurua kunyuumba eyo baakörëëyoe ichinkëbëtë na ichingebo chaabö chitaandokere chisirre.

17AbaYahuti böönsoe hamui na abaHamate banö wanyöörre bamënyere kumugi goEbëësö hanö baaiguure amang'ana gayo, mbaabaaye na obööba obonënë bokong'u, na iriina rioMonënë Yeeso ndesookeroe bokong'u.

18Abakumia abaaru mbaachere, baragaamba borabu amang'ana ganö wanyöörre baaköra amabeebe.

19Abaaru banö wanyöörre nabachiirri, mbaiirri ibitabo biaabö biubuchiirri bakabisaamba komörrö mbërë yabaanto böönsoe. Hanö baahoombaiini ichiimbiria chiriguri ribitabo biyo biöönsoe, nchiaabaaye ichitinaari ibikoe merööngö etaano.

20Eng'ana yoMonënë ekaroonda bokong'u ekaba na ichiinguru ichinënë.

Ubutiiyu Ebëësö

21Hanö amang'ana gayo gaabaaye këhayo, Bauro akamaaha iga nubuuya ayi Yerusareemu kohëtëra goonse yaMaketonia hamui na Akaaya. Akagaamba iga, “Hanö ndaahikë haara, ninyööra Ruumi kuhika ngehekeerë.”

22Kohayo agatoma Timoteo baana Erasito, banö baareenge abasigiki baaë, iga bataangatë kuya Maketonia, enkaaga eyo agatama Asia taanga.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Enkaaga eyo niyo Ebëësö yaabaaye na ubutiiyu obonënë gikugira yEnchera yoMonënë.

24Omoonto woonde iga Temetrio umuturi, onö aagaturre ibiinto biobosa biomokoro umukuungu woonde iga Ariteemi, na emeremö gëëë ngëëreenge na ubueera obonënë hare Temetrio na abaköri bemeremö.

25Kohayo naaberekeeye abaanto böönsoe, hamui na abaanto baande banö emeremö gëëbö gëëreenge ubuturi, akababoorra iga, “Aai bamorai momanyere iga oboome boiito nkomeremö genö giubuturi buukurua.

26Baiinyu abiëënë muiguure na komaaha amang'ana ganö omoonto onö Bauro agoköra. Aragaamba iga ichinöökoe chinö chikörroe na abaanto iga chiyo tichinöökoe hai, na ahonchooye abaanto abaaru, abaEbëësö, hamui na Asia haang'i yöönsoe.

27Mona kebaaye böönö, emeremö geiito genö ngeraabe na iriina iribeebe. Na wiiki teeyo inyënë hai, obosa bomokoro weiito umukuungu Ariteemi mboramaahekanë egeento buchua. Sooki esookö yaaë enö agosookoa na Asia na ekebara giöönsoe neraasire!”

28Hanö umuiiro aaiguure amang'ana gayo, mbaagööteroe na oborro bagataanga goköra igituri baraboora iga, “Ariteemi waEbëësö newë omonënë!”

29Bagaköra ubutiiyu kumugi göönsoe. Bakagööta Gaayo na Arisitariko banö wanyöörre baamënyere Maketonia na mbaareenge hamui na Bauro bakabakinyia kuya kunyuumba enö baagakörëëye emehooro.

30Bauro umuëënë naatunere kuya kumuiiro haara, siböönö abakumia baara tebaamuitabirriiyi ayi hai.

31Abataangati banö baaimerreeye orong'ööngö royo banö baareenge basaani baBauro mbaamohërëëye umunyua baramogëya iga, atagaacha kuya kunyuumba eyo yemehooro hai.

32Gonkaaga eyo umuiranio ngööbaaye na okoheteerana: Abaande mbaareenge kogaamba enö abaande eera, gukugira abaaru baabö tewanyöörre baamanyere ikibune këëbö gekuirania hai.

33AbaYahuti mbaagirre Aregesaanda akaya mbërë haara, kohayo abaanto bagakanya iga newë aare na amang'ana gayo. Aregesaanda akaimukirria okobökö iga abakiri, aratuna goköra isumaacho yaguikoorra kobaanto.

34Siböönö hanö boongooye iga numuYahuti, böönsoe mbaachereeye hamui iigö, bakaanga gukira roonde guchinkaaga ibere baragaamba iga, “Ariteemi waEbëësö newë omonënë!”

35Haakurua, omööndiki wumugi goyo newë aabakirri sooki akababoorra iga, “Bare baEbëësö! Ane kana abaanto böönsoe mbamanyere iga, umugi gonö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

goEbëësö ngö gokoreenda obosa bomokoro weiito umukuungu Ariteemi hamui na irigena riesëëngërö renö rëëruure kuriooba igoro.

36Taahö onö agaatora gokaana amang'ana ganö hai. Kohayo niiga mukire möönge goköra geento motaitegereeye.

37Morëëntere abaanto banö hanö, ninyööra niigö tiiga mbaibere ibiinto kobosa bonö hai, gosembe tiiga nomokoro weiito umukuungu onö batokere hai.

38Hanö oraanyööre Temetrio hamui na abaköri baaë bemeremö, baana eng'ana yaguchööngëra abaanto banö, abataangati biching'ööngö hayo bare hamui na abakëëngi bibiina hö bare; kohayo mbaraatore kuya guchööngerana hayo.

39Siböönö hanö oranyööre moona agaande koheteera gayo moraatore kuya guitööngö.

40Kugira töobaaye na ehobe yaguchööngëroa, kugira yamang'ana ganö gabaaye rëërö. Tetogaatora kohaana ikibune ikiiya kenö kigirre ubutiiyu bonö bobaaye hai."

41Hanö aasookiri kogaamba gayo agataagania umuiranio goyo.

Amaköra 20

Bauro araya wiiki Maketonia na buGiriki

1Hanö ubutiiyu boEbëësö böösirre, Bauro naaberekeeye abakumia hamui akabatirimikia hamui na kobakeererria. Agatanora akaya Maketonia.

2Akahëtëra guching'ööngö chiyo chöönsoe aratoora abaanto omööyö komang'ana amaaru. Sooki akahika goonse yaBagiriki,

3agasookia hö imieeri etato. Naaseemiri iga ayi Siiria, siböönö hanö aaiguure iga abaYahuti wanyööre baseemiri kumuiita, agakëënga ikiina kuriinga akahëtëra Maketonia.

4Bakagëënana na Sobatro omoBerooya umumura oBiriho; hamui na Arisitariko na Sekunda, bayo nabaanto baakurua Tesaronike; hamui na Gaayo wakurua Terebe, na Timoteo na Tukiko na Trobiimo bayo nabaanto baakurua Asia.

5Bayo mbanö wanyöörre bataangatere, bakaya gotoganyera Tirööa.

6Ntöögëëndere komaanche kurua Biribi, hanö wanyöörre tosookiri inyaangi yemegaatë genö getaichöögaini iriöögö, na hanö ichinsiko isaano chiaahëtere tokahika harebö Tirööa, togasookia hö umukuubio.

Obogëni boBauro obomoherio kuya Tirööa

7Urusiko rombërë omogörööba, tokairania togaikara hamui gosaanga ibiaakorea. Bauro agasumaacha na abaanto akagëëndërria gusumaacha kuhika ubutiko gatai, kugira mbööre gokea ayi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Ichitara nchiaare gööka ichincharu kugisuumua moora tööreenge kogöröba.

9Umumura woonde iga Eutiko wanyöörre aikaaye guitirisa, këëbore Bauro agëëndërrëëyi gusumaacha, Eutiko naasundageeye akaraara, akaihiribua kimui, akagoa kurua kogöröba yagatato. Hanö baamuimukiri, wanyöörre aisere gukua.

10Siböönö Bauro agasekera akaya haanse haara, akairekera harewë, akamuibaara akagaamba iga, “Möönge kööböha nomohoru akere!”

11Haakurua Bauro akariina kuya igoro kogöröba, bagasaanga ibiaakorea. Hanö aasookiri gusumaacha nabö enkaaga entaambe kuunya bogakea, böönö akaya.

12Haakurua bakahira umumura oora ka, areenge omohoru, bagateremeka.

Bauro ararua Tirööa araya Mireeto

13Togataangata kuya komeeri togaikara togatanora kuya Asosi hare tööre kuya kuimukia Bauro. Wanyöörre atoteebiri iigö kugira wanyöörre ageeye hö komagoro.

14Hanö aatunyöörre Asosi, ntömuimukiri tokaya Mitirënë.

15Wiiki tokarua hö, tokaya tokahika haang'i na irigiinga reKiio inkio yahö. Orogatato tokahika kuigiinga reSamo, inkio yahö tokahika Mireeto.

16Bauro wanyööre akëëngere ikiina kuya na emeeri atahëtëëye Ebëësö, okorri atagaategeta Asia. Kugira naare komaamaana iga ahikë Yerusareemu boongo, hanö okanyöörre gekaabaaye ahikë kurusiko roBëntëkosti.

Isumaacho yaBauro iyagutigana na abagaaka baEbëësö

17Hanö Bauro aaruure Mireeto naahirre umunyua Ebëësö iga abagaaka bieKanisa bamuturuung'ane.

18Hanö baahikere akabateebia iga, “Momanyere këëbore naaya ndaimukia enkaaga yöönsoe koba hamui na baiinyu, kurua kurusiko rombërë ronö naahikere korong'öönge ronö roAsia.

19Momanyere këëbore naakörra oMonënë kubususëënu hamui na amaiisöri ndeenge omoköri waaë wemeremö, gonkaaga enkong'u enö naabaaye nayo guchiseemi chiniko chabaYahuti.

20Momanyere iga, tenaatigere geento kere giöönsoe, kenö këëre kobatuurria hai, këëbore naateeberreeyi na kuiigia kobaanto böönsoe na guchinyuumba cheiinyu hai.

21Naateebia abaYahuti hamui na abaHamate böönsoe iga, kuhika batigë amaraga baihoonchorre eNöökoe na bakumi oMonënë weiito Yeeso.

22Na böönö gukuigueera uMuiika oMohoreeru, ndaya Yerusareemu, temanyere ganö garansiaanye hö hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Kere bëënë manyere niiga kere uMuiika oMohoreeru guisere gonteebia niiga, kumugi gore göönsoe ndaayi ekeböhë na imiiriirö nkonganyabire.

24Siböönö tenkobara obohoru böönë iga ngeento hareuni hai, eng'ana ihiku hanö ngaasookia orogëëndö röönë, hamui nagosookia emeremö genö oMonënë Yeeso aang'aaye iga nköre, nagiö niiga nduundi aMang'ana Amaiiya agamaabe gieNöökoe.

25“Naabataarra haang'i baiinyu böönsoe ndabaruundiria oBogaambi bueNöökoe. Na böönö, nemanyere iga taahö ninyööra nuumui hare baiinyu hanö onö areemaaha roonde hai.

26Kohayo ndabatoorra borabu rëërö: hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe hare baiinyu hanö agaasira, uni reyo terranyituungë hai.

27Kugira tenaatiga kobaruundiria ng'ana ere yöönsoe yikibunë kieNöökoe hai

28Muiraarerre, na muirigani irikömö renö uMuiika oMohoreeru göötoora komabökö gaiinyu. Mobë abairigania babaanto bieNöökoe, banö aakörre babë abaaë kuruku roMööna waaë.

29Nemanyere iga hanö ndaisë kuya, ichisuunchai ichinchuuru nchirabaachere na tichirahoni irikömö reyo hai.

30Enkaaga neraachë enö abaanto abamui kurua hare baiinyu hanö, baregaamba oboröönгö kogotabuta abakumia iga babasööranë.

31Mobë maiisö na moheetoke iga, naare kobaiigia ubutiko na omobaso baiinyu böönsoe na amaiisöri komëëka etato.

32“Na böönö mbatoorre kuburiindi bueNöökoe, na kong'ana yamaabe gaaë, enö eraatore kobahagaacha na kobaha amaitabirio gieNöökoe ganö aabekeeye abaahoroa baaë böönsoe.

33Tenaatuna mbiria chamoonto esahaabu gose ngebo hai.

34Baiinyu abiëënë momanyere iga, komabökö gaanë ganö umuëënë naakörre emeremö ngatuurria bare tööre nabö kere giöönsoe baare gutuna hamui nauni umuëënë.

35Naisa koboorokia komang'ana göönsoe iga, kogoköra emeremö na gituunyö këhanö ntoratuurri abarösu, na toraheetoka amang'ana goMonënë Yeeso ganö aagaambere iga, ‘Nomogöökö gokohaana gokera okohaaboa.’ ”

36Hanö Bauro aasookiri gusumaacha, naasigamere haanse hamui na abaanto böönsoe bagasasaama.

37Böönsoe mbaare gukuura bamuibaarre baramoomuuna.

38Mbaaitumatere kohaara wanyöörre aabateebiri iga tebaremomaaha roonde hai. Kohayo bakamoroongeka kuya komeeri.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Amaköra 21

Bauro araya Yerusareemu

1Hanö tösookiri gutigana nabö, ntöikaaye komeeri, tokaroongeha tokaya Koosi; inkio yahö tokahika Roteesi, gukurua hayo tokahëta kuya Batara.

2Tokanyööra hö emeeri enö yaare kuya Boinisia, kohayo tokaya togaikara mö tokaya.

3Togaacha tokahika hare tööre komaaha Kiburo, tokagehëënia bomösi tokahëta kuya Siiria. Tokaya togasekera Tiiro, hayo nehö emeeri yaare kuya gutiga imirigö genö wanyöörre imukiri.

4Tokanyööra abakumia baande hö, togaikara nabö umukuubio gumui. Kogotaangatoa na uMuiika oMohoreeru abakumia bayo bagateebia Bauro iga atakaaya Yerusareemu.

5Siböönö hanö engaki yeiito yaasirre ntöötanooye tokagööta orogëëndö. Abeega böönsoe hamui na bakaabö, na abaana baabö, mbaatoroongekere kurua kumugi tokaya tokahika kunyaancha togasigama kunguguni togasasaama.

6Sooki togakeererrania, sooki togaikara emeeri nabö bakariinga kuya ka.

7Tokagëëndërria na orogëëndö roiito komeeri kurua Tiiro tokahika Butoremai, togakeeria abakumia, togasookia hö urusiko rumui.

8Inkio yahö togatanora tokahika Gaisaaria. Tokabëëra oBiribo omoteebeerria onö aareenge umui wabatuurria muhuungate baara baahooyoe Yerusareemu.

9Naareenge na abaiseke banai banö baareenge na ekehaanö kiobonaabi.

10Nkanyööra tööba hö ichinsiko nyaborëbë nkaaga omonaabi woonde iga Agabo, aahikere hö kurua buYahuti.

11Agaacha hare baiito, akaimukia umuchibi goBauro, akaiböha amagoro na amabökö sooki akagaamba iga, “Taiigua mona uMuiika oMohoreeru gokogaamba: Umuëënë umuchibi gonö naraböhoe këhayo bëënë na abaYahuti baYerusareemu, sooki bamohaanë kobaHamate.”

12Hanö töiguure iigö, baiito hamui na abaanto banö baareenge hö ntögëyere Bauro iga atakaaya Yerusareemu.

13Siböönö Bauro akahuunchukia iga, “Nairuusia tiiga iga nukuya koböhöa Yerusareemu ukuëënë hai, ninyööra nugukua, gikugira yoMonënë Yeeso.”

14Tetöötorre komohoonchora hai, tokahaatera tokagaamba iga, “Tiga obohaanchi boMonënë bokörëkanë.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Hanö tösookiri ichinsiko nyaborëbë haara, tokaimukia ibiinto bieiito togatanora kuya Yerusareemu.

16Tokagëënana na abakumia abamui banö baaruure Gaisaaria bagatuhira kumugi gomoonto woonde onö tööre kuya komënya waaë, woonde iga Naasoni kurua Kiburo, onö aareenge umukumia gonkaaga entaambe.

Bauro arataarra Yaköbö

17Hanö tööhikere Yerusareemu abakumia mbaatuirigaini buuya bokong'u.

18Hanö böökeeye ntögëënaine na Bauro kuya gokeeria Yaköbö; na abagaaka böönsoe abekanisa, nehö baareenge.

19Bauro naabakeerri hanö agosookia, akabateebia göönsoe ganö Nöökoe aakörre kobaHamate gokohëtëra komeremö gëëë.

20Hanö baasookiri komotëgëërra, böönsoe mbaagoongere eNöökoe. Sookia bagateebia Bauro iga, “Mura omoiito noramaahë iga abaYahuti ibikoe baisa koba abakumia na böönsoe mbagöötërrëëye aMaragö gaMosa bokong'u.

21Baateebibua iga nkuiigiaore abaYahuti banö böönsoe bamënyere kubiaaro biabaHamate iga baangë, kuigueera aMaragö gaMosa, orabateebia iga batagasaara baana baabö gose kogööta ichiseera chabaYahuti.

22Böönö niyeke toraköre? Gukugira amahëënë mbaraiigue iga uchere?

23Eng'ana niiga aköre këëbore toragoteebi. Abaanto baahanö banai banö baarea imuuma.

24Mogëënane nabö muisaabuure böönsoe hamui na ohakanë kere giöönsoe kigutunua kuguituungana na egesaabuuro këëbö; korri iga bagiingirë ichiihara. Hanö oraaköre iigö abaanto böönsoe mbaramanyë iga gaara baaya barateebibua igoro yaaö noboröönгö, na wiiki mbaraamanyë iga uwë nogöötërrëëye aMaragö gaMosa.

25Siböönö kobaHamate banö baaba abakumia, töobahërëëye inyaruba yakobateebia gare töögaambere, iga batagaacha korea ibiaakorea binö bikörëëyoe ibisëëngërö, gose kunyua amaanyiinga, gose korea inyama imbuusë, na wiiki batigë oboraaya.”

26Kohayo hanö böökeeye Bauro naimukiri abaanto baara bagaisaabura böönsoe hamui. Sooki akaya koHekaaru kuya kobateebia ichinsiko chaang'ana chiraahëtë kogosookia enkaaga yegesaabuuro, sookia ikimuëënsö gekörоe gikugira yakera umui waabö.

Bauro aragöötoa koHekaaru

27Hanö wanyöörre ichinsiko muhuungate chiraya gusira, abaYahuti abamui banö wanyöörre baaruure Asia mbaarooche Bauro koHekaaru. Mbaachimiri abaanto böönsoe bakareerra bakagööta Bauro.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Bagaköra igituri baragaamba iga, “Bare baIsraeri, tatutuurria! Omoonto onö newë akuya araya hare höönsoe araiigia ikiinyumai na abaIsraeri, aMaragö gaMosa, hamui na eHekaaru. Böönö arëëntere abaHamate koHekaaru baasarri ahase ahahoreeru heNöökoe.”

29(Mbaagaambere iigö kugira wanyöörre baarooche Trobiimo kurua Ebëësö, baana Bauro kumugi, bagakanya iga Bauro wanyöörre amuhirre koHekaaru).

30Nabaanto böönsoe bumugi bakareerra, bagakenya kurua guchintahana chöönsoe, bakagööta Bauro, sooki bakamung'uura kurua koHekaaru. Höhayo iigö, ibisaku bieHekaaru bigasiikoa.

31Abaanto bayo mbaare gutuna guiita Bauro, amang'ana gakageera omotaangati wabasirikare bikiruumi iga Yerusareemu yöönsoe wanyöörre ebaaye na ubutiiyu.

32Boongoboongo iigö, ore motaangati waBasirikare akaimukia abanënë babasirikare hamui na abasirikare, sooki bakaya kobaanto haara. Hanö abaanto baara baamorooche ana abasirikare bakahaatera gotëma Bauro.

33OMotaangati oora akaya hare Bauro, akamogööta, akagaamba iga aböhoe na ibiraang'ani bibere. Sooki akabuuria iga, “Omoonto onö ning'ui, na nke akörre?”

34Abamui bagacheerra baragaamba boonde, na abaande baragaamba bohagare. Okoheteerana okonënë nkööbaaye hö kuunya omotaangati oora akaanga koongora kenö wanyöörre keebaaye. Agateebia abasirikare baaë iga bayi goseekera Bauro kobogoe.

35Hanö baahikere kobotacho haara, abasirikare mbaamuimukiri, kugira nkanyööra abaanto baabeebehere bokong'u.

36Böönsoe mbaareenge komosöörana baraköra igituri baragaamba iga, “Tamuiita”

Bauro araköra amakuurö

37Hanö wanyöörre abasirikare baratuna kuya goseekera Bauro kobogoe, agateebia omotaangati oora wabasirikare iga, “Nkaagoteebia eng'ana?” Omotaangati oora akamubuuria iga, “Ndakanya noomanyere ikiGiriki?

38Kohayo toreenge umuMiisiri, onö ichurria hanö aaseemiri iniko iga aköre ubutiiyu ana amanyamörrö ibikoe binai akabataangata kuya kuibara?”

39Bauro akamuhuunchukiria iga, “Nkanya uni numuYahuti nde, umuiborroa waTarisiisi enö ereenge Kirikia, omomënyi wumugi omonënë. Naakogëya tatiga nsumaache na abaanto.”

40Omotaangati oora akamoha umueeya, Bauro akaimeerra kobotacho haara agakiria abaanto na okobökö. Hanö baakirre, Bauro naasumaachere nabö gukiIbrania.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Amaköra 22

1“Baanto baiito na bataata, motantegëërra monabore nguikoorra mbërë yeiinyu!”

2Hanö baaiguure iga ngusumaachaare nabö gukiIbrania, mbaakirre iga kiri; na Bauro akagëëndërria gusumaacha.

3“Uni, numuYahuti nde, onö niboreeyoe Tarisiisi enö ereenge Kirikia, siböönö Yerusareemu nkeneeye, ndeenge umueega waGamarieeri. Naaigiibui bokong'u okogööta aMaragö gabaaguuka baiito, na naaitoorre koNöökoe këhaara baiinyu böönsoe moreenge hanö rëërö.

4Naairiirri na kurugia abakumia kuunya ugukua. Nkaya ndagööta abasaacha na abagaikoro ndabarëkëra gokeböhë.

5Ninyööra nuMunchaama uMuhikere hamui na inchaama yöönsoe mbaraatore gotobora iga nobohëënë nkogaamba. Nanyöörre kurua harebö ichinyaruba chinö chiaandekeeyoe abaYahuti bamura bamoiito kumugi goTamaasika kohayo naageeye hö kobagööta na kobarëënta Yerusareemu baaböhere na ibiraang'ani korri baachë kuiriiribua.

Bauro aragaamba këëbore aaihoonchoreeye oboKresto

(Amak 9:1-19; 26:12-18)

6“Hanö wanyöörre ndaya kuhika Tamaasika, omobaso gatai, naatookeeye emerëngaaria geraandasa kurua igoro gekanyinaara.

7Nkagoa haanse, nkaiigua engaamba eranteebia iga, ‘Sauro, Sauro! Kugira ke ukunyiriiria?’

8Nkabuuria iga, ‘Nuuwë ng'ui kana Monënë?’ Aganteebia iga, ‘Nuuni Yeeso omoNasareeti, onö ukuiriiria.’

9Abaanto baara tööreenge nabö mbaarooche emerëngaaria geyo, siböönö tebaiiguure engaamba yaoora aasumaachere nauni hai.

10Nkamubuuria iga, ‘Böönö niiga nköre ke Monënë?’ OMonënë nawë aganteebia iga, ‘Taimoka uyi Tamaasika nehö orateebiribue kere Nöökoe agutuna iga oköre.’

11Naahukuuye gukugira yemerengaaria geera gëëndasere, kohayo, bare tööreenge nabö mbö baandahuunere kuya Tamaasika.

12“Aareenge hö kumugi goyo omoonto woonde iga Anania, onö aagasëëngëëye eNöökoe na wiiki naaigueereeye aMaragö gaiito na abaYahuti böönsoe abamënyi baahayo mbaamosookere bokong'u.

13Naanyecheeye, akaimeerra haang'i nauni, akaamboorra iga, ‘Mura omoiito Sauro, maaha wiiki!’ Höhayo iigö bëënë nkaramukia nkamomaaha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Aganteebia iga, ‘Nöökoe wabaaguuka baiito akööhooye iga omanye obohaanchi bööë, omaahë omoroonge waaë, na umuiigue arasumaacha na engaamba yaaë umuëënë.

15Kugira nuuwë oraabë umutuburi wamang'ana gaaë kogoteebia abaanto böönsoe kenö orooche na kenö wiguure.

16Na böönö kana kere okoganya wiiki nke? Taimoka böönö obaatiisoe, wisaabiboe amaraga gaaö gokomosaba.’

Emberekera yaBauro yagoteebeerria kobaHamate

17“Nkariinga kuya Yerusareemu, na hanö wanyöörre ndasasaama koHekaaru, nkoorokibua irimaahö,

18naarooche oMonënë, aranteebia iga, ‘Taangoha urue Yerusareemu boongoboongo kugira abaanto bahanö, tebaraiigue ubutuburi bööö hareuni hai.’

19Nkahuunchukia iga, ‘Monënë, mbamanyere buuya iga nuuni onö naaya ndaya guchisinagoogi ndagööta na gotëma bare baare kugukumia.

20Nkaaga umutuburi waaö Sitebano aiiteroe uni nehö naareenge, ngaitaberrania na uguiitoa kööë ndareenda ichingebo chabaiiti baaë.’

21OMonënë aganteebia iga, ‘Taya, nendagotomë aharai kobaitööngö.’ ”

22Abaanto mbaatëgëërrëëye Bauro buuya, hanö akogaamba agosookia göönsoe, bagaköra igituri kegaikarrana, baragaamba iga, “Omoonto këonö niiga aiitoe! Taisaiini amënyë hai.”

23Mbaareenge kogaambagaamba barasaamuunsa ichingebo chaabö, baramiincha urutu kuya igoro komereerro.

24Omotaangati oora wabasirikare agateebia abasirikare baaë iga bahire Bauro kobogoe, na wiiki akabateebia iga bamotëmë na orogösë korri abateebi nkugira ke abaYahuti bagaköra igituri iga tebakumutuna hai.

25Siböönö hanö wanyöörre baamoböhere na ichinsiri iga böönö atëmöë, Bauro akaboorra omonënë onö wanyöörre aimereeye hö iga, “Böönö hare baiinyu mbuuya kogotëma umuRuumi atarakëëngëroa ikiina?”

26Hanö omonënë oora aaiguure iigö, naageeye agateebia omotaangati waabö iga, “Kana nke ugutuna gaköra? Omoonto onö numuRuumi!”

27Omotaangati oora akaya hare Bauro akamubuuria iga, “Tanteebia, uwë numuRuumi ore?” Bauro akamuhuunchukiria iga, “Eee.”

28Omotaangati oora akagaamba iga, “Uni naaba umuRuumi gokohakana ichiimbiria ichincharu.” Bauro nawë akagaamba iga, “Uni numuiborroa waRuumi nde.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Höhayo iigö, abaanto banö wanyöörre baraya kubuuria Bauro amang'ana, bakariinga nyuma kurua harewë; omotaangati oora akööböha hanö aaiguure iga Bauro numuRuumi aareenge, kugira wanyöörre aisere komoböha.

Bauro mbërë yinchaama yabaYahuti

30Omotaangati oora wabasirikare, agatuna koongora kobohëënë kenö këëre kugira abaYahuti barachööngëra Bauro; hanö böökeeye agatachora Bauro, sooki akagaamba abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na inchaama yöönsoe baikare ikiina. Sookia akarëënta Bauro akamuimiirria mbërë yaabö.

Amaköra 23

1Bauro akamögöörra inchaama eera iigö akagaamba iga, “Bamorai baiito! Tengotëmoa na ntariki hai, kugira mbuuya mënyere na eNöökoe ninyööra ngonkaaga yaböönö.”

2UMunchaama uMuhikere woonde iga Anania agateebia baara wanyöörre baimereeye haang'i na Bauro iga bamobagati umunyua.

3Bauro akamoteebia iga, “ENöökoe narakobagati - ere ndigi ehakere isuaakara! Wikaaye gonkëëngëra ikiina këëbore aMaragö gakogaamba, na hanö uwë umuëënë osarri aMaragö gayo kugira obateebiri iga baambagati!”

4Abaanto baara baareenge haang'i na Bauro bakamoteebia iga, “Ngusuukirriaore uMunchaama uMuhikere weNöökoe!”

5Bauro akabahuunchukiria iga, “Bamorai, tinyöörre manyere iga newë uMunchaama uMuhikere weNöökoe hai. Kugira amaandekö nkogaambagare iga, ‘Otagaacha kogaamba bobeebe omogaambi wabaanto baiinyu.’ ”

6Hanö Bauro aarooche iga abaanto abamui gunchaama moora nabaSatukaayo na abaande nabaBarisaayo baareenge, akagaamba iga, “Bamorai! Uni nomoBarisaayonde, umumura wabaBarisaayo. Nendeenge gukiina hanö kugira iga ndaitëng'ëra iga abaku mbarriooka!”

7Niigö agaambere iigö agosookia, abaBarisaayo na abaSatukaayo bagataanga kohoomana, abaanto bakabaarokana.

8(Kugira abaSatukaayo nkogaambabare iga, abaanto tebaririooka hai, na wiiki iga tebamaraika baahö hai, gose timiika geehö hai; siböönö abaBarisaayo bö nguitabirriabare amang'ana gayo göönsoe atato.)

9Kohayo igituri gekaaruha, na abaiigia abamui abaMaragö gaMosa banö baareenge abirikömö riabaBarisaayo bakaimoka bakamuitanera bokong'u, baragaamba iga, “Tetorooche isaria rere riöönsoe komoonto onö hai! Kaanyööra kura numuiika gose omomaraika asumaachere nawë!”

10Irigaamba rekanënëha bokong'u, kura omotaangati oora wabasirikare akööböha iga Bauro agaacha gosaboranoa na abaanto. Kohayo, agateebia

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

abasirikare baaë iga basekere kuya haanse kobaanto haara kuruusia Bauro harebö, bayi komoseekera kobogoe.

11Hanö boiirre ubutiko boyo, oMonënë akaimeerra haang'i na Bauro akamoteebia iga, “Otaköböha! Wantobora Yerusareemu hanö, na wiiki oköre këhayo bëënë kobaRuumi.”

Eseemi yaguiita Bauro

12Inkio yahö, abaYahuti abamui mbaairaini hamui bagaseemia. Bakarea imuuma iga, tebakaarea gose banyue geento, kuhika ronö bariita Bauro.

13Banö baaseemiri amang'ana gayo, mbaareenge abaanto koheteera merööngö enai.

14Sooki bakaya kobataangati babanchaama bieNöökoe na abagaaka bakabateebia iga, “Baiito toreeye imuuma böönsoe hamui iga, tetokaarea geento kere giöönsoe hai, kuhika ronö turiita Bauro.

15Böönö baiinyu hamui na inchaama, muhire umunyua komotaangati wabasirikare iga arëëntë Bauro hare baiinyu hanö, muitaami iga ngutunamore iga moongore buuya amang'ana gaaë.”

16Siböönö, muiihoa waaë, omööna omusubaati omööbö Bauro, akamanya eseemi eyo; kohayo akaya agasöha kobogoe moora agateebia Bauro amang'ana gayo göönsoe.

17Bauro akaberekera omonënë umui wabasirikare akamoteebia iga, “Uhirë umumura onö komotaangati; ana eng'ana, enö agutuna iga amoteebi.”

18Umumura oora akahiroa komotaangati, sooki omonënë agateebia omotaangati iga, “Omoböhë Bauro amberekeeye ambuurri iga ndëëtë umumura onö hareuwë, iga naana eng'ana yakogoteebia.”

19Omotaangati oora akagöötërra umumura oora okobökö, akamuhira hagare akamubuuria iga, “Neng'ana ke onayo enö ugutuna gonteebia?”

20Akagaamba iga, “Abataangati babaYahuti baitaberraini iga mbaraachë bakubuuri, ichö uchë uhirë Bauro gunchaama, baraitaamia iga na amang'ana gaaë bagutuna komanya buuya.

21Siböönö otagaacha wiigue agaabö hai, kugira abaanto mbaraamogonyere, abaanto bayo mbaraaheteere merööngö enai. Nabö bareeye imuuma iga, tebakaarea gose kunyua geento, kuhika taanga baiitë Bauro. Baiseemiri baabaaye, nuuwë bëënë baakoganya baiigue mona oragaambe.”

22Omotaangati oora akagaamba iga, “Otagateebia moonto ore wöönsoe iga onteebiri amang'ana gayo.” Akahaatera umumura oora akaya.

Bauro arahiroa koMogaambi Berikisi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Sookia omotaangati oyo wabasirikare akaberekera abanënë babere abakë harewë akabateebia iga, “Seemia abasirikare amagana abere kuya Gaisaaria, hamui na abichibaraasi merööngö muhuungate, abamatimo babë amagana abere, batanore butiko borëërö ichinkaaga këënda.

24Mohë Bauro ichibaraasi, mumuhire mumuhiki morëëmbë komogaambi Berikisi.”

25Sooki, omotaangati oyo akaandeka inyaruba enö yaagaambere iga:

26“Uni Krautio Risia ndaköondekera uwë oMosooke Berikisi: Ngokeerri.

27AbaYahuti mbaagöötere omoonto onö bagatuna iga bamuiitë. Hanö noongooye iga numuRuumi, naageeye na abasirikare baanë nkamutuuria.

28Ngatuna komanya kenö baare kumubunia, kohayo nkamuhira gunchaama yaabö.

29Nkanyööra iga tewanyöörre ana isaria reguiteroa gose rekomoböhëra hai; amachööngërö ganö aare kubunibua nganö gaaituungaini na aMaragö gaabö.

30Hanö naateebiibui iga abaYahuti baseemiri iga bamuiitë, nkamaaha iga mbuuya morëëntë hareuwë. Ngateebia abachööngëri baaë iga barëëntë amachööngërö gaabö mbërë yaaö.”

31Kohayo abasirikare baara bagaköra këhaara baateebiibui, bakaimukia Bauro bakamuhira ubutiko boyo bëënë bakahika Antibatiri.

32Inkio yahö abasirikare bamagoro bakariinga kuya kobogoe, bagatiga baara bichibaraasi bayi na Bauro.

33Bakamuhira bakamuhikia Gaisaaria bakahaana inyaruba eera koMogaambi, sooki bagatiga Bauro komabökö gaaë.

34OMogaambi oora agasöma inyaruba eera, sooki akabuuria Bauro iga, ndong'ööngö ke aruure. Hanö aamanyere iga nKirikia aruure,

35akagaamba iga, “Nendatëgëërrë ikiina këëö nkaaga enö abaguchööngëri baraachë.” Sooki akagaamba iga Bauro ahiroe kunyuumba yobogaambi yaHeerooti amaaherroe hö.

Amaköra 24

AbaYahuti barachööngëra Bauro

1Hanö chiaahëtere ichinsiko isaano, Anania uMunchaama uMuhikere hamui na abagaaka baande bakaya Gaisaaria, na omogaambiri wibiina woonde iga Terituro. Bagateebia omogaambi Berikisi amang'ana gaBauro.

2Kohayo Bauro akaberekeroa na Terituro agataanga guchööngëra Bauro: “Omosookë Berikisi! Obotaangati bööö ubuuya böötorëëntëra omorëëmbë

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

gonkaaga entaambe, na amang'ana agamui garahoonchoroa gukugira kuabaanto baiito.

3Amang'ana ganö nkogairiganiatore hare höönsoe, ruiisö röönsoe, na ntoona egoongö enënë hareuwë.

4Tingutuna iga niimuki enkaaga yaaö entaambe hai, siböönö, ndakogëya gokohaancha köööö utuigueere amang'ana ganö toonagö makë igö.

5Töömaaha iga omoonto onö naana uruaambai bokong'u; aaköra ubutiiyu kobaYahuti böönsoe gokebara giöönsoe na wiiki nomotaangati wirikömö riabaNasareeti.

6Na wiiki naasaachere goköra ibikui koHekaaru, na baiito tokamogööta. [Ntööseemiri iga tomogaambi këhaara aMaragö gaiito gakogaamba.

7Siböönö omotaangati wabasirikare, Riisia agaacha akamuimukia guchiinguru kurua hare baiito.

8Sooki Riisia oyo akagaamba iga abachööngëri baaë baachë hareuwë hanö. Hanö oramubuuri amang'ana uwë umuëënë, noranyööre amang'ana göönsoe ganö tukumuchööngërra.”]

9AbaYahuti nabö bakamuchööngëra baragaamba iga amang'ana gayo göönsoe namahëënë.

Bauro araruusia amakuurö mbërë yaBerikisi

10OMogaambi oora agasima Bauro iga asumaache, Bauro akagaamba iga, “Nemanyere iga waaba omokëëngi wibiina gokebara kenö komëëka emëëru, kohayo neena emegöökö guikoorra mbërë yaaö hanö.

11Noramanyë iga tichirahëta nsiko ikumi na ibere hai, gukurua naageeye Yerusareemu gosëëngëra.

12AbaYahuti tebaanyöörre ndahamana na omoonto ore wöönsoe koHekaaru hai, gose baakunyööra ndasaria abaanto guchisinagoogi gose hare höönsoe kumugi hai.

13Na wiiki tebagaatora gokoorokia obohëënë buamang'ana gayo bagunchööngërra hai.

14Eng'ana enö nguitabirria hareuwë niiga: Ngosëëngërande eNöökoe wabaaguuka baiito gokogööta amaiigio gayo bakogaamba iga namaröögö. Siböönö wiiki nguitabirriande amang'ana ganö göönsoe gaandekeroe koMaragö gaMosa na kubitabo biabanaabi.

15Neena iriitëng'ërö koNöökoe këhaara baanario iga abaanto böönsoe ababeebe na abaiiya mbarriooka kurua kobaku.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Kohayo ngosaachande bokong'u köönga koba na entariki koNöökoe na kobaanto.

17“Hanö naaruure Yerusareemu ngasookia emëëka nyaborebe, naariingere kuya hö wiiki kohërra abaanto baiito ibihaanö bichiimbiria hamui na kumuëënsa.

18Hanö wanyöörre ndaköra amang'ana gayo, nehö baanyöörre koHekaaru, hanö wanyöörre niisere gosookia amang'ana gegesaabuuro. Timuiiro aare hö hai, gose enkööngö ere yöönsoe hai.

19Siböönö abaYahuti abamui kurua korong'ööngö roAsia mbaareenge hö; mbö bagaachere abiëënë mbërë yaaö hanö banchööngërë, hanö oranyööre baana eng'ana ere yöönsoe embeebe hareuni.

20Gosembë tiga abaanto banö bahanö bagaambë irisaria renö baanyöörre hareuni hanö naageeye mbërë yinchaama,

21getare iga namang'ana ganö naagaambere bokong'u hanö naaimereeye mbërë yaabö iga, ‘Ngonkëëngëramore ikiina rëërö kugira iga ndakumia iga abaku mbarriooka.’ ”

22Haakurua Berikisi, wanyöörre namanyere enchera eyo buuya, kohayo akarëënga ikiina keyo. Akaboora iga, “Ikiina kenö nendagesooki nkaaga oraanyööre Riisia omotaangati wabasirikare achere.”

23Agateebia omonënë onö wanyöörre arareenda Bauro iga amoreendë, siböönö bamohë obotachore na abasaani baaë bayi baraacha komomaaha baramoha kenö oranyööre aratuna.

Bauro mbërë yaBerikisi na Turusira

24Hanö chaahëtere ichinsiko nkë iigö Berikisi agaacha na mokaaë umuYahuti woonde iga Turusira. Akahërra Bauro umunyua agaacha akamotëgëërra mona aare gusumaacha igoro yubukumia hare Kresto Yeeso.

25Siböönö hanö wanyöörre Bauro arasumaachera oboroonge na ubuihootu, na uRusiko ronö ruguucha rogokëëngëroa ikiina ronö ruguucha, Berikisi nööböhere akagaamba iga, “Oratora kuya böönö. Nendakoberekere wiiki hanö ndanyööre umueeya.”

26Enkaaga eyo bëënë nkanyööra nguitëng'ëraare iga Bauro akaamoha ichiimbiria; gukugira koyo akaya aramoberekera hakë hakë aya gusumaacha nawë.

27Hanö emëëka ebere gëëhëtere, Bonikio Bëësto akaimukia iribaga reBerikisi. Berikisi naatunere iga atëgëri abaYahuti kohayo naatigere Bauro gokeböhë.

Amaköra 25

Bauro araköra amakuurö koMobaahi waRuumi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Hanö Bëësto aachere agosookia ichinsiko isato korong'ööngö royo, naaruure
Gaisaaria akaya Yerusareemu,

2Nehö abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abataangati babaYahuti
baamohëréëye amachööngërö ganö baare guchööngëra Bauro. Bakagëya
Bëësto iga

3aitabirri abarëëntërë Bauro Yerusareemu, kugira nkanyööra baaseemia iga
bamuiitere gonchera.

4Bëësto akahuunchukia iga, “Bauro naböhere Gaisaaria, nauni mboongo
ndariingë kuya hö.

5Teebia abataangati baiinyu tuuchë kogëënana Gaisaaria bayi kumuchööngëra
hö, hanö oranyööre asaria eng'ana ere yöönsoe.”

6Bëësto agasookia ichinsiko chiinde chikaaba inyaanyai gose ikumi hamui
nabö, sooki böönö akaya Gaisaaria. Hanö böökeeye akaya kobogaamberö haara
goköra ibiina, akagaamba iga Bauro arëëntoe hö.

7Hanö Bauro ahikere, abaYahuti banö wanyöörre baruure Yerusareemu,
bakaimeerra bamotoorre gatai, bagataanga kumuchööngëra na amang'ana
amaaru amaritö, ganö baakerroe koorokia obohëënë böögö.

8Siböönö Bauro agakaana akaboora iga, “Tenaagasarri iRagö rebaYahuti hai,
gose ngoköra ng'ana mbeebe koHekaaru hai gose ngosarria oMobaahi
waRuumi hai.”

9Siböönö Bëësto agatuna iga atëgëri abaYahuti, kohayo akabuuria Bauro iga,
“Niiga uyi Yerusareemu gokörra hö ikiina komang'ana ganö uguchööngëroa
hareuni?”

10Bauro akagaamba iga, “Nimereeye kobogaamberö boMobaahi hare
agokëëngëra ibiina na nehö ndakëëngëroe ikiina. Uwë umuëënë nomanyere
iga, tenaasaria ng'ana ere yöönsoe kobaYahuti hai.

11Hanö oranyööre naasaria iriragö naaköra eng'ana enö ekoorokia iga ngisaiine
iga niitoe, tingutuna iga niiga hönë hai. Siböönö hanö oranyööre obohëënë bore
böönsoe botaahö komang'ana gayo baagunchööngëra, taahö onö araatore
kohaana harebö hai. Uni ngosabande iga ikiina këënë gekörroe hare Gaisaari.”

12Hanö Bëësto aasookiri gusumaacha na inchaama yaaë, akagaamba iga,
“Osabere iga ikiina këëö hare Gaisaari ugutuna gekörroe, kohayo harewë
keraayi.”

Bauro mbërë yAgiriba na Berinike

13Hanö ichinsiko chiaahëtere nke iigö, oMogaambi Agiriba hamui na Berinike,
bagaacha Gaisaaria, gokeeria Bëësto gukumuirigania.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Hanö baabaaye hayo guchinsiko nyaborëbë, Bëësto agateebia omogaambi oyo amang'ana gaBauro akamoboorra iga, “Omoonto woonde ahanö onö Berikisi aatigere gokeböhë;

15hanö naageeye Yerusareemu, abaYahuti banö baareenge abataangati babanchaama bieNöökoe hamui na abagaaka, bakamuchööngëra hareuni na baganteebia iga mokëëngërë ikiina.

16Siböönö nkabateebia iga baiito abaRuumi tetoona eseera yakohaana omoonto akëëngëroe ikiina mbërë atarasikana na abachööngëri baaë kemaiisömaiisö aikaanerë amang'ana gayo hai.

17Hanö baachere hanö, tenaatabutere enkaaga inkio yaho hai, ngaikara kobogaamberö goköra ikiina, nkaruusia umunyua iga omoonto oyo arëëntoe.

18Abachööngëri baaë bakaimeerra, siböönö tebaagaambere ng'ana ere yöönsoe mbeebe ere baare kumuchööngëra këëbore naakanyere hai.

19Ganö bëënë baareenge nagö, nichinkaani baare gokörrana nawë igoro yitiini yaabö na amang'ana gomoonto woonde iga Yeeso, onö aisa gukua; na Bauro aragaamba iga omoonto oyo nomohoru.

20Ngataamibua këëbore ngaaköra nyööre obohëënë buamang'ana gayo, kohayo nkabuuria Bauro nyööre akahaancha ayi Yerusareemu kogaambibua hö komang'ana gayo.

21Siböönö Bauro agasaba iga abëërë gokeböhë na ikiina gekëëngoe na Gaisaari. Kohayo nkagaamba iga areendoe, kuhika ronö ndimuhira hare Gaisaari.”

22Agiriba agateebia Bëësto iga, “Nenkahaanchere iga muiigue uni umuëënë.” Bëësto akahuunchukia iga, “Nurimuiigua ichö.”

23Hanö böökeeye, Agiriba na Berinike bagatora baang'ang'ere, bagasöha kunyuumba enënë yibiina hamui na abataangati biriihi na abataangati bumugi. Bëësto akagaamba, Bauro akarëëntoa.

24Bëësto akaboora iga, “OMogaambi Agiriba hamui na banö böönsoe bahamui na baiito hanö: omoonto onö newëmbë abaYahuti banö böönsoe bahanö na banö böönsoe bareenge Yerusareemu, baaguchööngëra hareuni. Baraköra igituri iga aiitoe.

25Siböönömbë tinkunyööra ng'ana mbeebe enö aaköra enö eraagire aiitoe hai. Siböönö këëbore umuëënë aasaba iga ahiroe hare Gaisaari, naitabirria kumuhira hö.

26Siböönö teneena eng'ana nyabuhiku iyakööndekera Gaisaari omobaahi waRuumi onö areenge omonënë waanë igoro yomoonto onö hai. Kohayo morëëntere hare baiinyu hanö, kimuikimui hareuwë, oMogaambi Agiriba - Okorri iga, hanö torasooki gosënasëna ikiina këëë, nyööre eng'ana yakööndeka.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Kugira ndooche iga neng'ana enö etaisaiine kuhira omoböhë koMobaahi ntoorokiri amang'ana ganö aguchööngeroa.”

Amaköra 26

Bauro araikoorra mbërë yoMogaambi Agiriba

1Agiriba agateebia Bauro iga, “Noona umueeya gogusumaacha böönö.” Sooki Bauro akaraambora okobökö kööë araikoorra iga,

2“OMogaambi Agiriba! Ndooche iga nomoonto wirioobande, kugira rëërö nimereeye mbërë yaaö guikoorra komang'ana ganö göönsoe abaYahuti bagunchööngëra,

3gukugira nomanyere ichiseera chiabaYahuti chöönsoe hamui na obohötökani bööbö. Ndakogëya iga ontëgëërre kubugumiirria.

4“AbaYahuti böönsoe mbaamanyere amarua obööna böönë. Mbaamanyere këëbore naakiina gokebara këënë na Yerusareemu.

5Mbaamanyere gonkaaga entaambe hanö oranyööre baratuna gotobora kurua nyuma këëbore naareenge umui wirikömö renö retaare gutuna mohooro, iriabaBarisaayo.

6Na böönö nimereeye hanö ndagaambibua iga neena iriitëng'ërö riendagano enö Nöökoe aahaaye baaguuka baiito -

7endagano eera bëënë ibisaku ikumi na bibere ibiabaanto baiito biitëng'ëëye kunyööra, kogosëëngëra Nöökoe ubutiko na omobaso. Iriitëng'ërö reyo bëënë Mogaambi ndiö rikugira ndachööngëroa na abaYahuti!

8Kugira ke baiinyu banö moohanö motaagukumia iga eNöökoe arariuukia abaku?

9“Uni umuëënë naaitëgërrëëye iga, nsaache gonchera ere yöönsoe koreberra enchera yaYeeso omoNasareeti.

10Nkëhayo naakörre Yerusareemu. Nkahaaboa ogotora na abataangati babanchaama bieNöökoe nkahira abakumia abaaru gokeböhë; na hanö baakëngëëyoe ikiina guiitoa, naakörre egekööböe keguitabirria.

11Hare kaaru naakabairiirri guchisinagoogi ndabahaamirria gokaana ubukumia bööbö. Naabeebehere bokong'u kuunya nkaya kobairiiria kumigi gëharai.

Bauro aragaamba igoro yukuihoonchorra oboKresto bööë

(Amak 9:1-19; 22:6-16)

12“Eyo niyo yaagirre nkaya Tamaasika, haayoe ogotora na abataangati babanchaama bieNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Hanö wanyöörre negonchera omobaso gatai Mogaambi, nkamaaha oborabu bonö bokerre oborabu buiriooba bokarua kegoro kuriooba bogaantoora gatai hamui na baara böönsoe wanyöörre toonabö hamui.

14Böönsoe tokagoa haanse, nkaiigua engaamba eraamberekera gukiIbrania eragaamba iga, ‘Sauro, Sauro! Kugira ke ukunyiriiria? Nkuinyahaaraore buchua hanö oranyööre wiitëma kumusimo.’

15Nkamubuuria iga, ‘Kana nuuwë ng'ui Monënë?’ OMonënë akahuunchukia iga, ‘Nuuni Yeeso, onö ukuiriiria.

16Siböönö taimoka wimeerre. Ndichökëëye hareuwë nkööhooye iga, obë omoköri waanë wemeremö na umutuburi mona ondooche rëërö, hamui na ganö ndaakooroki.

17Nendagutuuri kurua kobaIsraeri na KobaHamate banö ndaagotomë kuya harebö.

18Obaramuki, obaruusi kugisuunte, obarëëntë koborabu, barue guchiinguru chiRisaambo bayi koNöökoe, korri iga hanö baraabë na ubukumia hareuni baaberoe amaraga gaabö, banyööre ahase haabö hamui na baara baasaburua.’

Bauro aragaamba igoro yemeremö gëëë

19“Kohayo oMogaambi Agiriba, tenaangere kuigueera irimaahö reyo rëëruure kuriooba hai.

20Mbërë naataangeeye Tamaasika goteebeerria, sooki Yerusareemu, sooki gokebara giöönsoe kebuYahuti na kobaHamate, korri iga batigë amaraga gaabö baihoonchorre eNöökoe, na baköre amang'ana ganö gakoorokia iga baisa gutiga amaraga.

21Keyo nkiö këëgirre abaYahuti bakangööta nkaaga naareenge koHekaaru bagatuna kunyita.

22Siböönö eNöökoe antuuria kuhika böönö, kohayo nimereeye hanö ndaruusia ubutuburi böönë, kobakë na kobanënë. Ganö nkogaamba nganö bëënë abanaabi hamui na Mosa, baagaambere iga ngareba:

23iga kuhika Masiihi airiire, sooki abë owambërë kuriooka kurua kobaku, aruundi oborabu bubuituuria kobaYahuti na kobaHamate.”

24Hanö Bauro aare guikoorra këhayo, Bëësto agaköra igituri akamoteebia iga, “Nkanya waachuura Bauro, ogosöma konö waasöma bokong'u koguchuuria!”

25Bauro akamuhuunchukiria iga, “Ntare muchuuru, Mosookë! Amang'ana ganö nkogaamba nobohëënë kimui.

26OMogaambi Agiriba! Nkogaambande amang'ana ganö kobokare, kugira nomanyere amang'ana ganö buuya, neena obohëënë iga nogamanyere göönsoe, kugira amang'ana ganö tegaabisoa nsömöönta hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27OMogaambi Agiriba, orakumia amang'ana gabanaabi? Nemanyere iga ngukumiaore!”

28Agiriba agateebia Bauro iga, “Ngokanyaore iga gonkaaga enkë enö nonköra mbë omoKresto?”

29Bauro akamuhuunchukiria iga, “Nenkanyööra nenkaaga nkë gose nentaambe, irisabi koNöökoe niiga, uwë hamui na abaande banö böönsoe, bagontëgëërra rëërö niiga babë këhayonde, getare iga nkubiraang'ani bëënë bataabë këuni.”

30Sooki omogaambi hamui na omobaahi na Berinike hamui na baara böönsoe wanyöörre baikaaye hamui nabö bakaimoka,

31hanö baasookiri kurichöka bagateebania iga, “Omoonto onö taasaria ng'ana yaguiiteroa hai, gose yakomoböha hai.”

32Agiriba agateebia Bëësto iga, “Omoonto onö nakahaateeyoe hanö okanyöörre ataasaba iga ikiina kihiroe hare Gaisaari omobaahi waRuumi.”

Amaköra 27

Bauro arahiroa Ruumi

1Hanö amang'ana gaabaaye iga, niiga tuikare komeeri tuyi Itaaria, Bauro na ababöhë baande bakagöötibua umusirikare woonde iga Churiasi omonënë gosaama yaBaruumi enö yaare koberekeroa, iga, “Esaama yaGaisaari.”

2Togaikara komeeri iyakurua kumugi goAtaramitio, enö wanyöörre ehakë etanore iyi ihikë kunyaancha yorong'ööngö roAsia, sooki togatanora tokaya. Arisitariko omoMagetoonia kurua kumugi goTesaronike hamui aareenge na baiito.

3Inkio yahö tokahika Siitoni. Churiasi naabaaye umuuya hare Bauro, akaya aramoha umueeya, araya gokeeria basaani baaë nyööre bakaamutuurria kere aare gutuna.

4Togatanora kurua hayo, na gukugira konö wanyöörre tuitaangere omokama, tokahëta kuigiinga reKiburo, hare omokama gotaare muritö.

5Tokaamboka inyaancha yaKirikia na Baambiria, tokahika kumugi goMiira, korong'ööngö roRikia.

6Omonënë oora akanyööra emeeri yaAregesandaria, nkanyööra ehaang'i etanore kuya goonse yaItaaria, agatuikaria mö.

7Guchinsiko ichincharu neng'öra tööre kogëënda, tokairiira bokong'u tokahaamirria iigö togaacha gotorra haang'i kumugi goKinito. Omokama tegöötigere togëëndërri hai, kohayo tokahiinya tokahira nse togaikeemia

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

omokama tokaya kohëta kuigiinga reKrete, tokahira Saromone enö yaare gotorra komaanche.

8Tokahëta na emeeri torahara kunyaancha tokairiira iigö togaacha kuhika ahase haande, hanö haare koberekeroa iga Kuirobokö Iriiya, haang'i na umugi goRasea.

9Ichinsiko nkanyööra chiihëtere ichincharu na orogëëndö nkanyööra ruisire kobeebeha tokaanga kogëëndërria na urusiko roguisasa nkanyööra rohëtere. Bauro akabateebia iga,

10“Bamorai ndooche iga gukurua hanö orogëëndö roiito norobeebe roraabë; ntoratabute imirigö emëëru, emeeri nerasareke; ninyööra nkobohoru boiito.”

11Siböönö omonënë oora wabasirikare naagöötere gaara aaiguure omogëëndia oora wemeeri hamui na umuëënë emeeri baragaamba, gokera ganö Bauro aare kogaamba.

12Këëbore wanyöörre ahase haguiikiria na kuriiniria imirigö kunyaancha nahabeebe gonkaaga yikinyigita; kenënë abaanto mbaarooche iga mbuuya bagëëndërri bayi Boinike, nyööre bagaatora, korri gonkaaga yikinyigita babë hö. Boinike yaareenge kuirobokö reKrete renö risioorre boreo na bomösi buekebara si haang'i na mooche.

Omokama goraköra amagëëngio amanënë kunyaancha

13Omokama omohoho gogataanga kuhusa kurua boreo buekebara, abaanto bakaiigua buuya iga nkeraabë këhaara baare gutuna, bakaruta enaanga yemeeri bakahara mbareka kuigiinga reKrete.

14Enkaaga nkë iigö, omokama umuritö gokahusa kurua nse kuigiinga, gonö gööre koberekeroa iga, “Omokama goboreo buekebara haang'i na rogoro.”

15Gogaitëma emeeri ekaanga gotora gusiööra omokama, togatiga omokama gogatuhira.

16Tokahika kuigiinga reende iriikë iga Kauta regatusiikia hakë. Hanö töohirre boreo buirigiinga reyo ninyööra töiriirre ntöötuurri oböötö obokë bonö bööre nyuma komeeri moora.

17Sooki bakahëtia ichinsiri bagaseberania bakarutiria bokong'u komeeri moora. Bakööböha iga emeeri etakaangera gonsëënsë embeebe yinyaancha haang'i na Riibia, (enö yakaberekeyoe kuriina reende iga Siriti) kohayo bagasikiria enaanga yemeeri bakahaatera ihiroe na omokama.

18Omokama goyo gokagëëndërria kuhusa bokong'u, hanö böökeeye bagataanga gotabuta imirigö kunyaancha,

19wiiki inkio yahö bakarëkëra ibiinto bieMeeri ibimui kunyaancha,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Kugira ichinsiko ichincharu tetööre komaaha iriooba gose inyunyuunyi hai, omokama gokagëëndërria kuhusa bokong'u. Na baiito böönsoe böönö togakua enkörö iga tetokaahöna hai.

21Hanö wanyöörre abaanto baikara ichinsiko ichincharu bataakareeye geento, Bauro akaimeerra mbërë yaabö akabateebia iga, “Bamorai, nyööre möönyiguereeye nyööre temööre motanooye kurua Krete hai; na nyööre titunyöörre obokong'u bonö hamui na gotabuta biinto hai.

22Siböönö, ndabagëya iga mööngë kööböha! Temoonto araakue hai; etare iga nemeeri bëënë erasareke.

23Kugira butiko omomaraika weNöökoe waanë, Nöökoe onö ngosëëngëra, naare anyecheeye

24aganteebia iga, ‘Bauro, waangë kööböha! Kuhika noraimeerre mbërë yaGaisaari. Kubuuya bueNöökoe hareuwë, Nöökoe naratuuri obohoru buabaanto bayo böönsoe moohamui.’

25Kohayo bamorai baiito, teremeka! Kugira neena ubukumia koNöökoe iga, nkeraabë këhaara aare anteebiri.

26Siböönö ntorahiingiroe na omokama kuya mbareka kuigiinga reende.”

27Ubutiko boikumi na kanai, ntööre gutuunduatuundua na amagëëngio ginyaancha yaAtria. Hanö böobaaye ubutiko gatai abagëëndia bemeeri, bagakanya iga tobaaye haang'i na omogai.

28Kohayo bakarëënga amaanche na urusiri bakanyööra chihikere haang'i ichimiita merööngö enai; obotaambe bokuya haanse; bagaikara hakë iigö wiiki bakarëënga ekerëëngö keera mö, bakanyööra chihikere haang'i ichimiita merööngö etato.

29Baköööböha iga emeeri egaitëma komagena amanënë, sooki bagasikiria ichinaanga inyai chiemeeri, bagasaba iga buhikë gokea.

30Abaanto baara baareenge komeeri bagatuna kong'ösa, bagasikiria ihiöötö ihikë hiira komaanche baraing'ainirria iga nkuyabare gusuunga amagena gaande mbërë yemeeri haara.

31Siböönö Bauro agateebia omonënë oora wabasirikare hamui na abasirikare iga, “Hanö oranyööre abaanto banö biemeeri bataakoba komeeri, temokaahöna hai.”

32Kohayo abasirikare baara bagakëënga ichinsiri chiira wanyöörre chigöötaini oböötö boora komeeri chikabotoka bokaya komaanche.

33Hanö bööng'atere gokea, Bauro akabagëya böönsoe iga bare ibiaakorea aragaamba iga, “Rëërö nurusiko roikumi na kanai moreenge na guchinsiko

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

chiyo chöönsoe mööba kohobe motaana biaakorea na temöörea geento kere giöönsoe hai.

34Ndabagëya iga böönö morë ibiaakorea binö birabahë ichiinguru chakomënya. Ninyööra norotame ruituukia yeiinyu terogaasira hai.”

35Hanö Bauro aasookiri kogaamba iigö, akaimukia omogaatë, akagoonga eNöökoe mbërë yaabö hayo, akagobotora agataanga korea.

36Nehö böönö baateremekere böönsoe bakaraagera.

37Böönsoe banö tööreenge komeeri moora ntööreenge amagana abere na merööngö muhuungate na basaansaba.

38Hanö böönsoe baasookiri koraagera bakuigota, bakaimukia imirigö giengano kurua komeeri moora bararëkëra kunyaancha korri iga emeeri ehohë.

Amagëëngio garasaria emeeri

39Hanö böökeeye, abaanto baara teboongooye ekebara keera hai, siböönö mbaarooche omosöri guamaanche goonse hare bakageera korri iga nyööre gekaaba bayi kuimiirria hö emeeri.

40Kohayo bagakëënga ichinsiri chiira wanyöörre chiböhere hamui na chiira wanyöörre chiböhere nyuma yemeeri haara haakagëëndiibui. Sooki bakaimukirria isuuka yemeeri korri iga emeeri etore gusiira omokama iyi mbërë, tokahika kunguguni.

41Siböönö emeeri yaihönyere komosëënsë gonö wanyöörre göögoroka kunyaancha; entaahana yambërë yemeeri yaitëmëëye egakira iga kiri, na entahana yanyuma wanyöörre nkobotokabotokaere amatene gikugira yamageengio ganö gaareenge amanënë,

42Abasirikare bagaköra eseemi iga baiitë ababöhë baara böönsoe, korri iga woonde atagaacha kuëërëma ang'ösë ayi.

43Siböönö omonënë oora wabasirikare agatuna iga atuuri Bauro atagaiitoa. Kohayo akabakaania iga bahaatere eseemi eyo. Kuibaga reyo agateebia abaanto böönsoe banö wanyöörre bamanyere kuëërëma iga baiburruke kurua komeeri biëërëme kuya ihuumbu taanga;

44abaande nabö, mbarua nyuma baisongerreeye amabaara gaara wanyöörre gabotokere kurua komeeri. Nkëhayo töökörre tokahika kunguguni morëëmbë.

Amaköra 28

Bauro kuigiinga reMerita

1Hanö tööhikere kunguguni tobahoru, nehö töömanyere iga irigiinga reera niiga Merita.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Abamënyi baahö mbaatuirigaini buuya. Wanyöörre imbura etaangere koharroka, na ikinyigita nkanyööra keebaaye, bagatohootera omörrö bagatuiirigania böönsoe gööta.

3Bauro nkanyööra achönchöörri ichiinkui omosaire, hanö wanyöörre arachitoora riikö, agatoorrania inchöka guchiinkui moora, na gikugira yorooha ekarua mö ekairecheerra gokobökö kööë.

4Hanö abaanto bahaara baarooche inchöka eyo itung'unaachiri gokobökö kööë bagateebania iga, “Mahëënë omoonto onö, numuiiti wabaanto, siböönömbë nenkanyööra ahönere aruure kunyaancha, egekëënö egekari (kenö gëëkaberekeeyoe iga obohëënë) tegekaamutiga abë omohoru hai.”

5Siböönö Bauro naasaamunseeye inchöka eyo kuya komörrö, nayo tiyaamokörre ng'ana hai.

6Bö mbaare koganya iga narabiimbë gose batookere aragoa haanse arakua. Siböönö hanö baaganyere iigö ng'ana ekaanga koba, bakahoonchora bakaboora iga, “Onö nenöökoe!”

7Haang'i na hayo baareenge, emegoondo ngëëreenge hö igiomogaambi wirigiinga reyo iga Bubrio. Omogaambi oyo naatuirigaiini buuya tokaba abagëni baaë guchinsiko isato.

8Isa waabö Bubrio wanyöörre nomorooyi mborre aare, nkanyööra agööteroe na irikëng'ëënti hamui na ogosaaha Bauro agasöha iruungu rëëë haara, akomosabera amotooreeye amabökö, akamuhueenia.

9Hanö gayo gaabaaye, abarooyi böönsoe birigiinga reyo mbaachere bakahueenibua.

10Bagatoha ibituhö ibiaaru na hanö tötanooye mbaatotoreeye komeeri ibiinto biagututuurria korogëëndö royo ruinyaancha.

Orogëëndö rokurua Merita kuya Ruumi

11Hanö imieeri etato gëëhëtere, ntöikaaye komeeri iyakurua Aregesandaria, enö yakaberekeyoe iga, “Ichinöökoe Amasarai” enö wanyöörre yasookirria hö enkaaga yikinyigita yöönsoe.

12Tokahika kumugi goSirakusa togasookia hö ichinsiko isato.

13Hanö tötanooye kurua hayo ntöikaaye emeeri tokaya tokahika kumugi goRegio. Inkio yahö, omokama gokahusa kurua boreo buekebara, togasookia ichinsiko ibere tokahika kumugi goButiori.

14Togasikana abakumia baande hö, banö baatoboreeye iga, tuikare waabö hayo umukuubio gumui. Nkëhayo tööchere tokahika Ruumi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Abakumia banö baareenge Ruumi, hanö baaiguure iga tuuchere hayo tore, bagaacha gututuruung'ana koMoteera goAbio gonö gööreenge na eMegoaani eTato. Hanö Bauro aabarooche, naagoongere eNöökoe akagööka.

Bauro kumugi goRuumi

16Hanö tööhikere Ruumi, Bauro naaitabirriibui koba hagare akahaaboa umusirikare umui wakomoreenda.

17Hanö ichinsiko isato chiaasirre Bauro akaraareka abataangati babaYahuti baaRuumi bakairania hamui. Hanö baasaangere Bauro akabateebia iga, “Bamorai baiito! Ninyööra ntaakörre ng'ana mbeebe kobaanto baiito, gose köönga ichiseera chabaguuka baiito, naagöötëëyoe Yerusareemu, sooki nkahaanoa kobaRuumi.

18Abataangati babaRuumi bagasënasëna amang'ana gaanë, bagatuna koohaatera, kugira mbaarooche iga tenaareenge na eng'ana enö isere kunyita hai.

19Siböönö hanö abaYahuti baangere nkamaaha iga kuhika niyi koMobaahi amaahë ikiina këënë kenö ninyööra ntaareenge na ng'ana yaguchööngëra abaanto baanë.

20Eyo niyo yaagirre nkabuuria iga mbamaahë nsumaache na baiinyu kugira naatoorroa ibiraang'ani binö gikugira yaore abaIsraeri baguitëng'ëra.”

21Bakamoteebia iga, “Tetoranyööra nyaruba ere yöönsoe kurua buYahuti iyamang'ana gaaö hai, gose temoonto weiito ore wöönsoe araarua haara achë hanö na ng'ana yaaö mbeebe hai.

22Siböönö ntokahaanchere kuiigua mona kere kugira ntomanyere iga hare höönsoe, abaanto nkogaambabare irikömö reyo bobeebe.”

23Bakarëënga urusiko hamui na Bauro, hanö urusiko royo rööhikere abaanto abaaru mbaageeye haara Bauro aareenge. Gukurua inkio kuhika ubutiko Bauro naabateeberreeyi na koboorokerria amang'ana gaaë igoro yoBogaambi bueNöökoe, Naasaachere kobahoonchora guucha hare Yeeso, aragaamba amang'ana amaaru kurua koMaragö gaMosa na kurua komaandekö gaBanaabi.

24Abamui mbaaitabirriiyi amang'ana gaaë, siböönö abaande tebaakumiri hai.

25Kohayo mbaatanooye iigö bataitaberraine, kugira wanyöörre Bauro agaambere eng'ana imui yagosookerria iga, “UMuiika oMohoreeru ngösumaachere buuya komonaabi Isaaya na hare baaguuka baiinyu!

26Kugira naagaambere iga, ‘Kayi oteebi abaanto iga: Ukuiigua muriigua, siböönö, temoresesora hai; moretaacherra siböönö temoremaaha hai.

27Kugira emetoe giabaanto banö gëëriba; Baahonyeka amatui gaabö ibiraasi, na amaiisö gaabö baahundirria. Getare iigö amaiisö gaabö ngakaarooche,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

amatui gaabö ngakaiiguure, Emetoe gëëbö gioongore banyihoonchorre mbahueeni.’ niigö Nöökoe akogaamba.”

28Bauro agasookerria aragaamba iga, “Kuhika momanyë iga Eng'ana yeNöökoe yubuituuria yaahiroa kobaHamate. Bö mbaraiigue!”

[29Hanö Bauro aasookiri kogaamba amang'ana gayo, abaYahuti bagatanora barakörrana ichinkaani ichindoro iga kai abiëënë kubiëënë.]

30Bauro naamënyere hö emëëka ebere araihakanera inyuumba umuëënë, na akaya arairigania banö böönsoe baare guucha komomaaha.

31Naateeberreeyi igoro yoBogaambi bueNöökoe na araiigia amang'ana goMonënë Yeeso Kresto, arasumaacha kobokare na obotachore.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abaruumi

Abaruumi 1

1Uni Bauro, omoköri wemeremö waKresto Yeeso, onö naaberekeeyoe koba omotomoa na kööhoroa nduundi aMang'ana Amaiiya gieNöökoe.

2AMang'ana Amaiiya gayo ngö gaaragaiinoe karai eyo na eNöökoe gokohëtëra kobanaabi baaë, koMaandekö aMahoreeru.

3Gayo ngaare gusumaachera oMööna waaë, onö aaibooyoe kiomoonto, na naareenge wurutuundurra roTauti;

4na kuguituungana na uMuiika gobohoreeru, naahërëkiibui na ichiinguru iga noMööna weNöökoe gukuriuukibua kurua kobaku, Yeeso Kresto oMonënë weiito.

5Gokohëtëra harewë ntööhaayoe amaabe na obotomoa, okorri iga töröngööche abaanto bibiikö biöönsoe biekebara babë na ubuiguiiri bonö bukurua kubukumia gikugira yiriina rëëë.

6Na baiinyu böönsoe ngotooroamore mö, banö mööberekeroa iga mobë abaanto baYeeso Kresto.

7Na kohayo ndabaandekera baiinyu böönsoe abahaanchoa bieNöökoe banö moreenge Ruumi banö mööberekeroa iga mobë abaanto baaë: Tiga eNöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto abahë amaabe na omorëëmbë.

Amasabi gakuruusia egoongö

8Mbërë yagöönsoe, ndaruusia egoongö koNöökoe waanë, gokohëtëra hare Yeeso Kresto, kugira yabaiinyu böönsoe; gikugira ubukumia boiinyu nkuruundibuabore gokebara giöönsoe.

9ENöökoe ore ngokörra komööyö göönë göönsoe gukuruundia aMang'ana Amaiiya agoMööna waaë, newë umutuburi waanë, iga nkobaheetokande

10ruisö röönsoe komasabi gaanë. Ngosabande eNöökoe, iga kobohaanchi bööë, ankörre umueeya nebë na orogëëndö uruuya guucha hare baiinyu.

11Kugira nkuigöömbande bokong'u iga mbamaahë okorri iga tosaangë hamui amaitabirio gakibumuiika, gokobaköra mokong'e.

12Gare nkogaamba niiga baiinyu böönsoe hamui na uni ntoratuurribue gonkaaga imui, baiinyu kubukumia böönë na uni kubukumia boiinyu.

13Tingutuna iga niiga mööngë komanya abaanto bamoiito hai: guchinkaaga ichincharu naaseemia iga niichë kobamaaha, siböönö egeento nyaborëbë ruisö röönsoe nkondeberrakere goköra iigö kuhika böönö. Nehaanchere iga mbë na irigësa gatai yeiinyu, këëbore naanyööra gatai yabaHamate baande.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Kugira nehegeroe kobaanto böönsoe, banö baagëëndërria na banö bataragëëndërria, kobang'aiini na kobanö batare abang'aiini.

15Kohayombë naigöömba kuruundia aMang'ana Amaiiya hare baiinyu böönsoe banö moreenge Ruumi.

Ichiinguru chiaMang'ana Amaiiya

16Tenkomaaha nsöni koMang'ana Amaiiya hai, kugira nichiinguru chieNöökoe chinö chigutuuria böönsoe banö bagukumia, abaYahuti mbërë na wiiki banö batareenge abaYahuti.

17Kugira koMang'ana Amaiiya oboroonge bueNöökoe nkohonyoroabore; gokohëtëra kubukumia, gukurua ogotaanga kuhika ogosookerria. Këëbore amaandekö gakogaamba iga, “OMoroonge naraabë hö kubukumia.”

Irisaria riomoonto

18Oborro bueNöökoe böhonyooyoe kurua kuriooba igoro yiriraga na ubunyaanku böönsoe buabaanto banö baaköönga guchinchera chiaabö ichinyaanku iga obohëënë bööngë komanyekana.

19Gikugira gare abaanto bagaatora komanya igoro yeNöökoe mborabu gare harebö. ENöökoe umuëënë agatoora borabu harebö.

20Amaruambë eNöökoe aatëëmere ekebara, etëëmö yaaë enö etakomaahoa: ichiinguru chaaë chakuyeeyo na obonöökoe bööë, biamanyekana borabu. Etëëmö yaaë eyo, nkomanyekanaere gokohëtëra kubiinto binö biatëëmeroe. Kohayo tebaana enchera ere yöönsoe yaguikoorra!

21Ninyööra baamanyere eNöökoe, siböönö tebaamohaaye ubuhiku iga newë eNöökoe hai, gose tebaamogoongere hai. Kuibaga reyo, amaitëgëërrö gaabö gaaba amakaangi kimui na imiööyö gëëbö genö getakoongora ng'ana geichuribua na igisuunte.

22Baragaamba iga mbö abang'aiini, siböönö bö nabakaangi bare;

23baahoonchora ubuhiku bueNöökoe onö ahö kuyeeyo, bööba gichituubö chinö chiina egesosa kiomoonto onö agukua gose kibinyunyi gose gichitiinyi gose chiamahere.

24Kohayo, eNöökoe aabatiga baköre amang'ana amanyaanku ganö imiööyö gëëbö gikuigöömba, na ngokörabare amang'ana gichinsöni komebere gëëbö abiëënë kubiëënë.

25Bö baahoonchora obohëënë igoro yeNöökoe bööba oboröönгö; baasëëngëra na gokörra egetëëmoa kenö eNöökoe aatëëmere kuibaga reGetëëmi wë umuëënë, onö aisaiine iga agoongoe kuyeeyo! Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Gikugira koyo, eNöökoe aabatiga bagöötë ichigöörio chiaabö chichinsöni. Ninyööra na abagaikoro baabö baahoonchora eseera yomosaacha koraara na omokari, baasöha koraarrana gonchera enö etaragere ebë.

27Na abasaacha nabö böönsoe baatiga eseera yomosaacha koraara na omokari, baagöötoa na ichigöörio ichinënë abiëënë kubiëënë. Abasaacha ngokörranabare amang'ana gichinsöni, na bairëëntëra abiëënë inyaanyi enö isaiine na amaköra gaabö amanyaanku.

28Gikugira konö baanga guitabirria komanya eNöökoe, eNöökoe aabatiga komaitëgëërrö gaabö amanyaanku, okorri iga baköre amang'ana gaara etaragere iga baköre.

29Baichora ubunyaanku buichitëëmö chöönsoe, obobeebe, obööyöku na ichinyaanyi; baichora irihari, ubuiiti, amahi, oboröönгö na iritunö iribeebe. Nkogaambabare abaande,

30nkoröönгöherabare abaande; bö mbarëgere eNöökoe, abahoongo monyametoe mekong'u, na banö bakuihëëma; banö bagoseemia goköra amanyaanku, banö batakuigueera abaiburi baabö;

31banö batakoongora ng'ana, banö bataakuhikia ichindago chiaabö, banö bataana obohaanchi gose amaabe kobaande.

32Mbamanyere iga aMaragö gieNöökoe nkogaambagare iga abaanto banö bagoköra amang'ana ganö gaanga gayo nkeragere iga bakue. Tiiga iga bö nkogëëndërriabare goköra amang'ana gayo agiëënë hai, getare iiga nguitaberraniabare na baara bakogaköra.

Abaruumi 2

Ogokëënga ikiina koeNöökoe

1Kohayo toona giitamiriirrio hai ore moonto nenkanyööra nuuwë ng'ui hanö wakëëngëra owoonde ikiina. Kugira hanö ogokëëngëra owoonde ikiina, nkuiyihiimaore umuëënë kugira uwë omokëëngi wikiina nyööra ngoköraore gaara bëënë bagoköra.

2Ntomanyere iga ogokëënga ikiina koeNöökoe nokohëënë kobaanto banö bagoköra amang'ana ganö gaanga gayo.

3Siböönö uwë, ore moonto, onö ogokëëngëra ikiina banö bagoköra amang'ana ganö gaanga gayo na hanö nyööra nauwë wöönsoe nkogaköraore. Gose ngokanyaore iga noretora kong'ösa ogokëënga ikiina koeNöökoe?

4Gose haande ngosëraore ubuuya bööë, ukuya ng'öra kööë kogokëënga ikiina na ubugumiirria bööë. Tomanyere iga ubuuya bueNöökoe ngokoröngööchabore iga otore gotobora hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Siböönö gikugira yobokong'u bööö na omööyö umuritö nguikomeraore umuëënë oborro kurusiko roborro. Kurusiko royo ogokëënga ikiina okoroonge koeNöökoe nkorehonyoroa.

6Kugira eNöökoe narehakana kera omoonto gokorëng'aana na amaköra gaaë.

7Abaanto banö bakugumiirria kogoköra amaiiya, baratuna ubuhiku, esookö, irimënya renö retaagusira; bayo narebaha obohoru bokuyeeyo.

8Siböönö kobanö bareenge abaihaanchirri na banö batakuigueera obohëënë, baragööta amang'ana amabeebe; bayo mbarinyööra oborro na emereerro.

9Imiiriirö ngereba hö na oborro kugira yomoonto ore wöönsoe onö agoköra amang'ana amanyaanku, kumuYahuti mbërë na komoHamate.

10Siböönö ubuhiku, esookö, na omorëëmbë komoonto ore wöönsoe onö agoköra amang'ana amaiiya, kumuYahuti mbërë na komoHamate.

11Kugira eNöökoe taana bohaanchirri hai.

12Böönsoe banö bagoköra iriraga bataana aMaragö mbarisira bataana aMaragö na böönsoe banö bagoköra iriraga baana aMaragö mbarekëëngëroa ikiina na aMaragö.

13Kugira tiiga iga banö bakuiigua aMaragö mbö bareenge abaroonge hare eNöökoe hai, siböönö mbanö bakuigueera aMaragö mbö bareköroa abaroonge.

14AbaHamate tebaana aMaragö hai, siböönö ninyööra ngotëëmö yaabö iyakuiboroa ngokörabare gare aMaragö gakogaamba, bö abiëënë mbareenge ekerëëngö kiaMaragö, ninyööra bö tebaana aMaragö hai.

15Nkoorokiabare iga gare aMaragö gakogaamba ngaandekeroe kumiööyö gëëbö. Entariki yaabö nayo yöönsoe nkoorokiere iga ganö namahëënë, na amaitëgëërrö gaabö nkaaga chiinde nkobachööngëragare na nkaaga chiinde nkobaitaneragare.

16Niigö kereba kuRusiko roora hanö eNöökoe gokohëtëra hare Yeeso Kresto, arekëëngëra ikiina amaitëgëërrö gikibisere agabaanto gokorëng'aana na aMang'ana Amaiiya ganö nkuruundia.

AbaYahuti na aMaragö

17Hanö ndanyööre uwë umuëënë onö ukuiberekera umuYahuti; onö uguitëng'ëra aMaragö na kuihëëma iga noreenge hare eNöökoe;

18na nomanyere gare agutuna iga oköre, na koongora gare gareenge amahëënë gikugira nkuiigibuaore kurua koMaragö,

19noona obohëënë iga noreenge omoraahuni wabahukuru, oborabu kobaara bareenge kugisuunte,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20omoragiirri wabakaangi, na umuiigia wabaana abarërë. Noona obohëënë iga koMaragö nkunyööraore obong'aiini na obohëënë böönsoe kimui.

21Uwë onö ukuiigia owoonde, kugira ke otaakuiyigia umuëënë? Uwë onö ukuruundia oraanga ubuiibi, uwë nkuiibaore?

22Uwë onö okogaamba iga moonto atagaaköra oboraaya, uwë ngaköraore oboraaya? Uwë onö orëgere ichituubö, nkuiibaore guchihekaaru?

23Uwë onö ukuihëëma iga ona aMaragö, orakörra Nöökoe ichinsöni kogosaria amaragö?

24Amaandekö nkogaambagare iga, “Gikugira yeiinyu, iriina rieNöökoe nguchuaaribuarere na abaHamate.”

25Hanö ndanyööre oraigueera aMaragö, ogosaaroa nkoona ubueera; siböönö hanö ndanyööre otakuigueera aMaragö, nekabaaye buuya obë këonö atasaarroe.

26Hanö ndanyööre omoonto onö atasaarroe aragööta amaragirrio gaMaragö, tagaatora guitëgëërroa kiomoonto onö asaarroe hai?

27Na kohayo onö atasaarroe siböönö aragööta aMaragö, naregokëëngëra ikiina uwë onö ona amaragö ganö gaandekeroe na esaaro siböönö ngosariaore aMaragö.

28Tiiga iga omoonto nkobaare umuYahuti gokomaahekana kebara, na esaaro enö ereenge ehëënë tegeento kenö gekomaahekana gose ikiomobere hai.

29UmuYahuti wahëënë nomoonto onö areenge umuYahuti moonse; na esaaro enö ereenge ehëënë niyomööyö, nayo niyuMuiika, tiiga iga niyaMaragö ganö gaandekeroe hai. Omoonto këoyo nkunyööraare egoongö yaaë kurua koNöökoe, tiiga iga nkurua kobaanto hai.

Abaruumi 3

1Gosembë umuYahuti nke anakiö ekenënë? Gose ogosaaroa koona ubueera bore böönsoe?

2Obohëënë, hö bore ubueera obonënë guchintahana chöönsoe! Gontahana yambërë niiga, eNöökoe naahaaye abaYahuti amang'ana gaaë iga bagereende.

3Niyeke hanö ndanyööre abamui baabö bataakumiri? Gose okööngа gukumia köobö kogaasaria obohëënë bueNöökoe?

4Tegekaaba iigö roonde hai! ENöökoe kuhika abë omohëënë, ninyööra kera omoonto naba omorööngö. Këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Okorri omaahekanë iga nomoroongeore komang'ana gaaö na gukiina, uwë ngokeraore.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Siböönö niyeke hanö oranyööre ubunyaanku boiito boroorokia oboroonge bueNöökoe, nke toraatore kogaamba? Gose togaambë iga eNöökoe ngoköraare irisaria hanö wanyööra aratotëma? (Hanö ngusumaachande kiomoonto.)

6Tegekaaba iigö roonde hai! Hanö gekaaba iigö, niyeke eNöökoe agaatora gokëëngëra ekebara ikiina?

7Hanö oranyööre okööonga koba köönë omohëënë koraköra obohëënë bueNöökoe bomaahekane bokong'u na ubuhiku bööë bobë obonënë, nkugira kembë nkogëëndërria gokëëngëroa ikiina kiumuunyairaga?

8Nkugira ke mbë totagoköra ubunyaanku okorri iga amaiiya gamaahekane? Abaanto baande niigö baguchuaaria kugutuchööngëra iga nkuiigiatore iigö! Mbarekëëngëroa ikiina këëbore baisaiine.

Temoonto ahö moroonge hai

9Niyekembë? Gose baiito abaYahuti ntoreenge abaiiya bokong'u? Aa-a tiigö hai! Kugira tuisere koorokia mbërë iga abaYahuti na abaHamate böönsoe mbareenge haanse yichiinguru chiriraga.

10Këëbore aMaandekö gakogaamba iga, “Temoonto ahö ninyööra nuumui onö areenge omoroonge hai,

11temoonto ahö onö akoongora, gose onö agutuna eNöökoe hai.

12Abaanto böönsoe baahotoka kurua koNöökoe; nabö böönsoe baasaria; temoonto ahö onö agoköra ganö gareenge amaiiya hai, taahö ninyööra nuumui hai.

13Iminyua gëëbö geenga indua inchua; na guchindeme chiaabö nkorööngöhabare, na amang'ana ganö gaanga obosoongo buinchöka nkuruagare kuminyua gëëbö?

14iminyua gëëbö ngichooye imiihiimö na oborro.

15Bö mbareenge abaango baguiita;

16ichinchera chaabö nchichooye obosariku na imiiriirö.

17Bö tebamanyere enchera yomorëëmbë hai?

18Ubusuuki bueNöökoe teboreenge komaiisö gaabö hai?”

19Böönö ntomanyere iga gare göönsoe gareenge koMaragö ngaituungere baara bareenge haanse yaMaragö, okorri iga kera umunyua gukiribue na ekebara giöönsoe kerëëntoe gukiina kieNöökoe.

20Gikugira temoonto ore wöönsoe ahö onö agokörоa omoroonge mbërë yeNöökoe gokogööta aMaragö hai. Kere aMaragö gagoköra nokoorokia omoonto amanyë iga akörre iriraga.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Uguitabirribua na eNöökoe kubukumia

21Siböönö oboroonge koNöökoe buisere kohonyoroa, nabö tibuguitëng'ëra aMaragö hai. AMaragö hamui na abanaabi nkuruusiabare ubutuburi igoro yabö.

22Oboroonge boyo kurua koNöökoe nguuchabore gonchera yubukumia hare Yeeso Kresto. Ngoocherabore böönsoe banö bagukumia, gikugira tebohaanchirri bore böönsoe boohö hai.

23Gukugira böönsoe baaköra iriraga nabö mbareenge harai na ubuhiku bueNöökoe.

24Siböönö kugituhö kiamaabe böönsoe ngoköroabare abaroonge na abatachore gokohëtëra hare Kresto Yeeso.

25ENöökoe naamuruusiri okorri iga kuruku röö̈ë abë enchera yagosaabuura abaanto koMaanyiinga gaaë, gokohëtëra kubukumia bööbö harewë. ENöökoe naakörre iigö okorri iga atore koorokia oboroonge bööë. Kugira kubugumiirria bööë eNöökoe naahaateeye amaraga ganö gaakörroe karai.

26Naakörre iigö, okorri iga guchinkaaga chinö ooroki oboroonge bööë, na iga ngoköraare omoonto onö ana ubukumia hare Yeeso koba omoroonge.

27Haikorembë ukuihëëma? Tekoohö hai! Na ngukugira ya ke? Gose ngukugira iga tögööta aMaragö? Aa-a, siböönö ngikugira yubukumia.

28Kugira ntomanyere iga omoonto ngoköroaare omoroonge gonchera yubukumia bëënë, na tiiga iga nkogoköra kere aMaragö gakogaamba hai.

29Gose eNöökoe neNöökoe wabaYahuti bëënë? Tiiga wiiki neNöökoe wabaHamate hai? Obohëënë nareenge wabaHamate nabö.

30ENöökoe nuumui; kohayo nareköra banö basaarroe koba abaroonge kubukumia bööbö, na banö batasaarroe nabö gokohëtëra kubukumia bööbö.

31Gose nko okogaamba iga tohaatere aMaragö gikugira yubukumia? Aa-a, tiiga niigö roonde hai! Kuibaga reyo, nkohekeeraniatore aMaragö.

Abaruumi 4

Ubueera bubukumia buAbrahamu

1Niyekembë toragaambë, igoro yaAbrahamu, guuka weiito wurutuundurra? Nke aanyöörre?

2Hanö oranyöörë naakörroe omoroonge na eNöökoe komang'ana gaara aakörre, naakabaaye na egeento gekuirahera; siböönö tembërë yeNöökoe hai.

3Amaandekö niyeke gakogaamba? “Abrahamu naakumiri eNöökoe, na agaitabirribua koba omoroonge.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Omoonto onö agoköra emeremö ikiobokörri keera akunyööra, tiiga iga nigituhö hai, siböönö negeento kenö akunyööra kugira yemeremö.

5Siböönö omoonto onö atagoköra moremö siböönö arakumia ore agoköra omoonto umunyaanku koba omoroonge, oyo, ubukumia bööë nkobaroabore iga noboroonge.

6Niigö bëënë Tauti aasumaachere igoro yubuitabiribua bomoonto onö eNöökoe akobarra oboroonge, atakörre meremö.

7"Abakëhaiiya mbaara amasaria gaabö gaaberoa na eNöökoe. Banö amaraga gaabö gaakuundikiribua!

8Owakehaiiya nomoonto oora amaraga gaaë gatarebaroa na oMonënë."

9Gose ubuitabiribua boyo nkobaara bagosaaroa abiëënë, gose kana na kobaara batagosaaroa. Kugira nkogaambatore iga, "Ubukumia buAbrahamu mböögirre akabarroa oboroonge."

10Nenkaaga ke aabareeyoe iigö? Nenkaaga enö wanyöörre atarasaaroa gose hanö aaisere gosaaroa? Naabareeyoe iigö atarasaaroa, tiiga iga hanö aaisere gosaaroa hai.

11Ogosaaroa kööë nkööbaaye orobaasö roboroonge bonö abaaye nabö gikugira yubukumia nkaaga hanö wanyöörre atarasaaroa. Gayo ngaabaaye iigö okorri iga Abrahamu abë guuka waböönsoe banö bagukumia ninyööra tebasaarroe hai.

12Nawë wiiki nareenge guuka waabö baara basaarroe, tiiga iga ngukugira yogosaaroa kööbö ukuëënë hai, siböönö gukugira bö nkogöötabare ubukumia boora guuka weiito Abrahamu aareenge nabö nkaaga wanyöörre atarasaaroa.

ENöökoe araköra endago hare Abrahamu

13Endago enö yaaragainoe hare Abrahamu iga narahaaboe ekebara kebë omoondo, tiyaamocheeye wë gose uruiboro röötë gonchera yaMaragö hai, Siböönö ngikugira yoboroonge bonö buguucha gonchera yubukumia.

14Kugira hanö okanyöörre banö baakorea omoondo mbaara bëënë bakuigueera aMaragö, ubukumia tebokabaaye na ubueera hai na endago tekaabaaye geento hai.

15AMaragö nkorëëntagare oborro bueNöökoe; siböönö hare amaragö gatare, tisaria reehö hai.

16Gukugira koyo eng'ana enö nguitëng'ëraere ubukumia, okorri iga endago eyo irichökane na amaabe, na wiiki obohëënë ebë iyubueera kuruiboro röönsoe roAbrahamu. Tiiga iga nkobaara bëënë baakuigueera aMaragö hai, getare iga höönsoe kobaara bagosaanga ubukumia boAbrahamu, onö areenge guuka weiito böönsoe;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Naakööhora obë guuka wibibara ibiaaru.” Abrahamu niigö are mbërë yeNöökoe, onö aakumiri, eNöökoe onö agoköra abaku baba abahoru na ore akogaamba kenö getare hö keba hö.

18Abrahamu naakumiri na naaitëng'ëëye, hanö iriitëng'ërö retaare, na kohayo akaba guuka wibibara ibiaaru. Këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Uruiboro rööö niigö bëënë roraabë.”

19Wanyöörre haang'iare ahiki emëëka igana, siböönö ubukumia bööë teböösirre nguru hai ninyööra naamanyere iga akuunguhere, na wiiki iga mokaaë Saara, nomogoomba aareenge.

20Taabaaye na isi kubukumia bööë igoro yendago yeNöökoe hai, siböönö ubukumia bööë mbömuichuuyi ichiinguru, na akaha eNöökoe egoongö.

21Naabaaye na obohëënë kimui iga eNöökoe naraatore goköra gare aaragaiine.

22Keyo nkiö këëgirre Abrahamu, “Agaitabirribua oboroonge.”

23Amang'ana ganö iga “Naaitabirriibui oboroonge” tegaandekeroe gukugira yaaë umuëënë hai.

24Ngaandekeroe höönsoe gukugira yeiito banö tuguitabirribua, banö tugukumia harewë onö aariuukiri Yeeso oMonënë weiito kurua kobaku.

25Naaruusiibui iga aiitoe gukugira yamaraga gaiito, akariuukibua okorri iga tobarroe oboroonge.

Abaruumi 5

Oboroonge mbërë yeNöökoe

1Böönömbë tököroa abaroonge na eNöökoe gonchera yubukumia, ntoona omorëëmbë na eNöökoe gokohëetëra koMonënë weiito Yeeso Kresto.

2Gokohëtëra harewë gonchera yubukumia töhekeera amaabe ganö toreenge mö böönö. Nkogöökatore, kuriitëng'ërö renö toonario regosaanga ubuhiku bueNöökoe!

3Tiiga iga niigö bëënë hai, siböönö wiiki nkogöökatore kumiiriirö, gukugira ntomanyere iga imiiriirö nkorëëntagere ubugumiirria,

4ubugumiirria nkorëëntabore obohekeeranu, na obohekeeranu nkorëëntabore iriitëng'ërö.

5Na iriitëng'ërö teregutuiita enkörö hai, gukugira obohaanchi bueNöökoe böötooroa moonse yimiööyö geiito gokohëtëra kuMuiika oMohoreeru, gonö töhaayoe.

6Kugira enkaaga enö wanyöörre tokereenge abarösu, Kresto naakuure kugira yabanyaanku, gonkaaga enö yaahooyoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Negekong'u komoonto woonde gukua kugira yomoonto omoroonge. Keratora koba iga omoonto woonde aratora gukua kugira yomoonto umuuya.

8Siböönö eNöökoe aaisere gotoorokia këëbore aatohaanchere; na enkaaga enö töreenge abanyamaraga Kresto naakuure gukugira yeiito!

9Kuruku röötë baiito böönö tööba abaroonge mbërë yeNöökoe; nobohëënë bokong'u iga naritutuuria kurua koborro bueNöökoe.

10Gonkaaga enö tööreenge ababisa ntööbaaye abasaani bieNöökoe gokohëtëra kuruku roMööna waaë. Tebohëënë bokong'u iga böönö iigö hanö töisere koba abasaani nturituuribua na obohoru bööë.

11Tiiga iga niigö bëënë hai, siböönö wiiki nkogöökatore koNöökoe gokohëtëra koMonënë weiito Yeeso Kresto. Gokohëtëra hare oyo böönö tönyööra obosaani na eNöökoe.

Atamu na Kresto

12Kohayo iriraga ndëëchere gokebara gokohëtëra komoonto umui, na iriraga rëëë rekarëënta uruku. Wiiki këhayo bëënë uruku ndöromaaniri abaanto böönsoe, gukugira böönsoe baaköra iriraga.

13Mbërë aMaragö gatararuusibua iriraga ndëëre hö gokebara; siböönö hare amaragö gatare, amaraga tegakobarroa hö hai.

14Siböönö kurua gonkaaga yaAtamu kuhika enkaaga yaMosa uruku ndööbaahere, ninyööra nkobaara bataakörre iraga këreera reAtamu. Atamu naareenge igituubanio këoora aare guucha.

15Siböönö igituhö keera tekeenga iriraga hai. Kugira abaanto abaaru mbaakuure gukugira yiriraga riomoonto umui. Nobohëënë bokong'u iga amaabe gieNöökoe nigituhö kenö kereenge komaabe gomoonto umui oora, Yeeso Kresto geichora iga chabi kobaaru.

16Na hö bore obohagare gatai yigituhö kieNöökoe na iriraga riomoonto umui oora. Hanö iriraga rimui reisere guucha ngëëchere ikiina, na ikiina gekarëënta imiihiimö. Siböönö hanö amaraga gaaruhere igituhö ngëëchere, nakiö gekarëënta okobarroa oboroonge.

17Nobohëënë iga gokohëtëra iriraga reera riomoonto umui uruku rogataanga kobaaha, gokohëtëra komoonto umui oyo. Siböönö nobohëënë iga kenö omoonto umui oora Yeeso Kresto aakörre, nikiiya bokong'u! Böönsoe banö bakunyööra amaabe kobööru na igituhö kioboroonge mbarebaaha kobohoru gokohëtëra harewë.

18Kohayombë, këëbore iriraga rimui rërëëntere imiihiimo kobaanto böönsoe, nkëëbö bëënë iriköra rioboroonge riomoonto umui rëëtuurri abaanto böönsoe na kobaha obohoru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Na këhaara bëënë abaanto abaaru baakörroe abanyamaraga gukugira gokööonga kuigueera komoonto umui, nkëëhö bëënë abaaru bareköroa abaroonge mbërë yeNöökoe gukugira gukuigueera komoonto umui oora.

20AMaragö ngaarichökëëye okorri iga amasaria gaiyëëngëri; siböönö hare iriraga rikuiyëëngëria, amaabe gieNöökoe nkuiyëëngëriagare bokong'u,

21okorri iga këëbore obobaahi buiriraga bokorëënta uruku, niigö höönsoe amaabe gatore kobaaha gokohëtëra koboroonge, botoröngööchë kuya kobohoru bokuyeeyo gokohëtëra hare Yeeso Kresto oMonënë weiito.

Abaruumi 6

Abahoru gikugira yakogöötana na Kresto

1Niyekembë toragaambë? Niiga togëëndërri komënya kuiraga okorri iga amaabe gaiyëëngëri?

2Tegekaaba iigö roonde hai! Töisa gukua kuiraga; niyeke wiiki toragëëndërri komënya kuiraga?

3Temomanyere iga böönsoe banö tobaatiiseroe ntögöötainiibui na Kresto Yeeso, na kohayo ntöbaatiiseroe na kogöötanibua na uruku röötë hai?

4Gokobaatiisoa goiito, nkunyööratore totabuteroe bui hamui nawë na torasaanga uruku röötë, okorri iga këhaara bëënë Kresto aariukiibui kurua kobaku gokohëtëra kubuhiku boTaata, na baiito böönsoe totore kogëënda kobohoru obohea.

5Kugira hanö oranyööre baiito togöötaiine hamui nawë kuruku ronö roonga orötötë, nkëëhö bëënë toregöötana hamui nawë gukuriuukibua këëbore wë aariookere.

6Na ntomanyere ganö: etëëmö yeiito yakarai yaabaamberoe hamui na Kresto komosaraba götötë, okorri iga ichiinguru chiomobere guiriraga chitore gosaribua, okorri iga töönge koba wiiki abaköri bemeremö biriraga.

7Kugira omoonto onö akuure nkobaare omotachore kurua guchiinguru chiriraga.

8Hanö ndanyööre töökuure hamui na Kresto, ngukumiatore iga ntoremënya wiiki hamui nawë.

9Kugira ntomanyere iga Kresto aisa kuriuukibua kurua kuruku na tarikua roonde hai - uruku teroona nguru wiiki harewë hai.

10Uruku ronö aakuure, naakuure rimui iigö okorri iga iriraga retakaaba na nguru harewë; na obohoru bonö amënyere böönö namënyere koNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Nkëhayo bëënë na baiinyu kuhika muimaahë abiëënë iga nabakumore komang'ana giriraga siböönö moreenge abahoru koNöökoe gokogöötana na Kresto Yeeso.

12Kohayo böönö iriraga kuhika rëëngë kobaaha komebere geiinyu genö giigukua, okorri iga muigueere ichigöörio chiagiö.

13Gose möongë kohaana ibiimö bieiinyu kuiraga bibë ibiinto biagoköra ubunyaanku. Kuibaga reyo muihaanë baiinyu abiëënë koNöökoe, kiabaanto banö möoruusibua kuruku guucha kobohoru, na mohaanë ibiimö bieiinyu koNöökoe gikugira yagoköra oboroonge.

14Iriraga kuhika rëëngë kobaaha hare baiinyu; temoreenge haanse yamaragö hai siböönö haanse yamaabe.

Ababöhë boboroonge

15Niyekembë? Niiga toköre iriraga, gukugira iga tetoreenge haanse yamaragö siböönö haanse yamaabe? Aa-a tiigö roonde hai!

16Temomanyere iga hanö moraihaane baiinyu kiababöhë gukuigueera omoonto woonde, amahëënë moreenge ababöhë bomoonto onö mukuigueera? Haande muigueere iriraga, na amarichökërö nuruku, gose mobë ababöhë bubuiguiiri na amarichökërö noboroonge.

17Siböönö eNöökoe agoongoe! Kugira gonkaaga yeende möore ababöhë kuiraga; siböönömbë möiguereeye kurua obohëënë bonö bogotooka komaiigio ganö möönyöörre.

18Möoba abatachore kurua kuiraga na möoba ababöhë boboroonge.

19Ngusumaachande kemobere gukugira yoborösu buemebere geiinyu abiëënë. Gonkaaga yeende möihaanere abiëënë koba ababöhë komang'ana gubunyaanku na obobeebe gikugira yubunyaanku. Këhayo bëënë kuhika böönö muihaanë baiinyu abiëënë kimui kiababöhë boboroonge kugira yobohoreeru.

20Hanö wanyöörre moreenge ababöhë biriraga, möoreenge abatachore harai kurua koboroonge.

21Böönömbë nke möönyöörre kogoköra amang'ana gayo böönö mokomaahera ichinsöni? Amarichökërö gamang'ana gaara nuruku!

22Siböönö möisa koba abatachore kurua kuiraga na moreenge ababöhë bieNöökoe; ubueera bonö moonabö nogosabuurua, na amarichökërö gaagö nobohoru bokuyeeyo.

23Kugira omosaara gonö omoonto akohakanoa kuiraga nuruku, siböönö igituhö kieNöökoe nobohoru bokuyeeyo hare Kresto Yeeso, oMonënë weiito.

Abaruumi 7

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Igituubanio kurua komang'ana gobotëti

1Temomanyere hai, baanto bamoiito, (kugira ngusumaachande na abaanto banö bamanyere amaragö) iga amaragö nkobaahagare omoonto enkaaga enö akeemohoru.

2Kugituubanio, omogaikoro omotëtë, komaragö, naböheroe hare mosaacha waaë enkaaga enö omosaacha akeemohoru. Siböönö hanö ndanyööre mosaacha waaë akuure, hayo omogaikoro oyo nkobaare omotachore kurua komaragö gaara nkunyööra gamoböhere hare mosaacha waaë.

3Kohayombë, hanö oranyööre omogaikoro aikaraiine na omoonto woonde nkaaga mosaacha waaë akeemohoru, naraberekeroe iga nomoraaya. Siböönö hanö oranyööre mosaacha waaë akuure, omogaikoro oyo nkobaare omotachore kurua komaragö, na hanö araatëtoe na omoonto woonde toranyööre araköra oboraaya hai.

4Niigö kerembë hare baiinyu, baanto bamoiito. Möisa gukua, gokohëtëra kuruku roKresto na kohayo amaragö tegaana nguru hare baiinyu, korri iga mobë abowoonde, wë onö ariuukiibui kurua kobaku okorri iga totore goköra amaiiya gikugira yeNöökoe.

5Kugira hanö wanyöörre toramënya irimënya rekemobere, ichigöörio chiriraga chiakahëmbëëyoe gokohëtëra komaragö goköra emeremö komebere geiito, na gokörra uruku emeremö.

6Siböönö tööba abatachore kurua komaragö, gukugira tökueereeye egeento keera gëëtoböhere bokong'u, okorri iga totagakörra irimënya irikoro riamaragö ganö gaandekeroe, siböönö tokörre irimënya iriihea riuMuiika.

AMaragö na iRiraga

7Niyekembë toragaambë? Iga aMaragö niriraga? Aa-a tiigö roonde hai! Siböönö hanö okanyöörre gatare aMaragö tenkaamanyere iriraga iga ngeento ke hai. Kugira tenkaamanyere ukuigöömba ngeento ke hanö okanyöörre aMaragö gataagaambere iga, “Waangë kuigöömba.”

8Siböönö iriraga ndënyöörre umueeya gokohëëmbëra ichitëëmö chiöönsoe chiubuigöömbi moonse yaanë gokohëtëra kuiragirrio reyo. Kugira hanö amaragö gatare iriraga rëëkua.

9Uni naareenge omohoru hanö wanyöörre amaragö tegaahö hai, siböönö hanö iriragirrio rëëchere, iriraga regataanga koba na ichiinguru,

10nauni ngakua. Na iriragirrio reera rëëchere iga rerëëntë obohoru, si haruuni rekarëënta uruku.

11Iriraga ndënyöörre umueeya na rekang'aiinirria gokohëtëra kuiragirrio; na gonchera yiriragiirrio reera iriraga rekaanyita.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Kohayombë, aMaragö gö agiëënë namahoreeru, na iriragiirrio nirihoreeru, iriroonge na iriiya.

13Gose nko okogaamba iga keera kereenge ikiiya nkiö kërëëntere uruku hareuni? Tiigö roonde hai! Këëbore kere niiga iriraga ndiö rëëgakörre; gokohëtëra keera kereenge ikiiya, iriraga rekandëëtëra uruku okorri iga retore kohonyoroa kimui këëbore rreenge. Na kohayo gonchera yiriragirrio reera, iriraga ndëëbaaye kimui irebeebe bokong'u.

Iriihi renö rreenge moonse yomoonto

14Ntomanyere iga aMaragö ngareenge gakibumuiika, siböönö uni nowekebarande, onö naaguribua kiomoböhë kuiraga.

15Tenkoongora kere ngoköra hai, kugira tengoköra kere ngutuna goköra hai, siböönö kuibaga reyo kere ndëgere.

16Hanö ngoköra kere ntagutuna goköra, ganö nkoorokiagare iga nguitabirriande iga aMaragö namaiiya.

17Kohayo tuuni umuëënë ngoköra eng'ana enö hai, etare iga niriraga renö remënyere moonse yaanë.

18Nemanyere iga teng'ana nchiiya ekomënya moonse yaanë hai-hayo niiga, komobere göönë. Kugira ninyööra egöörio yagoköra eng'ana inchiiya nereenge moonse yaanë, tengotora goköra eng'ana eyo hai.

19Tengoköra amaiiya gare ngutuna goköra hai, kuibaga reyo, ngokörande amanyaanku gaara ntagutuna iga nköre.

20Hanö oranyööre ndaköra gare ntagutuna iga nköre, konö nko okogaamba iga tuunimbë nkogaköra hai, kuibaga reyo, niriraga reera remënyere hareuni.

21Kohayo ndooche iga iriragö renö regoköra emeremö ndenö: hanö naatuna goköra kere kereenge ikiiya, kere kereenge ikinyaanku nkiö nkunyööra kehaang'i nauni.

22Moonse kimui komööyö göönë nkogöökerande amaragö gieNöökoe.

23Siböönö nkomaahande iriragö reende renö regoköra emeremö komobere göönë. Iriragö reyo nguitania rere iriragö renö omotoe göönë guguitabirrania nariö; renköra omoböhë wiriragö ririraga renö regoköra emeremö komobere göönë.

24Moonto ke nde onö naanyaanka iigö! Ning'ui arintuuria kurua komobere gonö gukuuhira kuruku?

25ENöökoe agoongoe, gokohëtëra koMonënë weiito Yeeso Kresto! Enömbë, niyo eseera yaanë: uni umuëënë nendaatore gokörra amaragö gieNöökoe bëënë gotëëmö yaanë yakibumuiika böönë, siböönö gotëëmö yakemobere ngokörrande amaragö giriraga.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abaruumi 8

Obohoru guchiinguru chuMuiika

1Timiihiimö geehö böönö hai kugira yabaara bareenge hare Kresto Yeeso.

2Kugira iriragö riuMuiika, renö regotoha obohoru kobogöötaiine na Kresto Yeeso, rëtoköra abatachore kurua kuiragö ririraga na uruku.

3Kere aMaragö gataatorre goköra, gukugira iga omobere ngööre omorösu, eNöökoe naakörre. Kohayo naakëëngëëye iriraga ikiina komobere kogotoma oMööna waaë umuëënë, onö aachere akaimukia omobere omorösu guiriraga okorri iga abë ikiruusio kugira yiriraga.

4ENöökoe naakörre iigö okorri iga amatunö amaroonge agaMaragö gahikibue kobohekeeranu moonse yeiito banö tomënyere gokorëng'aana na ichiinguru chuMuiika, tiiga iga ngokorëng'aana na omobere hai.

5Kugira baara bamënyere gokorëng'aana na këëbore omobere gööbö gokobateebia amaitëgëërrö gaabö nkobaahoagare na gare omobere gugutuna. Baara bamënyere gokorëng'aana na këëbore uMuiika gokobateebia, amaitëgëërrö gaabö nkobaahoagare na gare uMuiika gokobateebia.

6Kugira hanö amaitëgëërrö gabaahoa na omobere, amarichökërö nuruku; siböönö hanö amaitëgëërrö gabaahoa na uMuiika, amarichökërö nobohoru na omorëëmbë.

7Na kohayo hanö amaitëgëërrö gabaahoa na omobere nkobagare na ububisa na eNöökoe kugira tegakuigueera amaragö gieNöökoe, na wiiki tegagaatora kogaigueera hai.

8Baara bakuigueera emebere gëëbö tebaraatore gotëgëria eNöökoe hai.

9Siböönö baiinyu möongë komënya këëbore omobere goiinyu gokobateebia, kugira moona uMuiika, hanö ndanyööre mahëënë uMuiika gueNöökoe ngoreenge moonse yeiinyu. Ore wöönsoe onö ataana uMuiika goKresto oyo tareenge owaaë hai.

10Siböönö hanö ndanyööre Kresto namënyere moonse yeiinyu, ninyööra emebere geiinyu gëëkua gukugira yiriraga, si imiika geiinyu ngeena obohoru gukugira yoboroonge.

11Hanö ndanyööre uMuiika gueNöökoe onö aariuukiri Yeeso kurua kobaku namënyere moonse yeiinyu wiiki oyo bëënë ariuukiri Kresto Yeeso kurua kobaku naraatore koha emebere geiinyu genö gëëgukua obohoru gokohëtëra kuMuiika gööë gonö goreenge moonse yeiinyu.

12Kohayombë, baanto baiito, ntoona omoremö gonö töhaaboa iga tokörе, siböönö tiiga iga tomënyë këëbore emebere geiito gigutuna hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Kugira hanö ndanyööre toramënya gokorëng'aana na emebere geiito, obohëënë nkuyatore gukua; siböönö hanö ndanyööre ngonchera yuMuiika, nguiitamore amaköra gaiinyu giriraga, na moraabë hö.

14Baara böönsoe bakoröngööchoa na uMuiika gueNöökoe mbö bareenge abaana bieNöökoe.

15Kugira temöönyööra uMuiika goora gokobaköra ababöhë banö baana obööba hai. Kuibaga reyo, möönyööra uMuiika gonö gokobaköra abaana bieNöökoe, na gonchera yichiinguru chuMuiika ngotoratore koberekera eNöökoe iga, “Aba! Taata weiito!”

16Umuiika gueNöökoe ngotoboragore hamui na imiika geiito iga baiito ntoreenge abaana bieNöökoe.

17Böönömbë tööba abaana baaë, ntoranyööre omoondo gonö aabekeeye abaanto baaë, na baiito böönsoe ntoranyööre omoondo hamui na Kresto, kugira hanö oranyööre torasaanga imiiriirö geKresto, böönsoe wiiki ntoresaanga ubuhiku bööë.

Ubuhiku bonö buguucha

18Nkomaahande iga imiiriirö genö tukunyööra gonkaaga enö yaböönö tegerarëng'aanë hakaaba hakë na ubuhiku boora borehonyoroa hare baiito hai.

19Kugira biöönsoe binö eNöökoe aatëëmere nkoganyabire kogöörio enënë ronö eNöökoe arehonyora abaana baaë.

20Kugira eNöökoe naakëëngere ikiina iga biöönsoe binö aatëëmere mbireenge ibiinto buchua, tiiga iga ngokohaancha kööbiö ibiëënë hai, siböönö ngukugira neNöökoe umuëënë aahaanchere kebë këiigö. Ninyööra niigö iriitëng'ërö hö rereenge,

21iga ibitëëmoa biöönsoe mbiretachoroa kurua koboböhë bobosariku, na gosaanga obotachore bubuhiku buabaana bieNöökoe.

22Kugira ntomanyere iga kuhika enkaaga enö yaböönö biöönsoe binö aatëëmere mbiina oborro bonö boonga ibisa biomokari onö agutuna kuibora.

23Siböönö tiiga iga mbiira eNöökoe aatëëmere ibiëënë hai, getare iga ninyööra na baiito banö toona igituhö këmbërë kiuMuiika ngukuuratore moonse yeiito abiëënë, nkaaga tokoganya kogöörio enënë iga eNöökoe atoköre abaana baaë na emebere geiito ginyööre ubuituuria.

24Kugira guitëng'ërö reyo ntöönyöörre ubuituuria. Siböönö hanö ndanyööre torooche kere tuguitëng'ëra, böönö reyo tiritëng'ërö hai. Kugira ning'ui aguitëng'ëra egeento kere arooche?

25Siböönö hanö ndanyööre toraitëng'ëra kere totakomaaha, ntorakeganye kogöörio enënë kubugumiirria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Nkëëbö bëënë uMuiika nagö gugututuurria na baiito koborösu boiito. Kugira tetomanyere këëbore keragere iga tosabë; siböönö uMuiika gö uguëënë ngotosaberagore koNöökoe kuguitumata konö totagaatora gusumaachera.

27Nawë, onö akomaaha ahikia kumiööyö geiito, nkomanyaare amaitëgëërrö guMuiika këëbore gare; gukugira uMuiika goyo ngosaberagore abaanto bieNöökoe gokorëng'aana na obohaanchi bueNöökoe.

28Baiito ntomanyere iga komang'ana göönsoe eNöökoe ngköraare emeremö imiiya hamui na baara bamohaanchere, baara aaberekeeye gokorëng'aana na iritunö rëëë.

29Kugira baara eNöökoe aamanyere kurua karai naabaahooye kurua nsemoka iga batuubanane na oMööna waaë, okorri iga oMööna oyo atore koba omotaangi gatai yabaana bamööbö abaaru.

30Na kohayo baara eNöökoe aahooye kurua gonsemoka, naababerekeeye; na baara aaberekeeye, naabakörre koba abaroonge; na baara aakörre koba abaroonge, naabahaaye ubuhiku.

Obohaanchi bueNöökoe hare Kresto Yeeso

31Nkembë toraatore kogaamba koganö göönsoe? Hanö oranyööre eNöökoe ngontahana yeiito areenge, ning'ui araatore gutuiitania?

32ENöökoe taangeeye oMööna waaë omomoomui hai, siböönö naamuruusiri kugira yeiito böönsoe! Niyeke keraabë böönö iga hamui nawë angë gotoha ibiinto biöönsoe?

33Ning'ui arechööngëra abaanto abaahoroa bieNöökoe? ENöökoe wë umuëënë nkobabarra are oboroonge!

34Ning'uimbë arebaihiima? Nkresto Yeeso, onö aakuure, onö aariookere kurua kobaku wiiki nareenge boreo bueNöökoe, nawë ngotosaberaare!

35Ning'uimbë, araatore gotööhokania kurua kobohaanchi boKresto? Gose nimiiriirö, gose obokong'u, gose ninyaanyi, gose numuëëkö, gose nobotobu, gose ehobe, gose nuruku?

36Këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Gukugira ganö baiito ntoreenge kohobe yuruku nsiko chöönsoe; ngokörroatore kiamang'oondi ganö gaakuya kogöögöa.”

37Siböönö komang'ana ganö göönsoe baiito ntoona ogokera kimui gokohëtëra harewë onö aatohaanchere!

38Kugira neena obohëënë iga tegeento keehö hai kenö keraatore gotööhokania na obohaanchi bööë: ninyööra nuruku gose obohoru, ninyööra nabamaraika gose ababaahi gose ichiinguru chakuriooba, ninyööra nganö gaahö böönö gose ganö gariicha,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

39ninyööra nekebara keigoro gose moonse yekebara-tegeento kere giöönsoe kubinö biaatëëmeroe kenö keraatore gotööhokania na obohaanchi bueNöökoe bonö boreenge hare Kresto Yeeso oMonënë weiito.

Abaruumi 9

ENöökoe na abaanto baaë

1Nkogaambande obohëënë, tenkorööngöha hai, kugira uni naagöötana na Kresto. Entariki yaanë, nayo yöönsoe nkohërëkiriaere kuMuiika oMohoreeru, iga tenkorööngöha hai

2hanö nkogaamba iga neena imiitumatö emenënë na oborro bonö botaana muhikö komööyö göönë.

3Kugira nenkahaanchere iga uni umuëënë nebë haanse yimiihiimö gieNöökoe, na nahokanibuë na Kresto kugira yabaanto baiito, abomobere na amaanyiinga gamui nauni.

4Bayo nabaIsraeri banö baakörroe abaana bieNöökoe, bakahaaboa ubuhiku, na ichindagano, na aMaragö; bakamanya obosëëngëri obohëënë; bakahaaboa ichindago.

5Nabö mbareenge uruiboro robaaguuka; na Masiihi, gukuiboroa kiomoonto naaruure harebö. Newë eNöökoe onö akobaaha göönsoe, agoongoe kuyeeyo! Amina.

6Tiiga iga eng'ana yeNöökoe tiyaakörekaine hai; kugira tiiga iga böönsoe banö bareenge abaIsraeri mahëënë nabaanto bikiaaro geIsraeri.

7Gose tiiga iga böönsoe nabaana baAbrahamu gukugira iga mbareenge uruiboro röötë hai. Siböönö eNöökoe naateebiri Abrahamu iga, “Ngokohëtëra hare Isaka nehö urinyööra uruiboro röötö.”

8Konö nkö okogaamba iga tebaara bareenge abaana bomoonto mbö bareenge abaana bieNöökoe hai; kuibaga reyo, abaana baara baibooyoe komarichökërö giendago mbö bakobaroa iga nuruiboro röötë.

9Kugira endago yaakörroe kong'ana enö iga, “Gonkaaga këenö nindiriinga, na Saara nariibora omööna wikimura.”

10Na ganö tegöönsoe hai. Kugira Rebeeka nawë nariibora abaana na isa waabö abaana bayo nuumui, nawë niIsaka, guuka weiito.

11Ninyööra nkaaga abaana bataraiboroa na nkaaga bataraatora gokörа renö rereenge iriiya na renö rereenge iribeebe siböönö okorri iga ikibune kieNöökoe kiobööhuri kegëëndërri,

12tiiga iga ngikugira yamaköra etare iga ngikugira yokoberekeroa köötë, Rebeeka naateebiibui iga, “Omööna omotaangi narekörra omokë waaë.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Uni naahaanchere Yaköbö siböönö Esao naamorëgere.”

14Niyekembë toragaambë? ENöökoe natare omoroonge? Tiigö roonde hai.

15Kugira naateebiri Mosa iga, “Nendaabë na amaabe komoonto ore wöönsoe onö ngutuna kööbera; nendaigueere borro omoonto ore wöönsoe onö ngutuna kuigueera borro.”

16Kohayombë göönsoe nguitëng'ëragare, tiiga ngokeera omoonto agutuna gose agoköra hai, siböönö nkomaabe gieNöökoe bëënë.

17Kugira amaandekö nkogaambagare igoro yaBaraao (omogaambi waMiisiri) iga, “Naagokörre omogaambi okorri iga nooroki ichiinguru chiaanë hareuwë na iriina rëënë remanyekanë igoro yekebara giöönsoe.”

18Kohayombë, eNöökoe naana amaabe ko ore wöönsoe onö ahaanchere na ngoköraare omoonto ore wöönsoe aba na omööyö omokong'u këëbore ahaanchere.

Oborro na amaabe gieNöökoe

19Siböönö umui weiinyu narambuuri iga, “Hanö ndanyööre amang'ana ganö niigö gare, niyeke eNöökoe aratore kunyööra irisaria komoonto? Ning'ui aratore köönga gare agutuna?”

20Siböönö uwë ngeento ke ore, uwë omoonto, gukuhuunchukiria eNöökoe? Gose egeento kenö keboomberoe keratora kubuuria ore akeboombere iga, “Niyeke waakörre okamboomba këhanö?”

21Gose, umubuumbi taraatore gokörra iriröba këëbore ahaanchere, na koboomba ibinyoongo bibere kuiröba reera bëënë, ikimui kobokörri buesookö na ikimui kobokörri oboonde boruisö röönsoe hai?

22Niyeke gekaabaaye hanö eNöökoe agaatunere iga oroki oborro bööë na goköra ichiinguru chiaaë chimanyekane? Siböönö naareenge umugumiirria bokong'u hare ibitëëmoa binö wanyöörre biatëëmoa binyööre oborro na ogosaribua.

23Naakörre iigö okorri iga ahonyore obonënë bubuhiku bööë, kubitëëmoa binö biaatëëmeroe iga binyööre amaabe, ganö wanyöörre aaseemia karai gikugira yubuhiku.

24Kugira baiito mbö, abaanto banö aaberekeeye, tiiga iga ngukurua gatai yabaYahuti bëënë hai, siböönö na kurua gatai yabaHamate nabö.

25Ganö ngö aagaambere kogetabo keHosea iga, “Abaanto banö bataare abaanë nendeberekera ‘Abaanto baanë.’ Ikiaaro keera ntaahaanchere nendeberekera ‘Abahaanchoa baanë.’

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Na ahase haara wanyöörre baateebibua iga, ‘Baiinyu temoreenge abaanto baanë,’ hayo bö mbareberekeroa iga abaana bieNöökoe onö aahö.”

27Na omonaabi Isaaya naagaambere kongaamba enënë igoro yaIsraeri iga, “Ninyööra abaanto baIsraeri baareenge abaaru kiomosëënsë guinyaancha, simbë mbakë bëënë barinyööra ubuituuria;

28kugira oMonënë mboongo iigö araahiki ikiina këëë igoro yekebara giöönsoe.”

29Nkëboora omonaabi Isaaya aagaambere mbërë iga, “Hanö nkanyöörre oMonënë onö areenge uMukumahë ataatotegeeye uruiboro, ntokabaaye geSötöma, na wiiki ntogatuubaine na Göömöra.”

Israeri na aMang'ana Amaiiya

30Kohayombë nke toragaambe? Niiga abaHamate, banö bataare gutuna iga babë abaroonge, banyööre oboroonge, siböönö oboroonge gonchera yubukumia;

31nkaaga abaIsraeri, banö baare kurigia oboroonge gonchera yamaragö tebaatorre kuhikia amaragö hai.

32Na ngukugira ke? Ngukugira iga bö tebaaitëng'ëëye ubukumia hai siböönö mbaaitëng'ëëye gare baare goköra. Na kohayo bö baituuratuura igoro “yirigena reguituuratuura”

33këëbore amaandekö gaagaambere iga, “Tamaaha, ndatoora irigena kumugi goSayuuni, reera rereköra abaanto baituurëtuurë, orotare roora rorebaköra bagoe. Siböönö ore wöönsoe onö arikumia harewë tarisuukirribua hai.”

Abaruumi 10

1Baanto baiito, nehaanchere komööyö göönë göönsoe iga abaanto baiito banyööre ubuituuria! Wiiki nkobasaberande koNöökoe ruisö röönsoe!

2Ndatora kobateebia obohëënë iga bö mbaana omokea omonënë koNöökoe; siböönö omokea gööbö tegoreenge kobong'aiini bobohëënë hai.

3Bö tebaamanyere enchera enö eNöökoe agokörra abaanto koba abaroonge hai, na kuibaga reyo, mbaasaachere gotaanga enchera yaabö abiëënë; na kohayo tebaitabirriiyi enchera yeNöökoe yagoköra abaanto koba abaroonge hai.

4Kugira Kresto aisa kuhikia aMaragö, okorri iga böönsoe banö baraakumi baköroe abaroonge mbërë yeNöökoe.

Ubuituuria nkugira yaböönsoe

5Igoro yoboroonge bonö bogotooka gukuigueera aMaragö Mosa naandekere iga, “Ore wöönsoe onö araaköre gayo naraabë hö gikugira yagö.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Siböönö kere gekogaamboa igoro yoboroonge bonö bogotooka gonchera yubukumia niiga; “Waangë kuibuuria komööyö gööö, Ning'ui araayi igoro kuriooba?” (hayo niiga, gokorëënta Kresto haanse).

7Gose otakaibuuria iga, “Ning'ui araasekere kuya haanse gokebara moonse?” (hayo niiga gokorëënta Kresto igoro kurua kobaku).

8Amaandekö nke gakogaamba? “Eng'ana nereenge haang'i nauwë, kumunyua gööö na komööyö gööö” (hayo niiga, eng'ana yubukumia eera tukuruundia.)

9Hanö ndanyööre otobooye iga Yeeso noMonënë na ukumi komööyö iga eNöökoe naamuriuukiri kurua kobaku, noranyööre ubuituuria.

10Kugira omoonto ngukumiaare komööyö na aköroa omoroonge; na omoonto ngotoboraare na umunyua anyööra ubuituuria.

11Amaandekö garagaamba iga, “Ore wöönsoe onö araakumi harewë tarasuukirribue hai.”

12Kugira tebohagare boohö hai gatai yabaYahuti na abaHamate; kugira oMonënë nuumui oora bëënë nawë nareenge oMonënë waböönsoe, nawë nareenge omogësa koböönsoe banö bakomosaba.

13Këëbore yaandekeroe iga, “Böönsoe banö bagosaba kuriina rioMonënë mbaranyööre ubuituuria.”

14Siböönö niyeke baraatore gosaba ubutuurria kurua harewë onö batarakumia? Na niyeke baraatore gukumia harewë onö bataakaiguure? Na niyeke baraatore kuiigua hanö ndanyööre umuruundia ataahö?

15Na niyeke abaruundia bararuundi hanö ndanyööre batatomeroe? Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Mbuuya botëëmö ke kuguucha kobanö baakuruundia aMang'ana Amaiiya!”

16Siböönö tiiga iga mböönsoe baitabirriyi aMang'ana aMaiiya hai. Omonaabi Isaaya wë umuëënë akagaamba iga, “Monënë, ning'ui aakumiri eng'ana yeiito?”

17Ukuigua aMang'ana Amaiiya nkorëëntakore ubukumia, na aMang'ana Amaiiya gayo ngaara gakuruundibua igoro yaKresto.

18Siböönö ndabuuria iga, gose nobohëënë iga tebaiiguure eng'ana hai? Obohëënë mbaaiguure-kugira, “Engaamba yaabö yaasookiri ekebara giöönsoe; amang'ana gaabö gaahika kubiikö biekebara.”

19Wiiki ndabuuria iga, gose abaanto baIsraeri tebakoongora hai? Mosa nowambërë gokogaamba iga; “Nendabaköre baiinyu mobë na irihari kobaanto bikiaaro keende; na gonchera yabaanto abakaangi nendaköre abaanto baanë babë na oborro.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Na omonaabi Isaaya naakarehere ninyööra hanö aagaambere iga, “Nanyöörroe na baara bataare kundigia; naaihonyooye kobaara bataare kuumburirria.”

21Siböönö igoro yaIsraeri naagaambere iga, “Urusiko röönsoe urugima naaraambekere amabökö gaanë iga nirigani abaanto banö batakunyigueera na banö baanyaanga.”

Abaruumi 11

Amaabe gieNöökoe kobaIsraeri

1Böönömbë ndabuuria iga, gose eNöökoe naangere abaanto baaë? Tiigö roonde hai! Uni umuëënë numuIsraeri ndeenge, uruiboro roAbrahamu, umui wegesaku keBenchamiini.

2ENöökoe taangere abaanto baaë hai, banö aahooye kurua karai. Temomanyere kere amaandekö gakogaamba igoro yaEriiya këëbore aachööngëëye abaIsraeri mbërë yeNöökoe hai?

3“Monënë, baiitere abanaabi baaö na gosaria ahase haaö hakuruusiria ibiruusio; nuuni bëënë naatigaaye, nabö ngutunabare iga baanyitë.”

4Gose niyeke eNöökoe aamuhuunchukiiyi? “Naaibekeeye umuëënë abaanto ibikoe muhuungate banö bataasëngëëye enöökoe woboröögö onö akoberekeroa iga Baari.”

5Nkëboyo bëënë kereenge gonkaaga enö yaböönö; hö bare abaanto bakë kobaara baatigaaye banö baahooyoe gikugira yamaabe.

6Hanö ndanyööre ngikugira yamaabe tekaaba wiiki gikugira yamaköra hai. Hanö gekabaaye gukugira yamaköra, amaabe tegakabaaye na ubueera bore böönsoe hai.

7Böönö niyeke? Abaanto baIsraeri tebaanyöörre kere baare kurigia hai, siböönö abaahoroa mbö baakinyöörre. Abaande böönsoe banö baatigaaye mbaakong'iri imiööyö bakaanga kuigueera,

8këëbore amaandekö gakogaamba iga, “ENöökoe naakong'iri emetoe na imiööyö gëëbö; na akabaaha amaiisö ganö gatakomaaha na amatui ganö gatakuiigua kuhika kurusiko rorëërö.”

9Na Tauti aragaamba iga, “Tiga ichinyaangi chiaabö chibë oborëëmbu na omohana gokobagöötia; tiga chibë egeento keguituuriatuuria na inyaanyi harebö!

10Tiga amaiisö gaabö gatooroe igisuunte okorri iga batagaatora komaaha; na emegööngö gëëbö gihiinyoe kunyaanyi ruisö röönsoe.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Sooki ndabuuria iga, gose hanö baituurretuurre, bö mbaagooye na gusika kimui? Tiigö roonde hai! Gukugira yamaraga ganö baakörre, ubuituuria bööcha kobaHamate, okorri iga abaIsraeri babamaahere irihari.

12Hanö ndanyööre iriraga rëëbö ndërëëntere amaitabirio amaaru gokebara, na oborösu bööbö bokarëënta amaitabirio amaaru kobaHamate, böönö maitabirio amaaru gakerëëngërë ke gareba hö hanö abaYahuti bakaahekeerana.

Ubuituuria buabaHamate

13Böönö ngusumaachande kobaHamate. Këëbore uni ndeenge omotomoa wabaHamate, nendaiheche kugira yomoremö göönë.

14Haande ntore goköra abaanto baanë koba na irihari, na kohayo ntore gutuurria abamui baabö.

15Kugira hanö bö wanyöörre baangoa, ekebara nkëgöötaniibui obosaani koNöökoe, niyeke kerebambë, hanö bö baritabirribua? Mboreba obohoru kobaku!

16Hanö ndanyööre ekeng'eenga këmbërë kiomogaatë kenö kiruusiibui koNöökoe nekehoreeru, hayo omogaatë umugima nagö göönsoe nomohoreeru; na hanö ndanyööre imiri giomote nemehoreeru, na ichiinsagia nachiö chöönsoe nichihoreeru.

17Hanö ndanyööre ichiinsagia ichimui nchiahagooyoe na uwë omoHamate onö oreenge orosagia romoseituuni goibara wabërëkoa kö, kuibaga richiinsagia chiira chaahagooyoe okorri iga osaangë ubuuya bomoseituuni

18kohayombë, kuhika waangë kuihëëmëra abaYahuti banö bareenge gichinsagia. Hanö moraihëëmë momanyë iga baiinyu temokoha imiri ichiinguru hai - imiri ngiö gekobaha ichiinguru.

19Siböönö noragaambë iga, “Ichiinsagia chiira nchiahagooyoe okorri iga mbërëkoe komoseituuni.”

20Gayo namahëënë. Nchiahagooyoe gukugira iga tebaakumiri hai, nkaaga uwë wimereeye gukugira yubukumia bööö. Siböönö möongë kuihëëma gikugira eyo; kuibaga reyo mööböhë.

21Kugira ndanyööre eNöökoe ataatigere abaYahuti, banö baareenge gichinsagia isimisi bahönë, na baiinyu tarebatiga mohönë hai.

22Maahambë ubuuya na obobe bueNöökoe: obobe kobaara baisa kogoa, siböönö ubuuya hareuwë-hanö ndanyööre oragëëndërria kubuuya bööë. Hanö oranyööre togoköra iigö hai, nauwë wöönsoe norahagoroe.

23Na hanö oranyööre abaYahuti mbatiga okööngа gukumia kööbö, nabö mbarariingibue haara wanyöörre baareenge; kugira eNöökoe naana ogotora kogoköra iigö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Hanö ndanyööre baiinyu abaHamate mööhagooyoe kurua komoseituuni goibara mokabërëkibua boora eseera etare komoseituuni gonö göimiibui, tekeraabë buuya bokong'u guchiinsagia ichinyiborane koberekibua komoseituuni göchiö haara chiaaruure!

Amaabe gieNöökoe koböönsoe

25Baanto bamoiito, ehö eng'ana yikibisere kenö këëhonyoroa enö ngutuna iga momanyë, okorri iga motakaimaaha iga mbang'aiinimore komaitëgëërrö gaiinyu abiëënë. Na eng'ana eyo yikibisere niiga, obokong'u boikarra abaIsraeri abamui kuhika ronö abaHamate böönsoe urinyööra baachere koNöökoe.

26Kohayo nehö abaIsraeri böönsoe barinyööra ubuituuria. Këëbore amaandekö gakogaamba iga, "Umutuuria nariicha kurua Sayuuni na nariruusia ubunyaanku kurua Kurutuundurra roYaköbö.

27Nendeköra endagano enö hamui nabö enkaaga enö ndebaabera amaraga gaabö."

28Gukugira bö mbaangere aMang'ana Amaiiya, abaYahuti baaba ababisa bieNöökoe kugira yeiinyu bare baHamate. Siböönö gukugira yobööhuri baaba basaani bieNöökoe gukugira yabaaguuka baabö.

29Kugira amaitabirio gieNöökoe na emberekera yaaë tibikahoonchoroa hai.

30Këëbore mööngere kuigueera eNöökoe karai; siböönö munyöörre amaabe gukugira yabaYahuti gokööngа kuigueera eNöökoe.

31Mbaangere kuigueera eNöökoe, okorri iga gikugira yamaabe gaara möönyöörre nabö böönsoe böönö batore kunyööra amaabe gieNöökoe.

32Kugira eNöökoe aaböha abaanto böönsoe gokööngа kuigueera kööbö, okorri iga atore koorokia amaabe harebö böönsoe.

Egoongö koNöökoe

33Oboome, eseemia na obong'aiini bueNöökoe nobonënë bokong'u! Amaabe gaaë tegaguisuunchua hai, na ichinchera chaaë tichikoongoroa hai.

34Këëbore yaandekeroe iga, "Ning'ui amanyere amaitëgëërrö goMonënë? Ning'ui ana ogotora gokomoteebia ekegoköra?

35Ning'ui aahaanere egeento harewë, okorri iga achë gokehakana wiiki?"

36Kugira ibiinto biöönsoe harewë biikurua, na mbiihö gokohëtëra harewë na kugira yawë. Ubuhiku tiga bobë koNöökoe kuyeeyo! Amina.

Abaruumi 12

Irimënya iriihea

1Kohayombë baanto bamoiito, gukugira yamaabe amaaru gieNöökoe ndabagëya iga muiruusi abiëënë mobë ikimuëënsö kenö keena obohoru,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

ekehoreeru na kenö gekogöökia eNöökoe. Obosëëngëri boiinyu bobohëënë bonö moraruusi.

2Mööngë kuigöötania komang'ana giekebara kenö, siböönö tiga mohoonchoroe moonse kogokoboroa kimui amaitëgëërrö gaiinyu. Sooki moraatore komanya gare eNöökoe agutuna, gare gareenge amaiiya na gare gakomogöökia na amahekeeranu.

3Na gukugira yamaabe ganö naahaayoe, nkobateebiande baiinyu böönsoe: Mööngë guitëgëërra baiinyu abiëënë iga moreenge abaigoro gokera këëbore keragere iga mobë. Kuibaga reyo, mobë na ekerëëngërë kuguitëgëërra koiinyu, na mokëëngë ikiina gokerëëngërë kiubukumia boora eNöökoe aabahaaye.

4Ntoona ibiimö ibiaaru komobere gumui, na ibiimö binö biöönsoe mbiina emeremö hagare hagare.

5Këhayo bëënë, ninyööra tobë baaru, ntoreenge omobere gumui kobogöötaiine hamui na Kresto, na kera umui nareenge ikiimö kimui kubiimö biinde.

6Ntoona ibituhö hagarehagare kubuituungaini na amaabe gaara töhaayoe. Hanö oranyööre igituhö nikiobonaabi niiga togekörre korëng'aana na ubukumia boora toonabö;

7hanö oranyööre igituhö geiito nikiobokörri, niiga tokörre; hanö oranyööre igituhö këëö nukuiigia, nkeragere iga wiigi;

8hanö oranyööre igituhö këëö nugutirimikia abaande, nkeragere iga oköre këëboyo bëënë. Ore wöönsoe onö agutuurria onö ataana geento nkeragere iga aköre iigö kobogësa; ore wöönsoe onö agotaangata nkeragere iga abë na omokea bokong'u; ore wöönsoe onö akomaahera abaande amaabe nkeragere iga aköre iigö komogöökö.

9Obohaanchi boiinyu kuhika bööngë koba na ubuiteerri. Morëgë kenö kereenge ikinyaanku, mogöötërrë; gaara gareenge amaiiya.

10Mohaanchane kiabaanto baandaimui hare Kresto, na kera omoonto ataangati koorokia esookö yaaë kowoonde.

11Moköre emeremö bokong'u na mööngë koba abarösu. Mokörre oMonënë emeremö na omööyö guirisaansera.

12Tiga iriitëng'ërö reiinyu rebaköre mobë na emegöökö, mobë abagumiirria kumiiriirö geiinyu, na muyi morasaba ruisö röönsoe.

13Muyi morasaanga ibiinto hamui na abaanto banö bareenge kugutuna na muirigani abagëni guchika cheiinyu.

14Muitabiri baara bakobaha inyaanyi; - mobaitabiri na motakabaihiima.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Mobë na omogöökö hamui na baara bareenge komogöökö, mukuure hamui na baara bagukuura.

16Motoondorroe na amang'ana gaiinyu umui kowoonde. Mööngë kuihëëma, siböönö moköre obosaani hamui na abaanto abasuseenu. Mööngë guitëgëërra baiinyu abiëënë iga nabang'aiinimore.

17Hanö oranyööre umui weiinyu agokörëëye bobeebe, waangë goköra igisiöömba. Mosaache goköra gare böönsoe baakomaaha iga namaiiya.

18Oköre göönsoe gokerëëngërë kere ogotora gokoba na omorëëmbë na abaanto böönsoe.

19Baanto bamoiito, mööngë kohakana igisiöömba, siböönö kuibaga reyo, motegere eNöökoe. Kugira amaandekö nkogaambagare iga, “Igisiöömba nekëënë uni, nendakehakanë, araboora oMonënë.”

20Kuibaga reyo, këëbore amaandekö gakogaamba; “Hanö oranyööre umubisa waaö araambokere, tamoha egekorea; hanö oranyööre ana umuihomö, tamoha egeento gekunyua; kugira kogoköra iigö noramoköre amaahë ichinsöni ichinënë kiamakara gomörrö igoro yomotoe göö̈ë.”

21Mööngë gutiga ubunyaanku bobakerë; kuibaga reyo, mokerë ubunyaanku kogoköra amaiiya.

Abaruumi 13

Ukuigueera abataangati bikiaaro

1Kera omoonto kuhika aigueere abataangati bikiaaro, gukugira ogotora göönsoe nkoNöökoe gukurua, na abataangati bikiaaro ngotooroabare na eNöökoe.

2Ore wöönsoe onö aköönga ogotora nyööra nkööngaare gare eNöökoe agaambere iga kebë; na banö bagoköra iigö nguikëëngërabare ikiina abiëënë.

3Kugira tiiga iiga abataangati bööböhoe na baara bagoköra amaiiya hai, siböönö bööböhoe na baara bagoköra amanyaanku. Gose nohaanchere iga waangë kööböha omoonto onö ana ogotora? Taköra amaiiya, nauwë noranyööre egoongö kurua harewë,

4gukugira wë nomoköri wemeremö weNöökoe onö agoköra emeremö kubueera böö̈ö. Siböönö hanö oranyööre namanyaanku ogoköra, niiga omööböhë, gukugira ogotora köö̈ë gokohaana inyaanyi tokobuchua hai. Wë nomoköri wemeremö weNöökoe na nkuhikiaare inyaanyi yeNöökoe kobaara baagoköra amanyaanku.

5Kugira guikibunë kenö kuhika muigueere baara baana ogotora-tiiga iga ngukugira yinyaanyi hai, siböönö höönsoe ngukugira yentariki.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Keyo bëënë nkiö gikugira morahakana iriguuti, gukugira baara baana ogotora ngokörabare emeremö kugira yeNöökoe hanö wanyööra barahikia emeremö gëëbö këëbore keragere.

7Mohakane böönsoe, amasiire gaabö ganö moonago; komoonto wiriguuti mohakane iriguuti; komoonto wubusuru mohakane ubusuru, mobë na obööba komoonto onö aisaiine obööba, na mosooke omoonto onö aisaine iga asookoe.

Obohaanchi kobaande

8Mööngë koba na isiire komoonto ore wöönsoe - isiire bëënë enö moraabë nayo nokohaanchana abiëënë kubiëënë. Kugira ore wöönsoe ahaanchere owoonde oyo naMaragö akuiigueera.

9Amaragirrio gaara, “Waangë goköra oboraaya; waangë guiita; waangë kuiiba; waangë kuigöömba egeento kiomoonto woonde ore wöönsoe” - na iriragirrio rere riöönsoe renö reehö nkuiribuagare kong'ana imui enö, “Ohaanche umuunyarobëri waaö këëbore wihaanchere uwë umuëënë.”

10Obohaanchi tebogokörra umuunyarobëri eng'ana embeebe hai. Kohayo obohaanchi mbö obohekeeranu buaMaragö.

11Kuhika oköre ganö, gukugira momanyere iga enkaaga yaahikere yakobooka kurua guchitero. Kugira enkaaga yakunyööra ubuituuria haang'iere böönö gokera haara yaareenge hanö tötaangere gukumia.

12Ubutiko busirre na obokeeye buhikere haang'i hanö. Tiga tutigë goköra amang'ana agigisuunte, na tuimuki ibiooge biaguitanera gonkaaga yomobaso.

13Amaköra gaiito gabë gubusuuki, kiabaanto banö bamënyere koborabu - tööngë koba abaraango gose abanyui baamaroa, abanyaanku gose banö bagoköra oboraaya, abiribeeha gose abirihari.

14Siböönö muiböhë oMonënë Yeeso Kresto kiengebo, mööngë kuigueera emebere geiinyu giriraga na kuihaana guchigöörio chagiö.

Abaruumi 14

Waangë gokëëngëra umukumia woonde ikiina

1Muirigani omoonto onö areenge omorösu kubukumia, siböönö mööngë goköra ichinkaani nawë igoro yagaara motakuigueerrana.

2Ahö omoonto onö agukumia na nkoreaare ibiinto biöönsoe, siböönö ahö omoonto onö areenge omorösu kubukumia nawë nichinyinyi bëënë akorea.

3Omoonto oora akorea egeento kere giöönsoe tiiga niiga asërë oora ataagoköra iigö; nkaaga umui oora akorea ichinyinyi bëënë tiiga niiga akëëngërë ikiina umui oora akorea egeento kere giöönsoe hai; kugira eNöökoe aisa kumuitabirria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Gose uwë ning'ui onö ogokëëngëra ikiina omokõri wemeremö womoonto woonde? OMonënë onö amööndekere emeremö newë araatore gokëënga ikiina iga akerre gose iga agooye. Na narakere, gukugira oMonënë naana ogotora gokomokõra akere.

5Omoonto umui araitëgëërra iga urusiko nyaborëbë ndoreenge urubueera bokong'u gokera urusiko roonde, nkaaga omoonto woonde wiiki araitëgëërra iga ichinsiko chöönsoe nchirëng'aiine. Kera omoonto nkeragere iga abë na obohëënë kimui igoro yakere aitëgërrëëye komotoe gööë umuëënë

6Ore wöönsoe onö akogööta bokong'u urusiko nyaborëbë ngokõraare iigö kogosooka oMonënë; ore wöönsoe akorea kere giöönsoe ngokõraare iigö kogosooka oMonënë, gukugira nkuruusiaare egoongö koNöökoe. Ore wöönsoe araangë korea ibiinto nyaborëbë ngokõraare iigö kogosooka oMonënë, na nkuruusiaare egoongö koNöökoe.

7Temoonto ahö gatai yeiito onö akoba hö gukugira yaaë umuëënë hai, na temoonto ahö gatai yeiito onö agukua gukugira yaaë bëënë hai.

8Hanö oranyööre toohö, ngikugira yoMonënë, na hanö oranyööre torakua ngikugira yoMonënë. Kohayo hanö oranyöörë nokoba hö gose nugukua, ntoreenge aboMonënë.

9Kugira Kresto naakuure na naariookere kobohoru okorri iga abë oMonënë wabanö baahö na wabanö baakuure.

10Uwëmbë, onö otaakorea biöönsoe ngikugira ke ogokëëngëra umukumia woonde ikiina? Nauwë onö okorea biöönsoe ngikugira ke ogosëra umukumia woonde? Baiito böönsoe nturimeerra mbërë yigituumbe kieNöökoe tokëëngëroe ikiina.

11Kugira amaandekö garagaamba iga, “Obohëënë këëbore ndeenge eNöökoe onö ahö, aragaamba oMonënë, kera omoonto naratëmë ibiru mbërë yaanë, na kera omoonto naratobore iga nuuni ndeenge eNöökoe.”

12Kohayo kera umui gatai yeiito naregaamba amang'ana gaaë umuëënë koNöökoe.

Waangë gokõra umukumia woonde aituurëtuurë

13Kohayombë, tohaatere gokëëngërana ikiina abiëënë kubiëënë. Kuibaga reyo, mokëëngë ikiina iga temorakõre kere keraagire umukumia woonde aituurëtuurë gose agoe kuiraga.

14Nemanyere, wiiki neena obohëënë koMonënë Yeeso iga tegeento keehö kenö getasaabuurroe gikugira yeseera yakiö, siböönö hanö oranyööre omoonto arooche iga tegesabuurroe hai, nkeraabë iigö harewë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Hanö oranyööre oraitumatia umukumia woonde gukugira yibiaakorea, hayo niiga amaköra gaaö tegaakurua kobohaanchi hai. Waangë guitabirria hakaaba hakë iga ibiaakorea biaaö bisarri omoonto onö Kresto aakuure gukugira yaaë!

16Niiga möönge guitabirria iga keera mokomaaha iga nikiiya kemaahekane iga nekebeebe.

17Kugira oboGaambi bueNöökoe tiiga iga nokoraagera gose nukunyua, siböönö mbuituungaini na oboroonge, omorëëmbë na omogöökö gonö gukurua kuMuiika oMohoreeru.

18Na hanö omoonto akörra Kresto gonchera enö, nkogöökiaare eNöökoe na nguitabirribuaare na abaanto.

19Kohayombë, kuhika ruisö röönsoe turigi amang'ana gaara gararëëntë omorëëmbë na gaara garatutuurri kohagaachana abiëënë kubiëënë.

20Waangë gosaria emeremö gieNöökoe genö aisa gaköra gukugira yibiaakorea. Ibiaakorea biöönsoe mbisaabuurroe, siböönö nirisaria gokorea kere giöönsoe keera keraköre omoonto woonde agoe kuiraga.

21Eng'ana inchiiya yagaköra nokööngа korea inyama, kunyua amaroa, gose gaköra kere giöönsoe kere keraaköre umukumia woonde agoe.

22Siböönö kere ugukumia keyo kebë gatai yaaö umuëënë na eNöökoe. Owakehaiiya nomoonto oora ataguikëëngëra ikiina umuëënë kong'ana eera ukunyööra akumiri iga nehëënë!

23Siböönö onö ana isi igoro yegeento kenö akorea, oyo narakëëngëroe ikiina, kugira tagaköra iigö kubukumia hai. Na kere giöönsoe kenö getagaköroa kubukumia niriraga.

Abaruumi 15

Motëgëri abaande tiiga mbaiinyu abiëënë hai

1Baiito banö toona ichiinguru kuhika niiga tutuurri kuimukia emesaire gebaara bareenge abarösu, töönge guitëgëria baiito abiëënë.

2Tiga kera umui gatai yeiito atëgëri umunyarobëri waaë kubuuya bööë, okorri iga amohagaache.

3Kugira Kresto taitëgëëyi umuëënë hai, këëbore aMaandekö gakogaamba iga, “Amang'ana amabeebe ganö baakuruereeye nuuni gaanyahaarre.”

4Amang'ana gare gaataangeroe köndekoa ngaandekeroe okorri iga gatuiigi, totore koba na iriitëng'ërö gonchera yubugumiirria na ubutirimiku bonö tukonyööra koMaandekö.

5Tiga eNöökoe onö areenge umugumiirria na umutirimiku abahë iriitëgëërrö rimui gatai yeiinyu abiëënë gokogööta igituubanio geKresto Yeeso,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6okorri iga baiinyu böönsoe mobë na engaamba imui, motore kogoonga eNöökoe onö areenge Isa waabö oMonënë weiito Yeeso Kresto.

AbaHamate nabö baraiigua aMang'ana aMaiiya

7Kohayo muyi moraiyirigania abiëënë kubiëënë, këëbore Kresto aabairigaiini, kugira yubuhiku bueNöökoe.

8Kugira ndabateebia iga Kresto naabaaye omokörі wemeremö wabanö bagosaaroa gokoorokia obohëënë bueNöökoe, okorri iga ichindago chieNöökoe chinö aaragaiine baaguuka baiito chihekeerane,

9na okorri iga abaHamate nabö batore kogoonga eNöökoe kugira yamaabe gaaë. Këëbore aMaandekö gakogaamba iga, “Kohayo nendekogoonga gatai yabaHamate, nendetoonia iriina rëëö.”

10Wiiki aMaandekö garagaamba iga, “Motacheenga, baiinyu bare baHamate, hamui na abaanto baaë!”

11Na wiiki, “Mogoongë oMonënë, baiinyu bare baHamate böönsoe, abaanto böönsoe, momogoongë wë!”

12Na wiiki, Isaaya aragaamba iga, “Umuhiri Yëësë ariicha; onö aririchökëra agaambere abaHamate; na abaHamate mbaretoora iriitëng'ërö rëëbö harewë.”

13Tiga eNöökoe onö areenge iriitëng'ërö abaichuri omogöökö göönsoe na omorëëmbë kugukumia koiinyu, okorri iga iriitëng'ërö retore gukiina guchiinguru chuMuiika oMohoreeru.

Bauro oMokörri wabaHamate

14Baanto bamoiito: uni umuëënë neena obohëënë iga baiinyu abiëënë muichooye ubuuya, obong'aiini böönsoe na moraatore kuiragirria abiëënë kubiëënë.

15Siböönö nembandekeeye ntaana bööba ntore kobahiitukia igoro yamang'ana nyaborëbë. Nenkörre iigö gukugira yamaabe ganö naahaayoe na eNöökoe

16gokoba omokörri waKresto Yeeso kobaHamate. Ngokörande emeremö kiumunchaama gukuruundia aMang'ana Amaiiya gieNöökoe, okorri iga abaHamate batore koba ikiruusio kenö kiguitabirribua na eNöökoe, ikiruusio kenö gësaabuurua na uMuiika oMohoreeru.

17Kohayo hanö ndeenge hare Kresto Yeeso, ngotorande kuirahera emeremö gëënë kugira yeNöökoe.

18Tengaatora kogaamba eng'ana ere yöönsoe etare nkeera bëënë Kresto aaköra gokohëtëra hareuni iga ndöngööchë abaHamate baigueere eNöökoe, gonchera yamang'ana na amaköra,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19guchiinguru chibimanyiirrio, na ibirogoorö na guchiinguru chuMuiika. Na kohayo, korogëëndö röönsoe kurua Yerusareemu kuhika Irurikö naaruundiri hare höönsoe aMang'ana Amaiiya igoro yaKresto.

20Ugutuna köönë ruisö röönsoe niiga nduundi aMang'ana Amaiiya hare höönsoe haara iriina reKresto retaraigubua, kohayo ntagaacha kohagaacha koborosa bomoonto woonde ore wöönsoe.

21Këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Abaanto baara wanyööre batarateebibua amang'ana gaaë mbaremaaha, na baara wanyöörre bataraiigua amang'ana gaaë mbarioongora.”

Bauro araseemia obogëni bokuya Ruumi

22Kugira yikibunë kenö naareberroa hare kaaru kuguucha hare baiinyu.

23Si böönö niiga niisere gosookia emeremö gëënë guchintahana chinö, na amarua komëëka emëëru naaya ndatuna guucha kobamaaha,

24neena iriitëng'ërö rekobamaaha gonkaaga enö ndanyööre ndeenge korogëëndö röönë rokuya Sibeini, na moong'e ubutuurria boiinyu korogëëndö royo, hanö ndanyööre nsookiri kogööka gokoba hamui na baiinyu hakë iigö.

25Böönö iigö nkuyande Yerusareemu kuirigania hö abaanto bieNöökoe.

26Kugira baara bareenge Maketonia na Akaaya bakëëngere ikiina kuruusia ibiinto biaabö gutuurria abatobu gatai yabahoreeru banö bareenge kumugi goYerusareemu.

27Mbö abiëënë baahaanchere iga baköre iigö. Siböönö kobohëënë, goyo nomoremö gööbö harebö; kugira hanö ndanyööre abaHamate ngosaangabare amaitabirio gakibumuiika hamui na abaYahuti, kohayo abaHamate nkeragere iga nabö böönsoe batuurri aBayahuti komaitabirio gibiinto biaabö.

28Kohayo hanö ndanyööre niisere gosookia omoremö gonö, na kobahërra ibiinto binö urinyööra birusiibui gukugira yaabö, nendeköra obogëni weiinyu hayo, nkaaga ndinyööra ndeenge korogëëndö rokuya Sibeini.

29Na nemanyere iga hanö ndiicha hare baiinyu, nenderëëntana amaitabirio amaaru gaKresto.

30Baanto bamoiito, ndabagëya koMonënë Yeeso Kresto na kobohaanchi buMuiika; mogöötanë hamui nauni kogonsabera koNöökoe.

31Monsabere okorri iga ntore kurua buYahuti kobanö batagukumia komorëëmbë na wiiki iga obokörri böönë kumugi goYerusareemu botore guitabirribua na abaanto bieNöökoe.

32Na kohayo kobohaanchi bueNöökoe, nendatore guucha hare baiinyu niichooye omogöökö na niichë kogööka kobogëni hamui na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

33Tiga eNöökoe onö areenge ensemoka yomorëëmbë abë hamui na baiinyu böönsoe. Amina.

Abaruumi 16

Amakeererrio kobakumia abamui baRuumi

1Ndatuna kogaamba hare baiinyu igoro yamusubaati omoiito Boibe onö areenge omokörri goKanisa yaKënkerea;

2iga motore kumuirigania kuriina rioMonënë këëbore keragere kobaanto bieNöökoe. Momohë ubutuurria bore böönsoe bonö oranyööre aratuna gukurua hare baiinyu, kugira wë umuëënë naareenge umutuurria kobaanto abaaru na ninyööra hareuni umuëënë.

3Monkeerri Birisika na Akuira, abaköri bemeremö hamui nauni hare Kresto Yeeso,

4banö baaruusiri obohoru bööbö gukugira yaanë. Nkuruusiande egoongö-tiiga nuuni bëënë hai, siböönö wiiki na amaKanisa göönsoe gabaHamate nkuruusiagare egoongö.

5Monkeerri wiiki abakumia banö bareenge kunyuumba yaabö. Monkeerri omogöönchë waanë iga Ebaineto, onö aareenge owambërë korong'ööngö roAsia kugukumia hare Kresto.

6Monkeerri Mariaamu onö aakörre emeremö bokong'u gatai yeiinyu.

7Monkeerri Anderoniku na Yuunia, abaanto bamaanyiinga gamui na uni banö tööreenge hamui gokeböhë; bö mbaamanyekaine bokong'u gatai yabatomoa, nabö mbaakumiri hare Kresto mbërë ntarakumia.

8Monkeerri Ambiriato, omogöönchë waanë hare oMonënë.

9Monkeerri Aribano omoköri wemeremö hamui na baiito kobokörri boKresto, na omogöönchë waanë Sitakusi.

10Monkeerri Abeere onö obohëënë bööë hare Kresto böhërëkibua. Monkeerri abaanto böönsoe banö bareenge bieeka yArisitöburö.

11Monkeerri Herotiona, omoonto wamaanyiinga gamui na uni. Monkeerri banö bareenge abieeka yaNarikisi.

12Monkeerri Turubëëna na Turuböösa banö bagoköra emeremö bokong'u kobokörri boMonënë, na omogöönchë waanë Beriisi onö agoköra emeremö gikugira yoMonënë.

13Monkeerri Ruubö, onö areenge omööhoroa koMonënë, na nyako waabö onö areenge wiiki baaba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Monkeerri Asunkirito, Buregeoni, Herime Batiroba, Herima na bamura bamoiito banö bareenge hamui nabö.

15Monkeerri Birorogo na Yuuria, Nërëëa na musubaati omööbö, na Oriimba na abaanto böönsoe banö bareenge hamui nabö.

16Mokeerani abiëënë kubiëënë na eraamuuno endoonge. Morakeeribua na amaKanisa göönsoe gaKresto.

Amaragirrio gagosookerria

17Baanto bamoiito, ndabagëya iga muiraarerre na baara bakorëënta obohötökani na obokong'u na goköra abaanto baande bagoe baratiga amaiigio ganö möigiibui. Mong'ösë kurua kobaanto bayo.

18Kugira abaanto banö baanga bayo tebagokörra oMonënë weiito Kresto hai, siböönö bö nichiinda chiaabö bëënë bagokörra. Komang'ana gaabö amaiiya na guchisumaacho chiaabö chiakong'ainirria emetoe giabaanto abahëënë.

19Abaanto böönsoe baiigua igoro yubuiguiirri boiinyu koMang'ana Amaiiya, na kugira yikibunë kenö ngöökere igoro yeiinyu. Ndatuna mobë na eseemia igoro yakenö kereenge ikiiya, siböönö mobë kiabakaangi igoro yakenö kereenge ikinyaanku.

20Haakurua eNöökoe onö areenge ensemoka yomorëëmbë mboongo arabaandirri iRisaambo haanse yamagoro gaiinyu. Tiga amaabe goMonënë weiito Yeeso gabë hamui na baiinyu.

21Timoteo, omököri wemeremö hamui nauni, abakeerri; hamui na Rukio, Yaasoni, na Sosibiita, abaanto bamaanyiinga gamui na uni.

22Nauni Teritio, omööndiki winyaruba enö, mbakeerri kuriina rioMonënë.

23Gaayo onö aanyirigaiini waaë, hamui na eKanisa yöönsoe babakeerri; Erasito, umubiiki wichiimbiria chiumugi, na mura omoiito Kuiarito, babakeerri.

[24Tiga amaabe goMonënë Yeeso Kresto gabë hamui na baiinyu böönsoe. Amina.]

Bauro araruusia egoongö koNöökoe

25Böönö egoongö ebë harewë onö agotora kobakong'ia, gokorëng'aana na aMang'ana Amaiiya gaara naaruundiri, igoro yeng'ana yaYeeso Kresto, na gokorëng'aana na okohonyoroa guikibisere ekehëënë kenö wanyöörre këëbisoa komëëka emëëru genö gëëhëtere.

26Siböönö obohëënë boyo bööhonyoroa na komanyekana gokohëtëra komaandekö gabanaabi, na kongaamba yeNöökoe wakuyeeyo, okorri iga ibiaaro biöönsoe bitore gukumia na kumuigueera.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Hare eNöökoe bëënë, newë bëënë areenge na eseemia yöönsoe, ubuhiku bobë hö gokohëtëra hare Yeeso Kresto kuyeeyo na eyo! Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Abaköriinto

1 Abaköriinto 1

1Uni Bauro, onö naaberekeeyoe iga mbë omotomoa waKresto Yeeso gokorëng'aana na këëbore eNöökoe agutuna, na mura omoiito Sositëënë-

2Torabaandekera inyaruba kuya gokanisa yeNöökoe enö ereenge Köriinto, kobaara baasabuurrue na Kresto Yeeso, na koberekeroa mobë abahoreeru, hamui na baara böönsoe bagosëëngëra hare höönsoe oMonënë weiito Yeeso Kresto, onö areenge oMonënë waabö na oweiito:

3Amaabe na omorëëmbë bibë hare baiinyu kurua koNöökoe Taata na kurua hare oMonënë Yeeso Kresto.

ENöökoe nkobaitabiriaare gokohëtëra hare Kresto

4Nkogoongande eNöökoe ruisö röönsoe gukugira yeiinyu komaabe gaaë ganö akobaha gonchera yaKresto Yeeso.

5Gikugira harewë möitabiribua bokong'u kubiinto biöönsoe, gusumaacho yöönsoe na kobong'aiini böönsoe,

6Këëbore ubutuburi igoro yaKresto böhekeerana hare baiinyu.

7Kohayo temogosooheroa gituhö kere giöönsoe kibumuiika hai, këëbore mokoganya okohonyoroa koMonënë weiito Yeeso Kresto.

8Nawë wiiki narabaköre mobë na ichiinguru kuhika umuhikö, okorri iga motagaacha koba na isaria kurusiko roora roMonënë weiito Yeeso Kresto.

9Nöökoe nomohëënë, onö aababerekeeye iga mobë na obogöötaiine hamui na oMonënë weiito Yeeso Kresto oMööna waaë.

Obohötökani gokanisa

10Ndabagëya, baanto bamoiito kuriina rioMonënë weiito Yeeso Kresto, muigueerrane böönsoe, komang'ana gare mokogaamba, korri iga möönga koba na obohötökani gatai yeiinyu. Mobë na ubumui bonö bogomere komaitëgëërrö na obokëëngi boiinyu buikiina.

11Kugira baanto bamoiito, narëëntëroa amang'ana igoro yeiinyu na abaanto beeka yaKiroe iga obohötökani mboreenge gatai yeiinyu.

12Tiga ngaambe iga, kuumui weiinyu nkogaambaare eng'ana yeende bohagare. Umui agaamba iga, “Uni nowaBauro nde”, owoonde, “Uni nowaAbooro nde”; owoonde, “Uni nowaBëëtërö nde”; na owoonde “Uni nowaKresto nde.”

13Gose Kresto nabaarokaine! Gose Bauro newë akuure komosaraba kugira yeiinyu? Gose kana möobatiiseroe kuriina reBauro?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Nkogoongande eNöökoe iga tenaabaatiisere moonto ore wöönsoe gatai yeiinyu getare iga nKrisibö na Gaayo bëënë.

15Kohayo omoonto atagaacha kogaamba iga möbaatiiseroe kuriina rëënë hai.

16(Wiiki naabaatiisere eka yaSitebano siböönö koheteera bayo tengokanya iga naabaatiisere omoonto ore wöönsoe wiiki hai.)

17Kresto taantomere iga mbaatiise hai. Naantomere iga nduundi aMang'ana Amaiiya, tiiga nkomang'ana gieseemi yomoonto hai, korri iga ichiinguru churuku roKresto komosaraba chitakaaba chabuchua.

Kresto newë ichiinguru na eseemia yeNöökoe

18Kugira eng'ana yuruku roYeeso komosaraba neng'ana yobokaangi kobaara bagusira: siböönö hare baiito baara tugutuuribua na ichiinguru chieNöökoe.

19Kugira amaandekö nkobooragare iga, “Nendasari eseemia yabanyaseemi na obong'aiini buabasömi nendabotabutë harai.”

20Kohayombë omoonto weseemi hogore? Gose umuiigia waMaragö? Gose nehai are umuëënë ichinkaani wirikora renö? Mahëënë Nöökoe toorokia iga eseemia yekebara kenö nobokaangi hai?

21Kugira Nöökoe goseemia yaaë naakörre kebë egekong'u ekebara komomanya goseemi yakiö. Kuibaga reyo, gonchera yeng'ana enö tukuruundia enö ekomaahekana iga, “nobokaangi,” Nöökoe naakëëngere ikiina gutuuria baara bagukumia.

22AbaYahuti ngutunabare ibimanyiirrio na abaGiriki baratuna eseemia.

23Si baiito nkuruundiatore Kresto onö aabaamberoe komosaraba, eng'ana enö ereenge igiituurötuurö kobaYahuti na kobaHamate neng'ana yobokaangi;

24siböönö kobaara Nöökoe aaberekera, böönsoe abaYahuti na abaHamate, eng'ana enö nKresto, onö areenge ichiinguru chieNöökoe na eseemia yeNöökoe.

25Kugira kere abaanto bagokanya iga nobokaangi bueNöökoe, keyo nkeena obong'aiini bokong'u gokera obong'aiini buabaanto, na kere kereenge iga nekerösu kieNöökoe, nkeena ichiinguru gokera ichiinguru chiabaanto.

26Baanto bamoiito moheetoke mona mööre, enkaaga enö mööberekeeyoe. Gokorëng'aana na abaanto biekebara tebaaru baiinyu mööreenge bang'aiini hai; tebaaru baiinyu mööreenge abichiinguru hai; gose gukuiboroa tebaaru baiinyu mööreenge abirimënya reigoro hai.

27Kohayo Nöökoe naahooye gare ekebara gekomaaha iga nobokaangi okorri iga asuukirri abang'aiini, wiiki naahooye gare ekebara gekomaaha iga noborosu korri iga asuukirri mönyanguru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Wiiki eNöökoe naahooye gare ekebara gekomaaha iga nagahaanse, ganö gagoseroa na ganö gareenge buchua, okorri iga asari gaara ekebara kiguitëgëërra iga nagubueera.

29Hayo niiga temoonto agaatora kuiraha mbërë yeNöökoe hai.

30Gikugira yawë moreenge hare Kresto Yeeso, onö Nöökoe aaköra abë eseemia yeiito; na oboroonge boiito, wiiki aaba obohoreeru na obotachore boiito.

31Nigömbë, këëbore amaandekö gakoboora iga, “Ore wöönsoe agutuna kuiraha niiga airahë koMonënë.”

1 Abaköriinto 2

Eng'ana igoro yaKresto onö aabaamberoe komosaraba

1Hanö naachere hare baiinyu, baanto bamoiito, kuruundia ikibisere kieNöökoe kenö këëhonyoroa, tenaaruundiri gokegaambo ikiiya bokong'u gose goseemi yabaanto hai.

2Kugira nkaaga naare hamui na baiinyu, naakëëngere ikiina iga naangë gutuna komanya ng'ana ere yöönsoe getare iga Yeeso Kresto, na keende hai, uruku röötë komosaraba.

3Na nkaaga naareenge hare baiinyu, naareenge na oborösu, obööba na okogaankana okonënë.

4Isumaacho yaanë na amaruundio gaanë tegaare iga ngamang'ana gakong'ainirria gose gieseemi yomoonto hai, siböönö ngaare koorokia iga nuguMuiika na ichiinguru.

5Kohayo ubukumia boiinyu, bööngë guitëng'ëra eseemia yabaanto siböönö buitëng'ërë ichiinguru chieNöökoe.

Eseemia yeNöökoe

6Ninyööra niigö, ngoteeberriatore eng'ana yeseemia gatai yabaara baatonkoroha kibumuiika. Siböönö teseemi eera yekebara kenö hai gose iga niyabataangati biekebara kenö; bayo ichiinguru chiaabö nchirasaribue.

7Eseemia enö ngoteebeerria neseemi yikibisere kieNöökoe, enö yabiseroe, siböönö enö eNöökoe wanyöörre aahora gikugira yubuhiku boiito karai ekebara getaraaköroa.

8Tebataangati baahö biekebara kenö baamanya eseemia enö hai. Hanö okanyöörre baamanyere, nyööre tebakaabaambere komosaraba oMonënë wubuhiku hai.

9Këëbore amaandekö gakoboora, “Gare iriisö retarooche na gare ugutui gotaiguure, gare moonto ataitëgërrëëye komööyö iga gakaaba, ngö bëënë Nöökoe aseemiiyi baara bamohaanchere,”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Siböönö hare baiito Nöökoe aahonyora ikibisere këëë gonchera yuMuiika göötë. UMuiika nguisuunchagore kere giöönsoe, ninyööra nkenö kibiseroe moonse bokong'u yeNöökoe.

11Ning'ui gatai yabaanto onö agaatora komanya amaitëgëërrö gomoonto etare iga numuiika gomoonto oora gonö goreenge moonse yaaë? Nkëëhö bëënë wiiki temoonto ahö onö agaatora komanya gaara gareenge agieNöökoe etare nuMuiika gueNöökoe bëënë.

12Baiito tetöönyöörre umuiika guekebara kenö hai; getatiga ntöönyöörre uMuiika gonö gööruure koNöökoe, okorri iga tomanyë ibituhö biöönsoe binö Nöökoe aatohaaye.

13Kohayombë, tetogusumaacha amang'ana ganö töigiibui goseemi yomoonto hai, siböönö nkomang'ana ganö töigiibui na uMuiika, na toragaamba borabu kobohëënë kibumuiika, kobaara baana uMuiika.

14Siböönö omoonto onö ataana uMuiika tagaatora kunyööra ibituhö binö biikurua kuMuiika gueNöökoe hai; kugira harewë tibiina bueera hai. Wiiki tagaatora kubioongora hai kugira biyo nkoongoroabire kibuMuiika.

15Omoonto onö ana uMuiika, newëmbë bëënë agotora koongora kere giöönsoe, siböönö wë takoongoroa na moonto woonde hai.

16Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Ning'ui amanyere amaitëgëërrö goMonënë? Ning'ui agaatora komoragirria?” Siböönömbë baiito ntoona amaitëgëërrö gaKresto.

1 Abaköriinto 3

Abaköri bemeremö bieNöökoe

1Siböönö uni baanto bamoiito, tengaatorre gusumaacha hare baiinyu këëbore ngasumaachere kobaanto bakibuMuiika hai; siböönö ngusumaachande këonö agusumaacha kobaanto bekebara wiiki kiabaana abakë kubukumia hare Kresto.

2Naabagöönkiri amabëërë, tenaabaragiiyi ibiaakorea ibikong'u hai, kugira tewanyöörre moraaba bakorea ibiaakorea hai. Ninyööra mböönö temoraaba bakorea ibiaakorea biyo hai,

3kugira nyööra mböönö mokemënyere kiabaanto biekebara. Gose kana tobohëënë iga ninyööra mböönö mokeena irihari na wiiki iribeeha gatai yeiinyu hai? Gayo tekoorokiagare iga nabaanto biekebaramore, na wiiki iga moona etëëmö enö enga yabaanto biekebara hai?

4Hanö umui weiinyu akogaamba iga, “Uni nowaBauro nde,” na owoonde aragaamba iga, “Uni nowaAbooro nde”; tekoorokiamore iga ngoköramore amang'ana kiabaanto biekebara hai?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Kohayo, kana Abooro newë ng'ui? Na Bauro newë ng'ui? Nabaköri biemeremötore, banö möökumiri gokohëtëra harebö. Kera umui ngaköraare emeremö genö oMonënë aamoha.

6Uni naaimiri imbusiro, Abooro akagehomeerra amaanche, siböönö eNöökoe newë aagirre ekamëra

7Onö akuiimia imbusiro na onö akohomeerra amaanche bayo tebatondooye hai. ENöökoe newë atondooye, kugira newë akugira ikiina.

8Onö akuiimia imbusiro na onö akohomeerra amaanche bayo tewoonde akerre woonde hai, eNöökoe naretoha kera umui gokerëëngërë kiemeremö gëëë gere aakörre.

9Kugira baiito nabaköri bemeremö toreenge hamui na eNöökoe, na baiinyu moreenge omogoondo gueNöökoe; wiiki inyuumba yeNöökoe.

10Gokorëng'aana na amaabe ganö Nöökoe aambërëëye, naakörre emeremö ndeenge omohagaachi omotaangati na omong'aiini, ngatuka oborosa, haakurua omoonto woonde arahagaacha hare bö. Siböönö kera omoonto kuhika airaarerre mona akohagaacha igoro yabö.

11Kugira Yeeso Kresto newë oborosa bumui bëënë, bonö böötukua wiiki tewoonde ahö agaatuka oborosa boonde hai.

12Abaanto abamui mbaraakörre esahaabu gose ichiimbiria gose amagena amakumahë gokohagaacha koborosa boyo; abaande bahagaachere emete gose orosaahi gose urusiaaga.

13Omoremö gokera omoonto ngoremaahoa borabu. Kugira urusiko roora ndorehonyora omoremö goyo. Wiiki omörrö ngorehonyora omoremö gokera moonto, na omörrö goyo ngoresaacha omoremö gokera moonto na koherekia ubuuya böögö.

14Hanö urinyööra omoremö gomoonto ore wöönsoe gonö ahagaachere koborosa boyo gotagereseeye, narinyööra igituhö.

15Siböönö hanö omoremö gomoonto ore wöönsoe goregeresera, tarinyööra gituhö hai; etare iga wë umuëënë narituuribua, këonö aterrokere kurua komörrö.

16Gose temomanyere iga baiinyu neHekaaru yeNöökoe more, na wiiki iga uMuiika gueNöökoe moonse yeiinyu gomënyere hai?

17Kohayo hanö omoonto araasari eHekaaru yeNöökoe, Nöökoe nawë naramosari, kugira eHekaaru yeNöökoe nehoreeru, na baiinyu abiëënë neHekaaru yaaë more.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

18Omoonto atagaacha kuing'aiina umuëënë. Hanö oranyööre gatai yeiinyu omoonto ore wöönsoe araitëgëërra iga naana eseemia gokebara kenö, niiga aiköre kiomokaangi, korri nehö araabë na eseemi kobohëënë.

19Kugira eseemia yekebara kenö nobokaangi mbërë yeNöökoe. Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Newë akogöötia abieseemia kobogachani bööbö”;

20wiiki garaboora iga, “OMonënë namanyere iga amaitëgëërrö gabanyaseemia tegaana bueera hai.”

21Moonto atagaacha kuirahera gare abaanto baande bagotora goköra hai, kugira ibiinto biöönsoe nibieiinyu.

22Ninyööra Bauro, Abooro, na Bëëtërö; ekebara kenö, obohoru na uruku, enkaaga enö na eera eraache - biöönsoe biyo nibieiinyu,

23na baiinyu nabaaKresto more, na Kresto noweNöökoe.

1 Abaköriinto 4

Abatomoa baKresto

1Niiga bëënë omoonto aratobarë, iga nabaköri bemeremö baKresto tore, na abamaahirri abibisere binö biahonyoroa bieNöökoe.

2Kere bëënë kigutunua kobamaahirri niiga babë abahëënë.

3Böönö, uni tentoondoreeyoe igoro yagokëëngëroa kiina na baiinyu gose abakëëngi baande bibiina hai; gose ninyööra nuuni umuëënë tinguikëëngëra kiina hai.

4Tengotëmoa na ntariki kong'ana ere yöönsoe hai, siböönö eyo tekoorokia iga teneena isaria hai. Omonënë newë agonkëëngëra ikiina.

5Kohayo motagaacha gokëënga ikiina mbërë enkaaga eera yaatoorroe etaraahika. Ogokëënga ikiina kuhika koganyë ronö oMonënë ariicha. Wë newë aretoora borabu ibibisere bigisuunte na kohonyora amaitëgëërrö gomööyö. Sooki nehö kera moonto arinyööra egoongö enö imuisaiine kurua koNöökoe.

6Baanto bamoiito, gukugira yeiinyu amang'ana gayo göönsoe ngaambere igoro yaAbooro na igoro yaanë, niiga okorri motore kueega hare baiito na motore komanya esesoro yekereengio kenö, “Mööngë goköra eng'ana koheteera gare gaandekeroe.” Temoonto gatai yeiinyu araatore kuihechera omoonto umui na gosëra owoonde hai.

7Ning'ui akogoteebia iga mboonde ore gokera abaande? Ngeento ke onakiö kenö otahaayoe? Ndanyööre wahaaboa, niyeke ogoköra oraihechera nkanya notaakehaayoe?

8Möisa kunyööra karai biöönsoe binö mugutuna. Möisa koba abaame karai. Mööba abagaambi karai nenkanyööra baiito totaraaba! Mbuuya ekabaaye hanö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

mokaabaaye abagaambi kimui korri na baiito böönsoe tobaahë hamui na baiinyu!

9Kugira nguitëgëërrande iga Nöökoe aatoköra baiito abatomoa iga tobë abaanto bahase hahaanse ahagosookerria, kiabaanto banö baakëëngëroa ikiina iga baiitoe, kugira tööba abaanto bagotaacherroa gokebara monö, kobamaraika na kobaanto.

10Gukugira yaKresto tööba abakaangi; siböönö baiinyu möoba abang'aiini moonse yaKresto! Baiito nabarösutore, siböönö baiinyu moona ichiinguru! Ngosëroatore, siböönö baiinyu ngosookoamore!

11Kuhika gonkaaga enö bëënë ntoraambokere na ntoona umuihomö; namatati ganö gaagöta tuguisöhiria; toratëmoa ichiihi, tetoona hase hakoraara hai;

12Nkuiriiratore bokong'u toraikörra emeremö na amabökö gaiito. Toratokoa, siböönö baiito torabaitabiria banö bagototoka, nkuiriiribuatore siböönö toragumiirria.

13Toraröngöheroa, siböönö torahuunchukia kubusuuki. Kuhika böönö tööhoroa getökööre na ikinyinyëëri giekebara kenö.

14Tenkobaandekera ganö gokobasuukirria hai, siböönö ngokobaragirria kiabaana baanë abahaanchoa.

15Kugira ninyööra mobë na abariihi ibikoe ikumi hare Kresto, temoona abaisa weiinyu abaaru hai. Kugira naaba isa weiinyu hare Kresto Yeeso, gokohëtëra koMang'ana Amaiiya.

16Nkobagëyande iga mobë keuni.

17Gukugira eyo ndatoma hare baiinyu Timoteo onö areenge omööna waanë omohaanchoa na omohëënë koMonënë. Narabahiituki igoro yorogëëndö röönë hare Kresto Yeeso na ganö nkuiigia guchikanisa chiöönsoe hare höönsoe.

18Abamui baiinyu mötaangere koba na ubuihechi kugira moraitëgëërra iga tendaachë wiiki hare baiinyu hayo hai.

19Hanö oMonënë arahaanche, ninyööra niigö, nendaachë hare baiinyu boongo iigö, sooki nehö ndaimaahere umuëënë, tiiga ngaara bëënë bakogaamba abaihechi bayo hai, siböönö na ichiinguru chaabö.

20Kugira oBogaambi bueNöökoe tiiga nisumaacho hai, siböönö nichiinguru.

21Kana ndeehai mohaanchere? Niiga niichë guucha hare baiinyu na orogösë, gose niiga niichë guucha na obohaanchi na uMuiika gobohaabu?

1 Abaköriinto 5

Oboraaya gokanisa

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Obohëënë amang'ana ganyërëgana iga oboraaya obobeebe bokong'u mboreenge gatai yeiinyu, bonö botaahö ninyööra nkobaHamate; gokerëëngërë iga omoonto nkoraraare na moga isa waabö!

2Niyekembë moraköre muiheche? Mbuuya gekaabaaye hare baiinyu muitumate, na omoonto oyo akörre eng'ana këëyo niiga arugibue kurua gatai yeiinyu.

3-4Siböönö nenkanyööra tenehamui na baiinyu moramaaha, kibumuiika hamuinde na baiinyu. Kuriina rioMonënë Yeeso na këonö nehayo, nsookiri gokëëngëra ikiina omoonto oyo aakörre eng'ana yaanga eyo. Na nkaaga oranyööre muiraini hamui, umuiika göönë gohamui na baiinyu, guchiinguru choMonënë weiito Yeeso.

5Kuhika momohaatirri omoonto oyo iRisaambo omobere gööë gosaribue iga umuiika gööë guuchë gutuuribua kuRusiko roora roMonënë.

6Tikihueneeye iga muiheche hai! Temomanyere ekereengio keera gekogaamba iga, iriöögö riemegaatë ikë iigö ngonkörarere obosë böönsoe bubiimba?

7Kuhika motabutë iriöögö riomogaatë reera rekarai korri iga mobë abaanto abarabu kimui. Sooki mobë obosë obohea bonö botaana iriöögö riemegaatë; obohëënë nkëhayo more, kugira Kresto newë ekemaano keBaasaka yeiito, onö aaruusiibui ikimuëënsö.

8Tiga tokóre inyaangi yeiito yeBaasaka enö etaana iriöögö riomegaatë erekarai, gose iriraga na ubunyaanku, siböönö tokóre inyaangi na omogaatë goora gotaana iriöögö riemegaatë, omogaatë goborabu na ogobohëënë.

9Kunyaruba eera naabaandekeeye, naabateebiri iga mööngë guichöögana na abaanto abaraaya.

10Teko okogaamba iga motagaichöögana na abaanto biekebara kenö banö bareenge abaraaya, gose abööyöku gose abaiibi, gose abasëëngëri bichinöökoe hai, gikugira kogoköra iigö kuhika mokaaruure gokebara kenö kimui.

11Mona naagaambere niiga, mööngë guichöögana na omoonto onö akuiberekera iga omoonto omoiinyu kubukumia siböönö nomoraaya, gose omööyöku, gose omosëëngëri wichinöökoe gose umuruambai, gose umunyui waamaroa, gose umuiibi. Kura motagaacha guikara hamui iga moraraagera na omoonto onö anga oyo hai.

12Haakurua yagöönsoe nke gentoondoreeye gokëëngëra ikiina banö batare abakanisa? Netare iga mbaara bareenge moonse gokanisa mogokëëngëra ikiina?

13ENöökoe ngokëëngëraare ikiina baara batareenge abakanisa. Këëbore amaandekö gakogaamba, “Baiinyu motarugia omoonto umunyaanku kurua guikömö reiinyu.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Abaköriinto 6

Uguchööngërana gatai yabakumia

1Hanö wanyööra umukumia ana ikiina na owoonde, kugira ke akuya
guchööngëra kobakëëngi bibiina banö batare abaroonge, iribaga renö
agaatigere abaanto bieNöökoe bakëëngë ikiina abiëënë?

2Gose motamanyere iga abaanto bieNöökoe barekëëngëra ekebara ikiina? Na
hanö oranyööre baiinyu morekëëngëra ekebara ikiina, niyeke motaisaiine
gokëënga ikiina ninyööra komang'ana amakë?

3Gose motamanyere iga mbaiito torekëëngëra abamaraika ikiina? Kohayombë
temogoköra buuya bokong'u gokëënga ikiina komang'ana girimënya renö hai?

4Hanömbë oranyööre moona amang'ana amakë ganö gaanga gayo, igaanke
mokogahira kobaanto banö batagosookoa na ekanisa.

5Nkogaambande iigö okorri mbasuukirri. Ngekaaba amahëënë iga taahö
omoonto umui oweseemi onö agaatora kööhokania irigaamba reyo gatai
yabakumia bamööbö?

6Iribaga reyo omoKresto aya guchööngëra owoonde kobanö batare abakumia.

7Obohëënë niiga gukugira konö muguchööngërana abiëënë kubiëënë,
nkoorokiakore iga möökerroe. Gose tekaabaaye buuya bokong'u gokörroa
bobeebe hai? Gose tekaabaaye buuya bokong'u hare baiinyu kunuurua ibiinto
bieiinyu hai?

8Siböönö baiinyu abiëënë möimoka gokörrana bobeebe na kunuurana ibiinto,
kura ninyööra kobaanto bamoiinyu banö bareenge abakumia.

9Gose temomanyere iga abanyaanku tebarinyööra oBogaambi bueNöökoe hai?
Möönge kong'aiinoa; abaanto banö bagoköra oboraaya gose banö
bagosëëngëra ichinöökoe, gose banö omosaacha agoköra oboraaya na
omosaacha woonde gose abahurunkani,

10gose abasakuri, gose abööyöku, gose abanyui baamaroa, gose banö bagotoka
abaande, gose abaiibi-bayo böönsoe tebaresöha koBogaambi bueNöökoe hai.

11Abamui baiinyu niigö möореenge, siböönö möögibua kurua kuiraga;
mösaabuurua mokoroa abaroonge kuriina rioMonënë Yeeso Kresto na
kuMuiika gueNöökoe weiito.

Emebere geiinyu gebë kugira yubuhiku bueNöökoe

12"Ibiinto biöönsoe biaitabiribua hare uni," Siböönö tiiga mbiöönsoe biina
ubueera hai. "Ibiinto biöönsoe biaitabirribua hare uni," siböönö tengaatoroa
kobaahoa na geento kere giöönsoe hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13“Ibiaakorea neenda biakörëëyoe, na enda yaakörroe gukugira yibiaakorea,”
siböönö eNöökoe naribisaria biöönsoe bibere. Omobere tegöökörroe gukugira
yoboraaya hai, siböönö gikugira yoMonënë; na oMonënë nkuiriganiaare
omobere.

14ENöökoe naariuukiri oMonënë kurua kuruku, na wiiki narituriuukia
gokohëtëra guchiinguru chaaë.

15Temomanyere iga emebere geiinyu nibiimö biomobere goKresto hai? Böönö
wiiki niimuki ikiimö kiomobere goKresto na ngeköre kebë ikiimö kiomobere
gumuhuruunkani? Tekeraabë iigö roonde hai!

16Gose motamanyere iga omoonto onö agöötaine na omobere
gomuhuruunkani kemobere, nkunyööraare nabaaye omobere gumui nawë hai?
Amaandekö nkobooragare harabu iga, “Ababere bayo mbaraabë omobere
gumui.”

17Siböönö onö agöötaine umuëënë hare oMonënë oyo kibumuiika nkobaare
umui hamui nawë.

18Mong'ösë oboraaya. Iriraga rere riöönsoe renö omoonto agoköra nkebara
yomobere; siböönö omoonto onö agoköra oboraaya nkunyööraare nomobere
göötë agokörra iriraga.

19Temomanyere iga emebere geiinyu ngiö eHekaaru yuMuiika oMohoreeru
onö amënyere moonse yeiinyu, nawë newë mööhaayoe na eNöökoe hai, na
wiiki iga temoreenge abaiinyu abiëënë hai?

20Kugira möögorroe kuiguri, kohayo niiga mohë eNöökoe ubuhiku komebere
geiinyu.

1 Abaköriinto 7

Amabuurio igoro Yobotëti

1Korëng'aana na amang'ana ganö möönyandekeeye mokambuuria,
irihuunchukio ndenö: ngekahueneeye omoonto angë koba na omokari;

2siböönö gikugira yoboraaya obonënë, mbuuya kera omoonto abë na mokaaë
umuëënë, na omogaikoro nawë abë na mosaacha waaë umuëënë.

3Omosaacha niiga aköre gare göönsoe ganö garagere hare mokaaë, na omokari
wöönsoe niiga aköre gare göönsoe këëbore keragere komosaacha waaë.

4Omokari taana ogotora komobere göötë umuëënë hai, getare iga mosaacha
waaë bëënë; këhayo bëënë omosaacha taana ogotora komobere göötë umuëënë
hai, getare iga mokaaë bëënë.

5Motagaacha gokaanania hai, getare iga muitaberraini gusinya, okorri iga mobë
na enkaaga inchiiya yamasabi; si haakurua moreengerana wiiki. Gonchera eyo

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

morairiihë gokoha iRisaambo umueeya gokobasaacha gokoönga gotora kuireberra koiinyu.

6Nkobateebiande ganö gokobaitabiirria, tiiga niriragö hai.

7Nenkahaanchere iga abaanto böönsoe mbakabaaye këhanö nde; siböönömbë kera moonto naana igituhö këëë kurua hare eNöökoe; umui igituhö kenö, na owoonde keera.

8Böönö kobaara bataratëta na abasino ndagaamba iga ngekabaaye buuya bagëëndërri koba iigö bëënë këëbore uni ndeenge.

9Siböönö hanö oranyööre bataatore kuireberra mbuuya batëtë; kugira ogotëta nukuuya gokera koreeboa na egöörio.

10Kobatëti, neena iriragirrio renö retare erëënë umuëënë siböönö nirioMonënë: omokari atagaacha gutiga mosaacha waaë;

11siböönö hanö ndanyööre akörre iigö, aikarë iigö atagaacha gotëtoa hai; gosembë ariingë hare mosaacha waaë. Omosaacha nawë atagaacha kurugia mokaaë hai.

12Na kobaande ndagaamba iga (Nuuni umuëënë nkogaamba, tiiga noMonënë hai): hanö oranyööre omosaacha omoKresto ana omokari onö atareenge umukumia, si nyööre omokari oyo nguitabirriaare guikara nawë, omosaacha oyo atagaacha kumurugia.

13Na hanö oranyööre omokari omoKresto atëteroe na omosaacha onö atareenge umukumia, si nyööre omosaacha oyo nguitabirriaare guikara nawë, omogaikoro oyo atagaacha gutiga omosaacha oyo.

14Gukugira omosaacha onö atareenge umukumia ngosaabuuruaare gokohëtëra hare mokaaë, na omokari onö atareenge umukumia ngosaabuuruaare gokohëtëra hare mosaacha waaë. Getare iigö, nyööre abaana baiinyu mbakaabaaye banö batasaabuurroe; siböönömbë këëbore kere niiga nguitabirribuabare na eNöökoe.

15Ninyööra niigö, hanö umui onö atare umukumia araatunë gutiga oora areenge umukumia, tiga ayi. Kogoköra iigö omosaacha oora gose omokari oora areenge umukumia, abaaye omotachore. Kugira Nöökoe naababerekera iga momënyë komorëëmbë.

16Uwë omokari, niyeke oraaköre obë na obohëënë iga toratore gutuuria mosaacha waaö hai? Gose uwë omosaacha, niyeke oraaköre obë na obohëënë iga toraatore gutuuria mokaaö hai?

Momenyë këëbore Nöökoe ababerekeeye

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Kera moonto niiga abë hö kuguituungana na igituhö kioMonënë kenö ahaayoe na këëbore aaberekeeyoe na eNöökoe. Renö ndiö iriragirrio rëënë guchikanisa chiöönsoe.

18Hanö ndanyööre omoonto omosaaroa aberekeeyoe na eNöökoe tiiga niiga aruusi ichinköru chiesaaro hai; gose tiiga hanö omoonto onö atasaarroe araberekeroe na eNöökoe niiga asaaroe hai.

19Kugira ogosaaroa gose okööngа gosaaroa teng'ana etoondooye hai; kenö getoondooye nokogööta amaragirrio gieNöökoe.

20Këëbore kera moonto aareenge gonkaaga enö aaberekeeyoe niiga abë iigö bëënë.

21Gose nomogorë waareenge enkaaga enö eNöökoe aakoberekeeye? Mbuuya, gayo gaangë kugutunia; siböönö hanö oranyööre ona umueeya gokoba omoonto omotachore, ogokörre emeremö.

22Kugira omogorë onö aberekeeyoe na oMonënë nkunyööraare nomoonto omotachore woMonënë; niigö bëënë omoonto omotachore, hanö wanyööra aberekeeyoe na Kresto, nkunyööraare nomogorë waaë.

23Möögorroe kuiguri; kohayo möögë koba abagorë babaanto.

24Baanto bamoiito këëbore kera moonto aareenge gonkaaga enö aaberekeeyoe niiga abë iigö bëënë kobogöötaiine na eNöökoe.

Amabuurio igoro yabanö bataratëta na gotëtoa, na abasino

25Böönö kobaiseke ibitiinde na abaguru; teneena iriragö kurua koMonënë hai, siböönö nkuruusiande iriitëgëërrö rëënë uni onö naisa komaahoa omohëënë komaabe goMonënë.

26Kuguituungana na inyaanyi enö ehö, ndaitëgëërra iga mbuuya omoonto abë këhayo bëënë are.

27Ona omokari? Otagaacha komohaatera. Otaana omokari? Uriihë gotëta.

28Si hanö oranyööre otëtere, tukunyööra okörre iriraga hai; na hanö oranyööre umuiseke atëteroe, tukunyööra akörre iriraga hai. Siböönö banö oranyööre batëtaini ruisö röönsoe mbaraabë na imiriirö giekebara kenö, na gayo ngö nkobatuuria iga gatakabanyööra.

29Kenö nkogaamba, baanto bamoiito, niiga enkaaga enö yaahooyoe yaakuna; kurua böönö nkeragere iga abatëti babë këbanö batatëtere;

30na baara bagukuura, babë këbaara batagukuura; na baara baana omogöökö, babë këbanö bataana mogöökö; na banö bakogora, babë këbaara batagorre geento;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

31baara bagokörra ibiinto biekebara kenö, babë këbanö batatuniibue nabiö. Kugira ekebara kenö, këëbore kere böönö, tekeraabë hö nsiko ncharu hai.

32Nehaanchere iga mobë abatachore kurua kumiiriirö. Umuguru nkuihanaare kimui komeremö gioMonënë, kugira nkaaga chöönsoe ngutunaare gotëgëria oMonënë.

33Siböönö omotëti nkohengaare komang'ana giekebara, kugira nyööra ngutunaare gotëgëria mokaaë;

34kohayo nyööra ngutunaare kuya hanö na hanö. Omogaikoro onö atatëteroe gose umuiseke igitiinde ngotoondorroare na emeremö gioMonënë, kugira ngutunaare iga aihaane kimui komobere na kumuiika; siböönö omogaikoro onö atëteroe nkohengaare komang'ana giekebara, kugira nyööra ngutunaare gotëgëria mosaacha waaë.

35Nkogaambande amang'ana ganö gukugira yubueera boiinyu tiiga nibiribirri nkobatoorra hai; kuibaga reyo ngutunande moköre ganö garagere, okorri muihaanë kimui komeremö gioMonënë motaana gotëgëribua na amang'ana gaande.

36Hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe araitëgëërra iga tagokörra umuiseke onö akogaambera obokoe buuya hai; hanö ndanyööre egöörio yaaë ena ichiinguru; na araiigua iga kuhika mbaratëtane, tatiga aköre këëbore agutuna; tiga batëtanë, tiiraga rehö hai.

37Siböönö hanö oranyööre omoonto nakëëngere ikiina komööyö göötë atare iga nkohaamirribuaare; na wiiki nabaahere gaara agutuna goköra, na akëënga ikiina komööyö göötë iga taratëtë umuiseke igitiinde oyo hai, hayo mbuuya araaköre.

38Kohayo omoonto onö aratëtë umuiseke igitiinde, mbuuya agoköra, siböönö omoonto oora atagotëta mbuuya bokong'u agoköra.

39Omokari naböhere nkaaga omosaacha amohoru; siböönö hanö wanyööre mosaacha waaë akuure, mbotachoreare gotëtoa na omoonto onö ahaanchere, siböönö eyo ekörekane koMonënë.

40Siböönö omokari oyo naraabë na omogöökö, hanö akaabaaye iigö. Niigö uni nkomaaha, na nguitëgëërrande iga neena uMuiika gueNöökoe kogaamba eyo.

1 Abaköriinto 8

ribuurio igoro yibiaakorea bikimuëënsö gichituubo

1Böönö amang'ana ganö gaituungaine igoro yibiaakorea bikimuëënsö guchituubö: Ntomanyere iga “baiito böönsoe ntoona obong'aiini,” Obong'aiini nkorëëntabore ubuihechi; siböönö obohaanchi nkohagaachabore.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Omoonto onö agokanya iga namanyere amang'ana obohëënë tukunyööra amanyere këëbore keragere iga amanyë hai.

3Siböönö omoonto onö ahaanchere eNöökoe, namanyekaine harewë.

4Kohayombë, okorea ibiaakorea binö birusiibui guchituubö: ntomanyere iga ituubö yomokoro mahëënë negeento kenö getaahö na wiiki ntomanyere iga eNöökoe nuumui bëënë ahö.

5Nenkanyööra chiihö chinö chikoberekeroa iga “ichinöökoe,” kuriooba gose gokebara kenö, na niigö kere nchiihö ichinöökoe, na mbaahö “abanënë,”

6Siböönö hare baiito eNöökoe nuumui, Taata, onö areenge Getëëmi wibiinto biöönsoe, na gukugira kööë toohö; na oMonënë umui, Yeeso Kresto onö ibiinto biöönsoe biihö gokohëtëra harewë na baiito böönsoe toohö gokohëtëra harewë.

7Siböönö teböönsoe bakoongora iigö hai. Kugira abaanto abamui mbaahö banö baisa konara ichituubö, abaanto banö ninyööra mböönö hanö baraarë ibiaakorea biyo nguitëgëërra bare iga nibiaakorea binö birusiibui ikimuëënsö guchituubö; entariki yaabö nendösu, hanö baraarë ibiaakorea biyo nkomaahabare iga batoorroe ubunyaanku.

8Nenkanyööra nibiaakorea, tibigutuhikia haang'i na eNöökoe hai; tetoratuenekeroe geento kere giöönsoe hai hanö toraangë korea ibiaakorea biyo, gose tetoriëngëribue geento kere giöönsoe, hanö ndanyööre tubireeye hai.

9Siböönö muiraarerre, ogotora koiinyu kogoköra amang'ana gotakaagira baara bareenge abarösu kubukumia baköre iriraga.

10Kugira hanö omoonto onö oranyööre ana entariki endösu, arakomaahë, uwë onö ona obong'aiini, oraraagerra kobosa buituubö, eyo teraagire arë ibiaakorea binö birusiibui guchituubö hai?

11Kohayombë omoonto onö areenge omorösu kubukumia, omoonto omoiinyu onö Kresto aakuereeye, narasire gukugira yobong'aiini bööö!

12Na kong'ana eyo noranyööre okörre iriraga hare Kresto kogoköra iriraga hare baanto bamoiinyu na kobanyahaara ichintariki chaabö ichindösu.

13Kohayombë hanö oranyööre ibiaakorea bigaaköra omoonto omoiito agoe kuiraga, tenkaarea wiiki inyama roonde hai, ntagaacha goköra omoonto omoiito agoe kuiriraga.

1 Abaköriinto 9

Emeremö gioMotomoa na keera gisaiine iga anyööre

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Gose nentare omoonto omotachore? Nentare oMotomoa? Nentaarooche Yeeso oMonënë weiito? Na baiinyu motare amarichökërö gemeremö gëënë koMonënë?

2Ninyööra abaande batakunyitabirria iga noMotomoande, siböönö hare baiinyu niigö nde! Kugira baiinyu moreenge okohërëkia kobohëënë koMonënë iga nomotomoande.

3Hanö ndanyööre abaanto baranchoria, konö nko koraabë uguikeengera köönë.

4Gose baiito ntontaisaiine kohaaboa ibiaakorea na geento gekunyua?

5Gose baiito ntontaisaiine koba kiabatomoa baande, na kiabamura bamööbö oMonënë Yeeso, na keBëëtërö gokogëënëna na omogaikoro umukumia korogëëndö?

6Gose nuuni bëënë, na Baranaba, mbö toraikörre emeremö kuimënya reiito?

7Musirikare ke areenge kuiihi akuya araihakanera umuëënë enkaaga yöönsoe? Gose murimi ke ataakorea ibiaakorea binö biruure komogoondo göö guemesabibu? Gose muirigania ke wichitugö onö ataakunyua amabëërë gichitugö chaaë umuëënë?

8Gose nkogaambande amang'ana ganö kogotora komoonto? AMaragö tegakogaamba këhayo bëënë?

9Kugira nkëndekeroe koMaragö gaMosa iga, “Otakaaböha eng'öömbë omorömö nkaaga oranyööre oraagera ibiaakorea.” Böönö gose eNöökoe neng'öömbë emotoondoreeye?

10Tebaiito aare kong'ööria hanö aagaambere iigö? Obohëënë gayo mbaiito gaandekeeyoe. Omoonto onö akorema na onö akogësa ngokörabare emeremö gëëbö baana iriitëng'ërö iga mbaranyööre iring'eenga ririgësa.

11Töbusura imbusiro yubumuiika gatai yeiinyu. Böönö gose mbobeebe hanö toragësë ibiinto bieiinyu biekebara?

12Hanö oranyööre abaanto baande baana ogotora koguitëng'ëra kunyööra biyo kurua hare baiinyu, getaake baiito bömbë, tetoona ogotora bokong'u hai? Siböönö tetöökörre iigö hai. Kuibaga reyo ntögumiirriiyi komang'ana göönsoe korri totagaacha gaköra ng'ana ekoreberra aMang'ana Amaiiya igoro yaKresto.

13Temomanyere iga abaanto banö bagaköra koHekaaru ibiaakorea biaabö nkoHekaaru bakuruusia, na baara bakuruusia ibimuëënsö kohase hakuruusiria ibimuëënsö nkunyöörabare iring'eenga rëëbö kubiinto biira bibimuëënsö hai?

14Niigö bëënë kere, oMonënë naaragaiine iga abaanto baara bakuruundia aMang'ana Amaiiya banyööre ibiaakorea kurua komeremö geyo gekuruundia aMang'ana Amaiiya.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Siböönö uni tenaakörëëye obohëënë buamang'ana ganö roonde hai, gose nyööra mböönö tenkööndeka amang'ana ganö iga niiga nauni wöönsoe nyööre egeento hai. Kugira mbuuya nkue gokera hanö ndaaköre omoonto ore wöönsoe ahoonchore obohëënë bökuihecha köönë bobë obobuchua!

16Nenkanyööra ndaruundia aMang'ana Amaiiya, teneena gekuihechera hai. Haakurua yagöönsoe, omoremö goyo ngö naahaayoe iga nköre. Ehobe yaanë hanö ndaangë kuruundia aMang'ana Amaiiya!

17Kugira hanö ndaaköre emeremö genö gokohaancha köönë umuëënë nendanyööre igituhö këënë; siböönö hanö ndanyööre tengoköra gokohaancha köönë hai, hayo niiga nehaayoe omoremö goyo iga ngoköre.

18Böönö ngituhö ke ndasooki nyööre? Niiga, hanö nkuruundia aMang'ana Amaiiya, nduundi buchua ntakahaaboa geento kere giöönsoe kugira yagö, na köönga gutuna obohëënë bogotora köönë gikugira yaMang'ana Amaiiya.

19Uni nomotachorende, tendeenge omoköri wabaanto hai; siböönö nguikörande omogore wabaanto böönsoe korri iga nyööre abaanto abaaru këëbore ngaatora.

20KobaYahuti Naabaaye kiumuYahuti korri nyööre abaYahuti; kobaara bareenge haanse yaMaragö, naabaaye këonö areenge haanse yaMaragö (ninyööra uni umuëënë tendeenge haanse yaMaragö hai), korri iga mbanyööre baara bareenge abaMaragö.

21Kobaara bataböheroe na aMaragö gabaYahuti, (hayo niiga abaHamate), naabaaye këonö ataböheroe na aMaragö, tiiga iga teneena aMaragö gieNöökoe hai siböönö nendeenge haanse yaMaragö gaKresto, okorri iga nyööre baara bataböheroe na aMaragö.

22Gatai yabaanto abarösu kubukumia naabaaye kiomoonto omorösu kubukumia korri iga mbanyööre. Kohayo naaba omoonto wichitëëmö chöönsoe kobaanto böönsoe korri iga ntore gutuuria abamui baabö gonchera ere yöönsoe ngaatora.

23Gayo göönsoe nkogakörande gukugira yaMang'ana Amaiiya korri iga nsaangë amaitabirio gaayo.

24Temomanyere iga abakinyi abaaru nkumuuntanabare kogekoongo, siböönö nuumui bëënë gatai yaabö agokera anyööra igituhö? Kenyambë na baiinyu, korri iga mohaaboe igituhö.

25Umukinyi ore wöönsoe onö areenge komaiigio iga amuuntane nkuireberraare amang'ana göönsoe, okorri iga anyööre ekoondo enö egosareka boongo; siböönö baiito ngoköratore iigö kugira yekoondo eera eraikare kuyeeyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Kohayo tinkumuuntana buchua këonö atagutuna ekoondo hai; na wiiki tendeenge kiomotëmi wichingumi, onö akomöchia ingumi yaaë hai.

27Kugira nkuiriiriande omobere göönë ndagohaamirria; korri iga hanö ngosookia kuruundiria abaande nauni umuëënë ntagaacha koba omoonto omohëtaigo.

1 Abaköriinto 10

Okoraga igoro yichituubö

1Ngutunande iga moheetoke, baanto bamoiito, ganö gaabaaye kobaaguuka baiito. Böönsoe mbaare kuburiihi buirisaaro, na böönsoe bakaamboka kogareeya kuNyaancha.

2Mbabaatiisiroe böönsoe guisaaro na kunyaancha iga babë abaMosa.

3Böönsoe bagasaanga ibiaakorea biakibumuiika bietëëmö imui bëënë,

4na böönsoe bakanyua amaanche gakibumuiika gieteemo imui bëënë. Mbaanyooye kurua korotare ruMuiika gueNöökoe roora rööre kobasöörana; orotare roora nKresto umuëënë aareenge.

5Siböönö ninyööra niigö eNöökoe taatëgëriibui na abaaru baabö hai, kohayo bagakua na emebere gëëbö gekanyërëganibua kuibara.

6Böönö niiga amang'ana ganö göönsoe ngö igituubanio hare baiito, garatoraga iga tööngë kuigöömba ibiinto ibinyaanku, këëbore baakörre.

7Motakaaba abasëëngëri bichituubö, këëbore abamui baabö baakörre. Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Abaanto mbaaikaaye korea na kunyua, sooki bakaimoka gotëënga.”

8Totagaacha gosöha kuiraga regoköra amang'ana goboraaya këëbore abamui baabö baakörre na kurusiko rumui bagakua abaanto ibikoe merööngö ebere na bitato.

9Wiiki niiga tööngë gosaacha oMonënë, këëbore abamui baabö baakörre bagaiitoa na ichinchöka.

10Tuimaaherre tööngë korooroota, këëbore abamui baabö baakörre bagasaribua na omomaraika waGusikia.

11Amang'ana gayo göönsoe ngaare kobabëëra iga gabë igituubanio kobaande, na göönsoe ngaandekeroe iga gayi garatoraga baiito baara tomënyere gonkaaga enö yumuhikö goora goreenge haang'i guuchë.

12Onö agokanya iga mbuuya aimereeye amaaherre bokong'u atakaagoa.

13Irisaacho rere riöönsoe renö rebanyööra nereruisö röönsoe kobaanto. Obohëënë niiga eNöökoe nomohëënë, taakabatiga mosaachoe gokera hare motaatore kugumiirria hai; siböönö na nkaaga irisaacho rerabaachere,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

naraabahë ichiinguru chiakugumiirria irisaacho reyo hamui na koboorokia enchera yakurichökera.

14Kohayombë, abahaanchoa baanë, moohokane na obosëëngëri buichituubö.

15Ngusumaachande hare baiinyu këëbore moreenge abaanto banö momanyere; muikëëngërë ikiina abiëënë kogayo nkobateebia.

16Niyeke kana, egeköömbë kenö tukunyëëra koNdaagera yoMonënë, na gokenö tukuruusiria egoongö koNöökoe: hamui na keera tuguitabiria, tobogöötaine boiito komaanyiinga gaKresto hai? Na omogaatë goora tokobotora: hanö töögorea, tiiga ngosaangatore komobere goora goKresto hai?

17Gukugira omogaatë ngumui bëënë goohö, na baiito böönsoe ntokaaba abaaru, nomobere gumuitore, kugira baiito böönsoe ngosaangatore omogaatë ugumui goora bëënë.

18Maaha morörë këëbore abaYahuti bagaköra: baara baakorea biira ukunyööra biruusiibui ikimuëënsö, tegosaangabare nkaaga bakumuëënsëra eNöökoe?

19Böönö niiga ngaambë iga yeke? Iga ikimuëënsö kenö kiruusiibui gutuubö negeento kiubueera? Gose iga ituubö eyo niyubueera?

20Aa-a! Mona nkogaamba niiga kenö abakebara bakumuëënsëra nkunyööraore nkiruusiibui kugira yibihui, tekoNöökoe hai; na tingutuna mosaangë hamui na ibihui hai.

21Temoraatore kunyëëra egeköömbë kioMonënë, na wiiki munyëërë egeköömbë kibihui hai; temokaarea komëësa yoMonënë na wiiki morë komëësa yibihui hai.

22Gose niiga tokö̈re oMonënë abë na irihari? Ngokanyatore iga ntoona ichiinguru komokera?

23“Ibiinto biöönsoe nguitabirribuabire,” siböönö tiiga iga biöönsoe mbiina ubueera hai. “Ibiinto biöönsoe nguitabirribuabire,” - siböönö tiiga mbiöönsoe bikohagaacha omoonto hai.

24Omoonto angë kuya araitonera egeento kiubueera harewë umuëënë, siböönö atune kenö keena ubueera na kowoonde.

25Morë kere giöönsoe kenö gekohöönibua komoteera motakubuuriabuuria eng'ana gukugira yentariki.

26Kugira amaandekö nkobooragare iga, “Ekebara hamui na binö biöönsoe biimö ni bioMonënë.”

27Hanö moraraarekoe endaagera na omoonto onö ataraakumia si muitabirri kuya, morea kere giöönsoe gikariibui mbërë yeiinyu, möönga kuya kubuuriabuuria eng'ana ere yöönsoe kugira yentariki.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Siböönö hanö omoonto araachë abateebi iga, “Kenö nkimuënsëëyoe ituubö,”
motagaacha korea ibiaakorea biyo, kugira yaoyo abateebiri gayo na kugira
yentariki,

29eyo tiiga ngukugira yentariki yaaö hai, siböönö ngukugira yentariki
yomoonto woonde oora. Haande kaanyööra owoonde nabuuria iga, “Kugira ke
obotachore böönë bokëëngëroe ikiina na entariki yomoonto woonde?

30Hanö oranyööre ndaruusia egoongö gokorea ibiaakorea, kugira ke omoonto
araachë gunchoria igoro yibiaakorea binö ndeeye gukuruusia egoongö?”

31Kohayo, kere giöönsoe ogoköra, ninyööra orarea gose oranyua, oköre
göönsoe kugira yubuhiku bueNöökoe.

32Momënyë gonchera enö motagaituuriatuuria abaYahuti gose abaHamate
gose ninyööra neKanisa yeNöökoe.

33Motaköra këëbore ngoköra; ngosaachande gotëgëria böönsoe gokere
giöönsoe ngoköra; tiiga niiga nyööre ubueera böönë umuëënë hai, siböönö
ubueera buabaanto abaaru, okorri iga baachë kunyööra ubuituuria.

1 Abaköriinto 11

1Munyihegaani mobë këuni kehaara nkuihegaania Kresto.

Ukuguba omotoe engaki yogosëëngëra

2Nkobahande egoongö kugira ruisö röönsoe nkoheetokamore amang'ana
gaanë göönsoe na kogööta amaiigio ganö naabaha.

3Siböönö ngutunande moongore iga Kresto newë areenge omotoe gomoonto
ore wöönsoe, omosaacha newë areenge omotoe gomokaaë, na eNöökoe newë
areenge omotoe goKresto.

4Kohayo omosaacha onö agosasaama eNöökoe gose araruusia obonaabi
agubere omotoe gööë, oyo nkunyööraare nomotoe gööë asërre.

5Na omokari ore wöönsoe onö agosasaama eNöökoe gose araruusia obonaabi
atagubere omotoe gööë, oyo nomotoe gööë ukunyööra asërre; kugira oyo
nyööra natuubaiine na omogaikoro onö agingiiye orohara.

6Hanö oranyööre omogaikoro atagubere omotoe gööë, mbuuya akëëngë
ituukia yaaë. Siböönö hanö ndanyööre negeento ginchinsöni komogaikoro
gokëënga ituukia gose kugiingira orohara ituukia, mbuuya agubë omotoe gööë.

7Omosaacha niiga aangë kuguba omotoe gööë, kugira wë nareenge igituubanio
na ubuhiku bueNöökoe, siböönö omokari wë nareenge ubuhiku bomosaacha;

8Kugira omosaacha taatëëmeroe kurua komokari hai, etare iga nomokari
aatëëmeroe kurua komosaacha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Omosaacha taatëëmeroe gukugira yomokari hai, etare iga nomokari aatëëmeroe gukugira yomosaacha.

10Gukugira koyo kuhika omokari abë na ekemanyiirrio komotoe gööë gokoorokia iga naana ogotora na wiiki gukugira yabamaraika.

11Ninyööra niigö, kuimënya reiito hare oMonënë, omokari umuëënë taraabë hö ataitëng'ëëye omosaacha, gose omosaacha umuëënë abë hö ataitëng'ëëye omokari.

12Kugira këëbore omokari aakörroe kurua komosaacha, këhayo bëënë omosaacha nkuiboroaare na omokari; na ibiinto biöönsoe hare eNöökoe bikurua.

13Mokëëngë ikiina abiëënë iga nkihueneeye omokari ayi gosasaama eNöökoe kumuiranio ataana geento komotoe gööë?

14Böönö temokomaaha iga ninyööra etëëmö yomobere nkoboorokiaere iga hanö omosaacha arakiini ituukia yaaë ebë entaambe, nkobachire ichinsöni harewë,

15siböönö komogaikoro negeento kenö kegotëgëria harewë, kugira naahaayoe ituukia entaambe iga imubisi.

16Siböönö hanö omoonto ore wöönsoe oranyööre aratuna koréënta ichinkaani, niiga amanyë iga baiito tetoona eseera eyo, gose ninyööra ichiKanisa chieNöökoe tichiina eseera eyo hai.

Endaagera yoMonënë

(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Rk 22:14-20)

17Hanö nkobaha amaragirrio ganö tiiga nkobagoongande hai, kugira imiiranio giobosëëngëri boiinyu, obohëënë ngoköragere amabeebe bokong'u gokera amaiiya.

18Iyambërë, hanö möirainia hamui kiabakumia, nkuiiguande iga, moona obohötökani; nauni ngukumiande iga gakaaba amahëënë.

19Kuhika emeko gebë gatai yeiinyu korri iga banö baimereeye kobohëënë boongoke buuya.

20Hanö möirana hamui irikömö, tinkunyööra iga muuchere koNdaagera yoMonënë hai;

21kugira kera moonto nkoreaare ibiaakorea biaaë umuëënë, nyööra owoonde naraambokere, woonde nyööra naagööteroe na amaroa.

22Gose motaana ichika cheiinyu hare mokaraagera na kunyua? Gose kana ngosëramore ekanisa yeNöökoe, na morakörra ichinsöni bayo bataana geento? Nke ndagaambë hare baiinyu? Niiga mbagoongë? Obohëënë tenkabagoonga hai!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Kugira ganö oMonënë aang'aaye ngö naabahaaye: iga oMonënë Yeeso ubutiko boora aaköbösaniibui, naaimukiri omogaatë,

24akagoonga eNöökoe, akagobotora, akagaamba iga “Gonö nomobere göönë gonö nkohaana gukugira yeiinyu. Muyi moraköra iigö gokoheetoka.”

25Boyo bëënë, hanö baasookiri endaagera eera, akaimukia egeköömbë akagaamba iga, “Egeköömbë kenö nendagano ehea yeNöökoe, komaanyiinga gaanë. Hanö wanyööra moraganyua, moköre iigö gokoheetoka.”

26Kugira niiga, ruisö röönsoe hanö mookorea omogaatë gonö na kunyua kurua kogeköömbë kenö, ngoteebeerria more uruku roMonënë kuhika ronö ariicha.

27Kohayo ore wöönsoe araarë omogaatë goMonënë gose anyuë kurua kogeköömbë kioMonënë gonchera enö etaisaiine, naana irisaria ririraga komobere na amaanyiinga goMonënë.

28Kohayombë ngisaiine iga omoonto ore wöönsoe aimanyiirri umuëënë taanga, sooki böönö amanyë korea omogaatë na kunyua kurua kogeköömbë keyo.

29Kugira onö area omogaatë na kunyua kurua kogeköömbë keyo, atoongooye esesoro yomobere goMonënë, hayo numuëënë akuirëëntëra ikiina.

30Eyo niyo yaagira abaaru baiinyu banyaanka, baaroora na abamui baisa gukua.

31Obohëënë niiga hanö tokaimanyirriiyi abiëënë taanga, tetogakëëngëroa kiina hai.

32Siböönömbë hanö tökëëngëroa ikiina na oMonënë nkohaaboatore inyaanyi na oMonënë, okorri iga totagaacha gokëëngëroa ikiina hamui na ekebara.

33Kohayombë, baanto bamoiito, hanö moirania hamui korea Endaagera yoMonënë, moganyana böönsoe.

34Na hanö wanyööra omoonto ore wöönsoe araambokere, mbuuya araagere ka waaë, korri iga ukuirania koiinyu hamui kööngë kobasöhia gukiina. Na igoro yamang'ana gaande ganö gatamere, hanö ndiicha nendegasookia.

1 Abaköriinto 12

Ibituhö kurua kuMuiika oMohoreeru

1Böönö, baanto bamoiito, igoro yamang'ana gibituhö binö bikurua kuMuiika oMohoreeru nehaanchere iga momanyë obohëënë bööbio.

2Momanyere iga, nkaaga motarakumia, wanyöörre möösira guchinchera ichincharu kogosëëngëra ichituubö chinö chitakogaamba.

3Kohayo ndatuna kobateebia moongore iga taahö ninyööra nomoonto umui onö akoröngööchoa na uMuiika gueNöökoe onö agaatora kogaamba iga, “Tiga

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso aihiimoe!” gose wiiki taahö onö agaatora koboora iga “Yeeso noMonënë” atare iga naröngöócheroe na uMuiika oMohoreeru hai.

4Böönö, hö bire ibituhö hagarehagare, siböönö uMuiika noora bëënë akubiruusia.

5Hö chire ichinchera hagarehagare chakuirigania siböönö oMonënë noora bëënë agokörroa emeremö.

6Hö chire ichinchera hagarehagare chiogoköra emeremö siböönö eNöökoe noora bëënë akuruusia ogotora komoonto ore wöönsoe okorri iga emeremö geyo gekörekane

7Kera omoonto nkohaaboaare kere gekoorokia iga uMuiika ngoreenge moonse yaaë gikugira yubueera boböönsoe.

8UMuiika nkohagore omoonto umui eng'ana yeseemia, na uMuiika goyo bëënë goha omoonto woonde eng'ana yobong'aiini.

9Woonde nawë uMuiika goyo bëënë gomoha ubukumia, na omoonto woonde gomoha ibituhö biakuhueenia.

10UMuiika gomoha omoonto umui ichiinguru chagoköra amakönö; na kowoonde igituhö gekuruundia eng'ana yobonaabi; na kowoonde wiiki ogotora kogoteebia obohagare gatai yimiika komoonto woonde ogotora kogusumaacha kubigaambo ibigëni, na kowoonde gomoha ogotora kogokönöra gare gagaamberoe.

11Siböönö uMuiika ngumui bëënë na ngö gogoköra gayo göönsoe; këëbore gugutuna, nkohaanagore igituhö ekehagare komoonto ore wöönsoe,

Omobere gumui si ibiimö mbiaaru

12Këhaara omobere goreenge gumui ninyööra gobë na ibiimö ibiaaru, na ibiimö biyo biöönsoe biomobere, siböönö ninyööra nibiaaru mbiö bigoköra omobere goba gumui, kohayo nkëëbö bëënë Kresto are.

13Nkëëbö bëënë, ninyööra böönsoe toreenge abaYahuti gose abaHamate, abagore gose abatachore, kuMuiika gumui böönsoe ntöbaatiiseroe komobere gumui na böönsoe ntöökörroe iga tunyue uMuiika gumui.

14Kugira omobere uguëënë tegöökörroe na ikiimö kimui bëënë hai, siböönö ibiimö nibiaaru nkunyööra goonabio.

15Hanö okanyöörre okogoro gokagaamba iga, “Kugira uni tokobökönde hai, tendeenge womobere goyo hai,” eyo tegaaköra kööngë koba ikiimö kiomobere hai.

16Na hanö ugutui gokagaambere iga “Tiriisönde hai, kohayo tendeenge womobere hai,” eyo teraköre kööngë koba komobere hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Hanö okanyöörre omobere göönsoe ngö iriisö, niyeke, gokaiiguure engaamba? Hanö okanyöörre nugutui bëënë, niyeke ukunyuunka ikiruumba gokabaaye hö?

18Këëbore kere, niiga, eNöökoe naatoorre ibiimö hagare hagare komobere këhaara aare gutuna kebë,

19Hanö okanyöörre ikiimö këëbaaye kimui bëënë omobere nehai gokabaaye?

20Këëbore kere, mbireenge hö ibiimö ibiaaru, siböönö omobere ngumui.

21Kohayo iriisö tereratore goteebia okobökö iga, “Tinkugutuna hai!” Gose omotoe tegogateebia amagoro iga “Tenkobatuna hai.”

22Kugira ibiimö biira biguitëgëërroa iga nibirösu, mbiö biina ubueera;

23ibiimö biira togokanya iga tibisaiine bokong'u hai, mbio tugusiriinia bokong'u; na ibiimö biira tokomaahera ichinsöni, biyo mbiö bikubisua bokong'u,

24Nkaaga ibiimö binö bikuigöömboa bokong'u tibigutuna bikörroe geento hai, siböönö eNöökoe umuëënë, aatoora omobere hamui gonchera eyo okorri iga ikiimö keera kiguitëgëërroa iga nekerösu kebë nkiö kegosookoa.

25Nkobakere iigö okorri iga omobere gotakaahokana, siböönö ibiimö biöönsoe hagarehagare biireerrana gokerëëngërë kimui.

26Hanö oranyööre ikiimö kimui kiomobere keena imiiriirö, ibiimö biinde biöönsoe nkuiriirabire hamui nakiö; hanö wanyööra ikiimö kimui gisiriniibui, ibiimö biinde biöönsoe ngosaangabire emegöökö gëëkiö.

27Baiinyu böönsoe nomobere goKresto more, na kera umui nikiimö kiomobere goyo.

28ENöökoe aahora goKanisa: abiribaga rembërë, abatomoa; erekabere abanaabi, eregatato abaiigia; haakurua baara bagoköra amakönö sooki baara bahaayoe ibituhö biakuhueenia, ugutuurria abaande gose okoröngööcha, na kugusumaacha kubigaambo ibigëni.

29Böönsoe mbareenge abatomoa? Böönsoe nabanaabi? Böönsoe mbareenge abaiigia? Böönsoe mbaana ichiinguru chagoköra amakönö?

30Böönsoe mbaana ibituhö biakuhueenia? Böönsoe ngusumaachabare ibigaambo ibigëni? Böönsoe ngokönörabare ganö gagaamberoe?

31Muigöömbë bokong'u iga mobë na ibituhö biobueera bokong'u, nauni böönö nkoboorokirriande enö isaiine bokong'u.

1 Abaköriinto 13

Obohaanchi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

[1]Nenkanyööra ngusumaachande ibigaambo biabaanto na ibiabamaraika, siböönö naangë koba na obohaanchi, hayo nkobande kiritëbë irioomo renö regokangaratana, gose gikibirri kenö kiguchëgëra.

[2]Nenkanyööra neena igituhö kiobonaabi, na wiiki noongorë ibibisere biöönsoe na obong'aiini böönsoe; nenkanyööra neena ubukumia obonënë obogotora kong'aanyia ichinguku kurua hare chire, siböönö hanö oranyööre ntaana obohaanchi negeento buchua.

[3]Nenkagësëha haanë ibiinto biaanë biöönsoe binö neenabiö kobatobu, ninyööra nihaanë omobere göönë gosaamboe, siböönö hanö oranyööre ntaana obohaanchi, gayo tegagankörra bueera hai.

[4]Obohaanchi nkugumiirriabore, nkogësëhiabore; obohaanchi teboona irihari gose ubuirahi hai;

[5]Obohaanchi tebokobora busuuki gose teboguitonera bueera gose tebokogöötoa na nkörö hai; na wiiki obohaanchi tebokobeekerra amasaria hai;

[6]obohaanchi tebokogöökeroa na amanyaanku hai, etare iga nkogöökeroabore na obohëënë.

[7]Obohaanchi nkoremerriabore göönsoe; ngukumiabore göönsoe nguitëng'ërabore göönsoe na nkugumiirriabore göönsoe.

[8]Obohaanchi nobokuyeeyo. Hanö ndanyööre ibituhö biobonaabi biihö, biyo mbirisira; ndanyööre ibituhö biagusumaacha ibigaambo ibigëni biihö, mbiina umuhikö; ndanyööre obong'aiini boohö nabö böönsoe mboraahëtë.

[9]Kugira obong'aiini boiito tibuisere hai na obonaabi boiito tibuisere hai;

[10]siböönö hanö keera kereenge obohekeeranu kirihika, biira biöönsoe bitare ibihekeeranu mbirisira.

[11]Nkaaga naareenge omööna, naagasumaachere kiomööna, naamanyere amang'ana kiomööna na naagaitëgërrëëye kiomööna; böönö naisa koba omoonto mokoro naatigere amang'ana gekëëna.

[12]Kenö böönö tokomaaha këënga ikiiriiri gituubö gukiimaahero; siböönö sooki ntoremaaha amaiisö komaiisö. Böönö nongooye hakë iigö; sookia nendemanya kimui-kimui këëbore nauni manyekane kimui-kimui.

[13]Kohayo amang'ana atato ganö ngö gakogoma: ubukumia, uguitëng'ëra, na obohaanchi; ihiku bokong'u gokera göönsoe nobohaanchi.

1 Abaköriinto 14

Ibituhö biinde kurua kuMuiika

[1]Mutune koba na obohaanchi, wiiki mobë na omokea gokunyööra ibituhö biuMuiika, na ekenënë bokong'u nigituhö gekuruusia obonaabi:

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Kugira onö agusumaacha kubigaambo ibigëni tukunyööra iga nabaanto agusumaacha nabö hai, nkunyööraare neNöökoe agusumaacha nawë, gikugira temoonto akomoongora hai; ngusumaachaare ibibisere bieNöökoe binö biahonyoroa guchiinguru chuMuiika.

3Siböönö onö agoteebeerria eng'ana yeNöökoe, nabaanto nkunyööra arasumaacha nabö gokobatuurirria, arabahonia na arabatirimikia.

4Omoonto onö agusumaacha ibigaambo ibigëni numuëënë nkunyööra araihagaacha, siböönö onö akuruusia obonaabi neKanisa yöönsoe nkunyööra arahagaacha.

5Nenkahaanchere iga baiinyu böönsoe musumaache kubigaambo ibigëni; siböönö gokera eyo bokong'u nenkahaanchere muruusi obonaabi. Kugira omoonto onö akuruusia obonaabi nuwubueera obonënë gokera onö agusumaacha kubigaambo ibigëni- getare iga nyööre naraatore gokönörra gare akogaamba, korri iga ekanisa yöönsoe ehagaachoe.

6Kohayo baanto bamoiito, hanö ndaachë hare baiinyu ndasumaacha kubigaambo ibigëni nke ikiubueera ndanyööre ndaköra? Etare iga hanö ndanyööre mbarëntëëye irimaahö, gose obong'aiini nyaborëbë, gose obonaabi gose iriigio nyaborëbë.

7Niigö kere ninyööra nkubiinto binö bitaana obohoru, binö bikuruusia emebari, kugituubanio emböröögö gose irituungu. Hanö oranyööre bitahonchooye emebari, niyeke moroongore iga mobari ke gogotëmoa?

8Gose hanö oranyööre omogaambia wiriröögöë ataregaambiri këëbore rekogaambibua gonkaaga yiriihi, ning'ui araamanyë iga iriihi rihikere amanore?

9Niigö bëënë na baiinyu, hanö oranyööre motaayi moragaamba kuminyua amang'ana goongokë, kere mokogaamba niyeke keraaköre kiongokë? Amang'ana gaaö ngaraserre komokama!

10Ibigaambo nibiaaru biihö gokebara, si tekeehö kenö getaana esesoro hai.

11Siböönö hanö oranyööre ntamanyere ekegaambo kenö kigusumaachoa, omoonto onö akugisumaacha naraabë omogëni hareuni nauni nendaabë omogëni harewë.

12Niigö bëënë na baiinyu kugira moona egöörio iga munyööre ibituhö biuMuiika, kuhika mosaache bokong'u iga mobë nabiö okorri bituurri kohagaacha ekanisa.

13Omoonto onö agusumaacha kubigaambo ibigëni, niiga asabë okorri iga atore gokönöra kere akogaamba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Kugira hanö naasabucha gokegaambo ekegëni nkunyööraore nomööyö gogosaba, si amaitëgëërrö gaanë nkunyööraore tegaana moremö hai.

15Böönömbë niyeke ndaaköre? Höhayo nendasasaame na uMuiika göönë, wiiki nendasasaame na amaitëgëërrö gaanë; nendasiriingi na umuiika göönë na wiiki nendasiriingi na amaitëgëërrö gaanë.

16Hanö oranyööre oragoonga eNöökoe kumuiika, niyeke omoonto omokebara araaköre agaambë iga, “Amina” komasabi gaaö gakogoonga? Taana nchera araaköre amanyë kere okogaamba hai.

17Amasabi gaaö gegoongö gakaaba amaiiya siböönö niyeke garaaköre gatuurirri omoonto oyo?

18Nkogoongande eNöökoe iga ngusumaachande kubigaambo ibigëni bokong'u gokera ore wöönsoe hare baiinyu.

19Siböönö gokanisa ngisaiine iga ngaambë amang'ana ataano ganö gakoongoroa, okorri iga niigi abaande, gokera hanö ndagaambë amang'ana ibikoe ikumi kubigaambo ibigëni.

20Baanto bamoiito möongë koba kiabaana komaitëgëërrö gaiinyu. Igoro yamanyaanku mobë kiabaana abang'ëërrë siböönö komaitëgëërrö gaiinyu mobë abaanto bakoro.

21Komaandekö haandekere iga: “Omonënë aragaamba iga, ‘Gonchera yabaanto banö bagusumaacha kubigaambo ibigëni nendasumaache na abaanto baanë. Nendasumaache gokohëtëra kuminyua giabagëni, siböönö ninyööra niigö abaanto baanë tebarinyigua hai.’ ”

22Kohayombë igituhö kegusumaacha ibigaambo ibigëni nekemanyiirrio tigikugira yabaara baakumia hai, siböönö nkobaara batarakumia. Na igituhö gekuruusia obonaabi nekemanyiirrio tikugira yabaara batarakumia hai siböönö ngikugira yabakumia.

23Hanömbë wanyööra ekanisa yöönsoe iraini hamui, sooki böönsoe bataangë gusumaacha kobigaambo ibigëni - hanö abaanto baande iigö gose banö batare abakumia barasöhë, tebaragaambë iga böönsoe nabachuurumore hai?

24Siböönö hanö böönsoe bararuusi obonaabi, na omoonto umui, onö atarakumia gose omoonto woonde iigö, araasöhë, kogöönsoe ganö araiigue ngaramoköre atobore iriraga rëëë. Narakëëngëroe ikiina koganö göönsoe araiigue,

25amang'ana agikibisere gomööyö göö̈ë ngaratooroe harabu, na atëmë ibiru, asëëngërë eNöökoe, aratobora iga, “Obohëënë eNöökoe nareenge gatai yeiinyu!”

Eseemi inchiiya goKanisa

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26Baanto bamoiito, niiga kere iga, hanö mösikana hamui gosëëngëra, nyööra
woonde ana irireentio, na owoonde amaiigio, owoonde irimaahö, na owoonde
ana eng'ana kubigaambo ibigëni na owoonde obokönöri buibigaambo.
Amang'ana göönsoe niiga gakörekanë gokohagaacha eKanisa.

27Hanö oranyööre omoonto arasumaacha kubigaambo ibigëni, mbuuya
basumaache babere gose batato si batakaheteera, na wiiki baköre iigö kuumui
umui barakömërana, haakurua omoonto woonde akönörë ganö bayo
bagaambere.

28Hanö oranyööre omoonto wagokönöra amang'ana gayo taahö hai, omoonto
oyo agusumaacha kubigaambo ibigëni niiga akire kimui, siböönö aisumaachere
wë umuëënë na eNöökoe.

29Abanaabi babere gose batato banö bahaayoe obonaabi basumaache, siböönö
abaande, baisuunche amang'ana gaabö gayo bakogaamba.

30Siböönö hanö owoonde onö oranyööre aikaaye kumuiranio aranyööre
eng'ana kurua koNöökoe, oora aare gusumaacha mbërë niiga akire amohe
umueeya.

31Kugira böönsoe moraatore kuruusia obonaabi kuumui umui, korri nehö
böönsoe barieege na gutirimikibua.

32Imiika giabanaabi kuhika gebë haanse yogotora kuabanaabi.

33Kugira eNöökoe teNöökoe wakohamana hai, neNöökoe womorëëmbë.
Këëbore eragere guchiKanisa chiöönsoe chabaanto abahoreeru,

34abagaikoro niiga bakire guchikanisa. Tebaana umueeya gogusumaacha hai;
këëbore iRiragö riabaYahuti rekogaamba, bö niiga baigueere.

35Hanö oranyööre baratuna kueega eng'ana ere yöönsoe, niiga babuuri
basaacha baabö ka; kugira neng'ana yichinsöni omogaikoro kogaamba
goKanisa.

36Gose ngokanyamore iga eng'ana yeNöökoe hare baiinyu yaaruure na wiiki iga
mbaiinyu bëënë yaacheeye?

37Ore wöönsoe agokanya iga nomonaabi areenge gose iga nomoonto
wakibuMuiika, kuhika amanyë iga ganö nkobaandekera niriragö rioMonënë.

38Siböönö oranyööre atagotëgëërra ganö, na baiinyu böönsoe mumuiraamiri.

39Kohayombë, baanto bamoiito, mobë na egöörio, siböönö motagaacha
gokaania moonto gusumaacha kubigaambo ibigëni hai.

40Kohayo amang'ana göönsoe niiga gaköroe gonchera inchiiya yubusuuki na
goseemi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Abaköriinto 15

Ukuriooka goKresto

1Böönö, baanto bamoiito, ndatuna kobahiitukia igoro yaMang'ana Amaiiya gare naaruundiri hare baiinyu, gare möitabirriiyi, na ninyööra mböönö nkö muimereeye.

2Nkunyööramore ubuituuria gokohëtëra koMang'ana Amaiiya gaara naaruundiri hanö oranyööre mögagööta kimui göönsoe; ndanyööre tiigö hai, ugukumia koiinyu nokobuchua kööreenge.

3Kugira naabahaaye amang'ana göönsoe ganö nauni wöönsoe naanyöörre, ganö gareenge gobueera bokong'u: iga Kresto naakuure gikugira yamaraga gaiito, këëbore gaandekeroe koMaandekö;

4iga naahirroe bui na wiiki iga naariookere kurusiko rogatato, këëbore yaandekeroe koMaandekö;

5iga naatookeeye Bëëtërö, sooki agatookera abieega böönsoe ikumi na babere.

6Haakurua wiiki naatookeeye abakumia baaë bahetereeye abaanto amagana ataano, banö baamorooche böönsoe gonkaaga imui iigö, abaaru baabö mbakeehö nyööra mböönö, ninyööra abamui baisa gukua.

7Sooki naatookeeye Yaköbö, haakurua wiiki naatookeeye abatomoa böönsoe.

8Kogosookerria koböönsoe naantookeeye ninyööra naanga keenga kiomoonto onö aaibooyoe enkaaga yaaë etaraahika.

9Kugira uni nomokë bokong'u nde gatai yabatomoa - kura tinisaiine koberekeroa iga omotomoa hai, gukugira naairiirri ekanisa yeNöökoe.

10Siböönömbë ngukugira kuamaabe gieNöökoe naaba këhayo nde, na amaabe ganö aang'aaye tibuchua hai. Siböönö gukugira koyo naaköra bokong'u emeremö gokera abatomoa böönsoe, tiiga iga nguchiinguru chaanë umuëënë ngoköra hai, getare iga ngokörande emeremö kogotora kuamaabe gieNöökoe.

11Kohayo böönö nenkanyööra nuuni gose bö, eyo niyö böönsoe tukuruundia, na eyo niyo möökumiri.

Ukuriooka goiito

12Böönö hanö oranyööre nkuruundiatore iga Kresto naariukiibui kurua kobaku, niyeke abamui baiinyu bagoköra baragaamba iga ukuriooka kuabaku tekoohö hai?

13Hanö oranyööre ukuriooka kuabaku tekoohö hai, hayo nigaambë Kresto nawë wöönsoe taariookere hai.

14Na hanö oranyöörembë Kresto taariookere hai, sooki ukuruundia goiito nokobuchua na ubukumia boiinyu teboona bueera hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Enënë bokong'u niiga, baiito ntokaiyorokania iga nabaröögötore kuibaga rieNöökoe gukugira konö togotobora iga Nöökoe naariuukiri Kresto kurua kobaku, na hanömbë oranyööre nobohëënë iga abaku tebakuriuukibua hai, kohayombë eNöökoe taariuukiri Kresto hai.

16Hanö oranyööre nobohëënë iga abaku tebakuriuukibua hai, kohayombë na Kresto taariookere roonde hai.

17Na hanö oranyööre Kresto taariukiibui hai, böönömbë ubukumia boiinyu teboona bueera hai na ninyööra mböönö mokereenge komaraga gaiinyu.

18Wiiki nkeraabë iga banö baakumiri Kresto na baisa gukua nabö mbaasira kimui.

19Hanö oranyööre iriitëng'ërö reiito hare Kresto niriiya kuimënya renö bëënë, na tiyeende ehö hai, hayo böönö baiito nabakomaahera amaachiichi tore gokera abaanto böönsoe.

20Siböönö obohëënë niiga Kresto naariukiibui kurua kobaku, nawë nowambërë gukuriuukibua kobanö baisa gukua.

21Këëbore uruku röochere gonchera yomoonto, nkëhayo bëënë ukuriuukibua kuabaku göocha gonchera yomoonto.

22Kugira këëbore abaanto böönsoe baagukua gukugira yaAtamu, nkëëhö bëënë böönsoe barehaaboa obohoru gukugira yaKresto.

23Siböönö ore wöönsoe naririuukibua goseemi yaaë: owambërë Kresto aareenge; sooki gonkaaga yaguucha kööë, mbaara bareenge abaaë.

24Haakurua nehö böönö umuhikö guuche; Kresto narisikia amagaambi göönsoe, ogotora göönsoe na ichiinguru sooki naretoora oBogaambi gokobökö goTaata eNöökoe.

25Hayo niiga Kresto newë arebaaha kuhika rore eNöökoe arekera ababisa böönsoe, abatintachere haanse yamagoro gaaë.

26Umubisa onö arekeroa kogosookerria nuruku.

27Kugira aMaandekö nkobooragare iga, “Nöökoe aatoora ibiinto biöönsoe haanse yamagoro gaaë” Siböönö hanö aMaandekö gakogaamba iga, “Ibiinto biöönsoe” tegagosöhania mö eNöökoe umuëënë hai, kugira newë agotoora ibiinto biöönsoe haanse hare Kresto.

28Siböönö hanö ibiinto biöönsoe biratooroe haanse yobobaahi bööë, sooki oMööna, aitoorë haanse yeNöökoe, onö aatoorre ibiinto biöönsoe haanse yaaë; hayo nehö eNöökoe areba göönsoe hare böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Niyeke böönö baara bakobaatiisoa gikugira yabaku bareköra? Hanö oranyööre amahëënë, abaku tebakuriuukibua hai, ngukugira kembë abaanto bakobaatiisoa kuibaga rëëbö?

30Na baiito kugira ke tuguitoora kumiiriirö kera nkaaga?

31Baanto bamoiito, kera urusiko nkunyööraore uruku ndunsiorri! Ukuiraha konö neenako hare baiinyu neenako moonse yaKresto Yeeso oMonënë weiito.

32Hanö oranyööre uguiitana köönë na ichitiinyi chaibara kumugi goEbëësö, nkööreenge gikugira yokohaancha komoonto, mbueera ke naanyööra? Hanö oranyööre abaku tebakuriuukibua hai, “Tigambë torë na tunyue, kugira ichö nturikua.”

33Mööngë kong'aiinoa “Okogöötana na abasaani ababeebe ngosariakore etëëmö inchiiya.”

34Mobë na amaitëgëërrö amaroonge, na mutigë goköra amaraga. Abamui baiinyu tebamanyere eNöökoe hai. Ngusumaachande iigö okorri iga mbasuukirri.

Ukuriooka komobere

35Siböönö omoonto woonde akaabuuria iga, “Niyeke abaku bakuriuukibua? Mobere götëëmö ke baraabë nagö?”

36Ore mokaangi! Hanö wabusura imbusiro komaröba teraamë hai getare iga ikuure.

37Kenö ukubusura komaröba tiiga iga nomobere umugima gokeera kigukiina hai siböönö nimbusiro inyënë, haande nyööra nimbusiro yengano, gose imbusiro yeende ere yöönsoe.

38Nöökoe nkohaare kera imbusiro eera omobere gonö ukunyööra aratuna; nkohaare imbusiro ere yöönsoe omobere gööyö.

39Emebere giöönsoe tigitubaiine hai, igimui nigiabaanto, igichitiinyi nemehagare, igibinyunyi nemehagare, na igichiinsui nemehagare.

40Emebere gekuriooba ngeehö na emebere gekebara kenö ngeehö, siböönö ubuuya buemebere gekuriooba mbohagare na ubuuya buemebere gekebara kenö.

41Iriooba ndeena ubuuya böörio iriëënë, umueeri ngoona ubuuya böögö uguëënë, na ichinyunyuunyi nchiina ubuuya bööchiö ichiëënë, ninyööra nichinyunyuunyi ichinyënë tichitubaiine ubuuya hai.

42Niigö bëënë koreenge, ukuriuukibua kuabaku. Hanö omobere gööhiroa bui ngosarekagore, hanö göriuukibua nkobagore etëëmö enö etaagosareka.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

43Hanö gööhiroa bui nyööra tegoona bueera hai siböönö guriuukibua goona ubuuya. Hanö gööhiroa bui nyööra ngoona oborösu siböönö guriuukibua goona ichiinguru.

44Hanö gööhiroa bui nyööra nkiomobere gore göönsoe hanö gurriooka ngoreba omobere gokibumuiika. Ngoohö omobere gonö toonagö, kohayo ngoreba hö wiiki omobere gokibumuiika.

45Kugira amaandekö nkobooragare iga, “Omoonto wambërë, Atamu, naakörroe akaba omohoru,” siböönö Atamu wakabere wë nuMuiika gonö gookoha abaanto obohoru.

46Tiiga niiga omobere gokibumuiika ngö gogotaangata hai, siböönö nomobere gonö toonagö, sooki böönö goora gokibumuiika gorööba.

47Omoonto wambërë, onö aakorroe, naaruure gokebara, nawë niriröba; omoonto wakabere naaruure kuriooba.

48Baara bareenge abiekebara mbatuubaiine na oora aatëëmeroe kurua gokebara; na baara bareenge abakuriooba mbatubaiine na oora aaruure kuriooba.

49Këëbore toona egesosa kiomoonto oora aaruure gokebara, nkëëhö toreba na egesosa kiomoonto onö aaruure kuriooba.

50Kenö ngutuna kogaamba baanto bamoiito niiga, kenö gekörroe komobere na amaanyiinga tibiratore gosöha koBogaambi bueNöökoe hai, na kenö kegosareka tekeraatore koba na etëëmö enö etaagosareka hai.

51Tëgëërra mbateebi ikibisere kieNöökoe kenö këhonyoroa iga, tetoraakue böönsoe hai, siböönö böönsoe ntorekoboroa bohea,

52boongoboongo iigö haang'ana uguiita ichingiki na okoramukia, enkaaga enö iriröongoe riumuhikö reregaamba. Kugira hanö iriröongoe reregaamba, abaku mbarriuukibua babë banö batagosareka roonde, na baiito böönsoe ntorekoboroa bohea.

53Kugira kenö kegosareka kuhika geköroe kenö gegotasareka; na kenö kigukua kuhika kehoonchoroe kebë kenö getaagukua.

54Kohayo hanö ganö gareba, iga keera kegosareka kehoonchooyoe kebaaye kenö getagosareka, na kenö kigukua kehonchooyoe kebaaye kenö getaagukua sooki böönö nehö keera këndekere kereba amahëënë iga: “Uruku rusikiibui; ogokera kohekeeraini!”

55“Rore ruku, ogokera kööö nehai kore? Rore ruku, ichiinguru chiaaö chagusikia nehai chire?”

56Uruku nkunyöörarore ichiinguru chiarö chagusikia kurua kuiraga, na iriraga nkunyöörarere ichiinguru kurua koMaragö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

57Siböönö eNöökoe ahaaboe egoongö kogotoha ogokera gokohëtëra hare oMonënë weiito Yeeso Kresto.

58Kohayombë, baanto bamoiito abahaanchoa, muimeerre bokong'u na moteremeke. Tatoondora ruisö röönsoe goköra emeremö kugira yoMonënë, këëbore momanyere iga emeremö geyo mogokörra oMonënë tegëbuchua hai.

1 Abaköriinto 16

Ikiruusio kegutuurria abakumia

1Böönö igoro yikiruusio gichiimbiria chagutuurria abaanto bieNöökoe (babuYahuti:) ndasaba moköre këhaara naateebiri ichiKanisa chinö chireenge Garatia iga chiköre.

2Kurusiko rombërë orokera umukuubio niiga kera umui weiinyu abë na ichiimbiria ichimui hagare, gokorëng'aana na këëbore amanyöörö gaaë gare, na chibeekoe buuya, korri iga ronö ndiicha motagaacha kuiiria mbiria.

3Hanö ndiicha nendeha abaanto ichinyaruba banö urinyööra musuutere iga nabaiiya, mbatome bahire igituhö keiinyu Yerusareemu.

4Hanö naho wiiki urinyööra nkeragere iga niyi, nindiya nabö.

Ichiseemi chaBauro

5Nendaachë hare baiinyu hanö ndaisë kohëtëra Maketonia, kugira Maketonia ndeechera.

6Haande kaanyööra nendeba na baiinyu guchinsiko nyaborëbë, haande kura enkaaga yöönsoe yikinyigita, sooki muuchë guntuurria, ngëëndërri na orogëëndö röönë kuya hare höönsoe nditina kuya.

7Kugira tingutuna kobamaaha ndaheeta iigö na kogëëndërria na orogëëndö hai, nguitëng'ërande koba na baiinyu gonkaaga entaambe, hanö oMonënë arahaanche.

8Siböönö nendaabë Ebëësö kuhika kurusiko roBëntëkosti.

9Obohëënë niiga, neena iribaga irinënë hanö kogoköra emeremö gëënë giubueera, ninyööra ababisa abaaru mbaahanö.

10Hanö Timoteo araachë hare baiinyu hayo, momanyë mona moramuirigani okorri iga ataköböha guikara na baiinyu, kugira noMonënë agokörra emeremö, këhanö nkomokörra.

11Omoonto ore wöönsoe atagaacha komosëra hai, siböönö kuhika mumutuurri agëëndërri na orogëëndö röë komorëëmbë, korri iga ariingë guucha hareuni; kugira nkomoganyande hamui na abakumia baande.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Igoro yamura omoiito Abooro niiga: naamogëyere iga abataarre hamui na abakumia baande, siböönö takuiigua iga araaba haang'i guucha kobataarra hai. Enkaaga ere yöönsoe araabë na iribaga, naraachë.

Amang'ana gagosookerria

13Muiraarerre, muimeerre kubukumia moteremeke, mobë na ichiinguru.

14Moköre amang'ana gaiinyu göönsoe kobohaanchi.

15Momanyere Sitebanosi na waaë, mbö abakumia abaambërë abaAkaaya banö bairuusia bö abiëënë komeremö giabaanto bieNöökoe. Ndabagëya baanto bamoiito,

16muigueere abaanto banö baanga bayo, na ore wöönsoe onö agoköra emeremö na onö akunyaanka hamui nabö.

17Mbaaye na omogöökö bokong'u kuguucha goSitebanosi, na Botunatuusi na Akaiko; kugira baribere umueeya gonö gööreenge hö gokoong'a kere wanyöörre keborre hare baiinyu.

18Na mbaantirimikiri omööyö këhanö bëënë bakobatirimikia. Abaanto banö baanga bayo nkeragere iga mobamanye.

19IchiKanisa chinö chireenge korong'ööngö roAsia chibakeerri; Akuira na Birisika na eKanisa enö ikuiranera mööbö babakeerri bokong'u hare oMonënë.

20Abakumia böönsoe banö baahanö babakeerri. Mokeerani böönsoe moraamuunana kobohaanchi.

21Uni Bauro naandekere amakeerio ganö na okobökö köönë umuëënë.

22Ore wöönsoe onö atahaanchere oMonënë tiga aihiimoe! Maranata - oMonënë weiito otaacha!

23Amaabe goMonënë Yeeso gabë hamui na baiinyu.

24Obohaanchi böönë bobë hamui na baiinyu böönsoe hare Kresto Yeeso.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Abaköriinto

2 Abaköriinto 1

1Uni Bauro, omotomoa waKresto Yeeso kuguituungana na boora eNöökoe agutuna, na Timoteo mura omoiito. Inyaruba kuya gokanisa yeNöökoe enö ereenge Köriinto, gosangania abaanto böönsoe bieNöökoe banö bareenge hare höönsoe korong'ööngö roAkaaya.

2Amaabe na omorëëmbë kurua koNöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto bibë hare baiinyu.

Bauro araruusia egoongö koNöökoe

3Tiga egoongö ebë koNöökoe Taata woMonënë weiito Yeeso Kresto, Taata wamaabe, eNöökoe onö harewë buukurua ubutirimikia böönsoe!

4Newë agutirimikia kumiiriirö geiito giöönsoe, okorri iga na baiito totore gutirimikia abaande banö baana imiiriirö gichitëëmö hagarehagare, gonchera yubutirimikia boora bëënë baiito abiëënë tönyööra kurua koNöökoe.

5Këëbore inyaanyi yaKresto ereenge enënë hare baiito, nkëëhö wiiki ubutirimiku boiito boreenge obonënë, gokohëtëra hare Kresto.

6Hanö tunyööra inyaanyi, ngikugira yubutirimikia na ubuituuria boiinyu; na hanö tötirimikibua, ngikugira yubutirimikia boiinyu. Na eyo nkobarëëntëraere ichiinguru chakugumiirria inyaanyi eera bëënë na baiito böönsoe tukunyööra.

7Kohayo iriitëng'ërö reiito hare baiinyu ndenö retagusiingisibua; ntomanyere iga këëbore morasaange inyaanyi yeiito, nkëëhö bëënë morasaange wiiki ubutirimikia boiito.

8Kugira titugutuna iga möönge komanya hai, baaanto bamoiito, imiiriirö genö tönyöörre korong'ööngö roAsia. Imiiriirö geyo ngëturitöhëëye gokera ekerëëngërë, tokaruusia hö iriitëng'ërö ririmënya reiito.

9Tokaiigua nkanya iga ntokëngëëyoe ikiina keguiitoa, Siböönö eyo yaabaaye iigö okorri iga töönge kuya toraiyitëng'ëra abiëënë, siböönö tuitëng'ërë eNöökoe bëënë, onö akuriuukia abaku.

10Naatutuurri kurua gotabaaribaari enënë këeyo yuruku na wiiki naratutuuri; na baiito tötoora iriitëng'ërö reiito harewë iga mahëënë naraatutuuri wiiki.

11Na baiinyu mututuurri gonchera yagotosabera, okorri iga abaanto abaaru baruusi egoongö kuibaga reiito gikugira yamaitabirio ganö tönyööra gokohëtëra komasabi gabaanto abaaru.

Bauro arakubia ichiseemia chaaë

12Baiito ukuiraha goiito nkonö: entariki yeiito ngotohërëkiriaere iga ntöögëëndere gokebara, na kimuikimui gatai yeiinyu, kobohoreeru na omööyö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

umunyööhu gonö töhaayoe na eNöökoe, tiiga iga ngoseemia yekebara hai, getare iga nkomaabe gieNöökoe.

13Nkobaandekeratore gaara bëënë mogotora gosöma na koongora. Na nguitëng'ërande iga muriicha koongora buuya kimui,

14ninyööra böönö motongooye gokerëëngërë iga kurusiko roora roMonënë Yeeso moretora gutuikumiria gikugira yeiito këëbore na baiito torebaikumiria.

15Gikugira naare na obohëënë bogayo, nkiö këëgirre ngaseemia ekeembërë iga niichë obogëni weiinyu hayo, okorri iga motore guitabiribua hare kabere.

16Kugira naaseemiri nköre obogëni weiinyu hayo nkaaga nkuya Maketonia na wiiki gukuriinga kurua hö, okorri iga nyööre ubutuurria kurua hare baiinyu kugira yorogëëndö röönë kuya buYahuti.

17Niyeke, ngokanyamore iga hanö naare goseemia iigö, naareenge nkiomoonto onö aare na isi onö ataana borëngërria? Gose ngokanyamore iga ngokörande ichiseemia chiaanë, kiomoonto wekebara onö aguitabirria eng'ana iga “Eee,” sooki anga iga “Aa-a,” gonkaaga eyo bëënë?

18Këëbore eNöökoe areenge omohëënë nkogaambaare obohëënë; eng'ana yeiito hare baiinyu tiyaare “Eee” na “Aa-a” hai.

19Kugira Yeeso Kresto, oMööna weNöökoe, onö aaruundiibui gatai yeiinyu na Siraasi, Timoteo na uni umuëënë, tareenge omoonto wa “Eee” na “Aa-a” hai. Siböönö ruiisö röönsoe newë areenge “Eee” weNöökoe;

20kugira newë areenge “Eee” guchindago chiöönsoe chieNöökoe. Keyo nkiö gikugira, gokohëtëra harewë toragaamba “Amina” yeiito kubuhiku bueNöökoe.

21NeNöökoe umuëënë agotokong'ia baiito hamui na baiinyu hare Kresto; newë wiiki umuëënë aatohaka amaguta;

22na newë aatotoora orobaasö tobë abaaë, aatoha uMuiika oMohoreeru kumiööyö geiito koba ekegöötërrö kiamang'ana göönsoe ganö atobeekera.

23Siböönö ndakoorra eNöökoe, aruusi ubutuburi hareuni - ngukugira yakobamaahera amaabe, nkaanga guucha Köriinto.

24Titugutuna kobahaamirria igoro yubukumia boiinyu hai, siböönö kuibaga reyo, ngoköratore emeremö hamui na baiinyu kugira yemegöökö geiinyu. Kugira ntomanyere iga muimereeye boroonge kubukumia boiinyu.

2 Abaköriinto 2

1Kohayo naakëëngere ikiina iga tendaaköre obogëni guucha hare baiinyu hai okorri iga naangë kobarëëntëra amaitumato.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Kugira hanö ndabakörre amaitumato ning'ui araatigare kongöökia, gose tebaara bëënë nköreeye amaitumato hai?

3Ikibune kenö këëgirre nkabaandekera niiga ronö ndeköra obogeni guucha hare baiinyu, ntagaacha guitumatibua na baara bëënë keragere iga kuhika mbagööki. Kugira neena obohëënë na baiinyu böönsoe iga omogöökö göönë ngoragire na baiinyu böönsoe mobë na omogöökö.

4Naabandekeeye neena imiiriirö emenënë na omööyö umuritö hamui na amaiisöri garaharroka; tiiga mbakörre amaitumato hai, siböönö mbaköre moongore hare haang'ana obohaanchi obonënë bonö neenabö hare baiinyu.

Amaabe kugira yumunyamaraga

5Böönö, hanö oranyööre omoonto arëëntere amaitumato, tuuni bëënë aitumatiri hai getare iga na baiinyu böönsoe gose gokerëëngërë abamui baiinyu. (Nkogaambande ganö gikugira tingutuna koba omoonto omorro bokong'u hai.)

6Inyaanyi enö omoonto oyo aanyööra kurua kobaaru baiinyu nimuisere.

7Kohayo egeento kenö gitigaaye niiga momööberë, na mumutirimiki, okorri iga atagaacha guitumata bokong'u na gukua enkörö kimui.

8Na kohayo ndabagëya mohërëki obohaanchi boiinyu harewë.

9Ikibune kenö këëgirre nkabaandekera niiga mbasaache na komanya haanga nkuigueera more amang'ana göönsoe.

10Hanö mööbera omoonto kogare akörre, nauni wöönsoe nkomööberande. Kugira hanö naabera, ndanyööre, obohëënë, ndatuna kööbera kere giöönsoe, nkooberaande gikugira yeiinyu na Kresto numutuburi waanë,

11okorri iga iRisaambo rëëngë kunyööra iribaga regotong'aiinirria; kugira ntomanyere ichiseemi chariö buuya.

Isi yaBauro kumugi goTiröoa

12Hanö naahikere kumugi goTiröoa gukuruundia aMang'ana Amaiiya igoro yaKresto, nanyöörre iga oMonënë aisa kuigora egesaku nköre hö emeremö.

13Siböönö naababayeeye bokong'u, gikugira tenaanyöörre mura omoiito Tito hö hai. Kohayo ngateebia abaanto baahö iga batamë na omorëëmbë na ngatanora kuya Maketonia.

Ogokera goiito gokohëtëra hare Kresto

14Siböönö eNöökoe agoongoe, gikugira ruisö röönsoe, ngotoröngööchaare korogëëndö rogokera na gokohëtëra hare baiito uburumbaasu bokomomanya bönyërëgana ahase höönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Kugira toonga ekoroso enö ikurumbaasa buuya, enö Kresto akuruusiria eNöökoe, enö ikumunchaana gatai yabaara banyööra ubuituuria na baara böönsoe baagusira.

16Kugira yabaara wanyöörre baasira, ukurumbaasa koyo nuruku; siböönö kobaara baanyööra ubuituuria, ukurumbaasa koyo nkorëëntakore obohoru. Ning'uimbë aisere goköra omoremö gonö goonga goyo?

17Baiito tetoonga abaande abaaru banö bakuimukia eng'ana yeNöökoe kiegeento egetobu bagekörra ubusuruusia hai, siböönö hare Kresto ngusumaachatore kobohëënë mbërë yeNöökoe kiabaanto banö batomeroe na eNöökoe.

2 Abaköriinto 3

Abaköri bemeremö bieNdagano Ehea

1Gose wiiki ngotaangatore kuigoonga abiëënë? Gose tutune ichinyaruba chiegoongö inchiiya guucha hare baiinyu gose kurua hare baiinyu, këëbore abaande bagutuna?

2Baiinyu abiëënë mbö moreenge inyaruba yeiito, enö yaandekeroe kumiööyö geiito, niiga emanyoe na gosömoa na abaanto böönsoe.

3Nemanyekaine borabu iga nKresto umuëënë aandekere inyaruba enö na kogetoma komabökö gaiito. Yaandekeroe, tiiga nkubuiinö hai, siböönö na uMuiika gueNöökoe Onö ahö, na wiiki tiiga nguchimbaaö chiamagena hai, siböönö nkumiööyö giabaanto.

4Nkogaambatore iigö gikugira ntoona iriitëng'ërö koNöökoe gokohëtëra hare Kresto.

5Kugira tegeento keehö kere kegotoköra tuisane goköra emeremö genö hai, uguisana konö toonako nkoNöökoe bëënë gukurua;

6newë aatoköra tuisane koba abaköri bieNdagano Ehea, enö etare iga ni yiRiragö renö rëëndekeroe, siböönö niyuMuiika. Kugira iriragö renö rëëndekeroe nguitarere, siböönö uMuiika nkorëëntaare obohoru.

7Hanö ndanyööre obokörі buaMaragö ganö gakorëënta uruku na ganö gaanyameroe guchimbaaö chiamagena, bööreenge na ubuhiku, nabö bogaköra abaana baIsraeri bakaanga gotora gotaacherrana na Mosa, gikugira yobobarruku bubusio bööë nabö mbonö bööre gusira,

8niyeke böönö, obokörі buMuiika, bö teboraabë na ubuhiku obonënë bokong'u?

9Hanö ndanyööre ubuhiku mbööreenge kobokörі boora buimiihiimo; niyekembë obokörі boora bokorëënta oboroonge teboraabë na ubuhiku obonënë bokong'u?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Toratora kogaamba igö gukugira kubuhiku boora bööbarrukiri karai bööhëta, böönö ubuhiku obonënë bokong'u bobaaye kuibaga reboora bööhëtere.

11Kugira hanö ndanyööre egeento keera këëreenge hö gonkaaga nke iigö këëre na ubuhiku böökiö, kuhika keera keraabë hö kuyeeyo kebë na ubuhiku obonënë bokong'u.

12Gukugira ntoona iriitëng'ërö renö reenga reyo, ntoona ubutirimiku obonënë.

13Baiito titutuubaiine na Mosa, onö aagubere ubusio bööë na igiitaandero okorri abaana baIsraeri baangë komaaha umuhikö gobobarruku boora këëbore bööre gusira hai.

14Obohëënë emetoe gëëbö ngëëriberoe; ninyööra nguchinsiko chinö emetoe gëëbö ngikiguberoe na igiitaandero keera bëënë, hanö wanyööra barasöma ibitabo bieNdagano Enkoro. Igiitaandero keyo nkuruusibuakere hö hanö bëënë omoonto agöötana hamui na Kresto.

15Ninyööra ndëërö hanö wanyööra barasöma aMaragö gaMosa amaitëgëërrö nyööra ngaguberoe na igiitaandero keera.

16Siböönö keratora kuruusibua hö, hanö omoonto aihoonchora kuya koMonënë.

17Böönö niiga oMonënë nuMuiika; na hare uMuiika goMonënë goreenge, nehö obotachore boreenge.

18Baiito böönsoe, banö amasio gaiito gataguberue, nkoorokiatore ubuhiku boMonënë këbanö tukuimaahera gukiimaahero; nkohoonchoroa tore tutuubane na ituubö yaë kubuhiku bonö bukuiyëëngëria, bonö bukurua koMöönë, onö areenge uMuiika.

2 Abaköriinto 4

Emööngö yuMuiika kubinyoongo biamaröba

1Kohayo, kohaara toreenge kobaköri bonö gikugira yamaabe gieNöökoe ganö tönyööra, titugukua nkörö hai,

2Tötiga kimui amang'ana göönsoe gikibisere na amaköra ganö gakorëënta ichinsöni; tetogaköra amang'ana gorogachanio gose kohoonchora eng'ana yeNöökoe hai. Siböönö gokogaamba obohëënë borabu, ngutunatore iga entariki yakera omoonto etomaahë iga ntuisaiine mbërë yeNöökoe.

3Kugira hanö ndanyööre aMang'ana Amaiiya gaiito ngabiseroe, ngabiseroe kobaara bëënë baagusira.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Enöökoe umunyaanku wekebara kenö aatoora igisuunte kometoe gebaara batagukumia okorri batakamaaha oborabu bonö buukurua koMang'ana Amaiiya gubuhiku boKresto, onö areenge ituubö kimui yeNöökoe.

5Kugira titukuiruundia baiito abiëënë hai, nkuruundiatore Yeeso Kresto onö areenge oMonënë, na baiito abiëënë ntoreenge abaköri bemeremö baiinyu gikugira yaYeeso.

6ENöökoe onö aagaambere iga, “Tiga oborabu borabë kurua kugisuunte!” newë eNöökoe oyo bëënë onö aakörre oborabu bööë bokarabia kumiööyö geiito, na gotoha oborabu bobong'aiini bubuhiku bueNöökoe bonö bokerabia kurua kubusio boKresto.

7Siböönö baiito banö toona emööngö eyo, kibumuiika, toonga ibinyoongo biamaröba okorri emaahëkane borabu iga ichiinguru ichinënë chiyo nkoNöökoe chikurua na tiiga ngukurua hare baiito abiëënë hai.

8Nkohaaboatore nkaaga chöönsoe inyaanyi, siböönö titukunyahaaroa hai; nkaaga chiinde nkunyööroatore na isi, siböönö titugukua nkörö hai;

9nkuiriiribuatore, siböönö tetokobora omosaani hai, na nkaaga chiinde nkunyahaaroatore bobeebe, siböönö titugusikibua hai.

10Ruisö röönsoe nkuimukiatore komebere geiito uruku roYeeso, okorri iga obohoru boYeeso wiiki bomaahekane komebere geiito.

11Kugira nkaaga toohö nyööra ruisö röönsoe nkunyaanyi yurukutore kugira yaYeeso okorri iga obohoru boYeeso bomaahekane komebere geiito genö gigukua.

12Kohayo uruku ngokörarore emeremö hare baiito, siböönö obohoru ngokörabore emeremö hare baiinyu.

13Këhaara toona umuiika kubukumia kuguituungana na amaandekö ganö gakogaamba iga, “Naakumiri na kohayo ngasumaacha,” baiito böönsoe ngukumiatore na kohayo torasumaacha.

14Kugira ntomanyere iga eNöökoe, onö ariuukiri oMonënë Yeeso, narituriuukia wiiki hamui na Yeeso na gutuimukia hamui na baiinyu, kuya mbërë yaaë.

15Göönsoe ganö ngareenge gubueera hare baiinyu; na këëbore amaabe gieNöökoe gakohekeera abaanto abaaru bokong'u, nabö mbararuusi, amasabi amaaru gegoongö kubuhiku bueNöökoe.

Okomënya kubukumia

16Kohayo titugukua nkörö hai, ninyööra emebere geiito gekebara geraguunda, siböönö emebere geiito gekibumuiika ngoköroagere emehea urusiko kurusiko.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Imiiriirö genö tukunyööra nemekë na igienkaaga nkë iigö, siböönö ngeretoha ubuhiku obonënë bokong'u na bonö botaana muhikö, bonö bokerre imiiriirö geyo.

18Tööngë guitëng'ëra ibiinto binö bikomaahekana, siböönö tuitëng'ërë ibiinto biira bitakomaahekana. Kugira ibiinto binö bikomaahekana nibienkaaga nkë iigö, siböönö ibiinto binö bitakomaahekana nibiakuyeeyo.

2 Abaköriinto 5

1Kugira ntomanyere iga irigutu renö tomënyere-omobere goiito guekebara kenö-hanö rerasaribui, ntoranyööre amaikarö kurua koNöökoe, umugi gonö gotahagaacheroe na moonto gonö gotaregöta roonde nagö ngoreenge kuriooba.

2Na böönö nkorööratore, toraigöömba bokong'u iga tohaaboe umugi goiito gonö guguucha kurua kuriooba;

3Kugira hanö toraguisöhiri tetorasikanoe toreenge keng'aabi hai.

4Nkaaga tokemënyere kuigutu renö riekebara, ngukuuratore kunyaanyi enö tukuiigua; tiiga niiga ngutunatore iga tuinuure omobere goiito gonö toonagö hai, etare iga niiga tuisöhiri goora gokuriooba, okorri iga omobere goora guugukua gohoonchoroe na obohoru.

5ENöökoe umuëënë newë aatoseemiiyi okohoonchoroa koyo, na agatoha uMuiika gööë abë ekegöötërrö kogöönsoe gaara aatobekeeye.

6Kohayo ruisö röönsoe ntuichooye ubutirimiku. Ntomanyere iga nkaaga tokereenge kuimënya reiito renö riomobere, harai tore kurua koMonënë.

7Kugira okomënya goiito, nkubukumia, na tiiga iga ngokomaaha na amaiisö hai.

8Ntuichooye ubutirimiku na ntokahaanchere iga tutigane na umugi goiito gonö gomobere na tuyi ka tobë hamui na oMonënë.

9Siböönö eng'ana enënë gokera kere giöönsoe, hare höönsoe tore, ngutunatore iga tomotëgëri, ninyööra toreenge kebara hanö gose waaë haara.

10Kugira baiito böönsoe kuhika tuimeerre mbërë yaKresto, kogokëëngëroa ikiina nawë. Kera omoonto narinyööra kere kimuisaiine gokorëng'aana na amaköra ganö aakörre nkaaga aareenge gokebara kenö, gabë amaiiya gose gabë amabeebe.

Okogöötanibua na eNöökoe gonchera yaKresto

11Kohaarambë tomanyere ubueera bökööböha oMonënë, ngosaachatore kuruta abaanto baande. Siböönö baiito ntomanyekaine hare eNöökoe, na nguitëng'ërande iga ntomanyekaine wiiki na guchintariki cheiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Titugutuna wiiki tosaache kuigoonga baiito abiëënë hare baiinyu hai; getare iga ngosaachatore kobaha ikibune ikiiya keguikumia gukugira yeiito, okorri iga motore kobahuunchukiria baara bakuihechera okomaahekana gökebara komoonto na tiiga netëëmö yaaë hai.

13Ndanyööre töchuura, eyo ngukugira yeNöökoe, si hanö ndanyööre tebachuuru tore hai, eyo ngukugira yeiinyu.

14Baiito nkobaahoatore na obohaanchi boKresto, böönö toongora iga omoonto umui naakuure kugira yaböönsoe, nko okogaamba iga böönsoe baakua.

15Naakuure kugira yaböönsoe, okorri iga baara bamënyere baangë komënya kugira yaabö abiëënë, siböönö bamënyë gikugira yaaë bëënë onö aakuure na kuriuukibua.

16Kohayo amarua böönö tetokomaaha omoonto ore wöönsoe këëbore okomaaha komoonto wekebara kore hai, ninyööra ngonkaaga yeende ntöörooche Kresto iigö, böönö tetokomomaaha iigö hai.

17Hanö omoonto ore wöönsoe agöötanibua na Kresto, nkobaare egetëëmoa ekehea; amang'ana gaakarai ngusiragare, tamaaha göönsoe nkobagare amahea.

18Göönsoe gayo ngoköroagare na eNöökoe, onö gikugira yaKresto, agotohoonchora kurua koba ababisa baaë na toba abasaani baaë, na wiiki agatoha omoremö gogoköra abaande koba abasaani baaë.

19Hayo niiga eNöökoe naareenge hare Kresto araköra abaanto böönsoe babë abasaani baaë, taabeekere siire yamaraga gaabö hai, aatoha eng'ana enö ekoboora mona arabaköre bö babë basaani baaë.

20Kohayo ntoreenge abakörri gikugira yaKresto, na eNöökoe umuëënë nkobagëyaare kohëtëra hare baiito. Nkobasabatore, kuibaga reKresto, iga eNöökoe abahoonchore kurua koba ababisa baaë mobë abasaani baaë!

21Kresto taare na iraga hai, siböönö gikugira yeiito eNöökoe naamokörre abë iriraga, okorri iga gokogöötana hamui nawë totore gosaanga oboroonge bueNöökoe.

2 Abaköriinto 6

1Baiito toreenge abaköri bemeremö hamui na eNöökoe, torabagëya baiinyu banö mönyööra amaabe gieNöökoe iga, motagaacha kogatiga gasire buchua hai.

2Kugira aragaamba iga: “Hanö enkaaga enö eragere yaahikere naakuiiguure; hanö enkaaga yubuituuria yaahikere, naagutuurri.” Tamaahambë! Enö niyo engaki yagutuurribua; na rëërö ndö urusiko rokunyööra ubuituuria!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Tetogotoora ekerebeerro gonchera yomoonto ore wöönsoe okorri iga obokörі boiito botagaacha kunyööroa na isörö.

4Kuibaga reyo kere giöönsoe togoköra nkoorokiakere iga baiito nabaköri bemeremö bieNöökoe tore, kubugumiirria obonënë, kumiiriirö, kobokong'u na komang'ana amaritö.

5Baiito ngotëmöatore, torahiroa gokeböhë, na ngokoomoroatore; ngoköribuatore emeremö emëëru, na tetokoraara gose kohaaboa ibiaakorea hai.

6Siböönö toroorokia baiito abiëënë iga nabaköri bemeremö bieNöökoe tore, komööyö omorabu, kobong'aiini, kubugumiirria na kubuuya; kuMuiika oMohoreeru, kobohaanchi boiito obohëënë,

7kong'ana yeiito yobohëënë, na guchiinguru chieNöökoe. Oboroonge bëënë mbö ikiooge geiito ekëboreo kuguitanera na ekëbomösi kuguikeengera.

8Baiito ngosookoatore na ngusuukirribuatore; ngotokoatore na nkogoongoatore. Baiito ngoköroatore kiabaröögö na hanö nobohëënë tugusumaacha,

9këbanö totamanyekaine, siböönö ntomanyekaine buuya; këbanö wanyöörre töökua, siböönö këëbore mokomaaha nabahoru tore. Ninyööra torakörroa inyaanyi, tituguiitoa hai,

10ninyööra toraitumatibua, ruisö röönsoe ntoona omogöökö, toonga abatobu, siböönö ngoköratore abaanto abaaru koba abaame; toonga mona ntotaana geento, si obohëënë ntoona ibiinto biöönsoe.

11Abasaani abahaanchoa baKöriinto! Ntusumaachere borabu na imiööyö geiito ngiigooyoe kimui hare baiinyu.

12Baiito tetööreberreeye imiööyö geiito hare baiinyu gokööngа kohaancha hai, mbaiinyu muribere imiööyö geiinyu hare baiito.

13Böönö ngusumaachande këonö agusumaacha na abaana - muiigore imiööyö geiinyu këhaara na baiito tööbaköreeye!

Ogokaania igoro yamang'ana gabaanto banö batare abakumia

14Möönge koba na obogöötaine na abaanto banö bataraakumia. Kugira mbogöötaine ke boohö gatai yoboroonge na ubunyaanku? Gose niyeke oborabu boratora komënya hamui na igisuunte?

15Gose mbumui ke Kresto anabö na iRisaambo? Umukumia mbogöötaine ke anabö na onö atarakumia?

16Kana eHekaaru yeNöökoe mbuigueerrani ke enabö hamui na ichituubö? Kugira baiito ntoreenge eHekaaru yeNöökoe onö ahö kuyeeyo! Këëbore eNöökoe umuëënë aagaambere iga, “Nendaköre amaikarö gaanë hamui na

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

abaanto baanë na mënyë gatai yaabö; nendaabë eNöökoe waabö, nabö mbaraabë abaanto baanë.”

17Na kohayo oMonënë aragaamba iga, “Motarua harebö, mööhokanë nabö. Motagaacha guturubania egeento kenö getasaabuurroe, hayo nehö ndabairigani.

18Nendaabë Isa weiinyu, na baiinyu moraabë abaana baanë abegesaacha na begekari, araboora oMonënë onö areenge uMukumahë.”

2 Abaköriinto 7

1Kohaara toona ichindago chinö abahaanchoa baanë, tiga tuisaabuure baiito abiëënë kurua kubiinto biöönsoe biira bigoköra omobere na enkörö koba ibinyaanku, na tiga tobë abahoreeru kimui kuimënya reiito kogosooka eNöökoe.

Omogöökö goBauro

2Motaigora imiööyö geiinyu hare baiito. Tetorakörra moonto ore wöönsoe eng'ana embeebe hai, tetorasaria moonto hai, gose kong'aiinirria na kuruusia moonto ore wöönsoe geento hai.

3Tenkogaamba iigö gokobakëëngëra kiina hai, kugira këëbore wanyöörre naagaamba, baiinyu nabahaanchoamore bokong'u hare baiito, nyööra ngukuatore hamui na baiinyu gose ntoreenge kobohoru hamui na baiinyu.

4Neena iriitëng'ërö irinënë hare baiinyu, na nkuihechande bokong'u kugira yeiinyu! Kumiiriirö geiito giöönsoe ningichooye ubutirimiku; na neena omogöökö omonënë.

5Ninyööra hanö tööhikere Maketonia, tetöötorre kumuunya hai, kugira imiiriirö ngëëre hare höönsoe, iribeeha na abaanto na obööba kumiööyö geiito.

6Siböönö eNöökoe onö agutirimikia abarösu, naatutirimikiri kogotorëëntëra Tito.

7Tiiga nuguucha kööë bëënë götogöökiri hai, siböönö wiiki hamui na amang'ana gaaë ganö aatoteebiri këëbore möömutirimikiri. Naatoteebiri wiiki këëbore möötunere bokong'u koomaaha, këëbore moreenge na amaachiichi, këëbore möiseemia kunyikeengera, na kohayo eng'ana eyo yaangöökiri bokong'u.

8Kugira ninyöörambë inyaruba yaanë eera yaabakörre mokaba na amaitumato, teneena amaachiichi iga naagëëndekere hai. Ninyööra naarooche amaachiichi nkomaahande iga inyaruba eyo yaabakörre mokaba na amaachiichi siböönö ngonkaaga nkë iigö.

9Böönö neena omogöökö, tiiga ngikugira enö naabakörëëye amaachiichi hai, siböönö gikugira amaachiichi gaiinyu ngaabakörre mohoonchore ichinchera

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

cheiinyu. Amaachiichi ganö ngaareenge kuguituungana na boora eNöökoe agutuna, na kohayo tetöögirre munyahaareke buchua hai.

10Kugira amaachiichi ganö gaituungaine na boora eNöökoe agutuna nkohoonchoragare omööyö na korëënta ubuituuria-tekeehö ikibunë gekomaaha amaachiichi hai! Siböönö ukunyööra amaachiichi koora kobuchua komoonto nkorëëntakore uruku.

11Motamaaha kere ukunyööra amaachiichi koiinyu konö guituungane na boora eNöökoe agutuna kobakörra: baiinyu böönö möbaaye abaanto bichiinguru, begöörio yakoorokia obohëënë! Banö möitakiri na kööböha, abomokea, ukuigöömba, möiseemia gokoha banö bagoköra amasaria inyaanyi! Baiinyu moorokiri iga, gonchera ere yöönsoe, temoona isaria kong'ana enö hai.

12Kohayo ninyööra naandekere inyaruba eera, tiiga iga ngikugira yomoonto onö aakörre bobeebe gose onö aakörëëyoe bobeebe hai; getare iga naagëëndekere okorri iga momaahë borabu, mbërë yeNöökoe, këëbore mogoköra omokea gikugira yeiito.

13Keyo nkiö këgirre togateremeka. Tiiga iga ntötirimikiibui bëënë hai; siböönö nkëëbore wiiki Tito aatogöökiri komogöökö gonö aareenge nagö kuguituungana na këëbore na baiinyu böönsoe wanyöörre momogöökiri omööyö!

14Nauni naabagoongere bokong'u mbërë yaaë, na kong'ana eyo tenaasuukirriibui hai. Këëbore komang'ana göönsoe töoya torabateebia obohëënë, nkeigö bëënë okobagoonga köönë mbërë yaTito köbaaye eng'ana yobohëënë kimui.

15Na kohayo obohaanchi böoë kugira yeiinyu bobaaye na ichiinguru bokong'u këëbore akoheetoka mona baiinyu böönsoe möiguereeye amaragirrio gaaë, mona möömuirigaini kobööba na okogaankana.

16Neena omogöökö iga ndatora kobaitëng'ëra kimui kong'ana ere yöönsoe.

2 Abaköriinto 8

Obogësa boegeKresto

1Baanto bamoiito, ntohaanchere na baiinyu momanyë amaabe gieNöökoe ganö aaha ichikanisa chaMaketonia.

2Kugira bö mbaasaacheroe bokong'u kumiiriirö genö baahëtëëye; siböönö omogöökö göobö ngööre omonënë bokong'u nabö bakaba abagësa bokong'u gukuruusia ibiinto biaabö, ninyööra baareenge abatobu bokong'u.

3Ndaruusia ubutuburi iga bö mbaaruusiri ibiaaru mona ogotora kööbö kööre, bakaruusia ninyööra ngokera ogotora kööbö, gokohaancha kööbö abiëënë,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4nabö mbaatogëyere bokong'u iga bahaaboe iribaga rëkoba hamui kobokörri bonö bogutuurria abaanto bieNöökoe.

5Eyo yaabaaye eng'ana enënë gokera iriitëng'ërö reiito! Iyambërë mbaaihaanere koMonënë; na haakurua mbaihaanere ninyööra hare baiito gokorëng'aana na këëbore eNöökoe agutuna.

6Kohayo ntökoromerreeye Tito, onö aataangere omoremö goyo, gokogëëndërria nagö na iga agotabuki omoremö goyo gobogësa.

7Moreenge abaame komang'ana göönsoe: kubukumia, gusumaacho, kobong'aiini, kogöörio yeiinyu kugutuurria na kobohaanchi boiinyu hare baiito. Kohayo ngutunatore wiiki iga mobë abagësa bokong'u kobokörri bonö.

8Tenkobaha iriragö rere riöönsoe hai, siböönö ngutunande mbooroki mona abaande baana egöörio yagutuurria, na komanya obohaanchi boiinyu abiëënë haang'ana bore.

9Momanyere amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto; këëbore aareenge omoome, si gikugira yeiinyu naabaaye omotobu, okorri iga abaköre mobë abaame gonchera yobotobu bööë.

10Këëbore nkomaaha kong'ana enö niiga, mbuuya hare baiinyu mosookirri böönö gaara möötaangere omööka gonö göösirre; kugira mööreenge abambërë, tiiga nkogoköra bëënë hai, siböönö ninyööra ngokoba na egöörio yagoköra iigö.

11Kohayombë mosookirri omoremö goyo, këboora mööreenge na egöörio enënë yagutuurria, na këëbore mööre goseemia, moköre omokea këëbö bëënë gokerëëngërë këbinö moonabiö.

12Hanö ndanyööre ona omööyö gokohaana, eNöökoe naraitabiri ikiruusio gokorëng'aana na keera onakiö, tiiga nkeera otaanakio hai.

13Hayo tiiga nkuruusiande abaande emesaire haakurua mbatueeke baiinyu hai;

14siböönö kohaara moonabiö kobööru gonkaaga enö, mbuuya iga mutuurri baara bareenge abahabe; okorri iga hanö moraabë abahabe nabö unyööre baanabiö kobööru nabö mbarebatuurria, na gonchera eyo böönsoe morarëng'aane.

15Këëbore amaandekö gakogaamba, “Omoonto onö aiirri ibiaaru mbiamuisaiine, na onö aiirri ibikë, taasoheeyoe hai.”

Tito na abaköri baande

16Siböönö eNöökoe agoongoe gokoha Tito egöörio imui na baiito yakobatuurria!

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Tiiga iga naaitabirriiyi irisabi reiito bëënë hai, etare iga naana egöörio yakobatuurria na kobohaanchi bööë umuëënë naakëëngere ikiina kuguucha hare baiinyu.

18Hamui nawë toratoma mura omoiito umui onö asookeroe na ichiKanisa chöönsoe kugira yemeremö gëëë gukuruundia aMang'ana Amaiiya.

19Na tiiga ngayo bëënë hai, naahooyoe na gotooroa na ichiKanisa iga abë orogëëndö rumui na baiito nkaaga tukuhira obokörri bobogësa gikugira yubuhiku boMonënë, na okorri tooroki iga ngutunatore gutuurria.

20Ngutunatore tuimöchë amasörö ganö garatore kurichökëra igoro yubuimiririri boiito gukiruusio keyo kiobogësa.

21Oborëngërria boiito nogoköra ganö gareenge amaiiya, tiiga nembërë yoMonënë bëënë hai, siböönö ninyööra nkomaiisö gabaanto.

22Kohayo toratoma mura omoiito hamui nabö, onö ruisö röönsoe tömosaacha na komoongora iga naana egöörio kugutuurria komang'ana amaaru. Na böönö naana amaitëng'ërö amanënë hare baiinyu.

23Tito nuumui waanë, onö togoköra emeremö hamui gokobatuurria; siböönö igoro yabakumia baande bayo, banö bagoochenana nawë, nabakörri bichiKanisa na nkorëëntabare ubuhiku hare Kresto.

24Mobooroki obohaanchi boiinyu, okorri iga ichikanisa chiöönsoe chibë na obohëënë bööbö na chimanyë iga nkobohëënë tukuigoonga gikugira yeiinyu.

2 Abaköriinto 9

Ubutuurria kobaKresto

1Tikibune keehö gokööndeka ndabateebia igoro yubutuurria bonö böötomeroe kobaanto bieNöökoe hai,

2Nemanyere iga mohaanchere gutuurria, naaigongeeye igoro yeng'ana yeiinyu eyo kobaanto baMaketonia. Naabateebiri iga, “Baiinyu banö moreenge Akaaya möiseemiri kurua mööka.” Egöörio yeiinyu yasöhërrëëye bokong'u abaaru baabö.

3Böönö ndatoma abaanto bamoiito banö, okorri iga ukuigoonga goiito gikugira yeiinyu kong'ana enö gotagaacha kuihoonchora kobë kobuchua. Kohayo nembatomere okorri iga muiseemi këëbore naagaambere iga, nturiicha tunyööre möisa guiseemia.

4Getare iigö, hanö ndanyööre abaanto kurua Maketonia baachere hamui nauni na banyööre iga timuiseemiri hai, nensöni ke toraabë nachiö - na baiinyu moraabë na ichinsöni gukugira ntoranyööre tobaitëng'ëëye bokong'u!

5Kohayo naitëgërrëëye nkamaaha iga kuhika nsabë abaanto bamoiito banö bataangatë guucha hare baiinyu okorri iga batore goseemia igituhö keiinyu

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

ekenënë kere möörагaini iga moraruusi. Sooki hanö nkuhika nyööre geseemiibui, na keroorokia iga mohaanere gikugira mutunere gutuurria, na tiiga iga mohamirriibui hai.

6Moheetoke iga omoonto ore abusuuye ibikë, narinyööra ibikë, na oora abusuuye imbusiro incharu narinyööra ibiaakorea ibiaaru.

7Ore wöönsoe niiga ahaanë, komööyö këëbore ahaanchere, na tiiga nkomaachiichi gose gokohamiirribua hai, kugira eNöökoe nahaanchere omoonto onö akohaana komogöökö.

8Na eNöökoe naraatore kobaha ibiaaru gokera biira mugutuna, okorri iga ruisö röönsoe munyööre ibiinto biöönsoe binö mugutuna, na mogëëndërri gutuurria bokong'u komeremö gere giöönsoe genö gereenge imiiya.

9Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Wë nkohaanaare kobogësa kobatobu, oboroonge bööë mboohö kuyeeyo.”

10Na eNöökoe onö akohaana imbusiro kumubusuri na omogaatë gokorea, narabahë wiiki imbusiro yöönsoe ere mugutuna na naragikiini iruusi irigësa irinuru kurua kobogësa boiinyu.

11Narabaamihi kubiinto biöönsoe mobë abagësa guchinkaaga chiöönsoe, okorri iga gokohëtëra hare baiito obogësa boiinyu borëëntë egoongö hare eNöökoe.

12Kugira obokörri bonö mogoköra tiiga iga nugutuurria ichinyaanyi chiabaanto bieNöökoe bëënë hai, getatiga wiiki niiga ngokörabore egoongö enënë hare eNöökoe.

13Na gikugira yobohërëki bonö obokörri boiinyu bonö bokorëënta, abaanto abaaru mbararuusi egoongö koNöökoe kugira yobohëënë boiinyu koMang'ana Amaiiya gaKresto, ganö mokogaamba, na kugira yobogësa boiinyu bonö mogosaanga hamui nabö na abaanto böönsoe.

14Kohayo komaiiga gobohaanchi mbarabasabere komööyö gikugira yamaabe giekerogooro gieNöökoe ganö aabahaaye.

15Tiga togoongë eNöökoe gikugira yigituhö këëë kenö totagaatora kogoonga këëbore keragere!

2 Abaköriinto 10

Bauro araitanera emeremö gëëë

1Uni Bauro umuëënë, ndabagëya kubunyööhu na kubuuya boKresto onö nkomaahekana nkanya nomohaabunde nkaaga toreenge hamui na baiinyu, siböönö omokare nkaaga nkunyööra ndeenge harai na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Ndabasaba iga hanö ndaachë, motagaacha kugira nooroki obokare boora neena obohëënë iga nendatore koba nabö kobaara bagokanya iga ngokörätore amang'ana kuguituungana na etëëmö yekebara.

3Nobohëënë iga ngokebara tomënyere, siböönö tituguiitana këëbore ekebara kiguiitana hai.

4Ibiooge binö tuguiitanera kuiihi reiito tibiekebara kenö hai siböönö nibiooge bichiinguru chieNöökoe, chinö chigosaria amagoe göönsoe. Ngosariatore ichinkaani

5na ikiribirri kere giöönsoe kenö kiguitaanga obong'aiini bueNöökoe; toböha kera iriitëgëërrö na koreköra rigueere Kresto.

6Haakurua hanö morasooki koba abakunguuruku gukuigueera koiinyu, baiito ntoraiseemi koha inyaanyi iriköra rere riöönsoe renö rekööngа kuigueera.

7Momaahë këëbore amang'ana gareenge mbërë yeiinyu. Hanö ndanyööre omoonto ana obohëënë iga wë nowaKresto are, kuhika aheetoke iga këhaara wë areenge owaKresto na baiito böönsoe niigö tore.

8Kugira ninyööra ndaihëëmëra bokong'u ogotora goiito koora oMonënë aatohaaye gikugira yakobakong'ia, tiiga iga ngikugira yokobaguiisia hai, tengaatora komaaha ichinsöni hai.

9Tingutuna niyorokani iga ngosaachande kobaibaambukia na ichinyaruba chiaanë hai.

10Haande owoonde akagaamba iga, “Ichinyaruba chaBauro nichinditö na chinö chiina ichiinguru, siböönö hanö aba hö umuëënë nomorösu na amang'ana gaaë mbuchua!”

11Omoonto këoyo niiga oongore iga tebohagare boohö gatai y gaara tokööndeka guchinyaruba cheiito hanö tooharai na gaara togoköra hanö toreenge hamui na baiinyu hai.

12Kugira baiito, gonchera ere yöönsoe, titugutuna guiköra gose kuirëng'aania na abaanto baara bakuigoonga abiëënë hai. Abaanto banö baguiköra iga mbö ekerëëngö gëkuirëëngëra, abaanto banö bakuirëng'aania abiëënë kubiëënë. Boyo nobokaangi!

13Siböönö baiito titukuihëëma kohëta ekerëëngërë hai; ukuihëëma goiito nkoraabë gokerëëngö kiemeremö genö eNöökoe aatoha hamui na emeremö genö wiiki togoköra gatai yeiinyu.

14Ukuihëëma goiito tekohetereeye ekerëëngërë kenö gituisaiine këhanö gekaabaaye hanö okanyöörre iga tetobahekereeye hai. Kugira mahëënë ntööbaaye abambërë gokobarëëntëra aMang'ana Amaiiya igoro yaKresto.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Kohayo titukuihëëma koheteera ekerëëngërë komeremö geera abaande baakörre hai. Kuibaga reyo, iriitëng'ërö reiito niiga këëbore ubukumia boiinyu borakiine na baiito totore goköra emeremö emenënë gatai yeiinyu.

16Hayo nehö toratore kuruundia aMang'ana Amaiiya kubiaaro biinde binö bireenge harai na baiinyu, na hayo böönö tetoraatore kuigoongera emeremö genö gëëkörroe komogoondo gomoonto woonde hai.

17Siböönö këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Ore wöönsoe agutuna kuihëëma niiga aihëëmërë gaara oMonënë akörre.”

18Kugira omoonto onö aguitabirribua tiiga noora akuigoonga umuëënë hai, siböönö noora akogoongoa na oMonënë.

2 Abaköriinto 11

Bauro na abatomoa boborööngö

1Nenkahaanchere iga mungumiirri, ninyööra nkobokaangi böönë obokë iigö. Mahëënë motangumiirria!

2Nkobamaaherande irihari rieNöökoe; kugira baiinyu moonga umuiseke igitiinde onö naagaambera obokoe komosaacha umui bëënë, nawë nKresto.

3Neena obööba iga amaitëgëërrö gaiinyu ngarachinchiganibue okorri iga mutigë obosëëngëri boiinyu oboböhëënë na oborabu hare Kresto, këhaara bëënë inchöka yaang'aiinere Haawa kobong'aiini boborööngö bööyö.

4Kugira hanö omoonto ore wöönsoe araachë hare baiinyu na kuruundia igoro yaYeeso omohagare, tiiga noora baiito töruundiri, gose hanö moraitabirri umuiika goonde hagare na goora mönyöörre; na gose hanö moraitabirri amang'ana amaiiya amahagare na gaara mönyöörre nkumuitabirriamore boongoboongo!

5Tengokanya iga nendeenge omokë kobayo mokomaaha iga mbareenge abatomoa abanënë hai!

6Nenkanyööra temanyere gusumaacha buuya hai, siböönö neena obong'aiini; eng'ana eyo ntöboorokirriiyi buuya na guchinchera chöönsoe na komang'ana göönsoe.

7Tenaabasabere mbiria hanö naaruundiri aMang'ana Amaiiya gieNöökoe hare baiinyu hai; naisusëëniri umuëënë okorri iga mbaköre abubueera. Gose reyo ndiö rebaaye irisaria rëënë?

8Naaruusiri ichikanisa chiinde ibiinto biaabö kohaara naitabirriiyi gutuurribua nabö, okorri iga nköre emeremö gatai yeiinyu.

9Na enkaaga enö naareenge hamui na baiinyu na neena iritunö tenaare kobairiiria kobasaba mbiria hai, gikugira abaanto bamoiito banö baachere gukurua Maketonia mbaandëtëëye kere giöönsoe naare gutuna.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Nairaarerreeye bokong'u iga ntakaaba omosaire gonchera ere yöönsoe hare baiinyu, na niigö ndagëëndërri goköra.

10Ndaragana, kobohëënë boKresto bonö boreenge hareuni, iga tegeento keehö kenö kegaatora koreberra ukuigoonga köönë konö kong'ana eyo hare höönsoe korong'ööngö roAkaaya hai.

11Nkugira ke nkogaamba iigö? Ngikugira iga tembahaanchere hai? ENöökoe namanyere iga nembahaanchere!

12Nendagëëndërri goköra gare ngoköra böönö, okorri iga ntakaaha abaande baara iribaga rekuihëëma iga nabö ngokörabare emeremö gonchera eera bëënë togoköra.

13Abaanto bayo nabatomoa boboröögö nabaköri bemeremö abaröögö, banö baguiköra koba kiabatomoa baKresto.

14Na tekerogooro hai, kugira ninyööra niRisaambo iriëënë nguikörarere iga nomomaraika woborabu!

15Kohayo teng'ana yakuruguuria hai, hanö ndanyööre abaköri bemeremö baaë bayo mbaiköra koba kiabaköri bemeremö gikugira yoboroonge. Komoherio gööbö mbarinyööra keera kebaisaiine gokorëng'aana na amaköra gaabö.

Inyaanyi yaBauro kiomotomoa

16Ndareengera: omoonto atagaacha gokanya iga nomokaanginde, siböönö hanö moraitëgëërrë iigö, niiga munyimuki kiomokaangi, okorri iga nauni nyööre egekuihëëmëra hakë.

17Kere nkogaamba böönö tiiga nkere oMonënë agutuna iga ngaambë hai; kong'ana enö yakuihëëma ngusumaachande kiomokaangi.

18Siböönö këëbore baahö abaaru banö bakuihëëma gotëëmö yabaanto biekebara, nauni wöönsoe nendaihëëmë.

19Baiinyu abiëënë nabang'aiinimore, nkiö gikugira moragumiirria abakaangi!

20Nkugumiirriamore ninyööra nomoonto onö akobaköra ababöhë, gose onö akubaruusia ibiinto, gose onö akobaköra amatong'a, gose onö akuimaaha, gose onö akobabagatia na ichiihi kubusio.

21Nkomaahande ichinsöni kuguitabirria iga ntööre abarösu kogoköra amang'ana gayo! Siböönö hanö ndanyööre omoonto ore wöönsoe aahö onö agaatora kuihëëma igoro yegeento kere giöönsoe - ngusumaachande kiomokaangi - nauni wöönsoe nendatore.

22Gose bö nabaIbrania? Nkëëbö nauni nde. Gose bö nabaIsraeri? Nkëëbö nauni nde, Gose bö nuruiboro roAbrahamu? Nkëëbö nauni nde.

23Gose bö nabaköri bemeremö baKresto? Nkogaambande amang'ana gayo kiomoonto umuchuuru - siböönö nendeenge omoköri wemeremö umuuya

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

kobakera! Naaköra emeremö bokong'u kobakera, naahiroa gokeböhë hare kaaru, naatëmoa bokong'u na naahekeera uruku hare kaaru.

24Hare gataano naigoseroe ichingösë merööngö etato na këënda na abaYahuti;

25hare gatato naigoseroe na ichinyiimbo; na naaraseroe na amagena rimui. Naasarekeeyoe na emeeri kunyaancha hare gatato na kobëëra komaanche moyo ubutiko böönsoe na omobaso umugima.

26Guchingëëndö chiaanë ichincharu naaba guchisina hagarehagare; ichiakoböcha imiöörö, ichiabasakuri, guchisina chakurua kobaYahuti baiito na gukurua kobaHamate; ichisina chimigi, ichakuibara, ichinyaancha, hamui na ichisina kurua kobakumia boboröööngö.

27Naaköra emeremö na kuiriira; hare kaaru tenaare na umueeya gokoraara hai; naageköra neena umuëëkö na umuihomö; hare kaaru naisasere na guiitoa na ikinyigita ntaana engebo.

28Nentatara amang'ana gaande amaaru, guchinsiko chiöönsoe nintuniibui na emeremö kugira yichiKanisa chiöönsoe.

29Hanö wanyööra omoonto areenge omorösu, hayo nauni wöönsoe nkörösande; hanö omoonto aaköra iriraga, nauni wöönsoe nkuiriirande.

30Hanö ndanyööre niiga kuhika nihëëmë, nendaihëëmë kugira yibiinto biira bikoorokia oborösu böönë.

31ENöökoe na Isa waabö oMonënë Yeeso onö iriina rëëë riguitabiribua kuyeeyo, wë namanyere iga tenkogaamba oboröööngö hai.

32Hanö naare Tamaasika, omogaambi onö aare haanse yoMobaahi Areeta agatoora abariindi kubihita biumugi iga bangöötë,

33siböönö naasikiriibui ndeenge kogetöönga, kogotaambukibua urugitö, nkang'ösa kurua harewë.

2 Abaköriinto 12

Amamaahö na amahonyoro gaBauro

1Kuhika niihëëmë, ninyööra ogoköra iigö tekoona bueera hai. Siböönö tiga böönö nsumaachere igoro yamamaahö na amahonyoro kurua koMonënë.

2Nemanyere, umukumia hare Kresto, onö aaimukiibui kuya igoro kuriooba komëëka ikumi na enai genö gëëhëtere (Temanyere haanga gayo nobohëënë ngaamurichökëëye gose nyööre nirimaahö aarooche hai, eNöökoe bëënë amanyere).

3Nemanyere iga omoonto oyo (temanyere haanga gayo nobohëënë ngaarichökëëye gose haanga ndëëre irimaahö bëënë hai - eNöökoe bëënë amanyere),

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4naaimukiibui kuya igoro kuriooba, na akaiigua amang'ana ganö omoonto atagaatora kogagaamba na ganö gataguitabirribua gusumaachoa.

5Kohayo nendaihëëmë igoro yomoonto wetëëmö eyo - siböönö tendaihëëmë igoro yaanë umuëënë hai, getatiga igoro yamang'ana ganö gakoorokia oborösu böönë.

6Hanö ngaatunere kuihëëma, tenkaabaaye omokaangi hai, nobohëënë nkanyöörre ndagaamba. Siböönö tendaihëëmë hai, gikugira tingutuna omoonto abë na amaitëgëërrö amaaru igoro yaanë gokera ganö anagö enkaaga enö akoomaaha na kuiigua kurua hareuni hai.

7Siböönö okorri iga amang'ana amanënë, agekerogoorö gare naarooche na ganö naahonyoreeyoe gaangë gonköra niihëëmë bokong'u, naahaayoe oborooyi komobere göönë bonö bööreenge gontebeta kiriihoa, omokörri wiRisaambo, iga bontëmë na bonköre naangë kuihëëma.

8Hare gatato naasabere koMonënë igoro yegeento kenö na nkamubuuria iga akinduusiri hö,

9siböönö akaahuunchukiria iga, “Amaabe gaanë ngaguisere kugira ogotora köönë nkohekeeranibuakore bokong'u koborösu.” Neena omogöökö bokong'u gukuihëëmëra oborösu böönë, okorri iga ogotora goKresto kobë igoro yaanë.

10Kohayo nguitaberraniande na oborosu, amatuki, ichinyaanyi, imiiriirö, na ichisina hagarehagare gikugira yaKresto, kugira hanö ndeenge omorösu, hayo nehö nkunyööra ichiinguru.

Isi yaBauro kugira yabaKöriinto

11Naaba kiomokaangi, siböönö mbaiinyu möönköra mbë iigö, mbaiinyu keragere iga mongoongë, kugira ninyööra ntare geento, uni temokënde kobatomoa bayo baguiköra iga nabanënë hai.

12Amaköra ganö gakoorokia iga nomotomoa omohëënë nde, ibimanyiirrio, ibirogoorö na amaköno ngaakörekaine gatai yeiinyu kubugumiirria obonënë.

13Ngeento ke möösoheeyoe nakiö gokera ichiKanisa chiinde, getatiga iga tenaabairiirri kobasaba ubutuurria boiinyu bombiria hai? Bamorai munyabere irisaria renö kugira tenaakörre buuya hai!

14Renö böönö nerëgatato naiseemiri guucha obogëni hare baiinyu-na tingutuna mbairiiri hai, kugira kere ngutuna mbaiinyu, tiiga nimbiria cheiinyu ngutuna hai. Këëbore ere niiga, ruisö röönsoe abaana tebakoneebera abaiburi baabö hai, etare iga abaiburi mbö bakoneebera abaana baabö.

15Nendaabë na omogöökö kogokörra emeremö kenö neenakiö, ninyööra nukuiruusia uni umuëënë kimui, okorri iga mbatuurri. Gose morahaanche hak2e iigö gikugira iga nembahaanchere bokong'u?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Moraitabirri, kobohëënë iga tenaabaaye omosaire hare baiinyu hai. Siböönö nkogaambamore iga nomokanande na iga naabanyöörre gokobang'aiina.

17Niyeke? Gose naabaruusiri ibiinto bieiinyu gonchera yomokörri ore wöönsoe onö naatomere hare baiinyu?

18Naagëyere Tito nkamotoma hare baiinyu, na naatomere umukumia woonde, hamui nawë. Gose Tito naabaruusiri ibiinto bieiinyu? Gose tetöökörre amang'ana gaiito kuMuiika goora bëënë na etëëmö yeiito niimui hai?

19Gose nguitëgëërramore iga kogayo göönsoe nkuiyikeengeratore hare baiinyu? Ngusumaachatore mbërë yeNöökoe, kiabaanto banö bareenge hare Kresto, na eng'ana ere yöönsoe togoköra, abahaanchoa, ngoköroaere gokobatuurria.

20Neena obööba iga hanö ndiicha hayo nendebanyööra mbohagare more këëbore ntahaanchere iga mobë na baiinyu muunyööre mbohagare nde këëbore motahaanchere mbë. Neena obööba wiiki iga nindinyööra iribeeha, irihari na oborro, ichinkaani, uruaambai na komöönyerrana, ikiihëëmö na okööngа kuigueerrana.

21Neena obööba iga enkaaga yeende hanö ndiicha eNöökoe waanë narenköra nsusëënë mbërë yeiinyu, nauni nindikuura ekerrö kugira yabaana abaaru banö baaköra iriraga, siböönö tebaratobora ubunyaanku böobö boyo baaköra hai na ichigöörio chiaabö ichimbeebe na iriraga rioboraaya bonö wanyöörre baaköra.

2 Abaköriinto 13

Amaragirrio gagosookerria na amakeerio

1Ronö norogëëndö rogatato ngutuna guucha obogeni hare baiinyu. Këëbore amaandekö gakogaamba, “Eng'ana ere yöönsoe nerakëëngëroe ikiina kubutuburi buabaanto babere gose batato.”

2Ngutunande kogaamba kobamui baiinyu banö baaköra iriraga, na kobaande böönsoe, këëbore naagaambere ekembërë kobogëni bokabere hare baiinyu, siböönö nkogagaambande wiiki böönö ndeenge harai: enkaaga enö ndiicha, temoonto arehöna ntamuiriirri hai.

3Kugira moranyööre obohëënë bonö mukurigia okorri iga momaahë iga Kresto ngusumaachaare hareuni. Nawë, temorösu hai gokobanagia; kuibaga reyo nkoorokiaare ichiinguru chaaë hare baiinyu.

4Kugira ninyööra aabaamberoe komosaraba koborösu namënyere böönö nguchiinguru chieNöökoe. Gukugira wiiki na baiito böönsoe gikugira yakoba nawë nabarösutore; siböönö ntoramënyë hamui nawë guchiinguru chieNöökoe gikugira yamang'ana gaiito na baiinyu.

5Muiyisuunche baiinyu abiëënë na muikëëngërë ikiina abiëënë okorri motore komanya haanga moona ubukumia. Gose amahëënë motamanyere iga Kresto

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yeeso nareenge hare baiinyu? - etare iga moreenge abaanto banö möökeroa kimui.

6Siböönö nguitëng'ërande iga moramanyë iga tetoreenge abaanto banö töökeroa hai.

7Ngosabatore eNöökoe iga motagaacha goköra ubunyaanku bore böönsoe; tiiga niiga okorri iga tooroki iga töökera hai, siböönö niiga okorri iga moköre gare gareenge amaiiya, ninyööra toramaahekana kiabaanto banö baakeroa.

8Kugira tetogaatora goköra eng'ana enö ereenge ikiinyumai na obohëënë hai, siböönö ogotora konö toonako nogoköra agobohëënë.

9Baiito nkogöökatore iga toreenge abarösu, siböönö baiinyu moona ichiinguru, kohayo ngosabatore iga mobë abahekeeranu.

10Keyo nkiö kigirre mbandekeeye ndeenge harai na baiinyu; okorri iga hanö ndihika ntagaacha koba nobobe kogoköra okorëng'aana na ogotora köönë konö oMonënë aang'a-ogotora gokobakong'ia, tiiga nogökobaguiisia hai.

11Na böönö, baanto bamoiito, motamë buuya! Muruungihi ichinchera cheiinyu, muitabirri amaragirrio gaanë; muitaberrani; muikare komorëëmbë. Na eNöökoe wobohaanchi na omorëëmbë naraabë hamui na baiinyu.

12Mokeerani böönsoe moraamuunana kobohaanchi.

13Abaanto bieNöökoe böönsoe babakeerri.

14Amaabe goMonënë Yeeso Kresto, obohaanchi bueNöökoe na ubumui buMuiika oMohoreeru bibë hamui na baiinyu böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abagaratia

Abagaratia 1

1Inyaruba kurua hare Bauro omotomoa, onö emberekera yaaë etaaruure kobaanto gose iga yaahëtëëye komoonto, etare iga hare Yeeso Kresto yaaruure na hare eNöökoe Taata onö aamuriuukiri kurua kobaku.

2Uni hamui na abakumia banö toonabö hanö torandekera ichikanisa chöönsoe chinö chireenge boGaratia:

3Munyööre amaabe na omorëëmbë kurua hare eNöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto.

4Kresto naairuusiri umuëënë gikugira yamaraga gaiito korri iga atutuuri kurua gokebara ikinyaanku kenö keböönö gokoreng'aana na boora eNöökoe Taata weiito agutuna.

5Ubuhiku bobë koNöökoe kuyeeyo na eyo! Amina.

AMang'ana Amaaiya amahëënë

6Nkorogoorande iga enkaaga nenkë iigö enö yaahëtere, mötaangere gutiga ore aababerekeeye komaabe gaKresto moragööta amang'ana amaiiya amahagare.

7Kobohëënë temang'ana maiiya gaande gaahö hai, si abaanto mbaahö banö bagutuna kobachiinchigania barasaacha kohoonchora aMang'ana Amaiiya gaKresto.

8Siböönö nokanyööra mbaiito gose omomaraika kurua kuriooba akaabateeberria amang'ana amaiiya gaande ganö gatare gaara töbateeberreeyi, kuhika omoonto oyo aihiimoe.

9Töisa kobateebia, na böönö wiiki ndareengera: omoonto ore wöönsoe onö arabateebeerri amang'ana amaiiya getëëmö yeende hagare na gaara tööbaruundiyi, kuhika aihiimoe!

10Böönö hayo nabaanto ngutuna iga banyitabirri gose neNöökoe? Gose nabaanto ngutuna ntëgëri? Hanö okanyöörre nabaanto ngotëgëria, tenkabaaye omoköri wemeremö waKresto.

Okoberekeroa koBauro koba omotomoa

11Baanto bamooito nenkahaanchere momanyë iga aMang'ana Amaiiya gaara naabateeberreeyi, tiiga namang'ana gabaanto hai.

12Kugira tenaaganyöörre kurua komoonto hai, gose iga naigiibui na omoonto hai, etare iga ngokohëtëra okohonyorroa kurua hare Yeeso Kresto.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Kugira möisa kuiigua mona naamënyere karai hayo nkaaga naareenge gutiini yikiYahuti, mona nairiirri ekanisa yeNöökoe ntaana maabe na ngatuna iga isikë kimui.

14Naakerre abamura birikora rëënë abaaru komang'ana gikiYahuti, na amang'ana gabaaguuka baiito naagagöötere bokong'u.

15Siböönö eNöökoe komaabe gaaë naanyahooye kuunya ntaraiboroa, akaamberekera iga mokörre emeremö.

16Nahanö aakëëngere ikiina iga ahonyore oMööna waaë hareuni, korri iga nteebeerri aMang'ana Amaiiya igoro yaaë kobaHamate, tenaabuurri omoonto ore wöönsoe iga anteebi mona ngaaköra hai,

17na wiiki tenaageeye Yerusareemu kobaara baabaaye abatomoa ntaraaba hai. Etare iga Araabia naageeye, sooki nkariinga Tamaasika.

18Nyuma yemëëka etato nehö böönö naageeye Yerusareemu komaahana na Bëëtërö, nkabëëra hö ichinsiko ikumi na isaano.

19Tenaarooche motomoa woonde ore wöönsoe hai, etare iga Yaköbö mura omööbö oMonënë bëënë.

20Ganö nkobaandekera eNöökoe namanyere iga tagoboröönгö hai!

21Haakurua nkaya gontahana yaSiiria na Kirikia.

22Gonkaaga eyo tewanyöörre ndaamanyoa na komaahoa na abaanto bichikanisa chaKresto chinö chireenge buYahuti.

23Etare iga nukuiigua bëënë baare kuiigua iga, “Omoonto oora aaya aratuiriiria, rëërö ngoteeberriaare ubukumia boora bëënë aare gosaacha gusikia.”

24Kohayo mbaagoongere eNöökoe gikugira yaanë.

Abagaratia 2

Bauro hamui na abatomoa baande

1Nyuma yemëëka ikumi na enai naageeye Yerusareemu wiiki toona Baranaba, na naaimukiri Tito tokaya nawë.

2Naageeye gukugira yukuigueera okohonyorroa konö naahaayoe, na nkagaamba borabu (siböönö mbareka gukibisere mbërë yabataangati) aMang'ana Amaiiya gare ngoteebeerria kobaHamate. Naakörre iigö korri iga emeremö gëënë genö wanyöörre naaköra gose gere ngoköra böönö getagaacha kohëta buchua.

3Siböönö ninyööra nTito onö tööreenge hamui taahamirriibui iga asaaroe hai, ninyööra aareenge umuGiriki.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Siböönö mbaareenge hö abakumia boborööngö, banö baasöhere guikömö reiito gukibunë iga banyööre eng'ana igoro yobotachore boiito bore toonabö hare Kresto Yeeso. Mbaare gutuna iga batoköre abagore.

5Baiito tetöitaberraini nabö ninyööra gonkaaga nkë hai korri iga mobë na obohëënë buaMang'ana Amaiiya ruisö röönsoe.

6Siböönö abaanto bare baare komaahekana iga nabataangati, hareuni tetoondooye iga nke baareenge hai; gukugira eNöökoe taana bohaanchirri-tebaana geento kere giöönsoe baanyëngëëyi hai.

7Kuibaga reyo mboongooye iga eNöökoe wanyöörre aantomere goteebeerria aMang'ana Amaiiya kobaHamate këhaara bëënë wanyöörre Bëëtërö aatomoa goteeberria kobaYahuti,

8Gukugira oora bëënë aahaaye Bëëtërö ogotora gokoba omotomoa kobaYahuti newë bëënë aang'aaye ogotora gokoba omotomoa kobaHamate.

9Hanö Yaköbö, Bëëtërö na Yöhana banö baareenge imitimo baarooche amaabe ganö naahaayoe, bagatoha okobökö toona Baranaba gokoorokia obogöötaine. Baiito tokaya kobaHamate nabö bakaya kobaYahuti.

10Bagatotegera eng'ana imui; iga toheetoke banö bareenge abataka, na eyo niyo naareenge gutuunya goköra ruisö röönsoe.

Bauro arang'öönera Bëëtërö

11Siböönö hanö Bëëtërö aachere Antiokia, naamuruusiri amasörö kugira wanyöörre asaria.

12Ekeembërë nkaaga abaanto baande banö wanyöörre baatomeroe na Yaköbö wanyöörre bataraacha, Bëëtërö wanyöörre ngosaangaare na abaHamate. Siböönö hanö baahikere, Bëëtërö naahaateeye gosaanga nabö kugira nööböhere baara basaarroe.

13AbaYahuti baande nabö. Mbaaitaberraiini na Bëëtërö kubuiteerri bonö boonga boyo, Baranaba nuumui waabö aareenge.

14Hanö naarooche iga enchera yaabö tiyaareenge endoonge gokorëng'aana na aMang'ana Amaiiya, naateebiri Bëëtërö mbërë yabaanto böönsoe iga, “Uwë numuYahuti ore si nomënyere kiomoHamate, tomënyere kiumuYahuti hai böönö niyeke ogoköra orahaamirria abaHamate iga bamënyë kiabaYahuti?”

AbaYahuti na abaHamate nkunyöörabare ubuituuria kubukumia

15Kobohëënë baiito gukuiboroa nabaYahutitore, tiiga “NabaHamate abanyamaraga hai.”

16Siböönö ntomanyere iga temoonto akaabarroa oboroonge gokorëng'aana na amaragö hai etare iga nkugukumia Yeeso Kresto. Na baiito böönsoe, Yeeso

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Kresto tökumia tokamanya kobarroa obohëënë tigukuigueera amaRagö hai. Kugira temoonto arebarroa oboroonge gukuigueera amaragö hai.

17Böönö baiito hanö oranyööre kogoköra omokea iga tobë abaroonge gonchera yaKresto, toramaahekana iga nabanyamaraga tore, hayo nko okoboora iga Kresto nguitaberrania are na iriraga? Tiigö roonde hai!

18Siböönö hanö oranyööre nkohagaachande kere naisa gotemora, kohayo nkohërëkiande iga nomosariande.

19Igoro yamaRagö, naisa gukua - amaRagö gaanyita - korri iga mënyë gikugira yeNöökoe.

20Uni na Kresto töbaamboa komosaraba, kohayo tuuni mënyere wiiki hai etare iga nKresto amënyere moonse yaanë. Irimënya renö mënyere böönö, nkubukumia mënyere koMööna weNöökoe onö aahaanchere na kuiruusia gikugira yaanë.

21Tingutuna gotoora mbareka amaabe gieNöökoe hai. Siböönö hanö oranyööre omoonto nguitabirribuaare mbërë yeNöökoe gokohëtëra komaRagö, hayo nkoorokiakere iga Kresto mbuchua aakuure!

Abagaratia 3

Ubukumia gose namaRagö

1Baiinyu bare baGaratia banö mökaangiha! Ning'ui abaröga? Mbërë yamaiisö gaiinyu Yeeso Kresto naateeberriibui borabu iga naabaamberoe komosaraba.

2Ndatuna monteebi eng'ana imui: möönyöörre uMuiika gueNöökoe gokohekeerania amaRagö gose kana ngukuiigua aMang'ana Amaiiya na gukumia?

3Niyeke mökaangiha! Mogataanga kuMuiika na böönö morasookerria komobere?

4Amang'ana gaara göönsoe gaabanyöörre böönö mbuchua gaabanyöörre? Mbohëënë tegaareenge agabuchua hai!

5Oora akobaha uMuiika na goköra amakönö gatai yeiinyu, ngoköraare iigö gukugira iga morahekeerania amaRagö gose kana ngikugira konö mukuiigua sooki mukumia?

6Kugituubanio maaha amang'ana gaAbrahamu këëbore amaandekö gakogaamba iga, “Wë naakumiri eNöökoe, na gikugira yubukumia bööë eNöökoe akamobarra oboroonge.”

7Momanyë böönö iga abaana baAbrahamu, mbaara baana ubukumia.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Amaandekö ngaaragere iga eNöökoe naritabirria abaHamate kubukumia. Kohayo gagataangata kuruundiria Abrahamu iga, “Gokohëtëra hareuwë abaanto böönsoe mbaraitabiribue.”

9Kohayo bare baana ubukumia, nguitabiribua bare hamui na Abrahamu ore aakumiri.

10Abaanto bare baguitëng'ëra ukuigueera amaRagö haanse yimiihiimö bare. Kugira amaandekö nkobooragare iga, “Omoonto ore ataakogööta na kuigueera göönsoe ganö gaandekere kogetabo kiamaRagö, aisa kuihiimoa na eNöökoe karai!”

11Böönö yaisa komanyekana borabu iga temoonto ahö onö aguitabirribua iga nomoroonge mbërë yeNöökoe gukuigueera amaRagö, kugira amaandekö, nkogaambagare iga, “Omoonto ore aaköbarroa oboroonge gokohëtëra kubukumia, naraabë omohoru.”

12Siböönö amaRagö tegagöötaine na ubukumia hai, amaandekö nkoboora gare iga, “Ore akohekeerania amaRagö naraabe omohoru gukigira yago.”

13Kresto naatutuurri kurua kumiihiimö giamaRagö, kuguitueeka imiihiimö geyo wë umuëënë gikugira yeiito; gukugira amaandekö nkobooragare iga, “Ore wöönsoe abaamberoe komosaraba aisa kuihiimoa.”

14Ganö ngaakörekaine korri iga amaitabirio gaara gaaraganeeyoe Abrahamu, gaacherë abaHamate korri tunyööre endago yuMuiika gokohëtëra kubukumia.

AmaRagö na endago

15Tiga mbahë igituubanio kere abaanto bamanyere: hanö omoonto arasooki goköra endaganö ere yöönsoe sooki agekoondeke, taahö onö akaagesaria wiiki gose engëri ng'ana yeende kö hai.

16ENöökoe naaragaiine Abrahamu na umuiboroa waaë. Eng'ana tekogaamba iga arasumaachera abaaru hai, siböönö ngusumaacheraere umui. Kere eng'ana ekogaamba niiga “Kumuiboroa waaë,” na oyo NKresto.

17Kere nkogaamba niiga eNöökoe naakörre Endagano na Abrahamu sooki akaragana kogereenda. Hanö emëëka amagana anai na merööngö etato gëëhëtere amaRagö gakahaanoa, kohayo tegagaatora gosaria endagano eera yaakoondekeroe, na gosaria endago eera yaaragainoe hai.

18Kugira hanö oranyööre ekehaanö kieNöökoe ngitëng'ëëye amaRagö, tekeraatore wiiki guitëng'ëra keera këëragainoe hai. Siböönömbë eNöökoe naakehaaye Abrahamu kugira wanyöörre aamoragana.

19Kohayombë amaRagö nagaake? Ngëëngëriibui korri gooroki iga obosaria ngeento ke, kuhika ronö umuiboroa waAbrahamu ariicha ore aaragaiinoe. AmaRagö ngaarëënteroe na abamaraika, gokohëtëra komoonto onö areenge omogöötania.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Siböönö omogöötania taagutunoa hai, hanö unyööra amang'ana nomoonto umui gaituungere; na eNöökoe nuumui.

Ikibune kiamaRagö

21Böönö amaRagö ngareenge ikiinyumai na gare gaaragaiinoe na eNöökoe? Tiigö roonde hai! Kugira hanö okanyöörre iriRagö rëëhö renö regaatorre korëënta obohoru, kohayo oboroonge mbokabaaye hö gokohëtëra komaRagö.

22Siböönö amaandekö nkogaambagare iga ekebara giöönsoe nkobaahoa kere na iriraga; ekehaanö kere këragaiinoe, kere gekohaanoa gokohëtëra kubukumia hare Yeeso Kresto, nkohaanoakere kobaara baana ubukumia.

23Mbërë enkaaga yubukumia etaraahika, ntööbaaye ababöhë haanse yamaRagö na koreberroa kuhika enkaaga enö ubukumia borahonyoroe.

24Kohayo amaRagö ngö gaatoreendere kohekera enkaaga enö Kresto aachere, korri iga kubukumia tunyööre oboroonge mbërë yeNöökoe.

25Gukurua ubukumia boyo bööhikere, tetoreenge haanse yaiRagö wiiki hai.

26Gukugira kubukumia baiinyu böönsoe mööba abaana bieNöökoe gokohëtëra hare Kresto Yeeso.

27Baiinyu böönsoe banö möbaatiisoa na möögöötana na Kresto, hayo nKresto möisöhiria.

28Kohayo timuYahuti aahö gose moHamate hai, temoböhë aahö gose motachore hai, temosaacha aahö gose mogaikoro hai. Baiinyu böönsoe mööba egeento kimui kohanö mögöötana na Kresto Yeeso.

29Hanö oranyööre na abaKresto more, mbaiinyu moreenge uruiboro roAbrahamu na abari bomoondo këëbore yaaragaiinoe.

Abagaratia 4

atuubaiine na omogore, ninyööra ibiinto biöönsoe nibiaaë.

2Nkaaga akereenge mokë naana abaanto banö bakomoreenda na kumutuurria, kuhika enkaaga ere yaatooroa na isa waabö.

3Na baiito böönsoe nkaaga tööreenge abaana ntööreenge ababöhë bibihui binö bikobaaha gokebara.

4Siböönö hanö enkaaga yaahikere, eNöökoe naatomere omööna waaë omomoomui, akaiboroa na omogaikoro haanse yamaRagö,

5korri atuuri baara baareenge haanse yamaRagö, korri baiito tobë kiabaana baaë banö aibooye.

6Gokoorokia iga nabaana baaë more, eNöökoe agatoma uMuiika goMööna waaë kumiööyö geiito, uMuiika onö akoberekera aragaamba iga, “Aba! Taata.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Kohayo böönö toreenge omogorë, wiiki hai, nomööna ore. Na kohanö oreenge omööna, eNöökoe agoköra obë umuri womoondo.

Isi yaBauro igoro yabaGaratia

8Karai hayo tewanyöörre momanyere eNöökoe, kohayo mööre gokörra ibinöököë bioboröööngö kiababöhë.

9Simbë böönö hanö momanyere eNöökoe - gose mbë momanyeroe na eNöökoe, kugira ke wiiki mugutuna kuriinga kubihui binö bitaana bueera iga mubikörre?

10Nguisuuncha mokere ichinsiko na imieeri na ichinkaaga na emëëka.

11Mbaaye na obööba na baiinyu iga emeremö genö naaköra gikugira yeiinyu mbuchua gëëhëta!

12Baanto bamoiito ndabagëya mobë këuni, këhaara këuni ndeenge këbaiinyu. Temorankörra ng'ana ere yöönsoe mbeebe hai.

13Momanyere iga oborooyi böönë mbö böögirre nkabateeberria aMang'ana Amaiiya erembërë.

14Ninyööra niigö temöönsërre gikugira yoborösu böönë bomobere hai ninyööra rëëbaaye irisaacho hare baiinyu; mönyirigaini këhaara mokairigania omomaraika weNöökoe; wiiki kehaara mokairigania Yeeso Kresto.

15Mööreenge na emegöökö! Kana nke kebaaye böönö? Ndagaamba obohëënë iga enkaaga eyo hanö nkanyöörre mogatorre, mokaaruusiri amaiisö gaiinyu moong'ë.

16Böönö hayo nembaaye umubisa weiinyu iga ndabateebia obohëënë?

17Abaanto baande bayo mbaiinyu bakuireerra siböönö tikubuuya hai. Nokoba bagutuna babahötökani nauni korri mogöötanë nabö.

18Mbuuya omoonto atoondorroe komang'ana ganö gaana ibibunë ibiiya - na tiiga ngonkaaga enö bëënë ndeenge na baiinyu hai.

19Baana baanë, këhaara omogaikoro onö anda akuiriira nkaaga wanyööra aratuna guituurania, nkëëhö nkuiigua kuhika ronö urinyööra eseera yaKresto ebaaye moonse yeiinyu.

20Nkuigöömbande iga hanö nkanyöörre hamuinde na baiinyu, korri mbë na etëëmö yeende hare baiinyu. Neena obööba na baiinyu!

Igituubanio keHaagari na Saara

21Motanteebia baiinyu banö mugutuna koba haanse yaMaragö: gose motare kuiigua këëbore aMaragö gakoboora?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

22Niiga yaandekere iga Abrahamu naareenge na abaana babere begesaacha, umui owomogaikoro omoköri wemeremö wanyuumba na owoonde owomogaikoro omotachore.

23Omööna womogaikoro omoköri oora wemeremö wanyuumba naaibooyoe kiabaande, siböönö owomogaikoro omotachore oora naaibooyoe gokorëëng'aana na këëbore yaaragaiinoe.

24Amang'ana ganö gabaaye igituubanio: abagaikoro babere baara nichindagano ibere. Umui oora abaana baaë baiboreeyoe gokeböhë, newë areenge kuibaga riendagano eera yakörëëyoe kunguku yaSinai newë Haagari.

25Haagari onö aimerreeye inguku yaSinai, gokebara KeAraabia, nigituubanio kiumugi goYerusareemu göböönö, gonö goreenge koboköri buekeböhë hamui na abaana baagö.

26Siböönö Yerusareemu yaKuriooba mbotachorë ere na niyö baaba.

27Amaandekö nkogaambagare iga, “Gööka onö otaibooye möona! Taköra igituri na gukuura komegöökö, uwë onö otaiguure borro böobisa! Kugira abaana baore aatigoa nabaaru gokera abomogaikoro ore ana mosaacha waaë.”

28Böönömbë baiinyu baanto bamoiito nabaana biendago moreenge, këhaara bëënë Isaka aareenge.

29Kehaara guchinsiko chiira oora aaibooyoe kiabaana baande aairiirri oora aaibooyoe kogotora kuMuiika gueNöökoe; nkëhayo bëënë kereenge ninyööra mböönö.

30Siböönö amaandekö nke gakogaamba? Niiga gakogaamba iga, “Tarugia omogaikoro omoköri wemeremö wanyuumba oyo hamui na omööna waaë; gikugira omööna oyo taraarë omoondo hamui na omööna womogaikoro omotachore oora hai.”

31Kohayo baanto bamoiito tetoreenge abaana bomogaikoro omoköri wemeremö wanyuumba oora hai baiito nabaana bomogaikoro omotachore oora tore.

Abagaratia 5

Reenda obotachore boiinyu

1Kresto naatohaaye obotachore iga tomënyë toreenge abatachore, kohayo muimeerre boroonge, motagaacha guitabirria motoorroe ichöögi yekeböhë.

2Tëgëërra muiigue uni Bauro ndabateebia iga hanö moraitabirri gosaaroa, hayo Kresto taraabë wubueera hare baiinyu hai.

3Ndareengera kogaamba obohëënë hare ore wöönsoe aguitabirria gosaaroa, iga kuhika aigueere aMaragö göönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Baiinyu banö mugutuna iga moköroe abaroonge gukuigueera aMaragö, möisa kurua hare Kresto karai. Nkebara yamaabe more.

5Kugira kubukumia, gonchera yuMuiika, nkoganyatore kogöörio enënë iriitëng'ërö rekohaaboa oboroonge.

6Gukugira hanö oranyööre tögöötana na Kresto Yeeso, ogosaaroa gose okööngа gosaaroa nkorëng'aine; kere getoondooye nubukumia bore bogoköra emeremö kobohaanchi.

7Mbuuya möögeeye moragëënda! Ning'ui abakaaniri kuigueera obohëënë.

8Okong'aiinoa koyo mong'aiinoa tekköörua ko oora aababerekera hai.

9Iriöögö ikë iigö riemegaatë ngokörarere obosë bubiimba.

10Neena iriitëng'ërö irinënë koMonënë iga temoraimuki eng'ana yeende ere yöönsoe hai, na ore wöönsoe akobairiiria nakaaba newë ng'ui, narakëëngëroe ikiina.

11Siböönö unimbë baanto bamoiito, hanö oranyööre nkegëëndërria goteebeerria igoro yesaaro, niigankembë nkogëëndërria kuiriiribua? Hanö oranyööre niigö, igiituurötuurö kiomosaraba geisa kohëënibua mbareka.

12Kobayo bakobairiiria, kura hanö bakaibotobotora abiëënë!

13Baiinyu, baanto bamoiito mööberekeeyoe iga mobë abatachore siböönö obotachore boiinyu botakaaba iga niiga moköre agomobere hai. Kuibaga reyo mokorranë emeremö baiinyu abiëënë kubiëënë kobohaanchi.

14Kugira aMaragö göönsoe nkohekeeranibuagare kuiRagö rimui iga “Ohaanche umunyarobëri waaö këhanö wihaanchere umuëënë.”

15Siböönö hanö oranyööre nokoromana mokoromana baiinyu abiëënë, muimaaherrembë motagasookania abiëënë kubiëënë.

UMuiika na omobere

16Niiga nkoboora iga momënyë kuMuiika hayo nehö motaakörre eseera yoMobere.

17Kugira omobere ngutunagore gare uMuiika gotaagutuna na uMuiika ngutunagore gare omobere gotaagutuna. Ababere bayo nababisa, igira waanga goköra gare ugutuna goköra.

18Siböönö hanö oranyööre notaangateroa na uMuiika toreenge haanse yamaRagö hai.

19Amaköra gomobere ngamanyekaine nagö ngöganö: oboraaya, ubunyaanku, obong'ööng'öyi;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20ibisëëngërö, oborögi, ububisa, iribeeha, irihari, oborro, emeko, obohötökani
na okoheteerana.

21Ichinyaanyi, okorëëhoa na amaroa, obööyöku hamui na agaande ganö gaanga
gayo. Ndabakoga këëbore naisa kobakoga: abaanto banö bagoköra amang'ana
gayo tebaresöha kobogaambi bueNöökoe hai.

22Siböönö ehagoe yuMuiika yöenö: obohaanchi, omogöökö, omorëëmbë,
ubugumiirria, obogësa, ubuuya, obohëënë,

23ububuniku, na ubuihöötu. Temaragö gaahö ganö gakaabuha amang'ana gayo
hai.

24Baara bareenge abaKresto Yeeso baabaamba eseera yaabö yomobere
komosaraba hamui na amaitëgëërrö na ichigöörio chiomobere.

25Hanö oranyööre ntomënyere kuMuiika niiga wiiki togëëndë kuMuiika.

26Töönge kuimaaha toranaahana na komaaherana irihari.

Abagaratia 6

Ukuimukirania emesaire

1Baanto bamoiito hanö omoonto ore wöönsoe aragöötoe kuiraga, baiinyu
baara mokoröngööchoa na uMuiika niiga mumuriingi komööyö umuuya;
siböönö niiga mokóre këhayo morairarerra na baiinyu böönsoe motagaacha
gosaachoa.

2Mutuurrani kööngorana emesaire, hanö moraaköre iigö moraahiki iriragö
reKresto.

3Hanö omoonto araimaahë iga naisaiine na hanö taageento hai, nkuing'ainaare
umuëënë.

4Ore wöönsoe niiga aisuunche emeremö gëëë umuëënë, hanö oranyööre
nimiiya agiirahere si ataguituubania na omoonto woonde.

5Kugira niiga ore wöönsoe aimuki entööra yaaë umuëënë.

6Omoonto ore wöönsoe akuiigibua niiga asaangë ibiinto biöönsoe ibiiya na
umuiigia waaë.

7Möönge kuing'aiina abiëënë, eNöökoe tagokörroa omohooro hai. Omoonto
nkogësaare keera bëënë aimiri.

8Kugira onö akuiimia guchigöörio chiomobere göóë nuruku aregësa; siböönö
onö akuiimia kuMuiika, kurua kuMuiika naregësa obohoru bokuyeeyo.

9Böönö töönge korösa goköra amaiiya, kugira hanö toraangë gukua nkörö;
ntoregësa gonkaaga enö eragere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Kohayo hanö tunyöörre iribaga niiga tokörre abaanto böönsoe buuya, ekenënë baara bareenge abeeka yeiito kubukumia.

Amaragirrio gagosookerria hamui na amakeerio

11Maaha morörë nguchinuguta ichinënë chiatëëmö ke nkobaandekera, gokobökö köönë umuëënë!

12Banö bakobahaamirria iga mosaaroe mbaara bagutuna koorokia iga nabaiiya kebara. Nabö ngokörabare këhayo kugira tebagutuna iga bairiiribue gikugira yomosaraba goKresto.

13Ninyööra mbaara bagosaaroa tebakuigueera amaragö hai, simbë baratuna iga baiinyu mosaaroe korri baihechere emebere geiinyu.

14Siböönö uni kebë iga nkomosaraba goMonënë Yeeso Kresto bëënë nkuirahera, tehaande hare höönsoe hai; komosaraba goyo naabaamboa gikugira yekebara na ekebara këbaamboa hareuni.

15Kugira ogosaaroa gose okööngа gosaaroa tegotoondooye hai; kere getoondooye nokoba egetëëmoa ekehea.

16Omorëëmbë na amaabe bibë kobare bakogööta iriragirrio renö na kobaIsraeri abaanto bieNöökoe!

17Kurua böönö na kogëëndërria, omoonto ore wöönsoe atakanyiriiria, kugira neena Yeeso komobere göönë.

18Baanto bamoiito omorëëmbë goMonënë weiito Yeeso Kresto gobë na baiinyu böönsoe. Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abaëbëëso

Abaëbëëso 1

1Uni, Bauro, omotomoa waKresto Yeeso gokorëng'aana na këëbore eNöökoe agutuna, ndabaandekera baiinyu abaanto bieNöökoe banö moreenge Ebëësö, banö moreenge abahëënë kubukumia hare Kresto Yeeso:

2Nöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto babahë amaabe na omorëëmbë.

Amaitabirio kibumuiika hare Kresto

3Ngisaiine turuusi egoongö koNöökoe Isa waabö oMonënë weiito Yeeso Kresto, onö aatuitabiria hare Kresto kogotoha amaitabirio göönsoe kibumuiika gokebara gekuriooba.

4Ninyööra mbërë ekebara getaraaköroa, Nöökoe wanyöörre aisa gotööhora tobë abaaë gokohëtëra hare Kresto, korri tobë abahoreeru banö totaana isörö mbërë yaaë.

5Kugira yobohaanchi bööë, Nöökoe wanyöörre aisa gotoohora kurua nsemoka iga atoköre abaana baaë gokohëtëra hare Yeeso Kresto - gokorëng'aana na këëbore aare gutuna.

6Egoongö ebë hö gikugira yamaabe gaaë gubuhiku, ganö aatohaaye gokohëtëra koMööna waaë omohaanchoa!

7KoMööna waaë omohaanchoa oyo tönyööra obotachore gokohëtëra kuruku rööë, tööberoa amaraga gaiito, kuguituungana na amaabe gaaë ganö gareenge amaaru bokong'u,

8ganö aatohaaye gataana kerëëngërë! Kobong'aiini na eseemia yaaë

9ENöökoe aatohonyorra ikibisere këgaara aare gutuna iga aköre këëbore aatëgëriibui umuëënë iga irichokere hare Kresto.

10Eseemi eyo Nöökoe narigihikia hanö enkaaga eyo irikuna, okorri iga arëëntë ibiinto biöönsoe hamui, biöönsoe binö bireenge kuriooba na gokebara, na biöönsoe biyo mbireba haanse yaKresto.

11Hare Kresto baiito ntööhooyoe tobë abaanto bieNöökoe kurua nsemoka. Eyo yaabaaye iigö kuguituungana na eseemi yaaë, wë, onö agoköra amang'ana göönsoe gaba këëbore agutuna.

12Kohayombë, baara wanyöörre toreenge abambërë kuguitëng'ëra hare Kresto, togoonge ubuhiku bueNöökoe!

13Na baiinyu banö möobaaye abaanto bieNöökoe hanö moiguure kobohëënë aMang'ana Amaiiya gaara gaabarëntëëye ubuituuria. Möökumiri hare Kresto,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

na Nöökoe akabatoorra orobaasö rööë gokobaha uMuiika oMohoreeru onö wanyöörre aaragana.

14UMuiika ngö ekegöötërrö gëkoorokia iga ntoranyööre kere Nöökoe aaragana abaanto baaë, na enö niyo egotoorokia obohëënë iga Nöökoe narerëënta kimui obotachore kobaara bareenge abaaë. Togoongëmbë ubuhiku bööë.

Amasabi gaBauro

15Gikugira yagayo, marëënga naaiguure ubukumia boiinyu hare oMonënë Yeeso, na obohaanchi boiinyu kobaanto böönsoe,

16tenaakahateeye kuruusia egoongö koNöökoe gukugira yeiinyu hai. Nkobaheetokande komasabi gaanë

17okorri Nöökoe woMonënë weiito Yeeso Kresto, Taata wubuhiku, abahë uMuiika, onö araabaköre mobë na eseemia na abahonyorre eNöökoe, okorri iga momomanyë buuya.

18Na ngosabande iga, imiööyö geiinyu geramuki okorri iga momany2e ubuitëng'ëri bore aababerekereeye, na obööme obonënë bonö boreenge komoondo gonö goona ubuhiku, gonö abaanto baaë barinyööra.

19Na wiiki iga momanyë ichiinguru chiaaë ichinënë chinö chitaana ekerëëngërë gukugira yeiito banö töökumia. Ichiinguru chiyo chigoköra emeremö ngichiinguru chaaë ichinënë chiira bëënë,

20aakörëëye emeremö hanö ariuukiri Kresto kurua kobaku haakurua akamuikaria gokobökö kööë koboreo komaikaro gakuriooba.

21Kresto nareenge igoro bokong'u gokera amagaambi göönsoe, ogotora göönsoe, ichiinguru chiöönsoe, na abanënë, nawë naana iriina renö rekerre amariina göönsoe ganö gareenge gokebara kenö na keera kiguucha.

22Nöökoe aatoora ibiinto biöönsoe haanse yamagoro gaKresto na amööhora abë oMonënë kubiinto biöönsoe kugira yekanisa.

23Ekanisa niyo ereenge omobere gööë, nobohekeeranu bööë Wë onö akohekeerania ibiinto biöönsoe hare höönsoe.

Abaëbëëso 2

Kurua kuruku kuya kobohoru

1Karai baiinyu mööreenge abaku gikugira yamasaria na amaraga gaiinyu,

2gaara möömënyere mö, nkaaga mööre gosöörana eseera yekebara kenö; na gosöörana omogaambi onö ana ogotora komekama igoro, ikihui kenö kegoköra emeremö kobaanto banö batakuigueera Nöökoe.

3Baiito böönsoe ntöömënyere gatai yabaanto bayo guchigöörio chiemebere geiito, na goköra gaara gaahuenëëye emebere geiito na amaitëgëërrö gaiito.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Kohayo, gotëëmö na baiito ntööreenge abaana banö baaisaiine, banyööre inyaanyi kiabaande.

4Siböönömbë eNöökoe onö ana amaabe amaaru, kobohaanchi obonënë bonö aatohaanchere,

5ninyööra nkaaga tööreenge abaku gikugira yamasaria naatokörre tobë abahoru hamui na Kresto. Gukugira yamaabe mönyööra ubuituuria.

6Na eNöökoe naaturiuukiri hamui na Kresto Yeeso tobaahë hamui nawë komaikaro gaara gakuriooba.

7Naakörre gayo okorri iga achë koorokia gonkaaga enö iguucha këëbore amaabe gaaë gareenge amanënë bokong'u kobogësa bonö aatoorokiri hare Kresto Yeeso.

8Kugira nkomaabe gieNöökoe möönyöörre ubuituuria gonchera yubukumia, tiiga iga ninguru cheiinyu hai, nigituhö kieNöökoe.

9Gose iga namaköra gaiinyu abiëënë gaarëënta ubuituuria hai, korri iga moonto atagaacha kuirahera geento hai.

10Nöökoe naatokörre këëboyo tore, na gokohëtëra hare Kresto Yeeso, naatotëëmere gikugira yamaköra amaiiya gare aatoseemiiyi karai iga tuuchë kogaköra.

Ubumui hare Kresto

11Kohayo moheetoke iga baiinyu gukuiboroa nabaHamate möореenge banö möökaberekeeyoe na abaYahuti iga “abariisia” na baara bakuiberekera iga “abasaarre” (esaaro enö egoköroa komobere na amabökö).

12Gonkaaga eera temööreenge na Kresto hai, na wiiki temööre kobarroa hamui na abaIsraeri hai. Möореenge abaitööngö banö motaareenge na ichindagano chinö wanyöörre chaituungana kondago. Temööreenge na iriitëng'ërö gose eNöökoe gokebara hai.

13Siböönö rëërö, hare Kresto Yeeso, baiinyu banö möореenge harai, möörëëntoa haang'i gonchera yuruku roKresto.

14Kugira wë umuëënë atorëëntëra omorëëmbë, atoköra tööba egeento kimui, na komobere göötë umuëënë agatemora urugitö roora wanyöörre rötööhokania na gotoköra ababisa.

15Na aaruusia hö aMaragö hamui na amaragirrio gagö na ichiseera chagö, okorri iga aköre harewë abaanto bichitëëmö ibere hagare koba abaanto bietëëmö imui ehea korri arëëntë omorëëmbë.

16Wiiki naakörre iigö okorri iga atogöötani baiito böönsoe koNöökoe, komobere göötë gonchera yuruku komosaraba; na kohayo agasookia ububisa bonö bööreenge hö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Kohayo Kresto naachere akaruundia aMang'ana Amaiiya gomorëëmbë kobaiinyu, banö möореenge harai, na kobaara baareenge haang'i nawë.

18Kugira gokohëtëra harewë baiito böönsoe, tönyööra enchera yakogeera Taata kuMuiika gumui.

19Kohayo böönö, baiinyu tebaitööngö gose iga mbagëni more hai; siböönö nabaiborroa bahanö more hamui nabaanto bieNöökoe, na nabeeka yeNöökoe more.

20Na baiinyu böönsoe, möösimiibui koborosa boora böötukeroe na abatomoa na abanaabi, na Kresto umuëënë newë irigena reera regotaanga oborosa.

21Newë oora akogöötania inyuumba ingima hamui, na ageköra eba eHekaaru ehoreeru enënë enö egotooroa koNöökoe;

22gokogöötana hamui nawë baiinyu böönsoe möhagaachoa hamui na abaande böönsoe okorri iga mobë amaikarö gieNöökoe gonchera yuMuiika gööë.

Abaëbëëso 3

Emeremö geBauro kobaHamate

1Gukibunë keyo uni Bauro, nendeenge omoböhë waKresto Yeeso kugira yeiinyu abaHamate.

2Amahëënë möiigua karai iga naatoorroe koba omomaahirri wamaabe gieNöökoe gikugira yeiinyu.

3Wiiki iga ikibisere kieNöökoe këëmanyekana hareuni gonchera yokohonyorroa këëbore naandekere igoro yamang'ana ganö kubueeng'e.

4Hanö morasömë amang'ana ganö naandekere, moramanyë nkoongora ikibisere kenö këhonyoroa na Kresto.

5Guchinkaaga chaanyuma abaanto tebaamanyere ikibisere kenö hai, këëbore këhonyooyoe böönö na uMuiika kobatomoa na abanaabi baaë abahoreeru.

6Ikibisere ikiëënë nkenö; gonchera yaMang'ana Amaiiya abaHamate baaba abari bomoondo hamui na abaYahuti; baaba irikömö riomobere gumui banö bagosaanga keera këëragaiinoe hare Kresto Yeeso.

7Nauni naaköroa omoköri wemeremö waMang'ana Amaiiya kugituhö kiamaabe gieNöökoe, kenö aang'aaye kuguituungana këëbore ichiinguru chiaaë chigoköra emeremö.

8Ninyööra nowanyuma nde kobaanto böönsoe bieNöökoe; simbë naahaayoe amaabe gayo okorri iga ntore kuruundia aMang'ana Amaiiya goboome boKresto bonö botaana ekerëëngërë kobaHamate,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9wiiki gokoorokia buuya abaanto böönsoe bamaahë këëbore obomaahirri buikibisere keyo boreenge. Kurua karai ikibisere keyo wanyöörre këbisoa na eNöökoe onö aatëëmere ibiinto biöönsoe,

10okorri iga gonkaaga enö, kohëtëra gokanisa, abataangati na banö baana ogotora kuriooba batore koongora eseemia yeNöökoe guchitëëmö chiöönsoe chayo.

11Nöökoe naakörre eng'ana enö kuguituungana na eseemi yaaë yakuyeeyo enö aakörre kohëtëra hare Kresto Yeeso oMonënë weiito.

12Harewë tönyööra enchera yagosöha kubuhiku bueNöökoe kubutirimiku totaana bööba gokohëtëra kubukumia.

13Kohayo ndabasaba iga, muriihë mööngë gukua nkörö gikugira yimiiriirö genö nkunyööra kugira yeiinyu; kugira ganö ngukugira yubueera boiinyu.

Obohaanchi boKresto

14Gikugira eyo ngotëmande ibiru hare Taata,

15onö akugira ichika chöönsoe kuriooba na gokebara chiba hö komariina gaabö.

16Ngosabande eNöökoe, kugira yoboome bubuhiku bööë abahë ogotora kohëtëra kuMuiika gööë mobë na ichiinguru guchinkörö cheiinyu.

17Wiiki ngosabaande iga Kresto atore goköra amaikaro kumiööyö geiinyu kubukumia, wiiki iga muhirë imiri geiinyu na mobë na obohaanchi bonö bogomere,

18korri iga baiinyu, hamui na abaanto böönsoe bieNöökoe, mobë na ichiinguru gokoongora haang'ana obohaanchi boKresto boreenge obogare na obotaambe na haang'ana bore obotaambe, kuya haanse na obotaambe kuya igoro.

19Na wiiki motore komanya obohaanchi boKresto - bonö bohëtere obong'aiini böönsoe, muichuribue bokong'u obohekeeranu böönsoe bueNöökoe.

20Harewë onö ichiinguru chiaaë chinö chigoköra emeremö hare baiito, naraatore goköra amaaru bokong'u gokera ganö togotora komosaba, gose ganö tuguitëgëërra:

21hare eNöökoe bobë ubuhiku gokanisa na hare Kresto Yeeso guchinkaaga chöönsoe, kuyeeyo na eyo! Amina.

Abaëbëëso 4

Ubumui buekanisa

1Kohayo uni onö ndeenge omoböhë kugira yoMonënë, ndabagëya momënyë irimënya renö risaiine ekerëëngërë kemberekera yeiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Ruisö röönsoe mobë na ubususëënu, obohaabu na oboremerria. Kobohaanchi mobë na ubugumiirria abiëënë kubiëënë.

3Saacha komaaha iga moona umutuunyö gobogöötaiine bonö uMuiika akobaha iga mobë na omorëëmbë gonö gokobaköra moba abamui.

4Ngoohö omobere gumui na uMuiika gumui këhaara bëënë reehö iriitëng'ërö rimui riemberekera yeiinyu.

5Hö are oMonënë umui, ubukumia bumui, ebaatiiso imui;

6hö are Nöökoe umui onö areenge Isa waabö abaanto böönsoe, onö areenge oMonënë wabiöönsoe, onö agokörra kogöönsoe, na nareenge kubiöönsoe.

7Na kera umui hare baiito aahaaboa amaabe gokerëëngërë kigituhö geKresto.

8Këëbore amaandekö gakoboora iga, “Hanö aageeye igoro kohase haigoro bokong'u, naahagöötere hakaba haanse yogotora kööe nawë akaha abaanto ibituhö.”

9Böönö okogaamba iga, “aageeye igoro” esesoro yagö nke? Esesoro yagö niiga taanga naaikere kuya haanse moonse bokong'u gokebara.

10Kohayo niiga, oora aaikere haanse newë bëënë aageeye igoro, igoro bokong'u koheteera kuriooba, guichuria ekebara ikigima na ubuhiku bööë.

11Newë “aahaaye abaanto ibituhö;” nawë akaahora abamui koba abatomoa, abaande koba abanaabi abaande koba abateebeerria baMang'ana Amaiiya, abaande koba abairigania na abaande koba abaiigia.

12Naakörre iigö kogoseemia abaanto böönsoe bieNöökoe kugira yemeremö giobokörri boBoKresto, okorri iga omobere goKresto gohagaachoe.

13Kohayo baiito böönsoe tohekeere ubumui boora bubukumia, na kobong'aiini bökoongora oMööna weNöökoe; tohekeere oboonto bokoro na kohekera obohekeeranu boKresto.

14Sookia böönö tetoreba roonde kiabaana hai, tetorehuumbibua huumbibua na kuhuuchahuuchibua na omokama gore göönsoe gonö gukuihoonchora goamaiigio gabaanto goboröönгö hai, banö bagoköra abaande bakumia gaara gatare amahëënë kubuiköni bööbö boboröönгö.

15Kuibaga reyo, gokogaamba obohëënë kobohaanchi böönsoe ntorakiinë komang'ana göönsoe hare Kresto, onö areenge omotaangati.

16Kobotaangati bööë ibiimö hagarehagare biöönsoe biomobere nkogöötanibuabire hamui na biköra omobere gumui, na omobere göönsoe nkobagore hamui kugutuurribua na ibiimö biagö biöönsoe binö goonabio. Kohayo hanö ikiimö kere giöönsoe geeköra emeremö këëbore keragere, omobere göönsoe ngukiinagore na goba na ichiinguru kobohaanchi.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Enchera ehea yakomënya

17Kohayo ndabateebia, na kobasimisiria kuriina rioMonënë iga: mööngë kogëëndërria komënya kiabaHamate, banö emetoe gëëbö getaana bueera

18amaitëgëërrö gaabö gaichora igisuunte. Nabö tebaana iring'eenga kobohoru boora Nöökoe aakoha abaanto hai, gikugira yobokaangi bööbö bonö bukurua kumiööyö gëëbö emekong'u.

19Bayo tebakomaaha nsöni kong'ana ere yöönsoe hai; siböönö baihaana abiëënë goköra ubunyaanku komebere na mbaana ubuigöömbi bogoköra kera ng'ana inyaanku.

20Siböönö baiinyu tiigö möigiibui igoro yaKresto hai!

21Amahëënë möiigua kimui amang'ana gaaë; na kiabaanto baaë möigiibui kobohëënë bonö boreenge hare Yeeso.

22Kohayo mutigë etëëmö yeiinyu yakarai, enö yaakabakörre momënyë këëbore möögatunere-etëëmö yakarai eera yaagasariibui na ichigöörio chayo ichindööngö.

23Mohoonchoroe moonse kogokoboroa kimui amaitëgëërrö gaiinyu bohea,

24na mobë na etëëmö ehea enö yaatëëmëroë gutuubö yeNöökoe na enö ikuiyorokia inyënë kobohëënë, iga nendoonge na ehoreeru.

25Kohayo mutigë oboröööngö. Kera umui kuhika agaambë obohëënë komorobëri waaë, kugira baiito böönsoe ntoreenge ibiimö ibiomobere gumui.

26Hanö ndanyööre oborro bobagöötere motagaköra iriraga, na muriihë botagaacha kuiira mokeena oborro boyo.

27Mööngë koha iRisaambo umueeya.

28Omoonto onö akuiiba ibiinto biabaanto atigë kuiiba na ataangë goköra emeremö, okorri iga ahakanoe ichiimbiria komeremö imiiya genö agoköra na aituurri umuëënë na gokeera akunyööra atore gosaanga hamui na omohabe.

29Isumaacho embeebe yaangë kurua gatai yeiinyu, ruisö röönsoe amang'ana gaiinyu gabë agubueera, gaara gakohööta na gutuurria abaanto baande, okorri iga ganö mugusumaacha garëëntë amaabe kobaara bakogaiigua.

30Na wiiki mööngë guitumatia uMuiika oMohoreeru gueNöökoe; kugira ngö orobaasö kuhika mohekeere urusiko robotachore.

31Kohayo mutigë koba na oborro, okoreerra gose okogöötoa na enkörö. Mööngë goköra igituri gose ogotoka omoonto, mööngë korëga omoonto ore wöönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

32Kuibaga regayo mobë na omööyö umuuya gonö goona amaabe kobaande, na mööberane abiëënë kubiëënë këhaara eNöökoe aabaabeeye gonchera yaKresto.

Abaëbëëso 5

Okomënya koborabu

1Kohayo hanö moreenge abaana abahaanchoa bieNöökoe muihegaani koba këhaara areenge.

2Momënyë kobohaanchi, këhaara Kresto aatochaanchere na akaruusia obohoru bööë gukugira yeiito gekoroso enö ikurumbaasa buuya na ikimuëënsö kenö kiruusiibui koNöökoe.

3Siböönö amang'ana goboraaya gose ubunyaanku bore böönsoe, gose ninyööra nobööyöku, gatagaataroa gatai yeiinyu, kugira ngisaiine ebë iigö kobaanto bieNöökoe.

4Gose tibuuya iga mogaambegaambe amang'ana gansöni hai; gose amang'ana gobokaangi gose enkaani. Amang'ana göönsoe ganö gaanga gayo tegaisaiine hare baiinyu hai, siböönö kuibaga regayo okogoonga eNöökoe kobë hö.

5Mobë na obohëënë iga temoraaya ore wöönsoe, gose umunyaanku, gose omööyöku (hayo niiga omosëëngëri wituubö) arerea omoondo koBogaambi boKresto na bueNöökoe hai.

6Muriihë omoonto ore wöönsoe atagaacha kobang'aiina na amang'ana amachua; kugira amang'ana ganö gaanga gayo ngö garigira oborro bueNöökoe buuchë gosekerra kobaanto banö batakumuigueera.

7Kohayo muriihë motagasaanga hamui na abaanto banö baanga bayo.

8Baiinyu abinyënë nkugisuunte keyo möökabaaye, siböönömbë mööba abaanto boborabu koMonënë. Kohayo kuhika momënyë kiabaana banö bareenge koborabu;

9(kugira noborabu bokorëënta amaköra göönsoe agubuuya, agoboroonge na agobohëënë.)

10Mosaache komanya amang'ana gare gagotëgëria.

11Muriihë gaköra amang'ana gigisuunte ganö gataisaiine: kuibaga reyo, mbuuya mogarëëntë koborabu.

12(Omanyere kuunya nichinsöni bokong'u ninyööra nkugusumaacha igoro yamang'ana ganö gagaköroa gukibisere.)

13Na hanö amang'ana göönsoe gaarëëntoa kebara koborabu, nkohonyoroagare harabu gamanyekana,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14kugira egeento kere giöönsoe kehonyooyoe harabu nkobakere oborabu. Kohayo aMaandekö gakaboora iga: “Tabooka onö oraaye, uriooke kurua kuruku, na Kresto narakorabiri.”

15Kohayo muimaaherre mona momënyere. Motakaaba kiabaanto abakaangi, siböönö mobë kiabaanto abang'aiini.

16Mööngë gotabuta nkaaga ere yöönsoe enö moonayo, kugira ichinsiko chinö nichimbeebe.

17Kohayo mööngë koba abakaangi, siböönö mosaachë kurigia, gare oMonënë agutuna iga moköre.

18Mööngë korëëhoa na itibaai enö ikugira irimënya resareka; kuibaga reyo, muichuribue na uMuiika oMohoreeru.

19Motaya morasumaacherana komang'ana gaMasiriingio na komareentio, na amareentio gakibumuiika; motööni oMonënë komareentio na aMasiriingio gakomogoonga kumiööyö geiinyu.

20Kuriina rioMonënë weiito Yeeso Kresto ruisö röönsoe muruusi egoongö koNöökoe Taata kugira yibiinto biöönsoe.

Abakari na Abasaacha

21Nkeragere iga mosookanë abiëënë, gikugira yesookö enö moonayo hare Kresto.

22Abakari mosooke basaacha baiinyu këhaara mosookere oMonënë.

23Kugira omosaacha naana ogotora hare mokaaë këhaara bëënë Kresto ana ogotora gokanisa na Kresto newë umuëënë uMutuuria wekanisa, enö ereenge omobere gööë.

24Na kohayo abakari kuhika basooke kimui basaacha baabö këhaara bëënë ekanisa esookere Kresto.

25Na baiinyu abasaacha, mohaanche abakari baiinyu këhaara bëënë Kresto aahaanchere ekanisa na akairuusia umuëënë abë ikimuëënsö kugira yayo.

26Naakörre këhayo kogotoora ekanisa koNöökoe kong'ana yaaë, wiiki akagesaabuura gukugiöögia na amaanche,

27okorri iga ainyöörre ekanisa enö ereenge endabu kimui, enö etaana irimööa gose irisörö, gose kere giöönsoe keenga gö okorri ebë ehoreeru enö etaana obobeebe.

28Kohayo abasaacha kuhika bahaanche bakaabö këhaara bahaanchere emebere gëëbö abiëënë. Omosaacha onö ahaanchere mokaaë oyo naihaanchere umuëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29(Taahö onö arëgere omobere gööë umuëënë hai. Kuibaga reyo, nkogoraagiriaare na kuguirigania, këhaara bëënë Kresto akuirigania ekanisa;

30kugira baiito ntoreenge kibiimö biomobere gööë.)

31Këëbore aMaandekö gakogaamba iga, “Gikugira yamang'ana ganö, omosaacha naratigë isa waabö na nyako waabö, na agöötane na mokaaë, na ababere bayo mbaraabë omobere gumui.”

32Eyo neng'ana yikibisere ekenënë, siböönö uni ngusumaachande igoro yaKresto na ekanisa yaaë.

33Siböönö wiiki kera omosaacha nkeragere iga ahaanche mokaaë këhaara bëënë aihaanchere, na omokari ore wöönsoe nkeragere iga asooke mosaacha waaë.

Abaëbëëso 6

Abaana na abaiiburi

1Abaana, kohaara moreenge koMonënë muigueere abaiburi baiinyu, kugira eng'ana eyo ninchiiya.

2“Sooka isa weiinyu na nyako weiinyu,” (kugira reyo ndiö rereenge iriragirrio rembërë, renö rëëraganeeyoe iga:)

3“okorri iga witabiribue, na omënyë ichinsiko ichintaambe gokebara.”

4Baiinyu abaiburi begesaacha motagaköra abaana baiinyu bareerrë. Siböönö mobakiini gonchera yakobakoga na kobaiigia këëbore keragere koMonënë.

Abaköri bemeremö na abanënë baabö

5Abagorë muigueere abanënë baiinyu biekebara kobööba na gokogaankana; na moköre iigö komööyö omorabu, nkanya nKresto mukuya morakörra.

6Moköre iigö tiiga iga hanö bëënë bakobamaaherra, okorri iga mobatëgëri hai; siböönö niiga moköre na omööyö göönsoe gare Nöökoe agutuna, kiabagorë baKresto.

7Moköre emeremö geiinyu na omööyö guirisaansera, këbanö mogokörra oMonënë, tiiga iga nabaanto hai,

8gokomanya iga oMonënë narehaana igituhö ko ore wöönsoe, gikugira yomoremö umuuya gonö agoköra nyööre nomogorë gose omotachore.

9Na baiinyu abanënë, moköre këhayo bëënë kobagorë baiinyu, mohaatere kuya moraböböhirria. Momanyë iga baiinyu hamui na abagorë baiinyu moona oMonënë umui oora bëënë areenge kuriooba, nawë taana bohaanchirri hai.

Ibiitanero bieNöökoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Haakurua böönö, mobë na ichiinguru koMonënë wiiki mobë kogotora guichiinguru chaaë.

11Muiböhërë ibiitanero biöönsoe biira eNöökoe akobaha okorri iga motore gokera ichiseemi ichinyaanku chiRisaambo.

12Kugira tiiga nguitanatore na abaanto hai, siböönö nguitanatore na ababaahi banyagotora, ichinöökoe chinö chikobaaha ekebara kenö kigisuunte, na irikömö ribihui reera regoköra amang'ana amanyaanku komekama igoro.

13Kohayo böönö muiböhërë ibiitanero bieNöökoe! Sooki hanö nyööra urusiko ruamarichökërö amabeebe nduhikere, muuchë gotora guiitana, na hanö moresookia guiitana iriihi reyo, murinyööra mokeena ichiinguru moteremekere.

14Kohayo muiseemi kimui muiböhë obohëënë bobë kiurukini rokuiböhëra, na oboroonge bobë kegeento keguikeenga igikuba këëö,

15na egöörio yakuruundia aMang'ana Amaiiya gomorëëmbë ebë kibiraato komagoro gaiinyu.

16Na guchinkaaga chiöönsoe mogöötërrë ubukumia bonö boreenge kinguba; enö eraatore kurimia imigui giomörrö giöönsoe genö gekorekeroa na iRisaambo.

17Muitabirri ubuituuria mbö boonga engösiira yikiooma, na eng'ana yeNöökoe niyo enga umuhio gore uMuiika gokobaha.

18Amang'ana ganö göönsoe muyi moragakörra komasabi. Muyi morasaba ruisö röönsoe këëbore uMuiika gorabaröngööchë. Gikugira yamang'ana ganö muhure motagaacha gukua nkörö; ruisö röönsoe muyi morasabera abaanto böönsoe bieNöökoe.

19Nauni wöönsoe monsabere, iga eNöökoe ang'ë eng'ana hanö naatuna gusumaacha, okorri iga ntore goteebia abaanto ikibisere kiaMang'ana Amaiiya ntaana bööba.

20Gikugira yikibunë kiaMang'ana Amaiiya uni naaba umuruundi, ninyööra ndeenge gokeböhë. Monsabere okorri iga naangë kööböha kuruundia aMang'ana Amaiiya këëbore keragere.

Amakeererrio gagosookerria

21Tukiko, mura omoiito omogöönche na omokörі wemeremö omohëënë hare oMonënë, narabateebi amang'ana gaanë göönsoe, okorri iga momanyë mona ndeenge na këëbore nkogëëndërria hanö.

22Gayo ngö gagirre motomere hare baiinyu - abateebi mona baiito böönsoe tokogëëndërria hanö na gokobatirimikia.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Omorëëmbë gobë kobakumia, hamui na obohaanchi bonö buichooye ubukumia, kurua hare Taata eNöökoe na kurua hare oMonënë Yeeso Kresto.

24Amaabe gieNöökoe gabë hamui na baara böönsoe bahaanchere oMonënë weiito Yeeso Kresto kobohaanchi bokuyeeyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ababiribi

Ababiribi 1

1Uni Bauro hamui na Timoteo, abaköri bemeremö baKresto Yeeso, torabaandekera abaanto böönsoe bieNöökoe hare Kresto Yeeso banö moreenge Biribi hamui na abataangati abamaahirri na abatuurria böönsoe.

2Nöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto babahe amaabë na omorëëmbë.

Irisabi reBauro koBabiribi

3Nkogoongande eNöökoe waanë enkaaga ere yöönsoe nkobaheetoka,

4na ruisö röönsoe komasabi gaanë hare baiinyu, ngosabande komogöökö,

5nkogoongande gikugira yobogöötaiine boiinyu nauni komeremö gekuruundia aMang'ana Amaiiya, kurua kurusiko rombërë kuhika böönö.

6Na neena obohëënë iga, oora aataangere emeremö imiiya moonse yeiinyu naragihiki na kogesookerria gokohekera kuRusiko roora roYeeso Kresto.

7Ngisaiine iga nitëgëërrë iigö igoro yeiinyu böönsoe, kohaara möichora iga chabi komööyö göönë na kohaara mogasaanga amaabe gieNöökoe hamui nauni gokoböhöa köönë. Na tiigö bëënë hai, siböönö wiiki kuguitanera aMang'ana Amaiiya na kogaherekia iga namahëënë.

8ENöökoe umuëënë newë amanyere eng'ana eyo nkogaamba, këëbore nkobakoorra kobohaanchi bonö bukurua komööyö goKresto Yeeso umuëënë.

9Nirisabi rëënë hare Taata iga obohaanchi boiinyu buiyëëngëri bokong'u, hamui na okoongora okohekeeranu na obong'aiini böönsoe;

10okorri iga momanyë renö rereenge iriiya na wiiki mobë abarabu, banö motaana isörö, kurusiko roKresto;

11muichuribui amaköra amaroonge ganö mukunyööra gokohëtëra hare Yeeso Kresto, kubuhiku na ubukumahë bueNöökoe.

Okobahö ngukugira YaKresto

12Nenkahaanchere moongore, baanto bamoiito, iga ganö gaanyööra, ngaantuurria gaköra aMang'ana Amaiiya gagëëndërri bokong'u.

13Abaaru baiigua, na wiiki ninyööra nabariindi binyuumba yobogaambi mbamanyere iga okoböhoa köönë ngukugira yaYeeso.

14Ekeböhë këënë kenö keegira abaaru kobakumia kuimeerra na koba abakare koMonënë na nkogaambabare eNg'ana yeNöökoe bataana bööba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Nenkanyööra niigö, abamui ngonteeberriabare igoro yaKresto kuihari na komeko, na abaande komööyö omorabu.

16Bayo bagoteebeerria komööyö omorabu ngokörabare iigö kobohaanchi gokomanya iga nemonö gukugira yaguiitanera aMang'ana Amaiiya.

17Siböönö abaande baara ngoteeberriabare igoro yaKresto komeko, tiiga iga nkomööyö omorabu hai, kuguitëgëërra iga mbaratore kuëëngëria inyaanyi gokeböhë këënë.

18Niyekembë böönö? Eng'ana enënë hayo niiga gonchera ere yöönsoe Yeeso Kresto ngoteeberribuaare nenkanyööra nkuruaambai gose kobohëënë; na gikugira yaeyo nkogöökande.

19Kohayo nendagëëndërri kogööka manyere iga komasabi gaiinyu na guchiinguru na ubutuurria buMuiika goYeeso Kresto nendatachoroe kurua monö.

20Neena egöörio enënë na iriitëng'ërö iga tendasuukirribue hai na wiiki neena ubutirimiku obonënë iga böönö, na keruisö röönsoe Kresto narasookoe komobere göönë, ninyööra nkobohoru gose kuruku.

21Kugira hareuni, okoba hö ngikugira yaKresto, na ugukua neng'ana yubueera obonënë bokong'u.

22Hanö ndanyööre okogëëndërria koba hö omohoru, nkoraagire nköre emeremö imiiya bokong'u, hayo böönö temanyere kere ndaahore hai.

23Nintuniibui na amang'ana abere gayo. Uni umuëënë nenkahaanchere iga ntanore na koba hamui na Kresto gukugira eyo niyo eng'ana inchiiya na iyubueera bokong'u.

24Siböönö nkeragere iga nebë hö omohoru gukugira yeiinyu.

25Neena obohëënë na eng'ana enö iga nendagëëndërri koba hamui na baiinyu okorri iga mbatogeke mogëëndërri na mogööke kubukumia;

26okorri iga hanö ndaache wiiki hare baiinyu motore kuiraha bokong'u gikugira yaanë hare Kresto Yeeso.

27Ekenënë niiga, eseera yirimënya reiinyu ebë këëbore aMang'ana Amaiiya gakogaamba gaKresto. Kohayo ninyööra niichë gose naangë koba hö, niigue amang'ana gaiinyu iga muimereeye boroonge kobogöötaine bumui, na komaitëgëërrö moraitanera böönsoe hamui ubukumia bonö bokorëëntoa na aMang'ana Amaiiya.

28Motagaacha kööböhibua na ababisa baiinyu, na obokare boiinyu mborooroki iga mbarasikibue. Siböönö baiinyu moranyööre ubuituuria nabö nkoNöökoe boraarue.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

29Kugira möhaaboa hare Kresto, tiiga iga nukumukumia bëënë hai, etare iga niiga munyööre imiiriirö nagiö gukugira yaaë;

30motaitana iriihi rëënë reyo na baiinyu, reyo morooche ndaitana, na böönö nkuiigua mokere iga nenkeenario.

Ababiribi 2

Ubususëënu na obonënë boKresto

1Böönömbë ndanyööre moona ubutirimiku bore böönsoe hare Kresto, gose obohaanchi, gose obogöötaiine buMuiika, gose obogësa bore böönsoe na okomaaherana amaabe,

2niigambë mohekeerani omogöökö göönë; mobë na iriitëgëërrö rimui, obohaanchi bumui, mobë abaanto banö moona ubumui na obogöötaine.

3Motagaacha goköra eng'ana ere yöönsoe gukuihanchirria gose kuguikuugahia, etare iga kuguisusëënia na gokobara abaande iga nabaiiya kobakera.

4Mutuurrani böönsoe hamui, woonde atagaacha komaaherra amang'ana gaaë umuëënë etare iga amaaherre buuya gaara gareenge agabaande.

5Mobë na oborëëngërria gatai yeiinyu këboora bëënë Kresto Yeeso aareenge nabö.

6Wëmbë naareenge eNöökoe kurua ensemoka, siböönö taarooche iga ensemoka eyo yagutuubana na eNöökoe negeento gekogöötëërra na kööngëra hai.

7Iribaga rëkoba iigö, na gokööhora kööë umuëënë, naatigere biöönsoe binö aareenge nabiö, akaimukia etëëmö yomoköri wemeremö na koba kogesosa kiomoonto; akamaahekana nkanya nomoonto areenge.

8Agaisuuhia bokong'u na kuigueera Nöökoe guchinchera chöönsoe kohekeera uruku, uruku rokobaamboa komosaraba.

9Gukugira eyo, eNöökoe naamuimukirriiyi, akamotoora ahase haigoro bokong'u, na komoha iRiina renö rereenge irinënë gokera amariina göönsoe.

10ENöökoe naakörre iigö okorri iga, kogoongö na ubusuuki buiRiina reYeeso, ibiinto biöönsoe binö bireenge igoro kuriooba, binö bireenge haanse hanö na moonse yekebara, biöönsoe bitëmë ibiru mbërë yaaë,

11na biöönsoe mbiretobora na kogaamba, kugichiirate iga, Yeeso Kresto noMonënë, kubuhiku bueNöökoe Taata.

OBorabu buekebara

12Kohayo abahaanchoa baanë; këhaara mönyiguereeye ruisö röönsoe naareenge hamui na baiinyu, nisaiine iga munyigueere bokong'u nenkanyööra

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

ntaahamui na baiinyu. Mogëëndërri guitanera ubuituuria boiinyu gosookö na gokagaankana;

13Kugira eNöökoe ngaköraare emeremö moonse yeiinyu; okorri iga abahë ichiinguru chiagutuna na goköra gaara gaituungaine na eseemi yaaë.

14Moköre amang'ana göönsoe motakunging'ööna gose gokörrana ichinkaani,

15okorri iga mobë banö motaana isörö gose isaria, abaana bieNöökoe banö bataana ikööri gatai yirikora irinyaanku na renö richooye amaraga. Mobë ibimore hare bö këhaara ichinyunyuunyi chikoraba igoro guisaaro;

16na mogöötërrë bokong'u eng'ana yobohoru, okorri iga niichë kuiraha kurusiko roKresto, iga omokea na emeremö gëënë tegëëhëta-iigö hai.

17Nenkanyööra nendaiitoe na amaanyiinga gaanë gahomoe igoro yikiruusio, hayo niiga igoro yubukumia boiinyu neena omogöökö na ngocheengande hamui na baiinyu böönsoe.

18Na baiinyu böönsoe motagööka na gucheenga hamui nauni.

Timoteo na Ebabrotito

19Neena iriitëng'ërö koMonënë Yeeso iga nendatomë Timoteo hare baiinyu boongo iigö okorri iga ntore gutirimikibua hanö ndaiigue amang'ana igoro yeiinyu.

20Kugira teneena owoonde onö anga wë hai, onö atoondoreeyoe na baiinyu na kobaigueera borro.

21Abaande böönsoe ngaabö bare, tebatoondoreeyoe na goköra gaara gaYeeso Kresto hai.

22Ninyööra mbaiinyu momanyere etëëmö yaaë kiumumura na isa waabö, tököra hamui emeremö gekuruundia aMang'ana Amaiiya.

23Kohayo nguitëgëërrande iga mboongo ndamotomë hare baiinyu hanö ndaise koongora këëbore amang'ana gaanë garaabë.

24Neena ubukumia koMonënë iga uni umuëënë nendaachë boongo iigö.

25Naarooche iga mbuuya wiiki ntomë Ebabrotito hare baiinyu; mura omoiito, omoköri wemeremö hamui nauni; na umusirikare hamui nauni; newë areenge omotomoa na omoköri weiinyu onö möötoma iga antuurri.

26Nahaanchere bokong'u iga hanö akaabamaaha böönsoe nenkanyööra wë umuëënë nomorooyi kuibaga renö.

27Mbohëënë bamorai iga, Ebabrotito nomorooyi aareenge, haang'i ugukua, siböönö eNöökoe, kobogësa bööë, akamutuuria na wiiki tiiga newë umuëënë hai, ninyööra nuuni wöönsoe naantuurriiyi okorri iga ntakiëngëribua imiitumatö geende igoro yageera neenagiö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

28Böönömbë, nehaanchere bokong'u iga motomë hare baiinyu okorri iga na baiinyu böönsoe momomaahë na gucheenga, na gonchera eyo ukuiriira köönë gusuuhë.

29Kohayo mumuirigani buuya, koMonënë komegöökö emenënë. Abaanto këëbayo mbaisaiine iga basookoe;

30nawë haang'i aareenge akue gukugira yemeremö geKresto, akaruusia obohoru bööë kububisa okorri iga ahekeerani emeremö geiinyu hareuni.

Ababiribi 3

Oboroonge bonö boreenge obohëënë

1Kogosookerria, baanto bamoiito, mogööke koMonënë. Tenkomaaha iga neng'ana gokoreengera kobaandekera amang'ana gaanga gaara naisere kobaandekera hai; kugira eyo neng'ana yubueera hare baiinyu.

2Muiraarerre na abaanto ababeebe banö baanga ichiseese, muirareerre na baara bagoköra amang'ana amabeebe, na wiiki muirareerre na baara baguisarria emebere gëëbö.

3Kugira baiito mbö toreenge esaaro ehëënë, baara togosëëngëra gonchera yuMuiika oMohoreeru, banö tukuirahera Kresto Yeeso. Baiito tetoguitëng'ëra mobere hai.

4Siböönö uni neena egekë kenö gekaagira nitëng'ërë omobere. Ndanyööre omoonto ore wöönsoe agaitëng'ëra omobere, nuunimbë ngaaköra iigö bokong'u.

5Naasaarroe urusiko rokanaanai, umui wabaIsraeri, wegesaku keBenchamiini, umuIbrania onö aibooyoe na abaIbrania igoro yakogööta aMaragö, nomoBarisaayonde.

6Gukugira yomokea gonö naareenge nagö, naairiirri eKanisa na igoro yoboroonge bonö bogotookana gokogööta aMaragö tenaamaahekaine na isaria hai.

7Siböönö amang'ana gaara göönsoe gaareenge agubueera hareuni, nkogabarande nkanya tegeento hai, gukugira yaKresto Yeeso.

8Tiiga ngayo agiëënë hai, siböönö wiiki nkobarande amang'ana göönsoe koba okohëtaigö kugira yubuuya boora botaana kerëëngërë obokomomanya Kresto Yeeso oMonënë waanë. Newë agira nanyööra okohëtaigö komang'ana gayo göönsoe na kogabara koba nkanya namabi okorri iga ntore kunyööra Kresto;

9na nebë harewë. Na wiiki naangë koba na oboroonge böönë umuëënë bonö bukunyöörekana gokogööta amaragö, etare iga mboora buguucha kubukumia moonse yaKresto, oboroonge bonö bukurua hare eNöökoe, bonö buguucha gonchera yubukumia.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Hayombë niiga okorri iga noongorë Yeeso na ichiinguru chukuriooka kööë, wiiki nsaangë imiiriirö gëëë na koba këëwë kuruku röë,

11na ntore guitëng'ëra iga nauni wöönsoe niichë kuriuukibua kurua kobaku.

Ukumuuntana kohekeera igituhö

12Tiiga iga naisa kuhika gose iga naabaroa koba omohekeeranu hai, etare iga nkumuuntanande okorri iga ntore kogöötërra mahëënëhëënë keera këëgira Kresto aangumia.

13Baanto bamoiito, tinguitëgëërra iga naisa kogöötërra egeento keyo hai; eng'ana niimui bëënë ngoköra, nieebe gaara göönsoe ganö gaisa kohëta muuntane okorri iga nyööre gaara gambërë yaanë;

14nkorogëëndö urutuunduru kimui nde, okorri iga nyööre igituho keera kiubueera obonënë ubuemberekera yeNöökoe gokohetera hare Kresto Yeeso.

15Kohayombë, baiito baara töisa koba abahekeeranu tiga tuitëgëërrë gayo bëënë. Nenkanyööra motora guitëgëërra boonde, eNöökoe narabahonyorre kura eng'ana eyo nayo.

16Siböönö keera töhekeera, tiga tokegöötërre bokong'u.

17Baanto bamoiito, mogöötë igituubanio këënë mobë këuni, na mueege kurua kobaara bakogööta igituubanio kenö töobahaaye baiinyu.

18Naisa kobateebia hare kaaru, na böönö nkoreengerande kobateebia komaiisöri, iga abaanto abaaru mbaana irimënya renö rekoorokia iga nababisa buruku roKresto komosaraba.

19Maserra gaabö niiga mbarasaribue; kere enda igituna nkiö enöökoe waabö, nkuirahabare kogaara gakaabaaye ichinsöni harebö, amaitëgëërrö gaabö göönsoe nigoro yekebara kenö.

20Siböönö baiito weiito nkuriooba igoro ere; nkurua igoro hayombë tokoganyeerra uMutuuria weiito kurua, oMonënë weiito Yeeso Kresto.

21Newëmbë bëënë arehoonchora omobere goiito gonö goreenge omorösu gutuubane nogööë goora goona ubuhiku böönsoe guchiinguru chaaë chiira chiina ogotora kogotoora ibiinto biöönsoe haanse yobobaahi bööë.

Ababiribi 4

Amaragirrio gaBauro

1Kohayo baanto bamoiito, banö moreenge abahaanchoa, na banö nkuigöömba, banö mokoong'a omogöökö na moreenge ekoondo yaanë, muimeerre boroonge koMonënë, abahaanchoa.

2Ndagëya Eutia na wiiki ndagëya Sentike iga baigueerrane koMonënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Ndagosaba, uwë onö oreenge omogöönchë, onö togoköra emeremö hamui, utuurri abagaikoro bayo. Kugira mbaaitaneeye aMang'ana Amaiiya hamui nauni na Kerementi, hamui na abaande baara naakörre nabö emeremö banö amariina gaabö gareenge kogetabo kiobohoru.

4Mobë na emegöökö koMonënë ichinsiko chöönsoe; ndareengera kogaamba eng'ana eyo wiiki iga mobë na emegöökö.

5Obohaabu boiinyu niiga bomanyekane kobaanto böönsoe. OMonënë haang'iare.

6Muriihë kuiriira kong'ana ere yöönsoe, etare iga gokera eng'ana mosasaame na goköra amasabi hamui nokogoonga, na gonchera eyo gaara mugutuna gamanyekane mbërë yeNöökoe.

7Omorëëmbë gueNöökoe gonö gokerre obong'aiini böönsoe, gotore koreenda imiööyö geiinyu hamui na amaitëgëërrö gaiinyu hare Kresto Yeeso.

8Kogosookerria, baanto bamoiito, ndagaamba iga, hanö ndanyööre gahö amang'ana gobohëënë ganö gaisaiine esookö, agoboroonge ganö gataana isörö, ganö gagotëgëria, gare gagusumaachoa buuya, ndanyööre boohö ubuuya bore böönsoe, hanö ndanyööre eng'ana ere yöönsoe ehö enö isaiine egoongö muitëgëërre amang'ana gaanga gayo.

9Gaara göönsoe mueega kurua hareuni, mokagaitabirria, mokagaigua na mokagamaaha, gayo mogaköre; na eNöökoe womorëëmbë naraabe hamui na baiinyu.

Egoongö kegoro yubutuurria buAbabiribi

10Nkogöökande koMonënë bokong'u iga mötaangere guitëgëërra këëbore morantuurri wiiki; mahëënë wanyöörre ngutunamore muntuurri siböönö temöönyöörre umueeya hai.

11Moongore iga tenkogaamba igö gukugira neena obosooheroa nyaborëbë hai, kugira okoba na ibiinto gose okööngа koba nabiö, hareuni göönsoe ngamui.

12Uni nemanyere ogosooheroa gose okoba na ibiinto nke; kuibaga rere-riöönsoe reera gose komang'ana gare göönsoe gaara, naisa kueega koba umuigutu gose omoraambuku; koba na ibiaaru gose ibikë.

13Ngotorande goköra amang'ana göönsoe harewë onö akoong'a ichiinguru.

14Siböönö mogaköra buuya kimui hanö möötorre gosaanga kumiiriirö gëënë.

15Na baiinyu aBabiribi, mahëënë momanyere iga, guchinsiko chiira naataangere kuruundia aMang'ana Amaiiya, hanö naaruure Maketonia, tekanisa ere-yöönsoe yaatorre koba hamui nauni igoro yeng'ana enö yakuruusia gose kohaaboa egeento, etare iga mbaiinyu bëënë möökörre iigö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Kogoköra iigö, möönтuuriiyi gonkaaga enö naareenge Tesaronike. Tiiga ndimui möökörre iigö hai, nkaaru.

17Motagakanya iga nkuigöömbande igituhö keiinyu keyo hai, etare iga nkuigöömbande keera keraagire ibiinde biyëëngëri hare baiinyu.

18Siböönö ibiinto biö neenabiö bióönsoe ibiaaru kimui mbiichooye, nabiö mbiira naanyöörre gokohëtëra hare Ebabrotito na hare baiinyu biaruure; nabiö nikiruumba ikiiya ikimuëënsö kenö geitabirribua na eNöökoe nokomotëgëria.

19Na Nöökoe waanë narabaichuri na bióönsoe binö mugutuna gokorëng'aana na oboome bööë, kubuhiku böönsoe, moonse yaKresto Yeeso.

20Kohayo ubuhiku bobë hare eNöökoe Taata weiito kuyeeyo na eyo. Amina.

21Monkeerri kera moonto weNöökoe hare Kresto Yeeso. Abakumia banö bahamui nauni babakeerri,

22Abaanto bieNöökoe böönsoe babakeerri, siböönö baara bareenge abieeka yaGaisaari babakeerri bokong'u.

23Amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto gabë hamui na imiööyö geiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abakörösai

Abakörösai 1

1Uni Bauro, omotomoa waYeeso Kresto gokorëng'aana na këëbore eNöökoe agutuna, hamui na mura omoiito Timoteo,

2torabaandekera baiinyu abaanto bieNöökoe banö moreenge Körösai, baanto bamoiito banö moreenge abahëënë hare Kresto: tiga eNöökoe Taata weiito abahë amaabe na omorëëmbë.

Amasabi giegoongö

3Ruisö röönsoe nkuruusiatore egoongö koNöökoe, Isa waabö oMonënë weiito Yeeso Kresto, hanö wanyööra torabasabera.

4Kugira töiigua ubukumia boiinyu hare Kresto Yeeso na obohaanchi bonö moonabö kobaanto böönsoe bieNöökoe.

5Ubukumia na obohaanchi boyo moonabö ngikugira yiriitëng'ërö renö möbeekeroa kuriooba. Iritëng'ërö reyo möriigua karai nkaaga möiguure eng'ana yobohëënë, hayo niiga aMang'ana Amaiiya

6ganö gaarundiibui hare baiinyu. Amahëënë aMang'ana Amaiiya nköömagare ichiihagoe na kogëëndërria gokebara giöönsoe, këhaara gaakörre hare baiinyu kurua roora rombërë möiguure igoro yamaabe gieNöökoe mogasesora obohëënë böögö mona bore.

7Mueegere igoro yamaabe gieNöökoe kurua hare Ebabra, omokörі wemeremö omogöönchë hamui na baiito, onö areenge omokörі waKresto omohëënë kuibaga reiito.

8Naatoteebiri amang'ana gobohaanchi boiinyu bonö mööhaayoe na uMuiika.

9Gukugira koyo nkobasaberatore ruisö röönsoe, kurua ronö töiiguure amang'ana gaiinyu. Ngosabatore iga muichuribui kimui momanyë gare eNöökoe agutuna goseemi yöönsoe na okoongora göönsoe gokibuMuiika,

10okorri iga motore komënya këëbore oMonënë agutuna na komotëgëria komang'ana göönsoe. Na kohayo moraatore goköra amaköra amaiiya, na wiiki moragëëndërri komanya eNöökoe bokong'u.

11Tiga mohaaboe ichiinguru kogotora koeNöökoe konö koona ubuhiku okorri iga motore koba na oboremerria na ubugumiirria böönsoe.

12Na komegöökö muruusi egoongö hare Taata, onö aabahaaye ogotora gokoba na iring'eenga komang'ana gare eNöökoe aabekeeye abaanto baaë kobogaambi boborabu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Wë naatotachooye kurua guchiinguru chigisuunte agatong'aanyia na agatorëënta morëëmbë koBogaambi boMööna waaë omohaanchoa,

14harewë ntoona obotachore, hayo niiga tööberoa amaraga gaiito.

Kresto na ubukumahë bööë

15Kresto nituubö yeNöökoe onö atakomaahekana. Wë nomööna-omotaangi, na Wë nareenge igoro koheteera ibitëëmoa biöönsoe.

16Kugira harewë eNöökoe naatë2emere ibiinto biöönsoe kuriooba na haanse hanö, binö bikomaahekana hamui na binö bitakomaahekana, ninyööra nabagaambi gose ababaahi, gose abataangati gose abanyagotora. Ibiinto biöönsoe mbiakörroe gokohëtëra harewë na gukugira yaaë.

17Kresto naareenge hö mbërë yibiinto biöönsoe, na harewë ibiinto biöönsoe mbigomere hamui.

18Newë ana ogotora igoro yomobere gööë - eKanisa; newë areenge ensemoka, omööna omotaangi, onö ariookere kurua kobaku, okorri iga wë umuëënë abë na iribaga rembërë kubiinto biöönsoe

19Kugira eNöökoe naatëgëriibui iga obohekeeranu bööë böönsoe bobë moonse yoMööna waaë.

20Na gokohëtëra harewë, eNöökoe naakëëngere ikiina aköre ibiinto biöönsoe bibë bosaani nawë, ibiinto biöönsoe binö bigokebara na kuriooba, na komaanyiinga gaKresto komosaraba akarëënta omorëëmbë.

21Karai mööreenge harai na eNöökoe na mööreenge ababisa baaë gukugira yamang'ana amanyaanku ganö möökörre na ganö möögaitëgërrëëye.

22Siböönö, gukugira yuruku roMööna waaë eNöökoe aabaköra basaani baaë, okorri iga abarëëntë moreenge abahoreeru, banö motaana ikööri na banö motaana isörö kubuhika bööë.

23Nkeragere iga mogëëndërri koba na ubukumia koborosa obokong'u na ubutirimiku na möongë guitabirria gusiingisibua kurua kuriitëng'ërö reera mönyöörre engaki enö möiguure aMang'ana Amaiiya, ganö gaarundiibui ko ore wöönsoe gokebara. Ngukugira yaMang'ana Amaiiya ganö uni, Bauro naabaaye omoköri wemeremö.

Emeremö geBauro kiomoköri weKanisa

24Na böönö neena emegöökö kumiiriirö gëënë, kugira yeiinyu na komobere göönë nkohekeeraniande kuhikia gare gaatamere agimiiriirö geKresto kuibaga riomobere gööë - eKanisa.

25Nauni naaköroa omoköri wemeremö weKanisa na eNöökoe, onö aang'aaye omoremö gonö iga ngoköre kugira yubueera boiinyu. Omoremö goyo nogögoköra eng'ana yeNöökoe emanyekane kimui,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

26niyo ikibisere kenö aabisere abaanto böönsoe gukurua karai siböönö böönö yaahonyoroa kobaanto baaë.

27Kobaanto bayo, eNöökoe naakëëngere ikiina iga abooroki oboome bubuhiku buikibisere kenö gatai yabaHamate. Na ikibisere keyo nKresto onö areenge moonse yeiinyu, nkö okogaamba iga moona iriitëng'ërö kubuhiku boyo.

28Kugira yagayo nkuruundiatore Kresto kobaanto böönsoe. Hamui na goseemia yöönsoe torakoga na kobaiigia okorri totore korëënta kera moonto kubuhika bueNöökoe nyööre aköng'a aahika moonse yaKresto.

29Gikugira yagayo ngokörande emeremö bokong'u, guchiinguru chaaë ichinënë chinö chigoköra emeremö moonse yaanë.

Abakörösai 2

1Kugira nehaanchere iga momanyë këëbore naakörre emeremö bokong'u kugira yeiinyu na kugira yabaanto baRautikia na kugira yabaande böönsoe banö batakaandooche komaiisö roonde hai.

2Ngokörande iigö okörri iga imiööyö gëëbö gitirimikibui na bagöötanibui hamui kobohaanchi, okorri banyööre oboome bobohëënë bonö bukurua kobong'aini. Nehö baramanyë ikibisere kieNöökoe, nakiö nKresto umuëënë.

3Moonse yaaë nemö emööngö yöönsoe yeseemia na obong'aiini böönsoe bueNöökoe bibiseroe.

4Nkobateebiande ganö okorri iga moonto ore wöönsoe atagaacha kobang'aiina komang'ana goboröröngö, ninyööra gabë masambaaruku bokong'u.

5Kugira ninyööra mbë harai na baiinyu komobere siböönö hamuinde na baiinyu kumuiika, na neena omogöökö komaaha iga mogöötaine kimui hamui muimereeye boroonge kubukumia boiinyu hare Kresto.

Irimënya irihekeeranu hare Kresto

6Këëbore möitabiirria Kresto Yeeso oMonënë, këhayo bëënë momënyë harewë.

7Muhirë imiri na mohagaache harewë, na mobë banö möögoma kubukumia boiinyu, këëbore möigiibui, na egoongö yeiinyu iyëëngëri bokong'u.

8Muiraarerre omoonto atagaacha kobaköra ababöhë komang'ana gieseemi yabaanto agoboröröngö ubuchua ganö ensemoka yagö ereenge amaiigio ganö garusiibui na abaanto na ganö gakurua kubihui ibibaahi biekebara, tiiga iga ngukurua hare Kresto hai.

9Kugira moonse yaaë mö bore obohekeeranu böönsoe bueNöökoe gutuubö yomobere,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10na baiinyu möhaaboa obohoru bonö boreenge obohekeeranu harewë. Wë newë areenge igoro yobobaahi böönsoe na ogotora göönsoe.

11Harewë baiinyu möösaaroa, tiiga iga ngosaaro enö egokörоa na abaanto hai, etare iga neenö egokörоa na Kresto umuëënë, na enö ikuruusia hö eseera yetëëmö enö yiriraga.

12Kugira hanö möbaatiiseroe, mööhirroe bui hamui na Kresto, na kobaatiisö bëënë mööriukiibui hamui nawë gokohëtëra kubukumia boiinyu guchiinguru chieNöökoe, onö aamuriuukiri kurua kobaku.

13Na baiinyu wanyöörre möökua kugira yamaraga gaiinyu na kohaara mööreenge abaanto biekebara banö batasaarroe. Siböönö eNöökoe abarëënta kobohoru hamui na Kresto, na aatööbera amaraga gaiito göönsoe;

14nahutere irihaki reiito reera ririsaria renö wanyöörre reratuchööngëra na amaragirrio amakong'u gariö, akarihuta kimui gokoretëmërra komosaraba.

15Hayo nehö Kresto anuurre ababaahi na abanyagotora ichiinguru; akabiköra koba egeento kegusuukirribua kobaanto gokoba amatong'a korogëëndö rogokera kööë.

16Kohayo böönö, motagaitabiirria moonto ore wöönsoe abakëëngërë ikiina kuguituungana na ibiaakorea gose egeento gëkunyua, gose inyaangi yitiini, gose kogöökera umueeri omohea, gose esabaato.

17Amang'ana getëëmö eyo gaanga ikiiriiri këgaara gaguucha; obohëënë ubuëënë nKresto.

18Motagaitabirria gokëëngëroa ikiina na omoonto ore wöönsoe onö ana ubususëënu boboröönгö na obosëëngëri buabamaraika, wiiki nkuirahaare igoro yamamaahö gaaë na nkuihechaare boseri komaitëgëërrö gaaë giekebara

19na aahokana na Kresto, onö areenge omotoe gomobere. Haanse yobotaangati boKresto, omobere göönsoe nkoraagiribuagore na kogöötanibua hamui na ibiimö na imiki gëëgö, na ngukiinagore këëbore eNöökoe agutuna.

Ugukua na okomënya hamui na Kresto

20Ndanyööre baiinyu möökua hamui na Kresto na gotachoroa kurua guchiinguru chibihui ibibaahi biekebara, kugira kembë wiiki mokomënya këhanö nkanyöörre nabekebara kenö more? Kugira ke mogosooka amaragirrio

21“Motagaacha kogööta kenö,” “Motagaacha korea keera,” “Motagaacha guturubania keera?”

22Amang'ana gayo göönsoe ngareenge kubiinto binö bigosareka boongoboongo hanö biasookia gokörroa emeremö; gayo namaragirrio na amaiigio gabaanto bëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Obohëënë imiihimirrio geyo nkomaahekanagere iga nigiobong'aiini gotëëmö yobosëëngëri bonö bakuirotera abiëënë, ubususëënu boboröögö na ukunyahaara omobere; siböönö gayo tegaana bueera hai koreberra egöörio yomobere.

Abakörösai 3

1Hanö ndanyööre möörіuukibua na Kresto, kohayo toora imiööyö geiinyu komang'ana gaara gareenge kuriooba, hanö Kresto aikaaye kugituumbe këëë kiobogaambi boreo bueNöökoe.

2Toora amaitëgëërrö gaiinyu gagomë komang'ana gaigoro, si tikubiinto biahaanse hanö hai.

3Kugira möökua, na obohoru boiinyu bööbisua hamui na Kresto koNöökoe.

4Hanö Kresto onö areenge obohoru boiito aretora, nehö na baiinyu moretora hamui nawë kubuhiku.

Irimënya irikoro na irimënya iriihea

5Kohayo, haatera kimui egeento kere giöönsoe kenö kereenge moonse yeiinyu kenö gituungaine na amang'ana gekebara: oboraaya, ubunyaanku, ubuigöömbi, egöörio embeebe, na obööyöku (Kugira obööyöku boonga ogosëëngëra ituubö yegeento.)

6Kugira yamang'ana ganö gaanga gayo oborro bueNöökoe ngosekerrabore baara batakomosooka.

7Gonkaaga imui baiinyu momënyere kuguituungana na amang'ana gayo, enkaaga enö irimënya reiinyu rëëre kobaahoa nagö.

8Siböönö nkeragere iga mohaatere amang'ana ganö göönsoe: oborro, okoreerra, obobeebe, uguchuaaria gose ukurua amang'ana ganö gataisaiine.

9Motakang'aiinana, kugira mösookia gutiga etëëmö enkoro hamui na amaköra gayo göönsoe

10na möisöhiiyi etëëmö ehea, enö ekogëëndërria kohoonchoroa inyööre obong'aiini, ituubanë na ituubö yaoora aagetëëmere.

11Gotëëmö eyo, tekëëhokanio keehö hai gatai yomoHamate na umuYahuti, onö aasaaroa na onö atasaarroe, umuitööngö na onö atasömere, omogore, na omotachore, siböönö Kresto newë biöönsoe, Kresto nareenge kogöönsoe.

12Baiinyu moreenge abaanto abaahoroa bieNöökoe; banö aahaancha na akabaahora gukugira yaaë, kohayo muisöhiri omööyö guamaabe, ubuuya, ubususëënu, obohaabu na ubugumiirria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Mugumirrani na kööberana ninyööra umui weiinyu ana amang'ana gakuruusia woonde amasuura. Kuhika mööberanë këhanö oMonënë aabaabeeye

14Gokera gayo göönsoe mobë na obohaanchi, kugira mbö bokogöötania ibiinto biöönsoe hamui kubumui kimui.

15Na omorëëmbë goKresto gobaahë kumiööyö geiinyu; kugira nkomorëëmbë gonö ngö eNöökoe aababerekeeye hamui komobere gumui goyo. Na mobë na egoongö.

16Eng'ana yaKresto kuhika ichore bokong'u moonse yeiinyu. Muiigani na gokogana kobong'aiini böönsoe. Siriingia amasiriingio, amareentio, na amasiriingio gakibumuiika, musiriingiri eNöökoe hamui na okomogoonga kumiööyö geiinyu.

17Na ere yöönsoe mogoköra na kogaamba, moköre göönsoe kuriina rioMonënë Yeeso, na mogoongë eNöökoe Taata gokohëtëra harewë.

Ganö gaituungere eka kuimënya iriihea

18Abakari mosooke basaacha baiinyu, kugira niigö keragere moköre koMonënë.

19Abasaacha, mohaanche bakaiinyu, mööngë koba abarro harebö.

20Abaana, mosooke abaiburi baiinyu komang'ana göönsoe, kugira eyo ngotëgëriaere oMonënë.

21Baiinyu abaiburi mööngë kuiriiria abaana baiinyu, etare iigö mbaraakue enkörö.

22Abagorë muigueere abanënë baiinyu biekebara, komang'ana göönsoe, tiiga ngonkaaga enö bëënë bakobamaaherra hai okorri iga mobatëgëri; siböönö mokörë komööyö omorabu gukugira yakööböha oMonënë.

23Ere yöönsoe mogoköra, mogeköre komööyö goiinyu göönsoe, këhanö mogaakörre kugira yoMonënë na tiiga ngikugira yabaanto hai.

24Momanyë iga murinyööra igituhö kiomoondo kurua koMonënë. Kugira noMonënë Kresto mogokörra!

25Na ore wöönsoe agoköra amabeebe narehakanoa komang'ana amabeebe ganö agoköra, kugira eNöökoe taana obohaanchirri hai.

Abakörösai 4

1Abanënë, mokörre abagorë baiinyu buuya na kobohëënë. Moheetoke iga na baiinyu böönsoe moona oMonënë weiinyu kuriooba.

Amaragirrio

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Mogomë komasabi, na muiraarerre nkaaga mogosaba, moragoonga.

3Gonkaaga eyo bëënë motosaberë na baiito wiiki, okorri eNöökoe atuigorre enchera yakuruundia eng'ana yaaë, igoro yikibisere kenö gekohonyoroa na Kresto. Eyo niyo ikugira böönö ndeenge gokeböhë.

4Monsaberembë, okorri ntore gokegaamba këëbore keragere iga ngaambë gonchera enö ndatobore ikibisere keyo.

5Mobë na irimënya iriiya irieseemi kobaanto biekebara, na möönge gotabuta enkaaga yöönsoe enö moonayo.

6Isumaacho yeiinyu ruisö röönsoe nkeragere iga ebë inchiiya na enö ikuhueenera, na nkeragere iga momanyë këëbore moratore kuhuunchukiria buuya omoonto ore wöönsoe.

Amakeererrio gagosookerria

7Mura omoiito omohaanchoa Tukiko, onö areenge omoköri omohëënë na omoköri wemeremö umui weiito komeremö gioMonënë, naraabahë amang'ana gaanë göönsoe.

8Eyo niyo ikugira ndamotoma guucha hare baiinyu, okorri abagööki imiööyö geiinyu na momanyë këëbore tokogëëndërria.

9Ngochenanaare na Onesimasi, mura omoiito omohaanchoa na omohëënë, onö areenge umui wirikömö reiinyu. Mbarabateebi amang'ana ganö göönsoe gagokörekana hanö.

10Arisitariko, onö toreenge nawë gokeböhë, abakeerri, hamui wiiki na Maarikö, mubiaara oBarinaba. (Mosookiri kunyööra amaragirrio gukuirigania Maarikö hanö araahike hare baiinyu.)

11Na Yeeso onö akoberekeroa iga Yusito, nawë wöönsoe abakeerri. Kobaara bagosaaroa, (hayo niiga abaYahuti), mbayo bëënë, bareenge abaköri bemeremö hamui nauni gukugira yoBogaambi bueNöökoe, nabö mbö baguntirimikia.

12Ebabra umui wirikömö reiinyu na omoköri wemeremö waKresto Yeeso, abakeerri. Ruisö röönsoe nkobasaberaare bokong'u, okorri iga motore kuimeerra boroonge, moköng'ë na moteremeke kimui komang'ana ganö göönsoe eNöökoe agutuna.

13Uni umuëënë nendaatore kuruusia ubutuburi iga ngoköraare emeremö bokong'u kugira yeiinyu na gukugira yabaanto baRautikia na Hierabori.

14Ruuka, onö aareenge omorëri weiito omohaanchoa, na Tëëma babakeerri.

15Amakeerio gaiito hare abakumia abaRautikia; mokeeri musubaati omoiito Niimba hamui na eKanisa enö ikuirana nyuumba möötë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Hanö morasooki gosöma inyaruba enö, momaahe iga esömeroe na eKanisa yaRautikia. Na baiinyu moköre eseemi mosömë inyaruba eyo nabö baanyöörre.

17Moteebi Arkibo iga, “Omaahë iga ohekeeraini omoremö gonö wahaayoe na oMonënë.”

18Ndaandeka ganö na okobökö köönë umuëënë: Amakeerio gukurua hare uni Bauro. Moheetoke iga ngokeböhënde. Amaabe gieNöökoe gabë na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Abatesaronike

1 Abatesaronike 1

1Inyaruba kurua hare Bauro, Siira, na Timoteo - kuya goKanisa yabaanto baTesaronike, banö bareenge abaanto bieNöökoe Taata hamui na oMonënë Yeeso Kresto. Amaabe na omorëëmbë bibë hare baiinyu.

Irimënya na ubukumia buabaTesaronike

2Ruisö röönsoe nkogoongatore eNöökoe gukugira koiinyu böönsoe na komasabi gaiito nkobaheetokatore ruisö röönsoe.

3Kugira nkoheetokatore mbërë yeNöökoe Taata weiito këëbore mokoorokia ubukumia boiinyu komaköra na këëbore mokoorokia obohaanchi boiinyu kogoköra emeremö kugituunyö, na këëbore iriitëng'ërö reiinyu regomere koMonënë Yeeso Kresto.

4Baanto bamoiito, banö möhaanchoa na eNöökoe ntomanyere iga newë aabaahooye.

5Kugira aMang'ana Amaiiya gaiito tegaabahekereeye komang'ana agiëënë hai, getare iga wiiki ngaare guchiinguru na kuMuiika oMohoreeru, na gokohërëkia okonënë iga amang'ana gayo namahëënë. Momanyere mona töömënyere gatai yeiinyu gikugira yeiinyu.

6Baiinyu mueegere kurua hare baiito na kurua koMonënë; ninyööra möiriirre bokong'u mögöötere eng'ana eyo komogöökö gonö gukurua kuMuiika oMohoreeru.

7Kohayo mööba igituubanio ikiiya kobakumia böönsoe banö bareenge Maketonia na Akaaya.

8Kugira tiiga iga eng'ana yoMonënë kurua hare baiinyu, yaarandere ekahika Maketonia na Akaaya bëënë hai; siböönö ubukumia boiinyu koNöökoe bömanyekana kera hase. Kohayo titugutuna kogaamba ng'ana yeende hai.

9Abaanto bayo ngusumaacha bare këëbore möötuirigaini nkaaga töochere weiinyu, na këëbore möihoonchoreeye eNöökoe mokarua kubisëëngërö, kogokörra eNöökoe onö ahö na onö areenge omohëënë

10na gokoganya oMööna waaë onö aariuukiri kurua kobaku achë kurua kuriooba - Yeeso onö agututuuria kurua koborro bonö buguucha.

1 Abatesaronike 2

Emeremö geBauro Tesaronike

1Baanto bamoiito baiinyu abiëënë momanyere iga uguucha goiito hare baiinyu tekööreenge kobuchua hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Momanyere mona töiririibui na gosëroa hanö tööreenge Biribi. Ninyööra okoreberroa kööbaaye hö okonënë, eNöökoe weiito naatohaaye obokare bökobateebeerria aMang'ana Amaiiya ganö gakurua harewë.

3Eng'ana enö tokobakoromerra, teng'ana yaboröönгö gose mbeebe hai, wiiki tetohaanchere kong'aiina omoonto ore wöönsoe hai.

4Siböönö nkogaambatore kiabaanto banö baabarroa obohëënë na eNöökoe iga ntuisaiine tohaaboe aMang'ana Amaiiya togaruundi. Tekogotëgëria abaanto hai etare iga nkogotëgëria eNöökoe onö amanyere moonse yimiööyö geiito.

5Baiinyu momanyere iga tetööchere hare baiinyu na amang'ana gakobang'aiinirria gose amang'ana gobokana torakuundikiria etëëmö yeiito hai, Nöökoe newë areenge umutuburi weiito.

6Tetöötunere goongö kurua kobaanto hai, ninyööra nkurua hare baiinyu gose kobaanto baande,

7ninyööra niigö, kohaara toreenge abatomoa baKresto ntogaatorre gosaba egeento kurua hare baiinyu. Siböönö baiito ntööbaaye abahaabu hanö tööreenge na baiinyu, këhanö umuiburi akomaaherra abaana baaë.

8Ntööbahaanchere bokong'u togatëgëribua tobasaangi tiiga iga koMang'ana Amaiiya gieNöökoe bëënë hai, etare iga ninyööra na kuimënya reiito, kugira möореenge abahaanchoa hare baiito!

9Baanto bamoiito, mahëënë nkoheetokamore mona töököra emeremö na kuiriira! Ntöökörre emeremö ubutiko na omobaso okorri iga totakaaba omosaiire hare baiinyu nkaaga oranyööre torabateebeerria aMang'ana Amaiiya kurua koNöökoe.

10Baiinyu nabatuburimore, na eNöökoe nawë wöönsoe, iga etëëmö yeiito yaareenge ehoreeru, endoonge na wiiki enö etaana isörö, hare baiinyu banö moreenge abakumia.

11Baiinyu momanyere këëbore tööbatoorre omööyö na kobatirimikia kera umui weiinyu këhaara bëënë omogaaka agokörra abaana baaë.

12Torabagëya iga momënye irimënya renö regotëgëria eNöökoe, onö akobaberekera iga mosaangë nawë obogaambi na ubuhiku.

13Wiiki kenö gikugira toragoonga eNöökoe ruisö röönsoe niiga hanö möitabirriiyi eNg'ana yeNöökoe, enö möiguure kurua hare baiito temögaitabirriiyi kieng'ana yabaanto hai, etare iga mahëënë nkëëbore ereenge. Nayo neng'ana yeNöökoe enö egoköra emeremö moonse yeiinyu banö möökumia.

14Kugira baiinyu baanto bamoiito mögööta igituubanio gichikanisa chieNöökoe hare Kresto Yeeso, chinö chireenge buYahuti. Kugira baiinyu möiririibui na

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

abaanto baiinyu komang'ana gaanga gaara bëënë këhaara nabö baiririibui na abaanto baabö, abaYahuti,

15bare baaitere oMonënë Yeeso hamui na abanaabi, na bagatuiriiria. Maaha orörë mona bataagotëgëria eNöökoe! Maaha mona baana ububisa na abaanto böönsoe!

16Ninyööra mbaatokaaniri iga töongë goteebeerria abaHamate banyööre ubuituuria, na kogoköra iigö bahekeerania amaraga gaabö keruisö röönsoe. Na böönö oborro bueNöökoe böbasekerreeye!

Bauro araba na omööyö gogutuna kobataarra wiiki

17Baanto bamoiito, ugutigana goiito na baiinyu nkööreenge uguenkaaga nkë iigö-na wiiki nogokemobere kööreenge tekomaitëgëërrö hai - ntööruure tokaigöömba iga tobamaahë wiiki!

18Kohayo tokamaaha iga tobataarre wiiki. Uni umuëënë naasaachere guucha hare baiinyu koheteera rimui, siböönö iRisaambo regatoreberra.

19Hanö turimeerra mbërë yaYeeso hanö aririinga, nke kereba iriitëng'ërö reiito gose omogöökö, gose ekoondo yogokera goiito? Tiiga mbaiinyu hai?

20Mbaiinyu moreenge ubuhiku boiito na omogöökö goiito.

1 Abatesaronike 3

1Haakurua tetöötorre kugumiirria wiiki hai. Kohayo tokamaaha iga totame Atëënë haara abiëënë

2engaki eyo togatoma mura omoiito Timoteo guucha hare baiinyu, onö areenge omoköri wemeremö hamui na baiito gukugira yeNöökoe kogoteebeerria aMang'ana Amaiiya gaKresto. Ntömotomere iga achë na kohekeerania ubukumia boiinyu, na kobatirimikia

3okorri iga ore wöönsoe hare baiinyu atagaacha gusiingisibua gikugira yimiiriirö genö. Baiinyu abiëënë momanyere iga ntööhooyoe gikugira yagayo.

4Kugira nkaaga tööreenge hamui na baiinyu, ntööbateebiri mbërë iga ntorairiiribue; na momanyere iga mahëënë niigö këëbaaye.

5Gikugira yeng'ana eyo, hanö naarooche iga tengaatorre kugumiirria wiiki hai, naatomere omoonto okorri iga manyë këëbore ubukumia boiinyu boreenge. Getakaaba iga iRisaambo ndëëbasaachere sooki emeremö genö giöönsoe tookörre hare baiinyu gehëtë iigö!

6Böönö Timoteo aariinga, aatorëëntëra amang'ana amaiiya igoro yubukumia na obohaanchi boiinyu. Wiiki naatoteebiri iga ngotoheetokamore buuya ruisö röönsoe na moona amaiiga gagutuna gotomaaha këhaara na baiito böönsoe tugutuna kobamaaha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Gikugira yeng'ana eyo, baanto bamoiito, kunyaanyi yeiito na kumiiriirö geiito giöönsoe ntötirimikiibui igoro yeiinyu gokohëtëra kubukumia boiinyu.

8Kugira böönö tööba abahoru hanö oranyööre muimereeye boroonge koMonënë.

9Egoongö eng'ana hai eraisane tohë eNöökoe gikugira yeiinyu igoro yemegöökö giöönsoe genö toonagio mbërë yeNöökoe weiito gikugira yeiinyu?

10Ngosabatore eNöökoe bokong'u ubutiko na omobaso iga totore kobamaaha korri tobatuurri kere oranyööre kerabasoohera kubukumia boiinyu.

11Tiga eNöökoe weiito onö areenge Taata wë umuëënë na oMonënë Yeeso batoseemiri orogëëndö roguucha hare baiinyu.

12Tiga oMonënë abaköre mobë na obohaanchi obonënë bokong'u na mohaanchane abiëënë kubiëënë na mohaanche abaanto böönsoe këhaara tobahaanchere.

13Gonchera eyo narahekeerani imiööyö geiinyu, gëëngë koba na isörö na gebë emehoreeru mbërë yeNöökoe na Taata weiito gonkaaga enö oMonënë weiito Yeeso ariicha hamui na abaanto baaë böönsoe.

1 Abatesaronike 4

Irimënya renö regotëgëria eNöökoe

1Kogosookerria baanto bamoiito torabasaba na kobagëya kuriina rioMonënë Yeeso iga këhaara mueegere kurua hare baiito mona keragere momënyë na motëgëri eNöökoe, mahëënë niigö bëënë mogoköra, këiigö bëënë mogëëndërri goköra buuya bokong'u.

2Kugira momanyere amaragirrio gare tööbahaaye kogotora koMonënë Yeeso.

3Kugira kere eNöökoe agutuna niiga mosabuuroe, hayo niiga mobë harai na amang'ana goboraaya.

4Omoonto ore wöönsoe niiga amanyë mona aranagi omobere göö kobohoreeru na gosookö,

5tikubuigöömbi obobeebe, kiabaanto bekebara banö batamanyere eNöökoe hai.

6Kohayo omoonto ore wöönsoe atagasarria owoonde kuguituungana na eng'ana eyo, këëbore tööbateebiri karai na kobakoga iga oMonënë narairiiri abaanto banö bagoköra amang'ana ganö gaanga gayo.

7Kugira eNöökoe taatoberekeeye iga tomënyë kubunyaanku hai etare iga tomënyë kobohoreeru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Kohayo böönö, onö aköönga amaiigio ganö tomoonto aköönga hai, neNöökoe aköönga ore akobaha uMuiika göötë oMohoreeru

9Siböönö titugutuna iga tobaandekere këëbore keragere iga mohaanche abakumia. Kugira baiinyu abiëënë möisa kuiigibua na eNöökoe këëbore keragere iga mohaanchane abiëënë kubiëënë.

10Na kobohëënë nkëhayo möökora kobakumia baMaketonia yöönsoe. Kohayo torabagëya baanto bamoiito, moköre koheteera hayo.

11Mobë na omokea gögutuna komënya komorëëmbë motoondorroe na amang'ana gaiinyu agiëënë na moköre emeremö geiinyu komabökö gaiinyu abiëënë, këhaara wanyöörre töbateebia.

12Gonchera eyo mooroki etëëmö inchiiya kobaanto banö batareenge abakumia na wiiki temoraitëng'ërë omoonto ore wöönsoe hai.

Uguucha koMonënë

13Baanto bamoiito ngutuna tore iga momanye obohëënë kuguituungana na baara baisa gukua, okorri iga motagaitumata kiabaande banö bataana iriitëng'ërö.

14Kohaara toona ubukumia iga Yeeso naakuure sooki akariooka, këiigö bëënë ngukumiatore iga eNöökoe naririingia hamui na Yeeso baara böönsoe baakuure.

15Eng'ana enö tokobateebia niriigio rioMonënë; iga baiito banö toohö abahoru, banö toraabë hö kuhika ronö oMonënë ariicha, tetoretaangata baara urinyööra baisa gukua hai.

16Kugira oMonënë umuëënë nariika kurua kuriooba kongaamba enënë, na engaamba yomomaraika omonënë, na kongaamba yiriröongoe rieNöökoe. Na baara baakuure bareenge hare Kresto mbërë;

17sooki böönö baiito baara toohö abahoru, banö toraabë hö, nturimukibua nabö komasaaro kuya guturuung'ana oMonënë kegoro koyo. Na kohayo ntoreba hamui na oMonënë ruisö röönsoe.

18Kohayo mutirimikani baiinyu abiëënë komang'ana ganö.

1 Abatesaronike 5

Muiseemi kurusiko roMonënë

1Baanto bamoiito, titugutuna iga tobaandekere amang'ana igoro yichinkaaga na ichingaki hai.

2Gukugira baiinyu abiëënë momanyere buuya kimui iga urusiko roMonënë nduriicha këhanö umuiibi aguucha ubutiko.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Enkaaga enö abaanto bariya baragaamba iga, “Ntoona omorëëmbë na amang'ana mbuuyagare,” hayo nehö ogosaribua korebagueera këhaara omogaikoro agoocheroa na oborro buibisa, na abaanto tebaretora kong'ösa hai.

4Siböönö baiinyu baanto bamoiito, temoreenge kugisuunte hai, kohayo urusiko royo terorabaachere këhaara umuiibi aguucha hai.

5Baiinyu böönsoe na abaanto boborabumore, abaanto bomobaso. Tetoreenge ububutiko gose abigisuunte hai.

6Kohayo totakaraara ichiterö kiabaande; niiga tobë maiisö na tobë na ekerëëngërë.

7Baara ukunyööra bararaara nubutiko bakoraara; na baara ukunyööra bararëëhoa nubutiko bakorëëhoa.

8Kohaara toreenge abaanto bomobaso niiga tobë na ekerëëngërë; tusuaare ubukumia na obohaanchi kinguba yaguikeengera, na iriitëng'ërö riubuituuria rebë kiengösiira yikiooma.

9Kugira eNöökoe taatöhooye iga oborro bööë botosekerre hai, etare iga niiga tunyööre ubuituuria gokohëtëra koMonënë weiito Yeeso Kresto,

10onö aakuure gikugira yeiito korri iga tomënyë hamui nawë, nogaacha kunyööra toohö gose töökua.

11Kohayo mutirimikani abiëënë kubiëënë na mohaanchane abiëënë kubiëënë, këhayo bëënë mogoköra böönö.

Amaragirrio hamui na amakeerio agagosookerria

12Ngosabatore baanto bamoiito, iga mosooke baara bagoköra emeremö hare baiinyu, na baara bakobataangatera kuriina rioMonënë na kobatakia.

13Mobasooke bokong'u na mobahaanche kugira yemeremö genö bagoköra. Mobë na omorëëmbë abiëënë kubiëënë.

14Baanto bamoiito torabagëya iga motaki abarösu, mutirimiki abööba, mutuurri banö bataana nguru na mugumiirri koba na abaanto böönsoe.

15Muiraarerre motakahakana amabeebe komabeebe, si momaahë iga ruisö röönsoe eng'ana yeiinyu nogokörrana amaiiya abiëënë kubiëënë hamui na kobaanto böönsoe.

16Mogööke ruisö röönsoe,

17muyi morasaba ruisö röönsoe,

18mobë na egoongö komang'ana göönsoe. Gayo ngö eNöökoe agutuna hare baiinyu gokogöötana koiinyu na Yeeso Kresto.

19Mööngë kuriirria uMuiika oMohoreeru;

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20möönge gosëra obonaabi.

21Muisuunche amang'ana göönsoe: mogöötë ganö gareenge amaiiya

22möönge amabeebe göönsoe.

23ENöökoe womorëëmbë wë umuëënë abasaabuure abahekeerani kimui, abariihë imiika, imiööyö, na emebere kurua guisaria rere riöönsoe gonkaaga yuguucha koMonënë weiito Yeeso Kresto.

24Wë onö ababerekera nomohëënë, naraköre iigö.

25Baanto bamoiito, motosaber2e.

26Mokeerani abakumia böönsoe moraamuunana kobohaanchi.

27Ndabateebia kogotora koMonënë mosömërë abakumia böönsoe inyaruba enö.

28Amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto gabë na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Abatesaronike

2 Abatesaronike 1

1Bauro, Siribaano na Timoteo: torabaandekera abieKanisa yabaanto baTesaronike, banö moreenge abieNöökoe Taata weiito na oMonënë Yeeso Kresto:

2Amaabe na omorëëmbë kurua koNöökoe Taata na oMonënë Yeeso Kresto bibë hare baiinyu.

Ogokëëngëroa ikiina gonkaaga yuguucha koYeeso

3Baanto bamoiito, kuhika togoongë eNöökoe ruisö röönsoe gikugira yeiinyu këëbore keragere. Kugira ubukumia boiinyu boiyëëngëria na obohaanchi böökera umui weiinyu kobaande böönsoe nabö böiyëëngëria.

4Nkiö gikugira torairaha igoro yeiinyu guchikanisa chieNöökoe. Ngoköratore iigö gukugira yubugumiirria na ubukumia bonö moonabö kumiiriirö geiinyu na guchinyaanyi chinö mukugumiirria.

5Göönsoe ganö nkoorokiagare iga ogokëënga ikiina koeNöökoe nokoroonge na gikugira yaeyo morabarroe iga muisaiine kunyööra oBogaambi bueNöökoe bore bukugira morairiira.

6ENöökoe nomoroonge, kohayo narahakanë igisiöömba kobaara bakobairiiria,

7narabamuunyi baiinyu bare mukuiriira hamui na baiito böönsoe. Nareköra ganö nkaaga enö oMonënë Yeeso arehonyoroa kurua kuriooba ana abamaraika baaë abahikere,

8na omörrö goröoka, ogokuiriiria abaanto bare baköönga eNöökoe na bare batakuigueera aMang'ana Amaiiya agoMonënë weiito Yeeso.

9Ukuiriiribua köobö nkoraabë ugusikibua gokuyeeyo na mbariruusibua kurua kubuhika boMonënë na kurua kubuhiku bogotora kööë,

10hanö ariicha urusiko roora kohaaboa ubuhiku, na abaanto baaë korogoorroa na böönsoe baara baamukumia, kugira möökumia amang'ana gare töobateebiri.

11Niyo ikugira torabasabera ruisö röönsoe. Ngosabatore eNöökoe weiito abaköre mobë banö muisaiine komënya irimënya renö ababerekera iga momënyë. Guchiinguru chaaë ahekeerani kera eng'ana inchiiya enö mugutuna goköra buuya, na ahekeerani emeremö geiinyu igiubukumia.

12Gonchera eyo iriina rioMonënë weiito Yeeso nderanyööre ubuhiku kurua hare baiinyu, na baiinyu munyööre kurua harewë, kuguituungana na amaabe gieNöökoe weiito na agoMonënë Yeeso Kresto.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Abatesaronike 2

Umunyaanku oora

1Kuguituungana na uguucha koMonënë weiito Yeeso Kresto na ukuirana goiito
hamui koba nawë: torobasaba baanto bamoiito

2mööngë kööngoha kobaabayera komaitëgëërrö gaiinyu gose kuiriiribua iga
urusiko roMonënë röisa kuhika. Haande nguitëgëërroaere iga eng'ana eyo
yaaruure kobonaabi gose gukuruundia gose haande iga ninyaruba ere
töondekere.

3Motagaacha kong'aiinoa nomoonto ore wöönsoe gonchera ere yöönsoe.
Gukugira urusiko royo teroraachë kuhika taanga ubunyaanku obonënë
burichökere na uMunyaanku oora amaahekanë ore aasemiribua ugusikibua.

4Newë arekerana gokööngа na gukuiyimikirria igoro yibiinto biöönsoe binö
bikoberekeroa iga enöökoe gose kere kegotora gosëëngëroa. Nareköra iigö
okorri iga asöhë aikarë koHekaaru yeNöökoe, sooki agaambë iga newë
eNöökoe.

5Temokoheetoka iga naabateebiri ganö göönsoe nkaaga naare na baiinyu?

6Siböönö baiinyu momanyere egeento kenö gekomoreberra böönö, okorri iga
achë komaahekana gonkaaga yaaë umuëënë.

7Ikibisere kiubunyaanku, ngokörakere emeremö ninyööra mböönö, siböönö
oora agokerebeerra naragëëndërri goköra iigö kuhika ronö arehëënibua.

8Haakurua nehö umunyaanku oora aremaahekana, ore oMonënë Yeeso ariita
numuiika kurua kumunyua göötë na komasaria gokomënënëkia kuguucha kööë.

9Uguucha kumunyaanku oyo nkoreba boora iRisaambo regoköra emeremö
guchiinguru chöönsoe na kubimanyiirrio na ibirogoorö ibioboröötngö,

10na koboröötngö obobeebe nareng'aiina baara bakuya gusira. Bayo mbarisira
gikugira tebaagöötere na kohaancha obohëënë korri banyööre ubuituuria hai.

11Kohayo eNöökoe nkobarëëntëraare ichiinguru chakugira basari korri bakumi
amang'ana amaröötngö,

12okorri iga böönsoe bare baanga gukumia obohëënë, baragöökera iriraga,
bakëëngëroe ikiina.

Mööhoroa iga munyööre ubuituuria

13Siböönö baiito kuhika togoongë eNöökoe ruisö röönsoe gikugira yeiinyu,
baanto bamoiito banö mohaancheroe na oMonënë. Kugira eNöökoe
naabaahooye kurua ogotaanga iga munyööre ubuituuria kogosaabuurua na
uMuiika kubukumia bonö möökumia obohëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14ENöökoe naababerekerreeye ganö gokohëtëra koMang'ana Amaiiya gaiito okorri iga munyööre ubuhiku boMonënë weiito Yeeso Kresto.

15Kohayo baanto bamoiito muimeerre boroonge na mogöötërrë amaiigio gaara tööbaiigiri, gukuruundia gose kunyaruba yeiito.

16Tiga oMonënë weiito Yeeso Kresto umuëënë, na eNöökoe Taata weiito, ore aatohaanchere na komaabe gaaë agatoha ubutirimiku bokuyeeyo na iriiteng'ërö iriiya,

17atirimiki imiööyö geiinyu na kogehekeerania gokera eng'ana na omoremö umuuya.

2 Abatesaronike 3

Motosaberë

1Kogosookerria baanto bamoiito motosaberë, okorri iga eng'ana yoMonënë iyi nkuma na wiiki iriganibue gosookö, këhaara yaabaaye hare baiinyu.

2Wiiki mosabë eNöökoe atutuuri kurua kobaanto ababeebe na abanyaanku; gukugira teböönsoe baakumia amang'ana ganö hai.

3Siböönö oMonënë nomohëënë, naraabahë ichiinguru na kobariiha kurua kumunyaanku oora.

4Ntoona iriitëng'ërö koNöökoe gikugira yeiinyu, na ntoona obohëënë iga ngoköra more na moragëëndërri goköra gare tokobateebia.

5Tiga oMonënë ataangatere imiööyö geiinyu gebë na obohaanchi bueNöökoe na gebë na ubugumiirria boora tukunyööra hare Kresto.

Abakumia böönsoe niiga baköre emeremö

6Baanto bamoiito torabateebia kuriina rioMonënë weiito Yeeso Kresto iga mohaaterane na umukumia ore wöönsoe onö areenge omorösu na onö atakogööta amaiigio ganö möönyöörre kurua hare baiito.

7Baiinyu abiëënë momanyere iga kuhika mobë këhaara tööreenge. Kugira tetööre abarösu nkaaga tööreenge hamui na baiinyu hai.

8Tetööreeye ibiaakorea biomoonto buchua iigö totahakaine hai. Ntöökörre emeremö kugituunyö ubutiko na omobaso, korri iga totagaacha koba omosaiire komoonto ore wöönsoe hare baiinyu.

9Tetöökörre iigö gikugira iga tetöisaiine kunyööra ubutuurria hai; ntöökörre iigö korri iga kebë igituubanio hare baiinyu, moköre këëhö bëënë.

10Nkaaga tööreenge hamui na baiinyu, ntööbateebiri iga, “Hanö ndanyööre omoonto ore wöönsoe tagutuna goköra emeremö hai tiga angë koraagera.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Kugira töiguure iga abamui baiinyu nabarösu tebagutuna goköra geento hai, etare iga namang'ana gabaanto baande bëënë bamanyere guisöhania mö.

12Kuriina rioMonënë Yeeso Kresto, toratakia abaanto bayo na kobatoora omööyö iga, bamënyë irimënya iriiya na baköre emeremö gëëbö kubuuya okorri banyööre ibiinto biaabö abiëënë.

13Baanto bamoiito motagaacha gutiita goköra amaiiya.

14Omoonto ore wöönsoe onö araangë kuigueera amang'ana ganö töondekere kunyaruba enö, oyo momaaherre bokong'u möongë gosaanga nawë korri amaahë ichinsöni.

15Siböönö motakamomaaha kiumubisa; momotaki kiumukumia umui weiinyu.

Amang'ana gagosookerria

16Tiga oMonënë onö areenge ensemoka yomorëëmbë, wë umuëënë abahë omorëëmbë ichinkaaga chöönsoe na guchinchera chöönsoe. OMonënë abë na baiinyu böönsoe.

17Gokobökö köönë umuëënë uni Bauro ndaandeka amakeerio ganö. Niigö nkööndeka iriina rëënë kogosookia inyaruba ere yöönsoe.

18Amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto gabë na baiinyu böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Timoteo

1 Timoteo 1

1Inyaruba kurua hare Bauro omotomoa waYeeso Kresto kongaamba yeNöökoe umutuuria weiito na iyaYeeso Kresto iriitëng'ërö reiito;

2kuya hare Timoteo, omööna waanë wobohëënë kubukumia: Amaabe, egaareeya na omorëëmbë bibë hareuwë kurua koNöökoe Taata na Yeeso Kresto oMonënë weiito.

Ogotakibua igoro yamaiigio goboröönгö

3Ndatuna iga obëërë Ebëësö, këhaara bëënë naagoteebiri nkaaga naare kuya Maketonia, okorri okaani abaanto nyaborëbë baangë kuiigia amaiigio amahagare.

4Obateebi bahaatere amagano amachua na amang'ana gurutuundura robaaguuka, ganö gakorëënta ichinkaani kuibaga riaMaiigio gakeboNöökoe ganö gakomanyekana kubukumia.

5Ikibune kiogokaania koyo nokorëënta obohaanchi bonö bukurua komööyö umuuya, gontariki inchiiya na wiiki kubukumia bobohëënë.

6Abaanto abamui baatiga amang'ana ganö, baihoonchorra isumaacho enö etaana bueera.

7Ngutunabare iga babë abaiigia baMaragö, siböönö tebakoongora amang'ana gaabö abiëënë gose amang'ana gare bakogaamba barakoromerra hai.

8Ntomanyere iga aMaragö namaiiya hanö oranyööre ngakörroa emeremö këhaara keragere.

9Niiga oheetoke iga amaragö tegaakörëëyoe abaanto abaiiya hai, etare iga mbanö bagutuuma amaragö na banö batakuigueera, banö bataana esookö koNöökoe na abanyamaraga, banö bataana obohoreeru na abanyaanku, banö baguiita baisa waabö na banyako waabö na abaiiti babaanto

10abaraaya, kobasaacha banö bagoköra oboraaya na abasaacha, abaiibi babaanto, abaröönгö na bare bagutueenerria oboröönгö na banö bagoköra kere giöönsoe kenö getaituungaine na amaiigio amahëënë.

11Amaiigio gayo ngotookagare koMang'ana Amaiiya gubuhiku gare naahaaboa iga nduundi, gare gaakurua koNöökoe umuitabiribua.

Umukumö gikugira yamaabe gieNöökoe

12Ndaruusia egoongö koMonënë weiito Yeeso Kresto, onö aang'a ichiinguru chagoköra emeremö gëëë. Nkomogoongande gikugira aamaaha iga nisaiine sooki antoora mokörre emeremö,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13ninyööra ekeembërë naareenge umuchuaaria, umuiriiria wabaanto na omonaahi. Siböönö naanyöörre amaabe kugira naakörre iigö kobokaangi ntaana ubukumia.

14Amaabe goMonënë weiito ngaabaaye amaaru hareuni kubukumia na obohaanchi bonö boreenge hare Kresto Yeeso.

15Ekereengio kenö nekehëënë na wiiki ngisaiine iga gitabirribue iga Yeeso Kresto naachere gokebara gutuuria abanyamaraga, nauni nendeenge umunyamaraga koheteera böönsoe,

16siböönö gukugira eyo naanyöörre amaabe korri iga Yeeso Kresto ooroki ubugumiirria bööë obohekeeranu hareuni onö ndeenge umunyamaraga koheteera böönsoe, gokoba igituubanio koböönsoe banö baremukumia na kunyööra obohoru bokuyeeyo.

17Harewë onö areenge oMogaambi kuyeeyo, onö atagukua wiiki takomaahoa hai, onö areenge wë bëënë eNöökoe niiga asookoe na ahaaboe ubuhiku kuyeeyo na eyo! Amina.

18Möona waanë Timoteo, nkohaaye amang'ana ganö gokoreng'aana na obonaabi bore waarusiriibui karai. Amang'ana gayo niiga gabë ibiitanerö biaaö kuguiitana iriihi iriiya,

19na ugumi ubukumia bööö na obë na entariki inchiiya. Abaanto abamui tebaiiguereeye ichintariki chiaabö hai kohayo bagasaria ubukumia bööbö.

20Abamui baabö mbaabo Himenaayo na Aregesaanda bare nahaatirria iRisaambo; rebatiriingë korri oroonde batagaacha guchuaaria.

1 Timoteo 2

Amaiigio igoro yamasabi

1Mbërë yagöönsoe, ndasimisiria iga amasabi gakogëya, amasabi gagutuna ubutuurria, amasabi gagosabera abaande na amasabi gegoongö garuusibue koNöökoe gikugira yabaanto böönsoe,

2gikugira yabagaambi na abaande böönsoe monyaanguru, korri iga tomënyë buuya na komorëëmbë torasooka eNöökoe na toona etëëmö inchiiya.

3Eyo neng'ana inchiiya na wiiki ngotëgëriaere uMutuuria weiito eNöökoe,

4onö agutuna iga abaanto böönsoe banyööre ubuituuria na bahekeere okoongora obohëënë.

5Gikugira eNöökoe nuumui, na nuumui ahö onö akogöötania abaanto na eNöökoe, nawë Yeeso Kresto onö areenge omoonto,

6onö aairuusiri umuëënë koböhöria abaanto böönsoe. Eyo yaabaaye ubutuburi bonö böörusiibui gonkaaga enö eragere,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7eyo niyo yaagirre nkaahoroa nebë umuruundia na omotomoa (Nobohëënë nkogaamba tenkorööngöha hai), na wiiki umuiigia wabaHamate kubukumia na kobohëënë.

8Kohayo ngutunande iga hare höönsoe moraayi morasikana niiga abasaacha basabë, baraimukirria igoro amabökö gaabö gataana isörö barasaba bataana borro gose nkaani.

9Ngutunande iga abagaikoro nabö niiga baisöhiri ichingebo kubuihootu na gosookö, tiiga iga nkogoseemia ichituukia hai gose gotoora ibiinto biesahaabu hai, gose ichingebo chiriguri irinënë hai,

10etare iga nkogoköra amaiiya këëbore keragere kobagaikoro banö baana esookö hare eNöökoe.

11Abagaikoro nkeragere iga baikarë bakirë na babë ababuniku nkaaga oranyööre bareega.

12Uni tinkuruusia umueeya iga baiigi gose babë na ogotora igoro yabasaacha hai, niiga baikarë bakirë iga kiri.

13Gukugira Atamu newë aaboomberoe mbërë, sooki böönö Haawa akamanya gokörоa.

14Na wiiki tiiga Atamu newë aang'aiineroe hai, etare iga omogaikoro newë aang'aiineroe akaba umuinyamaraga.

15Siböönö omogaikoro narituuribua gukuibora abaana, hanö oranyööre nagumiirria kubukumia, na kobohaanchi, na kobohoreeru na baköre iigö kubuihöötu.

1 Timoteo 3

Abataangati goKanisa

1Ekereengio kenö nikiobohëënë: Hanö oranyööre omoonto aratuna koba omotaangati omomaahirri, oyo ngutunaare emeremö imiiya.

2Omotaangati omomaahirri kuhika abë onö atakubunibua ng'ana, onö ana omokari umui, omoonto onö ana ekerëëngërë, omoonto weseemia, oweseemi inchiiya, abë onö akuirigania abagëni gooka yaaë, na wiiki abë onö amanyere kuiigia,

3ang2e koba omorëëbi, angë koba omonaahi siböönö abë omohaabu, onö atahaanchere iribeeha, wiiki angë koba onö ahaanchere ichiimbiria.

4Wiiki abë omoonto onö akogaambera umugi göötë buuya, na abë onö aaköra abaana baaë baaba abaiguiiri na abiesookö.

5Kugira hanö oranyööre omoonto atamanyere kogaambera inyuumba yaaë, niyeke araaköre areendë eKanisa yeNöökoe?

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Atakaaba omoonto onö aihoonchorra eNöökoe boongo, korri atagaacha kuihecha akëëngëroe ikiina, këhaara iRisaambo rëëkëngëëyoe ikiina.

7Na kuhika abë omoonto onö akogaamboa buuya na abaanto biekebara, korri atagaacha kuruusibua amasörö igire agöötibue na omohana guiRisaambo.

Abatuurria gokanisa

8Abatuurria goKanisa nabö böönsoe niiga babë banö baisaiine esookö, abahëënë, baangë koba banö bakunyua itibaai incharu gose banö baana egöörio yichiimbiria,

9na bagöötë ikibisere kiubukumia kenö këëhonyoroa baana entariki inchiiya.

10Niiga basaachoe taanga, hanö bakomaahoa iga tebaana ng'ana mbeebe hai, böönö baköre emeremö.

11Abakari baabö nabö niiga babë banö baisaiine, banö batakogaamba abaanto bobeebe, babë na ekerëëngërë na wiiki babë abahëënë komang'ana göönsoe.

12Umutuurria wekanisa kuhika abë onö ana omokari umui, na wiiki abë onö akogaambera abaana baaë hamui na umugi göötë buuya.

13Kugira abatuurria banö bagoköra emeremö gëëbö buuya nkobabare na iriina iriiya, na wiiki baba na obokare bogusumaacha igoro yubukumia böötö hare Yeeso Kresto.

Ikibisere ekenënë

14Ngokööndekerande inyaruba enö neena iriitëng'ërö iga mboongo ndaachë gokomaaha.

15Siböönö hanö oranyööre nintigitibua, inyaruba enö neragoteebi mona keragere tobë nkaaga toreenge kunyuumba yeNöökoe, enö ereenge eKanisa yeNöökoe onö ahö, na niyo bëënë ereenge umutimo na oborosa bobohëënë.

16Ikibisere gitiini yeiito nekenënë na tisi ere yöönsoe ehö hai: Namaahekaine kogesosa kiomoonto, uMuiika gokahërëkia iga mboroongeare, akamaahoa na abamaraika. Agateebeerribua kubiaaro, agakumibua gokebara sooki akaimukibua kubuhiku kuya igoro kuriooba.

1 Timoteo 4

Abaiigia boboröönгö

1Umuiika nkogaambagore borabu iga ichinsiko chamaserra abaanto abamui mbaritiga ubukumia, basööranë imiika gioboröönгö na amaiigio gibihui.

2Amaiigio getëëmö eyo nguuchagare kohëtëra kobaiteerri abaröönгö banö ichintariki chiaabö chiaaba gechinö chiasaamboa na ikiooma kenö keheeye.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Mbö bagokaania abaanto gotëtana na wiiki barakaania abaanto korea ibiaakorea ibimui. Nahombë eNöökoe naabikörre iga baara baamukumia na wiiki baamanya obohëënë, babirë na koha eNöökoe egoongö.

4Kere giöönsoe eNöökoe aakörre nikiiya, kohayo tekeragere iga kigiroe hai, niiga kiimukibue gukuruusia egoongö,

5kugira ngosaabuuruakere gonchera yeng'ana yeNöökoe na amasabi.

Omoköri wemeremö umuuya waYeeso Kresto

6Noraabë omoköri wemeremö umuuya waYeeso Kresto hanö oranyööre wiigia abakumia amaragirrio ganö, na hanö oranyööre nogëëndërria uwë umuëënë komang'ana gubukumia hamui na amaiigio amaiiya gare waagööta.

7Siböönö obë harai na amagano ganö gatareenge gakeboNöökoe, ganö gataisaiine kogaamboa. Winari komënya kubusuuki bueNöökoe.

8Ukuinaria komobere nkoona ubueera ekerëëngërë, siböönö ukuinaria kubusuuki bueNöökoe, nkoona ubueera komang'ana göönsoe kugira nkoona endago yirimënya reböönö na irimënya renö riguucha.

9Ekereengio kenö nekehëënë, na nkeragere iga gitabirribue.

10Ngoköratore emeremö guchiinguru hamui na igituunyö, kugira tötoora iriitëng'ërö reiito hare eNöökoe onö ahö, onö areenge uMutuuria waböönsoe na kimuikimui uMutuuria wabakumia.

11Kohayo niiga obahë amaragirrio gayo hamui na amaiigio gayo.

12Otagaitabirria moonto ore wöönsoe asërë ubumura bööö, siböönö obë ikiorokirrio kobakumia, gusumaacho yaaö, gotëëmö yaaö, kobohaanchi bööö, kubukumia na kuimënya renö retaana ubunyaanku.

13Ogëëndërri gosömëra abaanto aMaandekö Amahoreeru gokanisa na ogoteebeerria hamui na ukuiigia kuhika ronö ndiicha.

14Waangë gutiga gokörra emeremö igituhö kenö kereenge moonse yaaö, kere waahaayoe këëbore abanaabi baagaambere na abagaaka bakagotoorra amabökö.

15Witëgëërrë igoro yamang'ana gayo na uyi oragaköra ruisö röönsoe, korri iga amagëëndërrio gaaö gamaahoe na abaanto böönsoe.

16Uyi oraisuuncha amang'ana gaaö hamui na amaiigio gaaö. Ogëëndërri goköra amang'ana gayo, gikugira hanö oragaköre, noraituuri uwë umuëënë hamui na baara bakogotëgëërra.

1 Timoteo 5

Këëbore keragere abakumia bakörroe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Waangë kohörönyökëra omoonto mokoro, si omogëyë këhaara ogaakörra isa weiinyu. Okörre abamura këhaara ogaakörra bamura bamoiinyu,

2abakuungu obakörre kebanyako weiinyu, na abagaikoro abaana bakë kebasubaati ba moiinyu otaana bunyaanku bore böönsoe.

3Osooke abasino baara bareenge abasino kimuikimui.

4Siböönö hanö oranyööre umusino ana abaana gose abaachokoro, niiga taanga beegë gokörra abaanto bieeka yaabö amang'ana gubusuuki buitiini na gonchera eyo bahakanë abaiburi na baaguuka baabö, gikugira eyo niyo egotegeria eNöökoe.

5Omogaikoro umusino onö ataana moonto okumutuurria, iriitëng'ërö rëëë riöönsoe nkoNöökoe rere na nkogëëndërriaare goköra amasabi gakogëya na amasabi gagutuna ubutuurria ubutiko na omobaso.

6Siböönö umusino onö aguitoora kuimënya richigöörio aisa gukua ninyööra areenge omohoru.

7Niiga obahë amaragirrio ganö, korri batagaacha kuruusibua amasörö.

8Siböönö hanö oraanyööre omoonto atakuirigania abaanto bawaabö, kimuikimui abieeka yaaë, omoonto oyo aakaana ubukumia karai na wiiki nomobeebe, nakerre onö atarakumia.

9Otagaacha kobarrania umusino ore wöönsoe kobasino baande hanö oranyööre ataraahikia emëëka merööngö esaansaba. Na wiiki abë onö aareenge omokari umui bëënë komosaacha umui,

10onö akogaamboa buuya gukugira yamaköra gaaë amaiiya, onö aakiinia abaana baaë buuya, hamui na kuirigania abaanto möötë, onö aguisaabia abaanto bieNöökoe amagoro, onö agutuurria banö bareenge kumiiriirö, onö airuusia goköra kera ng'ana inchiiya.

11Waangë kobarrania abasino banö bareenge abaana bake, gikugira hanö baakeroa na ichigöörio chaabö nkuruabare hare Kresto, na batuna iga batetoe wiiki,

12na kohayo ngokëëngëroa bare ikiina kohaara baatiga endago eera baakörre mbërë.

13Hamui na eyo beega kuya baraanga goköra moremö, barasiööma ichinyuumba, na teeyo yaköönga goköra emeremö bëënë hai, siböönö wiiki nabasëënkënyi na baraitoora komang'ana gabaande na ngusumaachabare ganö gataragere.

14Kohayo nenkahaanchere iga abasino banö bareenge abaana bakë batëtoe, babë na abaana, na bareende ichika chiaabö korri batakaaha umubisa umueeya gögotogaamba bobeebe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Gukugira abasino abamui baihoonchorra iRisaambo.

16Siböönö hanö oranyööre omogaikoro nyaborëbë umukumia ana abasino kobaanto baabö, niiga abairigani umuëënë, eKanisa yaangë gotegeroa omosaire goyo, korri ekanisa irigani abasino baara bataana omoonto okobatuurria.

17Abagaaka baara bagoköra emeremö gëëbö buuya nkeragere iga kura bahakanoe hare kabere, kimuikimui baara bagoköra igituunyö gukuruundia na gukuiigia.

18Gikugira amaandekö nkogaambagare iga “Otakaaböha eng'öömbë omorömö nkaaga oranyööre oraagera ibiaakorea” na “Omoköri wemeremö nkeragere iga ahakanoe irihaki rëëë.”

19Otagaacha guitabirria uguchööngëroa kuabagaaka kore göönsoe hareuwë etare iga nkubusuuti buabaanto babere gose batato.

20Kobaara bagoköra amaraga, niiga obang'öönërë borabu mbërë yabaanto korri abaande bamaahere kö bööböhë.

21Mbërë yeNöökoe na mbërë yaYeeso Kresto na mbërë yabamaraika abaahoroa, ndagokoromerra bokong'u iga oköre amang'ana ganö otakëëngërë ikiina boongo gose goköra eng'ana ere yöönsoe kobohaanchirri.

22Waangë könguhirria gotoorra abaanto amabökö gokobatoora komeremö gieNöökoe. Otagaasöha komaraga gabaanto baande, wireende obë omorabu buuya.

23Otakaaya oranyua amaanche gaiiki hai, uyi oranyua itibaai enkë iigö igutuurri koonda yaaö na komarooyi gaaö ganö gagukunyaankia kera nkaaga.

24Amaraga gabaanto abamui nkomaahekanagare harabu iigö, nagö nkobataangatagare kuya gokëëngëroa ikiina, siböönö amaraga gabaanto baande nguuchagare ng'öra gamaahekana.

25Boyo bëënë nkëëhö kere ninyööra nkomaköra amaiiya, nkomaahekanagare borabu, ninyööra ngare gatakomaahekana borabu tegaraatore kubisoa hai.

1 Timoteo 6

1Abaanto böönsoe banö bareenge abagorë kuhika basookë abanënë baabö, korri abaanto batagaacha kogaamba eNöökoe bobeebe hamui na amaiigio gaiito.

2Abagorë baara abanënë baabö bareenge abakumia baangë kobasëra abanënë bayo gikugira iga nabakumia, siböönö kuhika babakörre buuya bokong'u kugira bayo bagokörra nabakumia wiiki abahaanchoa baabö.

Amaiigio goboröönгö na oboome bobohëënë

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Kuhika wiigi na usimisiri amang'ana ganö.

3Hanö ndanyööre omoonto ore wöönsoe araiigia amang'ana amahagare, ataguitaberrania na amang'ana amahëënë ganö gaagaamberoe na oMonënë weiito Yeeso Kresto hamui na amaiigio gubusuuki koNöökoe,

4oyo aichora ubuihechi na tamanyere geento hai, nomoonto onö ahaanchere ichinkaani na iribeeha komang'ana amachua. Amang'ana ganö ngö gakorëënta irihari, iribeeha, amatuki, uguitëgëërra okobeebe,

5na ichinkaani ruisö röönsoe kurua kobaanto banö amööngö gaabö gaaheteerana na tebaana bohëënë hai. Ngokanyabare iga ubusuuki bueNöökoe nkorëëntabore oboome.

6Mahëënë ubusuuki koNöökoe mboona oboome obonënë, siböönö nkobaare bakomaaha iga keera baanakiö ngisere.

7Kugira tetörëëntere geento kere giöönsoe gokebara hai, na wiiki titurirua na geento kere giöönsoe gokebara hai.

8Kohayo hanö oranyööre toona ibiaakorea na ichingebo, biyo mbituiisere.

9Siböönö baara bagutuna köömeha nkogoabare komasaachö, na kogöötibua na omohana, na wiiki nkogoabare guchigöörio ichinkaangi chinö chikunyahaara, chinö chikorëkëra abaanto kobosariku na ugusikibua.

10Okohaancha ichiimbiria niyo ensemoka yubunyaanku böönsoe. Ngokohaancha ichiimbiria iga abamui baahokera kurua kubukumia na baitebeta abiëënë na kuirëëntëra oborro obonënë.

AMaragirrio hare Timoteo

11Siböönö uwë ore moonto weNöökoe ong'öse kurua komang'ana gayo. Ruisö röönsoe obë omoroonge, obë na ubusuuki koNöökoe, obë na ubukumia, obohaanchi, ubugumiirria hamui na ububuniku.

12Witanë iriihi iriiya renö rereenge iriubukumia, korri onyööre obohoru bokuyeeyo, bonö waaberekerreeyoe nkaaga waatobooye buuya ubukumia böööö kobaanto abaaru.

13Mbërë yeNöökoe onö akohaana obohoru kubiinto biöönsoe na mbërë yaYeeso Kresto onö aruusiri ubutuburi obohëënë mbërë yaBontio Biraato,

14ndagoteebia iga ogöötë bokong'u amaragö kobohëënë kuhika ronö oMonënë weiito Yeeso Kresto ariicha.

15Uguucha köötë nkoreba enkaaga enö yaisa goseemibua na oora areenge umuitabiribua, onö areenge oMobaahi wë bëënë, oMogaambi waBagaambi na onö bëënë areenge oMonënë waBanënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Wë bëënë newë areenge hö kuyeeyo komerëngaaria gere omoonto atagaatora kuhika haang'i. Taahö onö aakamorooche hai, na taahö onö akaamomaaha hai. Ahaaboe esookö na ogotora kuyeeyo na eyo! Amina.

17Otaki abaame bibiinto iga baangë kuihachera ibiinto gose oboome bonö botaana bohëënë, siböönö baihechere eNöökoe onö kobogësa bööë agotoha ibiinto biöönsoe korri iga bitogööki.

18Obataki iga baköre amaiiya, baamehë kogoköra obohëënë, babë abagësa banö bagosaanga ibiaabö na abaande.

19Hanö oranyööre mbaköra këhayo, hayo noranyööre mbaibekeeye emööngö enö ereba oborosa obokong'u harebö guchinsiko chinö chiguucha. Kogoköra iigö hayo böönö mbaranyööre obohoru bonö boreenge obohoru enkoneka.

20Timoteo, tareenda buuya binö biöönsoe biatooroa hareuwë. Uruë gusumaacho inyaanku na ichinkaani ichiinchua chinö chikoberekeroa koboröögö iga, “Nobong'aiini”

21Abamui banö baimaaha iga mbaana obong'aiini boyo, baahokera kurua gonchera yubukumia. Amaabe gieNöökoe gabë na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Timoteo

2 Timoteo 1

1Uni Bauro, omotomoa waKresto Yeeso, gokorëng'aana na këëbore eNöökoe agutuna, kuguituungana na endago yirimënya renö rereenge hare Kresto Yeeso,

2ngokööndekerande uwë Timoteo omööna waanë omohaanchoa: ENöökoe Taata na Yeeso Kresto oMonënë weiito bakohë amaabe, egareeya na omorëëmbë.

Okogoonga na ogotoora omööyö

3Nkogoongande eNöökoe, ore ngokörra emeremö gontariki inchiiya, këhaara baaguuka baiito baakörre. Nkomogoongande ruisö röönsoe nkaaga nakoheetoka komasabi gaanë gakogëya ubutiko na omobaso.

4Hanö naheetoka amaiisöri gaaö, ngutunande bokong'u iga nkomaahë, korri iga niichorë omogöökö.

5Nkoheetokande ubukumia bööö bobohëënë, bonö mbërë bööreenge hare nyagokoro weiinyu Roisi na hare nyako weiinyu Yuniki na böönö neena obohëënë iga mboreenge ninyööra hareuwë.

6Eyo niyo ikugira ndahiitukia iga wigërri igituhö kieNöökoe kenö onakiö, kere aakohaaye nkaaga naagotooreeye amabökö gaanë.

7Gukugira eNöökoe taatohaaye uMuiika gobööba hai etare iga nuMuiika guichiinguru, ogobohaanchi na ogokoba na ekerëëngërë.

8Otagaacha gosooka goteebeerria igoro yoMonënë weiito gose gosooka gikugira yaanë onö ndeenge omoböhë gikugira yaKresto. Siböönö enö ehö niiga osaangë imiiriirö gikugira yaMang'ana Amaiiya, gokerëëngërë gichiinguru chinö chikurua koNöökoe.

9Newë aatutuurri na gotoberekera komberekera ehoreeru tigikugira yamaköra gaiito hai, etare iga nkuguituunganana ikibunë këëë umuëënë na komaabe gaaë. Naatohaaye amaabe gayo gokohëtëra hare Yeeso Kresto komakora na amakora ganö gaahëtere,

10Siböönö gonkaaga enö töhonyorroa kuguucha kööë uMutuuria weiito Yeeso Kresto, ore aasikia ichiinguru chiuruku na gokohëtëra koMang'ana Amaiiya, atohonyorra obohoru bonö botagosareka.

11Gikugira yaMang'ana Amaiiya naahooye koba omoteebeerria na omotomoa na umuiigia,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12eyo niyo ikugira ndairiira komang'ana ganö. Siböönö teneena nsöni hai, gukugira nemanyere ore naakumia na neena obohëënë iga naratore koreenda kere aatoora hareuni kuhika urusiko roora.

13Gööta bokong'u amang'ana gobohëënë gare naakuiigiri, gabë ikiorokirrio hareuwë, na obë na ubukumia na obohaanchi, binö bireenge hare Kresto Yeeso.

14Obohëënë boora waahaaboa niiga oboreende guchiinguru chuMuiika oMohoreeru ore amënyere moonse yeiito.

15Nomanyere iga abaanto böönsoe banö bamënyere korong'ööngö roAsia baantiga, abamui mbaabo Bogero na Herimogene.

16ENöökoe aberë eka yaOnesibro kugira naangöökiri komööyö hare kaaru. Taarooche ichinsöni hanö uni naareenge omobëhë hai,

17si niigö aahikere Ruumi iigö, agataanga kundigia na akanyööra.

18Nöökoe amohë amaabe kuRusiko roora! Nauwë nomanyere buuya amaaru gare aankörëëye hanö naareenge Ebëësö.

2 Timoteo 2

Umusirikare omohëënë waYeeso Kresto

1Uwë mööna waanë obë na ichiinguru gokohëtëra komaabe ganö gareenge hare Kresto Yeeso.

2Imukia amaiigio ganö waiguure kurua hareuni mbërë yabatuburi abaaru, sooki ogahaanë kobaanto abahëënë, banö baraatore kuiigia abaande.

3Niiga osaangë imiiriirö kiumusirikare umuuya owaKresto Yeeso.

4Umusirikare nkaaga areenge komeremö tagosöhërra amang'ana gaande ganö gataituungaine na ubusirikare hai, gukugira ngutunaare iga atëgëri omonënë waaë.

5Umukinyi onö areenge komehooro tagaatora gokera ahaaboe ekehaanö hai, etare iga nyööre naiguereeye amaragö gemehooro.

6Umurimi onö aköra emeremö imiritö newë keragere iga anyööre irigësa rëmbërë.

7Witëgëërrë igoro yagayo ngusumaacha, gukugira oMonënë naragutuurri ogasesore göönsoe.

8Heetoka Yeeso Kresto, onö aariukiibui kurua kobaku, nawë naareenge uruiboro roTauti, kuguituungana na aMang'ana Amaiiya ganö ngoteebeerria.

9Gukugira yaMang'a Amaiiya gayo nairiiribua na koböhoa na ibiraang'ani kirinyamörrö, siböönö eng'ana yeNöökoe tiyaböhöa na ibiraang'ani hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Kohayo nkugumiirriande göönsoe gikugira yabaahoroa, korri iga nabö böönsoe banyööre ubuituuria bonö boreenge hare Kresto Yeeso na borëënta ubuhiku bokuyeeyo.

11Ekereengio kenö nekehëënë: “Hanö oranyööre töökua nawë, kuhika wiiki ntoramënyë hamui nawë.

12Hanö oranyööre ntogëëndërria kugumiirria, ntorabaahë hamui nawë. Hanö toramööngë, nawë wöönsoe naretöönga.

13Hanö toraangë koba abakumia, wë naragëëndërri koba omohëënë, gukugira tagaatora guikaana umuëënë hai.”

Omoköri wemeremö onö aitabirribua

14Hiitukia abaanto baaö na obataki mbërë yeNöökoe iga baangë kohaamanera amang'ana. Tegaana ng'ana gagutuuria hai etare iga ngosariagare baara bakogatëgëërra.

15Oköre omokea kuiyorokia umuëënë iga waitabirribua na eNöökoe, omoköri wemeremö onö ataana geento gikumusuukirria, ore akuiigia boroonge eng'ana yobohëënë.

16Ong'ösë isumaacho inyaanku kugira neraagire abaanto abaaru bagëëndërri köönga koba na ubusuuki koNöökoe.

17Amaiigio gaabö ngaranyërëgane kiritamueega renö rekorea omobere. Abamui babaanto bayo mbaabo Himenaayo na Bireto.

18Bayo mbanö baisa kurua gonchera yobohëënë na böönö nguchiinchigania bare ubukumia buabakumia abamui gokogaamba iga ukuriooka goiito göisa koba karai.

19Siböönö oborosa obokong'u bore eNöökoe aatoora tebogasiingisibua hai, na koborosa koyo nkëëndekere iga, “OMonënë namanyere banö bareenge abaaë” na “Ore wöönsoe akogaamba iga nowoMonënë, niiga ahaatere ubunyaanku.”

20Kunyuumba enënë tiiga nchiimö ichihaamba chinö chikörëëyoe esahaabu na ichisiriingi bëënë hai, etare wiiki na chinö chikörëëyoe emete na iritagito, ibimui kobokoöri buesookö na ibiinde kobokoöri boruisö röönsoe.

21Kohayo hanö oranyööre omoonto naraisaabuure umuëënë kurua komang'ana amanyaanku gayo, naraabë orohaamba robokoöri buesookö, onö asaabuurua na onö aisaiine komeremö gioMonënë, na wiiki onö aseemiribua goköra kera moremö gonö goreenge umuuya.

22Ong'ösë ichigöörio choböona bokë, oköre amang'ana goboroonge, ubukumia, obohaanchi, omorëëmbë, hamui na baara bagosaba oMonënë komööyö omorabu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Obë harai na amang'ana gobokaangi na ichinkaani ichiinchua; gukugira ngö gakorëënta okobeehana.

24Omoköri wemeremö woMonënë kuhika angë koba na iribeeha. Niiga abë omohaabu kobaanto böönsoe, abë umuiigia umuuya wiiki umugumiirria,

25onö agotakia kobohaabu, baara bagokerana nawë kugira kaanyööra eNöökoe akaabaha umueeya gögotobora korri bamanyë obohëënë.

26Hayo nehö baresesora, bang'ösë kurua komohana guiRisaambo, renö wanyööra rebagöötia, bararekörra këëbore rigutuna.

2 Timoteo 3

Ichinsiko chiamaserra

1Heetoka iga guchinsiko chiamaserra nchireba hö ichinkaaga chinyaanyi.

2Abaanto mbareba banö baihaanchere abiëënë, banö bahaanchere ichiimbiria, abaihechi, abaimaahi, banö baguchuaaria, banö batakuigueera abaiburi baabö, banö bataana mukumö na banö batareenge abahoreeru;

3mbareba hö banö batakuigueera abaande borro, banö bataana amaabe, abaichöögania, abarro na abachuuru, banö batagutuna kere giöönsoe kereenge ikiiya,

4mbareba abakana, banö baana emetoe emekong'u, banö baichooye ubuihechi, mbarehaancha amang'ana gekebara gokera kohaancha eNöökoe,

5mbaremaahekana kebara iigö nkanya mbahaanchere eNöökoe simbë baraanga ichiinguru chaaë. Obë harai na abaanto betëëmö eyo.

6Abamui baabö nkuyabare guchinyuumba chiabaanto, bageera abagaikoro abarösu banö baaritohëroa na amaraga na ichigöörio chichitëëmö chöönsoe,

7abagaikoro banö bagosaacha kueega ruisö röönsoe siböönö tebagaatora kohekeera obong'aiini bobohëënë hai.

8Abaanto bayo nkööngabare obohëënë këhaara Yaane na Yaambore baangere Mosa, abaanto banö amaitëgëërrö gaabö gatagoköra emeremö na banö baakeroa komang'ana gubukumia.

9Siböönö tebaragëëndërri kuya harai hai, kugira obokaangi bööbö mboramaahoe borabu na abaanto böönsoe. Nkëhayo bëënë këëbaaye hare Yaane na Yaambore.

Amaragirrio gagosookerria

10Siböönö uwë wagööta amaiigio gaanë, etëëmö yaanë na ikibunë këënë kiobohoru; ubukumia böönë, ukugumirria köönë, obohaanchi böönë, okööngа korösa köönë,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11ukuiriiribua köönë na inyaanyi yaanë. Gayo ngaanyöörre nkaaga naare
Antiokia, Ikonio na Risiitira, naagumiirriiyi imiiriirö emenënë, siböönö
eNöökoe naantuurri kurua komang'ana gayo göönsoe.

12Mahëënë böönsoe banö bagutuna komënya kubusuuki bueNöökoe hare
Kresto Yeeso, kuhika mbarairiiribue;

13engaki eyo abaanto abanyaanku na abarööngö mbaregëëndërria koba
ababeebe, barang'aiina abaande nabö böönsoe barang'aiinoa.

14Siböönö uwë gëëndërria komang'ana göönsoe gare weega na kogakumia
kimuikimui. Nomanyere banö baareenge abaiigia baaö,

15na wiiki nkoheetokaore iga gukurua kobööna bööö wamanya aMaandekö
Amahoreeru gare garatore gokoha eseemia enö erakuhiki kubuituuria
gokohëtëra kubukumia hare Kresto Yeeso.

16AMaandekö göönsoe ngaandekeroe koboröngööchi bueNöökoe na ngaisaiine
gukuiigia abaanto, kogotakia, ukuruungihia amang'ana amabeebe na
gokoragirria abaanto igoro yirimënya iriroonge,

17korri iga omoonto weNöökoe abë omohekeeranu na aseemibua atore goköra
kera iriköra renö rreenge iriiya.

2 Timoteo 4

1Mbërë yeNöökoe na mbërë yaYeeso Kresto onö arekëëngëra ikiina abahoru na
abakuure, na gukugira nguuchaare kogaamba areenge oMogaambi,
ndagoteebia iga

2oteebeerri eng'ana yeNöökoe, oköre omokea ninyööra ngonkaaga enö eragere
gose enö etaragere, orokia abaanto obohëënë, okoge, okoromerre, otoore
abaanto omööyö na kogëëndërria kuiigia kubugumiirria.

3Enkaaga nguuchaere enö abaanto bataretëgëërra amaiigio gobohëënë,
mbaregööta ichigöörio chiaabö abiëënë na mbariyirria abaiigia abaaru bare
barebateebia gare amatui gaabö urinyööra garatuna kuiigua.

4Mbarëënga kuiigua obohëënë, bayi baratëgëërra amagano goboröröngö.

5Wiraarerre gonchera ere yöönsoe, ugumiirri imiiriirö, oköre emeremö
gegoteebeerria aMang'ana Amaiiya na ohekeerani oboköri bööö.

6Kugira uni haang'inde niitoe, na enkaaga yaanë yagotanora yaahikere.

7Naitana iriihi iriiya, naakenya nasookia, wiiki nareenda ubukumia böönë.

8Na böönö ekoondo yoboroonge nkonganyaere, ekoondo ere oMonënë onö
areenge omokëëngi wibiina omohëënë arentoorra kurusiko roora, na wiiki

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

tiiga nuuni bëënë hai etare iga hamui na baara böönsoe baakoganya uguucha kööë kobohaanchi.

Amaragirrio

9Saacha mona ogaatora uchë hareuni boongo iigö.

10Tëëma aahaancha ekebara kenö kuunya agaantiga akaya Tesaronike. Kreske akaya boGaratia, na Tito akaya Tarimatia.

11Ruuka bëënë newë ahamui nauni. Imukia Maarikö mochenanë nawë gikugira aratora guntuurria emeremö.

12Naatomere Tukiko kuya Ebëësö

13Hanö urinyööra oraacha, uchë kondëëtërania isumaati yaanë eera naatigere Tirööa hare Karibo; hamui na ibitabo, na kimuikimui biira birisaakoa.

14Aregesaanda onö areenge umuturi naankörëëye bobeebe bokong'u, na eNöökoe naramohakanë gokorëng'aana na amaköra gaaë.

15Wiraarerre na omoonto oyo, gukugira naangere bokong'u amang'ana gaiito.

16Enkaaga enö naare kuiyitanera erembërë, temoonto aimereeye gontahana yaanë hai, böönsoe mbaantigere. Ndasaba iga batagaacha kobarroa iriraga reyo!

17Siböönö eNöökoe naabaaye hamui nauni, agantoora ichiinguru ngatora goteebeerria amang'ana göönsoe korri abaHamate böönsoe baiigue, naatuuriibui kurua kumunyua guindui, hayo niiga, kurua kuruku.

18OMonënë narantuuri kurua kubunyaanku bore böönsoe sooki aahire morëëmbë kobogaambi bööë bokuriooba. Ahaaboe ubuhiku kuyeeyo na eyo! Amina.

Amakeerio gagosookerria

19Okeeri Birisika na Akuira hamui na eka yaOnesibro.

20Erasito naatamere Köriinto na Trobiimo naamutigere Mireeto gukugira nomorooyi aareenge.

21Oköre igituunyö uchë enkaaga yikinyigita etaraahika. Imukia amakeerio kurua hare Eburo, Buute, Rinö na Kerautia hamui na abakumia baande böönsoe.

22OMonënë abë na omööyö gööö. Amaabe gabë na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Tito

Tito 1

1Uni Bauro omoköri wemeremö gieNöökoe wiiki omotomoa waYeeso Kresto. Naahooyoe okorri iga ntuurri ubukumia buabaahoroa bieNöökoe na mbaköre bamanyë obohëënë bonö bokorëënta ubusuuki bueNöökoe,

2bonö buimiibui koborosa buiriitëng'ërö riobohoru bokuyeeyo. ENöökoe onö atakogaamba oboröönгö, naaragaiine boyo mbërë enkaaga etarataanga,

3na hanö engaki yaakunere naabohonyooye kong'ana yaaë. Eng'ana eyo, yaamanyekaine gonchera yogoteebeerria köönë kuguituungana na engaamba yeNöökoe uMutuuria weiito.

4Ndaköondekera uwë Tito, omööna waanë omohëënë kubukumia boora togosaanga hamui. Tiga eNöökoe Taata na Kresto Yeeso uMutuuria weiito bakohë amaabe na omorëëmbë.

Emeremö geTito Krete

5Ikibune kenö këëgirre nkagutiga Krete niiga oköre buuya amang'ana ganö gaatigaaye, na wiiki iga otoore abagaaka biekanisa kera umugi, këëbore naagoteebiri,

6omoonto onö ataana isörö, omosaacha womokari umui bëënë, onö abaana baaë bareenge abakumia na tebakonaaha abaanto gose tebaana emetoe mekong'u hai.

7Kugira omotaangati omomaahirri kohaara akomaaherra emeremö gieNöökoe, kuhika abë omoonto onö ataana isörö omoonto onö ataana ikiihëëmërë, gose omoongo wenkörö, gose umunyui waamaroa, gose onö agotëma abaanto, gose onö akuigöömba ichiimbiria.

8Siböönö abë omogësa na onö ahaanchere amang'ana ganö gareenge amaiiya. Kuhika abë omoonto onö ana eseemi, omoroonge, omohoreeru na umuihöötu.

9Wiiki agöötërre bokong'u eng'ana enö igukumibua na enö iguitaberrania na amaiigio. Gonchera enö naraatore gutirimikia abaande komaiigio amahëënë na koorokia amasaria gabaara bakogaanga.

10Kugira mbaahö abaanto abaaru, banö baana isumaacho inchua wiiki nabaröönгö; ekehëënë baara bareenge abirikömö riabasaaroa.

11Kuhika mukiri isumaacho yaabö, gikugira nkobaabayiriabare ichika ichingima na amaiigio ganö gataragere iga baiigi, na ngokörabare këhayo baraitëng'ëra kunyööra ichiimbiria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Ninyööra umui wabanaabi baabö onö wöönsoe aare omoKreete naagaambere iga, “AbaKreete nsiko chiöönsoe nabaröögö, baanga ichitiinyi ichimbeebe, abööyöku na abarösu,”

13Ubutuburi boyo nobobohëënë. Kohayo kuhika obang'öönërë bokong'u korri iga babë abahekeeranu kubukumia

14na baangë kogëëndërria kogööta amagano gikiYahuti na amaragirrio gabaanto banö baangere obohëënë.

15Ibiinto biöönsoe biasaabuurua kobanö baisaabuura; siböönö tekeehö kenö gësaabuurua kobanö batarasaabuurua na banö batakumiri, kugira entariki yaabö na amaitëgëërrö gaabö tibiagasaabuurroe hai.

16Abaanto banö baanga bayo nkogaambabare iga mbamanyere eNöökoe, si komaköra gaabö nkomokaanabare. Nabaanto banö barëgeroe, banö batakuigueera, tebaisaiine goköra geento kiiya hai.

Tito 2

Amaiigio gobohëënë

1Siböönö uwë kuhika wiigi gaara gaguitaberrania na amaiigio amahëënë.

2Wiigi abagaaka babë na ekerëëngërë, babë abaanto banö baisaiine esookö, banö baana eseemi; babë banö bagomere buuya kubukumia, kobohaanchi na kubugumiirria.

3Këhayo bëënë wiiki wiigi abakuungu babë na esookö kuimënya rëëbö. Baangë koba abaruaambai gose abanyui baamaroa. Niiga baiigi gaara gareenge amaiiya,

4okorri iga baiigi abasubaati kohaancha abasaacha na abaana baabö,

5babë abieseemia na banö baisaabuurre, banö bagoköra emeremö genyuumba, abaiiya, banö bakuigueera basaacha baabö, okorri iga eng'ana enö ikurua koNöökoe etagaacha gotokoa.

6Këhayo bëënë, okoromerre abamura babë na ekerëëngërë.

7Uwë umuëënë obë igituubanio komang'ana göönsoe getëëmö inchiiya. Na komaiigio gaaö obë na obohëënë na ogotoondorroa.

8Isumaacho yaaö ebë ehoru enö etaamanyë guchöribua, korri iga ababisa baaö basuukirribue gokobora eng'ana ere yöönsoe embeebe yagotogaamba.

9Abagorë baigueere abanënë baabö na babatëgëri komang'ana göönsoe, baangë kobanyëëra ichinkaani

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10gose baangë kobaiiba. Kuibaga reyo, kuhika booroki iga bö ruisö röönsoe
nabaiiya wiiki abahëënë, okorri iga komaköra gaabö göönsoe bakörre ikuugë
inchiiya amaiigio igoro yeNöökoe uMutuuria weiito.

11Kugira eNöökoe aisa koorokia amaabe gaaë kugira yubuituuria buabaanto
böönsoe.

12Amaabe gayo ngutuiigiagare iga tutigë irimënya irinyaanku na ichigöörio
chiekebara, na tomënyë irimënya renö rereenge rieseemia iriroonge,
iriubusuuki koNöökoe gokebara kenö,

13nkaaga tokoganya iriitëng'ërö reiito renö reitabiribua - na eyo nuguucha
kubuhiku koeNöökoe omonënë, na uMutuuria weiito Yeeso Kresto.

14Wë newë aairuusiri umuëënë, okorri iga atutuuri kurua kubunyaanku
böönsoe na gotosaabuura tobë abaanto baaë na bare tukuigöömba goköra
amaiiya.

15Igia amang'ana ganö; utirimiki na otaki kogotora göönsoe. Omoonto ore
wöönsoe atagaacha kogosëra.

Tito 3

Irimënya regeKresto

1Uhiituki abaanto basookë ababaahi na abanyagotora, babaigueere, babë banö
baiseemiri goköra emeremö gere giöönsoe imiiya.

2Obateebi baangë kogaamba omoonto ore wöönsoe bobeebe baangë koba
abiribeeha, babë abahaabu na booroki ubususëënu kobaanto böönsoe.

3Kugira ninyööra mbaiito enkaaga yeende ntööre abakaangi, abanyametoe
mekong'u, na banö bakong'aiinoa. Ntööreenge ababöhë bichigöörio na
amang'ana amahagare gakogöökia omobere. Ntöömënyere kubunyaanku na
kuihari; ntöörëgeroe na abaanto na baiito ntööregaine abiëënë kubiëënë.

4Siböönö hanö ubuuya na obogësa bueNöökoe uMutuuria weiito kobaanto
bööhonyooyoe,

5wë naatutuurri, tiiga ngukugira yamaköra amaroonge gare baiito abiëënë
töökörre hai, siböönö ngukugira kuamaabe gaaë umuëënë. Naatutuurri
gokohëtëra kuMuiika oMohoreeru, onö atokobooye bohea na gotosaabuura
tobë na irimënya iriihea.

6ENöökoe naatohomerreeye uMuiika oMohoreeru iga chabi gokohëtëra hare
Yeeso Kresto uMutuuria weiito,

7okorri iga komaabe gaaë totore koba abaroonge, na tobë abari bomoondo
banö baguitëng'ëra obohoru.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

8Eng'ana enö nehëënë. Ngutunande iga obë na omokea bokong'u komang'ana ganö, korri iga baara baagukumia eNöökoe batore kohaana enkaaga yaabö kogoköra amang'ana amaiiya. Amang'ana ganö ngareenge amaiiya na agubueera kobaanto böönsoe.

9Siböönö wibëchiri ichinkaani chiobokaangi, ichinkaani igoro yichituundurra chiabaguuka, okobeehana na okohötökana igoro yaMaragö. Amang'ana gayo tegaana ubueera hai, na agabuchua.

10Omoonto onö akorëënta okohötökana omong'öönere harë kabere sooki umuitigë.

11Omanyere iga omoonto onö anga oyo aachinchigania, na amaraga gaaë nkohërëkiagare iga nomosaria.

Amaragirrio gagosookerria

12Hanö ndaatomë Aritëma gose Tukiko, wangohë uchë Niköböri tomaahane hö, gukugira nkëëngere ikiina iga nehö ndaabë gonkaaga yikinyigita.

13Oköre boongo utuurri omokëëngi wibiina woonde iga Seena na Abooro korri iga bataangë orogëëndö rööbö, na omaahë iga egeento kere giöönsoe getakababora.

14Kuhika abaanto baiito beege kuiruusia gaköra amaköra amaiiya, okorri iga banyööre ibiinto binö birabatuurri, na baangë guikara buchua.

15Abaanto böönsoe banö bahamui nauni babakeerri. Okeeri baara batohaanchere kubukumia. Amaabe gabë na baiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Biremööni

Biremööni 1

1Uni Bauro, omoböhë gikugira yaKresto Yeeso hamui na mura omoiito Timoteo, toraköondekera uwë omohaanchoa weiito Biremööni, onö ogoköra emeremö hamui na baiito;

2wiiki torandekera ekanisa enö igusikana kunyuumba yaaö na musubaati omoiito Abia, na Aregebusi onö areenge umusirikare hamui na baiito.

3Amaabe na omorëëmbë kurua hare Taata eNöökoe na oMonënë Yeeso Kresto bibë hamui na baiinyu.

Obohaanchi na ubukumia boBiremööni

4Nkogoongande eNöökoe waanë ruisö röönsoe nkaaga ngokoheetoka komasabi gaanë,

5kugira nkuiiguande amang'ana gobohaanchi na ubukumia bööö bonö onabö hare oMonënë Yeeso na kobaanto bieNöökoe böönsoe.

6Ngosabande iga obë na omokea kogosaanga ubukumia bööö, na eyo igutuurri woongore kimui kera geento ikiiya kere tukunyööra hare Kresto.

7Mahëënë nanyööra emegöökö emenënë na ubutirimiku gukugira yobohaanchi bööö kugira, mura omoiito, imiööyö giabaanto bieNöökoe gëgöökibua kohëtëra hareuni.

Irisabi gukugira yaOnesimasi

8Gukugira eyo, nengaatorre koba na obokare kohaara ndeenge hare Kresto kogoteebia eng'ana enö isaiine iga oköre.

9Siböönö gukugira yobohaanchi ngokogëyande uni Bauro, onö ndeenge omoonto mokoro na böönö wiiki omoböhë gikugira yaKresto Yeeso,

10ngokogëyande igoro yomööna waanë Onesimasi, omööna waanë kubukumia onö naaibooye nkaaga naareenge gokeböhë.

11Mbërë taare wabueera bore böönsoe hareuwë hai, siböönö böönö iigö nuwubueera hareuwë nauni.

12Ndamuriingia wë, onö areenge omööyö göönë guucha hareuwë.

13Nenkahaanchere iga abë nauni okorri iga atore kunyirigania kuibaga rëëö gonkaaga enö ndeenge gokeböhë gikugira yaMang'ana Amaiiya.

14Siböönö tenaare gutuna iga nköre egeento kere giöönsoe etare nkeera witabirriiyi, okorri iga ubuuya bööö botakaaba gonchera yakohamirribua etare ngokohaancha kööö umuëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Nkanyööra eyo niyo yaagirre akarua hareuwë kuibaga ikë iigö, okorri iga otore koba nawë gunchinsiko chiöönsoe.

16Tiiga ariingë kiomogorë hai, siböönö këonö akerre omogore, areenge mura omoiinyu omohaanchoa. Niigö areenge hareuni, na neena obohëënë iga niigö araabë bokong'u hareuwë, kiomoonto na këmura omoiinyu koMonënë.

17Hanö ndanyööre nkombaraore iga nuumui waaö nde umuirigani kehaara okanyirigaini.

18Hanö ndanyööre agosariiyi gose ana isiire yaaö, ogeensabe uni.

19Uni Bauro naandekere iigö gokobökö köönë umuëënë nendahakanë. Wiiki tingutuna ngaambë iga noona isiire hareuni igoro yirimënya rëëö hai.

20Niigömbë, mura omoiito nehaanchere iga nyööre egeento kiubueera kurua hareuwë gikugira yoMonënë. Tagöökia omööyö göönë hare Kresto.

21Kohaara neena obohëënë iga noranyigueere, nköndekeeye, gokomanya iga noraköre buuya bokong'u koheteera gayo ngaambere.

22Hamui na gayo, monseemiri ahase hakohekera, kugira nguitëng'ërande iga gonchera yamasabi gaiinyu nendariingibui hare baiinyu.

23Ebabra, onö areenge omoböhë hamui na nauni, gikugira yaKresto Yeeso, agokeerri.

24Wiiki Maarikö, Arisitariko, Tëëma, hamui na Ruuka, banö bareenge abaköri bemeremö hamui nauni, nabö bagokeerri.

25Amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto gabë hamui na imiööyö geiinyu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abaibrania

Abaibrania 1

Eng'ana yeNöökoe kohëtëra koMööna waaë

1Guchinsiko chakarai, eNöökoe naasumaachere hare kaaru na baaguuka baiito guchinchera ichiincharu gokohëtëra kobanaabi,

2siböönö guchinsiko chinö chiamaserra aasumaacha na baiito gokohëtëra koMööna waaë. Newë aahooye iga newë araabë umuri womoondo guibiinto biöönsoe, na wiiki gokohëtëra harewë naatëëmere ekebara.

3Newë areenge obobarruku bubuhiku bueNöökoe na nareenge ituubö kimui wetëëmö yeNöökoe, newë agööntërrëëye ekebara na eng'ana yaaë yichiinguru. Hanö aasookiri gosaabuura abaanto kurua komaraga gaabö, naaikaaye gokobökö koboreo koeNöökoe uMukumahë kuriooba.

Ubukumahë boMööna weNöökoe

4Kohayo oMööna naabaaye umukumahë bokong'u gokera abamaraika, këhaara iriina reera aahaayoe rereenge irikumahë gokera amariina gaabö.

5Noohai gatai yabamaraika Nöökoe aateebiri iga, “Uwë noMööna waanë ore; Uni rëërö mbaaye Isa weiinyu?” Gose wiiki momaraika ke aateebiri iga, “Nendaabë Isa waabö, nawë naraabë oMööna waanë?”

6Siböönö hanö eNöökoe aare gutuna gotoma oMööna waaë omomotaangi guucha gokebara, naagaambere iga, “Abamaraika böönsoe bieNöökoe kuhika bamosëëngërë.”

7Siböönö igoro yabamaraika akagaamba iga, “Naakörre abamaraika baaë koba emekama, na abaköri bemeremö baaë koba ichindeme chiomörrö.”

8Igoro yoMööna, eNöökoe akagaamba iga, “OBogaambi bööö, eee Nöökoe, mboraabë hö kuyeeyo na eyo! Norabaahë obogaambi bööö koboroonge.

9Uwë nohaanchere oboroonge na norëgere kenö kereenge ikinyaanku. Keyo nkiö gikugira eNöökoe, eNöökoe waaö, agaköohora agakohaka amaguta okanyööra omogöökö gokera abamui baaö.”

10Akagaamba wiiki iga, “Uwë oMonënë, kurua gontaandekero ogatëëma ekebara, komabökö gaaö umuëënë ogaköra iriooba.

11Biyo biöönsoe mbirasikë, siböönö uwë noratamë; biöönsoe biyo mbiragötë kiengebo,

12Norabiriingë këhanö ukuriinga isumaati, mbiraarue bihoonchore gichingebo. Siböönö uwë nkëhaara bëënë ore, na irimënya rëëö terraasire hai.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Gose noohai gatai yabamaraika eNöökoe aateebiri iga, “Taikara hanö boreo böönë kuhika hanö ndatoore taanga ababisa baaö kigituumbe haanse yamagoro gaaö?”

14Gose abamaraika timiika banö bagokörra eNöökoe na eNöökoe nkobatomaare gukuirigania baara barinyööra ubuituuria hai?

Abaibrania 2

Ubuituuria obonënë

1Kohayo, kuhika totëgëërrë bokong'u ganö töiigua, okorri iga totagaacha gusira.

2Hanö ndanyööre eng'ana enö yaagaamberoe na abamaraika yaareenge ehëënë, na kera onö aakörre irisaria gose okööonga kuigueera naanyöörre inyaanyi,

3niyekembë toraköre tohönë, hanö ndanyööre töösera ubuituuria obonënë böönga bonö? OMonënë umuëënë naasumachere mbërë eng'ana eyo yubuituuria, na baara baamuiguure mbaatohërëkiiyi iga nobohëënë.

4Wiiki eNöökoe nëëngëëyi ubutuburi bööë komang'ana ganö baakörre kogoköra ibimanyiirrio, na ibirogoorö na amakönö gichitëëmö chiöönsoe na kugutueenera abaanto ibituhö biuMuiika oMohoreeru këëbore ugutuna kööë umuëënë koreenge.

Oora agotoröngööcha kubuituuria

5ENöökoe taatoorre ekebara kenö kiguucha haanse yogotora kuabamaraika hai, keera tugusumaachera hai.

6Kuibaga reyo, këëbore këëgaamberoe ahase hamui komaandekö iga, “Omoonto ngeento ke, iga umuitëgëërrë; gose omööna omoonto, kugira ke otoondorroe nawë?

7Waamokörre omokë hakë gokera abamaraika; wamotoorra ekoondo yubuhiku na esookö,

8na ibiinto biöönsoe okabitoora haanse yamagoro gaaë.” Kogotoora ibiinto biöönsoe haanse yogotora kööë, taatigere egeento kere giöönsoe kebara yobobaahi bööë hai. Këëbore kere, ninyööra mböönö tetokomaaha iga ibiinto biöönsoe mbireenge haanse yogotora kööë hai.

9Siböönö nkomaahatore Yeeso, onö gonkaaga nkë akörroe omokë gokera abamaraika, okorri iga gokohëtëra komaabe gieNöökoe atore gukua gikugira yakera omoonto. Nkomomaahatore böönö aatoorroa ekoondo yubuhiku na esookö gukugira yukuiriiribua na uruku.

10Kugira ngisaiine iga eNöökoe onö ibiinto biöönsoe biihö gukugira yaaë na gokohëtëra harewë aköre Yeeso onö akoröngööcha abaanto kuya kubuituuria

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

abë omohekeeranu gonchera yukuiriiribua, okorri iga abaana abaaru bahekeere ubuhiku.

11Kugira oora agosaabuura abaanto hamui na baara bagosaambuuroa böönsoe umuiburi waabö numui. Eyo niyo ikugira Yeeso anga komaaha ichinsöni gokobaberekera iga mbaanto bamööbö.

12Këëbore aagaambere iga, “Nendateebeerri iriina rëëö kobaanto bamoiito; Nendakogoongë gatai yumuiranio gööbö”

13Wiiki naagaambere iga, “Nendatoore obohëënë böönë harewë” Wiiki naagaambere iga, “Uni hanö ndeenge hamui na abaana baara eNöökoe aang'a”

14Kohaara abaana bareenge, abaanto bomobere na amaanyiinga, Yeeso umuëënë nabaaye këëbö na agasaanga etëëmö yaabö. Naakörre iigö okorri iga kuruku röö̈ë atore gosaria iRisaambo, renö reena ichiinguru chiuruku,

15na gonchera enö atachore banö wanyöörre bareenge ababöhë enkaaga yöönsoe yirimënya rëëbö gikugira yobööba bööbö buruku.

16Kugira nobohëënë iga tabamaraika agutuurria hai etare iga ngutuurriaare abahiri Abrahamu.

17Konö nkö okogaamba iga aaba kebamura bamööbö komang'ana göönsoe, okorri iga abë uMunchaama uMuhikere waabö weNöökoe, omohëënë na owamaabe kobokörri bööë koNöökoe, okorri iga amaraga gabaanto gaaberoe.

18Na böönö nagaatora gutuurria baara bagosaachoa, gukugira wë umuëënë naasaacheroe na akairiiribua.

Abaibrania 3

Yeeso noMonënë gokera Mosa

1Baanto bamoiito banö moreenge abakumia na banö mogosaanga emberekera yakuriooba, muitëgëërrë Yeeso, onö areenge omotomoa na uMunchaama uMuhikere wubukumia bonö togotobora.

2Wë naareenge omohëënë koNöökoe, onö aamöhooye goköra emeremö genö, këhaara Mosa aareenge oMohëënë komeremö gëëë kunyuumba yeNöökoe.

3Omoonto onö akohagaacha inyuumba nkunyööraare esookö enënë gokera inyuumba. Këhayo bëënë Yeeso naisaiine kunyööra esookö enënë bokong'u gokera Mosa.

4Inyuumba ere yöönsoe mahëënë nkohagaachoaere na omoonto, siböönö eNöökoe newë areenge omohagaachi wibiinto biöönsoe.

5Mosa naareenge omohëënë kunyuumba yeNöökoe kiomoköri wemeremö, naasumaacheeye ibiinto biira eNöökoe aakagaambere guchinsiko chinö chiguucha.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Siböönö Kresto nomohëënë kioMööna onö aimerreeye inyuumba yeNöökoe. Baiito ntoreenge inyuumba yaaë, hanö ndanyööre ntogöötërra ubutirimiku boiito na iriitëng'ërö reera tukuihëëmëra.

Ukumuunya kuabaanto bieNöökoe

7Kohayombë këëbore uMuiika oMohoreeru akogaamba iga, “Hanö ndanyööre muiguure engaamba yeNöökoe rëërö,

8Mööngë gokong'ia imiööyö, kehaara baaguuka baiinyu baareenge nkaaga baangere eNöökoe, këëbore baareenge kurusiko roora guikoongo hanö baamosaachere.

9Hayo nehö baansaachere na kunyigua, aragaamba eNöökoe, ninyööra baisa komaaha emeremö gere naabaköreeye ko mëëka merööngö enai.

10Kohayo naarerreeye irikora reyo nkareboorra iga, ‘Ruisö röönsoe ngosariabare, kumiööyö gëëbö, na tebamanyere ichinchera chaanë hai.’

11Naanyöörre ndeereeye kuunya nkaihimiirria iga; ‘Tebaresöha roonde kohase haanë hakomoonyera hai!’ ”

12Baanto bamoiito, muiraarerre moonto atagaacha koba hö umui gatai yeiinyu ana omööyö umunyaanku gonö gotaagukumia onö aratigë eNöökoe onö aahö.

13Kuibaga reyo motoorane omööyö abiëënë kubiëënë guchinsiko chöönsoe, okorri iga omoonto atagaacha kong'aiinoa na iriraga kugira eng'ana “Rëërö” mbaiito ekong'ööria.

14Kugira baiito böönsoe ntööcha gosaanga hamui na Kresto hanö ndanyööre böönsoe ntogöötërra tokong'i kuhika amaserra iriitëng'ërö renö tööreenge nariö kurua ogotaanga.

15Ganö ngö amaandekö gakoboora iga, “Rëërö hanö moraiigue engaamba yaaë, motagaakong'ia imiööyö këhaara baaguuka baiinyu baangere eNöökoe.”

16Mbaanto ke banö baaiguure engaamba yeNöökoe na bakamöönga? Tiiga mbaara böönsoe baataangateroe na Mosa kurua Miisiri hai?

17Wiiki mbaanto ke banö baakörre eNöökoe akareerra komëëka merööngö enai? Tiiga mbaara bëënë baakörre iriraga, banö baakuure guikoongo hai?

18Wiiki nkobaanto ke eNöökoe aaihimirriiyi iga, tebaresöha roonde kohase haaë hakomoonyera hai? Nkobaara baangere kumuigueera.

19Toroochembë iga tebaatorre gosöha kohase haara gukugira tebaakumiri hai.

Abaibrania 4

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Böönö eNöökoe atotegera endago iga ntoraatore kunyööra ukumuunya koyo aagaambere. Tigambë tööböhë, okorri iga omoonto ore wöönsoe gatai yeiinyu atagaacha gokeroa kunyööra endago eera yakumuunya.

2Kugira töiigua aMang'ana Amaiiya, këhaara baaiguure. Mbaaiguure eng'ana eera, siböönö tiyaare na ubueera harebö hai, gukugira tebaareenge na ubukumia hanö baagiiguure, hai.

3Baiito banö töökumia, nkunyööratore ukumuunya. Këhaara eNöökoe aagaambere iga, “Naarereeye nkaihimiirria iga, ‘Tebaresöha roonde kohase haanë hakomoonyera!’ ” Naagaambere ganö ninyööra emeremö gëëë wanyöörre gëësira kurua gonkaaga enö aatëëmere ekebara.

4Kugira ahase haande amaandekö nkogaambagare igoro yurusiko romuhuungate: “ENöökoe naamunyere kurusiko romuhuungate agatiga emeremö gëëë giöönsoe.”

5Na kohase hanö bëënë nkogaambaare wiiki iga, “Tebaresöha roonde hai”

6Baara baaiguure mbërë aMang'ana Amaiiya tebaanyöörre ukumuunya koora hai, gukugira yokööonga kuigueera. Siböönö mbaahö wiiki abaande banö baitabirribua gosöha kohase hayo hakomoonyera.

7Kohayo eNöökoe wiiki atoora urusiko roonde, ronö rokoberekeroa iga, “Rëërö.” Hanö enkaaga entaambe yaahëtere, nyuma yahö naasumaachere gokohëtëra hare Tauti komaandekö ganö gaagaambere iga, “Rëërö hanö moraiigue engaamba yeNöökoe motagaakong'ia imiööyö geiinyu.”

8Hanö nkanyöörre Yoosua naahaaye abaanto ukumuunya nyööre, eNöökoe tagasumaachere wiiki igoro yurusiko roonde hai.

9Këëbore kere niiga, hö gokere ukumuunya gukugira yabaanto bieNöökoe, kurusiko rueSabaato.

10Kugira ore wöönsoe akunyööra ukumuunya konö koonga koeNöökoe, nkohaateraare gokööra emeremö gëëë, këhaara eNöökoe aamuunyere kurua komeremö gëëë.

11Kohayo tigambë, tokööre omokea tunyööre ukumuunya koyo, okorri iga moonto atagaacha gokeroa këëbore bö baakörre gukugira yakööonga gukumia kööbö.

12Eng'ana yeNöökoe nehoru na neena ichiinguru, ninyoge bokong'u nekerre irisaba. Ngokëëngaere iga butu yaahokania hagare omööyö na umuiika, yaahokania hagare ibiimö na emesööntoe. Wiiki nkoongoraere amaitëgëërrö na gare omööyö goseemiri.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Tegeento keehö kenö gëëtëëmeroe kegaatora kubisoa mbërë yeNöökoe; ibiinto biöönsoe mbihonyooyoe na mbiraaye harabu iigö komaiisö gaaë, wë onö toregaamba harewë gaara töökörre.

Yeeso newë uMunchaama uMuhikere

14Tiga togöötërrë bokong'u ubukumia bonö. Kugira ntoona uMunchaama uMuhikere onö areenge oMonënë onö aageeye agasöha kuriooba, Yeeso oMööna weNöökoe.

15UMunchaama uMuhikere weiito tomoonto onö aköönga koba na amaabe koborösu boiito hai. Siböönö nuMunchaama uMuhikere onö aasaacheroe guchinchera yöönsoe këhaara tore, si taakörre iraga hai.

16Tiga toteremeke tuhikë haang'i kugituumbe kiobogaambi kieNöökoe, hare amaabe gare. Hö nehö toranyööre amaabe ganö garatutuurri enkaaga enö tokogatuna.

Abaibrania 5

1UMunchaama uMuhikere ore wöönsoe nkobaanto akööhoroa kurua na atooroa goköra amang'ana gakeboNöökoe kuibaga riabaanto baabö, gukuruusia ibituhö na ibimuëënsö kugira yamaraga.

2Kohaara ereenge iga wë umuëënë nomorösu, naraatore koba omohaabu kobaara bareenge abakaangi na banö bagusira.

3Na gukugira eyo, kuhika aruusi ikimuëënsö tiiga iga nkomaraga gabaanto bëënë hai siböönö wiiki na komaraga gaaë umuëënë.

4Omoonto ore wöönsoe tagaatora guikörra esookö umuëënë yakoba uMunchaama uMuhikere hai, etare iga naberekeeyoe na eNöökoe këhaara bëënë Haaruni aaberekeeyoe.

5Këhayo bëënë, Kresto taaitoneeye umuëënë ubuhiku gokoba uMunchaama uMuhikere hai. Kuibaga reyo, eNöökoe naamobooreeye iga, “Uwë noMööna waanë ore; rëërö mbaaye Isa weiinyu”

6Wiiki naagaambere ahase haande iga, “Noraabë umunchaama kuyeeyo, kogöötana na eseera yubunchaama boMerikiseteki.”

7Kuimënya rëëë gokebara, Yeeso naaruusiri amasabi na amakuuro hamui na iberrö ibinënë na koharrukia amaiisöri koNöökoe onö agaatorre kumutuuria kurua kuruku, na naaitabirriibui gukugira yubusuuki bööë bokeboNöökoe.

8Siböönö ninyööra noMööna weNöökoe aareenge, nieegere kuigueera gokohëtëra kumiiriirö gëëë.

9Hanö aahekeeraniibui naabaaye ensemoka yubuituuria bokuyeeyo kobaara böönsoe bakumuigueera,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10na eNöökoe akamoohora koba uMunchaama uMuhikere gokogöötana na eseera yubunchaama boMerikiseteki.

Ogokoga igoro yugutiga ubukumia

11Amang'ana amaaru ngaahö, agakogaamba kong'ana enö, siböönö negekong'u gokogakönöra, gukugira temoreenge abaango bakoongora hai.

12Kugira gonkaaga enö muisaiine mobë abaiigia, siböönö mokeere moratuna omoonto gokobaiigia ameegö gambërë geng'ana yeNöökoe. Ngisaiine taanga munyue amabëërë kugira temoraaba bakorea ibiaakorea ibikong'u.

13Ore wöönsoe onö akinyua amabëërë nomööna aakere, oyo nomoonto onö ataana bong'aiini kong'ana yoboroonge.

14Siböönö ibiaakorea ibikong'u nkugira yabaanto bakoro; banö bagotora komanya na kööhokania amaiiya na amabeebe.

Abaibrania 6

1Kohayo tiga togëëndërri mbërë na amaiigio gaara gabaanto bakoro na tutigë ameegö gaara gaambërë geng'ana yaKresto. Tööngë gotoora oborosa wiiki bögotobora kurua komeremö genö getaana obohoru na gukumia eNöökoe;

2ameegö igoro yichibaatiisö na gotoorra abaanto amabökö; ukuriooka kuabaku na ogokëënga ikiina gokuyeeyo.

3Tiga tuisugatiri mbërë! Na ganö ngö toraköre, hanö ndanyööre eNöökoe natuitabirria.

4Kugira abaanto banö baisa kunyööra oborabu na gosama igituhö gekuriooba, na bakanyööra iring'eenga riuMuiika oMohoreeru,

5na gosama ubuuya bueng'ana yeNöökoe, na amaköra gichiinguru giekebara kenö kiguucha;

6hanö baagoa na gutiga ubukumia, negekong'u kobariingia iga batobore wiiki, gukugira nkobaambabare oMööna weNöökoe bö abiëënë komosaraba, wiiki baramusuukirria kobaanto.

7Kugira aitabiria irirema renö rikunyua imbura enö egotoa ruisö röönsoe hare riö, na renö rigukiinia ibiaakorea biira bireenge biubueera kobarimi bario, nguitabiribua rere na eNöökoe.

8Siböönö hanö ndanyööre irirema reyo rerakiinia amahua na entöki tereena ubueera hai; haang'i rere riihiimue sooki resaamboe na omörrö.

9Siböönö ninyööra tusumaachë këhayo, bare bahaanchoa, ntoona iriitëng'ërö igoro yeiinyu iga moona ibiinto ibiiya binö bireenge ibiubuituuria.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10ENöökoe temobeebe hai. Tarieebe emeremö geiinyu genö möökörre hai, gose obohaanchi bonö möörokiri gukugira yiriina rëënë gukuirigania abaanto bieNöökoe; ninyööra mböönö nkobairigania mokere.

11Kenö tugutuna bokong'u niiga kera umui weiinyu abë na omokea goyo bëënë kuhika amaserra, okorri iga gaara muguitëng'ëra gabë amahëënë.

12Titugutuna iga mobë abarösu hai, siböönö niiga mobë këbaara baakumia na abagumiirria, kohayo munyööre gaara gaaragaiinoe.

Endago ehëënë yeNöökoe

13Hanö eNöökoe aaragaine Abrahamu, naatuenerreeyi kuriina rëëë umuëënë iga naraköre gare aaragaine. Gukugira temonënë woonde aare hö gokera eNöökoe onö agatorre gutuenerria harewë hai.

14Akagaamba iga, “Obohëënë nendaguitabiri na nendakohë uruiboro oronënë.”

15Na Abrahamu akagumiirria, kohayo akanyööra kere eNöökoe aamoragaini.

16Hanö abaanto baituenerria nguituenerriabare kuriina riomoonto onö areenge omonënë kobakera, na uguituenerria koyo nkohërëkiakore keera kegokörroa ichinkaani na ngosookiakore ichinkaani chöönsoe.

17Kobaara wanyöörre iga banyöörre gare aragaine, eNöökoe naatunere iga aköre ebë harabu iga tarehoonchora gare agutuna goköra hai; kohayo naakong'iri endago yaaë kuguituenerria.

18Amang'ana abere ngaahö, ganö gatagaatora kohoonchoroa, na ganö eNöökoe atagaatora koröögöha igoro yagö. Kohayo baiito banö tönyööra obong'ösërö harewë, tötirimikibua bokong'u gokogööterra bokong'u iriitëng'ërö renö retooroa mbërë yeiito.

19Iriitëng'ërö reyo reenga enaanga yomööyö, enö ena omorëëmbë na enö egomere; nariö nkoheteera rere ehaanga eera yaagatimbiibui koHekaaru yakuriooba rihika ahase ahahoreeru.

20Yeeso atotaangata kuya mö kuibaga reiito, na aaba uMunchaama uMuhikere kuyeeyo, gokogöötana na eseera yubunchaama boMerikiseteki.

Abaibrania 7

UMunchaama Merikiseteki

1Merikiseteki onö naareenge oMogaambi waSareemu na uMunchaama weNöökoe uMukumahë. Këëbore Abrahamu wanyöörre arariinga kurua kuiihi renö wanyöörre aaitere abagaambi, Merikiseteki akamusikana akamuitabiria,

2na Abrahamu akamoha egeento geikumi kubiöönsoe binö wanyöörre aimukiri. (Esesoro yambërë yiriina Merikiseteki niiga “OMogaambi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

woBoroonge;” na gikugira nomogaambi waSareemu, esesoro yiriina rééë wiiki niiga, “OMogaambi woMorëëmbë.”)

3Merikiseteki taana isa waabö gose nyako waabö gose ninyööra mbaaguuka baaë; taana urusiko ronö aaibooyoe hai gose ronö arikua hai. Natuubaiine oMööna weNöökoe; kohayo ngotamaare umunchaama kuyeeyo.

4Maahambë mona omoonto onö aareenge omonënë. Abrahamu guuka weiito akamoha egeento geikumi kubinö biöönsoe aanyöörre kurua kuiihi.

5Na baara burutuundura roRaawi banö baareenge abanchaama ngoteebibuabare na Amaragö iga baiiri egeento geikumi kurua kobaIsraeri, hayo niiga, kurua kobaanto baabö, ninyööra nabö böönsoe bareenge abahiri Abrahamu.

6Merikiseteki tikurutuundura rööbö aasemokere kurua hai, siböönö naiirri egeento geikumi kurua hare Abrahamu omoonto onö aanyöörre ichindago chieNöökoe sooki akamuitabiria.

7Teehö isi ere yöönsoe hai iga omoonto onö aguitabiria nomonënë gokera oora aguitabiribua.

8Komang'ana gabanchaama, egeento geikumi nkuiribuakere na abaanto banö bagukua; siböönö këëbore kere hare Merikiseteki, egeento geikumi nkuiribuakere na onö ataagukua, këëbore ubutuburi boreenge igoro yaaë.

9Toratora haande kogaamba iga Abrahamu hanö aahakaini egeento geikumi, Raawi (onö urutuundura röötë rukuiiria egeento geikumi) naahakaini nawë wöönsoe egeento geikumi.

10Kugira Raawi tewanyöörre araiboroa hai, siböönö nkanya nkomobere goguuka waabö Abrahamu aareenge nkaaga Merikiseteki aamusikaini.

11Hanö okanyöörre iga obohekeeranu mbogaatookere gonchera yubunchaama buabaRaawi (kugira abaanto mbaahaayoe Amaragö kuguituungana nabö), nke gekaagirre wiiki umunchaama woonde atunoe, onö agosöörana ubunchaama boMerikiseteki, tiiga noora areenge kubunchaama boHaruuni hai?

12Kugira hanö ubunchaama boihoonchora, ninyööra na amaragö nkuihoonchoragare.

13Na oMonënë weiito, onö amang'ana gayo göönsoe gakogaamba igoro yaaë, nuwikiaaro ekehagare, na temoonto wikiaaro keyo akaabaaye omokörri kohase hakuruusiria ikimuëënsö hai.

14Nemanyekaine buuya iga oMonënë weiito ngukiaaro keYuuta aaiboreeyoe, na Musa taatarre ikiaaro kenö engaki enö aasumaacheeye igoro yabanchaama hai.

Umunchaama woonde onö anga Merikiseteki

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Eng'ana enö ebaaye harabu kimui; umunchaama omohagare atookeeye, onö anga Merikiseteki.

16Taakörroe umunchaama komaragirrio na ichiseera chabaanto hai, siböönö gokohëtëra guchiinguru chobohoru bonö botaana moherio.

17Kugira amaandekö nkobooragare iga, “Noraabë umunchaama kuyeeyo, kogosöörana eseera yubunchaama boMerikiseteki”

18Iriragirrio renö rëtaangere rëhëënibua mbareka gikugira iga niririösu rëëreenge na tereena ubueera hai.

19Kugira aMaragö tegaratore goköra geento kere giöönsoe kobohekeeranu hai. Na böönö iriitëng'ërö iriiya bokong'u rërëëntoa, na gonchera yariö nkuhikatore haang'i na eNöökoe.

20Komang'ana gayo göönsoe uguituenerria nkööreenge hö. Uguituenerria koonga koyo tekööreenge hö hanö abaande baareenge goköroa abanchaama hai.

21Siböönö Yeeso wë naabaaye umunchaama gonchera yugutuenerria, hanö eNöökoe aamoteebiri iga, “Omonënë aituenerria; na tarahoonchere amaitëgëërrö gaaë hai: ‘Noraabë umunchaama kuyeeyo.’ ”

22Kobohagare bonömbë Yeeso aaba omogöötirri wendagano eera inchiiya bokong'u.

23Wiiki obohagare boonde mboohö: abanchaama abaande bayo mbaareenge hö abaaru, gukugira baakuure, tebagëëndërrëëyi na emeremö gëëbö hai.

24Siböönö Yeeso wë naraabë hö kuyeeyo, na emeremö gëëë giubunchaama tegekoheta kuya komoonto woonde hai.

25Kohayo naraatore, böönö gutuuria banö, baaguucha koNöökoe gokohëtëra harewë, gukugira wë naraabë hö kuyeeyo, ruisö röönsoe arabasabera koNöökoe.

26Kohayo Yeeso newë uMunchaama uMuhikere onö areenge wubueera komatunö gaiito. Wë nomohoreeru, taana isörö gose ninyööra niraga hai; aahoroa aatooroa hagare kurua kobanyamaraga, aimukirribua igoro kuriooba.

27Wë, taanga abanchaama abahikere baande hai; tagutuna kuya araimuëënsëra ruisö röönsoe taanga kugira yamaraga gaaë umuëënë, na sooki kugira yamaraga gabaanto hai. Wë hare rimui iigö aaruusiri ikimuëënsö, harë rimui na kugira yaböönsoe, engaki enö airuusiri umuëënë.

28Amaragö nkööhoragare abaanto banö bareenge abarösu koba abanchaama abahikere; siböönö eng'ana yeNöökoe iyaguituenerria, enö yaachere nyuma yaMaragö, yaahooye oMööna, onö aisa goköroa koba omoonto omohekeeranu kuyeeyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Abaibrania 8

Yeeso uMunchaama weiito uMuhikere

1Kogayo göönsoe eng'ana ihiku enö tokogaamba neenö: baiito ntoona uMunchaama uMuhikere, onö aikaaye boreo buigituumbe kioBogaambi kieNöökoe kuriooba.

2Wë ngokörааre emeremö koHase ahahoreeru Bokong'u, hayo niiga moonse yiriheema riobohëënë renö rehagaacheroe na Omonënë, tiiga iga moonto arehagaachere hai.

3UMunchaama uMuhikere ore wöönsoe nkunyööraare ahooyoe gukuruusiria eNöökoe ibituhö na itugö yibimuëënsö, na kohayo nawe kuhika abë na egeento gekuruusia.

4Hanö okanyöörre nowekebara kenö are, taakabaaye umunchaama iiga hai, kugira abanchaama baande nehö bare banö baakurusia ibituhö këëbore aMaragö gakoboora.

5Ngokörabare emeremö kohase ahahoreeru hanö hareenge igituubanio na ikiiriiri kiahase ahahoreeru hakuriooba. Kugira Mosa, hanö aareenge haang'i ahagaachë iriheema, naateebiibui na eNöökoe iga, “Oköre kere giöönsoe gokorëng'aana na igituubanio keera woorokiibui kunguku.”

6Siböönömbë Yeeso aahaaboa obokörі bonö boreenge ububueera obonënë bokong'u gokera obööbö, këhaara bëënë endagano enö akogöötania gatai yabaanto na eNöökoe ereenge inchiiya bokong'u kugira ena oborosa bööyö guchindago ichinchiiya bokong'u.

7Kugira hanö okanyöörre endagano yambërë etakabaaye na irisörö, nyööre endagano yakabere tegaatuneroe hai.

8Siböönö eNöökoe naachörri abaanto baaë akaboora iga: “Ichinsiko nguuchachire, oMonënë aragaamba, nendaköre endagano ehea kobaanto baIsraeri hamui na abaanto baYuuta.

9Endagano eyo teraabë këeera naakörre na baaguuka baabö kurusiko roora naabaimukiri gokobökö na kobaröngööcha kurua Miisiri. Tebaare abahëënë kondagano eera naakörre hamui nabö hai, kohayo nauni tenatoondorreeyoe nabö hai.

10Na enö niyo endagano enö ndaköre na abaanto baIsraeri guchinsiko chinö chiguucha oMonënë aragaamba: Kometoe gëëbö nendatoore mö amaragirrio gaanë na nendagaandekë kumiööyö gëëbö. Nendaabë eNöökoe waabö nabö mbaraabë abaanto baanë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Taahö omoonto onö ariigia umuiborroa wikiaaro kimui nawë gose onö areteebia mura omööbö iga: ‘Omanyë oMonënë hai.’ Kugira abaanto böönsoe abakë kobaanto bakoro mbareemanya.

12Nendabaabere ubunyaanku böobö, na tendeheetoka amaraga gaabö hai”

13Gokogaamba igoro yendagano ehea, eNöökoe naagötiri endagano eera yambërë; na kere giöönsoe kenö kegötere na nkebaaye egekoro nkereenge haang'i kirue hö.

Abaibrania 9

Obosëëngëri buekebara na obokuriooba

1Endagano yambërë yaareenge na ichiseera chiobosëëngëri na ahase ahahoreeru hanö wanyöörre haaköroa na abaanto

2kugira iriheema ndëkörroe, kugisuumua këmbërë kenö këëre koberekeroa iga aHase aHahoreeru, mbiareenge mö egetagacha keguikaria etara, emëësa, na omogaatë gonö göörusiibui koNöökoe.

3Kugisuumua gekabere, nyuma yehaanga enö wanyöörre itimbiibui, haare koberekeroa iga aHase aHahoreeru bokong'u gokera höönsoe.

4Nkëëreenge na ahase hakuruusiria ikimuëënsö, hanö haakörroe na esahaabu kugira yakohootera ekoroso, irisaandekö riendagano renö wanyöörre rëhakoa esahaabu ichintahana chöönsoe, na moonse yariö ikinyoongo giesahaabu kenö këëreenge na mana, inyiimbö yaHaruuni enö wanyöörre yaaseboka amato, na ichimbaao ibere chiendagano.

5Igoro yiRisaandekö reyo, hö baareenge aMakerubi banö baana ubuhiku, bakundikiiyi igoro yahase haara amaraga gaköoberoa. Siböönö tetoratore kogaamba amang'ana göönsoe kobotaambe hai.

6Hanö ibiinto biasookiri goseemibua këhayo bëënë, abanchaama mbaabaaye na eseera kogosöha ruisö röönsoe kuiheema reera kugisuumua gekebara gukuruusia obokörri böobö,

7Siböönö uMunchaama uMuhikere bëënë newë agosöha kuya kugisuumua keera gëkabere moonse; nawë ngoköraare këhayo hare rimui iigö komööka. Hanö aasöha moonse nkunyööraare aimukiri amaanyiinga ganö arairuusiri kuibaga rëëë umuëënë na ganö araruusi kugira yamaraga ganö nkunyööra abaanto baakörre bö abiëënë batamanyere.

8Kohayo uMuiika oMohoreeru nkuiigiagore borabu iga nkaaga igisuumua keera gekebara gekeehö, enchera yagosöha aHase aHahoreeru teraigoroa hai.

9Eng'ana enö nekemanyiirrio gichinkaaga chaböönö. Nkö okogaamba iga ibituhö na ibimuëënsö binö bikuruusibua koNöökoe, tibiratore goköra ichintariki chabaara bagosëëngëra chibë ichihekeeranu hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Gayo göönsoe ngaituungaini na ibiaakorea, ibiinto biakunyua, na ichiseera hagare chichinyaangi chaguisaabuura. Göönsoe ganö namaragirrio ganö gagosaabuura omobere kebara na ngaana ichiinguru kuhika enkaaga enö amang'ana gareköroa bohea.

11Siböönö Kresto aisa guucha kiuMunchaama uMuhikere wamang'ana amaiiya gaara gaisa guucha. Ireheema renö agokörra nirinënë na renö rreenge irihekeeranu bokong'u; renö retaakörroe na moonto, hayo niiga, tiiga niriekebara kenö gëëtëëmeroe hai.

12Hanö Kresto aahetere kuiheema naasöhere hare rimui iigö kuya koHase aHahoreeru bokong'u gokera höönsoe kugira yaböönsoe taimukiri amaanyiinga gichiimburi gose giching'öömbë kuya kuruusia gikimuëënsö hai, etare iga naimukiri amaanyiinga gaaë umuëënë sooki agatunyöörra ubuituuria bokuyeeyo.

13Amaanyiinga gaara gichiimburi na iching'öömbë na iriibu reera ribimööri binö biaare kumusua kuya kobaanto banö bataare abarabu kibutiini, mbiatorre kobasaabuura gokobaruusia oboköörru böobö komobere.

14Niyekembë amaanyiinga gaKresto, onö airuusiri umuëënë gokohëtëra kuMuiika gokuyeeyo, akaba ikimuëënsö ekehekeeranu koNöökoe, tegaratore gotosaabuura bokong'u ichintariki cheiito kurua komaköra ganö gakorëënta uruku, okorri iga totore gokörra eNöökoe onö aahö?

15Kohayo nomogöötania wendagano ehea, korri iga baara baberekeroa batore kunyööra omoondo gokuyeeyo gonö gööragainoe, kugira uruku rotokeeye ronö rogotachora abaanto kurua komasaria ganö baakörre kondagano yambërë.

16Kugira endagano igoro yomoondo nkobaere hanö uruku romoonto oora aaguruusiri rohërëkibua.

17Omoondo tegoraköre ng'ana hanö ndanyööre uruku rotarichökëëye hai, kugira omoondo tegoraköre omoremö hanö ndanyööre oora aguruusiri nomohoru akere.

18Eyo niyo yaagirre ninyööra nendagano eera yambërë ekaherekibua kuguitikia amaanyiinga.

19Mbërë Mosa naaruundiri kobaanto amaragirrio göönsoe këëbore gareenge koMaragö. Sooki akaimukia amaanyiinga giching'öömbë na ichiimburi hamui na amaanche, kobaamba emberretu agatoora kumuëërë na akagamusa kogetabo kiaMaragö na kobaanto böönsoe.

20Aragaamba iga, “Ganö namaanyiinga ganö gakohërëkia endagano eera mööteebiibui na eNöökoe iga mugigueere.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Wiiki Mosa naamusere amaanyiinga gaara kuiheema na igoro yibiinto biira
biöönsoe bigotomeroa kogosëëngëra.

22Mahëënë, kuguituungana na aMaragö, haang'i kera geento ngosaabuuroa
kere na amaanyiinga, na amaraga nagö nkööberoagare hanö bëënë nyööra
amaanyiinga gaitikiibui.

Ikimuëënsö geKresto nkuruusiakere amaraga

23Ibiinto binö bireenge ituubö yamang'ana ganö gareenge kuriooba, nkeragere
iga bisaabuuroe këhayo bëënë. Siböönö ibiinto biakuriooba ngutunabire
ikimuëënsö ikiiya bokong'u.

24Kugira Kresto taasöhere aHase ahahoreeru hanö haakörroe na omoonto hai,
hanö haareenge ituubö yagaara gareenge amahëënë. Wë naasöhere kuriooba
bëënë, hare böönö aimereeye mbërë yubuhika bueNöökoe kuibaga reiito.

25Wiiki tiiga iga naasöhere kuriooba okorri iga airuusi umuëënë hare kaaru,
këhaara uMunchaama uMuhikere agosöha aHase aHahoreeru kera omööka
aimukiri amaanyiinga ganö gatare gaaë hai.

26Kugira hanö gekaabaaye këhayo, ngekaaragere iga Kresto, airiiribue hare
kaaru gotaanga ekebara gëëtëëmeroe. Siböönö aatokera hare rimui bëënë
guchinkaaga chinö chiomoherio gukuruusia amaraga gukuihaana ikimuëënsö
umuëënë.

27Abaanto baatoorroa ugukua hare rimui bëënë, na haakurua bakëëngëroe
ikiina.

28Këhayo bëënë Kresto nawë wöönsoe naairuusiri ikimuëënsö hare rimui
gikugira yukuruusia amaraga gabaaru. Naretookera erekabere, tiiga iga
nguchaare guiitana na iriraga hai, siböönö nariicha gutuuria baara
baakomoganya.

Abaibrania 10

1AMaragö nikiiriiri bëënë kibiinto ibiiya binö biguucha; tiiga iga ntuubö kimui
yibiinto ibihëënë. Kohayo tegagaatora gaköra abaanto banö baguucha
koNöökoe babë abahekeeranu, ninyööra ibimuëënsö biyo bëënë
mbiragëëndërri kuruusibua gokoreengeroa kuyeeyo.

2Hanö nkanyöörre abaanto banö bagosëëngëra eNöökoe ngosaabuuruabare
rimui kurua komaraga gaabö, tebagaatorre kuiigua obosaria buiriraga wiiki
hai, na ibimuëënsö tibikagëëndërrëëyi kuruusibua hai.

3Siböönö ibimuëënsö biyo, nkuhiitukia bire abaanto amaraga gaabö kera
omööka.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Kugira amaanyiinga giching'öömbë na ichiimburi tegaraatore kuruusia amaraga hai.

5Keyo nkiö këgirre hanö Kresto aare guucha gokebara, akaboorra eNöökoe iga: “Tugutuna ibimuëënsö na ibituhö hai, siböönö onseemiiyi omobere.

6Togotëgëribua na ichitugö chinö chikumuëënsoa ichingima hai gose na ibimuëënsö biakuruusia amaraga hai.

7Sooki nkagaamba iga, ‘Tamaaha nichere, nköre gare ugutuna Nöökoe, këhaara yaandekeroe igoro yaanë kogetabo kiaMaragö.’ ”

8Mbërë wë naagaambere iga, “Tugutuna, gose togotëgëribua ninyööra na ibimuëënsö na ibituhö gose ninyööra na ichitugö chinö chikumuëënsoa ichiingima gukuruusia amaraga.” Naagaambere iigö ninyööra ibimuëënsö biyo biöönsoe, nkuruusibuabire kuguituungana na aMaragö.

9Sooki akagaamba iga, “Tamaaha nichere, nköre gare ugutuna.” Kohayo eNöökoe naaruusiri keera këëreenge hö mbërë okorri iga asimi egekabere kuibaga rëëkiö.

10Na gonchera yagare eNöökoe aare gutuna baiito tösaabuurua kohëtëra gukimuëënsö kiomobere goKresto, kenö aaruusiri hare rimui iigö bëënë.

11Kera umunchaama ngoköraare emeremö kera urusiko na kuruusia ibimuëënsö biira bëënë hare kaaru, siböönö ibimuëënsö biyo tibigaatora kuruusia amaraga hai.

12Siböönö hanö Kresto aasookiri kuruusia ikimuëënsö kimui bëënë kugira yamaraga, ikimuëënsö kenö gisaiine kuyeeyo, naikaaye boreo bueNöökoe.

13Haara naikaaye araganya kuhika eNöökoe atoore ababisa baaë kigituumbe haanse yamagoro gaaë.

14Kohayo gukimuëënsö kimui abaköra baaba abahekeeranu kuyeeyo baara bagosaabuuroa.

15Na uMuiika oMohoreeru nawë wöönsoe ngotohaare ubutuburi bööë. Taanga nkogambaare iga:

16“Enö niyo endagano enö ndaaköre hamui nabö, guchinsiko chinö chiguucha, aragaamba oMonënë: Nendatoore amaragö gaanë kumiööyö gëëbö, na kogaandeka kometoe gëëbö.”

17Sooki nkogaambaare iga: “Tendaheetoke wiiki amaraga gaabö ninyööra na amaköra gaabö amanyaanku roonde hai.”

18Kohayo hanö amaraga gaisa kuruusibua, tereehö itunö wiiki rekumuëënsa ikimuëënsö gekuruusia amaraga hai.

Tuhikë haang'i eNöökoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Kohayombë baanto bamoiito, komaanyiinga gaYeeso nkohaaboatore obotachore kimui kogosöha aHase aHahoreeru bokong'u gokera höönsoe.

20Atuigorra enchera ehea, enö ereenge yobohoru, gokohëta kohaanga eera igutiimbibua - nkö okogaamba iga, gokohëtëra komobere gööë umuëënë.

21Kohaara toona umunchaama omonënë igoro yinyuumba yeNöökoe,

22tiga tuhikë haang'i ENöökoe na omööyö gobohëënë hamui na ubukumia obohekeeranu na imiööyö genö geisa gosaabuurua kurua gontariki yobosaria, hamui na emebere genö geisaabibua na amaanche amarabu.

23Tiga togöötërrë bokong'u iriitëng'ërö renö tukuya toratobora, kugira ntoona obohëënë iga oora aakörre endago nomohëënë.

24Tiga tuitëgëërrë këëbore toratuurrani baiito abiëënë gokoorokia obohaanchi na goköra amaiiya.

25Totagaatiga eseera eera yagusikana hamui, këhaara abaande bagoköra kuibaga reyo, tutirimikani abiëënë bokong'u, këëbore mokomaaha iga uRusiko roora rorahika haang'i.

26Kugira hanö toragëëndërri goköra iriraga na hanö nyööra töisa komanya obohëënë, tikimuëënsö keehö kenö keratore kuruusibua wiiki gikugira yakuruusia amaraga hai.

27Kuibaga reyo, kenö geetamere nokoganya bëënë kobööba ogokëëngëroa ikiina na omörrö omorro iga kai, gonö goresookia ababisa bieNöökoe.

28Omoonto ore wöönsoe onö atakuigueera aMaragö gaMosa, oyo naraiitoe na temaabe gaahö hai, hanö boraabë hö ubutuburi buabaanto babere gose batato.

29Gose niyeke omoonto oora agosëra oMööna weNöökoe, onö akomaaha iga temahoreeru amaanyiinga giendagano ganö gaamosaabuurre, onö agotoka uMuiika guamaabe, naisaiine achë kunyööra inyaanyi enënë enö yaanga iga yeke?

30Kugira ntomanyere oora aagaambere iga, “Igisiöömba nekëënë, uni nendahakanë;” wiiki naagaambere iga, “OMonënë narekëëngëra ikiina abaanto baaë.”

31Okogoa komabökö gieNöökoe onö aahö neng'ana yakööböhia bokong'u!

32Heetoka amang'ana ganö gaarichökëëye guchinsiko chiaambërë. Guchinsiko chiyo, hanö oborabu bueNöökoe böösookiri kobarabiria, möönyöörre imiiriirö emëëru, simbë baiinyu mögumirriiyi.

33Nkaaga yeende mööre gotokoa na kuiriiribua borabu na gonkaaga yeende möökagöötaini na baara wanyöörre barairiiribua këhaara bëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34Mösaangere imiiriirö giababöhë, na mogasakoroa ibiinto bieiinyu biöönsoe, mokagumiirria komegöökö, kugira mömanyere iga moona egeento ikiiya bokong'u, kenö keraabë hö kuyeeyo.

35Kohayo motagaatabuta obokare boiinyu, gukugira mborabanyöörre igituhö ekenënë.

36Ngotoneroamore iga mobë na ubugumiirria, okorri iga motore goköra ganö eNöökoe agutuna na kunyööra kere aaragaiine.

37Këhaara amaandekö gakogaamba iga, “Toohakë iigö, na oora aguucha naraachë; nawë tarategete hai.

38Siböönö omoonto waanë omoroonge, naramënyë kubukumia, siböönö hanö naho arariinge nyuma enkörö yaanë tegotëgëribua nawë hai.”

39Siböönö baiito tetoreenge abamui gatai yabaanto banö bakuriinga nyuma na gosaribua hai. Siböönö kuibaga reyo, ntoona ubukumia na ntoranyööre ubuituuria.

Abaibrania 11

Ubukumia

1Böönömbë ubukumia nokoba na obohëënë buamang'ana ganö tuguitëng'ëra, okoba na obohëënë kimui buamang'ana ganö totakomaaha.

2Mahëënë kubukumia baaguuka baiito mbaaitabirriibui.

3Kubukumia ntomanyere iga ekebara ngëëtëëmeroe kong'ana yeNöökoe, ninyööra bire bigotora komaahekana mbiakörroe kurua bire bitakomaahekana.

4Kubukumia Habeeri akaruusiria eNöökoe ikimuëënsö kenö gëëkerre egeKaini. Kubukumia bööë naaitabirriibui na eNöökoe iga nomoroonge, gukugira eNöökoe umuëënë naaitabirriiyi ibituhö biaaë. Kubukumia bööë ninyööra aakua, ngusumaachaakere.

5Kubukumia Enööko akaimukibua na eNöökoe, angë komaaha uruku. Taamaahekaine hai, kugira wanyöörre aimukiibui na eNöökoe. Nkaaga wanyöörre Enööko ataraimukibua kuya igoro naaitabirriibui iga wanyööra aatëgëria eNöökoe.

6Kohayo hanö omoonto ataana ubukumia taratore gotëgëria eNöökoe hai. Kugira omoonto ore wöönsoe onö akogeera eNöökoe kuhika akumi iga eNöökoe nehö are, na wiiki iga nkohaare igituhö baara bakumutuna.

7Kubukumia Nuhu naatakiibui na eNöökoe igoro yamang'ana ganö aatanyöörre aramaaha. Naaiguereeye eNöökoe, na akahagaacha oböötö, bonö mö wë hamui na waaë baanyöörëëye ubuituuria. Komarichökërö gayo, ekebara

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

ngëkëëngëëyoe ikiina, na Nuhu akanyööra oboroonge kurua koNöökoe boora bukurua kubukumia.

8Kubukumia Abrahamu naaiguereeye eNöökoe hanö aaberekeeyoe iga agëëndë gokebara kenö aaragaiinoe iga nakahaayoe kebë omoondo gööë. Ninyööra ataamanyere hare aare kuya, si naatanooye akaya.

9Kubukumia naamënyere kiumuitööngö gokebara keera wanyöörre aaraganoa na eNöökoe. Naamënyere kuiheema, këhaara Isaka na Yaköbö baamënyere, nabö böönsoe mbaanyöörre endago eera bëënë kurua koNöökoe.

10Kugira Abrahamu naaitëng'ëëye komaaha umugi goora goona amarosa, gonö gösimiibui na kohagaachoa na eNöökoe umuëënë.

11Kubukumia Saara naakumiri eNöökoe iga nkuhikiaare ichindago chiaaë, kohayo akaba na ogotora gokuimukia enda ninyööra wanyöörre akuunguha.

12Kohayo, kurua komoonto umui onö, onö keenga abaaye këonö aakua mbaarichökëëye abaanto abaaru banö bataakobaroa banö baang'ana ichinyunyuunyi chakuriooba na omosëënsë guinyaancha.

13Abaanto bayo böönsoe mbaakuure na ubukumia. Mbaakuure bataranyööra amang'ana ganö wanyöörre eNöökoe aaragana, siböönö gukurua harai mbaagarooche na bakagairigania, na gotobora iga bö wanyöörre nabagënibare na abang'ösi gokebara.

14Abaanto banö bakogaamba amang'ana ganö gaanga gayo, nkoorokiakere iga ngutunabare ekebara këwaabö.

15Hanö nkanyöörre nguitëgëërrabare ekebara kenö baaruure, mbakanyöörre umueeya gokuriinga hö.

16Siböönö mbaare gutuna ekebara kenö kereenge ikiiya bokong'u, ekebara gekuriooba. Nkiö gikugira eNöökoe araanga komaaha ichinsöni, hanö bamoberekeeye iga eNöökoe waabö, kugira wë umuëënë aasookia kobaseemiria umugi.

17Kubukumia Abrahamu akaruusia umumura waaë Isaka ikimuëënsö, enkaaga enö aasaacheroe. Abrahamu oyo newë wanyöörre aahaaboa ichindago, ninyööra niigö wë naitabirriiyi kuruusia umumura waaë omomoomui gikimuëënsö.

18Ninyööra eNöökoe wanyöörre aamoteebia iga: “Gikugira yaIsaaka noranyööre uruiboro ronö naakoragaini.”

19Abrahamu naakumiri iga eNöökoe naratore kuriuukia abaku, na gonchera yakorëëngia amahëënë Abrahamu naanyöörre wiiki umumura waaë kurua kobaku.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20Kubukumia Isaka agaitabiria Yaköbö baana Esao, iga banyöörre amaitabirio
ganö gaare guucha harebö.

21Kubukumia hanö Yaköbö aatunere gukua naaitabiiyi abaana böönsoe
abaYoosebu. Agasëëngëra eNöökoe aiyëgëkere kunyiimbö yaaë.

22Kubukumia Yoosebu hanö wanyöörre aratuna gukua, naasumaacheeye igoro
yabaIsraeri kurua Miisiri, wiiki akabateebia mona baremuhira bui.

23Kubukumia abaiburi baMosa mbaamubisere kumieeri etato gukurua roora
aaibooyoe. Bakamomaaha iga nomööna umuuya, na teböböhere amaragirrio
goMogaambi hai.

24Kubukumia hanö Mosa abaaye omoonto mokoro, naangere okoberekeroa iga
numumura wumuiseke waBaraao.

25Akamaaha iga mbuuya airiirë hamui na abaanto bieNöökoe gokera
ukuigöökia kuiraga gonkaaga enkë iigö.

26Akoongora iga ukuiriira gikugira yaMasiihi nkoona ubueera obonënë
bokong'u gokera oboome buikiaaro keMiisiri, kugira naagaitëng'ëëye igituhö
kenö aare kuya kohaaboa.

27Kubukumia Mosa agatanora kurua Miisiri ataana bööba bökööböha
oMogaambi. Kugira naabaaye kiomoonto onö aarooche eNöökoe onö
atakomaahekana.

28Kubukumia naakörre inyaangi yeBaasaka akagaamba iga amaanyiinga
gamusue kubisaku, okorri iga oMomaraika oora wuRuku atagaacha aiitë
abaana abataangi babaIsraeri.

29Kubukumia abaanto baIsraeri bakaamboka iNyaancha eMberretu këbanö
baare gokebara ikioomo; siböönö hanö abaMisiri baasaachere goköra iigö,
böönsoe bagakua komaanche.

30Kubukumia ichingitö chaYeeriko chikagoa hanö abaIsraeri baaguinaarre
guchinsiko muhuungate.

31Kubukumia Rahaabu onö aareenge umuhurunkani taaiteroe hamui na baara
bataiguereeye eNöökoe hai, kugira naairigaiini erööti yabaIsraeri
komorëëmbë.

32Böönö niiga ngaambë wiiki iga yeke? Tenkaaga yaguiisa ehö iga nsumaachere
amang'ana gaGitiooni, Baaraki, Samosöni, Yebuta, Tauti, Samueeri na abanaabi
hai.

33Kubukumia bayo böönsoe mbaaitaini iriihi na abagaambi na bakabahicha.
Bagaköra amaiiya ganö gaaragere, bakanyööra gare eNöökoe wanyöörre
aaragana. Bakaböha iminyua gichindui,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

34bakarimia imiörrö genö gëëre kuibaancha, bakahöna bakaanga guiitoa na umuhio. Mbaareenge abarösu, siböönö mbaabaaye na ichiinguru; Mbareenge abakare kuiihi, na bakagira amakömö gabasirikare gabaitööngö bakang'ösa.

35Na abagaikoro bakariingiribua abaku baabö banö wanyöörre bariuukiibui. Abaande baabö mbaangere guitabirria obotachore, bakairiiribua kuhika ugukua okorri iga baachë kuriuukibua na gosöha kuimënya iriiya.

36Abamui mbaare gokoomoroa na gotemoa, abaande mbaare koböhöa na ibiraang'ani na gotooroa gokeböhë.

37Mbaare korasoa na amagena, mbaare gosaboranoa, na mbaare guiitoa na imihio. Mbaainaarrenaarre guchimbëri baisöhiiyi amakami gamang'oondi gose gichiimburi; mbaareenge abaanto abatobu, banö bairiiribue, na banö baakörëëyoe amang'ana ginyaanyi.

38Ekebara tegëisaiine iga kebë na baanto bayo! Mbaabechebechere kuibara kubikërëgë bakamënya komasana na komaiina gahaanse.

39Abaanto bayo böönsoe mbaamaahekaine iga nabakare bareenge gikugira yubukumia bööbö! Na ninyööra niigö tebaanyöörre gaara wanyöörre garagaiinoe hai,

40kugira eNöökoe wanyöörre aatuna eseemi inchiiya bokong'u gikugira yeiito. Hayo niiga, batakahekeera obohekeeranu batareenge hamui na baiito.

Abaibrania 12

ENöökoe Taata weiito

1Kohaara toona irikömö irinënë riabatuburi renö rituinaarre, tiga tohëëni mbareka egeento kere giöönsoe kenö kegotoreberra, na iriraga renö rëëngëra hare baiito. Tiga tokenye kubugumiirria kuimuuntano renö rreenge mbërë yeiito.

2Totaacherre Yeeso onö aataangere ubukumia boiito wiiki newë arabohekeerani. Gikugira yomogöökö gonö gööreenge mbërë yaaë, wë naagumiirriiyi uruku romosaraba, taatoondorreeyoe na nsöni hai, na böönö naikaaye boreo buigituumbe kiobogaambi bueNöökoe.

3Muitëgëërrë igoro yamang'ana ganö gaanyöörre Yeeso; këëbore aagumiirriiyi ububisa obonënë kurua kobanyamaraga, okorri iga motakarösa na gukua imiööyö.

4Kugira kuguitana na iriraga, temoraitana kohekera ekerëëngërë kegukua hai.

5Gose mueebere amang'ana gaara gagutirimikia gare eNöökoe akobaberekerra iga nabaana baaë more? “Mööna waanë, otagaacha gosera iritëmö rioMonënë, gose ugukua enkörö hanö akogokaania eng'ana.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

6Gukugira oora oMonënë ahaanchere, newë agotëma okorri iga abë na etëëmö inchiiya na ore wöönsoe onö akomaaha iga naisaiine abë omööna waaë oyo nkomotëmaare.”

7Gumiirria ogotëmoa kugira gayo namaiigio; eNöökoe nkobakörraare gayo kiabaana baaë. Kugira mööna ke atagotëmoa na isa waabö?

8Hanö naho oranyööre motatëmeroe këhaara abaana baaë böönsoe, bagokörroa, baiinyu tabaana baaë more hai, getatiga namabërëkë more.

9Hamui na gayo, baiito ntööreenge na baataata baiito abagokebara, banö ninyööra baare gototëma, na ntoobasookere. Tigisaiinembë iga tuigueere bokong'u Taata wakibumuiika, okorri iga tobë hö abahoru?

10Abaiburi baiito gokebara hanö mbaagatotëmere gonkaaga nkë, këëbore bö abiëënë baakarooche iga gisaiine; siböönö eNöökoe ngototëmaare gikugira yubuuya boiito abiëënë, okorri iga tosaangë obohoreeru bööë

11Gonkaaga enö omoonto agotëmoa takomaaha iga neng'ana yakuigöökiria hai, etare iga neng'ana yaguitumatia. Siböönö baara baigiibui gonchera eyo, kunyöörabare igituhö kiomorëëmbë kirimënya iriroonge.

12Kohayo moraambirri amabökö gaiinyu ganö ganyööhere, na amaru gainyu ganö gaaya irigaandi.

13Muruungihi ichinchera cheiinyu, munyööre ahase ahaiiya hakohëta, okorri iga kere kereenge ekebëëru getakanyahaaroa, siböönö kihueenibue.

Amaiigio na ogokoga

14Mosaache koba na omorëëmbë na abaanto böönsoe, na koba na irimënya irihoreeru, gukugira temoonto aremaaha oMonënë etare iga ana irimënya renö reenga reyo.

15Momaahë iga omoonto ore wöönsoe atagaacha gutiga amaabe gieNöökoe. Muiraarerre okorri iga oborro botagaacha koba hö na gukiina gatai yeiinyu na korëënta inyaanyi na bugire abaanto abaaru babë na ubunyaanku.

16Muiraarerre korri iga gatai yeiinyu omoonto atagaacha koba umuhurunkani gose omoonto umunyaanku ke Esao, onö aagurri obotaangi bööë kubiaakorea biurusiko rumui.

17Kugira momanyere iga ninyööra hanö aatunere iga anyööre wiiki amaitabirio gaisa waabö, naakaniibui, kugira taanyöörre umueeya gogotobora wiiki hai, ninyööra aagutunere komaiisöri.

18Kugira baiinyu temööhekereeye inguku eera egotora guturubanibua këhaara abaIsraeri baakörre, temööhikere komörrö gonö gukuibaancha kugisuunte, igisuunte ekenënë na gukiguumbë hai,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19gukirumö kiriröongoe na engaamba yamang'ana. Hanö abaanto baaiguure engaamba eera mbaageeye iga batagaacha kuiigua ng'ana yeende,

20kugira tebaatoorre kugumiirria iriragö renö rërusiibui hai, renö rekogaamba iga, “Ninyööra nitugö hanö eraaturubani inguku enö neraiitoe na amagena.”

21Gayo göönsoe ngaamaahekaine iga nagaköböhia bokong'u, ninyööra Mosa akagaamba iga, “Nööböhere na kogaankana!”

22Siböönö baiinyu muhikere kunguku yaSayuuni, na kumugi gueNöökoe onö aahö, Yerusareemu eera yakuriooba, hare abamaraika baairaine ibikoe ibiaaru.

23Mööhika guikömö irinënë na gokanisa yabaana abataangi banö amariina gaabö gaandekoa kuriooba. Muimereeye mbërë yeNöökoe onö areenge omokëëngi wibiina wabaanto böönsoe, imiika giöönsoe giabaanto abaiiya banö baköroa abahekeeranu.

24Möhika hare Yeeso, onö aaseemiri endagano ehea, na komaanyiinga ganö gakumusua, ganö gakoragana amang'ana amaiiya gokera amaanyiinga gaara gaHabeeri.

25Kohayo muiraarerre motagaacha köönga kumuigueera onö akogaamba na baiinyu, këhaara baangere kumuigueera oora aabakogere gokebara hanö bakaanga guituuria. Niyeke toraköre tuituuri, hanö toraangë kumuigueera oora agotokoga kurua kuriooba!

26Engaamba yaaë yaasiingisiri ekebara gonkaaga eera, siböönö aaragana aragaamba iga, “Nindisiingisia wiiki ekebara, tiiga nekebara bëënë hai siböönö hamui na igoro kuriooba.”

27Eng'ana enö “wiiki” ngotorookiaare iga ibiinto binö biatëëmeroe mbiraatore gusiingisibua na kuruusibua hö, okorri iga bitamë biira bitagatora gusiingisibua.

28Böönö baiito, tobë na egoongö kugira nkunyööratore obogaambi bonö botagusiingisibua. Tiga tobë na umukumö na tosëëngërë eNöökoe goseera enö eramotëgëri, kubusuuki na kobööba;

29kugira eNöökoe weiito kobohëënë nomörrö gonö gugusikia.

Abaibrania 13

Këëbore eNöökoe aratëgëribui

1Obohaanchani buabakumia kuhika bogëëndërri.

2Motakieeba kuirigania abagëni, kugira kogoköra iigö, abaanto abamui baasookia kuirigania abamaraika bö abiëënë batamanyere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Moheetoke baara bareenge gokeböhë, mobë këbanö moböheroe hamui nabö. Moheetoke baara bakuiriiribua, kugira na baiinyu mogaatora kuiriiribua këëbö.

4Obotëti nkeragere iga bosookoe na abaanto böönsoe; na abasaacha na abakari kuhika bareende obotëti botakaaba na ubunyaanku, kugira eNöökoe narakëëngërë ikiina baara bagoköra amang'ana amanyaanku goboraaya na baara bareenge abaraaya.

5Möönge koba abaanto banö bahaanchere ichiimbiria, mobë banö mokohëria na keera moonakiö. Kugira eNöökoe nkogaambaare iga, “Tenkagutiga hai; gose tenkagotabuta hai.”

6Nkiö gikugira torakareha kogaamba iga, “OMonënë numutuurria waanë, Tendööböhë hai. Niyeke omoonto aranköre?”

7Moheetoke abataangati baiinyu, baara baaruundiri eng'ana yeNöökoe hare baiinyu. Momaaherre këëbore irimënya rëëbö rereenge na amarichökërö gaariö, na mogöötë igituubanio kiubukumia bööbö.

8Yeeso Kresto noora bëënë aareenge hö ichö, na rëërö na wiiki newë kuyeeyo.

9Möönge kuhuumbahuumbibua na amaiigio amahagare na amagëni, kugira mbuuya iga tutirimikibue imiööyö gonchera yamaabe, tiiga ngukuigueera amaragirrio igoro yibiaakorea hai, ganö gataatuurriiyi baara baagagöötere.

10Baiito ntoona ahase hakumuëënsëra, na ahase hayo ninyööra baara bagokörra iriheema riabaYahuti tebagatora korea ibiinto biahö hai.

11UMunchaama uMuhikere wabaYahuti nkorëëntaare amaanyiinga gichitugö koHase aHahoreeru bokong'u gokera höönsoe gukuruusia ikimuëënsö kugira yamaraga; na ichinyama chichitugö chiyo ngosaamboachire kebara yekaambi.

12Nkiö këëgirre Yeeso nawë wöönsoe kugutuna iga asaabuure abaanto kurua kuiraga komaanyiinga gaaë umuëënë, naaiririibui agakua kebara yikihita kiumugi.

13Kohayo tomogeere kebara yekaambi tuimuki ichinsöni chaaë.

14Kugira gokebara hanö totoona umugi gonö gogomere hai; siböönö ngutunatore umugi gonö guguucha.

15Kohayo gokohëtëra hare Yeeso, tiga turuusiri eNöökoe egoongö ruisö röönsoe, egoongö enö ikuruusibua na banö bagotobora iriina rëëë.

16Möönge kueeba goköra amaiiya na gutuurrania, gukugira gayo ngö ibimuëënsö biira bigotëgëria eNöökoe.

17Muigueere abataangati baiinyu, na muitoore haanse yogotora kööbö. Bö nkomaaherrabare ichinkörö cheiinyu ubutiko na omobaso, kugira mbariruusia amang'ana gobokörí bööbö mbërë yeNöökoe. Mutigë baköre emeremö gëëbö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

komegöökö, tiiga nkuiguitumata hai, kugira eyo teraabë na ubueera hare baiinyu hai.

18Motosaberë na baiito, kugira ntoona obohëënë iga ntoona entariki inchiiya, gukugira ntohaanchere iga tokóre ganö gareenge amaiiya ichinkaaga chiöönsoe.

19Nkobagëyande wiiki bokong'u iga monsaberë korri iga eNöökoe andiingi hare baiinyu hayo boongoboongo.

Amasabi gagosookerria

20ENöökoe womorëëmbë onö aariuukiri oMonënë weiito Yeeso, onö areenge uMuirigania omonënë wamang'oondi, gokohëtëra komaanyiinga gaaë giendagano yakuyeeyo,

21abahekeerani gokóra rere riöönsoe rreenge iriiya, okorri iga mokóre gare agutuna. Wë kuhika akóre moonse yeiito gonchera yaYeeso Kresto, gaara gakomotëgëria wë umuëënë. Ubuhiku bobë hare Kresto kuyeeyo na eyo! Amina.

Amang'ana gagosookerria

22Kohayo baanto bamoiito, ndabagëya motëgëërrë eng'ana enö yakobatirimikia; kugira mbandekeeye amang'ana amakë iigö.

23Nehaanchere momanyë iga mura omoiito Timoteo aisa kuigorroa kurua gokeböhë. Hanö araahikë hanö boongo, ntorachenane hanö ndiicha weiinyu hayo.

24Mokeeri abataangati baiinyu böönsoe hamui na abaanto böönsoe bieNöökoe! Baara baItaaria mbabakeerri.

25Tiga amaabe gieNöökoe gabë hamui na baiinyu böönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yaköbö

Yaköbö 1

1Uni Yaköbö, omoköri wemeremö weNöökoe na woMonënë Yeeso Kresto: Ndabaandekera baiinyu abaanto ibisaku ikumi na bibere banö möönyërëgana gokebara; mbakeerri.

Ubukumia na eseemia

2Baanto bamoiito, hanö mönyööra amasaacho hagarehagare muyi moramaaha iga giöönsoe geyo nemegöökö;

3kugira momanyere iga hanö ubukumia boiinyu boraise gokera amasaacho kegayo, amarichökërö nubugumiirria.

4Mobë na obohëënë iga ubugumiirria boiinyu ngokörabore emeremö kimuikimui, okorri iga motore gotonkoroha na koba abahekeeranu, motasoheeyoe na geento.

5Siböönö hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe aborre eseemia, ngisaiine asabë koNöökoe, onö akoha abaanto böönsoe kobogësa atababareeye isaria, nawë narahaaboe.

6Siböönö asabë kubukumia ataana isi ere yöönsoe, kugira omoonto onö ana isi anga kiamagëëngio ginyaancha ganö gakobecha na kuhuuchibua na omokama.

7Omoonto onö anga keoyo atagaacha gokanya iga agaatora kunyööra geento kere giöönsoe kurua koMonënë hai,

8kugira wë tagomere kong'ana imui hai, na nkaaga chiöönsoe ngusubasubaare kogare göönsoe agoköra.

Obotöbu na oboomë

9Umukumia onö oranyööre areenge omotöbu kuhika acheenge gukuimukirribua kööë,

10na onö areenge omoome kuhika acheenge gukuhiinyoa kööë, kugira narahëtë arue hö këhaara ibisëkërë biribara bigusira.

11Kugira hanö iriooba rëërua na endëngaari yariö yaarasa emete; ibisëkërë biagiö nkoharrokabire, na ubuuya böögiö böönsoe ngosarekabore. Nkëboyo bëënë omoonto omoome arisikibua nkaaga agoköra emeremö gëëë.

Amasaacho

12Owakehaiya nomoonto onö akugumiirria amasaacho, gikugira hanö araakerë narehaaboa igituhö kiobohoru kenö eNöökoe aaragaiine baara bamohaanchere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Hanö ndanyööre omoonto arasaachoa na amasaacho ganö gaanga gayo, angë kogaamba iga, “Ngosaachoande na eNöökoe.” Kugira eNöökoe tagotora gosaachoa na amanyaanku, nawë umuëënë tagosaacha moonto hai.

14Siböönö kera omoonto ngosaachoaare hanö arutoa na kogöötibua na egöörio yaaë umuëënë.

15Sooki egöörio yaaë inyaanku ekong'a na ibora iriraga, hanö iriraga nariö rikiina rihikë riibora uruku.

16Mööngë kong'aiinoa baanto bamoiito!

17Igituhö kere giöönsoe ikiiya na egeento kere giöönsoe kereenge ekehekeeranu nkuriooba giikurua; nguikakere kurua koNöökoe, Getëëmi wemerëngaaria gekuriooba onö atakuihoonchora gose goköra ikiiriiri kenö gikuihoonchohonchora.

18Gokohaancha kööë umuëënë atuibora kong'ana yaaë yobohëënë, okorri iga tobë abataangi gatai yibitëëmoa biaaë biöönsoe.

Ukuiigua na ogoköra

19Momanyë ganö, baanto bamoiito abahaanchoa! Kera omoonto niiga abë omoongo wakuiigua, siböönö angë kuya araangoha gusumaacha na angë kuya araangoha koreerra.

20Kugira okoreerra komoonto tekogoköra amaköra goboroonge mbërë yeNöökoe hai.

21Kohayo mutigë eseera yöönsoe inyaanku na etëëmö yöönsoe embeebe, na kubususëënu muitabirri eng'ana eera yaimiibui moonse, enö eraatore gutuuria imiööyö geiinyu.

22Moköre gare eng'ana igutuna; mööngë koba abatëgëërri bëënë banö bakuing'ainirria abiëënë.

23Ore wöönsoe agotëgëërra eng'ana yaaë siböönö anga goköra gaara igutuna anga omoonto onö akuimaaha gukiimaahero aimaaha umuëënë këëbore areenge.

24Nkuimaahaare buuya umuëënë na sooki atanora aya na höhayo iigö eeba këëbore areenge.

25Siböönö ore wöönsoe aguisuuncha amaragö amahekeeranu, gaara gagotachora abaanto, onö akogëëndërria kogagööta na tiiga nokogatëgëërra na sooki ageeba hai, siböönö agakörra emeremö - omoonto oyo naraitabiribue kogare agoköra.

26Hanö oranyööre omoonto araimaaha koba nomoonto witiini, siböönö tagotora koreberra umunyua gööë, itiini yaaë mbuchua na numuëënë akuinga'iina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

27Itiini enö eNöökoe Taata agotoondorroa nayo iga nendabu enö etaana isörö neenö: Ukuirigania ichintakaana na abasino kumiiriirö gëëbö na omoonto umuëënë airiihë na ubunyaanku buekebara kenö.

Yaköbö 2

Ogokoga igoro yobohaanchirri

1Baanto bamoiito, banö mukumiri oMonënë weiito Yeeso Kresto, oMonënë wubuhiku, möönge koba na obohaanchirri kobaanto.

2Kugira hanö oranyööre omoonto omoome onö aisöhiiyi ekegëra giesahaabu na ichingebo ichinchiiya achere kumuiranio goiinyu, na hö hayo iigö omoonto omotobu onö aisöhiiyi amanyaara nawë wöönsoe achë,

3na morooroki esookö enënë ko oora aisöhiiyi buuya na momoboorre iga, "Taikara ahase ahaiiya hanö," siböönö moboorre omoonto omotöbu oora, "Taimeerra haara, gose iga taikara haanse hanö komagoro gaanë,"

4hayo, tikunyööramore mokörre obööhuri gatai yeiinyu abiëënë na koba abakëëngi bibiina kuguituungana na amaitëgëërrö amanyaanku hai?

5Motaiigua baanto bamoiito, abahaanchoa! ENöökoe nataahooye abaanto abatöbu biekebara kenö iga babë abaame kubukumia na banyöörë obogaambi bonö aaragaiine baara bamohaanchere?

6Siböönö baiinyu ngosëramore abatöbu! Gose abaame tebö bëënë bakobabandirria na kobahira kobakëëngi bibiina?

7Nabö tebö bëënë baguchuaaria iriina iriiya reera renö mööhaayoe?

8Hanö oranyööre motora kuigueera amaragö gaara goBogaambi, ganö gareenge komaandekö, "Ohaanche umunyarobëri waaö këëbore wihaanchere umuëënë," hayo mbuuya mogoköra.

9Siböönö hanö oranyööre moroorokia obohaanchirri kobaanto, ngoköramore iriraga, na aMaragö ngarabakëëngërë ikiina kiabasaria bamaragö.

10Ore wöönsoe aragöötë amaragö göönsoe sooki asari ninyööra iriragö rimui oyo nasarri göönsoe.

11Kugira oora bëënë aagaambere iga, "Waangë goköra oboraaya," newë bëënë aagaambere iga, "Waangë guiita." Ninyööra otagoköra oboraaya, siböönö wiitë omoonto, nomosaria wamaragö ore.

12Muyi morasumaacha na goköra kiabaanto banö barekëëngëroa ikiina na amaragö gaara gaatoköra tööba abatachore.

13Kugira ogokëënga ikiina tekoona amaabe komoonto onö ataana amaabe; siböönö amaabe ngokeragare ogokëënga ikiina.

Ubukumia na amaköra

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Baanto bamoiito, mbueera ke boohö komoonto onö akogaamba iga ana ubukumia hanö oranyööre tebokoorokia amaköra hai? Gose ubukumia boyo bogaatora kumutuuria?

15Ndanyööre mura omoiinyu na musubaati omoiinyu tebaana engebo gose ibiaakorea hai,

16na umui weiinyu ababoorre iga, “Muyi komorëëmbë, möötë omörrö na muigotë!” - Siböönö möögë kobaha amatunö gomobere, mbueera ke boraabë hö?

17Niigö kere igoro yubukumia: hanö oranyööre nubuëënë iigö teboona amaköra hai boyo böökua.

18Siböönö omoonto woonde aratora koboora iga, “Uwë noona ubukumia, na uni neena amaköra.” Nyorokiambë ubukumia bööö otakörre amaköra nauni nendakooroki ubukumia böönë gonchera yamaköra gaanë.

19Uwë orakumia iga eNöökoe nuumui bëënë ahö? Mbuuya ogoköra! Ibihui nabiö biöönsoe ngukumiabire - na biragaankana.

20Ore mokaangi! Gose ngutunaore woorokibue iga ubukumia bonö botaana amaköra teboona bueera hai?

21Niyeke ogokanya guuka weiito Abrahamu aakörre agaitabirribua mbërë yeNöökoe? Ngokohëtëra komaköra gaaë, hanö aaruusiri omööna waaë Isaka abë ikimuëënsö igoro yahase hakumuëënsëra.

22Maahambë ubukumia bööë na amaköra gaaë ngaakörre emeremö hamui; ubukumia bööë mbööhekeraini komaköra gaaë.

23Na amaandekö ngaabaaye amahëënë gaara gakogaamba iga, “Abrahamu naakumiri eNöökoe, na gikugira yubukumia bööë eNöökoe naamuitabirriiyi kiomoroonge.” Na kohayo Abrahamu naaberekeeyoe omosaani weNöökoe.

24Kohayo moroochembë iga omoonto nkobarroaare oboroonge komaköra gaaë na tiiga iga nkubukumia bööë ubuëënë hai.

25Wiiki tiigö bëënë këëbaaye kumuhuruunkani oora Rahaabu iga, naabarroe koba omoroonge gikugira yamaköra gaaë, gukuirigania abaYahuti baara baageeye erööti na kobatuurria kuya waabö gokohëtëra enchera yeende.

26Kohayombë këëbore bëënë omobere gokobora umuiika gukua nkëëbö bëënë ubukumia hanö bööbora amaköra ngukuabore.

Yaköbö 3

Ororeme

1Baanto bamoiito, abaaru baiinyu möögë koba abaiigia, kugira momanyere iga, baiito banö toreenge abaiigia ntorekëëngëroa ikiina ekenënë bokong'u.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Kugira baiito böönsoe ngosariatore komang'ana amaaru; siböönö hanö oranyööre omoonto ataagosaria gusumaacho yaaë, wë nomohekeeranu na wiiki naraatore kobaaha omobere gööë göönsoe.

3Baiito hanö töböhëërra ichinsiri kuminyua gichibaraasi okorri iga chituiguëërë, ngotoratore guchiköra chiyi hare höönsoe hanö tugutuna.

4Maaha wiiki ichimeeri nachiö ninyööra chireenge ichinënë na nkuhunibuachire na omokama umuritö, ngotorachire kohoonchoroa na egetaari egeke bokong'u, chibata hare höönsoe omogëëndia agutuna kuya.

5Nkëëbö bëënë ninyööra nororeme ndoreenge ikiimö egekë kiomobere, siböönö ndoona ubuihechi obonënë bokong'u. Maaha orörë mona omörrö mokë iigö gogotora kogöötia irisisi irinënë rehea.

6Na ororeme narö roonga omörrö. Ororeme ndoreenge gatai yibiimö biomobere narö nekebara kenö gichooye ubunyaanku gatai yabiö. Na ngotoorarore ubunyaanku komobere göönsoe na kogöötia omörrö irimënya riöönsoe riomoonto; narö uruëënë nkogöötibuarore na omörrö gonö gukurua kuibëri.

7Kugira ichitiinyi na ibinyunyi biakera tëëmö, na ichitiinyi chahaanse na chakomaanche, biratora kuniiboa na amahëënë biaisa kuniiboa na omööna womoonto.

8Siböönö temoonto ahö onö agotora konagia ororeme hai, narö ndoreenge ubunyaanku bonö botakoreberroa, na nduichooye obosoongo bonö buguiita.

9Kororeme nkogoongatore oMonënë na Taata; na wiiki kororeme nkuihiimatore abaanto, banö baatëëmeroe gutuubö yeNöökoe.

10Amang'ana gakogoonga na gaara gakuihiima nkuruagare kumunyua gumui goyo bëënë. Baanto bamoiito, ganö tigisaiine iga gabë iigö hai!

11Igisima keehö kenö kegaatora kurua amaanche amasambaratuku hamui na amaanche amarro iga kai?

12Baanto bamoiito, omoko gogaatora kööma ichiihagoe chioMoseituuni; gose omosabibu gogaatora kööma ichiihagoe chiomoko? Keiigö bëënë; igisima kiamaanche gomoonyo tegekaarua amaanche amasambaratuku hai.

Eseemia kurua igoro

13Gose gatai yeiinyu ning'ui ana eseemia na obong'aiini? Niiga ooroki eng'ana eyo kuimënya rëëë iriiya, komaköra gaaë amaiiya ganö gagokörekana kubususëënu bonö bukurua goseemia.

14Siböönö hanö oranyööre kumiööyö geiinyu moona irihari renö richooye oborro, emeko, motakaihëëma na kogaamba oboröönгö igoro yobohëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Eseemia enö yaanga eyo tiikurua igoro kuriooba hai; niyiekebara, tiyakibumuiika hai na niyibihui.

16Kugira hare irihari na emeko bireenge, hayo teborëngërrani boohö hai getatiga na amaköra amabeebe gichitëëmö chiöönsoe.

17Siböönö eseemia enö iruure igoro kuriooba, ekeembërë teena bokööru hai, na wiiki neena omorëëmbë, obohaabu, ngotoondorroaere na abaanto; nichooye amaabe na amaköra amaiiya; teena obööhuri gose ubuiteerri hai.

18Na baara böönsoe bagoköra omokea gokorëënta omorëëmbë mbaregësa oboroonge.

Yaköbö 4

Ogoköra obosaani na ekebara

1Amahi na iribeeha gatai yeiinyu nehai gaakurua? Tikuruagare guchigöörio cheiinyu ichimbeebe chinö chiguiitana moonse yemebere geiinyu.

2Nkuigöömbamore, siböönö timukunyööra hai, kohayo muiita omoonto. Nkomaahamore irihari, siböönö timukunyööra geento hai, kohayo mobeehana na guiitana. Timukunyööra kere mugutuna gikugira temogosaba eNöökoe hai.

3Na hanö möösaba, timukunyööra hai, kugira mbobeebe mogosaba; okorri iga motore kuhikia ichigöörio cheiinyu.

4Baiinyu nabaanto banö motareenge abahëënë, moonga abaraaya. Temomanyere iga okoba obosaani na ekebara nyööra nobaaye umubisa weNöökoe? Ore wöönsoe akoba omosaani wekebara numuëënë aguiköra umubisa weNöökoe.

5Gose nguitëgëërramore iga tebohëënë boohö komaandekö gaara gaakogaamba iga, “UMuiika oora areenge moonse yeiito naaichuriibui irihari irinënë?”

6Siböönö amaabe gaara eNöökoe agotoha namaaru, këëbore amaandekö gakogaamba iga, “ENöökoe nköngaare möönya kiihëëmö, siböönö araha abasusëënu amaabe.”

7Kohayombë muigueere eNöökoe. Möönge iRisaambo, nariö nderang'ösë kurua hare baiinyu.

8Muhikë haang'i eNöökoe, nawë naraachë haang'i na baiinyu. Muisaabuure amabökö gaiinyu, baiinyu mönyamaraga! Muisaabuure imiööyö geiinyu, baiinyu bare baiteerri!

9Mobë na imiitumatö, mukuurë na mukuurë ekerrö; mohoonchore ogosëka koiinyu kobë ugukuura, omogöökö goiinyu gobë amaachiichi

10Muisusëëni baiinyu abiëënë mbërë yoMonënë, nawë narabaimukirri igoro.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ogokaania gokëëngëra omoKresto ikiina

11Möönge guchörania abiëënë kubiëënë, baanto bamoiito. Ore wöönsoe onö aguchöria mura omööbö omoKresto na komokëëngëra ikiina, oyo nguchöriaare na gokëëngëra aMaragö ikiina. Hanö oranyööre orakëëngëra aMaragö ikiina, hayo togoköra gaara aMaragö gagutuna hai siböönö obaaye omokëëngi wikiina.

12Onö akuruusia amaragö na gokëënga ikiina nuumui bëënë; newë umuëënë agotora gutuuria na gusikia. Kohayo uwë ning'ui oreenge, onö ogokëëngëra omoonto woonde ikiina?

Ogokaania ukuihëëma

13Böönö montëgëërrë, baiinyu banö mokogaamba iga, “Rëërö gose ichö nturiya kumugi nyaborëbë, hare torebëëra komööka umugima toraköra ubusuruusia na kunyööra ichiimbiria ichincharu.”

14Baiinyu ninyööra motamanyere irimënya reiinyu niyeke rereba ichö! Baiinyu moonga induumbe, enö egotookera gonkaaga na sooki isira.

15Kuibaga reyo nkeragere mogaambë iga, “Hanö oranyööre oMonënë ahaanchere, ntoraabë hö na ntoraköre ganö na gaara.”

16Siböönö baiinyu nkuimaahamore na kuihëëma; ukuihëëma göönsoe koonga koyo nokobeebe.

17Kohayombë, omoonto onö atagoköra amaiiya ganö keragere iga aköre oyo ngköraare iriraga.

Yaköbö 5

Ogokoga igoro yoboome

1Na böönö, motantëgëërra baiinyu bare baame! Motakuura na gukuura ekerrö gikugira yimiiriirö geera giguucha hare baiinyu!

2Oboome boiinyu böguunda, na ichingebo cheiinyu chiareeboa na ichimoongo.

3Esahaabu yeiinyu na ichiimbiria chaichooye ubuinëëru, na ubuinëëru bochiö mborebatobora na mborerea emebere geiinyu kiomörrö. Baiinyu moineebera oboome guchinsiko chinö chiamaserra.

4Tamaaha! Möönge kohakana ichiimbiria abaköri bemeremö baara baagësere komegoondo geiinyu, nabö ngukuurabare. Ikuurate yabagësi bayo yaahekeera oMonënë onö areenge uMukumahë.

5Möömënya gokebara hanö komang'ana ganö gakogöökia omobere na guchigöörio. Möichaamia abiëënë kugira yurusiko roora rokogöögoa.

6Möihiima na guiita omoonto omoroonge, nawë taakeraine na baiinyu hai.

Ubugumiirria na amasabi

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Kohayombë mobë abagumiirria, baanto bamoiito, kuhika oMonënë achë. Tamaaha, umurimi nkugumiirriare nkaaga akoganya ibiaakorea biaaë ibiiya biicha koba. Nkoganyaare kubugumiirria imbura yomööka na yomoobo.

8Na baiinyu böönsoe kuhika mobë abagumiirria. Muimeerre boroonge, kugira uguucha koMonënë, haang'ikore.

9Baanto bamoiito, mööngë kuya morairumuungia abiëënë kubiëënë, okorri iga motagaacha gokëëngëroa ikiina. Tamaaha! Omokëëngi wibiina ngesakuare, aimereeye.

10Baanto bamoiito, komang'ana gakorëmërria imiiriirö na ubugumiirria mogöötë igituubanio kiabanaabi banö baasumaachere kuriina rioMonënë.

11Mahëënë, nkoberekeratore baara baagumiirriiyi iga nabakëhaiiya. Möisa kuiigua igoro yubugumiirria boAyubu, na momanyere këëbore oMonënë aamokörëëye kogosookerria. Kugira oMonënë naichooye amaabe na obogësa.

12Igoro yagöönsoe baanto bamoiito, mööngë gutuenerria gokenö kereenge kuriooba gose gokebara; gose ninyööra ngokere giöönsoe. Hanö möitabirria eng'ana iga “Eee” niiga ebë eee; na hanö möönga eng'ana iga “Aa-a” niiga ebë aa-a, korri iga motagaacha gokëëngëroa ikiina.

13Gose aahö omoonto ore wöönsoe gatai yeiinyu onö areenge kumiiriirö? Nkeragere iga asabë. Gose aahö ore wöönsoe onö areenge nomogöökö? Nkeragere iga asiriingi amasiriingio gegoongö.

14Gose aahö ore wöönsoe onö areenge omorooyi? Nkeragere iga aberekere abagaaka bieKanisa, nabö mbaraamosabere na komohaka amaguta kuriina rioMonënë.

15Amasabi ganö gakörroe kubukumia ngarahueeni omorooyi oora; oMonënë naramoköre buuya, na amaraga gaara aakörre ngaraaberoe.

16Kohayombë, motobore amaraga gaiinyu abiëënë kubiëënë na mosaberane abiëënë kubiëënë, okorri iga muuchë kuhueenibua. Amasabi gomoonto omoroonge ngaana ichiinguru chagoköra amaaru.

17Eriiya naareenge omoonto kebaiito. Naasabere komööyö iga imbura etagaatoa, na timbura yaatooye hai gokebara komëëka etato na imieeri esaansaba.

18Sooki wiiki naasabere, na amasaaro gakahiinga, imbura egatoa na ekebara gekaama ibiaakorea biakiö.

19Baanto bamoiito, hanö oranyööre umui weiinyu atigere obohëënë na owoonde amuriingi,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

20moheetoke ganö ore wöönsoe arariingi umunyairaga kurua gonchera embeebe naraatuuri omööyö gumunyairaga kurua kuruku na amaraga amaaru ngaraaberoe

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Bëëtërö

1 Bëëtërö 1

1Uni Bëëtërö, omotomoa waYeeso Kresto, ndabaandekera böönsoe baara mööng'aanyibua na kuhiroa kuMunyaragano guikara kiabang'aanyi goonse ya Bonto, Garatia, Kabatokia, Asia hamui na Bitinia;

2momanyë iga Taata eNöökoe naabaahooye na gukibunë këëë kobasaabuura kuMuiika oMohoreeru kurua nsemoka, na gonchera eyo mosooke Yeeso Kresto na mohomeerroe amaanyiinga gaaë. Tiga amaabe na omorëëmbë biëëngëribue hare baiinyu.

Iriitëng'ërö renö regomere

3Agoongoe eNöökoe, Isa waabö Yeeso Kresto oMonënë weiito! Komaabe gaaë amaaru atuibora bohea okorri iga tunyööre iriitëng'ërö riobohoru gonchera yukuriooka koYeeso Kresto kurua kobaku,

4wiiki tunyööre omoondo gonö gotagosareka, gonö gotaana bunyaanku, gonö gotagusira, ngoora gobeekere kuriooba gukugira yeiinyu.

5Baiinyu mbö mokoreendoa guchiinguru chieNöökoe gonchera yubukumia boiinyu, kuhika munyööre ubuituuria bonö borehonyoroa gonkaaga eera yumuhikö.

6Nkogöökamore kong'ana eyo, nenkanyööra ngonkaaga enkë, moraitumatibua kogosöha komasaacho hagarehagare,

7Ikibune kiamasaacho gayo niiga ubukumia boiinyu bohërëkibue. Ubukumia boiinyu boyo nububueera obonënë gokera esahaabu. Siböönö esahaabu ninyööra ngosarekaere, ngosaamboaere okorri iga ehërëkibue. Kohayo amarichökërö gakohërëkibua kubukumia boiinyu niiga munyööre egoongö, ubuhiku na esookö nkaaga Yeeso Kresto arehonyoroa.

8Newë Yeeso onö mohaanchere nenkanyööra temoomorooche hai; nenkanyööra temokomomaaha hai, nkumukumiamore; na nkogöökeroamore komogöökö omonënë gonö moonto ataatore koragirria,

9kugira nkunyööramore ubuituuria buimiööyö nabö mbö boreenge amarichökërö gubukumia boiinyu.

10Abanaabi mbaahënyëhënyere na kubuuria amang'ana igoro yubuituuria boyo. Nabö mbaaruusiri obonaabi igoro yamaabe ganö garagere munyööre.

11Bagatuna komanya iga nenkaa gake gose gonchera ke uMuiika goKresto onö aareenge moonse yaabö gööragere këëbore Yeeso aririiribua, na ubuhiku boora boretooka nyuma yimiiriiro geyo.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Abanaabi bayo mbaahonyorreeyoe iga emeremö gëëbö tegëëreenge gukugira yaabö abiëënë hai etare iga ngukugira yeiinyu. Gayo abanaabi baagaambere ngö gaara gageteebeerribua hare baiinyu na baara bagoteebeerria aMang'ana Amaiiya nyööra mböönö gokohëtëra kuMuiika omohoreeru oora aatomeroe kurua kuriooba. Amang'ana gayo nyööra na abamaraika nkuigöömbabare kogahënyahënya.

Emberekera yakoba abahoreeru

13Kohayo motoore, amaitëgëërrö gaiinyu hamui, mobë na ekerëëngërë, na koba na iriitëng'ërö kimui igoro yamaabe gaara morehaaboa hanö Yeeso Kresto arehonyoroa.

14Mobë abaana banö mukuigueera eNöökoe isa weiinyu, kohayo muriihë guituubania na ichigöörio cheiinyu chinö möореenge nachio enkaaga enö möореenge abakaangi.

15Këhaara oora aababerekeeye areenge oMohoreeru, na baiinyu böönsoe mobë abahoreeru korogëëndö roiinyu röönsoe,

16kugira ngandekere iga, “Moraabë abahoreeru kugira uni wöönsoe nomohoreerunde.”

17Hanö ndanyööre moramoberekera iga Taata oyo agokëëngëra ikiina omoonto ore wöönsoe gokorëng'aana na amaköra gaaë ataana bohaanchirri, momënyë kubusuuki gonkaaga yeiinyu gokebara hanö, gukugira nabahëtimore.

18Momanyë wiiki iga temööböhöriibui kubiinto binö bigosareka hai, guchiimbiria gose esahaabu, okorri iga murue korogëëndö roiinyu orobeebe roora robaaguuka baiinyu hai,

19etare iga mötuuribui komaanyiinga gaara gubueera obonënë, gaara goMööna wiring'oondi onö ataana bobeebe bore böönsoe, nawë nKresto.

20Nawë noongokaine kurua karai nenkanyööra nenkaaga enö onyöörre ekebara tekeratooroa oborosa hai; siböönö guchinsiko chinö chiamaserra aisa koongokana gikugira yeiinyu.

21Gokohëtëra hare Yeeso möisa gukumia eNöökoe onö aamuriuukiri kurua kobaku, akamoha ubuhiku böönsoe okorri iga mobë na ubukumia na uguitëng'ëra koNöökoe.

22Mösookia korabia imiööyö geiinyu gukuigueera obohëënë, mööba na obohaanchi bonö botaana ubuiteerri kobakumia baande. Kohayombë mohaanchane abiëënë kubiëënë bokong'u kurua kumiööyö geiinyu.

23Obohëënë niiga baiinyu möiboroa bohea, tikumuiburi onö agukua hai, etare iga nkumuiburi onö ataagukua, kong'ana yeNöökoe yobohoru eera ehö ichinsiko chöönsoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Kugira amaandekö nkogaambagare iga: “Abaanto böönsoe mbatuubaiine na amanyaanki na ikuugë yaabö yöönsoe yaanga egesëkërë. Amanyaanki nkuihomagare na egesëkërë këëgö kegoa,

25siböönö eNg'ana yoMonënë nehö ere ichinsiko chiöönsoe kuyeeyo.” Eng'ana eyo naMang'ana Amaiiya gaara gaateeberriibui hare baiinyu.

1 Bëëtërö 2

Irigena irihoru na ikiaaro ekehoreeru

1Kohayombë motoore harai obobeebe böönsoe: oboröönгö, ubuiteerri, irihari na uruaambai.

2Kibing'ëërrë muigöömbë amabëërë amaiiya gakibumuiika, okorri iga motore gukiina mokong'ë kubuituuria boiinyu;

3hanö ndanyööre möisa koongora iga oMonënë numuuya.

4Motamogeera wë, irigena irihoru, reera rëëngeroe na abaanto, siböönö koNöökoe nerëëhoroa na wiiki niriiya kimui.

5Na baiinyu kohaara moreenge kiamagena ganö gareenge amahoru, mohagaachoe mobë inyuumba yakibuMuiika, na mobë abanchaama abahoreeru, okorri muruusi ibiruusio biakibumuiika binö biguitabirribua na eNöökoe gokohëtëra hare Yeeso Kresto.

6Kugira ngaandekeroe komaandekö iga: Tamaaha ndatoora kumugi goSayuuni irigena, nariö nirioborosa, erëëhoroa wiiki iriubueera obonënë; na omoonto ore wöönsoe onö aramukumi tarisuukirribua hai.

7Kohayo hare baiinyu banö mugukumia, irigena reyo niriiya kimui, siböönö kobaara batagukumia niiga; “Irigena renö abahagaachi baangere, rëëba irigena irinënë irioborosa.”

8Wiiki niiga; Nirigena renö ririgira abaanto baituurëtuurë amagoro na orotare rokobaguiisia. Kugira nguituuratuurabare gikugira baanga kuigueera eng'ana, na mbaahooyoe gukibunë iga banyööre gayo.

9Siböönö baiinyu nabaanto abaahoroa more, abanchaama bobogaambi, ikiaaro ekehoreeru, abaanto bieNöökoe, okorri iga motore kuruundia amaköra amanënë gieNöökoe onö aababerekeeye kurua kugisuunte nagosöha koborabu böö̈ë buekerogooro.

10Mbërë baiinyu temööreenge baanto hai, etare iga böönö mööba abaanto bieNöökoe. Tewanyööra moranyööra amaabe gaaë hai siböönö böönö moonagö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Abahaanchoa kohaara, moreenge abahëti na abaanto banö moreenge korogëëndö ndabagëya iga mööhokane na gutiga amang'ana gubuigöömbi bomobere ganö gagoköra iriihi na imiööyö.

12Mobë na orogëëndö ronö roreenge ororoonge gatai yichiHamate, okorri iga ninyööra chiragaamba iga ngoköramore amang'ana amabeebe, siböönö gokomaaha amaköra gaiinyu amaiiya chitore kogoonga eNöökoe kurusiko ronö ariicha.

Ogosooka Abataangati

13Muigueere böönsoe banö baana ogotora, gukugira yoMonënë; ninyööra nomogaambi onö ana ogotora göönsoe,

14gose abataangati banö bagotomoa nawë iga bachaaburi ababeebe na kogoonga baara bagoköra amaiiya.

15Kugira eNöökoe ngutunaare iga, moköre amaköra amaiiya okorri motore kuriba isumaacho enkaangi yabaanto abakaangi.

16Momënyë kiabaanto abatachore, siböönö obotachore boiinyu botakaagira mubisë ubunyaanku, etare iga momënyë kiabagorë bieNöökoe.

17Mosookë abaanto böönsoe. Mohaanche abakumia böönsoe koNöökoe. Muigueere eNöökoe. Mosookë omogaambi.

Okogööta igituubanio kimiiriirö geKresto

18Baiinyu baara mogokörra abaande emeremö guchinyuumba, muigueere abanënë baiinyu kubusuuki obonënë. Moköre iigö, tiiga nkobaara bareenge abaiiya na abahaabu abiëënë hai, etare iga na kobaara bareenge abarro.

19Kugira neng'ana inchiiya kimui hanö omoonto agumiirria oborro araheetoka eNöökoe nkaaga ukunyööra arairiiribua buchua.

20Mbueera ke boohö hanö ndanyööre moragumiirria ogotëmoa gikugira yamasaria? Siböönö mbuuya kimui hanö ndanyööre moraköra amaiiya nukugumiirria imiiriirö; eyombë neng'ana inchiiya mbërë yeNöökoe.

21Gayo ngö möberekereeyoe, kugira Kresto nawë naairiiriibui gukugira yeiinyu akabategera ikiorokirrio okorri iga na baiinyu mogöötë enchera yaaë.

22“Wë taakörre iraga rere riöönsoe gose teeng'ana ere yöönsoe embeebe yaaruure kumunyua göötë hai.”

23Hanö wë atokeroe taatokere moonto hai, tööböhirriiyi moonto obonënë böötë hanö aairiiriibui hai, siböönö naaihaanere umuëënë ko oora agokëënga ikiina koboroonge.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

24Wë umuëënë naaimukiri amaraga gaiito komobere gööë igoro komote, okorri iga tobë abaku komaraga na koba abahoru komang'ana göönsoe goboroonge. Gukugira yogotëmoa kööë baiinyu mööhöna.

25Onyööra möösira kiamang'oondi, siböönö möisa komoreengera uMuirigania hamui na oMomaahirri wimiööyö geiinyu.

1 Bëëtërö 3

Abasaacha na bakaabö

1Këiigö bëënë abakari, muigueere basaacha baiinyu, okorri iga ndanyööre baahö banö batagukumia eNg'ana yeNöökoe batëgëribue na kurutua na orogëëndö robakaabö nenkanyööra tebarateeberribua eNg'ana hai,

2hanö baramaahë orogëëndö roiinyu uruuya na urubusuuki.

3Ubuikuuni boiinyu botagaacha koba boora bokomaahekana kebara iigö këboora bökoroka ituukia, gotoora ibicheengeche biesahaabu gose ugusuaara ichingebo chiriguri.

4Siböönö niiga bobë ubuikuuni bomööyö bonö botakomaahekana gose gosareka, boyo mboora boreenge ubusuuki na ubutiindu bomööyö, mbö boreenge ububueera bokong'u mbërë yeNöökoe.

5Mahëënë niigö abakari abahoreeru baakarai, baara baaitëng'ëëye eNöökoe baaikoonere abiëënë gonchera yakuigueera basaacha baabö.

6Niigö Saara aaiguereeye Abrahamu, akamoberekera iga omonënë waaë. Moreenge abaana baaë bigiiseke hanö ndanyööre moraköra gaara gareenge amaiiya, motaköööböha geento kere giöönsoe.

7Niigö bëënë na baiinyu abasaacha, muikare na bakaiinyu kobong'aiini; taha omoköri esookö, wë negeento kenö getaana ichinguru, na wiiki mobabare iga nabari bomoondo goora guamaabe na obohoru bueNöökoe hamui na baiinyu. Moköre iigö okorri iga amasabi gaiinyu gaangë koreberroa.

Ukuiriira gukugira yogoköra amaiiya

8Eng'ana yagosookerria neenö iga, mobe na iriitëgëërrö rimui, abaanto banö mokööberana, banö mohaanchaine kiabakumia mobë abaanto bamaabe na abasuseenu.

9Möongë kohakana igisiöömba gose kuriingiriania amang'ana amabeebe, siböönö mobë baara baguitabiria abaanto kugira gayo ngö möberekerreeyoe iga munyööre emesaaraaro.

10Kugira ngaandekeroe iga: “Omoonto ore wöönsoe onö ahaanchere obohoru, nokomaaha ichinsiko ichinchiiya, niiga arebeerre ororeme röötë röönge kogaamba amabeebe, ibinënëbu biaaë bitakagaamba oboröötngö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Atigë amabeebe, aköre amaiiya, atunë omorëëmbë nokogosöörana kimui.

12Kugira amaiisö goMonënë ngabataachereeye baara bareenge abaroonge, na amatui gaaë ngotëgëërragare amasabi gaabö. Siböönö oMonënë ruisö röönsoe tahaanchere baara bagoköra amabeebe hai.”

Ukugumiirria imiiriirö

13Ning'ui kana arabanyahaare hanö ndanyööre moreenge abaanto bomokea goköra amaiiya?

14Siböönö nabakehaiiyamore hanö ndanyööre morairiiribua gukugira yobohëënë bueNöökoe. Motagaacha kuiriiribua, gose kööböha okööböhia kööbö;

15etare iga kumiööyö geiinyu mobë na esookö hare Kresto iga newë Yeeso oMonënë. Muikare moseemiri ichinsiko chiöönsoe gukuhuunchukiria omoonto ore wöönsoe onö akobabuuria igoro yiriitëng'ërö renö rereenge moonse yeiinyu. Siböönö moköre iigö kubunyööhu na kubusuuki.

16Mobë na ichintariki ichinchiiya ninyööra ngotokoamore, baara bagotoka orogëëndö roiinyu uruuya hare Kresto basuukirribue.

17Kugira mbuuya omoonto anyööre imiiriirö kogoköra amaiiya, hanö ndanyööre niigö Nöökoe agutuna, gokera kuiriiribua kogoköra amabeebe.

18Yeeso nawë naairiiriibui hare rimui gukugira yamaraga gaiito, omoroonge gukugira yabaara batare abaroonge, okorri iga atuhiki haang'i na eNöökoe. Omobere gööë ngökuure siböönö naabaaye omohoru kuMuiika,

19gonchera eyo naageereeye imiika genö onyöörre gereenge gokeböhë, akageruundiria eng'ana yaaë,

20abaanto banö mbere tebaareenge abasuuki hai, gonkaaga enö eNöökoe aabagumiirriiyi guchinsiko chiira Nuhu aare kohagaacha oböötö boora; monö abaanto bakë iigö baasöhere, abaanto banaanai bëënë banö baatuuriibui komaanche.

21Esesoro yamang'ana gayo norobaatiisö, ronö rokobatuuria baiinyu nsiko chinö, (tiiga iga nukuruusia ubunyaanku bomobere hai, etare iga nendago enö ikurua gontariki inchiiya mbërë yeNöökoe) gonchera yukuriooka koYeeso Kresto.

22Wë aisa kuya kuriooba, nawë naikaaye boreo bueNöökoe, na abamaraika, abanyagotora, na abichiinguru mbareenge haanse yaaë.

1 Bëëtërö 4

Irimënya iriihea

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Kohaara Kresto aairiiriibui komobere gööë, nisaiine iga na baiinyu böönsoe muiköng'ëërri gokoba na iriitëgëërrö reera bëënë areenge nariö, kugira ore wöönsoe onö airiiriibui komobere gööë ahaaterana na amaraga.

2Kurua böönö muriihë kogëëndërria koba kubuigöömbi buabaana babaanto, etare iga moköre gare Taata eNöökoe agutuna gonkaaga yeiinyu enö yatamere gokomënya gokebara hanö.

3Kugira enkaaga yeiinyu enö yaahëta yaisere goköra gaara ichiHamate chigoköra, ubunyaanku boboraaya, ubuigöömbi, ubunyui, ichindaagera hagarehagare, ibikömö biubunyui buamaroa, na ogosëëngëra ichinöökoe konö gotaagotoneroa.

4Amang'ana gaanga gayo ichiHamate chiyo nkorogoorachire hanö chiamaaha iga temokogaköra hamui nabö hai, na kohayo babatoka.

5Nabö mbaregaamba gaara göönsoe baakörre mbërë yaoora aisa guiseemia kobakëëngëra ikiina abahoru na abaku.

6Eyo niyo yaagirre aMang'ana Amaiiya gakaruundibua ninyööra nkobaku, okorri iga nenkanyööra baisa gokëëngëroa ikiina nkaaga baareenge abahoru, këhaara abaanto baande bagokëëngëroa ikiina; siböönö babë na obohoru bokibumuiika kehaara eNöökoe areenge

Abamaahirri abaiiya abibituhö bieNöökoe

7Siböönö maserra yamang'ana göönsoe haang'iere, kohayo mobë maiisö, wiiki mobë na ekerëëngërë, okorri iga motore gosaba.

8Kogöönsoe gayo, mobë na omokea kohaanchana, kugira obohaanchi ngukuundikiriabore amaraga amaaru.

9Mobë na obogësa baiinyu kobaiinyu motaana ukuirumuungia.

10Kera omoonto asaachë gotomera igituhö gokerëëngërë kenö eNöökoe aamoha gutuurria abaande; mobë kiabamaahirri abaiiya bamaabe gieNöökoe.

11Onö agusumaacha, asumaache kiomoonto onö ahaayoe isumaacho eyo na eNöökoe, onö agokörra abaande emeremö aköre guchiinguru chöönsoe chiira akohaaboa na eNöökoe okorri iga eNöökoe agoongoe komang'ana göönsoe gokohëtëra hare Yeeso Kresto. Ubuhiku na ogotora nobööë kuyeeyo na eyo. Amina.

Ukuiriira gukugira yokoba omoKresto.

12Abahaanchoa, motakaarogoorra amasaacho amaritö ganö gaguucha hare baiinyu kobasaacha iga negeento ekegëni gekoba hare baiinyu.

13Siböönö mogööke iga ngosaangamore kumiiriirö geKresto, okorri iga muuchë kogööka bokong'u hanö ubuhiku bööë borehonyoroa.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Nabakehaiiyamore hanö ndanyööre nkogaamboamore bobeebe gukugira yiriina reKresto, kugira uMuiika wubuhiku na weNöökoe hare baiinyu are.

15Omoonto ore wöönsoe gatai yeiinyu atagaacha kuiriiriibua iga numuiiti wabaanto, gose iga numuiibi, gose onö agoköra amang'ana amabeebe, gose omorööngöri onö agosöhërra amang'ana gabaande.

16Siböönö hanö ndanyööre omoonto nkuiriiribuaare iga nomoKresto, atagaacha koba na ichinsöni, etare iga agoongë eNöökoe iga naana iriina reyo.

17Hayo niiga bamorai, enkaaga yogokëënga ikiina yaahikere, nayo nerataangere kunyuumba yabaanto bieNöökoe; ndanyööre netaangera hare baiito abaanto bieNöökoe, niyeke eraabë kobaara batakuigueera aMang'ana Amaiiya gieNöökoe?

18Këëbore amaandekö gakogaamba, “Hanö ndanyööre nkeraabë egokong'u komoonto omoroonge kohöna, niyekembë keraabë komoonto onö atagosooka eNöökoe na umunyamaraga?”

19Kohayombë baara bakuiriiribua gikugira yagare eNöökoe agutuna, batoorre eNöökoe imiööyö gëëbo koba emööngö yaabö kogoköra amaiiya hare Getëëmi onö areenge omohëënë.

1 Bëëtërö 5

Amaragirrio Kobagaaka

1Ndagëya abagaaka banö bareenge gatai yeiinyu, uni wöönsoe nomogaakande këëbö, numutuburi wimiiriirö geKresto, na onö aresaanga nabö ubuhiku bonö borehonyoroa:

2Muriisi irihichö rieNöökoe renö mööhaayoe na kurimeererra buuya, tekëëbanö mokohaamirribua hai, etare iga ngokohaancha koiinyu abiëënë këëbore eNöökoe agutuna. Wiiki tiiga mobë banö bagutuna ichiseenti chichinsöni hai, etare iga mbanö bakuiruusia.

3Tiiga iga wiiki muiköre abanënë igoro yabaara mogotaangata hai, etare iga mobë ibiorokerrio ibihëënë kuihichö.

4Na hanö uMuirigania oMonënë aretookera, hayo nehö murimukia igituhö keera kiubuhiku, keera getaakuihoma.

5Na baiinyu abaana-bakë muigueere abagaaka. Na baiinyu böönsoe muisöhiri ubuihöötu okorri iga motore gutuurrania abiëënë kubiëënë, kugira “ENöökoe tahaanchere abaanto bikihëëmö hai siböönö nkohaare abaihöötu amaabe.”

6Kohayo muitoore haanse yokööbökö koeNöökoe konö koona ichiinguru ichinënë okorri iga abaimukiirri hanö enkaaga eraahikë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Motoore imiiriirö geiinyu giöönsoe harewë, gukugira wë nkobaireerrare bokong'u.

8Muiraarerre na kuhura kugira umuchööngëri weiinyu, umubisa iRisaambo kiindui, nkong'öönaare arainaaranaara na gutuna omoonto iga amomërë.

9Momööngë bokong'u, muimeerre boroonge kubukumia boiinyu na komanya iga imiiriirö geyo moonagiö ngereenge kobakumia baande gokebara.

10Na eNöökoe wamaabe göönsoe onö ababerekeeye gosöha kubuhiku bööë bokuyeeyo hare Kresto Yeeso, hanö moraisë kuiriiribua kuibaga ikë iigö, wë umuëënë narabatogekë, abatirimiki nokobaha ichiinguru okorri iga muimeerre.

11Ogotora nokööë kuyeeyo na eyo. Amina.

Amakeerio gagosookerria

12Mbandekeeye amang'ana ganö makë iigö, gokohëtëra hare mura omoiito omohëënë, Siruano, kobatoora omööyö na kuruusia ubutuburi iga ganö ngö amaabe amahëënë gieNöökoe. Imeerra boroonge hare gö.

13Abakumia abaahoroa bieNöökoe abaBabeeri hanö babakeerri hamui na omööna waanë Maarikö.

14Mokeerani guikeerio riobohaanchi gokoomuunana. Omorëëmbë gobë hare baiinyu böönsoe banö moreenge moonse yaKresto. Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Bëëtërö

2 Bëëtërö 1

1Uni Simooni Bëëtërö omoköri wemeremö na omotomoa waYeeso Kresto-Ndabaandekera böönsoe baara mönyööra ubukumia boora boona ubueera kiubukumia boiito, gokohëtëra koboroonge boTaata eNöökoe na uMutuuria weiito Yeeso Kresto.

2Amaabe na omorëëmbë biyëëngëri hare baiinyu gokomomanya eNöökoe na Yeeso oMonënë weiito.

Okoberekeroa na okööhoroa na eNöökoe

3Ogotora kööë ogokeboNöökoe göötoha ibiinto biöönsoe binö bigutunua gukugira yirimënya na ubusuuki bueNöökoe, nabiö ntöbinyööra gonchera yokomomanya oora aatoberekeeye tunyööre ubuhiku na ubuuya bööë.

4Wiiki gokohëtëra kubiinto biyo aatoha ichindago ichinënë bokong'u, na ichubueera, okorri iga gokohëtëra hare chiö motore gosaanga etëëmö eera yoboNöökoe bööë, ebatuurri mong'ösë kurua kubunyaanku bonö boreenge gokebara gukugira yubuigöömbi böömö.

5Gukugira yeng'ana eyo bëënë mohaangarre bokong'u muëëngëri ubuuya kubukumia boiinyu, na kubukumia kubuuya boyo muëëngëri obong'aiini,

6kobong'aiini boyo muëëngëri okoba na ekerëëngërë na gokerëëngërë keyo muëëngëri ubugumiirria, kubugumiirria muëëngëri ubusuuku bueNöökoe,

7na kubusuuki bueNöökoe muëëngëri okohaanchana na gokohaanchana koyo muëëngëri obohaanchi.

8Kugira hanö ndanyööre amang'ana gayo moonagö, na ngaichooye kimui hare baiinyu ngarabaköre mööngë koba abarösu gose abaanto banö bataana amaköra, gokomomanya oMonënë weiito Yeeso Kresto.

9Momanyë iga omoonto ore wöönsoe onö ataana gayo numuhukuru, tagaatora komaaha ibiinto binö bireenge harai hai, eeba wiiki këëbore aasaabuurroe na kööberoa amaraga gaaë gaara gaahëtere.

10Kohayo baanto baiito mohaangarre kimui moköre okoberekeroa na okööhoroa koiinyu kobë okohëënë kugira hanö moraköre iigö temoratore guituuratuura mogoe hai.

11Gonchera eyo morahaaboe umueeya omogare ogögosöha kobogaambi bokuyeeyo boMonënë na uMutuuria weiito Yeeso Kresto.

12Uni nendagëëndërri kobahiitukia amang'ana gayo nenkanyööra mogamanyere na wiiki möhërëkibua kobohëënë bonö moonabö böönö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Nkomaahande iga mbuuya nköre iigö nkereenge omohoru, gokobatakia gonchera yakobahiitukia.

14Nemanyere iga uruku röönë haang'irore këëbore oMonënë weiito Yeeso Kresto aisa kunyorokia.

15Siböönö nendahaangarre maahë iga nkaaga chöönsoe nkuhiitamore amang'ana ganö hanö ndaisë gukua.

Ubutuburi boBëëtërö na boora buabanaabi

16Gukugira baiito tetöösööraine amagano ganö gaandekeroe ko obong'aiini hai, hanö tobateeberreeyi igoro yichiinguru chioMonënë weiito Yeeso Kresto na ukuriinga kööë, etare iga wanyöörre toisa komaaha na amaiisö gaiito ubuhiku bööë.

17Kugira Yeeso nanyöörre egoongö na ubuhiku kurua hare eNöökoe Taata hanö engaamba yaamocheeye kurua hare oora areenge Ubuhiku Obonënë eragaamba iga, “Oyo noMööna Waanë, Omohaanchoa waanë onö ngotëgëribua nawë.”

18Baiito ntoiguure emberekera eyo kurua kuriooba hanö töореenge hamui nawë kunguku ehoreeru eera.

19Na baiito wiiki ntoona eng'ana eera yobonaabi enö ereenge ehëënë kimui. Na baiinyu moraköra buuya hanö moragiigue kimui, kugira nereenge giekemore kenö gekomoreka kugisuunte kuhika urusiko ruhikë na inyunyuunyi yinkio erabë kumiööyö geiinyu.

20Taanga momanyë eng'ana enö wiiki iga tebonaabi boreenge komaandekö bonö bokohoonchoroa këëbore omoonto nyaborëbë ahaanchere umuëënë hai.

21Kugira obonaabi boyo teböröënteroe ahase hare höönsoe haara këëbore omööna womoonto agutuna hai, etare iga abaanto mbaagaambere gaara gaaruure hare eNöökoe na gotaangatoa na uMuiika oMohoreeru.

2 Bëëtërö 2

Abanaabi abaröögö

1Ninyööra niigö, karai eyo, mbaarichökëëye abanaabi abaröögö gatai yabaanto. Këhayo bëënë mbararichökërë hare baiinyu abaiigia abaröögö banö bararëëntë gukibisere amaiigio amabeebe ganö gagosaria abaanto. Wiiki mbaremöönga ninyööra noMonënë waabö onö aabagorre, bairëëntërë ogosaribua konö gotaategetë.

2Abaaru mbaragöötë ubunyaanku bööbö na gukugira yaabö enchera yobohëënë neratokoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Na kubuigöömbi bööbö mbarainyöörre ibinyöörö kurua hare baiinyu gokogaamba amang'ana amaröögö. Ogokëëngëroa ikiina kööbö kurua karai tegöötegeta hai; nyööra na ugusikibua kööbö ruisö röönsoe hö kore.

4Kugira eNöökoe taabeeye abamaraika baara baakörre amaraga hai, siböönö akabarëkëra kuibëri na kobatoora harai kugisuunte ekenënë, barageerra ogokëëngëroa ikiina.

5Na wiiki eNöökoe ekebara keera gëëkarai hai, ninyööra naahöniri Nuhu, onö aare kuruundia igoro yoboroonge na abaande muhuungate, enkaaga eera aarëëntere ehooro igoro yense yabaanto banö bataana ubusuuki koNöökoe.

6Wiiki akagekëëngëra ikiina imigi geSötöma na Göömöra, akageköra koba iriibu na gebë igituubanio këgaara gareba kobaanto banö batareba na ubusuuki koNöökoe.

7Naatuurri omoonto omoroonge oora, Ruutu, omoonto onö onyöörre aitumata gukugira yorogëëndö urunyaanku ruabaanto ababeebe.

8Siböönömbë omoonto oyo Ruutu ngatai yaabö areenge, gokomaaha na ukuiigua kööë, nairiiriibui gonkörö yaaë enö yaareenge endoonge guchinsiko chöönsoe gikugira yamaköra gaabö ganö gataare na umugiro.

9Kohayo oMonënë namanyere gutuurria abaanto banö baana ubusuuki koNöökoe kurua komasaacho na kobatoora baara bareenge abanyaanku gokeböhë ikiritö kohekeera urusiko roora rogokëëngëroa ikiina,

10na hëënëhëënë baara bagoköra amang'ana amanyaanku gubuigöömbi na banö bagosëra ogotora koeNöökoe. Abaanto bayo nabamögöru, abaisasi, na tebaköööböha gotoka baara bareenge abahiku.

11Ninyööra nabamaraika banö baana ichiinguru na ogotora gokera abaanto bayo, tebagokëëngëra ikiina baara baana ubuhiku gonchera yakobatoka mbërë yoMonënë hai.

12Bö mbatuubaine na ichitiinyi chinö chitaana bong'aiini, baanga ichitiinyi chakogöötoa na gosaribua; nguchöriabare amang'ana gaara batamanyere nabö mbarasikibue gichitiinyi.

13Nkunyööroabare na amabeebe gikugira yobobeebe bööbö. Harebö oborëëbi na ogoköra amang'ana agubuigöömbi bomobere omobaso umugima nkö ukuigöökia. Baaba abaanto bamasörö banö bataana ichinsöni, baraköra amang'ana amabeebe agakuing'ainirria hanö bagosaanga guchinyaangi hamui na baiinyu.

14Amaiisö gaabö nganö gaichooye obohooyiri, abaanto banö batagutigana na amaraga, abang'aiinirria bichinkörö chiira chireenge ichindösu, abiëënë imiööyö genö geisa konaribua ubuigöömbi. Bö mbareenge abaana bimiihiimö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

15Baatiga enchera eera ereenge endoonge nagusira, baagööta enchera eera yaBaaramu omööna waBeeuri, oora aahaanchere ikinyöörö kiobosakuri,

16siböönö onö aanyöörroe na obobeebe bööë umuëënë enkaaga eera etekere, itiinyi enö etaakogaamba, yaagaambere kongaamba enö yaanga yomoonto egakaania omonaabi atigë eseemi yaaë embeebe.

17Abaanto baanga bayo mbatuubaiine na ibisima binö bitaana amaanche gose kiamasaaro ganö gakuhuuchahuuchibua na omokama, na ahase higisuunte ekenënë haabeekoa gikugira yaabö.

18Gokogaamba amang'ana amaritö agikiihëëmö, siböönö amachua, agubuigöömbi buemebere gëëbö, abaanto bayo nkong'ainirriabare abaanto banö baang'ösa boongo iigö kurua kobaara bamënyere kuiraga.

19Nkoraganabare abaanto iga mbarabatachore siböönö bö abiëënë nababöhë bubunyaanku; kugira omoonto nkobaare omoböhë wegeento kere giöönsoe kenö gekomobaaha.

20Kugira hanö ndanyööre abaanto baisere kong'ösa amang'ana amanyaanku gekebara gokomomanya oMonënë na Umutuuria weiito Yeeso Kresto, sooki wiiki bagöötibui na kobaahoa nagö nkobeebehabare bokong'u gokera hare baareenge gonkaaga yambërë.

21Kohayo nekabaaye eng'ana inchiiya hanö bakaangere komanya enchera yoboroonge, gokera kogemanya na gutiga wiiki iriragö irihoreeru reera baahaayoe.

22Siböönö gaaba amahëënë këhaara ekereengio kimui gekogaamba iga: “Eseese yaareengera korea amaruki gayo inyënë, na embeeche enö yaisaabibua buuya nakoraba iriingere kuigaaragaara komatagitö.”

2 Bëëtërö 3

Urusiko rokuriinga koYeeso

1Abahaanchoa baanë, enö böönö ninyaruba yakabere nkobaandekera; na guchiöönsoe chiyo ibere ngosaachande kobasesemora amaitëgëërrö gaiinyu amaiiya gonchera yakobahiitukia amang'ana ganö.

2Ngutunande iga muhiitë amang'ana gaara gaagaamberoe karai na abanaabi abahoreeru, na iriragö reera rëruure hare oMonënë na uMutuuria, gokohëtëra kobatomoa baiinyu.

3Mbërë yagöönsoe momanyë iga guchinsiko chamaserra, abachöria mbariicha abarachöria, na baraköra amang'ana gaabö abiëënë agubuigöömbi.

4Nabö mbaregaamba iga, “Haigere kana endago eera yuguucha kööë? Kugira kurua baaguuka baakuure na kurua ekebara gëëkörroe amang'ana ngareenge këboora bëënë gaareenge.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Bömbë bosëri iigö, baanga koongora iga kong'ana yeNöökoe igoro kuriooba haatëëmeroe kurua ensemoka na wiiki iga ninyööra nekebara ngëëtëëmeroe kurua komaanche na moonse yamaanche.

6Wiiki nkomaanche gayo bëënë ekebara keera genkaaga eera ngëichuriibui na ehooro yamaanche kegasika.

7Siböönö kong'ana eyo bëënë, igoro kuriooba na ekebara keböönö mbibeekere biichë kohea komörrö. Biyo mbibeekeroe biraganya urusiko ronö abaanto banö bataana ubusuuki koNöökoe barekëëngëroa ikiina na gusikibua.

8Siböönö, abahaanchoa motakeeba eng'ana imui enö, iga koMonënë urusiko rumui nkemëëka ibikoe, na emëëka ibikoe nkiurusiko rumui.

9OMonënë tagotegeta kuhikia endago yaaë këëbore abamui baguitëgëërra. Siböönö numugumiirria hare baiinyu kugira tahaanchere iga omoonto ore wöönsoe asire hai etare iga böönsoe batigë amaraga.

10Siböönö urusiko roMonënë nduriicha kiumuiibi. Kurusiko royo igoro kuriooba harirua hö kuiraka; na ibitëëmoa biöönsoe mbiresaamboa na kunyërëganibua, na ekebara na biöönsoe binö bigokörroa mö mbirisaamboa.

11Kohayombë hanö ndanyööre ibiinto biyo biöönsoe mbirinyërëganibua iigö, ngisaiine iga baiinyu mobë abaanto batëëmö ke? Kuhika mobë abahoreeru na abasuuki koNöökoe korogëëndö roiinyu;

12moraganya na könguhirria uguucha urusiko rueNöökoe; urusiko ronö igoro kuriooba haresaamboa na kunyërëganibua, na ibitëëmoa biahö mbirisaamboa na kunyööha komörrö.

13Siböönö këhaara endago yaaë ereenge, nkoganyatore iriooba iriihea na ekebara ekehea, ahase hanö oboroonge buikaaye.

14Kohayombë, abahaanchoa kohaara mokoganya amang'ana ganö, moköre omokea bokong'u okorri iga abanyööre moreenge abarabu na banö bataana isaria wiiki moona omorëëmbë.

15Mobare ubugumiirria boMonënë weiito iga numueeya gokunyööra ubuituuria, këhaara mura omoiito omohaanchoa weiito Bauro aabaandekeeye kuguituungana na eseemia enö aahaayoe.

16Niigö bëënë aköondeka guchinyaruba chiaaë chöönsoe, aragaamba igoro yamang'ana ganö. Guchinyaruba chiaaë chiyo ngaamö amang'ana amakong'u ganö gatakoongoroa, ganö abaanto banö bataana obong'aiini na banö batagomere, bakohoonchora boonde këhaara bakohoonchora boonde amaandekö gaande kobosariku böobö abiëënë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Kohayo, abahaanchoa motaangere komanya ganö, maaheerrambë kimui motagaacha kuhinanoa na omogëra guirisaria riabaanto abanyaanku bayo nokobaguiisia kurua haara mogomere.

18Siböönö mukiine komaabe na gokomomanya oMonënë weiito na uMutuuria Yeeso Kresto. Ubuhiku nobööë nyööre mböönö na kuyeeyo na eyo. Amina

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Yöhana

1 Yöhana 1

Eng'ana yobohoru

1Torabaandekera igoro yeNg'ana yobohoru enö yaareenge hö kurua ogotaanga. Eng'ana eyo Yobohoru tögiigua na Tögemaaha na amaiisö gaiito; mahëënë tögemaaha na kogegööta na amabökö gaiito.

2Obohoru boyo mböhonyooyoe, na tokabomaaha na böönö nkohërëkiatore igoro yabö. Wiiki nkobateeberriatore igoro yobohoru bokuyeeyo bonö boreenge hare Taata na böhonyoroa hare baiito.

3Ngoteeberriatore nyööra hare baiinyu amang'ana gare töömaaha na kuiigua korri iga na baiinyu böönsoe mobë na obosaangi na baiito, obosaangi bore toonabö na Taata wiiki na oMööna waaë Yeeso Kresto.

4Nkobaandekeratore ganö korri iga emegöökö geiito gehekeerane.

ENöökoe noborabu

5Böönömbë eng'ana enö töiigua kurua harewë na toragiruundia yöenö: Nöökoe noborabu na moonse yaaë tigisuunte kere giöönsoe keemö hai.

6Hanö oranyööre toragaamba iga ntoona obosaangi hamui nawë na hayo nyööre ntomënyere kugisuunte hayo nkorööngöhatore na tetogoköra gare gaituungaine obohëënë hai.

7Siböönö hanö oranyööre ntogëënda koborabu këhaara wë areenge koborabu, hayo ntoona obosaangi baiito abiëënë kubiëënë na amaanyiinga goMööna waaë Yeeso ngotosaabuuragare kurua komaraga göönsoe.

8Hanö oranyööre ntogaamba iga tetoona iraga hai, nkuing'aiinatore na obohëënë teboreenge moonse yeiito.

9Hanö oranyööre ntotobora amaraga gaiito koNöökoe wë nomohëënë na omoroonge, naratööbere amaraga gaiito, na atosaabuure kurua kubunyaanku böönsoe.

10Hanö toragaambë iga tetoraköra iraga rere riöönsoe hai, ngoköratore eNöökoe koba omorööngö, na eng'ana yaaë tereenge moonse yeiito hai.

1 Yöhana 2

Kresto newë Ubutuurria boiito

1Baana baanë nkobaandekerande ganö korri iga motagaacha goköra iraga; siböönö hanö omoonto araterroke aköre iriraga, ntoona ore akogëya kuibaga reiito hare Taata, newë Yeeso Kresto omoroonge.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Kresto umuëënë newë areenge egesonsooro kiamaraga gaiito, tiiga namaraga gaiito abiëënë hai, getare iga nareenge egesonsooro kiamaraga gekebara giöönsoe.

3Hanö oranyööre toragööta amaragö gaaë, hayo nehö toraabë na obohëënë iga ntomomanyere.

4Omoonto onö akogaamba iga “Nemomanyere,” si atakuigueera amaragö gaaë, nomorööngö na obohëënë teboreenge moonse yaaë hai.

5Siböönö ore wöönsoe akogööta eng'ana yeNöökoe, oyo naana obohaanchi bobohëënë bueNöökoe moonse yaaë. Na hayo nehö tokomanya iga ntoreenge moonse yaaë.

6Ore wöönsoe akoboora iga naana obogöötaine nawë, kuhika agëëndë këhaara Yeeso aagëëndere.

Iriragö Iriihea

7Abahaanchoa iriragö renö nkobaandekera tiiga niriihea hai; ndeera bëënë mögeeye moraba nariö gukurua karai.

8Ninyööra niigö iriragö renö nkobaandekera niriihea na obohëënë bööriö nkomaahekanabore hare Kresto na hare baiinyu kugira igisuunte nkong'ösakere na oborabu bobohëënë nkorabiabore.

9Omoonto onö akogaamba iga nkoborabuare siböönö narëgere owoonde, oyo nkugisuunte akere ninyööra mböönö.

10Ore wöönsoe ahaanchere owoonde oyo nagomere koborabu na taana kere giöönsoe moonse yaaë kegaituuriatuuria owoonde hai.

11Siböönö onö arëgere owoonde nkugisuunteare; kugisuunte akogëënda na tamanyere hare akuya hai, kugira igisuunte këmuhukuria.

12Nkobaandekerande baiinyu banö moreenge abaana kugira mööberoa amaraga gaiinyu kuriina rëëë.

13Nkobaandekerande baiinyu baataata, kugira möömanya onö aareenge hö kurua karai. Nkobaandekerande baiinyu abamura kugira möökera umunyaanku oora.

14Nkobaandekerande baiinyu abaana kugira momanyere Taata. Nkobaandekerande baiinyu baataata kugira momanyere onö aareenge hö kurua karai. Nkobaandekerande baiinyu abamura, kugira moona ichiinguru, na eng'ana yeNöökoe negomere moonse yeiinyu na möökera umunyaanku oora.

15Mööngë kohaancha ekebara gose biöönsoe binö bireenge gokebara. Ndanyööre omoonto ore wöönsoe ahaanchere ekebara, oyo taana obohaanchi hare Taata moonse yaaë hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Kugira göönsoe ganö gareenge gokebara: ichigöörio chiomobere, ubuigöömbi buamaiisö na uguiköria gokere omoonto anakiö kere aköra, tegaakurua hare Taata hai ngokebara gaakurua.

17Ekebara hamui na ichigöörio chakiö mbiraasire; siböönö omoonto ore agoköra gare eNöökoe agutuna naramënyë kuyeeyo.

Umubisa waKresto

18Baana baanë, enö nenkaaga yomoherio! Na këëbore möiigua iga umubisa waKresto nguchaare; ninyööra mböönö ababisa abaaru baisa guucha. Kohayo ntomanyere iga enö niyo enkaaga yomoherio.

19Abaanto bayo hare baiito baaruure siböönö tebaareenge abobosaangi boiito hai. Hanö nkanyöörre nabaiito baareenge, nyööre mbaagëëndërrëëyi koba hamui na baiito. Ukuya kööbö nköhërëkiri iga tebaareenge abobosaangi boiito hai.

20Siböönö baiinyu möisa kohakoa amaguta na uMuiika oMohoreeru kohayo baiinyu böönsoe momanyere.

21Nkobaandekerande tigikugira iga temomanyere obohëënë hai, siböönö ngikugira konö momanyere obohëënë boyo, na teborööngö bukurua kobohëënë hai.

22Omorööngö ning'ui? Noore aköönga iga Yeeso tewë Masiihi hai. Oyo newë areenge umubisa waKresto, kugira nKööngaare Taata na oMööna.

23Kugira ore wöönsoe aköönga oMööna hayo naangere ninyööra nTaata; na ore agotobora oMööna hayo ngotoboraare ninyööra nTaata.

24Gare möiiguure gukurua karai gagomë moonse yeiinyu. Hanö oranyööre gaara möiiguure kurua karai gagomere moonse yeiinyu moragome moonse yoMööna na moonse yaTaata.

25Na kenö nkiö aatoragana - obohoru bokuyeeyo.

26Nkobaandekerande ganö igoro yabaara bagutuna kobatabuta.

27Okohakoa amaguta koora mööhakeroe kurua harewë nkogomere moonse yeiinyu timugutuna iga woonde abaiigi hai. Kugira okohakoa koora möhakeroe nuMuiika nkobaiigiakore igoro yamang'ana göönsoe, gayo namahëënë temarööngö hai. Na Këëbore möigiibui mogomë moonse yaKresto.

28Böönömbë baana mogomë moonse yaaë okorri iga ronö arehonyoroa tuuchë koba abakare banö totaana ichinsöni mbërë yaaë.

29Momanyere iga wë nomoroonge; kohayo ore wöönsoe agoköra gare garagere oyo naaibooyoe nawë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1 Yöhana 3

Abaana bieNöökoe

1Maaha haang'ana obohaanchi bonö Taata aatoha okorri iga toberekeroe abaana bieNöökoe - na nkëhayo tore. Keyo nkiö gikugira ekebara tegetomanyere hai kugira tekëëmomanyere eNöökoe hai.

2Abahaanchoa böönö nabaana bieNöökoe tore, na këëbore toreba terahonyoroa hai. Siböönö ntomanyere iga hanö arehonyoroa ntoreba këëwë, kugira ntoremomaaha këboora bëënë areenge.

3Kera umui onö ana iriitëng'ërö renö harewë kuhika aisaabuure këhaara wë areenge omorabu ataana bunyaanku.

4Ore wöönsoe agoköra iriraga oyo nkunyööraare nasarri amaragö gieNöökoe, kugira iriraga nogosaria amaragö.

5Momanyere iga Kresto naahonyooyoe okorri iga aimuki amaraga na moonse yaaë tiraga reemö hai.

6Ore wöönsoe agomere moonse yaaë tagoköra iriraga hai siböönö ore wöönsoe akogëëndërria goköra iriraga taakamorooche na wiiki tamomanyere hai.

7Bare baana moonto ore wöönsoe atagaacha kobang'aiina! Omoonto ore agoköra gare garagere oyo nomoroonge, këhaara bëënë wë areenge omoroonge.

8Onö agoköra iriraga nuwiRisaambo, kugira iRisaambo nirinyairaga gukurua karai. OMööna weNöökoe naahonyooyoe korri iga asiki emeremö giRisaambo.

9Ore wöönsoe areenge omööna weNöökoe tagoköra iriraga hai, kugira eseera yeNöökoe negomere moonse yaaë; kohaara eNöökoe areenge isa waabö takagëëndërria goköra iriraga hai.

10Eyo niyo ikugira tomanya abaana bieNöökoe na bare bareenge abaana biRisaambo: ore wöönsoe atagoköra amang'ana amaroonge oyo tareenge weNöökoe hai, hamui na ore wöönsoe atahaanchere owoonde nawë tareenge weNöökoe.

Mohaanchane

11Kugira eyo niyo eng'ana eera möiiguure gukurua ogotaanga iga, kuhika tohaanchane abiëënë kubiëënë.

12Mööngë koba geKaini onö aareenge uwuMunyaanku oora agaiita mura omööbö. Nkugira ke aamuiitere? Ngikugira amaköra gaaë umuëënë namanyaanku gaareenge. Siböönö agamura omööbö namaiiya gaareenge.

13Mööngë korogoora, baanto bamoiito hanö oranyööre ekebara kebarëgere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

14Ntomanyere iga tööhëta kurua kuruku kuya kobohoru, gukugira ntohaanchere baanto bamoiito. Ore wöönsoe ataana obohaanchi, nkurukuare.

15Ore wöönsoe arëgere owoonde, oyo numuiiti, na baiinyu momanyere timuiiti ana obohoru bokuyeeyo hai.

16Baiito tömanya obohaanchi gonchera enö; iga Kresto naaruusiri obohoru bööë gikugira yeiito. Na baiito kuhika turuusi obohoru boiito gikugira yabaanto bamoiito!

17Hanö oranyööre omoonto ore wöönsoe ana oboome buibiinto na amaahë mura omööbö ana iritunö sooki angë kumuigueera borro komööyö göötë amutuurri, niyeke oyo ana ibiinto araköre aboore iga nahaanchere eNöökoe?

18Baana, obohaanchi boiito botagaacha koba ubuamang'ana amachua gose ubuisumaacho inyënë, siböönö bobë ubuamaköra na obohëënë.

Obokare boiito koNöökoe

19Niigö toraköre tomanyë iga nabaanto bobohëënëtore; na niigö toratirimiki imiööyö geiito mbërë yaaë.

20Kugira hanö oranyööre ichintariki cheiito chiratokëëngëra ikiina tomanyë iga eNöökoe nomonënë gokera ichintariki cheiito, na wiiki namanyere amang'ana göönsoe.

21Kohayo abahaanchoa, ndanyööre ichintariki cheiito tichigotokëëngëra ikiina, ntoona ubutirimiku mbërë yeNöökoe.

22Nkunyööratore kurua harewë kere giöönsoe tokomosaba kugira nkuigueeratore amaragö gaaë na gaköra gare gakomotëgëria.

23Na iriragö rëëë ndenö: iga tobë na ubukumia kuriina rioMööna waaë Yeeso Kresto na wiiki iga tohaanchane abiëënë kubiëënë këboora bëënë aatoteebiri.

24Ore wöönsoe akuiigueera amaragö gaaë, nagomere moonse yaaë, nawë namënyere moonse yaaë. Gukugira yuMuiika gonö aatohaaye ntomanyere iga namënyere moonse yeiito.

1 Yöhana 4

UMuiika gobohëënë na umuiika goboröönгö

1Abahaanchoa mööngë gukumia imiika giöönsoe, siböönö mosaache imiika geyo nyööre nkoNöökoe giruure, kugira abanaabi abaaru aboboröönгö baririchökera gokebara.

2Na gonchera enö moramanyë nyööre nuMuiika gueNöökoe: niiga ore wöönsoe onö agotobora iga Yeeso naachere komobere; oyo noweNöökoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Siböönö umuiika gore göönsoe gonö gotagotobora Yeeso goyo tekoNöökoe göörua hai. Gonö ngö umuiika guMubisa waKresto, onö möiguure iga ariicha, na böönö aacha karai gokebara.

4Siböönö baiinyu bare baana nabeNöökoe more na möisa gokera abanaabi bayo boborööngö, gikugira onö areenge moonse yeiinyu nakerre onö areenge gokebara.

5Bö nabekebara kohayo nagekebara bagusumaacha, na ekebara nkobatëgëërrakere.

6Baiito nabeNöökoe tore. Ore wöönsoe amanyere eNöökoe ngototëgëërraare na onö atareenge oweNöökoe tagototëgëërra hai. Na gonchera eyo nehö tokomanyera umuiika gobohëënë na umuiika gobosaria.

7Abahaanchoa tohaanchane abiëënë kubiëënë, kugira obohaanchi nkoNöökoe bukurua. Na ore wöönsoe akohaancha owoonde oyo nomööna weNöökoe, na namanyere eNöökoe.

8Onö wöönsoe ataana obohaanchi tamanyere eNöökoe hai kugira eNöökoe nobohaanchi.

9ENöökoe naahonyooye obohaanchi bööë hare baiito kogotoma oMööna waaë omomoomui gokebara korri iga tunyööre obohoru gokehëtëra harewë.

10Obohaanchi mboobonö iga: tiiga mbaiito tööhaanchere eNöökoe hai, siböönö iga newë aatohaanchere agatoma omööna waaë abë egesonsooro kiamaraga gaiito.

11Abahaanchoa hanö oranyööre eNöökoe aatohaanchere iigö, kuhika niiga na baiito tohaanchane abiëënë kubiëënë.

12Taahö omoonto onö aakarooche eNöökoe hai. Siböönö hanö oranyööre ntohaanchana, eNöökoe namënyere moonse yeiito na obohaanchi bööë böhekeerana moonse yeiito.

13Na gonchera enö ntomanyere iga moonse yaaë tore nawë moonse yeiito are, gukugira aatoha uMuiika göötë.

14Baiito töömaaha na tötobora iga Taata aatoma oMööna waaë koba umutuuria wekebara.

15Ore wöönsoe agotobora iga Yeeso Kresto noMööna weNöökoe, eNöökoe namënyere moonse yaaë, nawë namënyere moonse yeNöökoe.

16Ntomanyere na ngukumiatore kobohaanchi bonö eNöökoe anabö hare baiito. ENöökoe nobohaanchi, na ore wöönsoe agomere kobohaanchi, oyo nareenge koNöökoe, na eNöökoe namënyere moonse yaaë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

17Obohaanchi bohekeeranibue moonse yeiito korri iga tuuchë koba na obokare kurusiko rogokëëngëroa ikiina gikugira boora Kresto areenge mbö toreenge gokebara monö.

18Obohaanchi tebokoba na obööba hai. Kugira obohaanchi bonö böhekeerana nkurugiabore obööba. Obööba mbuituungaine na ogokëëngëroa ikiina, na ore wöönsoe onö ana obööba oyo tareenge omohekeeranu kobohaanchi hai.

19Ntoona obohaanchi gikugira eNöökoe newë aatohaanchere mbërë.

20Hanö omoonto aragaambë iga “Nehaanchere eNöökoe,” siböönö narëgere owoonde, oyo nomorööngö. Kugira omoonto onö atahaanchere owoonde ore akomaaha, niyeke aratore kohaancha eNöökoe onö atakomaaha.

21Renö ndiö iriragö renö toonariö kurua harewë, iga ore wöönsoe ahaanchere eNöökoe niiga ahaanche na owoonde.

1 Yöhana 5

Töökera ekebara

1Ore wöönsoe agukumia iga Yeeso newë Masiihi, oyo nomööna weNöökoe; na ore wöönsoe ahaanchere umuiburi nkohaanchaare ninyööra nomööna waaë.

2Na gonchera enö nkomanyatore iga ntohaanchere abaana bieNöökoe: hanö töhaancha eNöökoe na kuigueera amaragö gaaë.

3Na bonö mbö obohaanchi boiito koNöökoe: iga togöötë amaragö gaaë. Amaragö gaaë temaritö hai.

4Kugira ore wöönsoe aibooyoe na eNöökoe ngokeraare ekebara, na ngokeratore ekebara kubukumia boiito.

5Ning'ui agotora gokera ekebara? Noore agukumia iga Yeeso noMööna weNöökoe.

6Yeeso Kresto newë aachere komaanche gebaatiiso yaaë na komaanyiinga guruku röötë. Taachere komaanche agiëënë hai siböönö naachere komaanche na komaanyiinga. UMuiika ngö gokohërëkia iga nobohëënë, kugira uMuiika nobohëënë.

7Kugira baahö batato: banö bakuruusia ubutuburi:

8uMuiika, amaanche, na amaanyiinga; böönsoe batato nkuruusiabare ubutuburi bumui.

9Nguitabirriatore ubutuburi bomoonto; siböönö ubutuburi bueNöökoe nobonënë bokong'u kugira aaruusia ubutuburi bööë igoro yoMööna waaë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

10Ore wöönsoe agukumia oMööna womoonto naana ubutuburi moonse yaaë. Si ore wöönsoe atagukumia eNöökoe, amoköra omorööngö, kugira taakumia ubutuburi boora eNöökoe aaruusia igoro yoMööna waaë hai.

11Ubutuburi mboobonö iga: eNöökoe aatoha obohoru bokuyeeyo na obohoru boyo mboreenge moonse yoMööna waaë.

12Ore wöönsoe ana oMööna weNöökoe naana obohoru boyo; ore ataana oMööna weNöökoe taana bohoru hai.

Obohoru bokuyeeyo

13Nkobaandekerande amang'ana ganö korri momanyë iga moona obohoru bokuyeeyo baiinyu banö möökumia kuriina rioMööna weNöökoe.

14Na bonö mbö ubutirimiku bonö toonabö mbërë yeNöökoe kugira hanö torasabë kere giöönsoe kuguituungana na gare agutuna ngutuiiguaare.

15Na hanö tomanyere iga ngutuiiguaare hanö töösaba kere giöönsoe, ntoona obohëënë iga ntoranyööre biöönsoe binö ukunyööra tosabere kurua harewë.

16Hanö oramaahë omoonto araköra iriraga renö rekorëënta uruku niiga omosabere, na eNöökoe naramohë obohoru. Ngusumaacherande baara nyairaga renö retakorëënta uruku kugira ndeehö iriraga renö retaakorëënta uruku. Iriraga ndeehö renö retakorëënta uruku, tiiga iga omoonto niiga asabere reyo hai.

17Ogosaria göönsoe nukunyairaga siböönö iriraga ndeehö renö retakorëënta uruku.

18Ntomanyere iga ore wöönsoe onö aibooyoe na eNöökoe tagoköra iraga hai, kugira oMööna weNöökoe nkomoreendaare. Kohayo umunyaanku oora takomoköra bobeebe.

19Ntomanyere iga nabeNöökoe tore, na wiiki iga ekebara giöönsoe nkereenge haanse yobobaahi bumunyaanku oora.

20Ntomanyere iga oMööna weNöökoe aacha, na wiiki aatoha okoongora, korri tomanyë eNöökoe oora areenge omohëënë. Na baiito ntoreenge moonse yaoora areenge omohëënë, kobogöötaiine boMööna waaë Yeeso Kresto. Onö newë areenge eNöökoe omohëënë na obohoru bokuyeeyo.

21Bare baana muireende kurua guchituubö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2 Yöhana

2 Yöhana 1

1Uni omogaaka ndaandeka hare omogaikoro omööhoroa na hare abaana baaë baara haanchere kobohëënë. Wiiki tiiga nuuni umuëënë mbahaanchere hai, etare iga hamui na baara böönsoe bamanyere obohëënë,

2kugira obohëënë mboreenge moonse yeiito na mboraabë hamui na baiito kuyeeyo.

3Amaabe egaareeya na omorëëmbë kurua koNöökoe Taata na kurua hare Yeeso Kresto oMööna waaë, mbiraabë hamui na baiito kobohëënë na obohaanchi.

Obohëënë na obohaanchi

4Nagöökeroa bokong'u gokunyööra iga abaana baaö abamui mbamënyere kobohëënë këhaara bëënë Taata aatoteebiri.

5Kohayo ndakogëya uwë mogaikoro: tohaanchane baiito abiëënë kubiëënë. Renö tiiga niriragö iriihea ngokööndekera hai; ndere tööba nariö gukurua karai.

6Na bonö mbö obohaanchi iga tomënyë kuguituungana na amaragö gaaë. Na iriragö ndenö, këëbore möiguure kurua karai niiga momënyë kobohaanchi.

7Abaröögö abaaru baarichökëra gokebara, bare bataguitabirria iga Yeeso Kresto naachere kemobere. Oyombë nomorööngö na newë umubisa waKresto.

8Muiraarerre baiinyu abiëënë korri motagaacha gotabuta keera mönyaankera siböönö munyööre igituhö keiinyu kobohekeeranu.

9Ore wöönsoe atakogoma komaiigio gaKresto siböönö aragaheteera oyo taana eNöökoe. Si ore akogoma komaiigio gaKresto oyo naana Taata na oMööna waaë.

10Hanö omoonto ore wöönsoe araachë hare baiinyu ataana amaiigio ganö otakamuirigania möööö gose komokeeria.

11Ore wöönsoe akumuirigania na komokeeria oyo ngosaangaare nawë komaköra gaaë amanyaanku.

Amang'ana gagosookerria

12Neena amaaru gaköndeka siböönö tiga naangë köndeka na ekaraamu na oboenö. Nguitëng'ëraande guucha na nsumaache na baiinyu amaiisö komaiisö, korri omogöökö goiito gohekeerane.

13Abaana bamusubaati omoiinyu omööhoroa bagokeerri.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3 Yöhana

3 Yöhana 1

1Uni omogaaka - ndaköödekera uwë omohaanchoa Gaayo, ore haanchere kobohëënë.

2Omohaanchoa ngosabande iga amang'ana göönsoe gabë buuya hareuwë ninyööra nomobere gobë buuya këhaara bëënë omööyö gööö goreenge buuya.

3Naabaaye na omogöökö bokong'u hanö abamui babakumia baachere bakaruusia ubutuburi këëbore oreenge omohëënë, na këëbore okogëënda kobohëënë.

4Tegeento keehö kenö gekongöökia gokera hanö naiigua iga abaana mbamënyere kobohëënë.

Gaayo aragoongoa

5Omohaanchoa, noreenge omohëënë gokere giöönsoe ukunyööra oraköra gikugira yabakumia, ninyööra otabamanyere.

6Bayo mbaaruusiri ubutuburi gokanisa igoro yobohaanchi bööö. Noraköre buuya bokong'u hanö orabatuurri bagëëndërri na orogëëndö röobö gonchera enö eratëgëri eNöökoe.

7Kugira mbaataanga orogëëndö röobö gikugira yiIriina rëëë na tebaanyöörre butuurria bore böönsoe kurua kobaHamate.

8Nkeragere iga tutuurri abaaanto këbayo korri na baiito tosaangë komeremö geyo kobohëënë.

Tiotërëbë na Temetrio

9Naandeka eng'ana nyaborëbë kuya gokanisa, siböönö Tiotërëbë ore ahaanchere guitaangatia tagutuna kunyigua hai.

10Kohayo hanö ndiicha nindihiita ntoore harabu amaköra amabeebe ganö agoköra hamui na amang'ana amanyaanku ganö akogaamba igoro yeiito! Wiiki gayo tegamuiisere hai, tagutuna ninyööra nukuirigania abahaanchoa hai na baara bagutuna iga babairigani nkobarugiaare kurua gokanisa.

11Abahaanchoa möongë kueega goköra ganö gareenge amanyaanku si mueege goköra amaiiya. Ore wöönsoe agoköra amaiiya oyo noweNöökoe; na ore agoköra amanyaanku oyo taremaaha Nöökoe hai.

12Temetrio nkogaamboaare buuya na abaanto böönsoe, na obohëënë ubuëënë nkomogoongabore. Na baiito nkuruusiatore ubutuburi igoro yaaë, na baiinyu böönsoe momanyere iga ubutuburi boiito nobohëënë.

Amakeerio

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Neena amaaru agagokööndekera, siböönö tingutuna kogaandeka na ekaraamu na oboenö hai.

14Nguitëng'ërande gokomaaha boongo iigö korri tusumaache amaiisö komaiisö.

15Omorëëmbë gobë nauwë. Abasaani bagokeerri. Okeeri abasaani böönsoe, na kera umui na iriina rëëë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Yuuta

Yuuta 1

1Uni Yuuta, omoköri wemeremö waYeeso Kresto, na onö ndeenge mura omööbö Yaköbö kobaara baaberekeroa, banö mööhaanchoa na eNöökoe Taata, na banö mokoreendoa na Yeeso Kresto.

2Amaabe, omorëëmbë na obohaanchi biëngëribue kobööru hare baiinyu.

Abaiigia boboröönгö

3Abahaanchoa ninyööra naasaacha bokong'u kobaandekera igoro yubuituuria boiito bore togosaanga kubumui naarooche iga nkeragere iga mbaandekere na kobagëya iga muitanere ubukumia boora bööhaaneroe kobakumia rimui iigö.

4Kugira baahö abaanto banö baisöhania hare baiinyu nkiri iigö. Bayo, gukurua karai, yaandekeroe iga mbarinyööra iriihiimö renö. Bö tebaana ubusuuki hare eNöökoe, na nkohoonchorabare amaabe gieNöökoe okorri iga baköre amanyaanku, na baraanga Yeeso Kresto onö bëënë areenge oMonënë weiito.

5Ninyööra momanyere amang'ana ganö tiga wiiki mbahiituki iga oMonënë naatuurri abaanto baaë kurua Miisiri, siböönö haakurua agasikia baara bataakumiri.

6Na abamaraika bare bataatorre kogoma kogotora kööbö, siböönö mbaatigere amaikaro gaabö, bayo aababöha na ibiraang'ani biakuyeeyo kugisuunte baachë gokëëngëroa ikiina kurusiko oronënë roora.

7Niigö bëënë Sötöma na Göömöra hamui na imigi genö giginaarre geisöhiri kubunyaanku boboraaya, na guitoora kubuigöömbi. Abaanto bimigi geyo mbaareenge igituubanio kegokëëngëroa ikiina kuya komörrö gokuyeeyo.

8Nkëhayo bëënë kobaröötі banö ngosariabare emebere gëëbö, ngosërabare ogotora na gotoka ibitëëmoa ibihiku biaigoro.

9Siböönö nkaaga omonënë wabamaraika Mikaeri, hanö ahaamanere na iRisaambo igoro yomobere goMusa taakarehere kuihiima iRisaambo gose korekëëngëra ikiina hai, etare iga naagaambere iga, “OMonënë akong'öönërë!”

10Siböönö banö ngotokabare eng'ana ere yöönsoe batakoongora na gare bamanyere ninyööra bataagateebiibui na moonto, këhaara ichitiinyi ichinkaangi chire, ngö bëënë gakobasaria.

11Ehobe yaabö! Kugira baagööta enchera yaKaini. Gukugira yekehaano, bairëkëra abiëënë guisaria reBaraamu. Bahötöka këhaara Kööra aahötökere kohayo baasikibua këëwë.

12Abaanto bayo baanga amatönë nkaaga mosaanga kobohaanchi korea ibiaakorea guchinyaangi. Nkuiraagiriabare abiëënë, wiiki baanga amasaaro

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

ganö gakuhiroa na omokama si gatakorëënta imbura ere yöönsoe. Wiiki baanga emete genö getaköoma hagoe nokanyööra enkaaga yachiö ebaaye, genö geisa kuiihoa na imiri giöönsoe, nagiö gëëkua kimui.

13Abaanto bayo baanga amagëëngio amanënë aginyaancha na amaköra gaabö ganö gataana sookö nkomaahekanagare borabu kiamahurö. Baanga ichinyunyuunyi chinö chikogëëndagëënda, chinö chiabeekeroa ahase haachiö kuyeeyo, hare haana igisuunte ekenënë.

14Hëënöko onö aareenge guuka wamuhuungate gotaangera hare Atamu, naaruusiri obonaabi igoro yabaanto bayo iga, “Maaha, oMonënë nariicha hamui na abaroonge baaë ibikui ikumi

15gokëëngëra abaanto böönsoe ikiina na kong'öönëra abanyaanku böönsoe gikugira yamaköra gaabö göönsoe amanyaanku, hamui na amang'ana göönsoe amanyaanku gare abanyamaraga abanyaanku baagaambere igoro yaaë.”

16Abaanto banö nabaröoti, banö bakuruusia abaande amasörö, banö bakogëënda guchigöörio chiaabö ichinyaanku. Iminyua gëëbö ngusumaachagere amang'ana gubuihechi, na egoongö inchua kobaanto besookö korri iga banyööre kere bagutuna.

Amaragirrio

17Siböönö abasaacha kuhika moheetoke ganö gaandekeroe karai na abatomoa boMonënë weiito Yeeso Kresto.

18Mbaabateebiri iga, “Guchinsiko chomoherio, abaanto mbareba hö banö bariya barachuaaria, banö bariya baragëënda guchigöörio chaabö abiëënë.”

19Abaanto betëëmö eyo mbö bakorëënta okohötökana, kugira bö nabaanto bekebara na wiiki tebaana Muiika hai.

20Siböönö baiinyu, abahaanchoa, muihagaache kubukumia boiinyu obohoreeru, na mosabë kuMuiika oMohoreeru.

21Muireende abiëënë kobohaanchi bueNöökoe këëbore mokoganya amaabe goMonënë weiito Yeeso Kresto, kuhika mohekeere obohoru bokuyeeyo.

22Mobë na amaabe kobaanto banö baana isi.

23Abaande mobatuuri gokobasakora kurua komörrö; abaande nabö mobooroki amaabe ganö gaichöögaine obööba, siböönö mosërë ichingebo chiaabö chinö chiina amatönë gichigöörio chiaabö ichiamaraga.

Amasabi gegoongö

24Ko ore ana ogotora gokobareenda motakaagoa, na kobahira mbërë yubuhiku bööë motaana isaria rere riöönsoe,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

25harewë bëënë onö areenge eNöökoe umutuuria weiito gokohëtëra hare Yeeso Kresto oMonënë weiito, kobë ubuhiku, obonënë, ichiinguru na ogotora, kurua nsemoka, na böönö na kuyeeyo na eyo! Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Okohonyorroa

Okohonyorroa 1

1Okohonyorroa koYeeso Kresto kore eNöökoe aamohaaye kugutuna iga ooroki abaköri baaë abemeremö amang'ana ganö garaayi koba boongo iigö. Kresto noorokiri omoköri waaë wemeremö Yöhana amang'ana ganö gokomotomera omomaraika waaë,

2na Yöhana naagaambere göönsoe gare aarooche. Nagö neng'ana yeNöökoe na ubutuburi boYeeso Kresto.

3Owakehaiiya noonö agosöma amang'ana ganö gobonaabi, na abakehaiiya mbanö bakogaiigua na kogööta ganö gaandekeroe mö, kugira enkaaga yagö ehakë ihikë.

Amakeerio komaKanisa muhuungate

4Kurua hare Yöhana kuya komaKanisa muhuungate ganö gareenge Asia: amaabe na omorëëmbë bibë na baiinyu kurua koNöökoe onö ahö, onö aareenge hö na onö akuya guucha, na kurua kumiika muhuungate genö gereenge mbërë yigituumbe këëë kiobogaambi,

5na kurua hare Yeeso Kresto onö areenge umutuburi omohëënë, owambërë kuriuukibua kurua kobaku na onö areenge omobaahi wabagaambi biekebara. Harewë onö aatohaanchere, na komaanyiinga gaaë aatotachora kurua komaraga gaiito.

6Aatoköra tööba obogaambi na abanchaama bagokörra eNöökoe waaë na Taata. Ubuhiku na ichiinguru bibë harewë kuyeeyo na eyo! Amina.

7Maaha orörë, nguchaare na amasaaro, na kera iriisö nderemomaaha ninyööra mbaara baamotebetere, na abaanto böönsoe abekebara mbarikuura gikugira yaaë. Nkëhayo kereba! Amina.

8“Nuuni Ariba na Omega,” niigö oMonënë eNöökoe uMukumahë akogaamba, onö ahö, onö aareenge hö na onö aguucha.

Irimaaho reKresto

9Uni Yöhana mura omoiinyu na omosaangi kumiiriirö na obogaambi na ubugumiirria hare Yeeso, naareenge kuigiinga rinyaancha renö rekoberekeroa iga Betimo gikugira yeng'ana yeNöökoe na ubutuburi boYeeso.

10Kurusiko roMonënë naareenge kuMuiika, nkaiigua nyuma yaanë engaamba enënë kiyiriröongoe.

11Engaamba eyo ekagaamba iga, “Andeka kogetabo ganö okomaaha sooki ukihirë komaKanisa muhuungate ganö: Ebëësö, Simirina, Berigamo, Tiatira, Sarite, Birateribia na Rautikia.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Nkamagia nyuma komaaha ore aare gusumaacha nauni, hanö naamagiri, nkamaaha ibitaangora muhuungate bichitara binö biaareenge biesahaabu,

13na gatai yibitaangora biyo nkanyööra omoonto ahö onö anga omööna womoonto, aisohiiyi engaancho enö yaare korëënga kubirëëngë na umuchibi guesahaabu gumuinaarre kugikuba.

14Omotoe gööë na ituukia yaaë mbiaare ibirabu kiebaamba wiiki kirigoro, na amaiisö gaaë ngaare komënënëkia kiomörrö.

15Ibirëëngë biaaë mbiaare kobarrukia giesaba enö yöögibua komörrö yaaraba, na engaamba yaaë yaare kogaamba kindurrumö yamaanche amaaru.

16Gokobökö kööë okoboreo nkanyööra agöötërëëye ichinyunyuunyi muhuungate, na kumunyua gööë umuhio omooge gokarua mö. Ubusio bööë mbööre korabia kiriooba renö rebarre bokong'u.

17Hanö naamorooche naagooye haanse komagoro gaaë kiumuku. Agantoorra okobökö kööë okoboreo sooki akagaamba iga, “Waangë kööböha! Nuuni ogotaanga na omoherio.

18Nuuni onö Ahö ichinsiko chöönsoe! Wanyööra naakua siböönö maaha orörë nehönde kuyeeyo. Neena ogotora igoro yuruku na ekebara kiabaku.

19Kohayo andeka amang'ana ganö orooche, ganö gaahö na ganö garaabë nyuma yahö.

20Enö niyo esesoro yibibisire bichinyunyuunyi muhuungate chiira orooche gokobökö köönë okoboreo, na ibitaangora muhuungate biira biesahaabu: ichinyunyuunyi muhuungate nabamaraika bichikanisa muhuungate na ibitaangora muhuungate nichikanisa muhuungate.

Okohonyorroa 2

Amang'ana kuya goKanisa yaEbëësö

1“Komomaraika weKanisa enö ereenge Ebëësö andeka iga: Ganö namang'ana kurua ko ore agöötërëëye ichinyunyuunyi muhuungate gokobökö kööë okoboreo, ore akogëënda gatai yibitaangora muhuungate biira biesahaabu.

2Nemanyere amaköra gaaö na igituunyö këëö hamui na ubugumiirria bööö. Nemanyere mona otaguitaberrania na abaanto abanyaanku na wiiki wasaacha baara bakuiberekera iga nabatomoa na haara tiigö bare hai, na wabanyööra iga nabarööngö.

3Noona ubugumiirria na wiiki warëmërria imiiriirö gikugira yiriina rëënë na tewaakua omööyö hai.

4Siböönö neena eng'ana enö hareuwë: Waatiga obohaanchi bööö bonö waare nabö mbërë.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

5Kohayo heetoka nehai waagooye kurua! Utigë amaraga gaaö oköre gaara waagakörre mbërë. Hanö oranyööre otatigere amaraga gaaö nendaachë hareuwë hëëni egetaangora këëö kurua ahase haakiö.

6Eng'ana inchiiya enö onayo niiga: norëgere amaköra gabaNikorai këhaara bëënë ngarëgere.

7“Ore ana amatui, tiga aiigue gare uMuiika agoteebia ichiKanisa! “Ore araakere nendamuitabirri are ichiihagoe chiomote gobohoru gonö goreenge gukibuumburio kieNöökoe.

Amang'ana kuya goKanisa yaSimirina

8“Komomaraika weKanisa enö ereenge Simirina andeka iga: “Ganö namang'ana kurua hare onö areenge ogotaanga na omoherio ore aakuure siböönö aaba omohoru wiiki.

9Nemanyere inyaanyi yaaö; na obotaka bööö - simbë nomoome ore! Nemanyere ichörio hareuwë kurua kobaara bakuiberekera iga nabaYahuti siböönö tabaYahuti hai; mbareenge isinagoogi yiRisaambo!

10Waangë kööböha eng'ana ere yöönsoe eraayi kugusiaanya. Maaha, iRisaambo haang'i rere korëkëra abamui baiinyu guchëëra okorri iga mosaachoe, na baiinyu morairiiribue guchinsiko ikumi. Obë omohëënë ninyööra kohekeera uruku nauni nendabahë ekoondo yobohoru.

11“Ore aana amatui, tiga aiigue gare uMuiika agoteebia ichiKanisa! Ore araakere tarinyahaaroa na uruku rokabere hai.

Amang'ana kuya goKanisa yaBerigamo

12“Komomaraika weKanisa enö ereenge Berigamo andeka iga: “Ganö namang'ana kurua ko ore ana umuhio omooge.

13Nemanyere hare omënyere, hare igituumbe kiobogaambi kiRisaambo kereenge. Nogöötërrëëye iriina rëënë, na wiiki tewaakaanere ubukumia bööö hareuni hai ninyööra ngonkaaga enö Antiba umutuburi waanë omohëënë aaiteroe gatai yeiinyu hare iRisaambo remënyere.

14Siböönö neena amang'ana makë hareuwë: noona abamui banö baagööta amaiigio gaBaaramu, onö aaigiri Baaraki gotoora abaana baIsraeri kuiraga gokobateebia iga barë ibiaakorea binö biaakörëëyoe ichituubö chagosëëngëra hamui na goköra oboraaya.

15Wiiki këhayo bëënë noona abaande banö baagööta amaiigio gabaNikorai.

16Kohayo niiga utigë amaraga gaaö! Getare iigö nendaachë hareuwë boongo niitani abaanto bayo na umuhio gonö gukurua kumunyua göönë.

17“Ore ana amatui tiga aiigue gare uMuiika agoteebia ichikanisa! Ore araakere nendamohë Mana ere ibiseroe. Wiiki nendamohë irigena irirabu na iriina

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

iriihea rëndekeroe kö renö moonto woonde atamanyere getatiga noora bëënë arehaayoe.

Amang'ana kuya goKanisa yaTiatira

18“Komomaraika weKanisa enö ereenge Tiatira andeka iga: “Ganö namang'ana goMööna weNöökoe, onö ana amaiisö ganö gaanga omörrö gonö gogööka, na amagoro gaaë gaanga esaba enö yöögibua yaaraba.

19Nemanyere amaköra gaaö göönsoe, obohaanchi bööö, ubukumia bööö, emeremö gëëö na ubugumirria bööö. Nemanyere böönö iga amaköra gaaö gaböönö gaakera gaara gaambërë.

20Siböönö neena eng'ana enö hareuwë: uwë nkugumiirriaore omogaikoro Yesebeeri, ore akuiberekera iga nomonaabi. Nkuiigiaare na kong'aiinirria abaköri baanë bemeremö baköre oboraaya na gokorea ibiaakorea binö bikörëëyoe ichituubö chibisëëngërö.

21Naamoha enkaaga iga atigë amaraga gaaë, siböönö tagutuna gutiga oboraaya bööë.

22Maaha orörë nendamorëkërë koborre, na baara bagoköra oboraaya nawë, nendabatoore kunyaanyi enënë, hanö oranyööre batatigere amaköra gare agoköra.

23Nendaiitë abaana baaë, sooki ichikanisa chöönsoe chimanyë iga nuuni nguisuuncha amaitëgëërrö na imiööyö giabaanto böönsoe. Nendahakanë ore wöönsoe gokorëng'aana na amaköra gaaë.

24“Siböönö ndateebia abaande banö moreenge Tiatira banö motaagööta iriigio iribeebe renö na wiiki banö moteega amang'ana gaara gakoberekeroa na abamui iga, ‘Ibibisere biamoonse biRisaambo.’ Ndabateebia iga tendabatoorre omosaire goonde hai.

25Göötërra bokong'u kere onakiö kuhika ronö ndiicha.

26Ore araakere na goköra gare ngutuna kuhika omoherio, nendemoha ogotora igoro yibiaaro.

27Nawë narebaaha na inyiimbö yikiooma; nawë narebanyërëgania gichinyoongo hanö chiaateka, këhaara nauni nanyöörre ogotora kurua hare Taata.

28Na wiiki nendemoha inyunyuunyi yinkio.

29Ore ana amatui, tiga aiigue amang'ana ganö uMuiika agoteebia ichiKanisa.

Okohonyorroa 3

Amang'ana kuya gokanisa yaSarite

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1“Komomaraika weKanisa enö ereenge Sarite andeka iga: “Ganö namang'ana kurua ko ore ana imiika muhuungate gieNöökoe na ichinyunyuunyi muhuungate. Nemanyere amaköra gaaö; Nemanyere iga noona iriina rekoorokia iga nomohoruore ninyööra waisa gukua!

2Tabooka, na ohoobe gaara gatigaaye ganö gagutuna gukua. Kugira tendamaaha iga amaköra gaaö namahekeeranu mbërë yamaiisö gieNöökoe waanë hai.

3Heetokambë kere waahaayoe na kuiigua; okegöötë na utigë amaraga gaaö. Hanö ndanyööre otabaaye maiisö, nendagoochere kiumuiibi, na toremanya nengaki ke ndegoochera hai.

4Siböönö noona abaanto abakë iigö Sarite hayo banö bataatoora ichingebo chiaabö ubunyaanku. Mbaragëënde nauni baisöhiiyi ichingebo ichindabu iga chai kugira mbaisaiine.

5Ore wöönsoe onö araakere naresöhiribua ichingebo ichindabu iga chai këëbö bëënë, tindihuta iriina rëëë kurua kogetabo kiobohoru hai. Nendetobora iriina rëëë mbërë yaTaata na mbërë yabamaraika baaë.

6Ore ana amatui, tiga aiigue amang'ana gare uMuiika agoteebia ichikanisa!

Amang'ana kuya gokanisa yaBirateribia

7“Komomaraika wekanisa enö ereenge Birateribia andeka iga: “Ganö namang'ana kurua ko ore areenge omoroonge na omohëënë. Newë ana ikiigorrö geTauti, newë akuigora na tewoonde agaasiika hai, na hanö asiika tewoonde akaigora hai.

8Nemanyere amaköra gaaö. Maaha orörë nigooye egesaku mbërë yaaö kere moonto ataatore gusiika; ninyööra otaana ichinguru ichinënë, wagööta eng'ana yaanë na tewakaana iriina rëënë hai.

9Maaha orörë nendeköra baara bareenge abisinagoogi yiRisaambo baara bakogaamba abiëënë iga nabaYahuti si tebareenge abaYahuti hai, nkoröongöhabare. Maaha orörë nendebaköra baachë gotëma ibiru mbërë yamagoro gaaö na batore komanya iga mahëënë nenkohaanchere.

10Gikugira wagööta eng'ana yaanë yakugumiirria, nendakuriihë gonkaaga yinyaanyi ere ikuya guucha gokebara giöönsoe gosaacha abaanto böönsoe banö bamënyere gokebara.

11Nguuchande boongo iigö. Göötërra bokong'u kere onakiö, korri iga moonto ore wöönsoe atagaacha gukuruusia ekoondo yaaö.

12Ore araakere nendemoköra abë umutimo koHekaaru yeNöökoe waanë, na wiiki tarirua mö roonde hai. Nendëndeka iriina rieNöökoe waanë harewë hamui na iriina riumugi gueNöökoe waanë gonö goreenge Yerusareemu ehea,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

gore guguiika kurua kuriooba koNöökoe waanë. Wiiki nendëndeka iriina rëënë iriihea harewë.

13Ore ana amatui, tiga aiigue amang'ana gare uMuiika agoteebia ichikanisa!

Amang'ana kuya gokanisa yaRautikia

14"Komomaraika wekanisa enö ereenge Rautikia andeka iga: "Ganö namang'ana kurua hare Amina, umutuburi onö areenge umukumia na omohëënë, ensemoka yabiöönsoe bire eNöökoe aatëëmere.

15Nemanyere amaköra gaaö; Tooreenge mumititu gose muhio hai. Mbuuya hanö okaabaaye umumititu gose umuhio.

16Siböönö kohanö oreenge na ibiooha toreenge mumititu gose umuhio hai, Nendagutue kurua kumunyua göönë.

17Kugira nkogaambaore iga, 'Uni nomoomende, wiiki naameha bokong'u; teneena itunö regeento kere giöönsoe hai.' Siböönö tokomanya iga nomorösuore, nowaköoberaore, nomotobuore, numuhukuruore na wiiki nkëng'aabiore hai.

18Kohayo ndagoteebia iga ogore kurua hareuni esahaabu enö yöögibua komörrö otore koba omoome na ogorë ichingebo ichindabu chaguisöhiria korri ubisë ekeng'aabi këëö. Ogorë wiiki amaguta ohakë komaiisö gaaö otore komaaha.

19Bare böönsoe haanchere nkobakogande na kobatëma. Kohayo oköre omokea, utigë amaraga gaaö.

20Maaha orörë! Nimereeye gesaku ndakong'oonta; ore wöönsoe araiigue engaamba yaanë na kuigora egesaku, nendasöhë harewë ndaagere nawë, nawë hamui nauni.

21Onö araakere nendamuikari hamui nauni kugituumbe këënë ikiobogaambi, këëbore uni umuëënë naakerre ngaikara hamui na Taata kugituumbe këëë kiobogaambi.

22"Ore ana amatui, tiga aiigue amang'ana gare uMuiika agoteebia ichikanisa!"

Okohonyorroa 4

Esëëngërö Kuriooba

1Nyuma yagayo nkamaaha egesaku kuriooba kigooye na engaamba yambërë enö naaiguure eragaamba nauni kiriröongoe yaagaambere iga, "Taacha igoro hanö, na nendakooroki amang'ana gare garaabë nyuma yaganö."

2Höhayo iigö ngaichuribua na uMuiika. Nkamaaha igituumbe kiobogaambi getoorroe kuriooba na omoonto aikaaye kö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Na oyo wanyöörre aikaaye kö naareenge kiarumaasi na irigena iriiya iriberretu, na igituumbe keyo wanyöörre kiinaarroe na umukubia nyoongo gonö gööre na eraange enö yaanga Sumariti

4Ibituumbe biinde merööngö ebere na binai wanyöörre mbinaarri igituumbe keera kiobogaambi na abagaaka merööngö enai na banai wanyöörre mbaikaaye kubituumbe biyo baisöhiiyi ichingebo ichindabu na nkanyööra batoorre ichikoondo chiesahaabu kometoe.

5Ibimënio, ichingaamba hamui na ibirigiti mbiaare kurua kugituumbe keyo kiobogaambi. Mbërë yigituumbe keyo kiobogaambi, mbiaareenge hö ibimore muhuungate biomörrö binö biaare gööka, na mbiö bireenge imiika muhuungate gieNöökoe.

6Mbërë yigituumbe kiobogaambi egeento nkëëre hö kenö keenga inyaancha yikiööhö, kirigena renö rekobarrukia. Gatai yigituumbe kiobogaambi na guchintahana chöönsoe inyai chigituumbe keyo kiobogaambi nchiareenge hö ichitiinyi inyai chinö wanyöörre chiina amaiisö mbërë na nyuma.

7Itiinyi yambërë yaareenge kiindui na itiinyi yakabere yaareenge kieng'öömbë; na itiinyi yagatato yaareenge na ubusio bonö boonga obomoonto; na iyakanai yaareenge giekööhë enö iburrukire.

8Ichitiinyi inyai chiyo chöönsoe kera imui yaarenge na amababa asaansaba na ngaare na amaiisö moonse na guchintahana chöönsoe. Ubutiko na omobaso nchiaare koreentia iga, “OMohoreeru, oMohoreeru, oMohoreeru oMonënë eNöökoe uMukumahë, onö aareenge hö, onö ahö, na onö aguucha.”

9Këëbore ichitiinyi chiyo chiaare koreentia amareentio gakuruusia ubuhiku, esookö na egoongö ko oora aikaaye kugituumbe kiobogaambi, ore ahö kuyeeyo na eyo,

10abagaaka merööngö ebere na banai baara mbaare kogoa mbërë yaoora aikaaye kugituumbe kiobogaambi baramosëëngëra, onö ahö kuyeeyo. Nabö batoora ichikoondo chiaabö mbërë yigituumbe keyo kiobogaambi sooki bagaamba iga,

11“OMonënë na eNöökoe weiito, wisaiine kohaaboa ubuhiku, esookö na ichiinguru. Kugira nuuwë waakörre ibiinto biöönsoe, na kugutuna kööö bikaba hö na bigatëëmoa.”

Okohonyorroa 5

Egetabo na ekemaano kiring'oondi

1Haakurua nkamaaha egetabo gokobökö koboreo ko oyo aikaaye kugituumbe kiobogaambi, wanyöörre nkëëndekeroe moonse na kebara na nkanyööra gisiikiroe na emebaasö muhuungate.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

2Sooki nkamaaha omomaraika onö ana ichiinguru araruundia kongaamba enënë araboora iga, “Ning'ui aisaiine göötia emebaasö geyo sooki aigore egetabo keyo?”

3Siböönö temoonto aatookere kuriooba gose gokebara gose ninyööra moonse yekebara onö aatorre kuigora egetabo keyo sooki asiöömë mö hai.

4Kohayo ngakuura bokong'u gokomaaha iga temoonto aatookere onö aisaiine kuigora egetabo keyo sooki amaahë mö hai.

5Sooki umui wabagaaka akamboorra iga, “Tiga waangë gukuura. Tamaaha! Indui kurua kogesaku keYuuta uMuhiri Tauti ekenaine aakerre, wë naraatore göötia emebaasö muhuungate geyo hamui na kuigora egetabo keyo.”

6Sooki nkamaaha eKemaano kiRing'oondi kimereeye gataigatai yigituumbe keera kiobogaambi, kebaaye gekenö giiteroe. Kenaariibui na ichitiinyi inyai chiira hamui na abagaaka baara. Nkëëre na ichintera muhuungate na amaiisö muhuungate, ganö gareenge iMiika muhuungate gieNöökoe genö gëtomoa kuya gokebara giöönsoe.

7Na eKemaano keera kiring'oondi gekaya gekaimukia egetabo keera kurua gokobökö köoora wanyöörre aikaaye kugituumbe keera kiobogaambi.

8Hanö aasookiri kuimukia egetabo, ichitiinyi inyai chikagoa haanse, na abagaaka merööngö ebere na banai baara nabö böönsoe bakagoa mbërë yeKemaano kiRing'oondi keyo. Kera umui naare na irichooncho na ibituba biesahaabu binö wanyöörre bichooye ekoroso enö ikurumbaasa buuya na eyo yaareenge amasabi gabaanto bieNöökoe.

9Mbaare koreentia irireentio iriihea baraboora iga, “Nuuwë wisaiine kuimukia egetabo keyo na göötia emebaasö gëëkiö. Kugira waaiteroe, na komaanyiinga gaaö waagoreeye eNöökoe abaanto baaë kurua kera gesaku, na kurua kera kegaambo na kurua kera ikiaaro na kurua kera ekebara.

10Uwë wabaköra baaba obogaambi na baaba abanchaama bagokörra eNöökoe weiito, na mbarabaahë gokebara.”

11Sooki nkamaaha na nkaiigua engaamba yabamaraika abaaru banö bataabaroe basire ibikoe na ibirara! Nkanyööra baimereeye bainaarre igituumbe keera kiobogaambi hamui na ichitiinyi inyai chiira na abagaaka merööngö ebere na banai baara.

12Bakaya barareentia kongaamba enënë iga, “EKemaano kiRing'oondi kenö geiiteroe nkiö gisaiine kohaaboa ogotora, oboome, eseemia, ichiinguru, esookö, ubuhiku na uguitabiribua!”

13Sooki nkaiigua kere giöönsoe kenö gëëtëëmeroe, kenö kereenge kuriooba, gokebara, na moonse yekebara na kenö kereenge kunyaancha na biöönsoe binö biimö birareentia iga, “Harewë onö aikaaye kugituumbe kiobogaambi na

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

goKemaano kiRing'oondi, tiga ahaaboe uguitabiribua na esookö, ubuhiku na ichiinguru kuyeeyo na eyo!”

14Ichitiinyi inyai chiira chikagaamba iga, “Amina!” Abagaaka baara nabö bakagoa haanse bagasëëngëra.

Okohonyorroa 6

Emebaasö

1Sooki nkamaaha eKemaano kiRing'oondi keraigora omobaasö gombërë komebaaso muhuungate geera sooki nkaiigua imui yichitiinyi inyai chiira eragaamba kongaamba enö yaagaambere gienkoba iga “Taacha!”

2Nkamaaha mbërë yaanë nkanyööra ebaraasi ehö endabu. Na onö wanyöörre agikareeye naare na obota na akahaaboa ekoondo. Naarichökere akobaraasi keonö akerre wiiki araya gokera.

3Hanö eKemaano këigooye omobaasö gokabere, nkaiigua itiinyi yakabere eragaamba iga, “Taacha!”

4Haakurua nkamaaha ebaraasi yeende emberretu, onö wanyöörre agikareeye akahaaboa ichiinguru chakuruusia omorëëmbë gokebara, okorri abaanto baiitë abaande na akahaaboa umuhio omonënë.

5EKemaano kiRing'oondi gekaigora omobaasö gogatato; nkaiigua itiinyi yagatato eragaamba iga, “Taacha!” Nkamaaha nkanyööra ebaraasi ehö imuaamu. Omoonto onö wanyöörre agikareeye nkanyööra agöötërëëye ibitiimö bibere gokobökö kööë.

6Sooki nkaiigua egeento nkanya nengaamba kurua guchitiinyi inyai chiira eragaamba iga, “Igitiimö kimui kiobosë buengano gokerëëngërë gitinaari imui, na ibitiimö bitato bisayiri gokerëëngërë gitinaari imui. Siböönö otagasaria amaguta gose itibaai hai!”

7EKemaano kiRing'oondi gekaigora wiiki omobaasö gokanai, nkaiigua itiinyi yakanai eragaamba iga, “Taacha”

8Nkamaaha nkanyööra ebaraasi ehö enö ikööndö. Onö wanyöörre agikareeye araberekeroa iga Uruku na Ekebara kiabaku nkëëre kumurua nyuma haang'i iigö. Nabö mbaahaayoe ogotora igoro yiring'eenga rimui riekebara baiitë abaanto na umuhio, inchara, oborooyi hamui na ichitiinyi chaibara.

9Hanö ekemaano kiring'oondi këigooye omobaasö gogataanö, röhaanse kohase haara hakumuëënsëra, nkamaaha ichinkörö chiabaanto baara baaiteroe gikugira yeNg'ana yeNöökoe na ubutuburi bonö baaruusiri.

10Bagakuura kongaamba enënë baraboora iga, “OMonënë umuhikere onö oreenge oMohoreeru na omohëënë! Kuhika roohai urihika okëëngërë abaanto bekebara kenö ikiina na ohakanë igisiöömba gikugira yuguiitoa goiito?”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

11Kera umui waabö naahaayoe engaancho endabu, bagateebibua iga bamuunye
hakë taanga kuhika irisaabo riabaköri bemeremö baande na abaanto bamööbö
rihikë, nabö böönsoe baiitoe këhaara nabö baiiteroe.

12Ngataacherra keebore eKemaano kiRing'oondi këëre kuigora omobaasö
gogasaansaba. Ikirigiti ekenënë gekaba hö, iriooba rekaihoonchora
rekamuaama kirigönëëra, umueeri gokaihoonchora gokaba kiamaanyiinga.

13Ichinyunyuunyi chakuriooba nachö chikagoa gokebara këëbore amako
amarërë gakogoa nkaaga omote gosiingisiboa na omokama umuritö.

14Kuriooba hakang'aanya këhanö etarataasi ikuriingoariingoa, kera inguku na
kera irigiinga rekunyaancha bikang'aanyibua kurua ahase haabiö.

15Sooki abagaambi hamui na ababaahi biekebara na abataangati babaitani
bamahi, abaame hamui na mönyanguru, na kera omoböhë na omotachore
bakaibisa guisana na komareengö gichinguku.

16Bagateebia ichinguku na amareengö iga, “Tatugueera mutubise kurua
komaiisö gaore aikaaye kugituumbe kiobogaambi na kurua koborro
bueKemaano kiRing'oondi!

17Kugira urusiko röobö oronënë uruinyaanyi ruhikere, na ning'ui araatore
kuimeerra?”

Okohonyorroa 7

Abaanto baIsraeri 144,000

1Nyuma yagayo nkamaaha abamaraika banai baimereeye ichintahana inyai
chiekebara, bagöötërëëye emekama enai giekebara gokoreberra omokama
gotakahusa gokebara gose kunyaancha gose ninyööra nkomote gore göönsoe.

2Sooki nkamaaha omomaraika woonde araacha kurua rogoro ana omobaasö
gueNöökoe onö ahö. Akagaamba kongaamba enënë arateebia abamaraika
banai baara baahaayoe ogotora kogosaria ekebara na inyaancha iga,

3“Motagaasaria ekebara gose inyaancha gose ninyööra nemete, kuhika totoorre
abaköri bemeremö bieNöökoe weiito emebaasö komasio gaabö.”

4Sooki nkaiigua irisaabo rebaara babaaseroe komasio gaabö iga mbareenge
144,000 kurua kubisaku biöönsoe biabaanto baIsraeri.

5Abaanto banö baatooreeyoe orobaasö kurua kogesaku keYuuta nibikoe ikumi
na bibere; egesaku keRubeni abaanto ibikoe ikumi na bibere egesaku keGaati
abaanto ibikoe ikumi na bibere.

6Egesaku keAseeri abaanto ibikoe ikumi na bibere; egesaku keNabutaari
abaanto ibikoe ikumi na bibere; egesaku keManaase abaanto ibikoe ikumi na
bibere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Egesaku geSimiooni abaanto ibikoe ikumi na bibere; egesaku keRaawi abaanto ibikoe ikumi na bibere; egesaku geIsakaari abaanto ibikoe ikumi na bibere.

8Egesaku geSaburooni abaanto ibikoe ikumi na bibere; egesaku keYoosebu abaanto ibikoe ikumi na bibere na egesaku keBenchamiini abaanto ibikoe ikumi na bibere.

Abaanto abaaru bokong'u

9Nyuma yagayo ngataacherra nkamaaha abaanto abaaru bokong'u banö batakaabaroa basire, mbaareenge kurua kera ikiaaro na kubisaku, kurua egesosa, na kubigaambo, baimereeye mbërë yigituumbe kiobogaambi na mbërë ya eKemaano kiRing'oondi, wanyöörre mbaisöhiiyi ichingaancho ichindabu na nkanyööra bagöötërëëye amakeendö komabökö gaabö.

10Bakagaamba kongaamba enënë iga, “Ubuituuria boiito nkoNöökoe weiito bukurua, eNöökoe onö aikaaye kugituumbe kiobogaambi na wiiki nkuruabore goKemaano kiring'oondi!”

11Abamaraika böönsoe mbaimereeye banaarri igituumbe kiobogaambi, na abagaaka baara hamui na ichitiinyi inyai chiira. Bakairekëra haanse mbërë yigituumbe kiobogaambi, bagasëëngëra eNöökoe,

12baraboora iga, “Amina! Amaitabirio, ubuhiku, eseemia, egoongö, esookö, ogotora na ichiinguru bibë na eNöökoe weiito kuyeeyo na eyo! Amina!”

13Umui wabagaaka baara akambuuria iga, “Abaanto banö baisöhiiyi ichingaancho ichindabu mbaabo ng'ui, na nehai baruure?”

14Nauni nkamuhuunchukiria iga, “Omosookë, nuuwë omanyere.” Aganteebia iga, “Banö mbare baahëta morëëmbë kurua kunyaanyi enënë eera, baahura ichingaancho chiaabö na guchirabia iga chai komaanyiinga geKemaano Kiring'oondi.

15Kohayo mbareenge mbërë yigituumbe kiobogaambi kieNöökoe baramokörra ubutiko na omobaso koHekaaru yaaë. Oora aikareeye igituumbe kiobogaambi narabaikeengere gokoba harebö.

16Tebareraamboka roonde gose banyööre umuihomö hai; omobaso gose orooha tibirebarorra roonde hai,

17kugira eKemaano kiRing'oondi kenö kereenge gatai kugituumbe kiobogaambi, newë areba umuirigania waabö na narebarahuuna kuya kubichichiba biamaanche gobohoru. Na eNöökoe narieeya amaiisöri göönsoe kurua komaiisö gaabö.”

Okohonyorroa 8

Omobaasö gomuhuungate

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

1Hanö eKemaano kiRing'oondi këigooye omobaasö gomuhuungate, kuriooba hagakerrana haang'i ensa iritene.

2Sooki nkamaaha abamaraika muhuungate baara, bare bakuimeerra mbërë yeNöökoe, nabö bakahaaboa amaröongoe muhuungate.

3Omomaraika woonde agaacha akaimeerra kohase haara hakumuëënsëra agöötërëëye akahaamba gesahaabu akagosaambera ekoroso enö ikurumbaasa buuya akahaaboa ekoroso incharu enö ikurumbaasa buuya gukuëëngëria komasabi gabaanto bieNöökoe böönsoe na gotoora kohase hikimuëënsö ahesahaabu haara hareenge mbërë yigituumbe kiobogaambi.

4Iriooki riekoroso eyo, hamui na amasabi gabaanto bieNöökoe ndëëre kuya igoro mbërë yeNöökoe kurua gokobökö komomaraika oora.

5Omomaraika oora akaimukia akahaamba kaara akagaichuria na omörrö goora gööre kurua kohase haara hikimuëënsö sooki agakerëkera gokebara. Imirrumö gekaigubua, ichinkoba chigatëma, ibimënio bikamënia na ikirigiti gekaba hö.

Amaröongoe

6Abamaraika muhuungate baara baare na amaröongoe muhuungate bagaiseemia kogagaambia.

7Omomaraika wambërë akagaambia iriröönda rëëë. Irigoro na omörrö gonö guichöögaiine amaanyiinga bigatoa kurua igoro guucha gokebara. Entahana imui yibing'eenga bitato biekebara ekahea, na iring'eenga irimui riemete rekahea na amanyaanki göönsoe amabese gakahea.

8Omomaraika wakabere akagaambia iriroongoe rëëë. Egeento kenö këënga inguku enënë erahea omörrö gekarëkëroa kunyaancha. Iring'eenga irimui rinyaancha ekaba amaanyiinga,

9iring'eenga irimui ribiinto ibimui binö bimënyere kunyaancha bigakua na iring'eenga irimui richimeeri chigasaribua.

10Sooki omomaraika wagatato akagaambia irirööngoe rëëë. Inyunyuunyi enënë eramoreka gietööchi, ekagoa kurua kuriooba, ekagueera iring'eenga irimui riomöörö na ibichichiba ibimui biamaanche.

11(Iriina rinyunyuunyi eyo niiga, “Oborro”) iring'eenga irimui riamaanche gakaba amarro, na abaanto abaaru mbaakuure hanö baanyooye amaanche gayo, kugira wanyöörre namarro.

12Omomaraika wakanai akagaambia irirööngoe rëëë, entahana imui yomobaso, entahana imui yumueeri na entahana imui yichinyunyuunyi ekanyööra iritëmö, ichintahana chiyo chikaba igisuunte; ichinkaaga ichimui chomobaso chikabora oborabu na ichinkaaga ichimui chubutiko chikabora oborabu.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

13Ngataacherra, nkaiigua ekööhë enö wanyöörre iburrukere igoro kimui eragaamba kongaamba enënë iga, “Ehobe! Ehobe! Ehobe kobamënyi bekebara gikugira yamaröongoe ganö gakuya kogaambibua na abamaraika batato banö batamere!”

Okohonyorroa 9

1Omomaraika wagataano akagaambia iriröongoe rëëë, nkamaaha inyunyuunyi enö wanyöörre egooye gokebara kurua kuriooba. Inyunyuunyi eyo akahaaboa ikiigorrö kiahase hanö ibihui bigoseekeerroa.

2Hanö aaigooye ahase hayo, iriooki rekarua mö kiriooki riomörrö omonënë; iriooba na igoro komekama bikamuaama gikugira yiriooki reera rëëruure ahase haara ibihui bigoseekeerroa.

3Ichingige chikarua kuriooki moora chigaacha gokebara, chikahaaboa ichiinguru kibitömööni binö bireenge gokebara.

4Chigateebibua iga chitagaacha kunyahaara amanyaanki gekebara gose ibiaakorea gose ninyööra nomote gore göönsoe; etare iga nabaanto baara bataana orobaasö rueNöökoe komasio gaabö.

5Ichingige chiyo tichaitabirriibui guiita abaanto bayo hai siböönö niiga chibairiiri kumieeri etaano. Oborro bonö baaiguure nkioborro buegetömööni hanö keroma omoonto.

6Kumieeri etaano geyo abaanto mbaririgia uruku, si tebarirunyööra hai; mbarituna iga bakue siböönö uruku ndorebang'ösa.

7Ichingige chiyo nchiaareenge gichibaraasi chinö chiseemiri guitana; kometoe gëëchiö wanyöörre chitoorre ibiinto binö biaanga ichikoondo chiesahaabu, na amasio gaachiö ngaareenge kiamasio gabaanto.

8Ituukia yachiö yaareenge gituukia yabagaikoro, na amaiinö gaachiö ngaareenge kiamainö giindui.

9Ibikuba biachö wanyöörre mbisiikere na egeento kenö keenga inguba yikiooma, na amababa gaachiö ngaare kogaamba kiengaamba yamagaaria amaaru ganö gakurutua na ichibaraasi ichincharu chiraya kuiihi.

10Nchiaareenge na emekera na obosoongo kegetömööni, na ichiinguru chakuiriiria abaanto kumieeri etaano nchiaareenge komekera gëëchiö.

11Nchiaareenge na omogaambi onö aare guchigaambera nawë naareenge omomaraika wahase hanö ibihui bigoseekeerroa. GukiIbrania arabarekeroa iga, “Abatoni” na gukiGiriki araberekeroa iga, “Aborioni” (esesoro niiga omotërëgania).

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Ehobe yambërë ehëtere; tamaaha nyuma yagayo ehobe yakabere na iyagatato nguuchachire.

13Omomaraika wagasaansaba akagaambia iriröongoe rëëë. Nkaiigua engaamba imui erarua guchintera inyai chiahase hakumuëënsëra ahesahaabu hare hareenge mbërë yeNöökoe.

14Engaamba eyo egateebia omomaraika oora wagasaansaba iga, “Tatachora abamaraika banai banö baböhere komöörö omonënë goEuberate!”

15Na abamaraika banai bayo bagatachoroa, nabö wanyöörre baseemiibui gonkaaga eyo bëënë, na urusiko royo na umueeri goyo hamui na omööka goyo, bëënë kuguiita iring'eenga rimui riabaanto.

16Nkaiigua irisaabo riabaitani iga mbaareenge ibirara amagana abere.

17Nauni kuimaaho rëënë nkamaaha ichibaraasi na baara wanyööre bachikareeye, mbaareenge na ichinguba kubikuba biaabö na nchiaareenge kiomörrö, na wiiki nchiaareenge mona mburuuhoa, na wiiki nchiaareenge gikibiriiti. Emetoe gichibaraasi chiyo ngëëre kemetoe kigichiindui na omörrö na iriooki mbiaare kurua kuminyua gëëchiö.

18Iring'eenga irimui ndëiiteroe na amatëmö atato gayo, omörrö, iriooki na ikibiriiti binö biaaruure kuminyua gëëchiö.

19Kugira ichiinguru chichibaraasi chiyo nchiaareenge kuminyua na komekera gëëchiö. Emekera gëëchiö ngëëre na emetoe genö geenga gichinchöka na nchairiirri abaanto na emetoe gëëchiö.

20Abaanto baande bare baatamere batanyöörre amatëmö gayo, tebaihoonchooye na gutiga ibiinto binö wanyöörre baaköra na amabökö gaabö. Wiiki tebaatigere gosëëngëra ibihui, ibisëëngërö biesahaabu na ichiimbiria, esaba, amagena na emete. Ibiinto binö bitaatore komaaha, kuiigua gose kogëënda.

21Na wiiki tebaatobooye na gutiga ubuiiti bööbö gose obörögi gose oboraaya gose ubuiibi bööbö hai.

Okohonyorroa 10

Omomaraika na egetabo egeke

1Haakurua nkamaaha omomaraika woonde onö ana ichiinguru araiika kurua kuriooba. Wanyöörre akundikiriibui irisaaro na igoro yomotoe gööë umukubia nyoongo goohö. Ubusio bööë mbööreenge kiriooba, na amagoro gaaë ngaareenge kiomörrö.

2Wanyöörre nagöötërëëye egetabo egekë këhonyooyoe. Okogoro kööë okoboreo nkanyööra ngotachere kunyaancha na okobomosi nkanyööra ngotachere komogai,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3akaberekera kongaamba enënë kiengaamba yindui hanö ikuruma. Hanö aasookiri koberekera, ichindumö muhuungate chikaruma bokong'u.

4Hanö ichindumö muhuungate chiyo chiaarumere chigusira, ngatuna iga naandekë. Siböönö nkaiigua engaamba erasumaacha kurua kuriooba, “Gabë ikibisere amang'ana gayo ichingaamba muhuungate chigaambere; waangë kogaandeka!”

5Haakurua omomaraika oora naarooche aimereeye kunyaancha na komogai, akaimukirria okobökö köötë okoboreo kuya kuriooba

6agatuëënërria kuriina rieNöökoe onö ahö kuyeeyo na eyo, eNöökoe onö aatëëmere kuriooba na ekebara na biöönsoe binö biimö, inyaancha na biöönsoe binö biimö. Akagaamba iga “Enkaaga yakogëëndërria koganya teehö hai.

7Siböönö guchinsiko chiira hanö omomaraika wamuhuungate aregaambia iriröongoe rëëë, ikibisere kieNöökoe nkerekörëkana këhaara bëënë aateebiri abaköri baaë abemeremö, abanaabi.”

8Sooki engaamba eera wanyöörre niiguure kurua kuriooba, ekamboorra wiiki iga, “Kayi wimuki egetabo keera kigooyoe keera kereenge gokobökö komomaraika oora aimereeye kunyaancha na komogai.”

9Kohayo nkaya komomaraika oora nkamoteebia iga ang'ë egetabo egekë keera. Nawë aganteebia iga, “Taimukia ore; nkeraabë ekerro konda yaaö, siböönö nkeraabë ekehaaro kiobooke kumunyua göötö.”

10Nkaimukia egetabo keera kurua gokobökö komomaraika ngakerea, gekaba ekehaaro kumunyua göönë kiobooke. Siböönö hanö naisere gokëmera, gekarora konda yaanë.

11Haakurua ngateebibua iga, “Kuhika wiiki uruusi obonaabi kubiaaro ibiaaru, egesosa, ibigaambo hagarehagare na abagaambi abaaru.”

Okohonyorroa 11

Abatuburi babere

1Sooki nkahaaboa egete kenö keenga ekegoteemera, sooki ngateebibua iga, “Gëënda utiimë eHekaaru yeNöökoe hamui na ahase hakumuëënsëra, na obare baara bagosëëngëra koHekaaru.

2Siböönö otagatiima irigöri, kugira rëhaaboa abaHamate mbö baratachë umugi omoroonge kumieeri meröongö enai na ebere.

3Nauni nendaahë abatuburi baanë babere banö baisöhiiyi amagönëëra ogotora gokuruusia obonaabi guchinsiko egekoe kimui amagana abere na meröongö esaansaba.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

4Abatuburi babere bayo mbareenge emete ebere emeseituuni na ichitara ibere chinö chimereeye mbërë yoMonënë wekebara.

5Hanö omoonto aratunë kobanyahaara, omörrö nkuruagore kuminyua gëëbö gosaamba ababisa baabö; kohayo ore wöönsoe aratunë kobanyahaara naraiitoe.

6Bayo mbaana ogotora kogusiika kuriooba koyo imbura yaangë gotoa guchinsiko chinö oranyööre bararuusia obonaabi. Wiiki mbaana ogotora gokohoonchora amaanche gabë amaanyiinga; wiiki mbaraayi bararëënta inyaanyi gokebara nkaaga ere yöönsoe barahaanche.

7Hanö baraise kuruusia ubutuburi bööbö, itiinyi eera eraarue kohase hanö ibihui bigoseekeerroa nerabaitani na kobaiita.

8Ibihuundugu biaabö mbiretama kuirööngate riumugi oMonënë, hare omonënë waabö aabaambeeyoe. Esesoro yiriina riumugi goyo nSötöma, na Miisiri.

9Abaanto kurua ibibara biöönsoe, kurua kubisaku biöönsoe, kubigaambo biöönsoe na egesosa giöönsoe mbaretaacherra ibihuundugu biyo guchinsiko isato na iritene na tebarehaancha iga bihiroe bui hai.

10Abaanto banö bamënyere gokebara mbaregööka bokong'u na gocheenga gikugira yabaanto bayo. Mbarehaanerana ibihaanö, kugira abanaabi babere bayo mbaare kuiriiria bokong'u abaanto bekebara.

11Siböönö nyuma yichinsiko isato na iritene chiira, umuiika gobohoru kurua koNöökoe gokabasöhëra nabö bakaimeerra boroonge; na böönsoe banö baabarooche mbaagööteroe na obööba bokong'u.

12Sooki abanaabi bayo bakaigua engaamba enënë kurua kuriooba erabateebia iga, “Taacha igoro hanö” Nabö bagasöha guisaaro bakaya igoro kuriooba na ababisa baabö babatachereeye.

13Gonkaaga eyo bëënë ikirigiti ekenënë kegasiingisia, entahana imui iyaikumi yumugi egasaribua, na abaanto ibikoe muhuungate bagakua. Abaande banö baatamere bakööböha bokong'u, bakagoonga eNöökoe wakuriooba.

14Ehobe yakabere ehëtere, siböönö maaha orore iyagatato nguuchaere.

Iriröongoe regatato

15Haakurua omomaraika wamuhuungate akagaambia iriröongoe rëëë, ichingaamba ichinënë chikaigubua igoro kuriooba chiraboora iga, “Böönö obogaambi gokebara nigoro yoMonënë weiito hamui na Masiihi waaë (Masiihi niiga Kresto) Nawë naragaambë kuyeeyo na eyo!”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Haakurua abagaaka merööngö ebere na banai baara baikaaye kubituumbe biaabö biobogaambi mbërë yeNöökoe, bakagueera amasio, bagasëëngëra eNöökoe,

17Baraboora iga, “OMonënë eNöökoe uMukumahë, Onö ohö na ore waareenge hö! Torakogoonga gikugira kogotora kööö okonënë wataangere kogaamba!

18IchiHamate nchiaaba na oborro bokong'u, siböönö oborro böööö buhikere, na enkaaga yabaku gokëëngëroa ikiina yahikere. Enkaaga ihikere yagutuha abaköri baaö bemeremö abanaabi na abaanto bieNöökoe, na böönsoe banö bagosëëngëra iriina rëëö, abakë hamui na abanënë. Na enkaaga ihikere yagosaria baara bagosaria ekebara!”

19EHekaaru yeNöökoe kuriooba ekaigoroa, na koHekaaru moyo, irisaandekö riendagano rekamaahoa mö. Haakurua ibimënio, engaamba, umurumö, ikirigiti hamui na imbura enënë yamagena.

Okohonyorroa 12

Omogaikoro na uguchöka

1Ekemanyiirrio ekenënë gekamaahekana kuriooba. Omogaikoro onö wanyöörre asöhiriibui iriooba, na umueeri goreenge haanse yamagoro gaaë na ekoondo enö yaare na ichinyunyuunyi ikumi na ibere ereenge komotoe göötë.

2Wanyöörre nendaare, na akagaamba kongaamba enënë gikugira yoborro bogutuna guituurania.

3Ekemanyiirrio keende gekaba kuriooba, uguchöka ogonënë gonö göore ogoberretu na ngööre na emetoe muhuungate na ichintera ikumi na ngööre na ichikoondo muhuungate kometoe gëëriö.

4Komokera göoriö rekaruusia hö iring'eenga rimui ereisato irichinyunyuunyi regachirëkëra gokebara. Nariö ndëimereeye mbërë yumukuungu oyo wanyöörre aratuna kuibora korri iga hanö akuibora iga to, remërë omööna waaë.

5Umukuungu oyo akaibora omööna wegesaacha ore aragaambere ibiaaro biöönsoe na inyiimbö yikiooma. Omööna oora akaimukibua akahiroa koNöökoe na kugituumbe këëë ikiobogaambi.

6Omogaikoro oora akang'ösa kuya guikoongo, kohase hare wanyöörre aseemiribua na eNöökoe hare araraagiribui guchinsiko egekoe kimui na amagana abere na merööngö esaansaba.

7Iriihi rekaba kuriooba. Mikaeri hamui na abamaraika baaë bagaitania irichöka reyo, nariö riöönsoe hamui na abamaraika bariö rekabaitania

8Siböönö mbaakerroe kohayo ahase haabö tehaatookere wiiki roonde hai kuriooba.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Kohayo irichöka irinënë, iritiinyi rekarai reyo, regatabutua guucha haanse - irichöka reyo ndiö bëënë rekoberekeroa iga uMunyaanku na iRisaambo, ndiö bëënë nyakeng'aiina abaanto gokebara ikigima nyabokoro. Ndëëtabuteroe guucha gokebara hamui na abamaraika bariö böönsoe.

10Sooki nkaiigua engaamba enënë kuriooba eraboora iga, “Böönö ubuituuria na ichiinguru na obogaambi bueNöökoe weiito biichere, na ogotora köMasiihi waaë. Kugira umuchööngëri wabaanto bamoiito onö wanyöörre aimereeye mbërë yeNöökoe arabachoongera ubutiko na omobaso böönö atabuteroe guucha haanse.

11Mbaamokerre komaanyiinga goMööna wiRing'oondi na kong'ana yubutuburi bööbö, tebahaanchere obohoru bööbö na kohayo tebööböhere ninyööra nuruku hai.

12Kohayo gööka kuriooba hamui na binö biöönsoe biimö! Siböönö ehobe ngokebara na kunyaancha kugira iRisaambo retabuteroe guucha mö. Na ndeena oborro bokong'u kugira ndemanyere iga enkaaga yariö ninyeng'e.”

13Hanö irichöka reera rëërooche iga retabuteroe gokebara, ndëëtaangere kurigia omogaikoro oora wanyöörre aibooye omööna wegesaacha.

14Omogaikoro oyo akahaaboa amababa abere kiagekööhë enënë korri aiburruke kuya ahase hare aseemiribua guikoongo hare araraagiribue komëëka etato na iritene korri atakahekeeroa na irichöka reera.

15Irichöka reera rekahoma amaanche amaaru kurua kumunyua gööriö kiomöörö korri iga gahekeere omogaikoro oora gamuhire.

16Ense nayo egatuurria omogaikoro oora, kohanö yaaiyigooye umunyua göyo ekamëra omöörö goora wanyöörre gokörroe na irichöka reera nkaaga rëëhömööye amaanche kurua kumunyua gööriö.

17Irichöka reyo rekarereerra umukuungu oyo rekaimoka rekaya guitania banö baatamere aburuiboro rumukuungu oyo, banö bagöötërëëye amaragö gieNöökoe na baana ubutuburi boYeeso.

18Na irichöka reera rekaimeerra komosëënsë guinyaancha.

Okohonyorroa 13

Ichitiinyi ibere

1Sooki nkamaaha itiinyi yeende erarua kunyaancha ena ichintera ikumi na emetoe muhuungate. Niyo yaareenge na ichikoondo ikumi guchintera chiayo na iriina riubuchöria ndëreenge kometoe geyo giöönsoe.

2Itiinyi eera naarooche yaareenge kiengoe, siböönö yaareenge na amagoro kiagitubu na umunyua göönga uguindui. Irichöka rekaha itiinyi eera ichiinguru chariö na obogaambi bööriö hamui na ogotora okonënë kööriö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Ugumui guemetoe gitiinyi eera ngööreenge na orogoma oronënë siböönö nkanyööra yaahueena. Na ekebara giöönsoe gekarogoora gekarua nyuma itiinyi eyo.

4Abaanto bagasëëngëra irichöka reera kohanö rëëhaaye itiinyi eera ogotora kööyö na wiiki bagasëëngëra itiinyi eera baraboora iga, “Ning'ui togatuubania na itiinyi enö? Ning'ui akaagiitania?”

5Itiinyi eyo egaitabirribua kogaamba amang'ana gakuiragaanka na agubuchuaaria, na ekahaaboa umueeya gokoba na ogotora gonkaaga yimieeri merööngö enai na ebere.

6Egataanga guchuaaria eNöökoe na iriina rëëë, na amaikaro gaaë, hamui na böönsoe banö bamënyere kuriooba.

7Yaahaayoe ichiinguru chaguiitania abaanto bieNöökoe na kobakera. Ekahaaboa ogotora igoro yakera gesaku, kera abaanto, kera ekegaambo na kera egesosa.

8Abaanto böönsoe banö bamënyere gokebara mbaresëëngëra itiinyi eyo, baara bëënë amariina gaabö gataandekeroe gukurua ekebara getaratooroa oborosa kogetabo kiobohoru igieKemaano kiRing'oondi kenö këëgöögeroe.

9Ore ana amatui tiga aiigue.

10Hanö ndanyööre ore wöönsoe nahiroa guchiinguru, naraayi gokeböhë; ore wöönsoe araiitë na umuhio kuhika nawë aiitoe na umuhio. Hayo böönö niiga abaanto bieNöökoe babë na ubugumiirria na ubukumia.

Itiinyi kurua gokebara

11Haakurua nkamaaha itiinyi yeende erarua gokebara, ena ichintera ibere gichiring'oondi eragaamba kirichöka.

12Nayo egatomera ogotora göönsoe kurua gutiinyi eera yambërë mbërë yitiinyi eyo. Ekahaamirria abaanto böönsoe abekebara gosëëngëra itiinyi eera yambërë eera yaareenge na orogoma ruruku rore wanyöörre röhueena.

13Egaköra ibimanyiirrio ibinënë ninyööra uguiikia omörrö kurua kuriooba guucha haanse hanö mbërë yabaanto.

14Na yaang'aiinere abaanto banö bamënyere gokebara gikugira yibimanyiirrio binö yaahaayoe umueeya iga eköre mbërë yitiinyi eera yambërë. Egateebia abaanto banö bamënyere gokebara iga baköre ituubö gikugira yitiinyi eera yaanyahaarroe na umuhio siböönö nehoru.

15Sooki ekahaaboa ogotora gokohootera umuiika ituubö eera yitiinyi okorri ituubö eyo yitiinyi isumaache. Wiiki iga ituubö eyo eköre abaanto böönsoe banö batagesëngëëye baiitoe.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Ekahëtia iga abaanto böönsoe abakë na abanënë, abaame na abataka na banö bareenge ababöhë hamui na banö bareenge abatachore babaasoe gokobökö koboreo na komasio gaabö.

17Korri iga omoonto ore wöönsoe atakaagora gose kuguria geento etare iga noora bëënë ana orobaasö, renö rereenge iriina ritiinyi eyo gose enaamba yiriina rëëyo.

18Hanö kuhika omoonto abë na obong'aiini, hayo nehö omoonto aratore gosesora ichinaamba chitiinyi eyo kugira nichiomoonto. Ichinaamba chiyo nchöchinö; amagana asaansaba na merööngö esaansaba na isaansaba.

Okohonyorroa 14

EKemaano kiRing'oondi hamui na abaanto baakiö

1Wiiki nkamaaha eKemaano kiRing'oondi kimereeye kunguku yaSayuuni hamui na baara ibikoe irigana na merööngö enai na binai banö baareenge na iriina rëëë hamui na iriina reIsa waabö rëndekeroe komasio gaabö.

2Haakurua nkaiigua engaamba kurua kuriooba kiengaamba yamaanche amaaru na wiiki kindurrumö enënë, wiiki engaamba enö naaiguure yaareenge kiabareentia baratëma amachooncho gaabö.

3Mbaareenge kubina iribina iriihea mbërë yigituumbe kiobogaambi na mbërë yichitiinyi inyai chiira na abagaaka baara. Temoonto aareenge hö onö aatorre kueega iribina etare iga nabaanto ibikoe irigana rimui, na merööngö enai na banai baara baatuuribua kurua gokebara.

4Banö mbare bataakörre ubunyaanku na abagaikoro, kugira mbaaireendere. Banö mbö baare gosöörana eKemaano kiRing'oondi hare höönsoe gikuya, banö mbö baatuuribua kurua kobaanto biekebara na baaba abaambërë kohaanoa koNöökoe na goKemaano kiRing'oondi.

5Teborööngö gose eng'ana embeebe ere yöönsoe yaatookere kuminyua gëëbö hai.

Abamaraika batato

6Sooki nkamaaha omomaraika woonde araiburruka kegoro koyo ana aMang'ana Amaiiya agakuyeeyo korri aruundiri abaaanto biekebara, na kera egesosa, kera gesaku, kera kegaambo na kera ikiaaro.

7Akagaamba kongaamba enënë iga, “Tasooka eNöökoe na momohë ubuhiku, kugira enkaaga yaaë yagokëënga ikiina ihikere. Sëëngëra ore aakörre kuriooba na haanse hanö, ichinyaancha hamui na imiöörö.”

8Omomaraika woonde, wakabere akarua nyuma akagaamba iga, “Gogooye! Baaberi umugi omonënë gogooye, gore göökörre ibiaaro biöönsoe bikanyua itibaai endorro yoboraaya bööë.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

9Omomaraika wagatato akamaahekana akagaamba kongaamba enënë iga, “Ore wöönsoe arasëëngërë itiinyi eyo hamui na ituubö yayo gose abaasoe kubusio gose gokobökö,

10nawë wöönsoe naranyue itibaai yoborro bueNöökoe ere yaatooroa kogeköömbë kioborro bööë etaichöögaini amaanche. Omoonto oyo narehea komörrö guikibiriiti mbërë yabamaraika abahoreeru na mbërë yeKemaano kiRing'oondi.

11Iriooki riomörrö gore gokobasaamba nkuyarere igoro kuyeeyo. Nabö tebamanyere roonde, omobaso gose ubutiko hai, na ore wöönsoe onö aatoorroe orobaasö ruiriina ruitiinyi eyo.”

12Kohayo niiga abaanto bieNöökoe banö baagööta amaragö gieNöökoe hamui na gukumia Yeeso babë abagumiirria.

13Sooki nkaiigua engaamba kurua kuriooba eragaamba iga, “Andeka iga abakehaiiya mbanö bagukua bareenge koMonënë gukurua böönö na kogëëndërria.” UMuiika goragaamba iga, “Mbaramuunye kurua guchinyaanyi chiaabö, kugira amako gibigeri biaabö nkobaruagare nyuma.”

Irigësa riekebara

14Haakurua nkamaaha irisaaro irirabu, na guisaaro koyo nkanyööra omoonto akö onö anga omööna womoonto, nkanyööra atoorre ekoondo yesahaabu komotoe gööë na gokobökö kööë nkanyööra agöötërëëye ereenga inyoge.

15Omomaraika woonde akarua koHekaaru, agateebia oora wanyöörre aikaaye guisaaro kongaamba enënë iga, “Taimukia ereenga yaaö ogësë kugira enkaaga yirigësa ihikere, irigësa riekebara rebaaye.”

16Kohayo oora wanyöörre aikaaye guisaaro akarekera ereenga yaaë gokebara irigësa rekagësoa.

17Omomaraika woonde wiiki akarua koHekaaru kuriooba ana ereenga inyoge.

18Haakurua omomaraika woonde onö aareenge na ogotora igoro yomörrö, akarua ahase haara hakumuëënsëra agateebia oora nyareenga nyoge iga, “Tagësa ichinsagia chiemesabibu kurua komogoondo guekebara, gikugira ichiihagoe chagiö chiabaaye!”

19Kohayo omomaraika oyo akarëkëra ereenga yaaë gokebara akagesa ichinsabibu chiekebara agatoora kohase hakometera hanö hareenge hoborro bueNöökoe.

20Ichinsabibu chigakamoroa kohase haara hakometera kebara yumugi na amaanyiinga gakarua kohase haara gakagëra oboharai boong'ana ichikiiromiita amagana atato na kuya haanse haang'ana ichimiita ibere.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Okohonyorroa 15

Amatëmo amanënë agagosookerria

1Haakurua nkamaaha ekemanyiirrio keende kuriooba kenö këëreenge ekenënë na egekuruguuria, nkanyööra abamaraika muhuungate baahö banö baareenge na amatëmö muhuungate agagosookerria, na komatëmö gayo oborro bueNöökoe bohekeeranibue.

2Haakurua nkamaaha egeento kenö keenga inyaancha yikiööhö ichöögaini omörrö. Wiiki nkamaaha abaanto baara wanyöörre baakera itiinyi eera hamui na ituubö yayo na enaamba yiriina rëëyö, baimereeye mbareka yinyaancha eera yikiööhö baana amachooncho gieNöökoe.

3Mbaareenge koreentia irreentio reMosa omoköri wemeremö weNöökoe hamui na irreentio rieKemaano kiRing'oondi: “Nuuwë oMonënë eNöökoe uMukumahë, amaköra gaaö namanënë na agakuruguuria! Omogaambi wibiaaro, ichinchera chaaö nichindoonge na nichihëënë.

4Ning'ui atagaköööböha na ahë iriina rëëö ubuhiku oMonënë? Kugira nuuwë bëënë oreenge oMohoreeru. Ibiaaro biöönsoe mbiraache bigosëëngëre, kugira amaköra gaaö amaroonge gaamaahekana.”

5Nyuma yagayo eHekaaru igooye kuriooba na moonse nkamaaha iriheema riubutuburi.

6Abamaraika muhuungate baara bakarua koHekaaru moora baana amatëmö muhuungate, baisöhiiyi ichingebo ichindabu chinö chikobarrukia na kubikuba baiböhere imichibi giesahaabu.

7Haakurua umui wichitiinyi inyai chiira akaha abamaraika muhuungate baara ichihaamba chiesahaabu, chinö wanyöörre chichooye oborro bueNöökoe onö ahö kuyeyo na eyo.

8EHekaaru egaichora iriooki renö rëëruure kubuhiku bueNöökoe na kurua guchiinguru chaaë na temoonto aasöhere koHekaaru kuhika omoherio guamatëmö muhuungate agabamaraika muhuungate baara.

Okohonyorroa 16

Ibihaamba bioborro bueNöökoe

1Nkarua nkaiigua engaamba enënë kurua koHekaaru erabateebia abamaraika baara muhuungate iga, “Motaya mohomë ichihaamba chiyo muhuungate chioborro bueNöökoe gokebara.”

2Kohayo omomaraika wambërë akaya akahoma orohaamba röötë igoro yekebara na abaanto baara onyöörre baana omobaasö guitiinyi eera na baara baare gosëëngëra ituubö yayo bakarööra oborooyi buegeseese bonö bööre obobeebe na obokunyahaara borro.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

3Haakurua omomaraika wakabere akahoma orohaamba rööë kunyaancha, na inyaancha ekaba amaanyiinga kiagomoonto ono akuure; kera geento kunyaancha, kenö keena obohoru, kegakua.

4Omomaraika wagatato nawë akahoma orohaamba rööë kumiöörö na kubichichiba biöönsoe biamaanche, nabiö bikaba amaanyiinga.

5Nkaiigua omomaraika onö ana ogotora igoro yamaanche aragaamba iga, “Uwë ore Mohoreeru Onö ohö na Onö waareenge hö! Uwë nomoroongeore kubiina binö wisere gokëënga.

6Gikugira mbaahomere amaanyiinga gabaanto baaö na agabanaabi, na uwë obahaaye amaanyiinga iga baganyue, gayo ngö gabaisaine!”

7Nkarua nkaiigua engaamba kurua ahase haara hakumuëënsëra eragaamba iga, “Mahëënë, oMonënë eNöökoe uMukumahë! Obokëëngi bööë buibiina nobohoreeru na oboboroonge!”

8Haakurua omomaraika wakanai akahoma orohaamba rööë igoro yiriooba, niriooba rekahaaboa ichiinguru chagosaamba abaanto na omörrö göörio.

9Kohayo abaanto bagasaamboa na orooha oronënë, bagatoka iriina rieNöökoe onö ana ogotora igoro yamatëmö gayo. Wiiki tebaatigere amaraga na komoha ubuhiku hai.

10Na omomaraika wagataano akahoma orohaamba rööë kugituumbe kiobogaambi gitiinyi eera na obogaambi bööë bokaba kugisuunte, abaanto bagatakuna ichindeme chiaabö gikugira yoborro.

11Na bagachuaaria eNöökoe wa kuriooba gikugira yoborro boyo na ibiseese biaabö binö baare nabiö. Ninyööra niigö, tebaatigere amaköra gaabö amabeebe hai.

12Haakurua omomaraika wagasaansaba akahoma orohaamba rööë igoro yomöörö omonënë goora gokoberekeroa iga Eburati. Amaanche gaagö gakaihoma, okorri iga enchera yababaahi barogoro eköroe.

13Nkarua nkamaaha ibihui ibinyaanku bitato binö biaanga ibioora, birarua kumunyua guirichöka reera, na kumunyua guitiinyi eera na kumunyua gomonaabi oora woborööngö.

14Genö ngiö imiika giamasaambo genö gegoköra ibimanyiirrio, genö gikuya kobabaahi biekebara giöönsoe na kobaiiria gukugira yiriihi kurusiko oronënë rueNöökoe uMukumahë.

15“Tamaaha! Uni nguuchande kiumuiibi! Owakehaiiya noonö areenge maiisö, onö akoreenda ichingebo chiaaë okorri iga atagaacha kogëënda keng'aabi na amaahoe na abaanto.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

16Haakurua bakaiiria ababaahi bayo hamui ahase haande hanö hakoberekeroa gokegaambo kiabaIbrania iga Harimagetoni.

17Haakurua omomaraika wamuhuungate akahoma orohaamba röö̈ë igoro iigo komokama. Engaamba enënë ekaigubua kurua kugituumbe keera kiobogaambi koHekaaru, eragaamba iga, “Gabaaye!”

18Bikaba hö ibimënio, na ichingaamba na ichindurrumö na ikirigiti ekenënë kenö getaakabaaye hö roonde kurua eNöökoe aatëëmere omoonto. Mahëënë nekenënë bokong'u këëreenge.

19Umugi omonënë goora gogaateka amang'eenga atato na imigi gibiaaro gegasaamboa na kogeresera. Baaberi, umugi omonënë, ngöheetokeroe na eNöökoe. Naaguniisiri egeköömbë gitibaai yoborro böö̈ë obonënë.

20Amagiinga göönsoe kunyaancha gakarua hö na ichinguku nachiö tichiamaahekaine wiiki hai.

21Irigoro irinënë kurua kuriooba regatoa kobaanto. Uburitö buirigoro rimui mböö̈reenge ichikiiro merööngö etaano. Abaanto bagachuaaria eNöökoe gukugira yiritëmö reyo ririgoro. Mahëënë, iritëmö reyo ririgoro nirinënë bokong'u rëreenge.

Okohonyorroa 17

Omoraaya omonënë

1Wiiki umui wabamaraika baara baareenge na ichihaamba muhuungate agaacha, aganteebia iga, “Taacha, na uni nendakooroki iritëmö renö aahaaboa omoraaya omonënë oora, aikaaye igoro komaanche amaaru.

2Ababaahi bekebara baaköra oboraaya nawë, na banö bamënyere gokebara baagöötoa na itibaai yoboraaya böö̈ë.”

3Nkarua nkahiroa guikoongo na uMuiika oMohoreeru na guikoongo hayo nkamaaha omogaikoro aikaaye igoro yitiinyi emberretu. Itiinyi eyo wanyöörre yaandekeroe amariina amaaru agaguchoria nayo yaareenge na emetoe muhuungate na ichintera ikumi.

4Wanyöörre omogaikoro oyo nasöhiri engebo emberretu enö ekomënënëkia, aichaarri buuya na esahaabu, amagena gubueera na ibiinto biriguri irinënë. Gokobökö köö̈ë wanyöörre nagöötërëëye egeköömbë gesahaabu kenö wanyöörre gichooye ibiriirrio na ubunyaanku boboraaya böö̈ë.

5Kubusio böö̈ë wanyöörre naandekeroe iriina rikibisere, “BAABERI OMONËNË, NYAKO WAABÖ ABARAAYA NA IBIRIIRRIO BIEKEBARA.”

6Nkamaaha këëbore wanyöörre omogaikoro oyo arëëheroe na amaanyiinga gabaanto bieNöökoe na amaanyiinga gabatuburi baYeeso. Hanö naamorooche, naarogoorre bokong'u,

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7Siböönö omomaraika aganteebia iga, “Kana igaanke okorogoora? Nendagoteebi esesoro yomogaikoro onö na itiinyi enö imuimukiri, enö ena emetoe muhuungate na ichintera ikumi.

8Itiinyi eyo nehoru yaareenge ekeembërë hayo, siböönö ikuure. Nyööre mböönö haang'i ere irichökë kurua kohase hanö ibihui bigoseekeerroa na iyi haara erasikibui. Banö bamënyere gokebara, siböönö amariina gaabö tegaandekeroe kogetabo kiobohoru kurua ensemoka yekebara, bayo mbararogoore komaaha itiinyi eyo kugira yaareenge ehoru ekeembërë, egakua, na böönö erarichökëra wiiki.

9“Hanö nehö hagutuna okoongora na eseemia! Emetoe geyo muhuungate na nibikërëgë muhuungate binö omogaikoro oyo aikaaye igoro yabiö. Nabiö wiiki nababaahi muhuungate.

10Gatai yababaahi muhuungate bayo, bataano baisa kogoa, umui nkobaahakere, na owoonde oora taraacha hai, hanö araachë narabaahë kuibaga ikë iigö.

11Itiinyi eyo wanyöörre ereenge ehoru ekeembërë ekarua egakua na niyakanaanai, nayo hamuiere na ababaahi muhuungate, siböönö nkuyaere gosaribua.

12“Ichintera chiira ikumi waarooche nababaahi banö batarahaaboa obogaambi. Mbarahaaboe ogotora kobaaha hamui na itiinyi eyo gonkaaga imui inyënë.

13Banö mbaana oborëëngërria bumui, na mbaraahë itiinyi eera ichiinguru na ogotora köobö.

14Mbaraiitane na eKemaano kiRing'oondi, siböönö eKemaano kiRing'oondi narabakere gikugira wë noMonënë wabanënë oMobaahi wababaahi. Wë narabakere hamui na baara aaberekeeye na kobaahora, na baara bareenge abakumia.”

15Omomaraika agaanteebia wiiki iga, “Amaanche gaara waarooche haara wanyöörre aikaaye omoraaya oora, na abaanto bibibara, amakömö, na egesosa, na ibigaambo hagarehagare.

16Ichintera ikumi chiira waarooche hamui na itiinyi, mbirarëgë omoraaya oyo, mbarakome ibiinto biaaë biöönsoe na kumutiga akeng'aabi. Wiiki mbaraarë inyama yaaë na komosaamba na omörrö.

17Kugira eNöökoe aatoora kumiööyö gëëbö ugutuna gokuhikiirria oborëëngërria bööë, gokoba na oborëëngërria bumui na gokoha itiinyi eera ichiinguru chiaabö chakobaaha kuhika eng'ana yeNöökoe ihikibui.

18“Na omogaikoro oora waarooche numugi omonënë goora gokobaaha ababaahi böönsoe bekebara.”

Okohonyorroa 18

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Ogosaribua koBaaberi

1Nyuma yagayo, nkamaaha omomaraika woonde araiika kurua kuriooba. Naareenge na ogotora okonënë bokong'u na ekebara nkëërabiibui nokomënënëkia kööë.

2Agacheerra kongaamba enënë, ekagaamba iga, “Gogooye, Baaberi umugi omonënë gogooye! Böönö gobaaye ubuikaro buamasaambo na ibihui, gobaaye ubuikaro buibinyunyi ibinyaanku na ibibeebe binö bitagotëgëria.

3Kugira ibiaaro biöönsoe bianyua itibaai endorro yoboraaya böögö, na abagaambi biekebara baaköra oboraaya nawë abaköri bibiaasara abiekebara baameha gikugira yamang'ana amaaru ganö gataana kerëëngërë.”

4Haakurua nkaiigua engaamba yeende kurua kuriooba eragaamba iga, “Murichöke kurua harewë, baanto baanë! Okorri iga motagaacha gosaanga nawë amaraga gaaë; wiiki motagaacha kunyööra amatëmö gaaë.

5Amaraga gaaë gaaboomba, gaikarrana kuhika igoro kuriooba na eNöökoe aheetoka amasaria gaagö.

6Momokörre këhaara bëënë nawë abakörëëye; momohakane hare kabere kogaara aaköra. Mumuichööganiri egeento gëëkunyua ekerro kogeköömbë hare kabere gokera keera aabahaaye iga munyue.

7Momohë imiiriirö na isina ekerëëngërë kiamang'ana gakuihaancha umuëënë na ganö gataana ekerëëngërë ganö aaköra. Kugira nguitëgëërrare, komööyö göötë iga, ‘Nikaaye hanö ndeenge oMobaahi omogaikoro, ntare umusino, tendaabë na isina roonde hai!’

8Kohayo amatëmö gaaë ngaramunyööre kurusiko rumui iigö, nagö nganö: oborooyi, isina hamui na umuëëkö. Narasaamboe na omörrö kugira oMonënë eNöökoe onö amokëëngëra ikiina naana ichiinguru bokong'u.”

9Ababaahi biekebara banö baakörre nawë oboraaya na amang'ana ganö gataana ekerëëngërë mbaraitumate na gukuura hanö baramaahë iriooki riokohea kööë.

10Mbarimeerra harai nagö gokööböha imiiriirö gëëgö na kogaamba iga, “Ehobe, Ehobe gore mugi oMonënë, Baaberi umugi uguichiinguru! Gonsa imui iigö okëëngëëyoe ikiina”

11Abaköri bibiaasara nabö mbaramokoorre naguitumata gikugira temoonto akogora ibiinto biaabö wiiki hai,

12Taahö onö akogora esahaabu yaabö, ichiimbiria chiaabö, amagena gubueera, ibiinto biriguri irinënë ichingebo ichinchiiya chiira, engebo yaanga mberretu, na engebo inyööhu enö ekomënënëkia, na engebo emberretu bokong'u, ibiinto hagarehagare binö biaaköroa kurua komote umuuya bokong'u, ibiinto binö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

biaaköroa kurua komaiinö gichiinchugu, ibiinto hagarehagare ibichimbaao ibiriguri, ibiinto biesaba, ibiooma na amagena gewaare,

13ibiroonga nyinyi binö bikoberekeroa iga omotarisini, na inyakaarre, ekoroso enö ikuruusia iriooki, emanëmanë, isiisui, itibaai, amaguta, obosë buengano na engano, iching'öömbë na amang'oondi, ichibaraasi hamui na emetöka genö gikurutoa, abatomoa baabö ninyööra nobohoru buabaanto.

14Abaköri bibiaasara bayo mbaramoteebi iga, “Ibiinto biobööyöku binö omööyö göötö guitëng'ëëye bigosereeye, oboome na ikuugë yaaö biöönsoe biakomöchere torabinyööre wiiki roonde hai!”

15Abaköri borotani banö baamehere gikugira yumugi goyo mbarimeerra harai kugira mbariöböha imiiriirö gëëgö, mbarikuura na guitumata.

16Mbaregaamba iga “Ehobe, ehobe, umugi omonënë gonö. Ngöönarre gusuaara ichingebo ichinchiiya bokong'u, chinö chikomënënëkia na ichimberretu bokong'u, gogaisuaaria esahaabu na amagena gubueera bokong'u na ibiinto biriguri,

17Gonsa imui iigö bëënë oboome böötö busirre!” Haakurua kera omogëëndia wichimeeri, na kera omoonto onö areenge korogëëndö guchimeeri chiaabö, böönsoe banö bagoköra emeremö guchimeeri chiyo na baara inyaancha ekoraagiria, bakaimeerra harai nagö,

18na hanö baarooche iriooki riomörrö gonö gosaambere umugi goora, bagakuura baracheerra bokong'u na kogaamba iga, “Tegöökabaaye hö umugi kiumugi omonënë gonö hai!”

19Bagaitoorra urutu kometoe gëëbö bagakuura na guitumata baragaamba iga, “Ehobe! Ehobe hare uwë gore mugi omonënë! Nuuwë umugi gonö böönsoe banö baana ichimeeri baameheeye mö. Gonsa imui iigö bëënë urusiibui biöönsoe, otamere buchua!”

20Tacheenga igoro kuriooba gikugira yakogoa köögö. Tacheenga abaanto bieNöökoe, abatomoa na abanaabi! Kugira eNöökoe agokëëngëra ikiina kuibaga reiinyu gikugira yamang'ana gaara gööbakörëëye!

21Haakurua omomaraika umui onö aareenge na ichiinguru bokong'u akaimukia irigena renö reenga orogena oronënë akarerëkëra kunyaancha aragaamba iga, “Nkëhayo wiiki bëënë Baaberi umugi omonënë gorarëkëroe guchiinguru na tegoremaahoa roonde hai.

22Engaamba yabareentia bamachooncho, na abibiröongui, abichisiriimbi na abareentia bamaröongoe teraigubue roonde moonse yaaö hai. Taratookane roonde umuhuundi wetëëmö ere yöönsoe gose orogena rukuigueeboa rorasea moonse yaaö hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

23Teborabu bokemore boraarabe moonse yaaö roonde hai. Tibichiirate bianyaangi yomooti gose omorëëkari biraigueeboe moonse yaaö roonde hai. Kugira abaköri bibiaasara baaö mbaareenge abanënë biekebara, na abaanato böönsoe biekebara bang'ainirribua na oborögi bööö!”

24Amaanyiinga gabanaabi na abaanto bieNöökoe hamui na abaanto banö baiitoa gokebara ngaatookaine Baaberi moyo.

Okohonyorroa 19

1Nyuma yagayo nkaiigua engaamba enënë yaanga yirikömö riabaanto abaaru kuriooba eracheerra iga, “Hareruuya!

2Gikugira ogokëënga ikiina kööë nokobohëënë na okoroonge. Amokëngëëye ikiina omoraaya omonënë oora, wakuruguuria onö wanyööra aasaria ekebara koboraaya bööë. Amokëëngëra ikiina gikugira yakohoma amaanyiinga gabaköri bemeremö baaë!”

3Haakurua wiiki bakagaamba erekabere iga, “Iriooki renö rikurua harewë nderaiguunde kuya igoro kuyeeyo na eyo!”

4Abagaaka baara merööngö ebere na banai na ichitiinyi inyai chiira hamui bakairekera haanse, bakamosëëngëra eNöökoe onö onyöörre aikaaye igoro yigituumbe kiobogaambi baragaamba iga, “Amina! Hareruuya!”

Inyaangi yobotëti yoMööna wiRing'oondi

5Haakurua engaamba ekarua kugituumbe kiobogaambi eragaamba iga, “Mogoongë eNöökoe weiito baiinyu abaköri bemeremö baaë böönsoe, böönsoe banö mokomosooka, abakë kobanënë.”

6Nkarua nkaiigua egeento kenö keena umurrumö goonga uguirikömö riabaanto abaaru na uguamaanche amaaru, gonö goonga umurrumö umuritö guibibagatio, keragaamba, “Hareruuya! Kugira oMonënë, eNöökoe weiito uMukumahë nkobaahaare!

7Totagööka na gocheenga, tomohë ubuhiku kugira iribaga rinyaangi yobotëti bueKemaano kiRiNg'oondi rihikere, na omorëëkari waaë aiseemiri kimui.

8Ahaayoe ogotora koguisuaaria engebo inchiiya, enö yaahurua na komënënëkia!” (Engebo inchiiya eyo namaköra amaroonge gabaanto bieNöökoe)

9Haakurua omomaraika aganteebia iga, “Taandeka eng'ana enö: abakehaiiya mbanö baaraarekoa kunyaangi yobotëti bueKemaano kiRing'oondi!” Wiiki aganteebia iga, “Ganö namang'ana amahëënë gieNöökoe”

10Kohayo ngatëma ibiru mbërë yamagoro gaaë iga mosëëngërë, siböönö agaanteebia iga, “Otagaaköra iigö hai! Uni wöönsoe nomoköri wemeremö nde këuwë na abaanto bamoiinyu baande banö bagöötërra ubutuburi boYeeso.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Tamosëëngëra eNöökoe! Gikugira obohëënë boora Yeeso aahonyora mbö bokorabiria abanaabi.”

Omogëëndia webaraasi

11Nkarua nkamaaha igoro kuriooba haigooyoe na nkanyööra ebaraasi endabu ehö na omogëëndia wayö naare koberekeroa iga, “Omohëënë” na “Obohëënë” Wë ngokëëngaare ikiina naguiitana iriihi.

12Amaiisö gaaë gaanga oborabu bomorrö na onyöörre nasöhiri ichikoondo ichincharu komotoe gööë. Nkanyööra andekeroe iriina renö moonto ore wöönsoe atamanyere etare iga newë umuëënë aremanyere.

13Wanyöörre asöhiri engebo enö onyöörre etöbekeroe komaanyiinga. Nawë iriina rëëë ndëreenge iga, “Eng'ana yeNöökoe”

14Amakömö gabaiitani biriihi gakuriooba gakamurua nyuma gariinere ichibaraasi ichindabu na gasöhiri ichingebo ichinchiiya na ichindabu chai.

15Umuhio omooge gorarua kumunyua gööë na kumuhio goyo narahiche ibiaaro. Newë bëënë arababaahë kunyiimbö yikiooma na kumita itibaai kugituba giesabibu kioborro bueNöökoe uMukumahë.

16Kegoro yengebo yaaë na igoro yokogoro kööë nonyöörre andekeroe iga: “OMOBAAHI WABABAAHI NA OMONËNË WABANËNË.”

17Nkarua nkamaaha omomaraika umui aimereeye kuriooba, agacheerra kongaamba enënë na goteebia ibinyunyi biöönsoe binö wanyöörre biraiburruka igoro iga, “Taacha! Motaikoma hamui böönsoe kunyaangi enënë yeNöökoe.

18Motaacha okorri iga morë emebere giababaahi, abanënë bibikömö, igiabaanto abanënë bichiinguru, igichibaraasi na baara baguchigëëndia. Motaacha morë emebere giabaanto böönsoe, abatachore na abagore, abakë na abanënë.”

19Wiiki nkamaaha itiinyi eera hamui na ababaahi biekebara na abasirikare baabö bairaiine hamui okorri iga baiitane na oora wanyöörre aikaaye igoro yebaraasi na irikömö rëëë.

20Siböönö itiinyi eera ekahichoa hamui na omonaabi woboröögö oora aare goköra ibimanyiirrio mbërë yaaë. (Kubimanyiirrio biyo nkanyööra ang'aiinirria baara wanyöörre baana omobaasö guitiinyi eyo na banö baare gosëëngëra ituubö yayo.) Itiinyi eyo na omonaabi oyo bagatabutua böönsoe babere, baareenge abagima igö, kunyaancha enö egööka omörrö.

21Amakömö gaabö giriihi gagaiitoa kumuhio gonö gööruure kumunyua göoora aikaaye kobaraasi. Ibinyunyi biöönsoe bikaigota gokobarea.

Okohonyorroa 20

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Emëëka egekoe kimui

1Nkarua nkamaaha omomaraika araiika kurua kuriooba ana orosoongoro ruahase hanö ibihui bigoseekeerroa na umunyörrö omonënë gokobökö kööë.

2Akaregööta irichöka reera, iritiinyi rekarai, ndiö bëënë uMunyaanku na iRisaambo - akareböha komëëka egekoe kimui.

3Omomaraika akarerëkëra kohase hanö ibihui bigoseekeerroa, agasiika ahase hayo na gotoora etoono kimui okorri iga retagaacha kong'aiina ibiaaro wiiki kuhika emëëka geyo egekoe kimui gisire. Siböönö hanö emëëka geyo geraasire, ndirigorroa wiiki, si kuibaga ikë iigö.

4Wiiki nkamaaha ibituumbe biobogaambi na baara wanyöörre baikaaye kö, mbaahaayoe ogotora kogokëënga ikiina. Wiiki nkamaaha ichinkörö chiabaara wanyöörre baiitoa kogokëëngöa emetoe gikugira yakoraandia Yeeso na gikugira yeng'ana yeNöökoe. Bayo tebaasëëngëëye itiinyi eera na ituubö yayo gose kobaasoa komasio gaabö na komabökö gaabö hai. Mbaabaaye abahoru wiiki na kobaaha hamui na Kresto kuibaga riemëëka egekoe kimui.

5(Abaande baara baakuure tebaariookere hai kuhika emëëka egekoe kimui gisire). Koyo nkö ukuriuukibua kombërë.

6Nowakehaiiya wiiki oMohoreeru onö ana iring'eenga gukuriuukibua koora kombërë. Igoro yabayo uruku rokabere teroraabë na ichinguru hai, siböönö mbaraabë abanchaama bieNöökoe na abaaKresto, na mbarabaahë hamui nawë emëëka egekoe kimui.

Ugusikibua kuiRisaambo

7Hanö iribaga remëëka egekoe kimui ririsira, iRisaambo nderetachoroa kurua gokeböhe këëriö.

8Ndirrichöka kebara na kong'aiinirria ibiaaro biöönsoe binö bireenge guchintahana inyai, esesoro niiga “Gogu na Magogu.” IRisaambo nderebaiiria hamui gikugira yiriihi, nabö mbareba abaaru kiomosëënsë guinyaancha.

9Bakanyërëgana goonse yöönsoe bagatoora gatai ekaambi yabaanto bieNöökoe, na umugi goora göhaancheroe, siböönö omörrö ngöikere kurua kuriooba gokabasaamba bagasika.

10UMunyaanku oora wanyöörre arabang'aiinirria, akarëkëroa moonse yinyaancha enö egööka omörrö gonö gotaakurima roonde, monö bareenge itiinyi eera hamui na omonaabi omorööngö oora, nabö mbarinyaankibua omobaso na ubutiko kuyeeyo na eyo.

Ikiina kiumuhiko

11Nkarua nkamaaha igituumbe kiobogaambi ekerabu ekenënë na omoonto aikaaye kö. Ekebara na igoro kuriooba bikanyërëgana mbërë yamaiisö gaaë, tibiamaahekaine wiiki roonde hai.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

12Wiiki nkabamaaha abaku abanënë kobakë, baimereeye mbërë yigituumbe kiobogaambi, na ibitabo bikahonyoroa. Haakurua egetabo keende, keera kiobohoru, gekahonyoroa nakiö. Abaku bagakëëngëroa ikiina gokorëng'aana na amaköra gaabö, këëbore wanyöörre gaandekeroe kubitabo biyo.

13Inyaancha egatua abaku banö wanyöörre baamö, Uruku na Ekebara kiabaku bikabarichökia kebara abaku banö baareenge mö. Böönsoe bagakëëngëroa ikiina, kera imui koreng'aana na amaköra gaaë.

14Haakurua Uruku na Ekebara kiabaku bigatabutua moonse yinyaancha yomörrö. Inyaancha eyo yomörrö ndö uruku rokabere.

15Na omoonto ore wöönsoe onö iriina rëëë retaandekeroe kogetabo keera kiobohoru, naatabuteroe kunyaancha eyo yomörrö.

Okohonyorroa 21

Kuriooba ahahea na ekebara ekehea

1Haakurua nkamaaha igoro kuriooba ahahea na ekebara ekehea. Kuriooba eera yambërë na ekebara keera kembërë nkanyööra biisere kohëta, tibiihö wiiki hai, inyaancha nayo yöönsoe nkanyööra teehö wiiki hai.

2Nkamaaha umugi omohoreeru, Yerusareemu omohea, goraika kurua igoro kuriooba koNöökoe, goseemiibui buuya kiomorëëkari onö aseemiibui gusikana na mosaacha waaë.

3Nkaiigua engaamba enënë kurua kugituumbe kiobogaambi eragaamba iga, “Tamaaha! Ubuikaro bueNöökoe mboreenge gatai yaabaanto, na naraikare gatai yaabö, nabö mbaraabë abaanto baaë nawë naraabë eNöökoe waabö.

4Wë umuëënë nariëëyë amaiisöri gaabö göönsoe. Kugira tiruku roraabë hö wiiki hai, gose uguitumata, gose ekerrö hai gose oborro; biöönsoe biyo tibireba hö wiiki hai kugira amang'ana amakoro göönsoe gaisere kohëta!”

5Akarua oora wanyöörre aikaaye kugituumbe kiobogaambi akagaamba iga, “Maahambë, ndaköra göönsoe koba amahea.” Akareengera wiiki kogaamba iga, “Taandeka eng'ana enö gikugira amang'ana ganö ngaisaiine iga gakumibue na nagobohëënë!”

6Wiiki aganteebia iga, “Gakörekaini! Nuuni Aruba na Omega, Ogotaanga na Omoherio. Onö ana inyöönta, nendamohë egekunyua buchua kurua kubichichiba biamaanche gobohoru.

7Ore wöönsoe onö araakere naranyööre omoondo gonö, nauni nendaabë eNöökoe waaë nawë abë omööna waanë.

8Siböönö abaanto abööba, banö batagukumia, abanyaanku, abaiiti, abaraaya, abarögi, abasëëngëri bichituubö hamui na abaröögö böönsoe, ahase haabö

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

hareba kunyaancha eera yomörrö gonö gotakurima roonde, royombë ndö uruku rokabere.”

Yerusareemu ehea

9Haakurua agaacha umui wabamaraika muhuungate baara wanyöörre baana ichihaamba muhuungate chinö chiichooye amatëmö muhuungate gaara gagosookerria nawë aganteebia iga, “Taacha, nkooroki Omorëëkari, omokari weKemaano kiRing'oondi.”

10Naareenge kuMuiika nkahiroa koorokibua kunguku enënë entaambe na hayo nkoorokibua umugi omohoreeru, Yerusareemu, goraika kurua igoro kuriooba koNöökoe,

11goona ubuhiku bueNöökoe, goramënënëkia buuya kimui kirigena riubueera obonënë wiiki keYasbi.

12Ngööreenge na indigi enënë entaambe, na ibisaku ikumi na bibere na kubisaku biyo baimereeye abamaraika ikumi na babere. Amariina ikumi na abere agamagiha gaara ikumi na abere agabaana baIsraeri gaandekeroe kö,

13ichintahana chöönsoe inyai mbiareenge hö ibisaku bitato, rogoro bitato, buriba bitato, mooche bitato na nyaancha bitato.

14Na indigi yumugi goyo yaareenge ehagaachere igoro yamarosa ikumi na abere, igoro yagö gaandekere amariina ikumi na abere agabatomoa ikumi na babere baara bieKemaano kiRing'oondi.

15Nawë oyo aareenge gusumaacha na uni naareenge na ekerëëngö gesahaabu okorri iga arëëngërë umugi goyo, ibisaku biagö na ichindigi chiagö.

16Umugi wanyöörre nguikaaye boroonge, gorëng'aine obotaambe na obogare, akarëënga umugi na ekerëëngö këëë, gokaba ichikiiromiita ibikoe bibere na amagana anai, obotaambe böögö kuya igoro na kuya mbërë hamui na obogare böögö mbirëng'aine.

17Akarëënga na indigi yagö, nagö gokaba ichimiita merööngö esaansaba gokerëëngö kiomoonto kenö omomaraika oora aarëngëëye.

18Indigi wanyöörre nehagaacheeye “Yasibi” siböönö umugi gö ngohagaacheeyoe esahaabu inchiiya, enö yaanga ikiööhö.

19Amarosa gindigi yumugi ngatërriibui komagena gubueera obonënë bokera tëëmö. Oborosa bombërë mbötërribui na “Yasibim,” obokabere na “Yaguti samawi,” obogatato “Kargetoni” obokanai, “Samaraati,”

20obogataano “Sartooniki,” obogasaansaba “Agiki,” obomuhuungate “Krisorito,” obokanaanai “Beriiri,” obokëënda “Toobasi,” oboikumi “Krisobraso,” oboikumi na kamui “Yasiinto” na oboikumi na kabere “Ametiisto.”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

21Na ibihita ikumi na bibere mbiaare ibibiinto ikumi na ibere, biriguri irinënë kera gesaku gekörëëyoe egeento kimui kiriguri irinënë. Iriröongate riumugi ndëreenge esahaabu inyeke, reramaaha ichintahana chiöönsoe gikiööhö.

22Tenaarooche eHekaaru kumugi goyo hai oMonënë eNöökoe uMukumahë newë aareenge eHekaaru yagö hamui na eKemaano kiRing'oondi.

23Umugi goyo tegööre gutuna umueeri gose iriooba gokogomorekera hai, gikugira ubukumahë bueNöökoe mbö oborabu böögö, na ekemore këëgö neKemaano kiRing'oondi.

24Koborabu böögö, ibiaaro biöönsoe mbiragëëndë na ababaahi bikiaaro mbararëëntë ubuhiku bööbö moonse yagö.

25Ibihita biagö tibirasiikoe omobaso roonde hai, gikugira tibutiko boreba hayo roonde hai.

26Ubuhiku na esookö yibiaaro nererëëntoa mö.

27Siböönö tikinyaanku kere giöönsoe keresöha mö gose omoonto ore wöönsoe onö agoköra amanyaanku gose omoröongö hai, etare iga mbaara bëënë baandekeroe kogetabo kiobohoru igieKemaano kiRing'oondi.

Okohonyorroa 22

1Haakurua omomaraika akaanyorokia omöörö guamaanche gobohoru amarabu iga chai ganö gaanga ikiööhö, garagëra kurua kugituumbe kiobogaambi kieNöökoe na gieKemaano kiRing'oondi.

2Ngööre kogëra gokohëtëra gataigatai, yiriröongate irinënë riumugi. Mbareenö na mbareenö yomöörö goyo ngööreenge hö omote gobohoru, gonö gokööma ichiihagoe ichitëëmö ikumi na ibere. Nago nköömagore ichiihagoe kera umueeri, amato gaagö niriöögö rekuhueenia ibiaaro.

3Tegeento kere giöönsoe kenö keihiimoa kereba kumugi goyo hai. Igituumbe kiobogaambi bueNöökoe na gieKemaano kiRing'oondi nkereba kumugi goyo na abaköri bemeremö baaë mbaremosëëngëra.

4Mbaremaaha ubusio bööë na iriina rëëë nderëëndekoa komasio gaabö.

5Tibutiko boreba hö hai, na wiiki tebarituna oborabu buekemore gose boriooba hai, gikugira oMonënë eNöökoe narebamorekera, nabö mbarebaaha kuyeeyo na eyo.

Uguucha koYeeso

6Haakurua omomaraika aganteebia iga, “Amang'ana ganö namahëënë na agobohëënë. OMonënë eNöökoe onö akoha abanaabi uMuiika naatomere omomaraika waaë okorri iga ooroki abaköri bemeremö baaë amang'ana ganö gahaang'i iga kuhika garichökërë”

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

7“Tamaaha! Mboongo iigö ndaachë. Owakehaiiya noonö akogööta amang'ana
ganö gobonaabi gareenge kogetabo kenö.”

8Uni Yöhana nuuni naagarooche na kogaiigua amang'ana ganö. Hanö naisere
kogaiigua na komaaha, naairëkëëye haanse mbërë yamagoro gomomaraika
oora aanyorokiri amang'ana gayo, ngatuna iga mosëëngërë.

9Siböönö wë agaanteebia iga, “Otagaköra iigö! Uni nomaköri wemeremö nde
këuwë na bamura bamoiinyu abanaabi na banö bakogööta amaragirrio ganö
gareenge kogetabo kenö. Uwë otasëëngëra eNöökoe!”

10Akareengera gonteebia wiiki iga, “Otagaacha goköra amang'ana ganö
gobonaabi ganö gareenge kogetabo kenö koba agikibisere, gikugira enkaaga
haang'i ere.

11Enö ehö böönö niiga, onö agoköra amabeebe agëëndërri goköra amabeebe,
onö areenge umunyaanku agëëndërri koba umunyaanku. Onö areenge
omoroonge agëëndërri goköra amaroonge na onö areenge oMohoreeru
agëëndërri koba oMohoreeru.”

12“Tamaaha, mboongo iigö ndaachë, neena ibituhö komoha omoonto ore
wöönsoe gokorëng'aana na amaköra gaaë.

13Uni nuuni ‘Aruba’ na ‘Omega,’ owambërë na owagosokerria Ogotaanga na
Omoherio.”

14Abakehaiiya mbanö baakuhura ichingebo chiaabö kugira mbareba na
ogotora gokogeera omote gobohoru na gosöha kumugi gokohëtëra kubihita
biagö.

15Siböönö ichiseese, abarögi, abaraaya, abaiiti, abasëëngëri bichituubö na
böönsoe banö bahaanchere kogaamba oborööngö mbareba kebara yumugi.

16“Uni, Yeeso, ntomere omomaraika waanë hare baiinyu iga agaambë
amang'ana ganö komakanisa. Uni nuwuruiboro roTauti nde, nuuni
Inyunyuunyi enö ekomenenekia, eera yinkio!”

17UMuiika hamui na oMorëëkari bagaambë iga, “Taacha!” Ore wöönsoe onö
akuiigua renö agaambë iga, “Taacha!” Omoonto ore wöönsoe onö ana inyöönta
na achë, onö agutuna amaanche gobohoru agaimuki atahakaine geento kere
giöönsoe.

Ogosookerria

18Uni ngokong'ande nkobakoga ore wöönsoe akuiigua amang'ana ganö
gobonaabi ganö gareenge kogetabo kenö: ore wöönsoe onö ariëëngëri eng'ana
ere yöönsoe hare gö, eNöökoe naramuëëngëri amatëmö ganö gaandekeroe
kogetabo kenö.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

19Na ore wöönsoe wiiki onö aratuëënë eng'ana ere yöönsoe kurua komang'ana gobonaabi ganö gareenge kogetabo kenö, eNöökoe narimuruusia iring'eenga rëëë kurua komote goora gobohoru na kumugi omohoreeru, ganö gaandekeroe kogetabo kenö.

20Nawë onö akuruusia ubutuburi komang'ana ganö nkogaamba are iga, “Nobohëënë kimui! Mboongo igö ndaachë” Amina. Otaacha, oMonënë Yeeso!

21Amaabe goMonënë Yeeso gabë hamui na abaanto böönsoe bieNöökoe. Amina.

© 1995 © Bible Society of Kenya, and Bible Society of Tanzania.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Floresta em Região Tropical. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.